

3 vols - 15.00
00 is

1811 edition

William Henry Douglas

THUCYDIDIS

DE BELLO PELOPONNESIACO

LIBRI OCTO

CUM VERSIONE LATINA

ET

VARIIS LECTIONIBUS

EX EDITIONE

CAROLI LUDOVICI BAVERI

ACCURATE EXPRESSI.

VOL. II.

OXONII:

Prostant venales apud J. PARKER, et ROBERT. BLISS; et T. PAYNE, et F. C. et J. RIVINGTON, Londini.

MDCCCXI.

[a]ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ
ΟΛΟΡΟΥ
ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

EPITOME LIBRI IV.

Messana in Sicilia ab Atheniensibus descivit. Cap. I. *Athenienses Pylum in Peloponneso communierunt, et præsidio firmarunt.* III. *Quod cum terra marique Peloponnesii oppugnarent, Atheniensium classis suis opem ferens, prælio navali Peloponnesios vicit.* XIV. *Eo facto cum quadringentos et viginti delectos Peloponnesios in insula Sphacteria, cujus tutandæ caussa ibi locati fuerant, a suis interclusos circumsiderent Athenienses: Lacedæmonios pacem petere coëgerunt.* XV. *Qua negata, post longam obsidionem tandem egressi in insulam Athenienses, Peloponnesios partim occiderunt, partim vivos ceperunt.* XXXVIII. *Post hæc Athenienses Corinthios terrestri prælio in ipsorum regione fuderunt, Cythera insulam Lacedæmoniis eripuerunt, Nisæam et longos muros Megarensium occuparunt.* XLV. *Corcyræorum seditio finem accepit.* XLVIII. LXIV. LXIX. *Sicilienses fatigati diutino bello, pacem inter se fœdusque fecerunt.* LXV. *Brasidas, Lacedæmonius dux, parva cum manu per Thessaliam in socios Atheniensium profectus, plurimos ab eorum societate avertit, Amphipolin, Stagirum, Acanthum, Toronen, aliaque multa oppida, deditione accepit.* LXXIX. LXXXIX. CXVI. *Bœoti Athenienses, qui regionem ipsorum ingressi Delium communierant, prælio in Oropia devicerunt, Delium vi expugnatum receperunt.* XCVI. *Tandem inducias Lacedæmonii Atheniensesque annuas fecere. per quas, cum Scione et Menda urbes ad Brasidam ab Atheniensibus defecissent, Athenienses exercitu misso Mendam receperunt, Scionen obsidione cinxerunt.* CXV. CXXX. etc.

ΤΟΥ δ' ἐπιγιγνομένου [b] θέρους, περὶ σίτου ἐκβολὴν, Bell. Pelop. an. 7.
Συρακουσίων δέκα νῆες [c] πλεύσασαι, καὶ Λοκρίδες ἴσαι Olymp. 88. ¾. U. C. Varr. 329/30. Post Apr. 1.

[a] Θουκυδίδου ξυγγραφῶν τετάρτη *Ar.* Titulo caret *Codex alter.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς τὸ τέταρτον *Cl.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς τετάρτης *Ald. Bas.* Θουκυδίδου ξυγγραφὴ τετάρτη *Flor.* Θουκυδίδου τοῦ Ὀλόρου ξυγγραφῆς τὸ τέταρτον *Editi reliqui.* Vide *Annott. Huds.* Θουκυδίδου συγγραφῆς τέταρτον *Reg.* Θουκυδίδου συγγραφῆς Δʸ *Cass.* Liber Quartus *Gr.* E *Dan.* nihil adnotatum erat. [b] Illud θέρους pro ἦρος accipi debere sequentia docent. *Æ. Port.* [c] Ἐπιπλεύσασαι *Marg.*

SEQUENTE vere, cum segetes jam spicas emittere inciperent, decem Syracusanorum naves, et totidem Locrorum profectæ, Messanam, quæ

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. 32$\frac{9}{30}$.

[d] Μεσσήνην τὴν ἐν Σικελίᾳ κατέλαβον, αὐτῶν [e] ἐπαγαγομένων· καὶ ἀπέστη Μεσσήνη Ἀθηναίων. ἔπραξαν δὲ τοῦτο μάλιστα οἱ μὲν Συρακούσιοι, ὁρῶντες προσβολὴν ἔχον τὸ χωρίον τῆς Σικελίας, καὶ φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους, μὴ ἐξ αὐτοῦ ὁρμώμενοί ποτε, σφίσι μείζονι παρασκευῇ ἐπέλθωσιν· οἱ δὲ Λοκροὶ, κατὰ ἔχθος [f] τὸ Ῥηγίνων, βουλόμενοι ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς καταπολεμεῖν. καὶ ἐσεβεβλήκεσαν ἅμα ἐς τὴν Ῥηγίνων οἱ Λοκροὶ πανστρατιᾷ, ἵνα μὴ ἐπιβοηθῶσι τοῖς Μεσσηνίοις· ἅμα δὲ καὶ ξυνεπαγόντων Ῥηγίνων φυγάδων, οἳ ἦσαν παρ' αὐτοῖς. τὸ γὰρ Ῥήγιον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐστασίαζε, καὶ [g] ἀδύνατα ἦν ἐν τῷ παρόντι [h] τοὺς Λοκροὺς ἀμύνεσθαι· [i] ᾗ μᾶλλον καὶ ἐπετίθεντο. δῃώσαντες δὲ, οἱ μὲν Λοκροὶ [k] τῷ πεζῷ ἀπεχώρησαν, αἱ δὲ νῆες Μεσσήνην ἐφρούρουν· [l] καὶ ἄλλαι αἱ πληρούμεναι ἔμελλον, [m] αὐτόσε ἐγκαθορμισάμεναι, τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν ποιήσεσθαι.

β'. Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ ἦρος, πρὶν τὸν σῖτον ἐν ἀκμῇ εἶναι, Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀττικήν· ἡγεῖτο δὲ Ἄγις ὁ Ἀρχιδά-

[d] Μεσήνην *Ar. C.* ut et paullo infra. *Huds.* Sic quoque *Gr.* Mosqu. infra, Μεσήνη. [e] Ἐπαγομένων *Marg.* [f] Τῶν Ῥηγίνων *Gr.* [g] Ἀδύνατον *Reg.* [h] Τοὺς deest *Ar. C. Dan.* [i] Ἡ καὶ μᾶλλον *Ar. C. Reg. Cass. Dan. Gr.* Καὶ μᾶλλ. καὶ Mosqu. ᾗ κ. μ. Aug. [k] Τῷ τε πεζῷ *Ald. Flor. Bas. Stephan.* 1. [l] Καὶ αἱ ἄλλαι πλ. *Gr.* [m] Id est: ἐκεῖσε κατενεχθεῖσαι, καὶ ἐκεῖ ἐγκαθορμισθεῖσαι, τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν ποιήσεσθαι ἔμελλον *Æ. Port.* Ἐγκαθορμισάμεναι *Gr.*

est in Sicilia, occuparunt, ab ipsis *oppidanis* accitæ. Et Messana ab Atheniensibus defecit. Hoc autem potissimum fecerunt Syracusani quidem, quod viderent, id oppidum ad invadendam Siciliam opportunum esse, et Athenienses metuerent, ne illinc *ut ex belli sede* excurrentes, majori apparatu se invaderent: Locri vero, propter odium, quo Rheginos prosequebantur, quia eos utrinque, *terra marique*, bello premere volebant. simul autem Locri cum frequentibus copiis in Rheginorum agrum irruptionem fecerunt, ne *Rhegini* Messeniis auxilium ferrent: simul etiam inducti ab exsulibus Rheginis, qui apud ipsos erant. Rhegium enim jampridem seditionibus agitabatur, nec in præsentia Locros arcere poterat: quo etiam magis *ipsum Locri* premebant. Locri autem, vastato *Rheginorum* agro, cum peditatu quidem domum redierunt: naves vero Messanæ præsidio remanserunt. et aliæ, quæ instruebantur, eo venturæ, ibique castra stativa habituræ, et bellum illinc gesturæ erant.

2. Sub eadem veris tempora, antequam frumenta essent matura, Peloponnesii, eorumque socii irruptionem in Atticam fecerunt. illis autem præerat Agis Archidami *filius*,

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

μου Λακεδαιμονίων βασιλεύς· καὶ [n] ἐγκαθεζόμενοι ἐδῄουν τὴν γῆν. Ἀθηναῖοι δὲ τάς [o] τε τεσσαράκοντα ναῦς ἐς Σικελίαν ἀπέστειλαν, [p] ὥσπερ παρεσκευάζοντο, καὶ στρατηγοὺς τοὺς ὑπολοίπους, Εὐρυμέδοντα καὶ Σοφοκλέα. Πυθόδωρος [q] γὰρ ὁ τρίτος αὐτῶν ἤδη [r] προαφῖκτο ἐς Σικελίαν. εἶπον δὲ τούτοις καὶ Κερκυραίων ἅμα παραπλέοντας τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιμεληθῆναι, οἳ ἐλῃστεύοντο ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ὄρει φυγάδων· καὶ Πελοποννησίων αὐτόσε νῆες ἑξήκοντα [s] παρεπεπλεύκεσαν τοῖς ἐν τῷ ὄρει τιμωροί· καὶ [t] λιμοῦ ὄντος μεγάλου ἐν τῇ πόλει, νομίζοντες κατασχήσειν ῥᾳδίως τὰ πράγματα. Δημοσθένει δὲ, ὄντι ἰδιώτῃ, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τὴν ἐξ Ἀκαρνανίας, [u] αὐτῷ δεηθέντι, εἶπον χρῆσθαι [x] ταῖς ναυσὶ ταύταις, [y] ἢν βούληται, περὶ τὴν Πελοπόννησον.

γ'. Καὶ ὡς ἐγένοντο πλέοντες κατὰ τὴν Λακωνικὴν, καὶ ἐπυνθάνοντο, ὅτι αἱ νῆες ἐν Κερκύρᾳ ἤδη εἰσὶ τῶν Πελοποννησίων, ὁ μὲν Εὐρυμέδων [z] καὶ ὁ Σοφοκλῆς [a] ἠπείγοντο ἐς τὴν Κέρκυραν. ὁ δὲ Δημοσθένης [b] ἐς τὴν

[n] Ἐγκαθερμιζόμενοι *Marg.* [o] Τε deest *Ar. Cl.* Et hoc, et τὰς abest a *Dan.* [p] Id est: οὕτω παρεσκευασμένας, vel ὥσπερ παρεσκευάσαντο. Aut potius dicendum ὥσπερ pro ἅσπερ accipi, vel ἅσπερ pro ὥσπερ scribi debere. Principio enim *Libri primi* phrasis huic similis occurrit: τὸν πόλεμον ὡς ἐπολέμησαν, scilicet ὥσπερ, vel ὃν ἐπολέμησαν. *Æ. Port.* Ἅσπερ legendum putat *Stephanus.* Παρασκευάζ. Mosqu. [q] Δὲ *Ar.* [r] Προσαφῖκτο *Gr.* Προαφίκετο *Cl.* [s] Παραπεπλεύκεσαν *Reg.* Παρεπλεύκεσαν *Gr.* [t] Λοιμοῦ *Reg.* [u] Αὐτῷ δηθέν τι εἶπον *Gr.* [x] Ταῖς ναυσὶ desunt in *Cass.* [y] Εἰ βούλοιτο *Marg.* [z] Καὶ Σοφοκλῆς *Ar. Cl. Cass. Dan. Gr.* Aug. [a] Ὑπέργοντο *Cl. Reg.* [b] Ἐπὶ τὴν Π. *Dan.*

Lacedæmoniorum Rex: et stativa *ibi* habentes agrum populabantur. Athenienses vero illas quadraginta naves, quas instruxerant, in Siciliam miserunt, et reliquos duces, Eurymedontem, et Sophoclem. Nam Pythodorus, qui cum illis tertius erat dux, in Siciliam jam ante profectus fuerat. His autem imperarunt, ut in transitu curarent res Corcyræorum, qui in urbe erant, qui latrociniis ab exsulibus in monte degentibus infestabantur. et Peloponnesiorum sexaginta naves illuc navigaverant, ut opem illis ferrent, qui in monte erant; simul etiam quod propter ingentem famem, qua *Corcyræorum* civitas laborabat, res illas in suam potestatem facile redactum iri sperarent. Mandarunt etiam Demostheni, qui post suum ex Acarnania reditum vitam privatam degebat, hoc ipsum flagitanti, ut his navibus, si vellet, circa Peloponnesum uteretur.

3. Cum autem inter navigandum e regione agri Laconici fuissent, et accepissent Peloponnesiorum naves ad Corcyram jam appulisse, Eurymedon quidem et Sophocles ad Corcyram tendere properabant. Demosthenes vero eos hortabatur, ut pri-

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

Πύλον πρῶτον ἐκέλευε σχόντας αὐτούς, καὶ πράξαντας ἃ δεῖ, τὸν πλοῦν ποιεῖσθαι. ἀντιλεγόντων δὲ, κατὰ τύχην χειμὼν ἐπιγενόμενος κατήνεγκε τὰς ναῦς [c] ἐς τὴν Πύλον. καὶ ὁ Δημοσθένης εὐθὺς ἠξίου τειχίζεσθαι τὸ χωρίον. ἐπὶ τούτῳ γὰρ [d] ξυνεκπλεῦσαι. καὶ ἀπέφαινε πολλὴν εὐπορίαν ξύλων τε καὶ λίθων, καὶ φύσει [e] καρτερὸν ὂν, καὶ ἔρημον [f] αὐτό τε καὶ [g] ἐπιπολὺ τῆς χώρας. [h] ἀπέχει γὰρ σταδίους μάλιστα ἡ Πύλος τῆς Σπάρτης τετρακοσίους, καὶ ἔστιν ἐν τῇ [i] Μεσσηνίᾳ ποτὲ οὔσῃ γῇ. καλοῦσι δὲ αὐτὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι Κορυφάσιον. οἱ δὲ πολλὰς ἔφασαν εἶναι ἄκρας ἐρήμους τῆς Πελοποννήσου, ἣν βούληται καταλαμβάνων τὴν πόλιν δαπανᾷν. [k] τῷ δὲ [l] διάφορόν τι ἐδόκει εἶναι τοῦτο τὸ χωρίον ἑτέρου μᾶλλον, λιμένος τε προσόντος, [m] καὶ τοὺς Μεσσηνίους οἰκείους ὄντας αὐτῷ [n] τοαρχαῖον, καὶ ὁμοφώνους τοῖς Λακεδαιμονίοις, πλεῖστ᾽ ἂν βλάπτειν ἐξ αὐτοῦ ὁρμωμένους, καὶ βεβαίους ἅμα τοῦ χωρίου φύλακας ἔσεσθαι.

[c] Ἐπὶ τὴν *Ar. C.* Εἰς τὴν *Cass.* Aug. [d] Ξυνέπλευσε *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. Sed *Reg.* συνέπλευσε. Paullo ante ἐπὶ τοῦτο *Gr.* [e] Καρτερικὸν *Ar.* [f] Αὐτὸ τότε καὶ *Ar.* Mosqu. Aug. Αὐτῷ τό τε καὶ *Cl.* Αὐτὸ τότε καὶ *Cass.* Αὐτό τε, et super τε rec. manu adscripto το *Reg.* [g] Ἐπὶ πολὺ *Cass. Gr.* [h] Ἀπέχει δὲ ἡ Πύλος σταδίους τῆς Σπάρτης μάλιστα τετρακοσίους *Ar. C.* Eodem ordine *Dan.* Sed retinet γὰρ, et omittit ἡ. [i] Μεσηνίᾳ *Ar. C. Gr.* hic et fere ubique. [k] Scilicet Δημοσθένει. *Huds.* [l] Id est: πολὺ ἐπιτηδειότερον πρὸς τὸ τοὺς πολεμίους βλάψαι. *Æ. Port.* [m] Hoc est: καὶ τῶν Μεσσηνίων οἰκείων ὄντων αὐτῷ (scil. τῷ χωρίῳ, τῇ Πύλῳ καὶ τοῖς Πυλίοις) τοαρχαῖον, καὶ ὁμοφώνων τοῖς Λακεδαιμονίοις. ἐνόμιζε γὰρ ὁ Δημοσθένης πλεῖστ᾽ ἂν βλάψειν τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξ αὐτοῦ ὁρμωμένους etc. Vel, καὶ ὅτι Δημοσθένης ἐνόμιζε τοὺς Μεσσηνίους οἰκείους etc. *Æ. Port.* [n] Τὸ ἀρχαῖον *Ald. Bas. Cass. Dan. Gr.* Aug.

mum Pylum appellerent, deinde, peractis rebus, quæ peragendæ essent, navigationis cursum conficerent. Illis vero contradicentibus, forte fortuna tempestas exorta classem Pylum detulit. Demosthenes autem postulavit, ut locus ille confestim muniretur. Hac enim de causa se cum illis navigasse *dicebat.* Demonstrabat autem, magnam esse lignorum lapidumque copiam, et locum natura munitum esse, et cum ipsum, tum etiam magnum illius agri tractum circumcirca desertum esse. Pylus enim a Sparta distat stadia circiter quadringenta, et sita est in eo agro, qui olim erat Messenius, quem Lacedæmonii Coryphasion vocant. Illi vero dicebant, multa esse Peloponnesi promontoria deserta, si in iis occupandis civitatem exhaurire velit. Cæterum huic locus iste longe commodior, quam ullus alius, esse videbatur, tum quod ei portus adjaceret, tum etiam quod Messenii, qui olim cognatione cum illius loci incolis conjuncti fuerant, et eadem, qua Lacedæmonii, lingua utebantur, illinc prodeuntes plurima damna *Lacedæmoniis* daturi essent, simul etiam illius loci fideles custodes futuri essent.

δ. [o] Ὡς δὲ οὐκ ἔπειθεν οὔτε τοὺς στρατηγοὺς, οὔτε τοὺς στρατιώτας, ὕστερον καὶ τοῖς [p] ταξιάρχοις κοινώσας, ἡσύχαζεν ὑπὸ ἀπλοίας, [q] μέχρις αὐτοῖς τοῖς στρατιώταις σχολάζουσιν ὁρμὴ [r] ἐπέπεσε περὶ στάσιν ἐκτειχίσαι τὸ χωρίον. καὶ [s] ἐγχειρήσαντες εἰργάζοντο, σιδήρια μὲν λιθουργὰ οὐκ ἔχοντες, λογάδην δὲ φέροντες λίθους, καὶ ξυνετίθεσαν, ὡς ἕκαστόν [t] τι ξυμβαίνοι. καὶ τὸν πηλὸν, εἴπου δέοι χρῆσθαι, ἀγγείων ἀπορίᾳ, ἐπὶ τοῦ νώτου ἔφερον, ἐγκεκυφότες τε, ὡς μάλιστα [u] μέλλοι ἐπιμένειν, καὶ τὼ χεῖρε ἐς τοὐπίσω ξυμπλέκοντες, ὅπως μὴ [x] ἀποπίπτοι. παντί τε τρόπῳ ἠπείγοντο φθῆναι τοὺς Λακεδαιμονίους, τὰ ἐπιμαχώτατα [y] ἐξεργασάμενοι, πρὶν ἐπιβοηθῆσαι. τὸ γὰρ πλέον τοῦ χωρίου αὐτὸ καρτερὸν ὑπῆρχε, καὶ [z] οὐδὲν ἔδει τείχους. Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

ε΄. Οἱ δὲ ἑορτήν τινα ἔτυχον ἄγοντες, καὶ ἅμα, πυνθανόμενοι, ἐν ὀλιγωρίᾳ ἐποιοῦντο, ὡς, ὅταν ἐξέλθωσιν, ἢ οὐχ ὑπομενοῦντας σφᾶς, ἢ ῥᾳδίως ληψόμενοι βίᾳ. [a] καί τι αὐτοὺς ὁ στρατὸς ἔτι [b] ἐν ταῖς Ἀθή-

[o] Ὡς δ' οὐκ *Gr.* ὡ δὲ Mosqu. et c. 3. extr. d. ἴσεσθαι. [p] Ταξιάρχαις *Dan.* [q] Μέχρι *Cass. Gr.* Mosqu. Aug. [r] Ἐσέπεσε *Cam. Cl. Reg. Cass.* Aug. Ἐσέπεσεν *Gr.* Mox Περιστᾶσιν *Cass.* et *Steph.* 2. [s] Ἐγχειρίσαντες *Cl. Gr.* [t] Τε *Dan.* Τι ξυμβαίνειν *Reg.* [u] Μέλλει *Dan.* [x] Ὑποπίπτῃ *Ar. C.* [y] Ἐξειργασμένοι *Ar. C. Dan.* [z] Οὐδὲ *Reg.* [a] Καίτοι *Ar.* Καί τι καὶ αὐτοὺς *Cl.* Aug. sed in hoc alterum καὶ 3. punctis not. m. rec. Καί τι ὁ στρατὸς αὐτοὺς *Gr.* [b] Id est: ἐν τῇ Ἀττικῇ, ut manifestum ex sequentibus, οἱ δ' ἐν Ἀττικῇ ὄντες Πελοποννήσιοι. *Æ. Port.*

4. Sed cum neque ducibus, neque militibus rem persuadere posset, quam etiam postea cum ipsis præfectis communicarat, propter navigandi difficultatem quievit, donec ipsos milites otium agentes, ex contentione inter eos orta, loci muniendi cupiditas invasit. Itaque manus ad opus faciendum admoverunt, nulla ferramenta ad lapides cædendos habentes, sed eos cum delectu comportantes; et ubi quisque apte quadrare poterat, coagmentabant. et lutum, sicubi opus illo esset, ob vasorum penuriam, humeris portabant; ita procumbentes, ut commodissime in dorso permanere posset; quinetiam manus a tergo conserentes, ne decideret. Omnique ratione properabant Lacedæmonios antevertere, et illas munitionum partes, quæ oppugnationi maxime opportunæ erant, prius absolvere, quam illi ad opem loco ferendam venirent. nam major illius loci pars suopte situ munita erat, muroque non indigebat.

5. Lacedæmonii vero tunc forte diem festum agebant, et licet interea hoc audissent, tamen contemnebant; quod simul ac exercitum eduxissent, aut hostes suum adventum non exspectaturos, aut oppidum a se per vim facile receptum iri putarent. nonnihil etiam *ipsorum* exercitus, qui in agro Attico adhuc erat, ipsos

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

ναις ὧν ἐπέσχε. τειχίσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι [τοῦ χωρίου] τὰ πρὸς ἤπειρον, καὶ ἃ μάλιστα ἔδει, ἐν ἡμέραις ἓξ, τὸν μὲν Δημοσθένην μετὰ νεῶν πέντε αὐτοῦ φύλακα καταλείπουσι, ταῖς δὲ πλείοσι ναυσὶ τὸν ἐς τὴν Κέρκυραν πλοῦν καὶ Σικελίαν ἠπείγοντο.

ς΄. [c] Οἱ δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντες Πελοποννήσιοι, ὡς ἐπύθοντο τῆς Πύλου κατειλημμένης, ἀνεχώρουν [d] κατὰ τάχος ἐπ' οἴκου· νομίζοντες μὲν οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἆγις ὁ βασιλεὺς οἰκεῖον σφίσι τὸ περὶ τὴν Πύλον· ἅμα δὲ, πρωῒ ἐσβαλόντες, καὶ τοῦ σίτου ἔτι χλωροῦ ὄντος, ἐσπάνιζον τροφῆς τοῖς πολλοῖς. χειμών τε ἐπιγενόμενος μείζων [e] παρὰ τὴν καθεστηκυῖαν ὥραν, ἐπίεσε τὸ στράτευμα. ὥστε πολλαχόθεν ξυνέβη ἀναχωρῆσαί τε θᾶσσον αὐτοὺς, καὶ βραχυτάτην γενέσθαι τὴν ἐσβολὴν ταύτην. ἡμέρας γὰρ [f] πεντεκαίδεκα ἔμειναν ἐν τῇ Ἀττικῇ.

Mense forte Maio.

ζ΄. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Σιμωνίδης, Ἀθηναίων στρατηγὸς, [g] Ἠϊόνα τὴν ἐπὶ Θρᾴκης, Μενδαίων ἀποικίαν, πολεμίαν δὲ οὖσαν, ξυλλέξας Ἀθηναίους τε ὀλίγους ἐκ τῶν φρουρίων, καὶ τῶν ἐκείνῃ ξυμμάχων πλῆθος, [h] προδιδομένην κατέλαβε. καὶ παραχρῆμα ἐπι-

[c] Οἱ δὲ ἐν τῇ *Gr.* Πελοποννήσ. Mosqu. [d] Κατατάχος *Ar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. et mox infra. *Huds.* [e] Περὶ *Marg.* et *Schol.* Paullo ante Mosqu. ἐσπανίζοντο. [f] Πέντε καὶ δέκα *Ar. C.* itemque paulo infra. *Huds.* [g] Ἠόνα *Cass.* Ἠιόνα Aug. et τῆς ἐπὶ Θρ. [h] Κατέλαβε προδιδομένην *Reg.*

retardavit. Athenienses vero communito intra sex dies loco, qui continentem versus erat, et ubi maxime oportebat, Demosthenem quidem cum quinque navibus ibi reliquerunt, ut ei præsidio esset: at cum cæteris, quorum numerus erat major, cursum in Corcyram et Siciliam urgebant.

6. At Peloponnesii, qui in Attica erant, accepto nuntio de Pylo capta, domum celeriter se receperunt. Lacedæmonii enim, et Agis ipsorum Rex, id quod Pylo contigerat, ad se potissimum pertinere ducebant. simul etiam quia præmature irruptionem fecerant, et frumento adhuc viridi multis commeatus deerat. Præterea frigus acrius, quam illud anni tempus ferret, exercitum pressit. Quare multis de causis contigit, ut illi celerius se receperint, et in hac expeditione minimum commorati fuerint. nam quindecim dies in Attica manserunt.

7. Per idem tempus Simonides Atheniensium dux, coacta paucorum Atheniensium, qui in præsidiis erant, et magna sociorum illic habitantium manu, Eionem, quæ est in Thracia, Mendæorum coloniam, sed *Atheniensium* hostem per proditionem oc-

βοηθησάντων [i] Χαλκιδέων καὶ Βοττιαίων, ἐξεκρούσθη τε, καὶ ἀπέβαλε πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν. Bell. Pelop. an. 7.

η'. Ἀναχωρησάντων δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἀττικῆς Πελοποννησίων, οἱ Σπαρτιᾶται, αὐτοὶ μὲν καὶ οἱ ἐγγύτατα τῶν περιοίκων, εὐθὺς ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν Πύλον· τῶν δὲ ἄλλων Λακεδαιμονίων βραδυτέρα ἐγίγνετο ἡ ἔφοδος, ἄρτι ἀφιγμένων ἀφ' ἑτέρας [k] στρατιᾶς. περιήγγελλον δὲ [l] κατὰ τὴν Πελοπόννησον, βοηθεῖν [m] ὅτιτάχιστα ἐπὶ Πύλον. καὶ ἐπὶ τὰς ἐν [n] τῇ Κερκύρᾳ ναῦς σφῶν τὰς ἑξήκοντα ἔπεμψαν· αἳ, ὑπερενεχθεῖσαι τὸν Λευκαδίων ἰσθμὸν, καὶ λαθοῦσαι τὰς ἐν Ζακύνθῳ Ἀττικὰς ναῦς, ἀφικνοῦνται ἐπὶ Πύλον. παρῆν δὲ ἤδη καὶ ὁ πεζὸς στρατός. Δημοσθένης δὲ, προσπλεόντων ἔτι τῶν Πελοποννησίων, ὑπεκπέμπει φθάσας δύο ναῦς, ἀγγεῖλαι Εὐρυμέδοντι καὶ τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐν Ζακύνθῳ Ἀθηναίοις, παρεῖναι, ὡς τοῦ χωρίου κινδυνεύοντος. καὶ αἱ μὲν νῆες κατὰ τάχος [o] ἔπλεον, κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα ὑπὸ Δημοσθένους· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι παρεσκευάζοντο ὡς τῷ τειχίσματι προσβαλοῦντες κατά τε γῆν, [p] καὶ κατὰ θάλασσαν, ἐλπίζοντες ῥᾳδίως αἱρήσειν οἰ-

Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

[i] Χαλκιδαίων *Reg.* [k] Στρατείας scribendum censet *Æ. Port.* [l] Καὶ κατὰ τὴν *Cl. Cass.* Aug. Mosqu. [m] Ὅτι τάχιστα *C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan. Gr.* Aug. [n] Τῇ omittunt *Ar. C.* [o] Ἐπέπλεον *Cl.* [p] Καὶ θάλασσαν *Gr.* Κατὰ γῆν Mosqu. sine τε.

cupavit. cum autem Chalcidenses et Bottiæi confestim opem tulissent, inde expulsus est, multosque milites amisit.

8. Cum autem Peloponnesii ex Attica domum rediissent, Spartani quidem, cum ipsi, tum finitimorum populorum proximi quique ad opem Pylo celeriter ferendam iverunt. cæterorum vero Lacedæmoniorum adversus hostem profectio tardior exstitit, quod ex altera expeditione modo reversi essent. sed nuntiis per *totam* Peloponnesum circummissis imperarunt, ut *omnes* ad opem Pylo ferendam primo quoque tempore concurrerent. ad suas etiam sexaginta naves, quæ apud Corcyram erant, nuntium miserunt; quæ per Leucadium Isthmum transportatæ, cum Atticam classem, quæ ad Zacynthum erat, latuissent, ad Pylum pervenerunt. copiæ vero pedestres et ipsæ jam præsto erant. Demosthenes vero, cum Peloponnesii navigationis cursum eo adhuc tenerent, duas naves clam ocius emisit, quæ nuntiarent Eurymedonti, et cæteris Atheniensibus, qui cum classe ad Zacynthum erant, ut celeriter venirent, quod locus in discrimine versaretur. Et illæ quidem *duæ* naves, prout Demosthenes mandarat, magnam in navigando celeritatem adhibuerunt. Lacedæmonii vero se ad illius loci munitionem terra marique oppugnandam parabant, quod opus properanter factum, et in quo pauci

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

κοδόμημα [q] διὰ ταχέων εἰργασμένον, καὶ ἀνθρώπων ὀλίγων ἐνόντων. προσδεχόμενοι δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Ζακύνθου τῶν Ἀττικῶν νεῶν βοήθειαν, ἐν νῷ εἶχον, ἢν ἄρα μὴ πρότερον ἕλωσι, καὶ τοὺς ἔσπλους τοῦ λιμένος ἐμφράξαι, ὅπως μὴ ᾖ τοῖς Ἀθηναίοις ἐφορμίσασθαι ἐς αὐτόν. ἡ γὰρ νῆσος ἡ Σφακτηρία καλουμένη, τόν τε λιμένα [r] παρατείνουσα, καὶ ἐγγὺς ἐπικειμένη, ἐχυρὸν ποιεῖ, καὶ τοὺς ἔσπλους στενοὺς, τῇ μὲν δυεῖν [s] νεοῖν διάπλουν, κατὰ τὸ τείχισμα τῶν Ἀθηναίων, [t] καὶ τὴν Πύλον· τῇ δὲ, πρὸς τὴν ἄλλην ἤπειρον, ὀκτὼ ἢ ἐννέα. ὑλώδης τε καὶ ἀτριβὴς πᾶσα ὑπ' ἐρημίας ἦν, καὶ μέγεθος περὶ πεντεκαίδεκα σταδίους μάλιστα. τοὺς μὲν οὖν ἔσπλους ταῖς ναυσὶν [u] ἀντιπρώρους βύζην [x] κλήσειν ἔμελλον· τὴν δὲ νῆσον ταύτην φοβούμενοι, μὴ ἐξ αὐτῆς τὸν πόλεμον σφίσι ποιῶνται, ὁπλίτας διεβίβασαν [y] εἰς αὐτὴν, καὶ [z] περὶ τὴν [a] ἤπειρον ἄλλους ἔταξαν. οὕτω γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις [b] τήν τε νῆσον πολεμίαν ἔσεσθαι, τήν τε ἤπειρον, ἀπόβασιν οὐκ ἔχουσαν. τὰ γὰρ αὐτῆς τῆς Πύλου, ἔξω τοῦ ἔσπλου, πρὸς τὸ πέλαγος ἀλίμενα

[q] Διαταχέων *Reg. Cass. Gr.* Aug. ubi mox τῆς ante Ζακ. add. a m. 2. [r] Id est: παρὰ τὸν λιμένα τείνουσα ἑαυτήν. *Æ. Port.* [s] Νεῶν *Ar. C.* Δυοῖν Aug. Δυοῖν νεοῖν *Cl. Gr. Reg. Cass.* Mosqu. [t] Κατὰ τὴν Π. *Gr.* [u] Ἀντιπρώροις *Ar. C. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. et σβύζην *Dan.* [x] Κλείσειν *Reg.* et inter versus *Gr.* [y] Ἐς αὐτὴν *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. qui et antea σφίσιν, et διεβίβαζον. [z] Παρὰ *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Mosqu. Aug. *Dan.* sed in *Reg.* recens manus περὶ super παρὰ scripserat. [a] Ἤπειρον ἀπόβασιν οὐκ ἔχουσαν omissis intermediis *Dan.* [b] Τήν τε νῆσον ταύτην φοβούμενοι πολεμίαν ἔσεσθαι *Gr.*

propugnatores essent, a se facile expugnatum iri sperarent. Cæterum, cum Atticarum navium e Zacyntho auxilia *ad Demosthenem brevi ventura* exspectarent, in animo habebant, nisi forte prius *munitionem* expugnassent, ipsas etiam portus fauces obstruere, ne Atheniensibus ad eum appellere liceret. Insula enim nomine Sphacteria ante portum porrecta, et prope adjacens, efficit et portum tutum et introitus angustos; ut hac quidem, qua ad Atheniensium munitionem et Pylum vergit, bina navigia; illac vero, qua vergit ad reliquam continentem, octona novenaque *frontibus æquatis simul* transire possint. totaque sylvestris, et propter solitudinem invia, et quindecim ferme stadiorum magnitudine erat. Portus igitur ostia navibus confertim collocatis, ita ut proras *altum versus et hostibus* adversas haberent, obstruere statuerant. quinetiam in hanc ipsam insulam, timentes, ne ex ea bellum sibi facerent, gravis armaturæ milites transportarunt, et alios in continente collocarunt. Ita enim *existimabant*, et ipsam insulam Atheniensibus hostem fore, atque etiam continentem, utpote quæ nullum haberet locum, in quem Athenienses e navibus exscensum facerent. Nam illam ipsius Pyli oram, quæ extra portus ostium erat, et quæ altum

ὄντα, [c] οὐχ ἕξειν ὅθεν ὁρμώμενοι ὠφελήσουσι τοὺς [d] αὐτῶν. σφεῖς δὲ ἄνευ τε ναυμαχίας καὶ κινδύνου, ἐκπολιορκήσειν τὸ χωρίον, [e] κατὰ τὸ εἰκὸς, σίτου τε οὐκ ἐνόντος, καὶ [f] δι' ὀλίγης παρασκευῆς κατειλημμένου. ὡς δ' ἐδόκει αὐτοῖς ταῦτα, καὶ διεβίβαζον ἐς τὴν νῆσον τοὺς ὁπλίτας, ἀποκληρώσαντες ἀπὸ πάντων τῶν λόχων, καὶ διέβησαν μὲν [g] καὶ ἄλλοι πρότερον κατὰ διαδοχήν· οἱ δὲ τελευταῖοι καὶ ἐγκαταλειφθέντες, εἴκοσι καὶ τετρακόσιοι ἦσαν, καὶ Εἵλωτες οἱ περὶ αὐτούς. [h] ἦρχε δ' αὐτῶν Ἐπιτάδας ὁ [i] Μολόβρου.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

θ'. Δημοσθένης δὲ, ὁρῶν τοὺς Λακεδαιμονίους μέλλοντας προσβάλλειν ναυσί τε ἅμα καὶ πεζῷ, παρεσκευάζετο καὶ αὐτὸς, καὶ τὰς τριήρεις, αἵπερ ἦσαν αὐτῷ ἀπὸ τῶν καταλειφθεισῶν, ἀνασπάσας, ὑπὸ τὸ τείχισμα προσεσταύρωσε, καὶ τοὺς ναύτας ἐξ αὐτῶν ὥπλισεν ἀσπίσι τε φαύλαις, καὶ οἰσυΐναις ταῖς πολλαῖς. οὐ γὰρ ἦν ὅπλα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ πορίσασθαι. ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐκ [k] ληστρικῆς Μεσσηνίων τριακον-

[c] Οὐκ ἕξειν *Ald. Flor. Bas.* [d] Αὐτῶν *Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. [e] Ὡς τὸ εἰκὸς *Ar. C. Dan.* [f] Hoc est: δι' ὀλίγων ἀνθρώπων: supra enim dicitur: ἐλπίζοντες ῥᾳδίως αἱρήσειν οἰκοδόμημα διὰ ταχέων εἰργασμένον, καὶ ἀνθρώπων ὀλίγων ἐνόντων. *Æ. Port.* Ἐνόντος δι' ὀλίγης *Dan.* mox Mosqu. ὡς τ' ἐδόκει. [g] Καὶ deest *Dan.* Mox ἐγκαταληφθέντες *Cass.* Aug. [h] Ἦρχε δὲ αὐτῶν *Ar. C. Ald. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. [i] Μολοβροῦ *Ar. C. Cass. Dan.* Aug. [k] Ληστρικῶν *Ar. Dan.* Mox Mosqu. κέλλητος.

spectabat, quod esset importuosa, *sciebant* non habituram, unde proficiscerentur ad suos adjuvandos: se vero, et sine prœlio navali, et sine periculo locum expugnaturos *sperabant*, ut erat verisimile; tum quod nullus in eo commeatus esset, tum etiam quod ab exiguo apparatu occupatus fuisset. Cum autem hanc sententiam comprobassent, milites in insulam transportarunt, ex omnibus cohortibus sortiti: aliique prius, subinde per vices *eo* trajecerunt. Postremi vero, qui etiam illic relicti fuerunt, erant quadringenti et viginti, præter Helotas, qui circum ipsos erant. Illis autem præerat Epitadas Molobri *filius*.

9. Demosthenes vero, cernens Lacedæmonios cum navalibus simul et pedestribus copiis aggressuros, ipse quoque se præparabat, et *quinque* naves, quæ ipsi relictæ fuerant, * subduxit, easque transversas pro vallo ante oppidum collocavit, et earum nautas scutis infirmis, et plerisque vimineis armavit. nec enim in loco deserto arma sibi comparare poterant. Quinetiam hæc ipsa ceperant ex piratica triremi, et actuario navigio Messeniorum, qui forte *eo* appulerant. Et inter istos Messenios fu-

* Subducit ad munitiones, clathrisque præfigit, et eorum nautas etc. *Valla.* Sub ipso castello, ancoris jactis, rectas constituit, nautasque etc. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

τόρου καὶ κέλητος ἔλαβον, οἳ ἔτυχον παραγενόμενοι. ὁπλῖταί τε τῶν [l] Μεσσηνίων τούτων ὡς τεσσαράκοντα ἐγένοντο, οἷς ἐχρῆτο μετὰ τῶν ἄλλων. τοὺς μὲν οὖν πολλοὺς τῶν τε ἀόπλων [m] καὶ ὡπλισμένων ἐπὶ τὰ τετειχισμένα μάλιστα καὶ [n] ἐχυρὰ τοῦ χωρίου πρὸς τὴν ἤπειρον [o] ἔταξε· προειπὼν ἀμύνασθαι τὸν πεζὸν, ἢν [p] προσβάλῃ. αὐτὸς δὲ ἀπολεξάμενος ἐκ πάντων ἑξήκοντα ὁπλίτας, καὶ τοξότας ὀλίγους, ἐχώρει ἔξω τοῦ τείχους ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ᾗ μάλιστα ἐκείνους προσεδέχετο πειράσειν ἀποβαίνειν. ἐς χωρία μὲν χαλεπὰ καὶ πετρώδη πρὸς τὸ πέλαγος τετραμμένα, σφίσι δὲ τοῦ τείχους ταύτῃ ἀσθενεστάτου ὄντος, ἐπισπάσασθαι αὐτοὺς ἡγεῖτο προθυμήσεσθαι. οὔτε γὰρ αὐτοὶ ἐλπίζοντες ποτὲ ναυσὶ [q] κρατήσεσθαι, οὐκ ἰσχυρὸν ἐτείχιζον, ἐκείνοις τε βιαζομένοις τὴν ἀπόβασιν, ἁλώσιμον τὸ χωρίον γίγνεσθαι. κατὰ τοῦτο οὖν πρὸς αὐτὴν [r] τὴν θάλασσαν [s] χωρίσας ἔταξε τοὺς ὁπλίτας, ὡς εἵρξων, ἢν δύνηται· καὶ παρεκελεύσατο τοιάδε.

[l] Μεσηνίων *Ar. C.* ut et supra *Huds. Gr.* [m] Καὶ τῶν ὡπλ. *Gr.* mox Mosqu. ἐπὶ τά τε τετ. [n] Ὀχυρὰ *Reg.* [o] Ἔταξεν *Gr.* mox Mosqu. ἀμήνασθαι. [p] Προσβάλλῃ *Cass.* Mosqu. Aug. [q] Κρατηθήσεσθαι *Reg. Cass.* Aug. [r] Τὴν deest *C.* Θάλατταν *Gr.* [s] Χωρήσας malit *Fr. Port.* quoniam supra dixerit, ἐχώρει ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Χωρήσας *Cl.* Aug. Mosqu. *Cass.* et hic supra manu recentiore χωρίσας.

erunt ad quadraginta gravis armaturæ milites, quibus Demosthenes una cum aliis usus est. Is igitur multos et inermium et armatorum, qua maxime continentem versus muro munitum firmatumque oppidum erat, disposuit; præcipiens, ut *hostium* peditatum propulsarent, si aggrederetur. Ipse vero, cum ex omnibus sexaginta gravis armaturæ milites, et aliquot sagittarios delegisset, cum istis extra murum ad mare profectus est, qua potissimum illos ex navibus in terram exscensum facere * conaturos existimabat. nam ipsos ad loca quidem aspera, et saxosa, et ad mare conversa: sed tamen, quia ab hac parte suæ munitionis murus infirmissimus erat, ipsos *ideo* putabat allectum iri, magnoque studio daturos operam, *ut in hanc partem exscenderent.* Neque ipsi *Athenienses* sperabant fore unquam, ut classe *Lacedæmoniis* inferiores essent, et *propterea* eam muri partem nulla firma munitione muniverant; et, si illi per vim in terram exscendere conarentur, oppidum facile capi posse *credebant.* In hac igitur parte, quæ ipsum mare spectabat, milites collocavit, atque disposuit, ut *hostes* arceret, si posset; eosque his verbis est adhortatus.

* Conaturos existimabat: in loca quidem aspera petrosaque ad mare versa: sed quia murus hac parte minime firmus erat, putabat fore, ut hoc eos ad audendum aliquid alliceret. Neque etc. *Steph.* Huds.

ι΄. "ΑΝΔΡΕΣ οἱ ξυναράμενοι τοῦδε τοῦ κινδύνου, μηδεὶς ὑμῶν ἐν τῇ τοιᾷδε ἀνάγκῃ ξυνετὸς βουλέσθω δοκεῖν εἶναι, ἐκλογιζόμενος [t] ἅπαν τὸ περιεστὼς ἡμᾶς δεινὸν, [u] μᾶλλον, ἢ ἀπερισκέπτως εὔελπις ὁμόσε [x] χωρῆσαι τοῖς ἐναντίοις, καὶ ἐκ τούτων ἂν περιγενόμενος. ὅσα γὰρ [y] ἐς ἀνάγκην ἀφῖκται, [z] ὥσπερ τάδε, λογισμὸν ἥκιστα ἐνδεχόμενα, κινδύνου τοῦ ταχίστου προσδεῖται. ἐγὼ δὲ καὶ τὰ πλείω ὁρῶ [a] πρὸς ἡμῶν ὄντα, ἢν ἐθέλωμέν τε μεῖναι, καὶ μὴ, τῷ πλήθει αὐτῶν καταπλαγέντες, τὰ ὑπάρχοντα ἡμῖν κρείσσω καταπροδοῦναι. τοῦ τε γὰρ χωρίου τὸ δυσέμβατον ἡμέτερον νομίζω, [b] ὃ μενόντων ἡμῶν ξύμμαχον [c] γίγνεται, ὑποχωρήσασι δὲ, καίπερ χαλεπὸν ὂν, [d] εὔπορον ἔσται, μηδενὸς κωλύοντος. καὶ τὸν πολέμιον δεινότερον ἕξομεν, μὴ [e] ῥᾳδίας αὐτῷ πάλιν οὔσης τῆς ἀναχωρήσεως, ἢν καὶ ὑφ᾽ ἡμῶν

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U.C. Varr. 329.

[t] Ἅπαντα περ. *Dan.* Περιεστὸς *Gr.* [u] Μᾶλλον δ᾽ ἀπερισκέπτως *Ar. C.* Μᾶλλον ἀπερισκέπτως *Cl. Gr.* et *Cass.* a prima manu; deinde corrector ἢ adscripsit. ἢ d. Aug. Μᾶλλον δὲ ἀπερ. *Reg.* Cum *Ar.* et *C.* consentit *Dan.* Mosqu. [x] Χωρήσας *Marg. Ar. C. Cl. Dan.* [y] Ἐπ᾽ ἀνάγκην *Ar.* [z] Ὥσπερ τοιάδε *Gr.* Τόδε *Stobæus*, et λογισμῶν. *Huds.* [a] Πρὸς ἡμᾶς Gr. Καὶ ante τὰ πλείω d. Mosqu. qui et mox ἐθέλομεν. [b] Ὃ deest *Ar. C. Cl. Gr. Bar. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. In *Cass.* manu recenti adscriptum erat. [c] Γίγνεσθαι *Gr.* Γίγνεται in marg. *Huds.* In *Gr.* est γίγνεσθαι cum ε super α. [d] Εὔπορον ἔτι μηδ. *Cl.* in marg. [e] Ῥᾳδίως *Gr. Cl. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Aug. sed α supra scr. a m. ant. Ῥᾳδίας *Cl.* in marg. Ῥᾳδίως quoque *Cass.* sed deinde ῥᾳδίας factum erat. Πάλιν αὐτῷ Mosqu.

10. "VIRI, qui mihi ejusdem periculi nunc estis socii, nemo vestrum, reputans omnes difficultates, quæ nos circumstant, prudens videri velit, potius * quam has nullo modo considerans, bonæque spei plenus adversarios invadere, propter hæc incolumis evasurus. nam quæcunque res (ut istæ) ad necessitatem sunt redactæ,† minimum prudentiæ desiderant, at indigent animi præsentia ad periculum celerrime subeundum. Quanquam ego pleraque nobiscum facere video, si et impetum hostium sustinere, neque potiora commoda, quæ nobis ad rem feliciter gerendam adsunt, illorum multitudine deterriti, fœde prodere velimus. quod enim locus accessu sit difficilis, hoc pro nobis facere duco; quippe qui nobis quidem illorum impetum sustinentibus auxilio futurus est: sed si recedamus, accessu facilis erit, quantumvis alioqui difficilis, *utpote* nemine *hostem* prohibente. ‡ Et, *si recedamus*, hostem acrius nos urgentem habebimus, quia non facile se recipere poterit, si nos etiam

* Quam citra consultationem hostes invadere, spem bonam concipiens fore, ut etiam incolumis ex iis evadat. *Steph.* HUDS.

† Eorum minime iniri ratio potest, sed periclitatione celerrima opus habent. *Steph.* IDEM.

‡ Ipsumque hostem graviorem inde sumus habituri, in ea loca redactum, unde receptus ipsi, etsi a nobis urgeatur, facilis non sit. *Acacius.* IDEM.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

βιάζηται. ἐπὶ γὰρ ταῖς ναυσὶ ῥᾷστοί εἰσιν, ἀμύνεσθαι· [f] ἀποβάντες δὲ, ἐν τῷ ἴσῳ ἤδη. τό τε πλῆθος αὐτῶν οὐκ ἄγαν δεῖ φοβεῖσθαι. κατ' ὀλίγον γὰρ μαχεῖται, καίπερ πολὺ ὂν, ἀπορίᾳ τῆς προσορμίσεως. καὶ οὐκ ἐν γῇ στρατός ἐστιν ἐκ τοῦ ὁμοίου μείζων, [g] ἀλλ' ἀπὸ νεῶν, αἷς πολλὰ τὰ καίρια δεῖ ἐν τῇ θαλάσσῃ ξυμβῆναι. ὥστε τὰς τούτων ἀπορίας ἀντιπάλους ἡγοῦμαι τῷ ἡμετέρῳ πλήθει· καὶ ἅμα ἀξιῶ [h] ὑμᾶς, Ἀθηναίους ὄντας, καὶ ἐπισταμένους ἐμπειρίᾳ τὴν ναυτικὴν ἐπ' ἄλλους ἀπόβασιν (ὅτι, εἴτις ὑπομένοι, καὶ μὴ φόβῳ ῥοθίου καὶ νεῶν δεινότητος κατάπλου ὑποχωροίη, οὐκ ἄν ποτε βιάζοιτο,) καὶ αὐτοὺς νῦν μεῖναί τε, καὶ ἀμυνομένους [i] παρ' αὐτὴν τὴν ῥαχίαν, [k] σώζειν ἡμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὸ χωρίον."

ια'. Τοσαῦτα τοῦ Δημοσθένους παρακελευσαμένου, οἱ Ἀθηναῖοι ἐθάρσησάν τε μᾶλλον, καὶ ἐπικαταβάντες ἐτάξαντο παρ' αὐτὴν τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἄραντες, τῷ τε κατὰ γῆν στρατῷ [l] προσ-

[f] Ἀποβάντες δ' ἐν τῷ ἴσῳ ἤδη. τό τε πλῆθος etc. *C.* atque hoc modo locum, ab interpunctione laborantem, restituendum esse monuerunt *Steph.* et *Fr. Port.* Sic etiam *Reg.* et in *Cass.* post ἤδη distinctionem posuerat corrector; sed in eo erat δὲ ἐν, non δ' ἐν, ut in *C.* et *Reg.* [g] Ἀλλὰ ἀπὸ *Gr.* Paullo ante Mosqu. προσορμήσεως. [h] Ἡμᾶς *Gr.* [i] Παρὰ αὐτὴν *Gr.* [k] Καὶ σώζειν *Ar. C. Dan.* [l] Προσέβαλον, et paulo infra προσέβαλε *Ar. C.* Προσέβαλον hic quoque Mosqu. *Reg. Dan. Gr.* infra προσέβαλε tantum *Gr.*

ipsum urgeamus. Dum enim *hostes* sunt in navibus, facillime propulsari possunt: sed si in terram exscenderint tunc vero nobiscum æqua conditione pugnabunt. Et ipsorum multitudo non admodum est extimescenda: quamvis enim sit ingens, tamen propter difficultatem loci, quo appellere conabitur, exigua manu pugnabit. Quamvis enim *hostium* exercitus *nostro* sit major, tamen non est in terra, perinde atque *noster*; sed ex navibus *pugnabit*, * quibus multæ opportunitates in mari contingant est necesse. Quare difficultates istorum nostri *paucitati* pares esse duco. Insuper et vos obsecro, qui Athenienses estis, et qui experientia nauticum in alios exscensum novistis (quod siquis hostium impetum fortiter sustineat, nec gravi fluctuum illisorum strepitu et minaci navium incurrentium impetu territus recedat, *is* nunquam per vim summoveri possit,) ut et nunc persistatis, et arcentes hostem ad ipsum littoris salebrosi dorsum, et nos ipsos et locum conservetis."

11. Cum autem Demosthenes his tantum Athenienses adhortatus fuisset, illi majorem fiduciam animo conceperunt, et cum ad ipsum mare descendissent, ibi se ad hostes propulsandum acie instructa pararunt. Lacedæmonii vero, motis castris, terrestri exercitu navibusque XLIII.

* Quibus necesse est periculosa multa contingere. *Valla.* Vide *Schol.* Huds.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

ἔβαλλον τῷ τειχίσματι, καὶ ταῖς ναυσὶν ἅμα, οὔσαις τεσσαράκοντα καὶ τρισί. ναύαρχος δὲ αὐτῶν ἐπέπλει Θρασυμηλίδας ὁ Κρατησικλέους, Σπαρτιάτης. προσέβαλλε δὲ, ἧπερ ὁ Δημοσθένης προσεδέχετο. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν, [m] ἔκ τε γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης, ἠμύνοντο. οἱ δὲ, κατ' ὀλίγας ναῦς διελόμενοι, διότι οὐκ ἦν πλείοσι [n] προσχεῖν, καὶ ἀναπαύοντες, ἐν τῷ μέρει τοὺς ἐπίπλους ἐποιοῦντο, προθυμίᾳ [o] τε πάσῃ χρώμενοι καὶ [p] παρακελευσμῷ, εἴπως [q] ὠσάμενοι ἕλοιεν τὸ τείχισμα. πάντων δὲ φανερώτατος [r] ὁ Βρασίδας ἐγένετο. τριηραρχῶν γὰρ, καὶ ὁρῶν, τοῦ χωρίου χαλεποῦ ὄντος, τοὺς τριηράρχους καὶ κυβερνήτας, [s] εἴπου καὶ δοκοίη [t] δυνατὸν εἶναι σχεῖν, ἀποκνοῦντας, καὶ φυλασσομένους τῶν νεῶν, μὴ [u] ξυντρίψωσιν, ἐβόα, λέγων, [x] ὡς οὐκ εἰκὸς εἴη, ξύλων φειδομένους, τοὺς πολεμίους ἐν τῇ χώρᾳ περιϊδεῖν τεῖχος [y] πεποιημένους· ἀλλὰ τάς τε σφετέρας ναῦς, βιαζομένους τὴν ἀπόβασιν, [z] καταγνῦναι ἐκέλευε, καὶ τοὺς ξυμμάχους μὴ ἀποκνῆσαι, ἀντὶ μεγάλων εὐεργεσιῶν, τὰς ναῦς τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν

[m] Ἔκ τε τῆς γῆς *Gr.* Ἐκ τῆς γῆς *Dan.* Καὶ θαλάσσ. Mosqu. et ἠμύνοντο. [n] Προσσχεῖν hic et alibi scribendum esse censet *Æ. Port.* ut distinguatur a προσχεῖν, effundere. *Huds.* [o] Δὲ *Gr.* [p] Παρασκευασμῷ *Dan.* [q] Παρωσάμενοι *Ar. C. Dan.* [r] Ὁ deest *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Mox τριηραρχῶν δὲ, et cum superscripta rec. manus emendatione γὰρ *Reg.* [s] Εἴπε *Cl.* Εἴπῃ *Cass.* [t] Χαλεπὸν *Reg.* [u] Συντρίψωσιν *Reg.* Mosqu. [x] Ὡς οὐκ εἴη εἰκὸς *Gr.* [y] Ποιουμένους *C.* [z] Καταγνῦναι *Reg. Dan. Gr.* et ἐκέλευεν *Gr.* Aug. ἐκέλευσε Mosqu.

munitiones aggressi sunt. Illorum autem classis præfectus erat Thrasymelidas Cratesiclis *filius*, Spartanus. Easque ab ea parte invasit, qua Demosthenes *illos venturos* sperabat. Athenienses vero et ipsi utrinque a terra et a mari hostem propulsabant. Illi vero classem partiti, cum exiguo navium numero, quod cum majore ad littus appellere non possent, et *cæteras naves interea* quiescere jubentes, per vices impetum faciebant, omnique animi contentione et adhortatione utentes, si quo modo rejectis *hostibus* munitionem capere possent. Brasidas autem omnium maxime conspicuus exstitit. cum enim esset unus e trierarchis, et videret propter loci et accessus difficultatem trierarchos et gubernatores, si quam etiam ad partem accedi posse videbatur, formidantes, et caventes, ne naves confringerent, vociferabatur, dicens non decere ipsos, dum lignis parcunt, munitionem in *suo* agro ab hostibus exstructam pati. quinimo jubebat ipsos ex navibus in littus per vim exscendere, navesque confringere; et socios *hortabatur*, ne pro magnis beneficiis, *quæ acceperant*, suas naves in præsentia Lacedæmoniis largiri dubitarent: sed na-

Bell. τῷ παρόντι [a] ἐπιδοῦναι· ὀκείλαντας δὲ, καὶ παντὶ τρόπῳ
Pelop. an. 7. ἀποβάντας, τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τοῦ χωρίου κρατῆσαι.
Olymp. 88. 3. ιβ΄. Καὶ ὁ μὲν τούς τε ἄλλους τοιαῦτα ἐπέσπερχε,
U. C. καὶ τὸν ἑαυτοῦ κυβερνήτην ἀναγκάσας ὀκεῖλαι τὴν
Varr. 329. ναῦν, ἐχώρει ἐπὶ τὴν [b] ἀποβάθραν· καὶ πειρώμενος ἀποβαίνειν, ἀνεκόπη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων· καὶ τραυματισθεὶς πολλὰ, [c] ἐλειποψύχησέ τε, [d] καὶ πεσόντος αὐτοῦ ἐς τὴν παρεξειρεσίαν, ἡ ἀσπὶς [e] περιεῤῥύη [f] εἰς τὴν θάλασσαν. καὶ ἐξενεχθείσης αὐτῆς ἐς τὴν γῆν, οἱ Ἀθηναῖοι ἀνελόμενοι, ὕστερον πρὸς τὸ τροπαῖον ἐχρήσαντο, ὃ ἔστησαν τῆς προσβολῆς ταύτης. [g] οἱ δ' ἄλλοι προὐθυμοῦντο μὲν, ἀδύνατοι δ' ἦσαν ἀποβῆναι, τῶν τε χωρίων χαλεπότητι, καὶ τῶν Ἀθηναίων μενόντων, καὶ οὐδὲν ὑποχωρέντων. [h] ἐς τοῦτό τε περιέστη ἡ τύχη, ὥστε Ἀθηναίους [i] μὲν ἐκ γῆς τε, καὶ ταύτης Λακωνικῆς, ἀμύνεσθαι ἐκείνους ἐπιπλέοντας, Λακεδαιμονίους δὲ, ἐκ νεῶν τε καὶ εἰς τὴν ἑαυτῶν, πολεμίαν οὖσαν, ἐπ' Ἀθηναίους ἀποβαίνειν. [k] ἐπὶ πολὺ γὰρ ἐποίει τῆς δό-

[a] Ἀποδοῦναι *Dan.* [b] Ἀποβάθρα est pons, quo navis conscenditur, et ex ea in terram descenditur. *Huds.* [c] Ἐλειποθύμησέ τε *Ar.* Ἐλυποθύμησε *C.* Ἐλειποθύμησε *Dan.* Ἐλειποψύχησε *Gr.* [d] Vide *Demetrium Phalereum* περὶ Ἑρμηνείας p. 47. *Ed. Oxon.* et *Dionys. Halicarn.* περὶ τῶν Θουκυδίδου ἰδιωμάτων p. 134. *Ed. Francof. Huds.* [e] Περιεῤῥύει *Ar.* Ἀπεῤῥύη *C.* [f] Ἐς τὴν θάλ. *Reg.* *Cass.* Aug. ἐπὶ Mosqu. [g] Οἱ δὲ ἄλλοι *Gr.* Antea Mosqu. des. ἐχρήσ. ὃ, sed spatio relicto, tribus notis positis~~~. [h] Ἐς τοῦτο πότε περ. *Reg.* [i] Μὲν omittit *Gr.* [k] Ἐπιπολὺ γὰρ ἐπῄει *Marg. Ar.* Sed hic verborum sensus: ἐν τῷ τότε χρόνῳ μεγίστη τῆς δόξης ἐπίδοσις ἀμφοτέροις ἐπῄει, τοῖς μὲν Ἀθηναίοις, ὅτι ἠπειρῶται, καὶ τὰ πεζὰ κράτιστοι γενέσθαι ἐδόκουν ἐν τῇ

vibus *in littus* impactis, et quavis ratione exscensu ex illis in terram facto, et viros et locum in suam potestatem redigerent.

12. Atque ipse quidem his verbis alios instigabat, et cum suum gubernatorem navem *in littus* impingere coëgisset, ad navis pontem perrexit. et descendere conatus, ab Atheniensibus est rejectus; multisque vulneribus sauciatus, animi deliquium passus est, eoque collapso in illud spatium, quod est inter ipsos remiges et proram, clypeus ejus in mare decidit. cum autem in terram delatus fuisset, Athenienses eum susceperunt, et postea in tropæo sunt usi, quod propter victoriam ex hac *hostium* oppugnatione partam erexerunt. Cæteri vero magna quidem animi alacritate exscendere conabantur; sed non poterant, cum propter locorum difficultatem, tum etiam propter Atheniensium præsentiam, qui hostium impressionem sustinebant, neque loco cedebant. Tunc autem tanta fortunæ commutatio facta est, ut Athenienses quidem, ex terra, eaque Laconica, Lacedæmonios, navibus infestis contra se venientes, propulsarent; Lacedæmonii vero, ex navibus, et in suum agrum, tunc hostilem, contra Athenienses descendere conarentur.

ξης ἐν τῷ τότε, τοῖς μὲν, ἠπειρώταις μάλιστα εἶναι, καὶ τὰ πεζὰ κρατίστοις, τοῖς δὲ, θαλασσίοις τε, καὶ ταῖς ναυσὶ πλεῖστον προέχειν. Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

ιγ'. Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τῆς ὑστεραίας μέρος τι προσβολὰς ποιησάμενοι, ἐπέπαυντο. καὶ τῇ τρίτῃ ἐπὶ ξύλα ἐς μηχανὰς παρέπεμψαν τῶν νεῶν τινας ἐς Ἀσίνην, ἐλπίζοντες τὸ κατὰ τὸν λιμένα τεῖχος ὕψος μὲν [l] ἔχειν, ἀποβάσεως δὲ μάλιστα οὔσης, ἑλεῖν μηχαναῖς. ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἐκ τῆς Ζακύνθου νῆες τῶν Ἀθηναίων παραγίγνονται [m] τεσσαράκοντα. προσεβοήθησαν γὰρ τῶν τε φρουρίδων τινὲς αὐτοῖς τῶν ἐκ Ναυπάκτου, καὶ Χῖαι τέσσαρες. ὡς δὲ εἶδον τήν τε ἤπειρον ὁπλιτῶν περίπλεων, τήν τε νῆσον, ἔν τε [n] τῷ λιμένι οὔσας τὰς ναῦς, καὶ οὐκ ἐκπλεούσας, ἀπορήσαντες, [o] ὅπῃ καθορμίσωνται, τότε μὲν ἐς [p] Πρώτην τὴν νῆσον, ἣ

κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων μάχῃ· τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις, ὅτι θαλάσσιοι, καὶ ταῖς ναυσὶν πλεῖστα προέχειν ἐν τῇ κατὰ τῶν Ἀθηναίων μάχῃ ἐδόκουν. Vel sic: ἐν τῷ τότε χρόνῳ μεγίστην ἀμφότεροι τῆς δόξης ἐπίδοσιν ἐποιήσαντο. καὶ γὰρ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐν τῇ τότε μάχῃ κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων συναφθείσῃ, ὄντες θαλάσσιοι, καὶ τὰ ναυτικὰ κράτιστοι, ὅμως ἠπειρῶται μάλιστα, καὶ τὰ πεζὰ κράτιστοι γενέσθαι ἐφάνησαν. πάλιν δὲ, οἱ Λακεδαιμόνιοι, οἵπερ ἠπειρῶται μάλιστα, καὶ τὰ πεζὰ κράτιστοι ἐνομίζοντο, θαλάσσιοι, καὶ ταῖς ναυσὶ πλεῖστον προέχειν ἐφάνησαν. *Æ. Port.* Vide etiam *Annott. Huds.* Ἐπιπολὺ etiam *Cass. Gr. Aug.* [l] Ἔχον legisse videtur *Valla.* [m] Πεντήκοντα *Cl.* Παραγίνοντα τεσσ. *Reg.* [n] Τῷ deest *Ar. C. Dan.* [o] Ὅπῃ *Cass. Aug.* Ὅποι Mosqu. qui et, ἀπορρής. et καθορμίσονται. [p] Πρωτὴν Aug. Πρωτὴ, ὀξυτόνως, νῆσος etc. *Steph.* περὶ πόλεων. Vide *Annott.* Πρώτην *Cl.* in marg.

* Ingens enim gloriæ accessio eo tempore facta est, his quidem, quod maxime mediterranei, pedestribus prœliis præstantissimi visi fuissent; illis vero, quod maritimi esse rerumque nauticarum peritia longe præstare visi fuissent.

13. Hoc igitur die, et sequentis parte, cum *Lacedæmonii* aliquoties hostis munitionem adorti fuissent, ejus oppugnandæ finem fecerunt. Tertio die naves aliquot Asinam dimiserunt, ad comparandam materiam ad machinas faciendas; quod eam muri partem, quæ portum spectabat, et quæ alta quidem erat, sed tamen præcipue locum exscensioni in terram faciendæ opportunum habebat, machinis a se captum iri sperarent. Interea vero † quadraginta Atheniensium naves ex Zacyntho advenerunt; nam accesserant illis auxilio aliquot præsidiariæ, quæ Naupacti erant, et quatuor Chiæ. Sed cum *Athenienses* vidissent et ipsam continentem, et insulam militibus armatis refertam, et naves, quæ in portu erant, non prodire, ambigentes quonam appellerent; tunc quidem ad Proten insulam, quæ non

* Ea enim de utrisque id temporis opinio erat, quod hi in terra pedestribusque pugnis validissimi incitatique essent; illi in mari et re navali exercitatissimi. *Acacius* etc. HUDS.

† Sexaginta *Valla*; quasi legisset ἑξήκοντα. Vid. *Annott.* IDEM.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

οὐ πολὺ ἀπέχει, ἔρημος οὖσα, ἔπλευσαν, καὶ ηὐλίσαντο· [q] τῇ δ' ὑστεραίᾳ παρασκευασάμενοι ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν, ἀνήγοντο, [r] ἢν μὲν ἀντεκπλεῖν ἐθέλωσι σφίσιν ἐς τὴν εὐρυχωρίαν· εἰ δὲ μὴ, ὡς αὐτοὶ ἐπεσπλευσούμενοι. καὶ οἱ μὲν οὔτε ἀντανήγοντο, οὔτε, ἃ διενοήθησαν, φράξαι τοὺς ἔσπλους, ἔτυχον ποιήσαντες· [s] ἡσυχάζοντες δ' ἐν τῇ γῇ, [t] τάς τε ναῦς ἐπλήρουν, καὶ παρεσκευάζοντο, ἢν ἐσπλέῃ τις, ὡς ἐν τῷ λιμένι, ὄντι οὐ [u] σμικρῷ, ναυμαχήσοντες.

Mense adhuc Maio.

ιδ'. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι, γνόντες, [x] καθ' ἑκάτερον τὸν ἔσπλουν ὥρμησαν ἐπ' αὐτούς. καὶ τὰς μὲν πλείους καὶ μετεώρους ἤδη τῶν νεῶν καὶ ἀντιπρώρους, προσπεσόντες, ἐς φυγὴν κατέστησαν, καὶ ἐπιδιώκοντες, ὡς [y] διὰ βραχέος, ἔτρωσαν μὲν πολλὰς, [z] πέντε δ' ἔλαβον, καὶ μίαν τούτων αὐτοῖς [a] ἀνδράσι· ταῖς δὲ λοιπαῖς ἐν τῇ γῇ καταπεφευγυίαις ἐνέβαλλον. αἱ δὲ, [b] καὶ πληρούμεναι ἔτι, πρὶν ἀνάγεσθαι, ἐκόπτοντο. καί τινας καὶ ἀναδούμενοι, κενὰς εἷλκον, τῶν ἀνδρῶν ἐς φυγὴν ὡρμημένων· ἃ ὁρῶντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ περιαλγοῦντες τῷ πάθει, ὅτι [c] περ αὐτῶν οἱ ἄνδρες ἀπελαμβάνοντο ἐν τῇ νήσῳ,

[q] Τῇ δὲ ὑστ. *Gr.* [r] Εἰ *Gr.* [s] Ἡσυχάζοντες δὲ ἐν *Reg. Gr.* (Mosqu.) Et mox οἱ δὲ Ἀθην. γν. *Gr.* [t] Τὰς ναῦς *Cl.* [u] Οὐ μικρῷ *Cl. Gr.* [x] Καθεκάτερον *Reg.* [y] Διαβραχέος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. et plerumque διατάχους. *Huds.* Διαβραχέος *Cass.* Διαβραχέως Aug. [z] Πέντε δὲ ἔλαβον *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* [a] Ἀνδράσιν *Gr.* Ἀνδρᾶσι Mosqu. et mox, ἐνέβαλον. [b] Καὶ deest *Reg.* [c] Παρ' αὐτῶν *Dan.* Mosqu.

multum distabat, et deserta erat, contenderunt, ibique castris positis pernoctarunt. Postero die, ut ad navale prœlium instructi, in altum vela fecerunt, *ut pugnarent*, si contra se in apertum mare venire voluissent: sin minus, ut ipsi *in portum* ingrederentur. Illi vero nec obviam ipsis in altum processerunt, neque, quemadmodum constituerant, portus ostia obstruxerunt: sed in terra se continentes naves complebant, seque ad navale prœlium in portu non parvo committendum parabant, siquis ingredi voluisset.

14. Athenienses vero hac re cognita ab utroque portus ostio impressionem in ipsos fecerunt; et invecti in complures ipsorum naves a terra jam remotas; et adversis proris venientes, in fugam verterunt; et insequuti, quod breve spatium inter eos esset, multas quidem fregerunt, quinque vero ceperunt, et harum unam cum ipsis viris: in cæteras vero, quæ ad terram confugerant, impressionem fecerunt. aliæ vero, dum adhuc instruerentur, antequam in altum proveherentur, *ab Atheniensibus* lacerabantur. Nonnullas etiam, ex quibus homines aufugerant, *suis navibus* alligarunt, et vacuas traxerunt. Quæ conspicientes Lacedæmonii, et cladem istam ægerrime ferentes, quod ipsorum cives *ab hostibus* in insula interci-

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

παρεβοήθουν· καὶ ἐπεσβαίνοντες ἐς τὴν θάλασσαν ξὺν τοῖς ὅπλοις ἀνθεῖλκον, [d] ἀντιλαμβανόμενοι τῶν νεῶν. καὶ ἐν τούτῳ κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἕκαστος, ᾧ μή τινι καὶ αὐτὸς ἔργῳ παρῆν. ἐγένετό τε ὁ θόρυβος μέγας, καὶ ἀντηλλαγμένος τοῦ [e] ἑκατέρων τρόπου περὶ τὰς ναῦς. οἵ τε γὰρ Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ προθυμίας καὶ ἐκπλήξεως, ὡς εἰπεῖν, ἄλλο οὐδὲν ἢ ἐκ γῆς ἐναυμάχουν. οἵ τε Ἀθηναῖοι, κρατοῦντες, καὶ βουλόμενοι τῇ παρούσῃ τύχῃ [f] ὡς ἐπιπλεῖστον ἐπεξελθεῖν, ἀπὸ νεῶν ἐπεζομάχουν. πολύν τε πόνον παρασχόντες ἀλλήλοις, καὶ τραυματίσαντες, διεκρίθησαν. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς κενὰς ναῦς, πλὴν [g] τῶν τοπρῶτον ληφθεισῶν, διέσωσαν. καταστάντες δὲ ἑκάτεροι ἐς τὸ στρατόπεδον, οἱ μὲν [h] τροπαῖόν τε ἔστησαν, καὶ νεκροὺς ἀπέδοσαν, καὶ ναυαγίων ἐκράτησαν· καὶ τὴν νῆσον εὐθὺς περιέπλεον, καὶ ἐν φυλακῇ εἶχον, ὡς τῶν ἀνδρῶν ἀπειλημμένων. [i] οἱ δ' ἐν τῇ ἠπείρῳ Πελοποννήσιοι, καὶ ἀπὸ πάντων ἤδη βεβοηθηκότες, ἔμενον κατὰ χώραν ἐπὶ τῇ Πύλῳ.

ιέ. Ἐς δὲ τὴν Σπάρτην ὡς ἠγγέλθη τὰ γεγενημένα

[d] Ἐπιλαμβανόμενοι *Ar. C. Cam. Cl. Gr. Flor. Cass. Reg. Dan.* Aug. In *Cass.* super ἐπι rec. manus scripserat ἀντι. [e] Ἑκατέρου *Reg. Gr.* [f] Ἐπὶ πλεῖστον *C.* Ὡς ἐπὶ πλεῖστον *Cass. Gr.* Ὡσεπιπλεῖστον *Reg.* [g] Τῶν πρώτων *Ar. C.* Τῶν τὸ πρῶτον *Cass.* Aug. [h] Τροπαῖον ἔστησαν *Ar. C.* [i] Οἱ δὲ ἐν *Gr.* Οὐδ' ἐν τ. Mosqu.

perentur, ad opem illis ferendam veniebant. et armati in mare ingredientes, suas naves manibus apprehendebant, et ad se retrahebant. Et in eo unusquisque existimabat, res impeditas fuisse, quibus gerendis et ipse non interfuisset. et ingens tumultus, * et ab utrorumque moribus diversus circa naves exstitit. Nam et Lacedæmonii præ studio et formidine nihil aliud (ut ita loquar) quam navale prœlium e terra faciebant. Et Athenienses, qui victores erant, et qui præsenti *victoriæ* fortuna quam longissime progredi volebant, ex navibus pedestrem pugnam committebant. cum autem multo labore se ipsos mutuo fatigassent, et multa vulnera ultro citroque intulissent et accepissent, diremti sunt, et Lacedæmonii naves inanes, illis exceptis, quæ initio captæ fuerant, servarunt. Cum autem utrique in sua castra se recepissent, illi quidem tropæum erexerunt, et cæsorum cadavera restituerunt, naviumque fractarum tabulis sunt potiti; insulamque protinus classe circumire cœperunt, eamque custodiebant, quod viri in ea intercepti essent. Peloponnesii vero, qui in continente erant, et qui ex omnibus *regionibus* ad opem *suis* ferendam jam convenerant, castris ad Pylum positis se in suo loco continebant.

15. Cum autem rerum ad Pylum

* Commutata amborum ad naves forma pugnandi. *Valla.* Immutato genere pugnæ utriusque partis. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

[k] περὶ Πύλον, ἔδοξεν αὐτοῖς, ὡς ἐπὶ ξυμφορᾷ μεγάλῃ, τὰ τέλη καταβάντας [l] ἐς τὸ στρατόπεδον, βουλεύειν [m] πρὸς τὸ χρῆμα, ὁρῶντας, ὅ, τι ἂν δοκῇ. καὶ ὡς εἶδον ἀδύνατον ὂν τιμωρεῖν τοῖς ἀνδράσι, καὶ κινδυνεύειν [n] οὐκ ἐβούλοντο, ὑπὸ λιμοῦ τι παθεῖν αὐτοὺς, ἢ ὑπὸ πλήθους [o] βιασθέντας, ἢ κρατηθέντας, ἔδοξεν [p] αὐτοῖς, πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἀθηναίων, ἢν [q] ἐθέλωσι, σπονδὰς ποιησαμένους [r] τὰ περὶ Πύλον, ἀποστεῖλαι ἐς τὰς Ἀθήνας πρέσβεις περὶ ξυμβάσεως, καὶ τοὺς ἄνδρας [s] ὡστάχιστα πειρᾶσθαι κομίσασθαι.

ιϛʹ. Δεξαμένων δὲ τῶν [t] στρατηγῶν τὸν λόγον, [u] ἐγίγνοντο σπονδαὶ τοιαίδε. "Λακεδαιμονίους μὲν τὰς ναῦς, ἐν αἷς ἐναυμάχησαν, καὶ τὰς ἐν [x] τῇ Λακωνικῇ πάσας, [y] ὅσαι ἦσαν μακραὶ, παραδοῦναι κομίσαντας ἐς Πύλον Ἀθηναίοις, καὶ ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν τῷ τειχίσματι, μήτε κατὰ γῆν, μήτε κατὰ [z] θάλασσαν· Ἀθηναίους δὲ τοῖς ἐν τῇ νήσῳ ἀνδράσι σῖτον ἐᾷν τοὺς

[k] Περὶ τὴν Πύλον *Ar. C. Dan.* [l] Ἐπὶ *Ar. C. Dan.* [m] Παραχρῆμα *Marg. Ar. C. Cl. Gr.* Mosqu. Aug. *Reg. Cass. Dan.* In margine manu recenti γρ. πρὸς τὸ χρῆμα *Cass.* [n] Οὐκ ἐβούλοντο, ἢ ὑπὸ λιμοῦ etc. *Ar. C.* Mosqu. Aug. *Reg. Cass. Gr. Dan.* et hic λοιμοῦ. [o] Βιασθέντας κρατηθῆναι *Ar. C. Cam. Gr.* Βιασθέντας ἢ κρατηθῆναι *Cl.* Aug. Sic quoque *Cass.* et in marg. recenti manu γρ. κρατηθέντας. *Reg.* et *Dan.* βιασθέντας κρατηθῆναι. Et ita Mosqu. [p] Αὐτοὺς *Reg.* [q] Θέλωσι *Ar. C. Dan.* [r] Pro κατὰ τὰ περὶ Πύλον. *Fr. Portus. Huds.* [s] Ὡς τάχιστα duabus vocibus *Codd. Mss. Huds.* [t] Στρατιωτῶν *Ar. C. Reg. Gr. Dan.* [u] Ἐγίγνοντο *Ar. C. Huds.* (Aug.) Puto, voluisse scribere, ἐγίνοντο, ut in *Reg. Cass. Dan. Gr.* [x] Τῇ omittit *Cl.* [y] Ὁπόσαι *Marg.* [z] Θάλατταν *Gr.* Antea Mosqu. τὰ ὅπλα, et mox, τοῖς ἐν νήσῳ· et paullo post, pro ἐᾷν τοὺς, in marg. αὐτοῖς.

gestarum nuntius Spartam allatus fuisset, placuit ipsis *Lacedæmoniis*, quippe quod respublica magnam cladem accepisset, ut summi Magistratus in castra se conferrent; et, rebus inspectis, pro tempore constituerent, quicquid agendum videretur. Illis vero, cum animadvertissent nulla ratione suis succurri posse, nec in discrimen illos adducere vellent, * ne vel fame premerentur, vel multitudine opprimerentur, vel in eorum potestatem redigerentur, placuit, induciis factis cum Atheniensium ducibus (si vellent) de rebus ad Pylum spectantibus, legatos Athenas de compositione acturos mittere, et operam dare, ut suos cives primo quoque tempore reciperent.

16. Cum autem *Atheniensium* duces conditionem *ab illis oblatam* accepissent, has inducias fecerunt. "Ut Lacedæmonii quidem naves, in quibus pugnaverant, omnesque, quotquot in ora Laconica longæ erant, Pylum delatas Atheniensibus traderent, nec arma munitionibus inferrent, neque a terra, neque a mari. Athenienses vero permitterent Lacedæmoniis, qui in continente erant,

* Ut aut fame etc. *Valla* et *Acacius*. Huds.

ἐν τῇ ἠπείρῳ Λακεδαιμονίους ἐκπέμπειν τακτὸν, καὶ Bell. Pelop.
μεμαγμένον, δύο χοίνικας ἑκάστῳ Ἀττικὰς ἀλφίτων, an. 7.
καὶ δύο [a] κοτύλας οἴνου, καὶ κρέας· θεράποντι δὲ, τού- Olymp. 88. 3.
των ἡμίσεα· ταῦτα δὲ, ὁρώντων τῶν Ἀθηναίων ἐσπέμ- U. C. Varr.
πειν· καὶ [b] πλοῖον μηδὲν ἐσπλεῖν λάθρα. φυλάσσειν δὲ 329.
καὶ τὴν νῆσον Ἀθηναίους μηδὲν ἧσσον, ὅσα μὴ ἀποβαίνοντας· καὶ ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν τῷ [c] Πελοποννησίων στρατῷ, μήτε κατὰ γῆν, μήτε κατὰ θάλασσαν· [d] ὅ, τι δ' ἂν τούτων παραβαίνωσιν ἑκάτεροι καὶ ὁτιοῦν, τότε λελύσθαι τὰς σπονδάς. ἐσπεῖσθαι δὲ αὐτὰς [e] μέχρις οὗ ἐπανέλθωσιν [f] οἱ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν Λακεδαιμονίων πρέσβεις. ἀποστεῖλαι δὲ αὐτοὺς τριήρει Ἀθηναίους, καὶ πάλιν κομίσαι. ἐλθόντων δὲ, τάς τε σπονδὰς λελύσθαι ταύτας, καὶ τὰς ναῦς ἀποδοῦναι Ἀθηναίους ὁμοίας οἵασπερ ἂν παραλάβωσιν." Αἱ μὲν σπονδαὶ ἐπὶ τούτοις ἐγένοντο, καὶ αἱ νῆες παρεδόθησαν, οὖσαι περὶ ἑξήκοντα, καὶ οἱ πρέσβεις ἀπεστάλησαν· ἀφικόμενοι δὲ ἐς τὰς Ἀθήνας, ἔλεξαν τοιάδε.

ιζ. "ΕΠΕΜΨΑΝ ἡμᾶς [g] Λακεδαιμόνιοι, ὦ Ἀθηναῖοι, περὶ τῶν ἐν τῇ νήσῳ ἀνδρῶν πράξοντας, ὅ, τι ἂν ὑμῖν τε ὠφέλιμον ὂν τὸ αὐτὸ [h] πείθωμεν, καὶ ἡμῖν

[a] *Κοτύλας Reg.* [b] Πλεῖον *Gr.* Πλοῖον μὲν Mosqu. et antea, πέμπειν· et mox d. μὴ post ὅσα. [c] Πελοποννησίῳ *Cass.* Aug. [d] Ὅτι *Ar. C.* Ὅτι *Ald. Flor. Bas.* Ὅτι *Dan.* [e] Μέχρι *Cass.* Aug. *Gr.* Mosqu. [f] Οἱ deest *Reg.* [g] Οἱ Λακεδ. *Cl.* Paullo ante Mosqu. οἱ μὲν πρέσβ. mox. πράξαντας. [h] Id est: πράξοντας, καὶ πείσοντας ὑμᾶς ὅ, τι ἂν ὑμῖν τε ὠφέλιμον ὂν τύχῃ, καὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἡμῖν etc. *Æ. Port.*

ut suis civibus in insula interceptis afferrent frumentum præscriptum, ac molitum; binas videlicet farinæ chœnicas Atticas, totidem vini cotylas, et carnis frustum, viritim. servis vero, dimidium horum. utque hæc ipsa in *insulam* Atheniensibus inspectantibus mitterent, neve navigium ullum furtim illuc ingrederetur. Interea Athenienses insulam nihilo minus custodirent, ita tamen, ut in eam non descenderent; nec Peloponnesiorum copiis vel terra vel mari arma inferrent. Quicquid autem horum vel tantillum alterutri transgrederentur, tunc induciæ ruptæ censerentur. hæ autem ratæ essent, donec Lacedæmoniorum legati rediissent. Athenienses autem eos *Athenas* portarent, et *inde* reportarent. Illis vero reversis hæ induciæ irritæ essent, utque Athenienses *Lacedæmoniis* naves ejusmodi restituerent, cujusmodi accepissent." His igitur conditionibus induciæ factæ, navesque circiter sexaginta traditæ, legatique missi fuerunt. Hi autem, cum Athenas pervenissent, hæc verba fecerunt.

17. "LACEDÆMONII nos huc miserunt, Athenienses, ad transigendum de viris illis, qui sunt in insula, et ad persuadendum, quicquid et vobis utile est futurum, et nobis idem

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

ἐς τὴν ξυμφορὰν, ὡς ἐκ τῶν παρόντων, κόσμον μάλιστα μέλλῃ οἴσειν. [i] τοὺς δὲ λόγους μακροτέρους οὐ παρὰ τὸ εἰωθὸς μηκυνοῦμεν, ἀλλ' ἐπιχώριον [k] ὂν ἡμῖν, οὗ μὲν βραχεῖς ἀρκῶσι, μὴ πολλοῖς χρῆσθαι, πλείοσι δὲ, ἐν ᾧ ἂν καιρὸς ᾖ διδάσκοντάς τι τῶν προὔργου λόγοις τὸ δέον πράσσειν. λάβετε δὲ αὐτοὺς μὴ πολεμίως, [l] μηδ' ὡς ἀξύνετοι διδασκόμενοι, ὑπόμνησιν δὲ τοῦ καλῶς βουλεύσασθαι πρὸς εἰδότας ἡγησάμενοι. [m] ὑμῖν γὰρ εὐτυχίαν τὴν παροῦσαν ἔξεστι καλῶς θέσθαι, ἔχουσι μὲν, ὧν κρατεῖτε, προσλαβοῦσι δὲ τιμὴν καὶ δόξαν· καὶ μὴ παθεῖν, ὅπερ οἱ ἀήθως τὶ ἀγαθὸν λαμβάνοντες τῶν ἀνθρώπων· αἰεὶ γὰρ τοῦ [n] πλέονος ἐλπίδι ὀρέγονται, διὰ τὸ καὶ τὰ παρόντα ἀδοκήτως εὐτυχῆσαι. οἷς δὲ πλεῖσται μεταβολαὶ ἐπ' ἀμφότερα ξυμβεβήκασι, δίκαιοί εἰσι [o] καὶ ἀπιστότατοι εἶναι ταῖς εὐπραγίαις. ὃ τῇ τε ὑμετέρᾳ πόλει, δι' ἐμπειρίαν, καὶ ἡμῖν μάλιστ' ἂν ἐκ τοῦ [p] εἰκότος [q] προσείη.

ιή. "Γνῶτε δὲ καὶ ἐς [r] τὰς ἡμετέρας νῦν ξυμφορὰς

[i] Vide *Meursii* Miscell. Lacon. l. 3. c. 3. p. 207. *Huds.* [k] Ὃν deest *Ar. C. Dan.* Mox ἀρκοῦσι Mosqu. [l] Consecutio postulabat, μηδὲ θρασέως, καὶ ἀξυνέτως. *Æ. Port.* [m] Ἡμῖν *Flor. Steph.* 1. [n] Πλείονος *Ar. C. Reg.* [o] Particulam καὶ abundare existimat *Scholiastes*, quod mihi non videtur. *Steph.* in Append. ad Script. al. de Dial. p. 33. *Huds.* [p] Εἰκότως *Ar. C. Bar. Ald. Flor. Bas.* [q] Προσήκει Mosqu. *Gr.* a correctore; fuerat primum προσείη. [r] Id est: τὰς ξυμφορὰς ἡμῶν, οἵτινες etc. Vel, τὰς ἡ. ν. ξ. ἀπ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀξίωμα etc. *Æ. Port.* Ἡμετέρας non agnoscunt *Ar. C.* Νῦν omit-

in hoc calamitoso casu, ut in præsenti rerum statu, decus maxime est allaturum. Neque vero longiorem orationem præter *nostram* consuetudinem habebimus: sed quia patrium nobis est institutum, ubi pauca verba sufficiunt, non uti multis, rursus vero pluribus uti, quoties tempus postulat, ut verbis doceamus aliquid eorum, quæ operæ pretium est facere. Hæc autem non hostili animo accipite; neque quasi rerum ignaros vos doceri, sed quasi gnaros admoneri, ut recte consultetis, existimate. Vobis enim * præsentem prosperitatem præclare administrare licet, † cum penes vos habeatis, quæ tenetis, et honorem et gloriam præterea sitis consequuturi; nec admittere, quod accidere solet hominibus, qui præter consuetudinem aliquid boni sunt adepti. semper enim spe elati majora appetunt, quod et in præsentia præter opinionem res ipsis feliciter cesserit. At quibus crebræ alternantis fortunæ vicissitudines contigerunt, eos secundis rerum successibus minime confidere æquum est. Id, quod præcipue et vestræ civitati, propter experientiam, et nostræ merito adesse debet.

18. "Hoc autem cognoscatis, no-

* *Id est:* in hac prosperitate laudabiliter vos gerere etc. Huds.
† Cum *viros* illos in vestra potestate habeatis etc. *Potest etiam* ὧν κρατεῖτε *alio referri. Steph.* Idem.

ἀπιδόντες· οἵτινες, ἀξίωμα μέγιστον τῶν Ἑλλήνων ἔχοντες, ἥκομεν παρ' ὑμᾶς, πρότερον αὐτοὶ [s] κυριώτεροι νομίζοντες εἶναι [t] δοῦναι, ἐφ' ἃ νῦν ἀφιγμένοι ὑμᾶς αἰτούμεθα. καίτοι οὔτε δυνάμεως ἐνδείᾳ ἐπάθομεν αὐτὸ, οὔτε μείζονος προσγενομένης ὑβρίσαντες, ἀπὸ δὲ τῶν ἀεὶ ὑπαρχόντων γνώμῃ σφαλέντες, ἐν ᾧ πᾶσι τὸ αὐτὸ ὁμοίως ὑπάρχει. ὥστε οὐκ εἰκὸς, [u] ὑμᾶς διὰ τὴν παροῦσαν νῦν ῥώμην πόλεώς τε καὶ τῶν [x] προσγεγενημένων, καὶ τὸ τῆς τύχης οἴεσθαι ἀεὶ μεθ' ὑμῶν ἔσεσθαι. σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν οἵτινες τἀγαθὰ [y] ἐς ἀμφίβολον ἀσφαλῶς ἔθεντο, καὶ ταῖς ξυμφοραῖς οἱ αὐτοὶ εὐξυνετώτερον ἂν προσφέροιντο, τόν τε πόλεμον νομίσωσι μὴ, καθ' ὅσον ἄν τις [z] αὐτοῦ μέρος [a] βούληται, μεταχειρίζειν, τούτῳ ξυνεῖναι, ἀλλ' [b] ὡς ἂν αἱ τύχαι [c] αὐτῶν ἡγήσωνται. καὶ ἐλάχιστ' ἂν οἱ τοιοῦτοι [d] πταίοντες, διὰ τὸ μὴ, τῷ ὀρθουμένῳ αὐτοῦ πιστεύοντες, ἐπαίρεσθαι, ἐν τῷ εὐτυχεῖν [e] ἂν μάλιστα καταλύοιντο. ὃ

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

tit *Cl.* Ἡμετέρας abest etiam a *Dan.* Νῦν a *Cass.* Aug. Τὰς νῦν ἡμετέρας Mosqu. hoc correct. ex ἡμέρας, a m. 1. [s] Κυριώτερον *Reg.* [t] Δοῦναι omittit *Gr.* Mox προσγεγενημένης Mosqu. [u] Ὑμᾶς deest *Reg.* [x] Προσγεγενημένης *Ar.* Προγεγενημένων *C.* [y] Ἐς' ἀμφίβ. *Gr.* Antea δὲ post σωφρ. suprascr. [z] Scilicet τοῦ πολέμου. Sic et infra, ἐν τῷ ὀρθουμένῳ αὐτοῦ. ἐν τοῖς κατορθώμασιν αὐτοῦ τοῦ πολέμου. *Æ. Port.* [a] Βούλεται *Cass.* Aug. Mosqu. [b] Ὡσὰν *Ald. Flor. Bas.* [c] Id est: αὐτῶν τῶν μερῶν τοῦ πολέμου. *Æ. Port.* [d] Πταίοντες ἐπαίρεσθαι, omissis intermediis, quæ deinde in marg. scripta sunt, *Cass.* Aug. qui pro αὐτοῦ, αὐτοὺς. [e] Μάλιστα ἂν *Reg.*

stros casus jam intuentes. qui quum simus summæ apud Græcos dignitatis, tamen ad vos venimus, nos, qui prius (ut existimamus) plus potestatis *ac juris* habebamus *aliis* concedendi ea, quorum causa nunc *huc* profecti vos rogamus. neque tamen, vel quod defuerit nobis potentia, vel quod ob ejus incrementum insolentes facti simus, hæc nobis acciderunt: sed cum pristinam potentiam obtineremus, opinione tamen decepti fuimus, qua in re omnibus idem pariter contingere potest. Quare non oportet vos nunc præsentibus civitatis vestræ viribus, et aliarum rerum accessione fretos, opinari fortunam etiam vobiscum perpetuo futuram. Illi autem viri sapientes, qui tuto res secundas in ambiguo ponunt, et adversas iidem sapientius ferre possunt; et * existimant, bellum non sequi eam partem, quam quis tractare velit; sed eam, ad quam ipsa fortuna eum ducere voluerit. † Et hujusmodi homines minimum labantur, et de summa fortuna deturbentur, quod ipsius *belli* successibus freti non efferantur. Quod si nunc, Athenienses, erga nos feceritis, præ-

* *Id est:* qui existimant, bella non administrari arbitratu suo, sed arbitratu fortunæ. *Fr. Port.* Huds.

† Et h. h. m. labuntur, qui, ipsius belli successibus non elati, etiam dum prospera est fortuna, bellum finire solent et quiescere. *Vel*, et h. h. m. labuntur, sed quod ipsius b. s. freti non efferantur, etiam dum etc. Idem.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

νῦν [f] ὑμῖν, [g] ὦ Ἀθηναῖοι, καλῶς ἔχει πρὸς ἡμᾶς πρᾶξαι· καὶ μήποτε ὕστερον, ἢν ἄρα μὴ πειθόμενοι σφαλῆτε, (ἃ πολλὰ ἐνδέχεται,) νομισθῆναι τύχῃ καὶ τὰ νῦν προχωρήσαντα κρατῆσαι· ἐξὸν ἀκίνδυνον δόκησιν ἰσχύος καὶ ξυνέσεως ἐς τὸ ἔπειτα καταλιπεῖν.

ιθ΄. "Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑμᾶς προκαλοῦνται ἐς σπονδὰς καὶ διάλυσιν πολέμου, διδόντες μὲν εἰρήνην καὶ ξυμμαχίαν, καὶ ἄλλην φιλίαν [h] πολλὴν καὶ οἰκειότητα ἐς ἀλλήλους ὑπάρχειν, ἀνταιτοῦντες δὲ τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας· καὶ ἄμεινον ἡγούμενοι ἀμφοτέροις μὴ [i] διακινδυνεύεσθαι, εἴτε βίᾳ διαφύγοιεν, παρατυχούσης τινὸς σωτηρίας, εἴτε καὶ ἐκπολιορκηθέντες, μᾶλλον ἂν χειρωθεῖεν. νομίζομέν τε τὰς μεγάλας ἔχθρας μάλιστ' ἂν διαλύεσθαι βεβαίως, οὐκ ἢν ἀνταμυνόμενός τις καὶ ἐπικρατήσας τὰ πλέω τοῦ πολέμου, κατ' ἀνάγκην ὅρκοις ἐγκαταλαμβάνων, μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ξυμβῇ· ἀλλ' ἢν, [k] παρὸν τὸ αὐτὸ δρᾶσαι πρὸς τὸ ἐπιεικὲς, καὶ ἀρετῇ [l] αὐτὸς νικήσας [m] παρὰ ἃ προσεδέχετο, μετρίως

[f] Ἡμῖν *Dan.* [g] Ὦ deest *Reg.* Aug. sed suprascr. m. 2. [h] Πολλὴν non agnoscunt *Ar. C. Dan.* [i] Κινδυνεύεσθαι *Gr.* [k] Ἦν παρὰ τὸ αὐτὸ *Gr. Huds.* In *Gr.* est ἦν, non ἢν. δράσαι Mosqu. [l] Αὐτὸν *Gr.* Αὐτὸ *Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. (in quo mox d. ἤδη.) Sed in *Cass.* ν recentiore manu adscriptum erat. [m] Περὶ *Bar.*

clare vobiscum agetur. * Et *cavebitis*, ne forte posthac, si vos a nobis non exorati cladem aliquam acceperitis, (id, quod, ut alia multa, contingere potest) vel istos rerum progressus fortunæ favore consequuti esse existimemini: cum liceat vobis non periculosam, *at certam* potentiæ atque prudentiæ opinionem posteris relinquere.

19. "Lacedæmonii enim vos ad fœdera, et ad bellum finiendum provocant, offerentes pacem, societatem, aliamque magnam amicitiam et necessitudinem mutuo futuram, et *pro his* poscentes viros, qui sunt in insula; et utrisque satius fore ducentes, belli fortunam non periclitari, sive illi per vim effugiant, oblata aliqua salutis occasione, sive etiam potius expugnati capiantur. Graves enim inimicitias ita demum omnino dissolvi putamus, non si quis bellum illatum propulsans, et in eo longe superior *hostem* per vim ad jusjurandum adigens, compositionem iniquis conditionibus cum eo faciat: † sed si, cum ipsi liceat hoc ipsum facere *et vi uti*, quamvis ipse victoriam virtute præter suam exspectationem sit adeptus, tamen animi æquitate adductus, moderatis conditi-

* Ac non *committetis*, ut forte etc. *Steph.* Huds.

† Sed si, dum occasio suppetit *alteri parti* idem faciendi, *id est, itidem victoria potiendi*, illa, quæ victrix est, probitate utens, pacis conditiones tolerabiles ferat etc. *Steph.* Idem. Sed si aliquis, cum id ipsum facere licuisset, ex æquo tamen, virtute quoque et facilitate superior, moderate et leniter præter exspectationem alterius, pacem facit etc. *Acacius.* Idem.

ξυναλλαγῇ. ὀφείλων γὰρ ἤδη ὁ ἐναντίος μὴ ἀνταμύνεσθαι ὡς βιασθεὶς, [n] ἀλλ' ἀνταποδοῦναι ἀρετὴν, ἑτοιμότερός ἐστιν αἰσχύνῃ ἐμμένειν οἷς ξυνέθετο. καὶ μᾶλλον πρὸς τοὺς [o] μειζόνως ἐχθροὺς τοῦτο δρῶσιν οἱ ἄνθρωποι, ἢ πρὸς [p] τοὺς [q] τὰ μέτρια διενεχθέντας· πεφύκασί τε τοῖς μὲν ἑκουσίως ἐνδοῦσιν ἀνθησσᾶσθαι [r] μεθ' ἡδονῆς, πρὸς δὲ τὰ ὑπεραυχοῦντα καὶ [s] παρὰ γνώμην διακινδυνεύειν.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U.C. Varr. 329.

κ'. "Ἡμῖν δὲ καλῶς, εἴπερ ποτὲ, ἔχει ἀμφοτέροις ἡ ξυναλλαγὴ, πρίν τι ἀνήκεστον [t] διὰ μέσου γενόμενον ἡμᾶς [u] καταλαβεῖν, ἐν ᾧ ἀνάγκη ἀΐδιον [x] ὑμῖν ἔχθραν πρὸς τῇ κοινῇ καὶ ἰδίαν ἔχειν, [y] ἡμᾶς δὲ στερηθῆναι, ὧν νῦν προκαλούμεθα. ἔτι δ' ὄντων ἀκρίτων, καὶ ὑμῖν μὲν δόξης καὶ ἡμετέρας φιλίας [z] προσγιγνομένης, ἡμῖν δὲ πρὸ αἰσχροῦ τινος, ξυμφορᾶς μετρίως κατατιθεμένης, διαλλαγῶμεν· καὶ αὐτοί τε ἀντὶ πολέμου εἰρήνην ἑλώμεθα, καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ἀνάπαυσιν κακῶν [a] ποιήσωμεν· οἳ καὶ ἐν τούτῳ ὑμᾶς αἰτιωτέρους ἡγήσον-

[n] Ἀλλὰ ἀνταποδ. *Gr.* [o] Μειζόνως pro μείζους. *Huds.* Μειζόνως ὡς ἢ. Mosqu. [p] Τοὺς deest *Dan.* [q] Τὰ non habent *Reg.* et *Gr.* [r] Μετὰ ἡδ. et in marg. μεθ' ἡδ. *Gr.* Antea Mosqu. ἀντίσασθαι. [s] Παραγνώμην *Reg.* [t] Id est: ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ. *Huds.* [u] Καταλαμβάνειν *Cl.* in marg. [x] Ἡμῖν legendum censet *Fr. Port.* et mox ὑμᾶς. *Huds.* [y] Ὑμᾶς *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas.* atque ita legisse videtur *Valla*, et supra ἡμῖν. *Huds.* Ὑμᾶς hic etiam *Reg.* Aug. et a prima manu *Cass.* e quo recens corrector fecerat ἡμᾶς. [z] Προσγεγενημένης *Ar.* Προσγινομένης *Reg.* [a] Παύσωμεν *Cass.* Aug. ω videtur eras.

onibus *cum hoste* reconcilietur. Cum enim adversarius, *propter beneficium* jam *acceptum*, non debeat ulcisci, quasi vim passus fuerit, sed gratiam ei referre; præ pudore ad standum conventis promtior est, *quam ille, qui aliquid necessitate compulsus fecerit.* Homines autem hoc agunt erga majores hostes potius, quam erga mediocres inimicos. natura enim ita comparatum habent, ut iis, qui sponte sua *de inimicitiis* remiserint, libenter et ipsi vicissim cedant: illis vero, qui sunt superbi, vel præter hominum opinionem cum periculo resistant.

20. "Nobis vero utrisque, si unquam alias, nunc profecto gratiæ reconciliatio est peropportuna, priusquam gravissimum aliquod malum interea nos opprimat, cujus causa necesse erit nos *quidem* præter publicas, privatas etiam inimicitias, easque sempiternas vobiscum gerere: vos vero rebus privari, ad quas nunc vos provocamus. Quare dum belli eventus adhuc est anceps, vos quidem, cum gloriæ, nostræque amicitiæ accessione; nos vero, antequam dedecus aliquod nobis accidat, cum mediocri jactura, in gratiam redeamus. Et cum ipsi bello pacem anteponamus, tum etiam cæteris Græcis malorum requiem demus, qui hujus quoque rei vos præcipuos autores existimabunt. Bello enim vexantur, ne-

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

ται. [b] πολεμοῦνται γὰρ [c] ἀσαφῶς ὁποτέρων ἀρξάντων· καταλύσεως δὲ γενομένης, ἧς νῦν [d] ὑμεῖς [e] τοπλέον κύριοί ἐστε, τὴν χάριν ὑμῖν προσθήσουσιν. [f] ἤν τε γνῶτε, Λακεδαιμονίοις ἔξεστιν ὑμῖν φίλους γενέσθαι [g] βεβαίως, αὐτῶν τε προκαλεσαμένων, χαρισαμένοις τε μᾶλλον ἢ βιασαμένοις. καὶ ἐν τούτῳ τὰ ἐνόντα ἀγαθὰ [h] σκοπεῖτε ὅσα εἰκὸς εἶναι. ἡμῶν γὰρ καὶ ὑμῶν ταυτὰ λεγόντων, [i] τόγε ἄλλο Ἑλληνικὸν, ἴστε, ὅτι, ὑποδεέστερον ὂν, τὰ μέγιστα τιμήσει.

κα'. Οἱ μὲν [k] οὖν Λακεδαιμόνιοι τοσαῦτα εἶπον, νομίζοντες τοὺς Ἀθηναίους [l] ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ σπονδῶν μὲν ἐπιθυμεῖν, σφῶν δὲ ἐναντιουμένων, κωλύεσθαι· διδομένης δὲ εἰρήνης, [m] δέξεσθαί τε ἀσμένως, καὶ τοὺς ἄνδρας ἀποδώσειν. οἱ δὲ, τὰς μὲν σπονδὰς, ἔχοντες τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ νήσῳ, ἤδη σφίσιν ἐνόμιζον ἑτοίμους εἶναι [n] ὁπόταν βούλωνται ποιεῖσθαι πρὸς αὐτοὺς, τοῦ δὲ

[b] Πολεμοῦνται μὲν γὰρ *Marg. Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. [c] Σαφῶς *Dan.* Mox Γινομένης *Cass.* Aug. [d] Ὑμεῖς *Cl. Reg. Cass. Gr.* Aug. Vulgo mendose ἡμ. [e] Τὸ πλέον *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug. [f] Hoc est: ἤν τε καλῶς τὸ πρᾶγμα ἐξετάσητε, καὶ γνῶτε (i. e. ἢν σωφρονῆτε,) ἔξεστιν ὑμῖν τοὺς Λακεδαιμονίους φίλους ἔχειν βεβαίους, ὅτι αὐτοὶ μὲν ὑμᾶς πρὸς τὴν τοῦ πολέμου κατάλυσιν, καὶ διαλλαγὴν προκαλοῦνται, ὑμεῖς δὲ αὐτοῖς χαρίσεσθε μᾶλλον, ἢ αὐτοὺς βιάσεσθε. Vel sic: ἐὰν ὑφ' ἡμῶν πεισθῆτε, ἔξεστιν ὑμῖν φίλους γενέσθαι βεβαίους τοῖς Λακεδαιμονίοις ὑμᾶς ἐπὶ ταῦτα προκαλεσαμένοις, καὶ χαρισαμένοις (i. e. ὑμῖν χάριν δοῦσι) μᾶλλον ἢ βιασαμένοις. *Æ. Port.* [g] Βεβαίους, et cum emendatione superscripta βεβαίως *Gr.* [h] Προσκοπεῖτε *Marg. Flor.* [i] Τό, τε *Ar. C. Reg.* Τότε *Dan.* Antea ταῦτα Aug. [k] Οὖν deest *Ar. C. Dan.* [l] Τῶν ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ σπονδῶν legebat (ut videtur) *Valla. Huds.* [m] Ἀσμένως δέξεσθαί τε *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Dan. Gr.* Præterea ἀσμένους *Gr.* et δέξασθαι *Cass.* utrumque et Mosqu. ἀσμένους δέξασθαί τε Aug. [n] Ὁπότ' ἂν *Ald. Bas. Flor. Cass. Gr.* et βούλονται *Cass.* Aug.

scientes, utri nostrum belli fuerint autores. sed si bello deposito gratiæ reconciliatio fiat (cujus nunc penes vos major est potestas) hoc beneficium vobis acceptum referent. Et si *rem* perspiciatis, facultas vobis adest Lacedæmonios firmos vobis amicos efficiendi, cum et ipsi ad hoc *vos* provocarint, et *vos* ipsis gratificaturi potius, quam *ipsos* per vim compulsuri sitis. Hae autem in re quot bona inesse credibile sit, considerate. Nobis enim vobisque eadem dicentibus, scitis cæteros Græcos, quod sint inferiores, maximum honorem habituros.

21. Hæc igitur Lacedæmonii dixerunt, existimantes, Athenienses superiore tempore fœderum quidem cupidos fuisse; sed se resistentibus impeditos fuisse: oblatam vero pacem libenter accepturos, virosque *sibi* reddituros. Illi vero, quod viros in insula tenerent interceptos, existimabant, sibi jam in promtu esse fœdera cum ipsis facere, quotiescunque vellent: sed majora affectabant. Illos autem maxime instigabat Cleon

πλέονος ὠρέγοντο. [o] μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἐνῆγε Κλέων ὁ Κλεαινέτου, ἀνὴρ δημαγωγὸς κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὢν, καὶ τῷ πλήθει πιθανώτατος· καὶ ἔπεισεν ἀποκρίνασθαι, ὡς χρὴ τὰ [p] μὲν ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς τοὺς ἐν τῇ νήσῳ παραδόντας πρῶτον, κομισθῆναι Ἀθήναζε· ἐλθόντων δὲ, ἀποδόντας Λακεδαιμονίους Νίσαιαν, καὶ Πηγὰς, καὶ [q] Τροιζῆνα, καὶ Ἀχαΐαν, (ἃ οὐ πολέμῳ ἔλαβον, [r] ἀλλ᾽ ἀπὸ τῆς προτέρας ξυμβάσεως, Ἀθηναίων ξυγχωρησάντων [s] κατὰ ξυμφορὰς, καὶ ἐν τῷ τότε δεομένων τι μᾶλλον σπονδῶν,) κομίσασθαι τοὺς ἄνδρας, καὶ σπονδὰς ποιήσασθαι, ὁπόσον ἂν δοκῇ χρόνον ἀμφοτέροις.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 328.

κβ΄. Οἱ δὲ πρὸς μὲν τὴν ἀπόκρισιν οὐδὲν ἀντεῖπον, ξυνέδρους δὲ σφίσιν ἐκέλευον ἑλέσθαι, οἵτινες, λέγοντες καὶ ἀκούοντες περὶ ἑκάστου, ξυμβήσονται κατὰ ἡσυχίαν, ὅ, τι ἂν πείθωσιν ἀλλήλους. Κλέων δὲ ἐνταῦθα δὴ πολὺς ἐνέκειτο, λέγων, [t] γιγνώσκειν μὲν καὶ πρότερον οὐδὲν ἐν νῷ ἔχοντας δίκαιον αὐτοὺς σαφὲς [u] δ᾽ εἶναι καὶ νῦν· οἵτινες τῷ μὲν πλήθει οὐδὲν [x] ἐθέλουσιν εἰπεῖν, ὀλίγοις δὲ ἀνδράσι ξύνεδροι βούλονται γίγνεσθαι.

[o] Μᾶλλον *Ar.* Paullo post Κλεαινέτα *Dan.* [p] Μὲν deest *Flor.* Καὶ ante ἔπεισεν d. Mosqu. [q] Τροίζηνα *Cl. Gr. Ald. Bas. Flor. Reg. Cass.* Aug. Νίκαιαν pro Νίσαιαν *Dan.* [r] Ἀλλὰ ἀπὸ τῆς *Reg. Cass. Gr.* Aug. [s] Κατὰ τὰς ξυμφορὰς *Ar.* [t] Γινώσκειν *Ar. C. Gr. Dan.* et hic μὲν πρότερον, omisso τοῦ καὶ. [u] Δὲ εἶναι *Ar. C.* [x] Ἐθέλουσιν ex emendatione, pro ἐθέλωσιν, quod est in textu *Gr.*

Cleæneti filius, qui tunc temporis vir popularis, et in dicendo multitudini acceptissimus erat. Hic persuasit, ut responderent: Oportere primum *quidem*, eos, qui in insula essent, et armis et se ipsis traditis, Athenas portari. *Deinde* vero, *illis eo* profectis, ubi Lacedæmonii reddidissent Nisæam, et Pegas, et Trœzena, et Achaiam, (quæ bello non cepissent, sed ex superiore compositione ab Atheniensibus accepissent, qui propter clades acceptas, et quod fœderibus tunc multo magis indigerent, ipsis ea concessissent) *ita demum* suos cives recipere, et fœdera facere, quam diuturna utrisque placuisset.

22. Lacedæmonii vero ad hoc responsum nihil contradixerunt: sed petierunt, ut sibi darentur viri delecti, quibuscum rem conferrent, ac disceptarent; qui dicentes et audientes de singulis rebus, pacate convenirent in iis, quæ alteri alteris persuasissent. Tunc vero Cleon vehementer instare cœpit, dicens, se vel ante cognovisse, ipsos nihil æqui, *nihil sinceri*, in animo habere; et nunc etiam *hoc* manifestum esse, quippe qui apud multitudinem nihil dicere, sed cum paucis viris concilium ha-

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

ἀλλὰ, εἴτι ὑγιὲς διανοοῦνται, λέγειν ἐκέλευσεν ἅπασιν. ὁρῶντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι, οὔτε σφίσιν [y] οἷόν τε ὂν ἐν πλήθει εἰπεῖν, εἴτε καὶ [z] ὑπὸ τῆς ξυμφορᾶς ἐδόκει αὐτοῖς ξυγχωρεῖν, μὴ ἐς τοὺς ξυμμάχους [a] διαβληθῶσιν, εἰπόντες, καὶ οὐ τυχόντες, οὔτε τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ μετρίοις [b] ποιήσοντας ἃ προὐκαλοῦντο, ἀνεχώρησαν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἄπρακτοι.

κγʹ. Ἀφικομένων δὲ αὐτῶν διελύοντο εὐθὺς αἱ σπονδαὶ αἱ [c] περὶ Πύλον· καὶ τὰς ναῦς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπήτουν, καθάπερ ξυνέκειτο· οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ἐγκλήματα ἔχοντες, ἐπιδρομήν τε τῷ τειχίσματι παράσπονδον, [d] καὶ ἄλλα οὐκ ἀξιόλογα δοκοῦντα εἶναι, οὐκ ἀπεδίδοσαν· ἰσχυριζόμενοι, ὅτι δὴ εἴρητο, ἐὰν καὶ ὁτιοῦν παραβαθῇ, λελύσθαι τὰς σπονδάς. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀντέλεγόν τε, καὶ ἀδίκημα ἐπικαλέσαντες τὸ τῶν νεῶν, ἀπελθόντες, ἐς πόλεμον καθίσταντο. καὶ τὰ περὶ Πύλον ὑπ' [e] ἀμφοτέρων [f] κατὰ κράτος ἐπολεμεῖτο· Ἀθηναῖοι μὲν [g] δυοῖν νεοῖν [h] ἐναντίαιν [i] ἀεὶ τὴν νῆσον περιπλέοντες τῆς ἡμέρας, τῆς δὲ νυκτὸς καὶ ἅπασαι περιώρμουν, πλὴν τὰ [k] πρὸς τὸ πέλαγος, ὁπότε

[y] Οἷόν τ' ὂν *Cass.* [z] Ὑπὸ τὰς ξυμφορὰς *Dan.* [a] Εἰπόντας καὶ οὐ τυχόντες διαβληθῶσιν *Reg.* [b] Ποιήσαντας *Dan.* [c] Περὶ τὴν Πύλον *Cl.* Περὶ τὸν Πύλον et paullo ante εὐθέως pro εὐθὺς *Gr.* [d] Καὶ ἄλλα ἀξιόλογα legisse videtur *Valla. Huds.* Καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα *Reg.* [e] Ἀμφοτέροις *Reg.* Antea Mosqu. ἐπελθόντες p. ἀπελθ. [f] Καταχράτος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Aug. Deest *Reg.* [g] Δυεῖν *C.* Νεοῖν abest a *Cass.* Aug. in marg. a m. 2. [h] Scilicet ἀλλήλαιν. Vel τοῖς πολεμίοις. *Æ. Port. Huds.* [i] Αἰεὶ *Ald. Flor. Bas.* [k] Περὶ *Ar. C. Dan.*

bere vellent. quod si quid sani cogitarent, eos apud universos verba facere jussit. Lacedæmonii vero cernentes, neque sibi fas esse apud multitudinem loqui, quamvis propter cladem acceptam, ipsis *postulata* concedere placeret, *veriti*, ne apud socios male audirent, si dixissent, nec impetrassent, neque Athenienses moderate se gesturos in iis, ad quæ provocarentur, infecto negotio Athenis discesserunt.

23. Adventu eorum induciæ de Pylo factæ confestim solutæ sunt: Lacedæmonii vero naves repetebant, quemadmodum convenerat. Sed Athenienses eas reddere noluerunt, *illis* crimini dantes, quod præter induciarum pacta incursionem in munitionem fecissent, aliaque, quæ non magni momenti esse videbantur. hac ratione nixi, quod in conventis dictum esset, si vel minima eorum pars violata fuisset, inducias ruptas fore. Lacedæmonii vero contradicebant, et accusabant, quod præter jus naves retinerent; atque digressi, bellum *denuo* gerere cœperunt: (bellumque totis viribus ab utrisque ad Pylum administrabatur:) Athenienses quidem, binis navibus adversis insulam interdiu semper circumeuntes, noctu vero omnibus etiam *navibus* manentibus in statione cir-

ἄνεμος εἴη· (καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, αὐτοῖς εἴκοσι νῆες ἀφίκοντο ἐς τὴν φυλακήν· ὥστε αἱ πᾶσαι, [l] ἑβδομήκοντα ἐγένοντο) Πελοποννήσιοι δὲ [m] ἐν τῇ ἠπείρῳ στρατοπεδευόμενοι, καὶ προσβολὰς ποιούμενοι τῷ τείχει, σκοποῦντες καιρὸν, εἴτις παραπέσοι, ὥστε τοὺς ἄνδρας σῶσαι.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

κδ΄. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ Συρακούσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, πρὸς ταῖς ἐν [n] Μεσσήνῃ φρουρούσαις ναυσὶ, τὸ ἄλλο ναυτικὸν, ὃ παρεσκευάζοντο, προσκομίσαντες, τὸν πόλεμον ἐποιοῦντο ἐκ τῆς Μεσσήνης. καὶ μάλιστα ἐνῆγον οἱ Λοκροὶ, τῶν Ῥηγίνων κατὰ ἔχθραν· καὶ αὐτοὶ δὲ [o] ἐσεβεβλήκεσαν πανδημεὶ ἐς τὴν γῆν αὐτῶν. [p] καὶ ναυμαχίας ἀποπειρᾶσθαι ἐβούλοντο, ὁρῶντες τοῖς Ἀθηναίοις τὰς μὲν παρούσας ὀλίγας ναῦς, ταῖς δὲ πλείοσι καὶ μελλούσαις ἥξειν πυνθανόμενοι [q] τὴν νῆσον πολιορκεῖσθαι. εἰ γὰρ κρατήσειαν τῷ ναυτικῷ, τὸ Ῥήγιον ἤλπιζον πεζῇ τε καὶ [r] ναυσὶν ἐφορμοῦντες ῥᾳδίως [s] χειρώσεσθαι, καὶ ἤδη [t] σφῶν ἰσχυρὰ τὰ πράγματα γίγνεσθαι. ξύνεγγυς γὰρ κειμένου τοῦ

Ante Jun. 29.

[l] Vide *Annot.* ad pag. 222. *Huds.* [m] Ἔν τε τῇ ἠπείρῳ *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. qui mox σύμμαχοι, c. 24. init. [n] Μεσήνῃ *Ar. C.* itidemque paulo infra. *Huds.* Etiam hic et infra plerisque locis *Gr.* [o] Ἐσεβεβλήκεσαν *Ar. C. Cl. Gr. Cass. Dan.* Aug. [p] Hoc ad Syracusanos est referendum, ut patet ex sequentibus: ἐν τούτῳ οὖν τῷ μεταξὺ οἱ Συρακούσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι etc. *Huds.* [q] Scilicet, τὴν Σφακτηρίαν, non (ut vult *Scholiastes*) τὴν Σικελίαν. *Æ. Port.* [r] Ναυσὶ *Gr.* [s] Χειρώσασθαι *Cass.* Mosqu. Aug. [t] Σφῶν *Reg.*

cumcirca, *in cæteris partibus*, excepta illa, quæ pelagus spectabat, *idque* quoties ventus spirabat: (et viginti *aliæ* naves ad ipsos Athenis ad *insulæ* custodiam venerunt, ita ut universæ numero essent septuaginta) Peloponnesii vero, in continente castra habentes, et *Atheniensium* munitionem subinde oppugnantes, *et* observantes occasionem, si qua forte sese ipsis offerret, ut suos cives liberarent.

24. Interea vero Syracusani, eorumque socii, qui in Sicilia erant, præter naves præsidiarias, quæ apud Messanam erant, advecta cætera classe, quam paraverant, bellum e Messana gerebant. Eosque *ad hoc* Locri maxime solicitabant ob odium, quo Rheginos prosequebantur. Ipsique cum frequentibus copiis, quas ex omni totius populi ordine coëgerant, in illorum agrum irruptionem fecerant. Volebant autem navale prælium experiri, quod naves, quæ tunc Atheniensibus aderant, paucas esse animadverterent, majore autem illarum parte, et illis, quæ venturæ erant, insulam *Sphacteriam* obsideri audirent. Si enim classe vicissent, Rhegium terra marique obsessum in suam potestatem redactum iri, suasque res ita demum firmiores fore sperabant. * Cum enim Rhegium Italiæ promontorium, et Messana,

* Quum in propinquo esset Rhegium Italiæ promontorium, et Messana in Sicilia etc. *Valla.* Cum enim propinqua inter se sint, Rhegium Italiæ promontorium et Messana Siciliæ oppidum etc. Huds.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

[u] τε Ῥηγίου ἀκρωτηρίου τῆς Ἰταλίας, τῆς τε Μεσσήνης τῆς Σικελίας, τοῖς Ἀθηναίοις [x] τε οὐκ [y] ἀνεῖναι ἐφορμεῖν, καὶ τοῦ πορθμοῦ κρατεῖν. [z] ἔστι δὲ ὁ πορθμὸς, ἡ μεταξὺ Ῥηγίου θάλασσα καὶ Μεσσήνης, ᾗπερ βραχύτατον Σικελία τῆς ἠπείρου ἀπέχει· καὶ ἔστιν [a] ἡ Χάρυβδις κληθεῖσα τοῦτο, ᾗ Ὀδυσσεὺς λέγεται διαπλεῦσαι. διὰ στενότητα δὲ [b] καὶ ἐκ μεγάλων πελαγῶν, τοῦ τε Τυρσηνικοῦ καὶ τοῦ Σικελικοῦ, ἐσπίπτουσα ἡ θάλασσα [c] ἐς αὐτὸ, καὶ ῥοώδης οὖσα, εἰκότως χαλεπὴ ἐνομίσθη.

κέ. Ἐν τούτῳ οὖν τῷ μεταξὺ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ναυσὶν ὀλίγῳ πλείοσιν ἢ τριάκοντα ἠναγκάσθησαν ὀψὲ τῆς ἡμέρας ναυμαχῆσαι [d] περὶ πλοίου διαπλέοντος, [e] ἀντεπαναγόμενοι πρός τε Ἀθηναίων ναῦς [f] ἑκκαίδεκα, καὶ [g] Ῥηγίνας ὀκτώ. καὶ νικηθέντες ὑπὸ [h] τῶν Ἀθηναίων, [i] διὰ τάχους ἀπέπλευσαν, ὡς ἕκαστοι ἔτυχον, [k] εἰς τὰ οἰκεῖα στρατόπεδα τότε, ἐν τῇ [l] Μεσσήνῃ καὶ ἐν τῷ [m] Ῥηγίῳ [n] μίαν ναῦν ἀπολέσαντες. καὶ νὺξ [o] ἐπεγένετο τῷ ἔργῳ. μετὰ [p] δὲ τοῦτο οἱ μὲν Λοκροὶ ἀπῆλθον ἐκ τῆς [[q] τῶν] Ῥηγίνων· ἐπὶ δὲ τὴν Πελωρίδα

[u] Τε deest *Ar.* Mox καὶ τῆς Μεσσ. Mosqu. [x] Τε abest *Ar. C. Dan.* [y] Ἂν εἶναι *Reg. Cass. Gr.* Aug. [z] Ἔστιν *Cass.* [a] *Thucydidem* non unum certum locum, sed totum fretum *Charybdin* appellare existimat *Claverius* Sicil. Antiq. p. 70. *Huds.* [b] Καὶ non agnoscunt *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. [c] Scilicet, ἐς αὐτὸν τὸν πορθμόν. *Huds.* [d] Παρὰ etc. *Marg.* Περὶ πλοίου δὲ διαπλέοντος *Ar. C. Dan.* [e] Ἀντεπαγόμενοι *Ar. Cl. Cass.* Aug. [f] Ὀκτωκαίδεκα legebat *Valla. Huds.* [g] Ῥηγίας *Gr.* [h] Τῶν omittit *Cl.* [i] Διατάχους *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass.* Aug. [k] Ἐς *Ar.* [l] Μεσήνῃ *C*, ut et paulo infra. [m] Ῥηγίνῳ *Reg.* [n] Scilicet, οἱ Συρακούσιοι. *Æ. Port. Huds.* [o] Ἐγένετο *C. Dan.* [p] Δὲ deest *C.* [q] Τῶν abest *Ar. C. Cl.*

quæ est in Sicilia, in proximo essent, *existimabant se* non permissuros, ut Athenienses *ad insulam* appellerent, fretoque potirentur. Hoc autem fretum est mare inter Rhegium et Messanam, qua brevissimo intervallo Sicilia distat a continente. atque hæc est, quæ Charybdis appellata fuit, qua Ulysses transisse fertur. Hoc autem mare propter loci angustias, et ingentium marium, Tyrrheni et Siculi, concursum, in ipsum *fretum* irrumpens, et æstuosum existens, jure sævum existimabatur.

25. In hoc igitur *tam angusto* spatio Syracusani, eorumque socii, cum navibus paulo pluribus quam triginta, sub serum diei prœlium navale committere coacti fuerunt, circa navigium cursum illac tenens, obviam *hostibus* prodeuntes, adversus sexdecim Atticas, et octo Rheginas naves. Et ab Atheniensibus victi, tunc in sua castra celeriter se receperunt, ut singulis licuit, una ad Messanam, et Rhegium navi amissa. noxque suo interventu prœlium diremit. Postea vero Locri quidem ex Rheginorum agro discesserunt. Syracusanorum vero, sociorumque na-

τῆς Μεσσήνης συλλεγεῖσαι αἱ τῶν Συρακουσίων καὶ ξυμμάχων νῆες, ὥρμουν, καὶ ὁ πεζὸς αὐτοῖς παρῆν. προσπλεύσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Ῥηγῖνοι, ὁρῶντες τὰς ναῦς κενὰς, ἐνέβαλον· καὶ χειρὶ σιδηρᾷ ἐπιβληθείσῃ μίαν ναῦν [r] αὐτοῖς ἀπώλεσαν, τῶν ἀνδρῶν ἀποκολυμβησάντων. καὶ [s] μετὰ τοῦτο, τῶν Συρακουσίων [t] ἐμβάντων ἐς τὰς ναῦς, καὶ παραπλεόντων ἀπὸ [u] κάλω ἐς τὴν Μεσσήνην, αὖθις προσβαλόντες [x] οἱ Ἀθηναῖοι, [y] ἀποσιμωσάντων ἐκείνων, καὶ προεμβαλόντων, [z] ἑτέραν ναῦν ἀπολλύουσι. καὶ ἐν τῷ παράπλῳ, καὶ τῇ ναυμαχίᾳ [a] τοιουτοτρόπῳ γενομένῃ, οὐκ ἔλασσον ἔχοντες οἱ Συρακούσιοι παρεκομίσθησαν ἐς τὸν ἐν τῇ Μεσσήνῃ λιμένα. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, Καμαρίνης ἀγγελθείσης προδίδοσθαι Συρακουσίοις ὑπ' Ἀρχίου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, ἔπλευσαν ἐκεῖσε. [b] Μεσσήνιοι δ' ἐν τούτῳ πανδημεὶ κατὰ γῆν καὶ ταῖς ναυσὶν ἅμα ἐστράτευσαν ἐπὶ Νάξον τὴν Χαλκιδικὴν, ὅμορον οὖσαν· καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τειχήρεις ποιήσαντες τοὺς Ναξίους, ἐδῄουν τὴν γῆν· τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ταῖς μὲν [c] ναυσὶ περιπλεύσαντες

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

Gr. Ald. Bas. Cass. Dan. Aug. Ἐκ τῶν Ῥηγίνων Reg. [r] Pro αὐτῶν. Vide Stephani Append. ad scripta al. de Dial. Att. p. 129, 173. Αὐτοὶ Cl. Gr. Αὐτοῖς Cl. in marg. Αὐτοὶ Reg. [s] Μετατοῦτο Ar. [t] Ἐσβάντων Marg. C. Cl. Gr. Cass. Dan. Aug. Ἐσβάντων τὰς ναῦς Gr. [u] Κάλως Dan. [x] Οἱ deest Reg. Προσβάλλοντες Mosqu. [y] Ἀποσημαιωσάντων legisse, aut legendum putavisse videtur Valla. Huds. Mox ἀπολύουσι Mosqu. [z] Hoc ad Athenienses referendum, qui quasi rependerent navim pro navi : itaque sequitur, οὐκ ἔλασσον ἔχοντες. Æ. Port. [a] Τοιούτῳ τρόπῳ Ar. Aug. ubi verba κ. τ. ν. τ. τρ. sunt in marg. a m. 1. sed τοιούτῳ τρόπῳ. Καὶ τῇ ναυμαχίᾳ τοιουτοτρόπῳ absunt a Dan. et Cass. in cujus margine deinde alius ea scripserat. Mox τῇ abest Mosqu. ante Μεσσ. [b] Μεσσήνιοι C. itidemque paulo infra, Huds. [c] Ναυσὶν Gr.

ves ad Peloridem, quæ est agri Messanensis, coactæ stationem habebant, ipsisque peditatus aderat. Athenienses vero, et Rhegini, cum naves vacuas animadvertissent, impressionem in eas fecerunt: manuque ferrea injecta unam ipsorum depresserunt, viris *ex ea* natando elapsis. Postea vero, cum Syracusani naves ingressi fuissent, et Messanam remulco tracti præterveherentur, Athenienses impetu rursus in eos facto, illis ex littore oraque cava in altum provectis, et prius *hostem* aggressis, alteram navem amiserunt. Syracusani autem, cum in hac prætervectione, prœlioque navali, quod hujusmodi fuit, rem non deteriore conditione gessissent, in Messanæ portum se receperunt. Atque Athenienses quidem, cum per nuntios intellexissent, Camarinam Syracusanis ab Archia ejusque sociis prodi, eo navigarunt. Interea vero Messanenses, cum omnibus totius populi copiis, terra marique simul expeditionem susceperunt adversus Naxum Chalcidicam, quæ finitima erat. Primoque die Naxiis intra mœnia conclusis, agrum vastabant.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U.C. Varr. 329.

κατὰ τὸν Ἀκεσίνην ποταμὸν, τὴν γῆν ἐδῄουν, τῷ δὲ πεζῷ πρὸς τὴν πόλιν [d] ἐσέβαλον. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Σικελοὶ ὑπὲρ τῶν ἄκρων πολλοὶ κατέβαινον βοηθοῦντες ἐπὶ τοὺς Μεσσηνίους. καὶ οἱ Νάξιοι, ὡς εἶδον, θαρσήσαντες, καὶ παρακελευόμενοι ἐν [e] ἑαυτοῖς, ὡς οἱ Λεοντῖνοι σφίσι καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ξύμμαχοι ἐς τιμωρίαν ἐπέρχονται, ἐκδραμόντες ἄφνω ἐκ τῆς πόλεως, προσπίπτουσι τοῖς Μεσσηνίοις. καὶ τρέψαντες, ἀπέκτεινάν τε ὑπὲρ χιλίους, καὶ οἱ λοιποὶ χαλεπῶς ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ γὰρ οἱ βάρβαροι ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπιπεσόντες, τοὺς πλείστους διέφθειραν. καὶ αἱ νῆες, σχοῦσαι ἐς τὴν Μεσσήνην, ὕστερον ἐπ' οἴκου ἕκασται διεκρίθησαν. Λεοντῖνοι [f] δὲ εὐθὺς καὶ οἱ ξύμμαχοι μετὰ Ἀθηναίων ἐς τὴν [g] Μεσσήνην, ὡς κεκακωμένην, [h] ἐστράτευον· καὶ [i] προσβάλλοντες, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι κατὰ τὸν λιμένα ταῖς ναυσὶν [k] ἐπειρῶντο, ὁ δὲ πεζὸς, πρὸς τὴν πόλιν. ἐπεκδρομὴν δὲ ποιησάμενοι οἱ Μεσσήνιοι, καὶ Λοκρῶν τινες μετὰ τοῦ Δημοτέλους, οἳ μετὰ τὸ πάθος ἐγκατελείφθησαν φρουροὶ, ἐξαπιναίως προσπεσόντες, τρέπουσι τοῦ στρατεύματος τῶν Λεοντίνων τὸ πολὺ, καὶ ἀπέκτειναν πολλούς. ἰδόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι,

[d] Ἐσέβαλλον *Cass. Gr.* Aug. [e] Αὐτοῖς *Dan.* Antea ὡς ante εἶδον superscr. in Mosqu. pallidius. [f] Εὐθὺς *Ar.* [g] Μεσήνην *C.* et mox infra. Antea Mosqu. μετὰ τῶν Ἀθην. [h] Ἐστράτευσαν *Marg. C. Dan.* [i] Προσβαλόντες *Ar. C. Cl.* Mosqu. Sic quoque fuerat in *Gr.* deinde emendatum erat προσβάλλοντες. [k] Ἐπείρων *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. Varietatem scripturæ etiam *Scholiastes* adnotat.

Postero vero die, classe circumvecti per fluvium Acesinen, agrum vastabant, at cum peditatu ad urbem oppugnandam accesserunt. Interea vero Siculi multi, qui in montibus habitabant, ad opem Naxiis contra Messanenses ferendam descenderunt. Quos ut conspexere Naxii, sumtis animis, et mutuo se adhortati, quod Leontini cæterique socii Græci ad opem ipsis ferendam adventarent, ex urbe subito erumpentes, impetum in Messanenses fecerunt, illisque in fugam versis, supra mille interfecerunt, cæterique domum ægre se receperunt. nam barbari maximam eorum partem in viis aggressi perdiderunt. Et naves, quæ ad Messanam appulerant, aliæ ab aliis separatæ domum se receperunt. statimque Leontini sociique cum Atheniensibus Messanam, ut bello attritam, oppugnatum iverunt: Athenienses quidem, cum classe, a portu; peditatus vero a terra, urbem oppugnantes, *expugnare* conabantur. Sed Messanenses, et ex Locris aliquot cum Demotele, qui post cladem acceptam urbis præsidio relicti fuerant, eruptione facta, *hostemque* repente adorti, exercitus Leontinorum magnam partem in fugam verterunt, multosque interfecerunt. quod cum vidissent Athenienses, et ex na-

καὶ ἀποβάντες ἀπὸ τῶν νεῶν, ἐβοήθουν, [l] καὶ κατεδίωξαν τοὺς Μεσσηνίους πάλιν ἐς τὴν πόλιν, τεταραγμένοις ἐπιγενόμενοι. καὶ τροπαῖον στήσαντες, ἀνεχώρησαν ἐς τὸ Ῥήγιον. μετὰ δὲ τοῦτο, οἱ μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἕλληνες, ἄνευ τῶν Ἀθηναίων, κατὰ γῆν ἐστράτευον ἐπ' ἀλλήλους.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

κϛʹ. Ἐν δὲ τῇ Πύλῳ ἔτι ἐπολιόρκουν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ Λακεδαιμονίους οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὸ ἐν τῇ ἠπείρῳ στρατόπεδον τῶν Πελοποννησίων κατὰ χώραν ἔμενεν. ἐπίπονος δ' ἦν τοῖς Ἀθηναίοις ἡ φυλακὴ, σίτου τε ἀπορίᾳ καὶ ὕδατος. οὐ γὰρ ἦν κρήνη, ὅτι μὴ μία, ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει τῆς Πύλου, καὶ αὕτη οὐ μεγάλη· ἀλλὰ διαμώμενοι τὸν κάχληκα οἱ πλεῖστοι ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ, ἔπινον οἷον εἰκὸς ὕδωρ. στενοχωρία τε ἐν ὀλίγῳ στρατοπεδευομένοις ἐγίγνετο· καὶ τῶν νεῶν οὐκ ἐχουσῶν ὅρμον, αἱ μὲν σῖτον ἐν τῇ γῇ ᾑροῦντο κατὰ μέρος, αἱ δὲ, μετέωροι ὥρμουν. ἀθυμίαν τε [m] πλείστην ὁ χρόνος παρεῖχε, παρὰ λόγον ἐπιγιγνόμενος, οὓς ᾤοντο ἡμερῶν ὀλίγων ἐκπολιορκήσειν, ἐν νήσῳ τε [n] ἐρήμῃ, καὶ ὕδατι ἁλμυρῷ χρωμένους. αἴτιον δὲ ἦν [o] οἱ Λακεδαιμόνιοι,

[l] Id est: καὶ καταδιώξαντες κατέκλεισαν. *Huds.* c. extr. ἐπ' ἀλλήλοις Mosqu.
[m] Πλείστην καὶ ὁ χρόνος *Ar. C.* Mosqu. [n] Ἐρήμῳ *Ar. C.* Mosqu. [o] Οἱ deest *Gr.* et paullo post τε post σῖτον.

vibus exscensum in terram fecissent, opem *ipsis* tulerunt, et * Messanenses insequuti intra urbis muros concluserunt, eos perturbatos aggressi; erectoque tropæo Rhegium reverterunt. Post hæc, Græci, qui erant in Sicilia, sine Atheniensibus, alii alios mutuo bello terra infestabant.

26. Athenienses vero, qui ad Pylum erant, Lacedæmonios in insula interceptos adhuc obsidebant; at Peloponnesii, qui in continente stativa habebant, in suo loco se continebant. Atheniensibus autem *Pyli* custodia admodum laboriosa erat, cum propter commeatus, tum propter aquæ inopiam. nullus enim fons, præter unum, eumque non magnum, in ipsa Pyli arce erat. sed plerique glaream ad mare suffodientes, qualem credibile est aquam potabant. Erant præterea loci angustiæ, propter quas in exiguo castra habebant: et quia naves nullam stationem habebant, harum quidem aliæ per vices cibum in terra sumebant, aliæ vero in ancoris stabant. Et mora, quæ præter opinionem accidebat, maximum animi angorem *ipsis* afferebat, quod homines in insula deserta, *interceptos*, et aqua salsa utentes intra paucos dies a se expugnatum iri putarent. Cujus rei causa erant Lacedæmonii, qui edi-

* Mamertini *Valla.* Nam incolas (ut inquit *Strabo* l. 6.) καλοῦσι Μαμερτίνους μᾶλλον ἢ Μεσσηνίους. Eodem scilicet modo, ut in Etruria quondam in via Flaminia urbs erat proprio nomine *Falerii*; oppidani vero *Falisci.* Vide *Cluverii* Sic. Antiq. p. 87. Huds.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

προειπόντες ἐς τὴν νῆσον ἐσάγειν σῖτόν τε τὸν βουλόμενον [p] ἀληλεσμένον, καὶ οἶνον, καὶ τυρὸν, καὶ εἴτι ἄλλο βρῶμα, οἷον ἂν ἐς πολιορκίαν [q] ξυμφέροι· τάξαντες ἀργυρίου πολλοῦ, καὶ τῶν Εἱλώτων τῷ [r] ἐσαγαγόντι ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι. καὶ ἐσῆγον ἄλλοι τε παρακινδυνεύοντες, καὶ μάλιστα οἱ [s] Εἵλωτες, ἀπαίροντες ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου [t] ὁπόθεν τύχοιεν, καὶ καταπλέοντες ἔτι νυκτὸς ἐς τὰ πρὸς τὸ πέλαγος τῆς νήσου. μάλιστα δὲ ἐτήρουν ἀνέμῳ καταφέρεσθαι. ῥᾷον γὰρ τὴν φυλακὴν τῶν [u] τριήρων ἐλάνθανον, ὁπότε πνεῦμα ἐκ πόντου εἴη· ἄπορον γὰρ [x] ἐγίγνετο περιορμεῖν. τοῖς δὲ ἀφειδὴς ὁ κατάπλους [y] καθεστήκει. ἐπώκελλον γὰρ τὰ πλοῖα, τετιμημένα χρημάτων· καὶ οἱ ὁπλῖται περὶ τὰς κατάρσεις τῆς νήσου ἐφύλασσον. [z] ὅσοι δὲ γαλήνῃ κινδυνεύσειαν, ἡλίσκοντο. [a] ἐσένεον δὲ καὶ κατὰ τὸν λιμένα κολυμβηταὶ ὕφυδροι, καλῳδίῳ ἐν ἀσκοῖς ἐφέλκοντες

[p] Ἀληλεμένον *Gr.* Aug. [q] Ξυμφέρῃ *Cass.* Aug. sed in hoc ῃ a m. rec. [r] Εἰσαγαγόντι *Gr.* Mosqu. [s] Εἵλωτες et paullo ante εἱλώτων *Cass.* Aug. [t] Ὅθεν *C. Dan.* [u] Τριηρῶν *Cass. Gr.* [x] Ἐγίνετο *Gr.* [y] Καθειστήκει *Reg.* Mosqu. et mox ἐπώκειλον. [z] Ὅσῃ, et deinde ab emendatore inter versus ὅσοι *Reg.* [a] Ἐσένεον δὲ κολυμβηταὶ ὕφυδροι, καλῴδια ἐν ἀσκοῖς ἐφέλκοντες μήκωνα etc. *Suidas* locum citans in voce ὕφυδρος. Ἐπένεον *Cl.* in marg. *Huds.* Δὲ abest Aug. *Cass.* postea a correctore hic adscriptum. Κολυμβητοὶ *Reg. Cass. Gr.*

xerant, ut quisquis vellet, frumentum molitum, vinum, caseum, et si quid aliud esculentum esset, quod ad obsidionem tolerandam utile esset, in insulam importaret, * hoc ingenti pretio æstimantes, et illi ex Helotibus, qui importasset, libertatem promittentes. Quare cum alii non sine gravi periculo comportabant, tum vero præcipue Helotes, solventes ex qualibet Peloponnesi parte, in qua eos esse contigisset, et dum nox adhuc esset, appellentes ad eam insulæ partem, quæ pelagus spectabat. Ventum autem potissimum observabant, quo *ad insulam* deferrentur. facilius enim triremium custodiam latebant, quoties ventus a mari spirabat. Nam *Atticæ naves tunc* stationem circum insulam habere non poterant. † Illis vero cursus ad littora non parcus esse consueverat, nam *sua* navigia, pecuniis æstimata *in littus* ‡ impingebant; et *Lacedæmoniorum* milites, ad illas insulæ partes, ad quas commode naves appellere poterant, excubias agebant. Quotquot vero mari tranquillo periculum subiissent, intercipiebantur. Illuc etiam per portum adnatabant urinatores sub aquis natantes, funiculo papaver mellitum

* Ingenti id pretio taxantes etc. *Valla.* Magna his præmia constituentes etc. *Acacius.* HUDS.

† Hi vero navibus suis in appellendo neutiquam parcebant etc. *Acacius.* At illi minime sibi parcebant, dum eo deferebantur; impingebant enim navigia sua, certo addito pretio etc. *Steph.* IDEM.

‡ *Scilicet,* quod pro illorum jactura pretium in singula statutum sibique promissum, a Lacedæmoniis se accepturos confiderent. IDEM.

μήκωνα μεμελιτωμένην, καὶ λίνου σπέρμα κεκομμένον· ὧν [b] τοπρῶτον λανθανόντων, φυλακαὶ ὕστερον ἐγένοντο. [c] παντί τε τρόπῳ ἑκάτεροι [d] ἐτεχνῶντο, οἱ μὲν, ἐσπέμπειν τὰ σιτία, οἱ δὲ, μὴ λανθάνειν σφᾶς.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329. Jul. exeunte, vel Augusto ineunte.

κζ'. Ἐν [e] δὲ ταῖς Ἀθήναις, πυνθανόμενοι περὶ τῆς στρατιᾶς, ὅτι ταλαιπωρεῖται, καὶ σῖτος τοῖς ἐν τῇ νήσῳ ὅτι [f] ἐσπλεῖ, ἠπόρουν, καὶ ἐδεδοίκεσαν, μὴ σφῶν χειμὼν τὴν φυλακὴν [g] ἐπιλάβοι, ὁρῶντες τῶν τε ἐπιτηδείων τὴν περὶ [h] τὴν Πελοπόννησον κομιδὴν [i] ἀδύνατον ἐσομένην ἅμα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ, καὶ οὐδ' ἐν θέρει οἷοί τε ὄντες ἱκανὰ περιπέμπειν· τόν τε ἔφορμον, χωρίων ἀλιμένων ὄντων, οὐκ ἐσόμενον. ἀλλ' ἢ, σφῶν [k] ἀνέντων τὴν φυλακὴν, περιγενήσεσθαι τοὺς ἄνδρας, ἢ τοῖς πλοίοις, ἃ τὸν σῖτον αὐτοῖς ἦγε, [l] χειμῶνα τηρήσαντας ἐκπλεύσεσθαι. πάντων [m] τε ἐφοβοῦντο μάλιστα τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτι ἔχοντάς τι ἰσχυρὸν αὐτοὺς ἐνόμιζον οὐκέτι σφίσιν ἐπικηρυκεύεσθαι. καὶ μετεμέλοντο, τὰς σπονδὰς οὐ δεξάμενοι. Κλέων δὲ, γνοὺς αὐτῶν τὴν ἐς αὐτὸν ὑποψίαν περὶ τῆς κωλύμης [n] τῆς ξυμβάσεως, οὐ τἀλη-

[b] Τὸ πρῶτον *Ar. C. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. [c] Παντί τε τῷ τρόπῳ *Marg. Gr.* [d] Ἐχρῶντο *Gr.* et in marg. *Cl.* Ἐχρῶντο in textu cum superscripta emendatione recentis manus ἐτεχνῶντο *Reg.* [e] Δὲ abest a *Dan.* [f] Εἰσπλεῖ *Reg.* [g] Ἐπιλάβῃ *Reg. Schol.* [h] Τὴν deest *Dan.* Περὶ d. Mosqu. [i] Pro οὐ δυνήσεσθαι κομίζειν. *Æ. Port.* [k] Ἀφέντων *Gr.* ἀνέντων in marg. [l] Τὸν χειμῶνα *Ar.* Τηρήσαντες et ab emendatore inter versus τας *Reg.* [m] Δὲ *Ar. C. Cl. Cass.* Mosqu. Aug. [n] Τῆς deest *Ald. Flor. Bas.*

linique semen contusum in utribus attrahentes; * qui cum initio *custodes Atheniensium* fefellissent, postea observari cœpti sunt. Et quavis ratione utrique conabantur, hi quidem, commeatus transmittere, hi vero, cavere, ne se lateret.

27. Athenienses vero, qui in urbe erant, cum intellexissent, suum exercitum variis incommodis affligi, et commeatus ad illos, qui in insula erant, transportari, consilii inopes erant, et verebantur, ne hyems suum præsidium opprimeret; tum quia videbant, suum exercitum res ad victum necessarias, circa Peloponnesum, utpote in loco deserto, sibi comparandi facultatem non habiturum, tum etiam quia ne æstate quidem satis commeatuum *ad varios exercitus* circummittere poterant: præterea *videbant*, stationem *suæ classi illic* non futuram, quod loca essent importuosa; sed aut custodia a se remissa, hostes incolumes evasuros, aut navigiis, quæ commeatus importabant, erupturos *putabant*. Sed quod omnium maxime formidabant, illud erat, quod Lacedæmonios aliquo firmo virium præsidio fretos, nullum caduceatorem de pace acturum ad se posthac missuros arbitrarentur; eosque pœnitebat, quod fœdera non admisissent. Cleon vero, cum intelligeret, eos suspicari, se impedimento fuisse, ne pacis condi-

* Quibus, quum a principio latuissent, custodes postea appositi sunt, *Valla.* Huds.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

θῆ ἔφη λέγειν τοὺς ἐξαγγέλλοντας. παραινούντων δὲ τῶν ἀφιγμένων, εἰ μὴ σφίσι πιστεύουσι, κατασκόπους τινὰς πέμψαι, ἡρέθη κατάσκοπος αὐτὸς μετὰ [o] Θεογένους ὑπὸ Ἀθηναίων. καὶ γνοὺς, ὅτι ἀναγκασθήσεται ἢ ταυτὰ λέγειν οἷς [p] διέβαλλεν, ἢ τἀναντία εἰπὼν, ψευδὴς φανήσεσθαι· παρῄνει τοῖς Ἀθηναίοις, ὁρῶν αὐτοὺς καὶ [q] ὡρμημένους τὶ τοπλέον τῇ γνώμῃ στρατεύειν, ὡς χρὴ κατασκόπους μὲν μὴ πέμπειν, [r] μηδὲ [s] διαμέλλειν καιρὸν παριέντας· εἰ δὲ [t] δοκεῖ αὐτοῖς ἀληθῆ εἶναι τὰ ἀγγελλόμενα, πλεῖν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. καὶ ἐς [u] Νικίαν τὸν Νικηράτου, [x] στρατηγὸν ὄντα, ἀπεσήμαινεν, ἐχθρὸς ὢν, καὶ ἐπιτιμῶν, ῥᾴδιον εἶναι παρασκευῇ, [y] εἰ ἄνδρες εἶεν οἱ στρατηγοὶ, [z] πλεύσαντας λαβεῖν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ· καὶ αὐτός γ' ἂν, εἰ ἦρχε, ποιῆσαι τοῦτο.

κη΄. Ὁ δὲ Νικίας, τῶν τε Ἀθηναίων τὶ ὑποθορυβησάντων ἐς τὸν Κλέωνα, ὅτι οὐ καὶ νῦν [a] πλέει, εἰ [b] ῥᾴδιόν γε αὐτῷ φαίνεται, καὶ ἅμα ὁρῶν αὐτὸν ἐπιτι-

[o] Θεαγένους *Marg. Ar. C. Reg.* [p] Διέβαλεν *Ar.* Mosqu. [q] Ὡρμημένους τοπλέον τι τῇ γνώμῃ *Marg.* Τὸ πλέον Aug. Ὡρμημένους τὶ τὸ πλέον etc. *C. Bas.* Ὡρμ. τὶ τὸ πλέον τῆς γνώμης *Ar. Cl.* Τὶ redundare existimat *Steph.* Vide *Append.* ad Scripta al. de Dial. Att. p. 81. *Huds.* Τὸ πλέον *Cass. Gr.* [r] Μὴ δὲ *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [s] Διαμέλλειν *Ar.* Mosqu. Μέλλειν *Marg.* [t] Δοκῇ *Gr.* [u] Τὸν Νικίαν Νικηρ. *Gr.* [x] Ἀπεσήμαινε, στρατηγὸν ὄντα *C. Dan.* Sed hic ἀποσήμαινε. [y] Εἰ οἱ ἄνδρες *Gr.* [z] Πλεύσαντες *C. Ald. Flor. Bas. Reg.* et supra ας eadem manu. [a] Πλεῖ *C. Dan.* et paullo ante εἰς τὸν Κλ. [b] Ῥᾴδιον αὐτῷ *C. Dan.*

tiones acciperentur, negabat verum dicere eos, qui nuntios afferebant. Cum autem illi, qui nuntios attulerant, *Athenienses* hortarentur, ut, si fidem sibi non haberent, aliquos exploratores *eo* mitterent, ipse cum Theogene explorator ab Atheniensibus electus est. Ille vero, cum intelligeret, se coactum iri vel eadem dicere, quæ illi, quos criminabatur, vel, si contraria dixisset, se mendacem visum iri; Atheniensibus suadebat, quod eos ad bellum gerendum animis magis propensis esse videret, ut nullos quidem exploratores *eo* mitterent, neque cunctando occasionem prætermitterent: sed, si vera ipsis viderentur ea, quæ nuntiabantur, cum classe proficiscerentur, ut viros illos expugnarent: et Niciam Nicerati *filium*, qui tunc dux erat, innuebat, *et subobscure designabat*, et cum exprobratione dicebat, facile esse parata classe, si duces viri essent fortes, *eo* proficisci, virosque in insula interceptos expugnare; hocque se facturum, si gereret præturam.

28. At Nicias, cum Athenienses aliquantulum tumultuati essent adversus Cleonem, quod ne tunc quidem, si res facilis ipsi videretur, navigaret; simul etiam, cum videret ipsum *Cleonem* ignaviam sibi expro-

μῶντα, ἐκέλευεν [c] ἥν τινα βούλεται δύναμιν λαβόντα τὸ ἐπὶ σφᾶς εἶναι ἐπιχειρεῖν. ὁ δὲ, τὸ μὲν πρῶτον οἰόμενος αὐτὸν λόγῳ μόνον ἀφιέναι, ἕτοιμος ἦν· γνοὺς δὲ τῷ ὄντι παραδωσείοντα, ἀνεχώρει, καὶ οὐκ ἔφη αὐτὸς, [d] ἀλλ' ἐκεῖνον στρατηγεῖν· δεδιὼς ἤδη, καὶ οὐκ ἂν οἰόμενος οἱ αὐτὸν τολμῆσαι ὑποχωρῆσαι. αὖθις δὲ ὁ Νικίας [e] ἐκέλευε, καὶ ἐξίστατο τῆς ἐπὶ Πύλῳ ἀρχῆς, καὶ μάρτυρας τοὺς Ἀθηναίους ἐποιεῖτο. οἱ δὲ (οἷον ὄχλος φιλεῖ ποιεῖν,) ὅσῳ μᾶλλον ὁ Κλέων [f] ὑπέφευγε τὸν πλοῦν, καὶ ἐξανεχώρει τὰ εἰρημένα, [g] τόσῳ ἐπεκελεύοντο τῷ Νικίᾳ, παραδιδόναι τὴν ἀρχὴν, καὶ ἐκείνῳ ἐπεβόων πλεῖν. ὥστε, οὐκ ἔχων ὅπως τῶν εἰρημένων [h] ἔτι ἐξαπαλλαγῇ, ὑφίσταται τὸν πλοῦν· καὶ παρελθὼν, οὔτε φοβεῖσθαι ἔφη Λακεδαιμονίους, πλεύσεσθαί τε, λαβὼν, ἐκ μὲν τῆς πόλεως, οὐδένα, Λημνίους δὲ καὶ [i] Ἰμβρίους τοὺς παρόντας, καὶ πελταστὰς, οἳ ἦσαν [k] ἔκ τε Αἴνου βεβοηθηκότες, καὶ ἄλλοθεν τοξότας τετρακοσίους. [l] ταῦτα δὲ ἔχων, ἔφη, πρὸς τοὺς ἐν Πύλῳ

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

[c] Ἥν τινα *Cass. Gr.* [d] Ἀλλὰ *Gr.* Antea pro τῷ ὄντι Mosqu. ὅτι. [e] Ἐκέλευεν *Cass.* Aug. Ἐκέλευσε Mosqu. [f] Ἐξέφευγε *Dan.* [g] Τόσον *Marg. C. Dan.* [h] Ἔτι deest *Reg.* Ἐξαπαλλαγῇ Mosqu. [i] Ἐμβρίους *Dan.* Antea Mosqu. d. μὲν ante τ. πόλ. [k] Ἐκ τῆς Αἴνου *C.* Aut abundat τὲ, aut addendum καὶ ante τοξότας. *Æ. Port.* Ἐκ τῆς Αἴνου etiam *Dan.* [l] Id est: ταύτην δὲ τὴν δύναμιν ἔχων, ἔφη αὐτὸς πρὸς τοὺς ἐν Πύλῳ στρατιώτας ἐκπλεύσας,

brantem, * jussit ipsum assumtis quibus vellet copiis, quod ad se attineret, aggredi. Hic vero primo quidem existimans, eum verbo tenus relinquere, paratus erat. Sed ubi cognovit, ipsum revera cupere tradere, tergiversari cœpit, et illum, non se, prætoria dignitate præditum esse dixit: timore jam perculsus, ratus eum sibi *prætura* cedere non ausurum. Nicias vero rursus *idem* jubebat, et prætura ad Pylum cedebat, et Athenienses testabatur. Illi vero (quemadmodum vulgus facere solet) quo magis Cleon navigationem subterfugiebat, ac tergiversabatur, promissis stare recusans, eo magis Niciæ imperabant, ut præturam *illi* traderet, illique acclamabant, ut navigaret. Quamobrem *Cleon*, cum non posset amplius se expedire ex iis, quæ dixerat, expeditionem suscipit. Et in mediam concionem progressus, dixit se non timere Lacedæmonios, et se navigaturum, nullo de civium numero secum ducto; tantum cum Lemniis et Imbriis, qui aderant, assumtis etiam † peltatis, qui ex Æno venerant auxilio, et aliunde sagittariis quadringentis. Cum his copiis dixit *se iturum* ad milites, qui ad Pylum

* Jussit eum, ut sumtis copiis, si quas vellet, officio ipsius fungeretur. *Valla.*—sumtis quibus vellet copiis, pro ea quidem, quæ illis suppeteret, facultate, rem aggredi. *Steph.* Jubet, ut, quas velit copias sumens, suo rem arbitratu gerat. *Acacius.* Huds.

† *Vel,* cetratis. Idem.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

στρατιώτας, ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσιν ἢ ἄξειν Λακεδαιμονίους [m] ζῶντας, ἢ [n] αὐτοῦ [o] ἀποκτενεῖν. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις ἐνέπεσε [p] μέν τι καὶ γέλωτος, τῇ κουφολογίᾳ αὐτοῦ, ἀσμένοις δ' ὅμως [q] ἐγίγνετο τοῖς σώφροσι τῶν ἀνθρώπων, λογιζομένοις [r] δυεῖν ἀγαθοῖν τοῦ ἑτέρου τεύξεσθαι, ἢ Κλέωνος ἀπαλλαγήσεσθαι (ὃ μᾶλλον ἤλπιζον) ἤ, σφαλεῖσι γνώμης, Λακεδαιμονίους σφίσι [s] χειρώσεσθαι.

κθ'. Καὶ πάντα διαπραξάμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ψηφισαμένων Ἀθηναίων αὐτῷ τὸν πλοῦν, τῶν [t] τε ἐν Πύλῳ στρατηγῶν ἕνα προσελόμενος Δημοσθένην, τὴν [u] ἀναγωγὴν [x] διὰ τάχους ἐποιεῖτο. τὸν δὲ Δημοσθένην προσέλαβε, πυνθανόμενος, τὴν ἀπόβασιν αὐτὸν ἐς τὴν νῆσον διανοεῖσθαι. οἱ γὰρ στρατιῶται, κακοπαθοῦντες [y] τοῦ χωρίου τῇ ἀπορίᾳ, καὶ μᾶλλον πολιορκούμενοι ἢ πολιορκοῦντες, ὥρμηντο διακινδυνεῦσαι. καὶ αὐτῷ ἔτι ῥώμην καὶ ἡ νῆσος ἐμπρησθεῖσα [z] παρεῖχε. πρότερον μὲν γὰρ οὔσης αὐτῆς ὑλώδους [a] ἐπιτοπολὺ, καὶ ἀτρι-

Ἐντὸς etc. Vel, ταύτην δὲ τ. δ. ἔ. ἔφη πρὸς τοῖς ἐν Πύλῳ στρατιώταις. Sic enim *Ar. C. Flor.* Aug. atque ita legisse videtur *Valla. Huds.* Τοῖς ἐν Πύλῳ στρατιώταις etiam *Reg. Cass. Dan. Gr.* Mosqu. [m] Ζῶντας deest *Ar.* Mosqu. [n] Scilicet, ἐν τῇ νήσῳ τῇ Σφακτηρίᾳ. *Æ. Port.* [o] Ἀποθανεῖν *Valla. Huds.* [p] Μὲν omittunt *Gr. Reg.* [q] Ἐγίνετο *C.* [r] Δυεῖν *C.* Aug. [s] Χειρώσασθαι Aug. Mosqu. et cum superscripta emendatione rec. manus σεσθαι *Cass.* [t] Τι deest *C. Dan.* [u] Ἀγωγὴν *Cass.* Aug. [x] Διατάχους *Ald. Flor. Bas. Stephan.* 1. Mosqu. Διὰ τάχος *Dan.* [y] Supra enim dixit: ἐπίπονος δ' ἦν τοῖς Ἀθηναίοις ἡ φυλακὴ, σίτου τε ἀπορίᾳ καὶ ὕδατος etc. *Huds.* [z] Παρέσχε *Marg. Ar. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [a] Ἐπὶ τὸ πολὺ *Ar.* Ἐπὶ πολὺ *C.* Ἐπὶ τὸ πολὺ *Cass.* Aug. Ἐπὶ τοπολὺ *Gr.*

erant, *et* intra viginti dies, aut Lacedæmonios vivos adducturum, aut illic interfecturum. Tunc autem levitas hominis, et inanis ejus oratio risum aliquomodo movit, jucunda tamen accidit viris prudentibus, considerantibus se alterum e duobus bonis adepturos, aut se Cleonis importunitate liberatum iri (quod magis sperabant,) aut, si opinione sua frustrati fuissent, *illum* Lacedæmonios in suam potestatem redacturum.

29. Cum autem res omnes ad expeditionem necessarias in concione peregisset; et Athenienses expeditionem suis suffragiis ipsi decrevissent, ipseque Demosthenem, unum ex ducibus, qui ad Pylum erant, sibi collegam adjunxisset, e vestigio discessit. Demosthenem autem *ideo* collegam sibi adjunxit, quod audiret ipsum in animo habere, exscensum ex navibus in insulam facere. Milites enim loci inopia graviter pressi, et obsessi potius quam obsidentes, ad periclitandam belli fortunam animis erant propensi. Præterea ipsa insula incendium passa ipsi vires addidit. nam cum prius esset magna ex parte sylvosa et invia, propter

βους, διὰ τὴν [b] ἀεὶ ἐρημίαν, ἐφοβεῖτο, καὶ πρὸς τῶν πολεμίων τοῦτο ἐνόμιζε [c] μᾶλλον εἶναι. πολλῷ γὰρ ἂν στρατοπέδῳ ἀποβάντι ἐξ ἀφανοῦς χωρίου [d] προσβάλλοντας αὐτοὺς [e] βλάπτειν. σφίσι μὲν γὰρ τὰς ἐκείνων ἁμαρτίας, καὶ παρασκευὴν, [f] ὑπὸ τῆς ὕλης, οὐκ ἂν ὁμοίως [g] δῆλα εἶναι· τοῦ δὲ αὐτῶν στρατοπέδου καταφανῆ ἂν εἶναι πάντα τὰ ἁμαρτήματα, ὥστε προσπίπτειν [h] ἂν αὐτοὺς ἀπροσδοκήτως, ᾗ βούλοιντο. ἐπ' ἐκείνοις γὰρ εἶναι [i] ἂν τὴν ἐπιχείρησιν. [k] εἰ δ' αὖ ἐς δασὺ χωρίον βιάζοιτο ὁμόσε ἰέναι, τοὺς ἐλάσσους, ἐμπείρους δὲ τῆς χώρας, κρείττους ἐνόμιζε τῶν [l] πλεόνων ἀπείρων· λανθάνειν τε ἂν τὸ [m] ἑαυτῶν στρατόπεδον, πολὺ ὂν, διαφθειρόμενον, οὐκ οὔσης τῆς προσόψεως, ᾗ [n] χρῆν ἀλλήλοις ἐπιβοηθεῖν.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

λ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Αἰτωλικοῦ πάθους (ὃ διὰ τὴν ὕλην μέρος τὶ ἐγένετο) [o] οὐχ ἥκιστα αὐτὸν ταῦτα ἐσῄει. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀναγκασθέντων διὰ τὴν στενοχωρίαν τῆς νήσου, τοῖς ἐσχάτοις [p] προσίσχοντας ἀριστοποιεῖσθαι διὰ προφυλακῆς, καὶ ἐμπρήσαντός τινος [q] κατὰ

[b] Αἰεὶ *Ald. Flor.* Mosqu. [c] Εἶναι μᾶλλον *C.* Ἐνόμιζε μᾶλλον τοῦτο εἶναι *Reg.* [d] Προσβαλόντας *Ar. C.* Mosqu. [e] Βάλλειν *Marg.* [f] Ἀπὸ *Ar.* Mosqu. [g] Εἶναι δῆλα *C. Dan.* Mox τοῦ δ' αὐτῶν *Gr.* [h] Ἂν deest *Gr.* Mosqu. προπίπτ. Aug. sed corr. προσπ. a m. 2. [i] Ἂν omittunt *Cl. Gr. Huds.* Non omittit hic *Gr.* Γὰρ ἂν εἶναι *Cass.* Aug. [k] Εἰ δ' οὖν ἐς *Gr.* [l] Πλειόνων *Ar.* [m] Ἑαυτοῦ *C.* [n] Ἐχρῆν *C.* [o] Οὐχήκιστα *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* [p] Προϊσχοντες *Cl.* Προσχόντες in marg. Προϊσχοντας, et manu rec. inter versus προσι *Cass.* Aug. itid. corr. a m. 2. in προσίσχ. [q] Καταμικρὸν *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1.

perpetuam solitudinem, *eam* formidabat, atque *hoc* pro hostibus magis facere putabat. nam in magnas copias ex navibus in terram egressas illos ex locis abditis irruptionem facturos, et multa detrimenta sibi daturos *intelligebat.* Sibi vero illorum errata, et apparatum, propter sylvam, non perinde perspicua fore; suarum vero copiarum omnia peccata *hostibus* manifesta fore: quamobrem illos ex improviso, quacunque essent, impressionem in se facturos. nam hostem invadendi arbitrium penes illos futurum. Quod si manus in locis densis per vim conserere contenderet: illos, qui essent pauciores, sed locorum peritiores, longe meliore conditione rem gesturos arbitrabatur, quam illos, qui numero superiores essent, at locorum imperitiores. Præterea suum exercitum, qui numerosus erat, clam profligatum iri, suis erepta facultate prospiciendi, qua parte alii aliis mutuam opem ferre possent.

30. Hæc autem potissimum ob cladem Ætolicam (quam magna ex parte propter sylvam acceperat) in mentem ipsi veniebant. Cum autem milites propter insulæ angustias ad extremas ejus oras, prandii parandi causa, adhibita custodia accedere coacti fuissent, et quidam *ex*

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

μικρὸν τῆς ὕλης ἄκοντος, καὶ ἀπὸ τούτου πνεύματος ἐπιγενομένου, τὸ πολὺ αὐτῆς [r]ἔλαθε κατακαυθέν. οὕτω δὴ, τούς τε Λακεδαιμονίους μᾶλλον κατιδὼν πλείους ὄντας, ὑπονοῶν πρότερον, ἐλάσσοσι τὸν σῖτον αὐτοῦ ἐσπέμπειν, τότε ὡς [s]ἐπ' ἀξιόχρεων τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον σπουδὴν ποιεῖσθαι, τήν τε νῆσον εὐαποβατωτέραν οὖσαν, τὴν ἐπιχείρησιν παρεσκευάζετο, στρατιάν τε [t]μεταπέμπων ἐκ τῶν ἐγγὺς ξυμμάχων, καὶ τὰ ἄλλα ἑτοιμάζων. Κλέων δὲ, ἐκείνῳ τε προπέμψας ἄγγελον, ὡς ἥξων, καὶ ἔχων στρατιὰν, ἣν ᾐτήσατο, ἀφικνεῖται ἐς Πύλον· καὶ ἅμα γενόμενοι, πέμπουσι πρῶτον [u]ἐς τὸ ἐν τῇ ἠπείρῳ στρατόπεδον κήρυκα, [x]προκαλούμενοι, εἰ βούλοιντο ἄνευ κινδύνου τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρας σφίσι τά τε ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς κελεύειν παραδοῦναι, [y]ἐφ' ᾧ φυλακῇ τῇ μετρίᾳ τηρήσονται, ἕως ἄν τι περὶ τοῦ πλέονος ξυμβαθῇ.

λα'. Οὐ προσδεξαμένων [z]δὲ αὐτῶν, μίαν μὲν ἡμέραν ἐπέσχον, [a]τῇ δ' ὑστεραίᾳ [b]ἀνήγαγον μὲν, νυκτὸς ἐπ' ὀλίγας ναῦς τοὺς ὁπλίτας πάντας ἐπιβιβάσαντες· πρὸ δὲ τῆς ἕω ὀλίγον ἀπέβαινον [c]τῆς νήσου ἑκατέρω-

[r] Ἔλαθεν *Cass.* Aug. [s] Supple δύναμιν. *Huds.* Mox τῇ τε νῆσ. Mosqu. [t] Pro μεταπεμπόμενος *Æ. Port.* [u] Ἐς τὸ desunt *Gr.* Antea εἰς Πύλ. Mosqu. [x] Προκαλούμενον *Reg.* [y] Ἐφῷ *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Aug. *Cass.* et hic τηρήσωνται. Mox σύμβαθῇ Aug. [z] Δὲ αὖ μίαν *Marg. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg.* Mosqu. [a] Τῇ δὲ ὑστ. *Gr.* [b] Ἀνηγάγοντο *Cl. Gr. Reg. Cass. Steph. 2. Bas.* Aug. [c] Τὴν νῆσον *C.* Antea ὀλίγων Mosqu.

illorum numero sylvam paulatim incendisset invitus, posteaque ventus excitatus fuisset; magna ejus pars hostibus insciis est cremata. Sic igitur *Demosthenes* facilius conspicatus Lacedæmonios, qui plures erant, *quam arbitrabatur*, cum prius commeatum ad pauciores illuc transmitti suspicaretur, tunc *adhortatus est* Athenienses ad majorem diligentiam adhibendam, utpote adversus *copias* minime contemnendas, et in insulam ex navibus facilius descendi posse *demonstrabat*; et ad eam invadendam se præparabat, sociales copias ex locis vicinis accersens, et cætera præparans. Cleon igitur nuntio ad illum præmisso, per quem illi significaret se venturum, cum copiis, quas petierat, Pylum pervenit. Et cum in unum locum convenissent, ante omnia caduceatorem ad hostium castra in continente posita miserunt, * ut illos provocarent, si vellent imperare suis militibus in insula interceptis, ut sine periculo et arma et se ipsos sibi traderent, ea conditione, ut custodia tolerabili servarentur, donec aliquid de rerum summa transactum esset.

31. Sed cum illi conditionem istam non accepissent, unum quidem diem supersederunt; postridie vero, noctu quidem discesserunt, omnibus militibus in paucas naves impositis: at paulo ante auroram, ab utraque in-

* Sciscitatum, si velint etc. *Acacius.* Huds.

θεν, ἔκ τε τοῦ πελάγους καὶ [d] πρὸ τοῦ λιμένος, ὀκτακόσιοι μάλιστα ὄντες ὁπλῖται· καὶ ἐχώρουν δρόμῳ ἐπὶ τὸ πρῶτον φυλακτήριον τῆς νήσου. ὧδε γὰρ διετετάχατο. ἐν ταύτῃ μὲν τῇ πρώτῃ φυλακῇ ὡς τριάκοντα ἦσαν ὁπλῖται, μέσον δὲ καὶ ὁμαλώτατόν τε καὶ περὶ τὸ ὕδωρ οἱ πλεῖστοι αὐτῶν καὶ Ἐπιτάδας ὁ ἄρχων [e] εἶχε. μέρος δέ τι οὐ πολὺ αὐτοῦ [f] ἔσχατον ἐφύλασσε τῆς νήσου [g] τὸ πρὸς τὴν Πύλον, ὃ ἦν ἔκ τε θαλάσσης ἀπόκρημνον, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἥκιστα ἐπίμαχον. καὶ γάρ τι καὶ [h] ἔρυμα αὐτόθι ἦν παλαιὸν, [i] λίθων λογάδην πεποιημένον· [k] ὃ ἐνόμιζον σφίσιν ὠφέλιμον ἂν εἶναι, εἰ [l] καταλαμβάνοι ἀναχώρησις [m] βεβαιοτέρα. οὕτω μὲν τεταγμένοι ἦσαν.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

λβ'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοὺς μὲν πρώτους φύλακας, οἷς ἐπέδραμον, εὐθὺς διαφθείρουσιν, ἔν τε ταῖς εὐναῖς, ἔτι ἀναλαμβάνοντας τὰ ὅπλα. καὶ λαθόντες τὴν ἀπόβασιν, οἰομένων αὐτῶν τὰς ναῦς κατὰ τὸ ἔθος [n] εἰς ἔφορμον τῆς νυκτὸς πλεῖν. ἅμα δὲ ἕῳ γιγνομένῃ, καὶ ὁ ἄλλος στρατὸς [o] ἀπέβαινον, ἐκ μὲν νεῶν [p] ἑβδομή-

[d] Πρὸς τοῦ λιμ. *Cl. Gr.* Πρὸ τοῦ λ. *Cl.* in marg. Πρὸς τοῦ λ. *Reg. Cass.* Aug. Mox ὁπλίται Mosqu. [e] Ἦρχε *Dan.* [f] Τὸ ἔσχατον *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [g] Τὸ deest *Gr.* Mox ἐκ τὸ τῆς θαλ. Mosqu. [h] Sic ex emend. pro ἔρημα *Cass.* Καὶ καὶ τὶ ἔρυμα Mosqu. [i] Λίθῳ *Gr.* [k] Ὃ deest *C. Dan.* mox ἂν d. Mosqu. [l] Καταλαμβάνει *Reg. Gr.* sed in hoc emendatum erat καταλαμβάνοι. [m] Βιαιοτέρα *Ar. C. Cl. Cass.* Mosqu. Aug. In *Reg.* ita rec. manu inter versus erat. [n] Εἰς deest *Dan.* et mox ὁ ante ἄλλος. [o] Ἐπέβαινον *Ar. C. Ald. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Gr.* Aug. [p] Ὀγδοήκοντα *C. Dan.* Ἐκ μὲν τ. νεῶν Mosqu.

sulæ parte, et a pelago, et a portu, ex navibus in terram descenderunt, milites circiter octingenti. cursuque ad primum hostium præsidium in insula collocatum contenderunt. Sic enim *Lacedæmoniorum milites* erant dispositi. In hoc primo præsidio milites erant circiter triginta: præsidium vero in media et planissima parte, et prope aquam collocatum, illorum plerique cum Epitada duce tenebant. Quædam vero ipsius *Epitadæ* non magna manus custodiebat extremam insulæ partem, quæ Pylum spectabat; quæ *pars* et a mari prærupta erat, et a terra minime oppugnari poterat. nam et castellum quoddam vetustum ex saxis passim lectis constructum illic erat: quod sibi profuturum putabant, si qua majore vi se recipere cogerentur. atque ita quidem dispositi erant.

32. Athenienses vero, custodes, quos in prima statione collocatos cursu invaserunt, confestim interfecerunt, *eos* in cubilibus et adhuc arma capientes *nacti*. Nam in terram ex navibus clam descenderant, illis opinantibus naves ex consuetudine ad stationem noctu commeasse. Sed simul atque dies illuxit, reliquus etiam exercitus in terram descendit,

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U.C. Varr. 329.

κοντα, καὶ ὀλίγῳ πλειόνων, πάντες, πλὴν Θαλαμίων, ὡς ἕκαστοι ἐσκευασμένοι· τοξόται τε ὀκτακόσιοι, καὶ πελτασταὶ οὐκ [q] ἐλάσσους [r] τούτων. [s] Μεσσηνίων τε οἱ βεβοηθηκότες, καὶ [t] οἱ ἄλλοι, ὅσοι περὶ Πύλον κατεῖχον, πάντες, πλὴν τῶν ἐπὶ τοῦ τείχους φυλάκων. Δημοσθένους [u] δὲ τάξαντος, διέστησαν κατὰ διακοσίες [x] τε καὶ πλείους, [y] ἔστι δ' ᾗ ἐλάσσους, τῶν χωρίων τὰ [z] μετεωρότατα λαβόντες, ὅπως [a] ὅτιπλείστη ἀπορία ᾖ τοῖς [b] πολεμίοις, πανταχόθεν [c] κεκυκλωμένοις, καὶ μὴ [d] ἔχωσι, πρὸς ὅ, τι ἀντιτάξωνται, ἀλλ' ἀμφίβολοι [e] γίγνωνται τῷ πλήθει, εἰ μὲν τοῖς πρόσθεν ἐπίοιεν, ὑπὸ τῶν κατόπιν βαλλόμενοι, εἰ δὲ τοῖς πλαγίοις, ὑπὸ τῶν ἑκατέρωθεν παρατεταγμένων. [f] κατὰ νώτου τε ἀεὶ ἔμελλον αὐτοῖς, ᾗ χωρήσειαν, οἱ πολέμιοι ἔσεσθαι ψιλοὶ, καὶ οἱ ἀπορώτατοι τοξεύμασι καὶ ἀκοντίοις καὶ λίθοις καὶ σφενδόναις, ἐκ πολλοῦ ἔχοντες ἀλκήν. οἷς [g] μηδὲ ἐπελθεῖν [h] οἷόν τε ἦν. φεύγοντές τε γὰρ

[q] Ἐλάττους *C.* [r] Τούτων deest *Ar.* [s] Μεσηνίων *C.* Μεσσ. τε Mosqu. [t] Οἱ deest *Cass.* Mosqu. Aug. [u] Τε *Ar.* Mosqu. [x] Τε abest *C. Dan.* [y] Ἔστιν *Cass.* Aug. [z] Μετεωρότερα *Dan.* Μετέωρα Mosqu. [a] Ὅτι πλείστη *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass. Gr.* Aug. Ἔτι et cum superscripta emendatione recentis manus ὅτι πλείστη *Reg.* [b] Ἐναντίοις *Dan.* [c] Κεκωλυμένοις *Marg. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas.* Aug. Κυκλουμένοις *C. Dan.* Κεκωλυμένοις *Reg. Cass.* [d] Sic quoque *Cass.* Corrector recens super ω scripserat ου. Et in *Gr.* in textu ex ἔχωσι factum erat ἔχουσι. Ἔχουσι Mosqu. et τάξωνται. [e] Γίνονται *Ar.* Γίνοιντο *Reg.* [f] Κατὰ νώτου τε καὶ ἀεὶ *Ar. C. Dan.* Mosqu. id. mox, ψιλοὶ ἔσ. [g] Μὴ δὲ *Ar. C. Reg. Cass.* Verba a καὶ σφενδ. ad ἐπελθεῖν ad infimam pag. ab alia m. Mosqu. [h] Οἷόν τ' ἦν *Gr.*

et ex navibus paulo pluribus quam septuaginta, omnes, præter Thalamios, armati *prodierunt;* et octingenti sagittarii, et peltastæ his non pauciores: et Messenii, qui auxilium tulerant, et cæteri omnes, quotquot circa Pylum *aliqua loca* tenebant, exceptis custodibus, qui in munitionibus erant. * Hi autem a Demosthene variis in partibus instructi fuerunt, ita ut in singulis duceni, et plures, in nonnullis etiam pauciores essent: occupatis locis superioribus, ut hostes quam maxima dubitatione undique circumventi premerentur, nec haberent adversus quam partem instructi in aciem prodirent; † sed undique telis a multitudine peterentur. Quippe, si illos quidem, qui in fronte stabant, invasissent, ab illis, qui a tergo stabant, telis peterentur: sin eos, qui ad alterum latus erant, petiissent, ab illis, qui ab utroque latere instructi imminebant, ferirentur. denique levis hostium armatura, et qui maxime inermes erant, ipsis, quocunque se vertissent, a tergo semper hæsuri erant, sagittis, jaculis, lapidibus, et fundis eminus rem strenue gerentes: quos ne persequi quidem licebat. Nam et dum fugerent, *adversarios* vincebant, et

* Hi a Demosthene dispositi, inter se distabant duceni, et eo plures, alicubi pauciores, occupatis locorum cacuminibus, ut hostes etc. *Valla.* HUDS.
† Sed ipsa multitudine ancipites essent etc. *Valla.* IDEM.

[i] ἐκράτουν, καὶ ἀναχωροῦσιν ἐπέκειντο. [k] τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ ὁ Δημοσθένης [l] τότε πρῶτον τὴν ἀπόβασιν ἐπενόει, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἔταξεν. Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

λγ'. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐπιτάδαν, καὶ ὅπερ ἦν πλεῖστον τῶν ἐν τῇ νήσῳ, ὡς εἶδον τό τε πρῶτον φυλακτήριον διεφθαρμένον, καὶ στρατὸν σφίσιν ἐπιόντα, ξυνετάξαντο, καὶ τοῖς ὁπλίταις τῶν Ἀθηναίων ἐπῄεσαν, βουλόμενοι [m] ἐς χεῖρας ἐλθεῖν. ἐξ ἐναντίας γὰρ οὗτοι καθεστήκεσαν, ἐκ πλαγίου δὲ οἱ ψιλοὶ, καὶ κατὰ [n] νώτου. τοῖς μὲν οὖν ὁπλίταις οὐκ ἠδυνήθησαν προσμίξαι, οὐδὲ τῇ σφετέρᾳ ἐμπειρίᾳ χρήσασθαι. οἱ γὰρ ψιλοὶ ἑκατέρωθεν βάλλοντες εἶργον, καὶ ἅμα ἐκεῖνοι [o] οὐκ ἀντεπῄεσαν, ἀλλ' ἡσύχαζον. τοὺς δὲ ψιλοὺς, ᾗ μάλιστα αὐτοῖς [p] προσθέοντες προσκέοιντο, ἔτρεπον, καὶ [q] οἱ ὑποστρέφοντες ἠμύνοντο, ἄνθρωποι κούφως [r] τε ἐσκευασμένοι, καὶ [s] προλαμβάνοντες ῥᾳδίως τῆς φυγῆς, χωρίων τε χαλεπότητι, καὶ ὑπὸ τῆς πρὶν ἐρημίας τραχέων ὄντων· ἐν οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ [t] ἐδύναντο διώκειν, ὅπλα ἔχοντες.

[i] Ἐκράτουν in textu et marg. *Gr.* et mox ἀναχωροῦσι· φυγ. τε καὶ Mosqu. [k] Τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ *Ar.* [l] Τό, τε πρῶτον malit *Æ. Port.* Τότε πρώτην *Ar.* [m] Εἰς *Cass. Dan.* Mosqu. Aug. [n] Νωτον *Gr.* sine accentu. [o] Οὐ κατεστήσαν *Gr.* [p] Ἐπιθέοντες *Marg. Ar. C. Dan.* Mosqu. [q] Οἱ deest *Gr.* [r] Τε deest *C.* [s] Προσλαμβάνοντες *Dan.* [t] Ἠδύναντο *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Gr.* Aug.

cedentibus instabant. Hoc igitur consilio Demosthenes et ante copias in insulam exponere cogitarat; et in acie instruenda, et re gerenda est usus.

33. At * Epitadas et qui cum eo erant, et illa militum in insula interceptorum manus, quæ maxima erat, cum vidissent et primum præsidium profligatum, et exercitum contra se venientem, aciem instruxerunt, et in gravem Atheniensium armaturam ire contenderunt, eo consilio, ut ad manus venirent. hæc enim a fronte fuerat collocata: sed levis armatura, ab utroque latere et a tergo instructa stabat. Sed neque cum gravis armaturæ militibus manus conserere, neque sua *pugnæ statariæ* peritia uti potuerunt: nam milites leviter armati *eos* utrinque *telis* petentes prohibebant, simul etiam illi contra *eos* non procurrebant, sed in suo loco se continebant. Levem autem armaturam fugabant, quacunque impetu facto eos maxime infestabat. hæc vero iterum conversa *eos* propulsabat, quod homines essent leviter armati, et qui facile fugam capesserent, antequam hostis eos assequeretur, *idque* cum ob locorum difficultatem, tum etiam ob *eorundem* asperitatem a pristina solitudine manantem: per quæ Lacedæmonii, quod arma gestarent, persequi non poterant.

* Epitadas, quique cum ipso erant (secum enim is majorem partem habebat) cum vidissent etc. *Acacius.* HUDS.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

λδ'. Χρόνον μὲν οὖν τινὰ ὀλίγον οὕτω πρὸς ἀλλήλους ἠκροβολίσαντο. τῶν δὲ Λακεδαιμονίων οὐκέτι ὀξέως ἐπεκθεῖν, ᾗ προσπίπτοιεν, δυναμένων, [u] γνόντες αὐτοὺς οἱ ψιλοὶ βραδυτέρους ἤδη ὄντας [x] τῷ ἀμύνασθαι, καὶ αὐτοὶ τῇ τε ὄψει τοῦ θαρσεῖν τὸ πλεῖστον εἰληφότες, πολλαπλάσιοι φαινόμενοι, καὶ ξυνειθισμένοι μᾶλλον μηκέτι δεινοὺς αὐτοὺς ὁμοίως σφίσι φαίνεσθαι, ὅτι οὐκ εὐθὺς ἄξια τῆς προσδοκίας [y] ἐπεπόνθεσαν, ὥσπερ ὅτε [z] πρῶτον ἀπέβαινον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι ὡς ἐπὶ Λακεδαιμονίους, [a] καταφρονήσαντες, καὶ ἐμβοήσαντες, ἀθρόοι ὥρμησαν ἐπ' αὐτούς. καὶ ἔβαλλον λίθοις τε καὶ τοξεύμασι καὶ ἀκοντίοις, ὡς ἕκαστός τι πρόχειρον [b] εἶχε. γενομένης δὲ τῆς βοῆς ἅμα τῇ ἐπιδρομῇ, ἔκπληξίς τε ἐνέπεσεν ἀνθρώποις ἀήθεσι τοιαύτης μάχης, καὶ ὁ κονιορτὸς τῆς ὕλης νεωστὶ κεκαυμένης ἐχώρει [c] πολὺς ἄνω. ἄπορόν τε ἦν ἰδεῖν τὸ πρὸ [d] αὑτοῦ ὑπὸ τῶν τοξευμάτων καὶ λίθων ἀπὸ πολλῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ κονιορτοῦ ἅμα φερομένων. [e] τό, τε ἔργον

[u] Γνόντες δὲ αὐτοὺς *Cass.* Antea ἐπελθεῖν Mosqu. p. ἐπεκθ. et δὲ d. ante Λακεδ. [x] In *Cass.* recens manus ἐν posuerat super τῷ, quo significatur, plenam orationem esse ἐν τῷ ἀμύνεσθαι. [y] Ἐπεπόθησαν *Dan.* [z] Τὸ πρῶτον *Ar.* [a] Καταφρονήσαντες οὖν αὐτῶν καὶ ἐμβοήσαντες *Dionys. Halic.* locum citans. Καταφρονήσαντες καὶ ἐμβοηθήσαντες *Ar. Ald. Bas.* Καὶ ἐμβοήσαντες non agnoscit *C.* Nec *Dan.* Mox ἀθρόοι abest Mosqu. [b] Εἶχεν *Cass. Gr.* Aug. [c] Πολλῷ *C.* [d] Αὐτοῦ *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* [e] Τότε legunt *Nonnulli. Huds.* Sic Mosqu.

34. Sic igitur illi aliquantisper inter se levi certamine pugnarunt. sed cum Lacedæmonii non amplius celeriter procurrere possent, qua impetum fecissent; milites leviter armati, cum ipsos propter assiduum hostis propulsandi laborem jam defatigatos esse animadvertissent, et ipsi spectaculo animis multo magis confirmati, quod longe plures essent, et jam assueti minus illos formidare, quod non amplius adeo formidabiles, *ut ante*, ipsis viderentur, quia non continuo tam gravia mala perpessi fuerant, quam speraverant, quum primum in terram egressi sunt, animis servilem in morem * dejecti, quippe qui contra Lacedæmonios irent, cum *illos* contemsissent, et clamorem sustulissent, impetum in ipsos conferti fecerunt; et lapidibus, sagittis, telisque, quæ quisque ad manum habebat, *eos* petebant. Clamore autem sublato, et impetu simul facto, pavor homines hujusmodi pugnæ insuetos invasit, et sylvæ nuper incensæ multus pulvis in sublime ferebatur. Et propter sagittas, ac lapides, qui ab ingenti hominum multitudine jaciebantur, et una cum pulvere ferebantur, unusquisque spatium ante suos pedes positum ægre prospicere poterat. † Tunc vero prœlium Lacedæmoniis asperius esse cœpit. Nam

* Dejecti. Itaque, quod in Lacedæmonios irent, parvi facientes, sublato clamore, impetum etc. *Valla, aliam (ut videtur) sequutus interpunctionem.* Huds.

† Tunc res molesta Lacedæmoniis accidit: neque enim pilei sui a sagittis

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

ἐνταῦθα χαλεπὸν τοῖς Λακεδαιμονίοις καθίστατο. οὔτε γὰρ οἱ πῖλοι ἔστεγον τὰ τοξεύματα, δοράτιά τε ἐναποκέκλαστο βαλλομένων. [f] εἶχόν τε οὐδὲν σφίσιν αὐτοῖς χρήσασθαι [g] ἀποκεκλημένοι μὲν τῇ ὄψει τοῦ προορᾷν, ὑπὸ δὲ τῆς μείζονος βοῆς τῶν πολεμίων, τὰ ἐν αὐτοῖς παραγγελλόμενα οὐκ [h] ἐσακούοντες· κινδύνου τε πανταχόθεν περιεστῶτος, καὶ οὐκ ἔχοντες ἐλπίδα καθ' ὅτι χρὴ ἀμυνομένους σωθῆναι.

λέ. Τέλος δὲ, τραυματιζομένων ἤδη πολλῶν, διὰ τὸ ἀεὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀναστρέφεσθαι, [i] ξυγκλήσαντες, ἐχώρησαν ἐς τὸ ἔσχατον ἔρυμα τῆς νήσου, ὃ οὐ πολὺ [k] ἀπεῖχε, καὶ τοὺς ἑαυτῶν φύλακας. ὡς δὲ ἐνέδοσαν, ἐνταῦθα ἤδη πολλῷ ἔτι [l] πλέον βοῇ [m] τεθαρσηκότες οἱ ψιλοὶ [n] ἐπέκειντο. καὶ τῶν Λακεδαιμονίων, ὅσοι μὲν ὑποχωροῦντες ἐγκατελαμβάνοντο, ἀπέθνησκον. οἱ δὲ πολλοὶ, διαφυγόντες [o] ἐς τὸ ἔρυμα, μετὰ τῶν ταύτῃ [p] φυλάκων ἐτάξαντο [q] παρὰ πᾶν, ὡς [r] ἀμυνούμενοι, ᾗπερ ἦν ἐπίμαχον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι [s] ἐπισπώμενοι, περίοδον

[f] Totum hoc usque ad ἀποκ. in interpretatione sua omittit *Valla*. *Huds.* Εἶχον δὲ Mosqu. [g] Ἀποκεκλεισμένοι *Ar. Cl.* Ἐναποκεκλημένοι *Reg.* Ἀποκεκλεισμ. Mosqu. et μὴ ὁρᾷν. [h] Ἐσακούσαντες *Ar. C.* Mosqu. qui et παραγγελλόμ. et mox καθ' ὅ, τι. [i] Supple ἑαυτούς. Ξυγκλείσ. Mosqu. [k] Ἀπεῖχεν *Cass.* [l] Πλέονι *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. [m] Τεθαῤῥηκότες *Ar. C. Cass. Dan.* Mosqu. Aug. [n] Ἐνέκειντο *Ar. C. Dan.* Mosqu. [o] Εἰς *Dan.* [p] Φυλακῶν *Ar. C.* [q] Παράπαν *Gr.* [r] Ἀμυνόμενοι *Cl. C. Ar. Cass.* Aug. [s] Ἐπισπόμενοι, et ο manu rec. in ω mutato *Cass.* Aug. Ἐπισπώμενοι in textu, et supra ab emendatore Ἐπισπόμενοι *Reg.*

neque *ipsorum* armatura sagittis amplius resistere poterat, et hastæ, quibus petebantur, in ea fractæ inhærebant. neque sua pristina virtute uti poterant, tum quod eorum oculis erepta esset omnis facultas prospiciendi, quæ ante pedes erant; tum quod propter majorem clamorem ab hostibus sublatum exaudire non possent, quæ ipsis præciperentur; tum etiam quod periculum undique circumsisteret, nec ullam spem haberent excogitandæ rationis, qua hostem propulsando servarentur.

35. Tandem vero, cum multi jam sauciati essent, quod semper in eodem loci spatio versarentur, *sese* conglobantes ad extremam insulæ munitionem, non multum distantem, et ad suum præsidium, *quod illic erat*, iverunt. cum autem cessissent, tunc vero milites leviter armati longe confidentius clamore sublato *illis* instare cœperunt, et quotquot de Lacedæmoniis, dum se reciperent, intercipiebantur, *ab hoste* cædebantur. sed plerique ad *suam* munitionem elapsi, cum custodibus, qui illic erant, se instruxerunt ad omnem *munitionis partem*, ut *hostem* propulsarent, qua parte *munitio* oppugnari poterat. * Athenienses vero, *fuga*

protegebant, etc. *Meursius.* Pileo enim loco Galeæ in militia utebantur Lacedæmonii. Vide *Meursii* Miscell. Lacon. l. 1. c. 17. Huds.

* Athenienses continenti agmine secuti, ipsos etc. *Acacius.* Idem.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

μὲν αὐτῶν καὶ κύκλωσιν, χωρίου ἰσχύϊ, οὐκ εἶχον, [t] προσιόντες δὲ ἐξ ἐναντίας, ὤσασθαι ἐπειρῶντο. καὶ χρόνον μὲν πολὺν, καὶ τῆς ἡμέρας [u] τὸ πλεῖστον, ταλαιπωρούμενοι ἀμφότεροι ὑπό [x] τε τῆς μάχης καὶ [y] δίψους καὶ ἡλίου, ἀντεῖχον, πειρώμενοι, οἱ μὲν [z] ἐξελάσασθαι ἐκ [a] τοῦ μετεώρου, οἱ δὲ, μὴ ἐνδοῦναι. ῥᾷον [b] δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι [c] ἠμύνοντο, ἢ ἐν τῷ πρὶν, [d] οὐκ οὔσης σφῶν τῆς κυκλώσεως [e] ἐς τὰ πλάγια.

λϛ'. Ἐπειδὴ [f] δὲ ἀπέραντον ἦν, προσελθὼν ὁ τῶν [g] Μεσσηνίων στρατηγὸς Κλέωνι καὶ Δημοσθένει, ἄλλως ἔφη πονεῖν σφᾶς· εἰ δὲ βούλονται ἑαυτῷ δοῦναι τῶν τοξοτῶν μέρος τὶ καὶ τῶν ψιλῶν, [h] περιϊέναι κατὰ νώτου αὐτοῖς ὁδῷ ᾗ ἂν αὐτὸς εὕρῃ, δοκεῖν βιάσασθαι τὴν ἔφοδον. λαβὼν δὲ ἃ ἠτήσατο, ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ὁρμήσας, ὥστε μὴ ἰδεῖν ἐκείνους, [i] κατὰ τὸ αἰεὶ [k] παρῆκον τοῦ κρημνώδους τῆς νήσου [l] προσβαίνων, καὶ [m] ᾗ οἱ Λακεδαιμόνιοι, χωρίου ἰσχύϊ πιστεύσαντες, οὐκ ἐφύλασσον, χαλεπῶς τε καὶ μόλις περιελθὼν ἔλαθε. καὶ ἐπὶ τοῦ μετεώρου ἐξαπίνης ἀναφανεὶς κατὰ νώτου αὐ-

[t] Προσιόντες *Ar. C.* Προσιόντας *Dan.* [u] Τοπλεῖστον *Ald. Flor. Bas.* [x] Τε deest *Dan.* [y] Δίψης *Marg.* [z] Ἐξελάσεσθαι *Dan.* [a] Τοῦ deest *Ar. C. Gr. Reg.* [b] Δὲ οἱ *Ar.* [c] Ἠμύναντο *Cass.* Mosqu. Aug. [d] Pro οὐ δυνάμενοι κυκλωθῆναι. *Huds.* [e] Ὡς τὰ πλάγια *C.* [f] Δὲ abest a *Cass.* [g] Μεσηνίων *Ar. C.* [h] Προϊέναι *Cl.* [i] Καὶ κατὰ *Ar. C. Dan.* [k] Παρῆκεν *Ar. C. Cl. Ald. Bas. Cass. Dan.* Aug. [l] Προβαίνων *Reg.* [m] Ἡ deest *Ar. C. Dan.* Paullo post ἰσχύϊ in marg. Mosqu.

illorum ad insequendum stimulati, ipsos quidem circumvenire et circumdare non poterant, propter loci situm, qui natura munitus erat: sed ab adversa fronte aggressi, propellere conabantur. Diuque, et ad maximam diei partem utrique pugna, siti, et sole graviter fatigati, resistebant; et conabantur, hi quidem *illos* ex superiore loco detrudere, illi vero non cedere; *sed munitionem tueri.* facilius autem, quam ante, Lacedæmonii *tunc hostem* propulsabant, quod ab utroque latere circumveniri non possent.

36. Sed cum res nullum haberet exitum, Messeniorum dux ad Cleonem et Demosthenem accedens, eos frustra laborare dixit: sed si sagittariorum et levis armaturæ aliquam partem sibi dare vellent, * ad illos a tergo circumveniendum via, quamcunque ipse invenisset, putare irruptionem per vim fieri posse. Cum autem accepisset, quæ petierat, iter clam ingressus, ne ab illis conspiceretur, accedens qua paulatim insulæ partes præruptæ aliquem aditum dabant, et ad eam partem, quam Lacedæmonii, loci natura muniti situ freti, non custodiebant, ægre et vix illis insciis *munitionem* circumiit. atque ex improviso et repente in loco superiore a tergo ho-

* Ad circumveniendum illos a tergo, quacunque viam invenirent, putare se posse pervadere et vi perrumpere. *Steph.* Huds.

τῶν, τοὺς μὲν τῷ ἀδοκήτῳ ἐξέπληξε, τοὺς δὲ, ἃ προσεδέχοντο ἰδόντας, πολλῷ μᾶλλον ἐπέῤῥωσε. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι, βαλλόμενοί τε ἀμφοτέρωθεν ἤδη, καὶ γιγνόμενοι ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτώματι (ὡς μικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι) τῷ ἐν Θερμοπύλαις, ἐκεῖνοί τε γὰρ τῇ ἀτραπῷ περιελθόντων τῶν Περσῶν, διεφθάρησαν· οὗτοί τε, ἀμφίβολοι ἤδη ὄντες, [n] οὐκέτι ἀντεῖχον, ἀλλὰ πολλοῖς τε [o] ὀλίγοι μαχόμενοι, καὶ ἀσθενείᾳ σωμάτων, διὰ τὴν σιτοδείαν, ὑπεχώρουν· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκράτουν ἤδη τῶν [p] ἐφόδων.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

λζ. Γνοὺς δὲ ὁ Κλέων καὶ ὁ Δημοσθένης, [q] ὅτι, εἰ καὶ [r] ὁποσονοῦν μᾶλλον ἐνδώσουσι, διαφθαρησομένους αὐτοὺς ὑπὸ τῆς σφετέρας στρατιᾶς, ἔπαυσαν τὴν μάχην, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀπεῖρξαν, βουλόμενοι ἀγαγεῖν αὐτοὺς Ἀθηναίοις ζῶντας, εἴπως, τοῦ κηρύγματος ἀκούσαντες, ἐπικλασθεῖεν τῇ γνώμῃ [s] τὰ ὅπλα παραδοῦναι, καὶ ἡσσηθεῖεν τοῦ παρόντος δεινοῦ. ἐκήρυξάν τε, εἰ βούλοιντο τὰ ὅπλα παραδοῦναι [t] καὶ σφᾶς αὐτοὺς Ἀθηναίοις, ὥστε βουλεῦσαι, ὅ τι ἂν ἐκείνοις δοκῇ.

[n] Οὐκ ἔτι Ar. C. Gr. Aug. [o] Ὀλίγα et inter versus manu recenti ὀλίγοι Cass. [p] Ἐφοδίων Ar. C. Dan. [q] Hæc verborum syntaxis: ὅτι εἰ καὶ ὁποσονοῦν μᾶλλον ἐνδώσουσι, διαφθαρήσονται αὐτοὶ ὑπὸ τῆς σφ. στρ. Vel sic: γνοὺς, εἰ καὶ ὁπ. μ. ἐνδ. διαφθαρησομένους ὑπὸ τῆς σφ. στρ. Hic vero sensus: ὅσῳ μᾶλλον ἐνδώσουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι, τοσούτῳ μᾶλλον ὑπὸ τῆς σφ. στρ. διαφθαρησομένους, τὴν μάχην ἔπαυσαν. Fr. Portus. Huds. [r] Ὁπόσον οὖν Cass. Aug. Ὁποσοῦν Mosqu. et mox, αὐτοὺς ἀγαγ. [s] Καὶ τὰ ὅπλα C. [t] Καὶ σφᾶς Ἀθηναίοις ὡς αὐτούς τι βουλεῦσαι Gr.

stium conspectus, illos quidem ob inopinatum casum metu consternavit; hos vero, qui cernebant, quod exspectabant, multo magis confirmavit. Quare Lacedæmonii, cum utrinque telis jam peterentur, et in eadem fortuna constituti essent, (ut parva magnis conferam) in qua ad Thermopylas. nam illi in semita a Persis circumventi, perierunt. Et isti, * cum undique telis jam peterentur, *hosti* diutius resistere non potuerunt; sed pauci cum multis dimicantes, et ob inediam corpore languentes, cedere cœperunt: et Athenienses omni accessu jam potiebantur.

37. Cum autem Cleon et Demosthenes animadverterent, illos, quo magis cederent, *eo magis* a suis copiis interfectum iri, pugnam sedarunt, suosque prohibuerunt; quod illos vivos ad Athenienses ducere cuperent, si forte, audita caduceatoris voce, frangerentur animis ad arma tradendâ, et præsenti calamitatis gravitate vincerentur: et per præconem edixerunt, nunquid arma, et se ipsos Atheniensibus dedere vellent, ea conditione, ut Athenienses arbitratu suo de ipsis statuerent.

* Ancipiti urgente discrimine, cum diutius etc. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

λη΄. Οἱ δὲ, ἀκούσαντες, παρῆκαν τὰς ἀσπίδας οἱ πλεῖστοι, καὶ τὰς χεῖρας ἀνέσεισαν, δηλοῦντες προσίεσθαι τὰ κεκηρυγμένα. μετὰ δὲ ταῦτα, γενομένης τῆς ἀνακωχῆς, ξυνῆλθον ἐς λόγους ὅ τε Κλέων καὶ ὁ Δημοσθένης, [u] καὶ ἐκείνων, Στύφων ὁ Φάρακος, τῶν πρότερον ἀρχόντων, τοῦ μὲν πρώτου τεθνηκότος Ἐπιτάδȣ, τοῦ δὲ μετ᾽ αὐτὸν Ἱππαγρέτου ἐφῃρημένου, ἐν τοῖς νεκροῖς ἔτι ζῶντος κειμένου ὡς τεθνεῶτος, αὐτὸς τρίτος ἐφῃρημένος ἄρχειν, [x] κατὰ νόμον, εἴτι ἐκεῖνοι πάσχοιεν. ἔλεγε δὲ ὁ Στύφων καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, ὅτι βούλονται διακηρυκεύσασθαι πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ [y] Λακεδαιμονίους, ὅ, τι χρὴ σφᾶς ποιεῖν. καὶ ἐκείνων μὲν οὐδένα ἀφέντων, αὐτῶν δὲ τῶν Ἀθηναίων καλούντων ἐκ τῆς ἠπείρου κήρυκας, καὶ [z] γενομένης ἐπερωτήσεως δὶς ἢ τρὶς, ὁ τελευταῖος διαπλεύσας αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς ἠπείρου Λακεδαιμονίων ἀνὴρ, ἀπήγγειλεν, ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι κελεύουσιν ὑμᾶς αὐτοὺς περὶ ὑμῶν αὐτῶν [a] βουλεύεσθαι, μηδὲν αἰσχρὸν ποιοῦντας. οἱ δὲ, καθ᾽ ἑαυτοὺς βουλευσάμενοι, τὰ ὅπλα παρέδοσαν, καὶ σφᾶς αὐτούς. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν [b] καὶ τὴν

[u] Καὶ μετ᾽ ἐκείνων malit *Steph.* Antea, γινομένης Mosqu. [x] Potest tamen κατὰ νόμον ad ἐφῃρημένος referri. *Steph. Huds.* [y] Καὶ Λακεδαιμονίους *Dan.* [z] Γενομένων ἐπερωτήσεων *Marg. C. Cl.* Aug. Γενομένων ἐπ᾽ ἐρωτήσεως *Ar. Gr. Ald. Flor. Bas.* et ita legendum censet *Æ. Port. Huds.* Ita et *Reg.* sed recens corrector super ως scripserat ων. Γενομένων ἐπερωτήσεως *Dan.* Cum *Marg. C.* et *Cl.* consentit *Cass.* Γενομένων ἐπερωτημάτων Mosqu. [a] Βουλεύεσθαι *Reg.* [b] Καὶ τὴν ἐπ. νύκτα desunt *Gr.*

38. Illi vero, audito hoc edicto, plerique clypeos deposuerunt, et manus quassarunt, significantes, se accipere conditiones sibi per præconis vocem oblatas. Postea vero factis induciis, in colloquium venerunt Cleon et Demosthenes, et ex illis, Styphon Pharacis *filius*, quod Epitadas, qui erat ex superioribus ducibus, jam defunctus esset, * Hippagretes, qui in ejus locum fuerat suffectus, adhuc superstes inter defunctos tanquam mortuus jaceret, ipse tertius designatus, qui legitimum imperium obtineret, si quid humanitus ipsis accidisset. Styphon autem, et qui cum eo erant, dixerunt, se velle per præcones agere cum Lacedæmoniis, qui in continente erant, quid sibi faciendum esset. Cum autem Athenienses nullum quidem illorum proficisci permisissent, sed ipsi ex continente caduceatores evocassent; et bis, terve *Lacedæmonii suos* interrogassent: postremus, qui a Lacedæmoniis ex continente missus ad eos navigavit, *hæc* renunciavit, Lacedæmonios jubere vos ita vobis ipsis consulere, ut nullum dedecus admittatis. Illi vero, consilio inter se inito, arma

* Hippagretes appellabatur, qui militibus selectis gravis armaturæ præerat. Vide *Meursii* Miscell. Lac. 117. Huds.

ἐπιοῦσαν νύκτα ἐν φυλακῇ εἶχον αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι· Bell.
τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τροπαῖον στήσαντες ἐν Pelop. an. 7.
τῇ νήσῳ, [c] τὰ ἄλλα διεσκευάζοντο ὡς ἐς πλοῦν, καὶ Olymp. 88. 4
τοὺς ἄνδρας τοῖς [d] τριηράρχοις [e] διεδίδοσαν ἐς φυλακήν. U.C. Varr.
οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, κήρυκα πέμψαντες, τοὺς νεκροὺς 329.
διεκομίσαντο. ἀπέθανον [f] δ' ἐν τῇ νήσῳ, καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν τοσοίδε· εἴκοσι μὲν ὁπλῖται διέβησαν καὶ τετρακόσιοι οἱ πάντες· τούτων ζῶντες ἐκομίσθησαν ὀκτὼ ἀποδέοντες τριακόσιοι, οἱ δὲ ἄλλοι ἀπέθανον. καὶ Σπαρτιᾶται τούτων ἦσαν τῶν ζώντων περὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Ἀθηναίων δὲ οὐ πολλοὶ διεφθάρησαν· ἡ γὰρ μάχη οὐ σταδία ἦν.

λθ'. Χρόνος δὲ [g] ὁ ξύμπας ἐγένετο, ὅσον οἱ ἄνδρες οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἐπολιορκήθησαν, ἀπὸ τῆς ναυμαχίας μέχρι τῆς ἐν τῇ νήσῳ μάχης, ἑβδομήκοντα ἡμέραι καὶ δύο. τούτων περὶ [h] εἴκοσιν ἡμέρας, ἐν αἷς οἱ πρέσβεις περὶ τῶν σπονδῶν ἀπῆσαν, [i] ἐσιτοδοτοῦντο· τὰς δὲ ἄλλας [k] τοῖς ἐσπλέουσι λάθρα διετρέφοντο. καὶ ἦν σῖτος ἐν τῇ νήσῳ, [l] καὶ ἄλλα βρώματα ἐγκατελείφθη· ὁ γὰρ

[c] Τἆλλα *Gr.* [d] Τριηράρχαις *Ar. C. Reg. Dan.* [e] Διέδοσαν *Cl. Gr.* [f] Δὲ ἐν *Ar. C.* et *Dionys. Halic.* locum citans: qui et mox legit οἱ δ' ἄλλοι, et paulo infra omittit περὶ ante εἴκοσι. *Huds.* Mox ὁπλῖται Mosqu. et abest οἱ ante πάντες. [g] Ὁ omittit *Gr.* et paullo post τῆς ante ναυμαχίας. [h] Εἴκοσι *Cass.* ut et infra hoc Cap.; Aug. [i] Ἐσιτοδοῦντο *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. 2. *Gr.* [k] Id est: ὑπὸ τῶν ἐς τὴν νῆσον λάθρα ἐσπλεόντων διετρέφοντο. *Æ. Port.* Τοῖς ἐμπλέουσιν *Ar. C. Dan.* Ἐμπλέουσι Mosqu. [l] Καὶ τὰ ἄλλα βρώματα ἐγκατελήφθη *Cl. Gr.* Ἐγκατελήφθη etiam *Cass.* Aug. Sed *Gr.* in textu ἐγκατελείφθη cum η ab emendatore super ει posito.

et se ipsos dediderunt. Illum autem diem, et noctem insequentem Athenienses eos in custodia tenuerunt. Postridie vero Athenienses quidem, tropæo in insula statuto, cætera ad navigationem *necessaria* pararunt, et captivos trierarchis asservandos distribuerunt. Lacedæmonii vero, misso caduceatore, suorum cadavera receperunt. Tot autem in insula partim obierunt, partim vivi capti fuerunt. Universi quidem, qui in insulam transierant, erant quadringenti, et viginti gravis armaturæ milites. Ex hoc numero *Athenas* vivi delati fuerunt trecenti minus octo, cæteri cæsi fuerunt. Inter hos autem, qui vivi capti fuerant, erant Spartani ad centum et viginti. Ex Atheniensibus vero, non multi perierunt. Pugna enim non fuit stataria.

39. Tempus autem universum, quo illi in insula fuerunt obsessi, a pugna navali usque ad prœlium in insula commissum, fuerunt duo et septuaginta dies. Et spatio dierum circiter viginti, quibus legati fœderum causa abierant, frumentum acceperunt. reliquis vero *diebus*, ab illis, qui clam navigabant, nutriti fuerunt. Et frumenti ac aliorum esculentorum reliquiæ in insula relictæ

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

ἄρχων Ἐπιτάδας ἐνδεεστέρως ἑκάστῳ παρεῖχεν, ἢ πρὸς τὴν ἐξουσίαν. οἱ μὲν δὴ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ [m] ἐκ τῆς Πύλου ἑκάτεροι ἐπ' οἴκου. καὶ τοῦ Κλέωνος καίπερ μανιώδης οὖσα ἡ ὑπόσχεσις ἀπέβη. ἐντὸς γὰρ εἴκοσιν ἡμερῶν ἤγαγε τοὺς ἄνδρας, ὥσπερ ὑπέστη.

Post Aug. init.

μ'. Παρὰ γνώμην [n] τε [o] δὴ μάλιστα τῶν [p] κατὰ τὸν πόλεμον [q] τοῦτο τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο. τοὺς γὰρ Λακεδαιμονίους οὔτε λιμῷ, [r] οὔτ' ἀνάγκῃ οὐδεμιᾷ ἠξίουν τὰ ὅπλα παραδοῦναι, ἀλλὰ ἔχοντας, καὶ μαχομένους ὡς ἐδύναντο, ἀποθνήσκειν. ἀπιστοῦντές τε μὴ εἶναι τοὺς παραδόντας τοῖς τεθνεῶσιν ὁμοίους. καί τινος ἐρομένου ποτὲ ὕστερον τῶν Ἀθηναίων ξυμμάχων δι' ἀχθηδόνα ἕνα τῶν ἐκ τῆς νήσου αἰχμαλώτων, εἰ οἱ τεθνεῶτες αὐτῶν [s] καλοὶ κἀγαθοί, ἀπεκρίνατο αὐτῷ, πολλοῦ ἂν ἄξιον εἶναι τὸν ἄτρακτον (λέγων τὸν οἰστὸν) εἰ τοὺς ἀγαθοὺς [t] διεγίγνωσκε· δήλωσιν ποιούμενος, ὅτι ὁ ἐντυγχάνων τοῖς τε λίθοις καὶ τοξεύμασι, διεφθείρετο.

μα'. Κομισθέντων δὲ τῶν ἀνδρῶν, οἱ Ἀθηναῖοι ἐβέ-

[m] Ἑκάτεροι ἐκ τῆς Πύλου *Reg.* [n] Τε non habet *Reg.* Antea Mosqu. εἴκοσι id. ἄνδρας in marg. [o] Δὴ deest *Ar. C. Dan.* [p] Μετὰ τὸν πόλεμον *C.* [q] Τοῦτον *Gr.* [r] Οὔτε ἀνάγκῃ οὐδὲ μιᾷ *Ar. C.* Οὐδὲ etiam in *Cass.* fuerat, sed accentus deinde abrasus erat. [s] Καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ *Cass.* Aug. Mosqu. et hic ante τεθνηκότες et ἂν d. ante ἄξιον. [t] Διεγίνωσκε *Reg.* Διεγίγνωσκεν *Cass.* Aug.

fuerunt. nam Epitadas dux unicuique parcius hæc quam pro copia præbebat. Athenienses igitur et Peloponnesii cum suis utrique copiis, e Pylo domum redierunt. Et Cleonis promissio, quamvis fuisset insana, tamen effectum est consequuta. nam intra viginti dies (quemadmodum promiserat) hostes adduxit.

40. Hoc autem omnium, quæ in hoc bello contigerunt, maxime præter opinionem Græcis accidit. Existimabant enim, Lacedæmonios nec fame, nec ulla necessitate compulsos, arma tradituros: at hæc retinentes, et quoad possent dimicantes, mortem oppetituros. nec adduci poterant, ut crederent, illos, qui tradidissent, illis esse similes, qui cecidissent. Postea vero, cum quidam Atheniensium socius quendam ex captivis ex insula *Athenas delatis*, ut ei cum insultatione dolorem inureret, interrogasset, nunquid illi, qui ex ipsis mortem oppetiissent, honesti, fortesque viri fuissent: *hic* ipsi respondit, magni profecto faciendum esse atracton (sagittam intelligens) si viros fortes *ab ignavis* dignosceret: indicans, eos, qui in lapides ac sagittas incidissent, occubuisse.

41. Cum autem captivi *Athenas* delati fuissent, Athenienses eos in vinculis asservare decreverunt, de-

λευσαν δεσμοῖς μὲν αὐτοὺς φυλάσσειν, [u] μέχρις οὗ τὶ ξυμβῶσιν· ἢν [x] δ' οἱ Πελοποννήσιοι πρὸ τούτου ἐς τὴν γῆν [y] ἐσβάλωσιν, ἐξαγαγόντες ἀποκτεῖναι. τῆς δὲ Πύλου φυλακὴν κατεστήσαντο· καὶ οἱ ἐκ τῆς Ναυπάκτου [z] Μεσσήνιοι, ὡς [a] ἐς πατρίδα ταύτην (ἔστι γὰρ ἡ Πύλος τῆς Μεσσηνίδος ποτὲ οὔσης γῆς,) πέμψαντες σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐπιτηδειοτάτους, [b] ἐλῄϊζόν τε τὴν Λακωνικὴν, καὶ πλεῖστα ἔβλαπτον, [c] ὁμόφωνοι ὄντες. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, [d] ἀμαθεῖς ὄντες ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ λῃστείας, καὶ [e] τοῦ τοιούτου πολέμου, τῶν τε [f] Εἱλώτων αὐτομολούντων, καὶ φοβούμενοι, μὴ καὶ ἐπὶ μακρότερον σφίσι τὶ νεωτερισθῇ τῶν κατὰ τὴν χώραν, οὐ ῥᾳδίως ἔφερον, ἀλλὰ, καίπερ οὐ βουλόμενοι [g] ἔνδηλοι εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις, ἐπρεσβεύοντο παρ' αὐτοὺς, καὶ ἐπειρῶντο τήν τε Πύλον καὶ τοὺς ἄνδρας κομίζεσθαι· οἱ δὲ μειζόνων τε ὠρέγοντο, καὶ πολλάκις φοιτώντων, αὐτοὺς ἀπράκτους ἀπέπεμπον. ταῦτα μὲν τὰ [h] περὶ Πύλον γενόμενα.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

μβ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους μετὰ ταῦτα εὐθὺς Ἀθη- Aug. affecto.

[u] Μέχρι οὗτοι ξυμβῶσιν *Cass. Gr.* Μέχρι Aug. [x] Δὲ οἱ et p. 51. v. 1. Ἢ ἄλλοι *Gr.* Ἢν δὲ Πελοπ. Mosqu. [y] Ἐμβάλωσιν *Ar.* Ἐσβάλλωσιν *Cass.* Aug. [z] Μεσήνιοι *Ar. C.* et paulo infra Μεσηνίδος. *Huds.* [a] Ἐς non agnoscunt *Ar. C. Dan.* [b] Ἐλήϊζον τότε *Ar. C.* Mosqu. Ἐλήϊζόντε Aug. sed το add. m. 2. Ἐληΐζοντό τε *Dan.* [c] Ὁμόφωνοι ὄντες desunt *Ar. C. Dan.* [d] Ἀπαθεῖς *Marg.* [e] Τοῦ deest Aug. *Cass.* deinde hic inter versus scriptum. [f] Εἱλώτων *Cass.* Aug. et sic plerumque. γε Mosqu. [g] Ἔνδηλον legisse videtur *Valla. Huds.* Ita Mosqu. cui et d. τὴν, ante χώραν. [h] Περὶ τὴν Πύλον *Reg.*

nec aliquam compositionem facerent: sed si Peloponnesii agrum prius irrupissent, eos eductos occidere. In Pylo autem præsidium collocarunt. Et Messenii, qui Naupacti erant, huc, ut in patriam suam (Pylus enim est in eo agro, qui quondam Messeniorum fuit) ex suorum civium numero missis, qui *ad rem gerendam* maxime idonei erant, agrum Laconicum latrociniis infestabant, maximisque maleficiis afficiebant, quod eadem lingua uterentur. Lacedæmonii vero, quod superiore tempore latrociniorum exercendorum, et hujusmodi belli imperiti essent, simul etiam quod sui servi ad hostem transfugerent, veriti, ne gravior aliqua rerum novarum molitio contra se in suo agro fieret, *hæc* non facile ferebant; sed, quamvis Atheniensibus manifesti esse nollent, *tamen* legatos ad eos mittebant, et Pylum et captivos recipere conabantur. At illi majora affectabant, et cum sæpius *ad eos* proficiscerentur, ipsos re infecta remittebant. Atque hæc quidem circa Pylum gesta sunt.

42. Eadem æstate, statim post hæc, Athenienses in agrum Corin-

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

ναῖοι ἐς τὴν [i] Κορινθίαν ἐστράτευσαν ναυσὶν ὀγδοήκοντα, καὶ δισχιλίοις ὁπλίταις ἑαυτῶν, καὶ, ἐν ἱππαγωγοῖς [k] ναυσὶ, διακοσίοις ἱππεῦσιν. ἠκολούθουν [l] δὲ καὶ τῶν ξυμμάχων Μιλήσιοι, καὶ Ἄνδριοι, καὶ Καρύστιοι. ἐστρατήγει δὲ Νικίας ὁ Νικηράτου, τρίτος αὐτός. πλέοντες δὲ ἅμα ἕῳ, ἔσχον μεταξὺ [m] Χερσονήσου τε καὶ [n] Ῥείτου, ἐς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ χωρίου, ὑπὲρ οὗ ὁ [o] Σολύγιος λόφος ἐστίν· [p] ἐφ᾽ ὃν [q] Δωριῆς [r] τοπάλαι ἱδρυθέντες, τοῖς ἐν τῇ πόλει Κορινθίοις ἐπολέμουν, οὖσιν [s] Αἰολεῦσι. καὶ κώμη νῦν ἐπ᾽ αὐτοῦ Σολύγεια καλουμένη [t] ἐστίν. [u] ἀπὸ δὲ τοῦ αἰγιαλοῦ τούτου, ἔνθα αἱ νῆες κατέσχον, ἡ μὲν κώμη αὕτη δώδεκα σταδίους ἀπέχει· ἡ δὲ Κορινθίων πόλις, ἑξήκοντα· ὁ δὲ ἰσθμὸς, εἴκοσι. [x] προπυθόμενοι δὲ Κορίνθιοι ἐξ Ἄργους, ὅτι ἡ στρατιὰ ἥξει τῶν Ἀθηναίων, [y] ἐκ πλείονος ἐβοήθησαν ἐς ἰσθμὸν πάντες, πλὴν τῶν ἔξω ἰσθμοῦ· καὶ [z] ἐν Ἀμπρακίᾳ καὶ ἐν Λευκαδίᾳ ἀπῆσαν αὐτῶν πεντα-

[i] Κόρινθον *Marg. Ar. C. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Dan.* Κορινθίων Mosqu. id. οἱ Ἀθην. [k] Ναυσὶν, ἱππεῦσι διακοσίοις *Reg.* [l] Δὴ *Gr.* [m] Χεῤῥονήσου *Ar. C.* ita et paulo infra in libris excusis. *Huds.* Cap. seq. ubi *Cass.* Χεῤῥονήσου. Et sic passim. Antea πλέοντος Mosqu. [n] Ῥήτου *Gr.* [o] Σολύγειος λόφος *Stephano Byzant.* Σολύγης λόφος *Polyæno. Huds.* [p] Ἐφ᾽ οὗ *Cass.* Mosqu. Aug. Ἐφ᾽ ὧν *Gr.* [q] Δωριεῖς *Ar. C. Reg. Dan.* Mosqu. [r] Τὸ πάλαι *Ar. C. Cass. Gr.* Aug. [s] Αἰολεῦσιν Aug. *Cass.* et hic paulo post εἴκοσιν. [t] Ἐστὶν deest *Ar. C. Dan.* [u] Ἀπὸ δὲ τοῦ αἰγιαλοῦ τούτου ἔνθα αἱ νῆες κατέσχον, ἡ μὲν κώμη. Totum hoc omittunt *Ar. C. Dan.* [x] Κορίνθιοι δὲ πυθόμενοι *C.* Κορίνθιοι δὲ προπυθόμενοι *Ar.* Aug. *Reg. Cass. Dan. Gr.* Mosqu. [y] Ἐκ πλείονος potest etiam ad præcedens participium προπυθόμενοι referri. *Steph.* [z] Ἐν deest *Dan.*

thium profecti sunt, cum octoginta navibus, et duobus millibus gravis armaturæ militum nominis Attici, et cum ducentis equitibus, qui in hippaginibus vehebantur. Eos autem comitabantur ex sociis Milesii, Andrii, et Carystii. His autem præerat Nicias Nicerati *filius*, cum duobus collegis. Primo autem diluculo navigantes inter Cherronesum et Rheitum appulerunt ad littus loci, super quem situs est Solygius collis. In quo Dorienses olim sedibus positis, bellum faciebant Corinthiis, qui in urbe habitabant et Æolenses erant. Et super ipsum nunc exstat castellum, nomine Solygia. ab hoc autem littore, ad quod naves appulerunt, hoc castellum distat duodecim stadiis: Corinthus vero, sexaginta: Isthmus vero, viginti. Corinthii vero, cum multo ante de classis Atticæ adventu nuntios Argis allatos accepissent, omnes, præter illos, qui sunt extra Isthmum, ad Isthmum tutandum convenerunt; * et ex eorum numero quingenti præsidiarii milites in Ambraciam et Leu-

* Et præter quingentos Ambraciam Leucadiamque præsidii causa missos. *Acacius.* Huds.

κόσιοι φρουροί· οἱ δ' ἄλλοι πανδημεὶ ἐπετήρουν τοὺς Ἀθηναίους, οἷ κατασχήσουσιν. ὡς δὲ αὐτοὺς ἔλαθον νυκτὸς καταπλεύσαντες, καὶ τὰ σημεῖα αὐτοῖς ἤρθη, καταλιπόντες τοὺς ἡμίσεις [a] αὐτῶν ἐν [b] Κεγχρειᾷ, ἢν ἄρα οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὸν [c] Κρομμύωνα ἴωσιν, ἐβοήθεν [d] κατὰ τάχος.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

μγ'. Καὶ Βάττος μὲν, ὁ ἕτερος τῶν στρατηγῶν (δύο γὰρ ἦσαν ἐν τῇ μάχῃ οἱ παρόντες,) λαβὼν λόχον, ἦλθεν ἐπὶ τὴν Σολύγειαν κώμην, φυλάξων ἀτείχιστον οὖσαν. Λυκόφρων δὲ τοῖς ἄλλοις [e] ξυνέβαλε. καὶ [f] πρῶτα μὲν τῷ δεξιῷ κέρᾳ τῶν Ἀθηναίων, [g] εὐθὺς ἀποβεβηκότι [h] πρὸ τῆς Χεῤῥονήσου, οἱ Κορίνθιοι ἐπέκειντο· ἔπειτα δὲ καὶ τῷ ἄλλῳ στρατεύματι. καὶ ἦν ἡ μάχη καρτερὰ, καὶ ἐν χερσὶ πᾶσα. καὶ τὸ μὲν δεξιὸν κέρας τῶν Ἀθηναίων καὶ Καρυστίων (οὗτοι γὰρ [i] παρατεταγμένοι ἦσαν ἔσχατοι) ἐδέξαντό τε τοὺς Κορινθίους, καὶ [k] ἐώσαντο μόλις· οἱ δὲ, [l] ὑπερχωρήσαντες πρὸς αἱμασιὰν (ἦν γὰρ τὸ χωρίον πρόσαντες πᾶν,) βάλλοντες τοῖς λίθοις καθύπερθεν ὄντες, καὶ [m] παιωνίσαντες,

[a] Αὐτῶν *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [b] Κεγχρείαι *Ptolemæo* et *Stephano.* Κεγχρεαὶ *Straboni* et *Pausaniæ.* Κεγχρειᾶ Mosqu. [c] Hic vicus a *Strabone* Κρομυὼν appellatur, a *Plutarcho* Κρομμυὼν, a *Pausania* Κρομμυὼν, a *Stephano* Κρομμύων. Vide *Meursii* Theseum p. 17. (Cap. VI.) et *Sylburgii* notas in *Pausaniam* p. 390. *Huds.* Κρομμυῶνα Mosqu. *Reg.* et infra Cap. 44. ubi etiam ita *Gr.* add. Cap. 45. Κρυμμυῶνα Aug. circumfl. est a m. 2. [d] Κατατάχος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. [e] Ξυνέβαλλεν *Cass.* Aug. [f] Πρῶτον *Reg. Cass.* Mosqu. Aug. [g] Τῶν Ἀθηναίων καὶ Καρυστίων εὐθὺς *Cl.* [h] Πρὸς *Ar. C.* [i] Παρατεταμένοι *Ar. C.* Mox τε abest Mosqu. post ἐδέξ. [k] Ἐσώσαντο *Cl.* [l] Ὑποχωρήσαντες *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [m] Παιανίσαντες *Ar. C.* Παιανίσαις Mosqu. Παιανίσ. Aug. ω mutato in α.

cadiam abierunt. Cæteri vero frequentibus copiis observabant, quonam Athenienses essent appulsuri. Sed cum illi noctu clam appulissent, et signa ipsis sublata fuissent, relicta suorum dimidia parte ad Cenchream, si forte Athenienses adversus Crommyonem irent, *suis* auxilium propere tulerunt.

43. Et Battus quidem, alter e ducibus (duo enim prœlio interfuerunt) assumta cohorte contendit ad Solygiam castellum, tutaturus illud, quod nullis muris erat cinctum. cum reliquis vero Lycophron manus cum hoste conseruit. Et primum quidem Corinthii in dextrum Atheniensium cornu, quod statim ante Cherronesum in terram descenderat, impetum fecerunt: deinde vero, et in reliquas *eorum* copias. asperumque prœlium, totumque cominus commissum. Et dextrum quidem Atheniensium et Carystiorum cornu (hi enim in acie postremi erant) Corinthios excepit, ægreque repulit. Illi vero, cum ad maceriam se recepissent (totus enim ille locus acclivis erat) superne lapidibus hostem inferius existentem petebant; cumque pæana cecinissent,

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

[n] ἐπῄεσαν αὖθις. δεξαμένων δὲ τῶν Ἀθηναίων, ἐν χερσὶν [o] πάλιν ἦν ἡ μάχη. λόχος δέ τις τῶν Κορινθίων [p] ἐπιβοηθήσας τῷ εὐωνύμῳ κέρᾳ ἑαυτῶν, ἔτρεψε τῶν Ἀθηναίων τὸ δεξιὸν κέρας, καὶ ἐπεδίωξεν ἐς τὴν θάλασσαν· πάλιν δὲ ἀπὸ τῶν νεῶν ἀνέστρεψαν οἵ τε Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Καρύστιοι. τὸ δὲ ἄλλο στρατόπεδον ἀμφοτέρωθεν ἐμάχετο συνεχῶς, μάλιστα δὲ τὸ δεξιὸν [q] κέρας τῶν Κορινθίων, ἐφ᾽ ᾧ ὁ Λυκόφρων ὢν κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἀθηναίων ἠμύνετο. ἤλπιζον γὰρ, αὐτοὺς ἐπὶ τὴν Σολύγειαν κώμην πειράσειν.

μδ΄. Χρόνον μὲν οὖν πολὺν ἀντεῖχον, οὐκ ἐνδιδόντες ἀλλήλοις· ἔπειτα (ἦσαν γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις [r] οἱ ἱππεῖς [s] ὠφέλιμοι [t] ξυμμαχόμενοι, τῶν ἑτέρων οὐκ ἐχόντων ἵππους,) ἐτράποντο οἱ Κορίνθιοι, καὶ ὑπεχώρησαν πρὸς τὸν λόφον· καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα, καὶ [u] οὐκέτι κατέβαινον, ἀλλ᾽ ἡσύχαζον. ἐν δὲ τῇ τροπῇ ταύτῃ, κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας οἱ πλεῖστοί τε [x] ἀπέθανον αὐτῶν, καὶ Λυκόφρων ὁ στρατηγός. ἡ δὲ ἄλλη στρατιά, [y] τούτῳ τῷ τρόπῳ· οὐ κατὰ δίωξιν πολλὴν, [z] οὐδὲ ταχείας φυγῆς γενομέ-

[n] Ἐπέβησαν *Marg. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. [o] Ἦν πάλιν *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass. Gr. Dan.* Aug. Πάλιν οὖν *Reg.* [p] Ἐπιβοήσας Aug. *Cass.* et hic mox Εἰς τὴν θάλασσαν. Mox ἑαυτῷ Aug. et εἰς τ. θάλ. [q] Κέρας deest *Ar. C. Dan.* Paullo post οἱ d. Mosqu. ante Καρύστ. [r] Οἱ omittunt *Ar. C. Dan.* Antea ἐνδόντες Mosqu. Ἱππῆς Aug. [s] Ὠφελόμενοι *Reg.* [t] Συμμαχόμενοι *Gr.* [u] Οὐκ ἔτι *C.* itidemque paulo infra. *Huds.* [x] Αὐτῶν ἀπέθανον *Reg. Cass. Dan. Gr.* Aug. Αὐτῶν d. Mosqu. [y] Hæc, τούτῳ τῷ τρόπῳ non legisse videtur *Valla. Huds.* [z] Οὐ δὲ *Ar. C. Ald. Flor. Bas.*

eum rursus invaserunt. cum autem Athenienses *eos* excepissent, pugna iterum cominus committi cœpta est. Quædam autem Corinthiorum cohors sinistro suorum cornu subsidio profecta, dextrum Atheniensium cornu in fugam vertit, et ad mare usque persequuta est. Rursus autem et Athenienses et Carystii a navibus sunt reversi. Reliquus vero exercitus utrinque continenter dimicabat; præcipue vero dextrum Corinthiorum cornu, in quo stans Lycophron, sinistro Atheniensium resistebat. suspicabatur enim eos Solygiam castellum tentaturos.

44. Diu igitur pugnæ labores sustinuerunt, neutri alteris cedentes. Tandem vero (Atheniensibus enim equites, qui in ipsa pugna eos juvabant, magno usui erant, cum alteri nullum equitatum haberent) Corinthii in fugam versi sunt, et in collem se receperunt. * Et *in eo* castra posuerunt, nec amplius descendebant: sed quiescebant. In hac autem fuga, in dextro cornu, plerique ipsorum, et Lycophron dux, obierunt. Reliquus vero exercitus, hoc modo; neque hoste vehementer insequente, neque effusa fuga, postquam per vim fuit coactus, in excelsa loca se

* Ibique castra munierunt etc. *Viger.* quem vide in *Idiotism.* Huds.

νης, ἐπεὶ ἐβιάσθη, ἐπαναχωρήσασα [a] πρὸς τὰ μετέωρα ἱδρύθη. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, [b] ὡς οὐκέτι αὐτοῖς ἐπῄεσαν [c] ἐς μάχην, τούς τε [d] ἀλλοτρίους νεκροὺς [e] ἐσκύλευον, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀνῃροῦντο, [f] τροπαῖόν τε εὐθέως ἔστησαν. τοῖς [g] δ' ἡμίσεσι τῶν Κορινθίων, οἳ ἐν τῇ Κεγχρειᾷ ἐκάθηντο φύλακες, μὴ ἐπὶ τὸν Κρομμύωνα πλεύσωσι, τούτοις οὐ κατάδηλος ἡ μάχη ἦν ὑπὸ [h] τοῦ ὄρους τοῦ Ὀνείου· κονιορτὸν δὲ ὡς εἶδον, καὶ [i] ὡς ἔγνωσαν, ἐβοήθουν εὐθύς. ἐβοήθησαν δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως πρεσβύτεροι τῶν Κορινθίων, αἰσθόμενοι τὸ γεγενημένον. ἰδόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ξύμπαντας [k] αὐτοὺς ἐπιόντας, καὶ νομίσαντες τῶν ἐγγὺς ἀστυγειτόνων Πελοποννησίων βοήθειαν ἐπιέναι, ἀνεχώρουν [l] κατὰ τάχος ἐπὶ τὰς ναῦς, ἔχοντες τὰ σκυλεύματα, καὶ τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς, πλὴν [m] δυεῖν, οὓς ἐγκατέλιπον, [n] μὴ δυνάμενοι εὑρεῖν. καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τὰς ναῦς, ἐπεραιώθησαν ἐς τὰς ἐπικειμένας νήσους· ἐκ δ' αὐτῶν ἐπικηρυκευσάμενοι, τοὺς νεκροὺς, οὓς ἐγκατέλιπον, ὑποσπόνδους ἀνείλοντο. ἀπέθανον δὲ Κορινθίων μὲν ἐν τῇ μάχῃ δώδεκα καὶ διακόσιοι, Ἀθηναίων δὲ, ὀλίγῳ ἐλάσσους πεντήκοντα.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

[a] Ἐς *Reg.* [b] Ὡς deest *C. Gr.* Οὐκ ἔτι Aug. [c] Εἰς *Cass.* Aug. [d] Ἀλλοτρίους omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Dan.* Aug. [e] Ἐσκύλευσαν *Ar.* [f] Τρόπαιόν τε εὐθὺς *Gr.* [g] Δὲ ἡμίσεσι *Gr.* [h] Numero multitudinis *Straboni* τὰ Ὄνεια ὄρη. *Huds.* [i] Ὡς deest *Ar. C. Dan.* Mosqu. [k] Αὐτοὺς omittunt *Gr.* Aug. [l] Κατατάχος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Aug. [m] Δυοῖν *Ar. C.* Aug. [n] Οὐ δυνάμενοι *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. Aug.

recepit, ibique castra posuit. Athenienses vero, cum *hostes* ad prœlium contra ipsos non amplius prodirent, aliena cadavera spoliarunt, et suorum susceperunt, et tropæum continuo statuerunt. Porro illi dimidiæ Corinthiorum parti, quæ in Cenchrea præsidii causa manebat, ne *Athenienses* adversus Crommyonem navigarent, hoc prœlium non erat manifestum, propter montem Oneium. Sed ubi pulverem conspexit, et *rem* cognovit, opem *suis* confestim tulit. Venerunt etiam auxilio ex urbe Corinthii senes, cum intellexissent id, quod acciderat. Quos universos conspicati Athenienses in se tendentes, ratique auxilium a vicinis Peloponnesiorum civitatibus missum contra se venire, celeriter ad naves se receperunt, habentes spolia, et suorum cadavera, duobus exceptis, quæ reliquerunt, quod ea reperire non potuissent. Cum autem naves conscendissent, ad insulas adjacentes trajecerunt. Hinc autem misso caduceatore, suorum cadavera, quæ reliquerant, fide publica interposita receperunt. In hoc autem prœlio, ex Corinthiis quidem, ceciderunt ducenti et duodecim; ex Atheniensibus vero, paulo minus quinquaginta.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

με΄. Ἄραντες δὲ ἐκ τῶν νήσων οἱ Ἀθηναῖοι, ἔπλευσαν αὐθημερὸν [o] ἐς [p] Κρομμύωνα τῆς Κορινθίας. ἀπέχει δὲ τῆς πόλεως [q] εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίους, καὶ καθορμισάμενοι τήν τε γῆν ἐδῄωσαν, καὶ τὴν νύκτα ηὐλίσαντο. [r] τῇ δ' ὑστεραίᾳ παραπλεύσαντες ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν πρῶτον, καὶ ἀπόβασίν τινα ποιησάμενοι, ἀφίκοντο ἐς [s] Μεθώνην τὴν μεταξὺ Ἐπιδαύρου καὶ [t] Τροιζῆνος. καὶ ἀπολαβόντες τὸν τῆς [u] Χεῤῥονήσου ἰσθμὸν, ἐτείχισαν, ἐν ᾧ ἡ Μεθώνη ἐστί. καὶ φρούριον καταστησάμενοι, ἐλῄστευον τὸν ἔπειτα χρόνον τήν τε Τροιζηνίαν γῆν, καὶ Ἁλιάδα, καὶ Ἐπιδαυρίαν. ταῖς δὲ ναυσὶν, ἐπειδὴ ἐξετείχισαν τὸ χωρίον, ἀπέπλευσαν ἐπ' οἴκου.

μϛ΄. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον, [x] καθ' ὃν ταῦτα ἐγίγνετο, καὶ Εὐρυμέδων, καὶ Σοφοκλῆς, ἐπειδὴ ἐκ τῆς Πύλου ἀπῆραν ἐς τὴν Σικελίαν ναυσὶν Ἀθηναίων, ἀφικόμενοι ἐς Κέρκυραν, ἐστράτευσαν μετὰ τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ τοὺς ἐν τῷ ὄρει τῆς Ἰστώνης [y] Κερκυραίων καθιδρυμένους, οἳ τότε μετὰ τὴν στάσιν διαβάντες

[o] Ἐπὶ *Ar. C. Dan.* [p] Κρομμυῶνα *Cl. Gr.* passim. Mosqu. qui et antea αὐθημερῶν. *Reg.* vid. p. 51. [q] Εἴκοσιν *Cass.* Sic mox Μεθώνη ἐστὶν *Cass. Gr.* et seq. pag. v. 11. ἀποκτείνωσιν *Iidem.* et contra v. 16. ναυσὶ *Gr.* [r] Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ *Ar. C. Gr.* Mox περιπλεύσ. Mosqu. [s] De hac testatur *Strabo* lib. 1. pag. 8. quod in quibusdam *Thucydidis* codicibus appellatur Μεθώνη, in aliis Μέθανα. *Huds.* Εἰς Μεθ. Mosqu. et supra, εἰς τὰς περιχ. cap. 44. extr. [t] Τροίζηνος *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Dan. Gr.* Aug. et a prima manu *Cass.* deinde emendatum Τροιζῆνος. [u] Χερονήσου *Cass.* Mox ἐστὶν Aug. [x] Καθ' ὃν omittit *Cl.* Aug. et *Cass.* sed recens manus in marg. scripserat. [y] Κερκυρίων *Gr.* ut et paullo post.

45. Athenienses autem ex istis insulis profecti eodem die ad agri Corinthii Crommyonem navigarunt. (abest autem ab urbe centum et viginti stadiis.) et cum *eo appulissent*, agrum vastarunt, ibique castris positis pernoctarunt. Postridie vero maritimam oram legentes primum in Epidaurium agrum iverunt, et exscensu ex navibus in nonnullas ejus partes facto, Methonem venerunt, quæ inter Epidaurum et Trœzenem est sita, et Cherrhonesi Isthmum, in quo est Methone, ab utraque littoris parte complexi, muro cingere cœperunt: impositoque præsidio, postea Trœzenium, et Haliensem, et Epidaurium agrum latrociniis infestabant. Postquam autem absoluto muro locum illum muniverunt, navibus domum redierunt.

46. Per idem tempus, quo hæc gerebantur, Eurymedon etiam et Sophocles, qui e Pylo cum Atheniensium classe in Siciliam proficiscebantur, cum Corcyram pervenissent, una cum urbis incolis bellum intulerunt Corcyræis; qui sedes in Istone monte posuerant; qui tunc, post seditionem *eo* profecti, agro potie-

ἐκράτουν τε τῆς γῆς, καὶ πολλὰ ἔβλαπτον. προσβαλόντες δὲ, τὸ μὲν τείχισμα εἷλον· οἱ δὲ ἄνδρες καταπεφευγότες ἀθρόοι πρὸς μετέωρόν τι, [z] ξυνέβησαν, ὥστε τοὺς μὲν ἐπικούρους παραδοῦναι, περὶ δὲ σφῶν, τὰ ὅπλα παραδόντων, [a] τὸν Ἀθηναίων δῆμον διαγνῶναι. καὶ αὐτοὺς ἐς τὴν νῆσον οἱ στρατηγοὶ τὴν Πτυχίαν ἐς φυλακὴν διεκόμισαν ὑποσπόνδους, [b] μέχρις οὗ Ἀθήναζε πεμφθῶσιν· ὥστε, ἄν τις ἁλῷ ἀποδιδράσκων, ἅπασι λελύσθαι τὰς σπονδάς. οἱ δὲ [c] τοῦ δήμου προστάται τῶν Κερκυραίων, δεδιότες, μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐλθόντας οὐκ ἀποκτείνωσι, μηχανῶνται τοιόνδέ τι. τῶν ἐν τῇ νήσῳ πείθουσί τινας, ὀλίγους ὑποπέμψαντες φίλους, καὶ διδάξαντες, ὡς κατ' εὔνοιαν [d] δῆθεν, λέγειν, ὅτι κράτιστον αὐτοῖς εἴη ὡς τάχιστα [e] ἀποδιδράναι, πλοῖον δέ τι αὐτοὶ ἑτοιμάσειν. μέλλειν γὰρ [f] δὴ τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἀθηναίων παραδώσειν αὐτοὺς τῷ δήμῳ [g] τῶν Κερκυραίων.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

μζ'. Ὡς δὲ ἔπεισαν, καὶ, μηχανησαμένων τὸ πλοῖον,

[z] Συνέβησαν *Gr.* [a] Τῶν Ἀθηναίων *Ar.* [b] Μιχρι *Cass. Gr.* Aug. Mosqu. qui et antea σπόνδους, sed in marg. ὑποσπ. [c] Τοῦ deest *Ar. C.* Mox δεδιότες Mosqu. verba ab ὥστε ad σπονδάς in marg. Aug. ab al. m. [d] Δὴ *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Ald. Fior. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [e] Ἀποδρᾶναι *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. Aug. [f] Ἤδη *Cl.* [g] Τῶν abest *Ar. C.* Mox ὡς δ' ἴσως. Mosqu.

bantur, et *adversæ factioni* multa damna dabant. Illos igitur adorti, munitionem quidem ceperunt: homines vero, *qui in ea erant*, uno agmine in editum quendam locum fuga se receperunt, et *cum Atheniensibus* compositionem hac conditione fecerunt; ut auxiliarios quidem milites *ipsis* traderent, de se vero, post arma tradita, Atheniensis populus arbitratu suo statueret. Duces autem *Atheniensium* ipsos, fide publica interposita, in insulam Ptychiam asservandos transportarunt, donec Athenas mitterentur; ita tamen, ut, si quis aufugiens deprehensus fuisset, fides, quæ data fuerat, omnibus esset irrita. Verum primores populi Corcyræi, veriti, ne Athenienses hos *Athenas* profectos non interficerent, hujusmodi fraudem moliuntur. * Nonnullis illorum, qui in insula *Ptychia* servabantur, persuadent, aliquot ex amicis submissis, et monitis, ut quasi benevolentia dicerent, e re ipsorum maxime esse, ut primo quoque tempore fugam capesserent, se vero navigium aliquod præparaturos: Atheniensium enim duces, ipsos populo Corcyræo tradere statuisse.

47. Cum autem *hoc illis* persuasissent, et navigium per insidias pa-

* Missis clanculum amicis quibusdam, hortantur eos, qui in insula custodiebantur, monentque, tanquam benevolentia inducti, optimum esse, ut quam celerrime confugiant etc. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

ἐκπλέοντες ἐλήφθησαν, ἐλέλυντό τε αἱ σπονδαὶ, καὶ τοῖς Κερκυραίοις [h] παρεδίδοντο οἱ πάντες. ξυνελάβοντο δὲ τοῦ τοιούτου [i] οὐχ ἥκιστα, ὥστε ἀκριβῆ τὴν πρόφασιν γενέσθαι, καὶ τοὺς τεχνησαμένους ἀδεέστερον ἐγχειρῆσαι, [k] οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων, κατάδηλοι ὄντες τοὺς ἄνδρας μὴ ἂν βούλεσθαι ὑπ' ἄλλων κομισθέντας, διότι αὐτοὶ ἐς Σικελίαν ἔπλεον, τὴν τιμὴν τοῖς ἄγουσι προσποιῆσαι. παραλαβόντες δὲ αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι, ἐς οἴκημα μέγα καθεῖρξαν· καὶ ὕστερον ἐξάγοντες κατὰ εἴκοσιν ἄνδρας, διῆγον διὰ [l] δυεῖν στοίχοιν, ὁπλιτῶν ἑκατέρωθεν παρατεταγμένων, δεδεμένους τε πρὸς ἀλλήλους, καὶ παιομένους, καὶ κεντουμένους ὑπὸ τῶν παρατεταγμένων, εἴπου τὶς τινὰ ἴδοι ἐχθρὸν ἑαυτοῦ· μαστιγοφόροι τε [m] παριόντες [n] ἐπετάχυνον τῆς ὁδοῦ τοὺς [o] σχολαίτερον προσιόντας.

μη'. Καὶ ἐς μὲν ἄνδρας ἑξήκοντα ἔλαθον τοὺς ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐξαγαγόντες, καὶ διαφθείραντες. ᾤοντο γὰρ αὐτοὺς μεταστήσαντάς ποι, [p] ἄλλοσε ἄγειν. ὡς δὲ ᾔσθοντο, καί τις αὐτοῖς ἐδή-

[h] Παρεδίδοντο *Reg. Cass. Gr.* Aug. In *Cass.* tamen eadem manu super ε scriptum erat ι. Mox δὲ ante τοῦ omittit *Gr.* [i] Οὐχ ἥκιστα *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Mox τεχνισαμ. Mosqu. [k] Καὶ οἱ στρατηγοὶ *Ar.* [l] Δυεῖν *Ar. C.* Στίχοιν Mosqu. id mox δεδεμ. δὲ πρ.—δυεῖν Aug. et antea εἴκοσι. [m] Παριόντες *Gr.* Antea ἴδῃ Mosqu. [n] Ἐτάχυνον *Ar. C. Dan.* [o] Σχολαιότερον *Gr.* [p] Ἄλλος ἐπάγειν *Ald. Flor.* Ἐπάγειν *Cl.* in marg. *Huds.* Ἄλλοσε deest *Reg.* recens manus inter versus adscripserat. Antea διαφθείροντες Mosqu. Aug.

rassent, *illi illinc* discedentes, intercepti sunt, atque fides data *tunc* irrita fuit, et universi populo Corcyræo traditi fuerunt. Ad hanc autem rem peragendam *Corcyræos* in primis adjuverunt ipsi Atheniensium duces, ut certa minimeque dubia causa videretur *illis, qui in insula erant;* et qui fraudem commenti fuerant, eam confidentius aggrederentur: quippe qui aperte præ se ferrent, se nolle viros istos *captivos* ab aliis *Athenas* delatos (ipsi enim in Siciliam navigabant) decus et gloriam illis comparare, qui *eos illuc* deportassent. Hos autem acceptos Corcyræi in magno carcere concluserunt. Postea vero eos eductos vicenos traducebant per medios binos ordines militum armatorum, qui hinc inde instructi erant, et qui ipsos inter se colligatos cæsim punctimque vulnerabant, sicubi quis suum inimicum aspexisset. Et lictores prosequentes eos urgebant, qui tardius progrederentur.

48. Atque hunc in modum eductos trucidarunt ad sexaginta; quod illos latebat, qui in carcere reliqui erant. Existimabant enim, suos socios ab inimicis ex carcere eductos alio traduci. Cum autem *hoc* rescivissent,

λωσε, τούς τε Ἀθηναίους [q] ἐπεκαλοῦντο, καὶ ἐκέλευον Bell.
σφᾶς, εἰ βούλονται, αὐτοὺς διαφθείρειν. ἔκ τε τοῦ Pelop. an. 7.
οἰκήματος [r] οὐκέτι ἤθελον ἐξιέναι, [s] οὐδ' ἐσιέναι [t] ἔφα- Olymp. 88. 4.
σαν κατὰ δύναμιν περιόψεσθαι οὐδένα· οἱ δὲ Κερκυ- U. C.
ραῖοι κατὰ μὲν τὰς θύρας οὐδ' αὐτοὶ διενοοῦντο βιά- Varr. 329.
ζεσθαι, ἀναβάντες δὲ ἐπὶ τὸ [u] τέγος τοῦ οἰκήματος, καὶ διελόντες τὴν ὀροφὴν, [x] ἔβαλλον τῷ κεράμῳ καὶ ἐτόξευον κάτω. οἱ δὲ [y] ἐφυλάσσοντό τε ὡς ἠδύναντο, καὶ ἅμα οἱ πολλοὶ σφᾶς αὐτοὺς [z] διέφθειρον, ὀϊστούς τε, οὓς ἀφίεσαν ἐκεῖνοι, ἐς τὰς σφαγὰς καθιέντες, καὶ ἐκ κλινῶν τινῶν, αἳ ἔτυχον αὐτοῖς ἐνοῦσαι, τοῖς σπάρτοις, καὶ ἐκ τῶν ἱματίων [a] παραιρήματα ποιοῦντες, ἀπαγχόμενοι, παντὶ τρόπῳ τὸ πολὺ τῆς νυκτὸς (ἐπεγένετο γὰρ νὺξ τῷ παθήματι) ἀναδοῦντες σφᾶς αὐτοὺς, καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ τῶν ἄνω, [b] διεφθάρησαν. καὶ αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι, ἐπειδὰν ἡμέρα ἐγένετο, φορμηδὸν ἐπὶ ἁμάξας ἐπιβαλόντες, ἀπήγαγον ἔξω τῆς πόλεως. τὰς δὲ γυναῖκας, ὅσαι ἐν τῷ τειχίσματι ἑάλωσαν, ἠνδραποδίσαντο. τοιούτῳ μὲν τρόπῳ οἱ ἐκ τοῦ ὄρους Κερκυραῖοι ὑπὸ τοῦ δήμου διεφθάρησαν. καὶ ἡ στάσις

[q] Ἐκαλοῦντο *Ar. C.* Ἀντεκαλοῦντο Mosqu. [r] Οὐκ ἔτι *C.* [s] Οὐδὲ ἐσιέναι *Gr.* [t] Ἔφασάν τε *Cl.* [u] Στέγος *Gr.* [x] Ἔβαλον *Ar. C. Cass. Gr.* [y] Ἐφύλασσον τότε *Ar. C.* Οἱ δ' ἐφυλ. Mosqu. [z] Διέφθειραν *Gr.* et *Cass.* ex emendatione pro διέφθειρον. [a] Παραιωρήματα *Ar. C.* Vide *Suidam* in voce παραιρήσεται, et *Jul. Pollucem* l. 7. c. 14. *Huds.* Παραιωρήματα etiam *Dan.* Mox ἀγχόμενοι in marg. Mosqu. [b] Ἐφθάρησαν *Reg.* Antea Mosqu. ἀναδούμενοι, et ἄνωθεν. p. ἐπειδὰν ἐπειδὴ Aug.

et ex quodam intellexissent, *tunc* Athenienses implorare ac orare cœperunt, ut, si voluntas eorum ferret, ipsi se occiderent; nec amplius ex carcere exire volebant, et dicebant, se pro viribus non permissuros, ut quisquam *illuc* ingrederetur. Corcyræi vero ne ipsi quidem per fores irrumpere in animo habebant: sed cum carceris tectum conscendissent, et lacunar revulsissent, tegulis et sagittis eos petebant, qui infra erant. Illi vero se protegebant ut poterant, quinetiam ipsorum multi sibi manus violentas attulerunt, partim sagittas ab hoste missas jugulis imprimentes, partim lectorum suorum, qui illic ipsis erant, funibus, partim restibus, quas ex suis vestibus a se laceratis fecerant, se ipsos strangulantes, omni denique ratione magnam partem noctis (nox enim huic cladi intervenit) se ipsos laqueis suffocantes, et ab illis, qui in superiore tecti parte stabant, telis petiti, penitus perierunt. Cum autem dies illuxisset, Corcyræi eos acervatim in plaustra conjectos extra urbem portarunt. Ipsorum vero uxores, quotquot in munitione captæ fuerunt, in servitutem redegerunt. Hoc igitur modo Corcyræi, qui sedes in monte posuerant, a populo funditus perditi fuerunt. Hæc autem seditio, quæ ma-

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329.

πολλὴ [c] γενομένη ἐτελεύτησεν ἐς τοῦτο, ὅσα γε κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε. οὐ γὰρ ἔτι ἦν ὑπόλοιπον τῶν ἑτέρων [d] ὅ, τι καὶ ἀξιόλογον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Σικελίαν, ἵναπερ [e] τοπρῶτον ὥρμηντο, ἀποπλεύσαντες, μετὰ τῶν ἐκεῖ ξυμμάχων ἐπολέμουν.

μθʹ. Καὶ οἱ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι, καὶ Ἀκαρνᾶνες, ἅμα τελευτῶντος τοῦ θέρους, στρατευσάμενοι, Ἀνακτόριον, Κορινθίων πόλιν, ἣ κεῖται ἐπὶ τῷ στόματι [f] τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, ἔλαβον προδοσίᾳ· καὶ ἐκπέμψαντες Κορινθίους αὐτοὶ Ἀκαρνᾶνες [g] οἰκήτορας ἀπὸ πάντων, ἔσχον τὸ χωρίον. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Post Sept. 24. Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329. Octobr. ex- vel ineunte Nov.

νʹ. Τοῦ δ' [h] ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Ἀριστείδης ὁ Ἀρχίππου, εἷς τῶν ἀργυρολόγων νεῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς, αἳ ἐξεπέμφθησαν πρὸς τοὺς ξυμμάχους, Ἀρταφέρνην, ἄνδρα Πέρσην, παρὰ βασιλέως πορευόμενον ἐς Λακεδαίμονα, ξυλλαμβάνει [i] ἐν Ἠϊόνι τῇ ἐπὶ [k] Στρυμόνι. καὶ αὐτοῦ κομισθέντος, οἱ Ἀθηναῖοι, τὰς μὲν ἐπιστολὰς μεταγραψάμενοι ἐκ τῶν Ἀσσυρίων γραμμάτων, ἀνέγνωσαν· ἐν αἷς, πολλῶν ἄλλων γεγραμμέ-

[c] Γινομένη *Ar.* [d] Ὅ, τι deest *Ar. C. Dan.* [e] Τὸ πρῶτον *Ar. C. Cass. Gr.* Aug. [f] Τοῦ deest *Dan.* Antea Mosqu. Ἀνακτώριον, et supra, Καρνᾶνες, sed Ἀ. suprascr. [g] Οἰκήτορες malit *Fr. Portus.* ita Aug. Οἰκήτορας retinendum suadet *Æ. Port.* qui locum hoc modo exponit: οἰκήτορας ἀπὸ πάντων τῆς Ἀκαρνανίας μερῶν ἀποστείλαντες, ἔσχον τὸ χωρίον etc. Καὶ οἰκήτορας *Ar. C. Dan.* et Mosqu. Οἰκήτορες *Cass.* Aug. [h] Ἐπιγενομένου *Reg.* et in princ. Cap. 52. [i] Ἐπὶ cum altera lectione superscripta *Gr.* [k] Στρυμόνι *Ar. C.* Τῷ Στρυμῶνι Mosqu.

gna fuit, hunc habuit exitum, quatenus ad hoc bellum pertinet. * Neque enim quod reliquum erat ex aliis, ejusmodi erat, ut mentione dignum sit. Athenienses autem, cum in Siciliam, quo primum navigationem instituerant, pervenissent, cum illius loci sociis bellum administrabant.

49. Athenienses vero, qui Naupacti erant, et Acarnanes, æstate jam extrema, cum exercitu profecti, Anactorium, Corinthiorum urbem, in ipso Ambracii sinus ostio sitam, per proditionem ceperunt. Corinthiis autem illinc ejectis, ipsi Acarnanes locum tenuerunt, colonis ex omnibus Acarnaniæ partibus eo missis. Et hæc æstas exiit.

50. Sequente hyeme, Aristides Archippi *filius*, unus e ducibus Atticæ classis ad socios pecuniæ cogendæ causa missæ, Artaphernem virum Persam, qui a *Persarum* Rege missus Lacedæmonem proficiscebatur, ad Eïonem quæ ad Strymonem est sita, comprehendit. Quo *Athenas* deducto, Athenienses epistolas ex Assyriis litteris *in Græcum sermonem* con-

Neque enim, quod reliquum erat ex aliis, ejusmodi erat, ut mentione dignum sit. *Id est,* Alii, qui supererant, nullius nominis erant. *Steph.* Huds.

νων, κεφάλαιον ἦν πρὸς Λακεδαιμονίους, οὐ [l] γιγνώσκειν ὅ, τι βούλονται. πολλῶν γὰρ ἐλθόντων πρέσβεων, οὐδένα ταυτὰ λέγειν. εἰ οὖν [m] τι βούλονται σαφὲς λέγειν, πέμψαι μετὰ τοῦ Πέρσου ἄνδρας ὡς αὐτόν. τὸν δὲ Ἀρταφέρνην ὕστερον [n] οἱ Ἀθηναῖοι ἀποστέλλουσι τριήρει ἐς Ἔφεσον, καὶ πρέσβεις ἅμα· οἱ πυθόμενοι αὐτόθι βασιλέα [o] Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου νεωστὶ τεθνηκότα (κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτελεύτησεν) ἐπ᾽ οἴκου ἀνεχώρησαν.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U.C. Varr. 329.

ναʹ. Τοῦ [p] δ᾽ αὐτοῦ χειμῶνος [q] καὶ Χῖοι τὸ τεῖχος περιεῖλον τὸ καινὸν, [r] κελευσάντων Ἀθηναίων, καὶ ὑποπτευσάντων [s] ἐς αὐτούς τι νεωτεριεῖν· ποιησάμενοι μέντοι πρὸς Ἀθηναίους πίστεις καὶ βεβαιότητα, ἐκ τῶν δυνατῶν, μηδὲν περὶ σφᾶς [t] νεώτερον βουλεύσειν. καὶ ὁ [u] χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἕβδομον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

Olymp. 88. 4. U.C. Varr. 330. Post initium Jan. ante Mart. 21.

νβʹ. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου θέρους, εὐθὺς τοῦ [x] τε ἡλίου ἐκλιπές τι ἐγένετο περὶ νουμηνίαν· καὶ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἱσταμένου [y] ἔσεισε· καὶ οἱ [z] Μιτυληναίων φυγά-

[l] Γιγνώσκειν *Ar. C. Reg.* Mosqu. cui et deinde γὰρ d. et ν, in πολλῶν suprascr. [m] Τὶ omittit *Cl.* Aug. Hæc vocula bis legitur v. 13. *Ed. Huds.* Itaque non adparet, prius, an posterius τὶ absit a *Cl.* sed puto posterius, quod neque in *Cass.* legitur: qui et mox ἀνδρὸς habet, pro ἄνδρας. [n] Οἱ deest *Ald. Bas.* Paullo ante ἀνδρὸς Aug. p. ἄνδρας. [o] Apud *Diodor. Sicul.* l. 12. legitur Ξέρξην. Sed locus in mendo cubat. *Huds.* [p] Δὲ αὐτοῦ *Gr.* Sic mox in princ. Cap. 52. τοῦ δὲ ἐπιγιγνομένου, et Cap. 53. Λακεδαιμόνιοι δὲ εἰσί. [q] Καὶ οἱ Χῖοι *C.* [r] Κελευσάντων τῶν Ἀθηναίων *Ar. Dan.* [s] Ἐς ἑαυτοὺς *Gr.* Ἑαυτοὺς *Ald. Flor. Bas.* Mosqu. [t] Νεωτεριεῖν *Ar. C. Dan.* [u] Χειμὼν ἐτελεύτα ὃν ὁ Θουκυδ. omissis ceteris *Gr.* [x] Τε deest *Ar. C. Dan.* [y] Ἔσεισεν *Cass. Gr.* Aug. [z] Μυτιληναίων hic et paullo post *Cass.* Aug.

versas legerunt. Quarum, cum alia multa ad Lacedæmonios scriberentur, summa hæc erat: Nescire se, quid *illi* vellent. nam cum multi legati venirent, nullum eadem dicere. Si quid igitur aperte dicere vellent, cum hoc Persa viros ad se mitterent. Artaphernem vero postea Athenienses una cum legatis triremi vectum Ephesum miserunt. Qui, cum illic intellexissent, Artaxerxem Xerxis filium nuper obiisse, (nam per id tempus decesserat) domum redierunt.

51. Eadem hyeme, Chii novum murum Atheniensium jussu demoliti sunt, quod eos aliquid novi contra se moliri suspicarentur. hoc tamen fecerunt adhibita firma cautione, quantum fieri poterat, ne Athenienses quicquam de pristino *suæ* civitatis statu innovarent. Atque hæc hyems exiit, simul etiam belli, quod Thucydides conscripsit, septimus annus excessit.

52. Æstatis autem insequentis initio statim circa novilunium sol ex parte defecit, ejusdemque mensis initio terræ-motus exstitit. Et Mity-

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. $\frac{88}{89}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. $33\frac{0}{1}$. Mart. 21. Eclipsis. Terræmotus ante Mart. 30.

δες καὶ τῶν ἄλλων Λεσβίων, ὁρμώμενοι οἱ πολλοὶ ἐκ τῆς ἠπείρου, καὶ μισθωσάμενοι ἔκ τε Πελοποννήσου ἐπικουρικὸν, καὶ αὐτόθεν ξυναγείραντες, αἱροῦσι [a]Ῥοίτιον· καὶ λαβόντες δισχιλίους στατῆρας Φωκαΐτας, ἀπέδοσαν πάλιν, [b]μηδὲν ἀδικήσαντες. καὶ [c]μετὰ τοῦτο, ἐπὶ Ἄντανδρον στρατεύσαντες, προδοσίας γενομένης λαμβάνουσι τὴν πόλιν. καὶ ἦν αὐτῶν ἡ διάνοια, τάς τε ἄλλας πόλεις, τὰς Ἀκταίας καλουμένας, ἃς πρότερον, Μιτυληναίων νεμομένων, Ἀθηναῖοι εἶχον, ἐλευθεροῦν, καὶ πάντων μάλιστα τὴν Ἄντανδρον· καὶ κρατυνάμενοι αὐτὴν (ναῦς τε γὰρ εὐπορία ἦν ποιεῖσθαι αὐτόθεν, ξύλων ὑπαρχόντων, καὶ τῆς Ἴδης ἐπικειμένης,) καὶ τῇ ἄλλῃ [d]παρασκευῇ ῥᾳδίως ἀπ' αὐτῆς ὁρμώμενοι, τήν τε Λέσβον, ἐγγὺς οὖσαν, κακώσειν, καὶ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ Αἰολικὰ πολίσματα [e]χειρώσεσθαι. καὶ οἱ μὲν ταῦτα παρασκευάζεσθαι ἔμελλον.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330. Ante Jul. 16.

νγ΄. Ἀθηναῖοι δὲ, ἐν τῷ αὐτῷ θέρει, ἑξήκοντα ναυσὶ, καὶ δισχιλίοις ὁπλίταις, ἱππεῦσί τε ὀλίγοις, καὶ τῶν ξυμμάχων Μιλησίους καὶ ἄλλους τινὰς ἀγαγόντες, ἐστράτευσαν ἐπὶ Κύθηρα. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Νικίας ὁ Νικηράτου, καὶ Νικόστρατος ὁ Διοτρεφοῦς,

[a] Ῥοίτειον *Straboni, Stephano, Aliisque. Huds.* Sic *Cass.* [b] Οὐδὲν *Cl. Gr. Reg. Cass.* Mosqu. Aug. [c] Μετατοῦτο *Ald. Flor. Bas.* Aug. [d] Σκευῇ *Reg. Cass. Gr.* Aug. Mox ἐπ' αὐτῆς Mosqu. [e] Χειρώσασθαι *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug.

lenæi, aliique Lesbii exsules, quorum plerique ex continente venerant, auxiliis ex Peloponneso mercede conductis, et manu illinc collecta, Rhœtium occupant. Et acceptis duobus Phocaïcorum staterum millibus, *ipsum incolis* rursus reddiderunt, nulla injuria facta. Postea vero, cum copias adversus Antandrum duxissent, urbem interveniente proditione ceperunt. Eorum autem propositum erat, cum alias civitates, quæ Actææ vocantur, quas prius possidentibus Mitylenæis Athenienses tenebant, in libertatem vindicare, tum vero omnium maxime Antandrum. Ubi autem eam munissent, (nam ædificandarum navium facultas, propter lignorum copiam, et Idam impendentem, illic ipsis erat) cum reliquo etiam apparatu inde proficiscentes, Lesbum vicinam infestare, et in suam potestatem redigere Æolica oppida, quæ in continente erant. Et hi quidem hæc facere constituerant.

53. Athenienses vero, eadem æstate, cum LX navibus, et duobus militum millibus, et aliquot equitibus, et cum Milesiis, et aliis quibusdam ex sociis, quos secum ducebant, bellum Cytheris intulerunt. Illis autem præerat Nicias Nicerati, et Nicostratus Diotrephis, et Autocles

καὶ Αὐτοκλῆς ὁ Τολμαίου. τὰ δὲ Κύθηρα, νῆσός Bell.
ἐστιν, ἐπίκειται δὲ τῇ Λακωνικῇ κατὰ Μαλέαν· Λα- Pelop. an. 8.
κεδαιμόνιοι δὲ εἰσὶ τῶν περιοίκων, καὶ [f] Κυθηροδίκης Olymp. 88. 4.
ἀρχὴ ἐκ τῆς Σπάρτης διέβαινεν αὐτόσε κατὰ ἔτος, U. C.
ὁπλιτῶν τε φρουρὰν διέπεμπον [g] ἀεὶ, καὶ πολλὴν ἐπιμέ- Varr. 330.
λειαν ἐποιοῦντο. ἦν γὰρ αὐτοῖς τῶν τε ἀπ' Αἰγύπτου καὶ Λιβύης ὁλκάδων προσβολή. καὶ λησταὶ ἅμα τὴν Λακωνικὴν ἧσσον ἐλύπουν ἐκ θαλάσσης, ᾗπερ μόνον [h] οἷόν τ' ἦν κακουργεῖσθαι. πᾶσα γὰρ ἀνέχει πρὸς τὸ Σικελικὸν καὶ Κρητικὸν πέλαγος.

νδ'. Κατασχόντες οὖν οἱ Ἀθηναῖοι τῷ στρατῷ, δέκα μὲν ναυσὶ καὶ δισχιλίοις Μιλησίων ὁπλίταις τὴν ἐπὶ θαλάσσῃ [i] πόλιν, Σκάνδειαν καλουμένην, αἱροῦσι· τῷ δὲ ἄλλῳ στρατεύματι ἀποβάντες τῆς νήσου ἐς τὰ πρὸς Μαλέαν τετραμμένα, ἐχώρουν ἐπὶ τὴν ἐπὶ θαλάσσῃ πόλιν τῶν [k] Κυθηρίων, καὶ εὗρον εὐθὺς αὐτοὺς ἐστρατοπεδευμένους ἅπαντας. καὶ μάχης [l] γιγνομένης ὀλίγον μέν τινα χρόνον ὑπέστησαν οἱ [m] Κυθήριοι, ἔπειτα τραπόμενοι, [n] κατέφυγον ἐς τὴν ἄνω πόλιν. καὶ ὕστε-

[f] Κυθηροδίκης dicebatur, quod Cytheris præesset. Vide *Hesych*. *Meursii* Miscell. Lacon. l. 2. c. 4. *Cragii* Rep. Lac. l. 2. c. 13. [g] Αἰεὶ *Reg. Gr.* Mosqu. cui et mox abest τε post αὐτ. τῶν. [h] Οἷόν τε ἦν *Ar. C.* [i] Ita *Tzetzes* ad *Lycophr*. Cassandr. v. 108. Scandeam ἐπίνειον Κυθήρων appellant *Pausan.* et *Stephanus Byzant*. *Huds.* Antea Μιλησ. ὁπλίτ. Mosqu. [k] Κυθήρων *Ar.* [l] Γιγνομένης *Ar.* Γινομένης *Dan.* Γινομ. Aug. [m] Κορίνθιοι *Dan.* [n] Κατέφευγον *Reg. Gr.*

Tolmæi *filius*. Cythera autem est insula, quæ agro Laconico adjacet e regione Maleæ *promontorii*. Lacedæmonii vero sunt accolæ circumcirca: et Cytherodices magistratus ad jus dicendum Sparta quotannis eo transibat; et *Lacedæmonii* militum graviter armatorum præsidium *in eam* semper transmittebant, ejusque curam ingentem gerebant. Ipsis enim erat portus, ad quem appellebant onerariæ naves, quæ ex Ægypto, et Africa veniebant. Simul etiam piratæ Laconicam oram a mari (qua tantum infestari poterat) minus infestabant. Tota enim *hæc insula* consurgens ad Siculum et Creticum mare porrigitur.

54. Athenienses igitur, cum *huc* appulissent cum suis copiis, cum decem navibus, et duobus Milesiorum millibus urbem maritimam, nomine Scandeam, capiunt. cum reliquo exercitu in insulæ partes, quæ Maleam spectabant, exscensu ex navibus facto, ad maritimam Cytheriorum urbem iverunt, ejusque incolas omnes sub armis stantes offenderunt. Prælioque commisso, Cytherii paulisper impetum sustinuerunt, deinde in fugam versi, in * arcem confugerunt. Postea cum Nicia, ejusque collegis

* Superiorem urbem. *Valla*. Verum τὴν ἄνω πόλιν alicubi ἀκρόπολιν exponit *Schol*. Huds.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330.

ρον ξυνέβησαν πρὸς Νικίαν, καὶ τοὺς ξυνάρχοντας, Ἀθηναίοις ἐπιτρέψαι περὶ σφῶν αὐτῶν, πλὴν θανάτου. ἦσαν δέ τινες καὶ γενόμενοι τῷ Νικίᾳ λόγοι πρότερον πρός τινας τῶν [o] Κυθηρίων. διὸ καὶ θᾶσσον [p] καὶ ἐπιτηδειότερον [q] τό τε παραυτίκα καὶ τὸ ἔπειτα [r] τὰ τῆς ὁμολογίας ἐπράχθη αὐτοῖς. [s] ἀνέστησαν γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι Κυθηρίους, Λακεδαιμονίους τε ὄντας, καὶ ἐπὶ τῇ Λακωνικῇ τῆς νήσου [t] οὕτως ἐπικειμένης. μετὰ δὲ τὴν ξύμβασιν, οἱ Ἀθηναῖοι τήν τε Σκάνδειαν, τὸ ἐπὶ τῷ λιμένι πόλισμα, παραλαβόντες, καὶ τῶν [u] Κυθήρων φυλακὴν ποιησάμενοι, ἔπλευσαν ἔς τε Ἀσίνην, καὶ [x] Ἕλος, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν περὶ θάλασσαν. καὶ ἀποβάσεις ποιούμενοι, καὶ ἐναυλιζόμενοι τῶν χωρίων οὗ καιρὸς εἴη, ἐδῄουν τὴν γῆν ἡμέρας μάλιστα ἑπτά.

νέ. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἰδόντες μὲν τοὺς Ἀθηναίους τὰ Κύθηρα ἔχοντας, προσδεχόμενοι δὲ καὶ ἐς τὴν γῆν σφῶν ἀποβάσεις [y] ποιήσεσθαι τοιαύτας, ἀθρόᾳ μὲν οὐδαμοῦ τῇ δυνάμει ἀντετάξαντο, κατὰ δὲ τὴν χώραν [z] φρουρὰς διέπεμψαν, ὁπλιτῶν πλῆθος, ὡς ἑκασταχόσε ἔδει. καὶ τὰ ἄλλα ἐν φυλακῇ πολλῇ ἦσαν,

[o] Κιθηρίων *Ar.* Κυθήρων *Dan.* [p] Καὶ deest *Cass.* Aug. ubi erasum videtur. [q] Τότε *Ald. Flor. Bas.* Deest *Ar. C. Dan.* [r] Τὰ omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Cass. Dan.* Mosqu. Aug. [s] Hic locus *Æ. Porto* suspectus de mendo. Vide *Annott. Huds.* [t] Οὕτω *Reg.* [u] Κιθήρων *Ar.* passim fere. *Huds.* Mox ἐπέπλευσαν Mosqu. [x] Ἔλεος *Gr.* [y] Τοιαύτας ποιήσεσθαι *Reg. Cass. Gr.* Aug. Ποιήσασθαι Mosqu. et d. τοιαύτας· mox id. ἀθρόως. [z] Φρουροὺς *Reg.* Mox ὁπλητῶν Mosqu. et φυλλακῇ.

compositionem fecerunt ea conditione; ut omne de se statuendi arbitrium Atheniensibus permitterent, nisi mortis. Quædam autem colloquia et ante inter Niciam et Cytherios habita fuerant. Quamobrem etiam citius et commodius, et in præsentia et in posterum, quæ ad compositionem pertinebant, ab ipsis transacta sunt. Athenienses enim Cytherios ex suis sedibus in alias transtulerunt, tum quod essent Lacedæmonii, tum etiam quod insula agro Laconico adeo vicina esset. Post compositionem Athenienses accepta Scandea, urbe ad portum sita, et præsidio Cytheris imposito, navigarunt ad Asinen, et Helos, et ad plurima loca maritima. Et exscensu ex navibus in ea facto, et commorantes ubicunque opportunum videbatur, regionem per dies circiter septem vastarunt.

55. Lacedæmonii vero, quamvis Cythera ab Atheniensibus teneri viderent, et exspectarent illos in suum etiam agrum exscensiones hujusmodi facturos, nunquam tamen cum frequentibus copiis, acie instructa obviam ipsis iverunt: sed militum graviter armatorum magnam manum in varias agri sui partes, prout unusquisque locus postulabat, præsidii causa miserunt. Et cæteris in rebus

φοβούμενοι, μὴ σφίσι νεώτερόν τι γένηται τῶν περὶ τὴν κατάστασιν, γεγενημένου μὲν τοῦ [a] ἐν τῇ νήσῳ πάθους ἀνελπίστου καὶ μεγάλου, Πύλου δὲ ἐχομένης, [b] καὶ Κυθήρων, καὶ πανταχόθεν σφᾶς περιεστῶτος πολέμου [c] ταχέος, καὶ ἀπροφυλάκτου. ὥστε, παρὰ τὸ εἰωθὸς, ἱππέας [d] τετρακοσίους κατεστήσαντο, καὶ τοξότας· ἔς τε τὰ πολεμικὰ, εἴπερ ποτὲ, μάλιστα δὴ ὀκνηρότεροι ἐγένοντο, ξυνεστῶτες, παρὰ τὴν ὑπάρχουσαν [e] σφῶν ἰδέαν τῆς παρασκευῆς, ναυτικῷ ἀγῶνι, καὶ [f] τούτῳ πρὸς Ἀθηναίους, οἷς τὸ μὴ ἐπιχειρούμενον [g] αἰεὶ ἐλλιπὲς ἦν τῆς δοκήσεως τὶ [h] πράξειν. καὶ ἅμα [i] τὰ τῆς τύχης πολλὰ, καὶ ἐν ὀλίγῳ ξυμβάντα [k] παρὰ λόγον αὐτοῖς, ἔκπληξιν μεγίστην [l] παρεῖχε. καὶ ἐδεδίεσαν, μή ποτε αὖθις ξυμφορά τις αὐτοῖς περιτύχῃ, [m] οἷα καὶ ἐν τῇ νήσῳ. ἀτολμότεροι δὲ δι' αὐτὸ ἐς τὰς μάχας ἦσαν, καὶ πᾶν [n] ὅ, τι κινήσειαν, ᾤοντο ἁμαρτήσεσθαι, διὰ [o] τὸ τὴν γνώμην ἀνεχέγγυον γεγενῆσθαι, ἐκ τῆς πρὶν ἀηθείας τοῦ κακοπραγεῖν.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330.

[a] Ἐπὶ *Cass.* Aug. Τῇ ἐν τῇ ν. Mosqu. [b] Καὶ Κυθήρων πανταχόθεν γε σφᾶς *Ar. C. Dan.* [c] Ταχέως *Marg. Ald. Flor. Bas.* (Aug. corr. ω in ο.) *Gr.* sed adscripta etiam altera lectione. [d] Τριακοσίους κατέστησαν *Ar. C. Dan.* et εἴς τε τὰ. Τὰ suprascr. Mosqu. [e] Σφῶν *Reg.* [f] Τοῦτο *Reg.* [g] Ἀεὶ *Ar. C. Gr.* Mosqu. Aug. [h] Πρᾶξαι et deinde inter versus πράξειν *Reg.* [i] Τὰ deest *Ar. C. Dan.* [k] Παράλογον *Cl. Gr.* ex *Huds.* Παραλόγον *Gr.* Aug. [l] Παρεῖχεν *Cass.* Aug. [m] Οἷα *Reg.* Aug. Mox ἀτολμότεροι Mosqu. [n] Ὅτι *Ar. C. Gr.* [o] Τὸ deest *Gr.* Paullo post ἀνεχέγγ. in marg. Mosqu. c. signo post γεγενῆσθαι.

sibi diligenter cavebant, metuentes, ne quid in rerum suarum statu novaretur, propter insperatam ac ingentem cladem in insula *recens* acceptam, et propter Pylum et Cythera occupata, et propter repentinum ac improvisum bellum, quod ipsos undique circumstabat. Quare præter suam consuetudinem quadringentos equites, et sagittarios constituerunt. Et ad res bellicas, si unquam ante, tunc potissimum segniores redditi sunt, qui præter usitatam sibi formam apparatus, cum nauticis copiis certare cogerentur, idque contra Athenienses, qui, quicquid intentatum relinquebant, * id semper spei deesse putabant, quam de felici rerum successu conceperant. Præterea varii casus, multæque res, quæ brevi temporis spatio præter omnem exspectationem ipsis acciderant, maximum metum *ipsis* incutiebant. Et verebantur, ne forte rursus aliqua calamitas sibi contingeret, qualis erat, quam et in insula acceperant. Et propterea ad pugnandum erant timidiores, et quicquid aggressi fuissent, id infelicem exitum putabant habiturum, propter animi diffidentiam, quod prius adversa fortuna premi non consuevissent.

* *Q. d.* Hoc deesse ad explendum rerum, quas se gesturos putabant, cumulum: quia videlicet a nullo incœpto, viribus suis diffisi, deterrebantur, sed quicquid aggrederentur, felicem exitum sibi promittebant. *Steph.* Ob id se sua exspectatione frustrari putabant. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330.

νϛʹ. [p] Τοῖς δ' Ἀθηναίοις τότε τὴν [q] παραθαλάσσιον δηοῦσι τὰ μὲν πολλὰ ἡσύχασαν, ὡς καθ' ἑκάστην φρουρὰν γίγνοιτό τις ἀπόβασις, πλήθει τε ἐλάσσους ἕκαστοι ἡγούμενοι εἶναι, καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ· μία δὲ φρουρὰ, ἥπερ καὶ ἠμύνατο περὶ [r] Κορτύταν καὶ Ἀφροδισίαν, τὸν μὲν ὄχλον τῶν [t] ψιλῶν ἐσκεδασμένον ἐφόβησεν ἐπιδρομῇ, τῶν δὲ ὁπλιτῶν δεξαμένων ὑπεχώρησε πάλιν· καὶ ἄνδρες [u] τέ τινες ἀπέθανον αὐτῶν ὀλίγοι, καὶ ὅπλα ἐλήφθη. [x] τροπαῖόν τε στήσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέπλευσαν ἐς Κύθηρα. ἐκ δὲ αὐτῶν περιέπλευσαν ἐς Ἐπίδαυρον [y] τὴν Λιμηράν. καὶ δῃώσαντες μέρος τὶ τῆς γῆς, ἀφικνοῦνται ἐπὶ [z] Θυρέαν, ἥ ἐστι μὲν τῆς [a] Κυνουρίας γῆς καλουμένης, μεθορία δὲ τῆς Ἀργείας καὶ Λακωνικῆς. νεμόμενοι δὲ αὐτὴν ἔδοσαν Λακεδαιμόνιοι Αἰγινήταις ἐκπεσοῦσιν ἐνοικεῖν, διά τε τὰς ὑπὸ [b] τὸν σεισμὸν σφίσι γενομένας καὶ τῶν [c] Εἱλώτων τὴν ἐπανάστασιν εὐεργεσίας, καὶ ὅτι, Ἀθηναίων ὑπακούοντες, ὅμως πρὸς τὴν ἐκείνων γνώμην [d] αἰεὶ ἔστασαν.

[p] Τοῖς δὲ Ἀθην. *Reg. Cass. Gr.* Aug. [q] Παραθαλασσίαν *Ar. C.* Mox καθεκάστην Mosqu. [r] Κοτύρταν *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. et hic ἠμύνατο. [s] Ἀφροδιτία apud *Steph.* περὶ πόλεων *Thucydidem* citantem. Vide *Berkelii* notas. *Huds.* [t] Δαψιλῶν *Dan.* [u] Τε omitt. *Cl. Gr. Huds.* Non omittit *Gr.* [x] Τρόπαιόν τε *Gr.* Τροπαῖον τε Mosqu. et σαν in περιέπλ. supraser. [y] Videsis *Stephanum* in voce Ἐπίδαυρος. *Huds.* [z] Θυραίαν *Cl.* ut et alibi. *Huds. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. et hic antea, διώσαντες. Ἐς Θύρεαν *Dan.* sed alibi Θυρέαν. Cap. seq. Θύραιαν *Cass.* [a] Κυνουργίας *Ar. C. Flor.* In Aldina *Stephani* editione Καιναργίας. Vide *Berkelii* notas ad vocem Θυρέα. Κυνοσουρίας in marg. *Cl.* Κυνουργίας *Dan.* [b] Τῶν σεισμῶν *Reg.* [c] Εἰλώτων *Cass.* Aug. et sæpe alibi. [d] Ἑστᾶσιν αἰεὶ *Marg.* Ἀεὶ

56. Cum igitur Athenienses tunc oram maritimam vastarent, pleraque quiescebant, quum ad singula præsidia exscensus aliquis e navibus fiebat; tum quod singuli se numero inferiores esse ducerent, tum etiam quod in eo rerum statu constituti essent. Una vero præsidiaria cohors, quæ etiam ad Cortytam et Aphrodisiam hostes propulsavit, ipsam quidem levis armaturæ turbam palatam impetu in eam facto terruit: sed cum gravis armaturæ milites ipsam excepissent, rursus se recepit, et aliquot ex ipsius numero ceciderunt, armaque capta fuerunt. Athenienses autem, erecto tropæo, in Cythera abierunt. Hinc vero ad Epidaurum Limeram, classe circumvecti profecti sunt. agrique parte vastata, pervenerunt ad Thyream, quæ est illa quidem agri, qui Cynurius appellatur, sed Argivum et Laconicum agrum suo interjectu disterminat. Lacedæmonii autem, quod eam possiderent, Æginetis patria pulsis incolendam dederunt: tum ob beneficia, quæ et terræ-motus tempore, et quum Helotes in dominos insurrexerant, in se contulerant; tum etiam quod, licet Atheniensium imperio subjecti, tamen secum perpetuo sensissent.

νζ. Προσπλεόντων οὖν ἔτι τῶν Ἀθηναίων, οἱ Αἰγινῆται τὸ μὲν ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ, ὃ ἔτυχον οἰκοδομοῦντες, τεῖχος ἐκλείπουσιν, ἐς δὲ τὴν ἄνω πόλιν, ἐν ᾗ ᾤκουν, ἀπεχώρησαν, ἀπέχουσαν σταδίους μάλιστα δέκα τῆς θαλάσσης. καὶ [e] αὐτοῖς τῶν Λακεδαιμονίων φρουρὰ μία τῶν περὶ τὴν χώραν, ἥπερ καὶ [f] ξυνετείχιζε, [g] ξυνεσελθεῖν μὲν ἐς τὸ τεῖχος οὐκ [h] ἠθέλησεν, δεομένων τῶν Αἰγινητῶν, ἀλλ' [i] αὐτοὺς κίνδυνος ἐφαίνετο ἐς τὸ τεῖχος κατακλείεσθαι. ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπὶ τὰ μετέωρα, ὡς οὐκ ἐνόμιζον [k] ἀξιόμαχοι εἶναι, ἡσύχαζον. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι κατασχόντες, καὶ χωρήσαντες εὐθὺς πάσῃ τῇ στρατιᾷ, αἱροῦσι τὴν Θυρέαν. καὶ τήν [l] τε πόλιν κατέκαυσαν, καὶ τὰ ἐνόντα ἐξεπόρθησαν. τούς τε Αἰγινήτας, ὅσοι μὴ ἐν χερσὶ διεφθάρησαν, ἄγοντες, ἀφίκοντο ἐς τὰς Ἀθήνας, καὶ τὸν ἄρχοντα ὃς παρ' αὐτοῖς ἦν τῶν Λακεδαιμονίων, Τάνταλον τὸν [m] Πατροκλέους. ἐζωγρήθη γὰρ τετρωμένος. ἦγον δέ τινας καὶ ἐκ τῶν Κυθήρων ἄνδρας ὀλίγους, οὓς ἐδόκει ἀσφαλείας ἕνεκα μεταστῆσαι. [n] καὶ τούτους μὲν οἱ Ἀθηναῖοι

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330.

Ἵστασι *Ar. C.* Ἑστᾶσι *Cl.* et *Gr.* in marg. *Huds.* Mosqu. et antea, ὑπακούσαντες. Ἕστασι Aug. et in marg. γρ. ἵστασαν, a m. ant. Ἀεὶ ἑστῶσι in textu *Gr.* Ἀεὶ etiam *Dan.* Αἰεὶ ἑστᾶσι, et in marg. manu vet. γρ. ἵστασαν *Cass.* Ἑστᾶσιν αἰεὶ *Reg.* [e] Τῆς *Dan.* [f] Ξυνετείχιζεν *Gr.* [g] Ξυνελθεῖν *Ar. C. Flor. Dan.* et εἰς τὸ. [h] Ἠθέλησαν *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan. Gr.* Aug. [i] Αὐτὸς *Marg.* Αὐτοῖς *Ar. C.* atque ita scribendum esse conjiciebat *Æ. Port.* Αὐτοῖς *Reg. Cass. Gr.* Aug. Paullo ante δεομένων δὲ τῶν *Gr.* [k] Ita recens emendatum in *Reg.* pro ἀξιόμαχοιν. [l] Τε abest *Dan.* Antea Θυραίαν Aug. [m] Παντοκλέους *Ar. C. Cl. Dan.* Πατοκλέους *Reg. Gr.* [n] Καὶ τούτους. Καὶ τούτους μὲν οἱ *Dan.*

57. Atheniensibus igitur cum classe adventantibus, Æginetæ murum, quem ad mare ædificabant, reliquerunt; et in superiorem urbem, stadiis circiter decem a mari distantem, quam incolebant, se receperunt. Et una Lacedæmoniorum præsidiaria cohors, quæ agri tutandi causa illic erat, quæ etiam *Æginetas* in illo muro ædificando adjuvabat, cum ipsis in urbem ingredi noluit, licet Æginetæ eam rogarent, quod ipsis *præsidiariis Lacedæmoniorum militibus* periculosum esse videretur intra muros concludi. Quare cum in editiora loca se recepissent, quod se ad hosti pugna resistendum impares esse judicarent, quiescebant. Interea vero Athenienses, cum *ad littus* appulissent, et cum omnibus copiis ad Thyream confestim ivissent, eam ceperunt; et urbem incenderunt, et res, quæ in ea erant, diripuerunt: et Æginetas, quotquot in ipso congressu non occubuerant, et Tantalum Patroclis *filium*, qui apud illos pro Lacedæmoniis dux fuerat, (cum enim vulneratus fuisset, vivus captus est) abduxerunt, et cum his Athenas pervenerunt. nonnullos etiam ex Cytheris abduxerunt, quos periculi vitandi causa, suis sedibus motos, alio transferendos censuerunt. Athenienses autem hos quidem in insulis

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330. ἐβουλεύσαντο καταθέσθαι ἐς τὰς νήσους, καὶ τοὺς ἄλλους Κυθηρίους, οἰκοῦντας τὴν ἑαυτῶν, φόρον τέσσαρα τάλαντα φέρειν· [o] Αἰγινήτας δὲ ἀποκτεῖναι πάντας, ὅσοι ἑάλωσαν, διὰ τὴν προτέραν ἀεί ποτε ἔχθραν· Τάνταλον δὲ παρὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ νήσῳ Λακεδαιμονίους καταδῆσαι.

Jul. 16. νη΄. Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ θέρους, ἐν Σικελίᾳ [p] Καμαριναίοις καὶ Γελώοις ἐκεχειρία [q] γίγνεται πρῶτον πρὸς ἀλλήλους. εἶτα καὶ οἱ ἄλλοι [r] Σικελιῶται ξυνελθόντες ἐς Γέλαν, ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων πρέσβεις ἐς λόγους κατέστησαν ἀλλήλοις, εἴπως ξυναλλαγεῖεν· καὶ ἄλλαι τε πολλαὶ γνῶμαι ἐλέγοντο [s] ἐπ᾽ ἀμφότερα, διαφερομένων, καὶ ἀξιούντων, ὡς ἕκαστοί τι ἐλασσοῦσθαι ἐνόμιζον· καὶ Ἑρμοκράτης ὁ Ἕρμωνος [t] Συρακούσιος, ὅσπερ καὶ ἔπεισε μάλιστα [u] αὐτούς, ἐς τὸ κοινὸν τοιούτους [x] δὴ λόγους εἶπεν.

νθ΄. "ΟΥΤΕ πόλεως ὢν ἐλαχίστης, ὦ Σικελιῶται,

[o] Αἰγινήτας τε ἀποκτεῖναι *C.* [p] Καὶ Καμαριναίοις *Ar. C. Dan.* [q] Γίνεται *Ar. C. Dan.* [r] Hoc discrimen fecere Græci inter se et indigenas genteis *Siculos Sicanosque* et reliquos: hos ΣΙΚΕΛΟΥΣ, id est, ut Romani formarunt, SICULOS; si vero ipsos ΣΙΚΕΛΙΩΤΑΣ, id est, Romano ore, SICILIENSES vocantes. Hic vero Σικελιῶται promiscue appellantur tam indigenæ, quam advenæ. Vide *Cluverii* Sicil. Ant. p. 39. *Huds.* Ἐξελθόντες Mosqu. [s] Ὑπ᾽ ἀμφ. et mox ἕκαστοι ἐλασσοῦσθαι *Reg.* [t] Συρακούσσιος *Cass.* et sic fere ubique. [u] Αὐτοὺς, ἐς τὸ κοινὸν τοιούτους etc. *Fr. Port.* Nam ἐς τὸ κοινὸν vel ad sequentia potest referri, ita ut sensus sit, πρὸς ἅπαντας τοὺς πρέσβεις ἀπὸ πασῶν τῶν τῆς Σικελίας πόλεων κοινῇ ἐκεῖσε πεμφθέντας etc. vel ad præcedentia, quasi dictum esset, ἐς τὸ κοινὸν ἁπάντων τῶν Σικελῶν καὶ Σικελιωτῶν ἀγαθόν. *Huds.* [x] Δὲ *Gr.*

collocare decreverunt, et cæteris Cytheriis *permittere, ut* suum agrum colentes, tributum, quaterna talenta penderent: Æginetas vero omnes, quotquot capti fuerant, interficere *statuerunt*, propter priorem perpetuamque simultatem: Tantalum vero præter cæteros Lacedæmonios in insula *Sphacteria captos* in vincula conjiciendum censuerunt.

58. Eadem æstate in Sicilia induciæ inter Camarinæos et Geloos primum initæ sunt. Mox etiam cæteri *Siculi et* Sicilienses Gelam convenerunt, et legatis ex omnibus *Siciliæ* civitatibus eo missis, in colloquium venerunt, et inter se agere cœperunt, si quo modo in pristinam gratiam redire possent. Et cum multæ aliæ sententiæ in utramque partem dictæ sunt ab illis, qui dissentiebant, et petebant ea, quibus se quisque *ab altero* fraudatum existimabat: tum etiam Hermocrates Hermonis filius Syracusanus, * qui etiam præcipue ipsos movit, ad legatos a Siciliæ communi missos, hujusmodi verba tunc fecit.

59. "NON ex ea civitate, viri Sicilienses, quæ aut minima sit, aut bello

* Qui præcipue eos ad commune bonum hortabatur, hujusmodi etc. *Valla.* HUDS.

τοὺς λόγους ποιήσομαι, οὔτε πονουμένης μάλιστα τῷ πολέμῳ, ἐς κοινὸν δὲ τὴν δοκοῦσάν μοι βελτίστην γνώμην εἶναι ἀποφαινόμενος τῇ Σικελίᾳ πάσῃ. [y] καὶ περὶ μὲν τοῦ πολεμεῖν, ὡς χαλεπὸν, τί ἄν τις πᾶν τὸ ἐνὸν ἐκλέγων ἐν εἰδόσι μακρηγοροίη; οὐδεὶς γὰρ οὔτε ἀμαθίᾳ ἀναγκάζεται αὐτὸ δρᾷν, οὔτε φόβῳ, ἢν οἴηταί τι πλέον σχήσειν, ἀποτρέπεται. ξυμβαίνει δὲ τοῖς μὲν, τὰ κέρδη μείζω φαίνεσθαι τῶν δεινῶν. οἱ δὲ τοὺς κινδύνους ἐθέλουσιν ὑφίστασθαι πρὸ τοῦ αὐτίκα τι ἐλασσοῦσθαι· αὐτὰ δὲ ταῦτα εἰ μὴ [z] ἐν καιρῷ τύχοιεν ἑκάτεροι πράσσοντες, αἱ παραινέσεις τῶν ξυναλλαγῶν ὠφέλιμοι. ὃ καὶ ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι πειθομένοις πλείστου ἂν ἄξιον γένοιτο. τὰ γὰρ ἴδια ἕκαστοι εὖ βουλευόμενοι δὴ θέσθαι, τότε [a] πρῶτον ἐπολεμήσαμεν, καὶ νῦν πρὸς ἀλλήλους [b] δι' ἀντιλογιῶν πειρώμεθα καταλλαγῆναι· καὶ ἢν ἄρα μὴ προχωρήσῃ ἴσον ἑκάστῳ ἔχοντι ἀπελθεῖν, πάλιν πολεμήσομεν.

ξ΄. "Καίτοι γνῶναι χρὴ, ὅτι οὐ [c] περὶ τῶν ἰδίων μόνον, εἰ σωφρονοῦμεν, ἡ ξύνοδος ἔσται, ἀλλ' εἰ ἐπιβουλευομένην τὴν πᾶσαν Σικελίαν, ὡς ἐγὼ κρίνω, ὑπ' Ἀθηναίων, δυνησόμεθα ἔτι διασῶσαι· καὶ διαλ-

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330.

[y] Καὶ περὶ τοῦ μὲν πολεμεῖν *Ar.* [z] Præpositionem omittunt *Ar. C. Reg. Cass. Dan. Gr.* Aug. [a] Πρότερον *Ar. C.* In margine πρῶτον habet *C.* Πρότερον *Dan.* [b] Δι' ἀντιλογίαν *Gr.* Mox *Idem* διαλλαγῆναι, et in marg. καταλλαγῆναι. [c] Περὶ τὴν τῶν ἰδίων *Gr.*

maxime laboret, ego ortus, verba faciam: sed sententiam dicam, quæ in totius Siciliæ commune bonum optima esse mihi videtur. Ac bellum quidem gerere, quam tristis sit res, cur nam quis omnia *mala*, quæ in eo contingere solent, apud homines rerum gnaros colligens, oratione prolixa utatur? Nemo enim aut propter *bellicorum incommodorum* imperitiam hoc agere cogitur, aut metu deterretur, si quid amplius se adepturum speret. sed usu venit, ut his quidem lucra majora, quam pericula esse videantur: illi vero quodvis discrimen adire, quam ullam jacturam in præsentia facere malint. Sed quum hæc ipsa neutri opportune faciunt, *tunc* admonitiones de facienda gratiæ reconciliatione sunt utiles. Id, quod nobis etiam in præsentia plurimi faciendum erit, si *monentibus* pareamus. Quod enim unusquisque *nostrum* suis rebus privatim bene consulere vellet, bellum tunc primum suscepimus: nunc vero inter nos disceptando operam demus, ut in pristinam gratiam redeamus. Et nisi successerit, ut unusquisque nostrum suum jus obtineat, atque ita hinc discedat, iterum ad arma redibimus.

60. "Quanquam hoc nobis est sciendum, non solum de privatis rebus (si sapimus) coactum esse concilium: sed etiam ut consultemus, an universam Siciliam, quæ (ut ego judico) Atheniensium insidiis appe-

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330.

λακτὰς πολὺ τῶν ἐμῶν λόγων ἀναγκαιοτέρους περὶ τῶνδε Ἀθηναίους νομίσαι, οἳ, δύναμιν ἔχοντες μεγίστην τῶν Ἑλλήνων, τάς τε ἁμαρτίας ἡμῶν τηροῦσιν, ὀλίγαις ναυσὶ παρόντες, καὶ ὀνόματι ἐννόμῳ ξυμμαχίας, τὸ φύσει πολέμιον εὐπρεπῶς ἐς τὸ ξυμφέρον καθίστανται. πόλεμον γὰρ [d] αἱρομένων ἡμῶν, καὶ ἐπαγομένων [e] αὖ τοὺς ἄνδρας, οἳ καὶ [f] τοῖς μὴ ἐπικαλουμένοις αὐτοὶ ἐπιστρατεύουσι, κακῶς τε [g] ἡμᾶς αὐτοὺς ποιούντων τέλεσι τοῖς οἰκείοις, καὶ τῆς ἀρχῆς ἅμα [h] προκοπτόντων ἐκείνοις, εἰκὸς, ὅταν γνῶσιν ἡμᾶς τετρυχωμένους, καὶ πλέονί ποτε στόλῳ ἐλθόντας αὐτοὺς, τάδε πάντα [i] πειράσεσθαι ὑπὸ σφᾶς ποιεῖσθαι.

ξα΄. Καίτοι [k] τῇ ἑαυτῶν ἑκάστους, εἰ σωφρονοῦμεν, χρὴ τὰ μὴ προσήκοντα ἐπικτωμένους μᾶλλον, ἢ τὰ ἑτοῖμα βλάπτοντας, ξυμμάχους τε ἐπάγεσθαι, καὶ τοὺς κινδύνους [l] προσλαμβάνειν· νομίσαι τε, στάσιν μάλιστα φθείρειν τὰς πόλεις, καὶ τὴν Σικελίαν, ἧς γε οἱ ἔνοικοι ξύμπαντες μὲν ἐπιβουλευόμεθα, κατὰ πόλεις δὲ διέσταμεν. ἃ χρὴ γνόντας, καὶ ἰδιώτην

[d] Αἰρουμένων legisse videtur *Valla. Huds.* Αἰρομένων *Reg. Gr.* [e] Αὐτὺς *Ar. C. Cl.* Aug. (ubi circumfl. videtur eras.) Mosqu., qui et antea, εἰς τὸ ξ., *Reg.* Et sic fuerat in *Cass.*, sed recens corrector fecerat αὖ τοὺς. [f] Τοὺς μὴ ἐπικαλουμένους *Cass.* Aug. In *Gr.* erasa vetere scriptura factum erat ἐπικαλουμένοις. [g] Ἡμᾶς αὐτοὺς τελοῦσι τοῖς *Dan.* [h] Προσκοπτόντων, ἐκεῖνοι εἰκὸς ὅταν etc. *Ar. C.* Ἐκεῖνοι etiam *Dan.* [i] Πειράσασθαι, et inter versus recenti manu πειράσεσθαι *Cass.* Antea ἐπελθόντας Mosqu. Πειράσασθαι Aug. [k] Scilicet ἀρχῇ. *Huds.* [l] Προλαμβάνειν *Ar. C.* Aug. σ eraso.

titur, adhuc conservare possimus. Et *oportet* existimare Athenienses (qui, cum maximam *omnium* Græcorum potentiam obtineant, cum paucis navibus hic præsto sunt ad observanda nostra peccata, et legitimo societatis nomine, innatum sibi odium, speciosa rerum appellatione suum consilium velantes, ad suam utilitatem accommodant) harum *nostrarum discordiarum* pacificatores esse multo magis necessarios, quam mea verba. Cum enim bellum susceperimus, et hos viros accersiverimus, qui vel illis, qui ipsos non accersunt, bellum inferunt, cumque nos ipsos domesticis sumtibus vexemus, simul etiam cum nos ipsi paulatim aditum illis ad hoc imperium occupandum patefaciamus, verisimile est, ipsos sua sponte, ubi nos afflictos cognoverint, olim cum majore classe venturos, et hæc omnia in suam potestatem redigere conaturos.

61. "Atqui (si sapimus) oportet unumquemque nostrum potius, ut suo *imperio* res alienas adjungat, quam ut suas lædat, socios accersere, et pericula subire. Et existimare *oportet*, seditionem maxime perniciosam esse cum singulis civitatibus, tum etiam universæ Siciliæ, cujus nos incolæ universi insidiis *Atheniensium* appetimur, et tamen mutuis singularum civitatum dissensionibus laborantes alii ab aliis divisi sumus. Quibus rebus cognitis opor-

ἰδιώτῃ καταλλαγῆναι, καὶ πόλιν πόλει, καὶ πειρᾶσθαι κοινῇ σώζειν τὴν πᾶσαν Σικελίαν. παρεστάναι δὲ μηδενὶ, ὡς οἱ μὲν [m] Δωριεῖς ἡμῶν, πολέμιοι τοῖς Ἀθηναίοις, τὸ δὲ Χαλκιδικὸν τῇ [n] Ἰάδι ξυγγενείᾳ ἀσφαλές. οὐ γὰρ [o] τοῖς ἔθνεσιν ὅτι δίχα [p] πέφυκε τοῦ ἑτέρου, ἔχθει [q] ἐπίασιν, ἀλλὰ τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ ἀγαθῶν ἐφιέμενοι, ἃ κοινῇ κεκτήμεθα. ἐδήλωσαν δὲ νῦν ἐν τῇ τοῦ Χαλκιδικοῦ γένους παρακλήσει. τοῖς γὰρ [r] οὐδέποτε σφίσι κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν προσβοηθήσασιν αὐτοὶ τὸ δίκαιον [s] μᾶλλον τῆς ξυνθήκης προθύμως παρέσχοντο. καὶ τοὺς μὲν Ἀθηναίους ταῦτα πλεονεκτεῖν τε καὶ προνοεῖσθαι, πολλὴ [t] ξυγγνώμη· καὶ οὐ τοῖς ἄρχειν βουλομένοις μέμφομαι, ἀλλὰ τοῖς ὑπακούειν ἑτοιμοτέροις [u] οὖσι. πέφυκε γὰρ τὸ ἀνθρώπειον [x] διὰ παντὸς ἄρχειν μὲν τοῦ [y] εἴκοντος, φυλάσσεσθαι δὲ τὸ ἐπιόν. ὅσοι δὲ, [z] γιγνώσκοντες αὐτὰ, μὴ ὀρθῶς προσκοποῦμεν, [a] μηδὲ τοῦτό τις [b] πρεσβύτατον ἥκει

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330.

[m] Δωριῆς *Reg. Cass.* μὲν d. Mosqu. Δωριῆς Aug. sine ι subscr. [n] Ἰδίᾳ *C. Gr.* et in marg. Ἰάδι. [o] Τοῖς deest *Reg.* [p] Distinctionem post ἑτέρου tollendam esse censet *Fr. Port.* Eam vero post πέφυκε reponendam suadet *Æ. Port.* atque ita in *Cod. Bar. Huds.* In *Cass. Gr.* et Aug. neque post ἑτέρου, neque post πέφυκε distinctio est. [q] Ἀπίασιν *Dan.* [r] Οὐδεπώποτε σφίσι *Ar. C. Cam. Gr. Cl. Cass.* Aug. Mox τὸ d. Mosqu. [s] Μᾶλλον cum προθύμως jungendum, ut sit μᾶλλον προθύμως, pro προθυμότερον. *Huds.* [t] Συγγνώμη *Gr.* Mosqu. et Cap. seq. συνδικασῶσαι *Gr.* [u] Οὖσιν *Gr.* [x] Διαπαντὸς *Ar. Bar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. [y] Εἰκότος *Dan. Gr.* sed in hoc emendatum erat εἴκοντος. [z] Γινώσκοντες *Reg. Cass.* Aug. [a] Μὴ δὲ *Ar. C.* Μηδὲ *Bar.* Mosqu. Aug. Μήτε *Gr.* [b] Πρεσβύτερον et supra recenti manu πρεσβύτατον *Reg.*

tet et privatum cum privato, et civitatem cum civitate in gratiam redire, et operam dare, ut omnes simul universam Siciliam servemus. Nec in mentem venire cuipiam oportet, eos quidem, qui de nobis sunt Dorienses, Atheniensium hostes esse; Chalcidenses vero, propter cognationem Ionicam, a periculis tutos esse. Neque enim partium odio, bellum *nostris* gentibus inferunt, quod sint divisæ: sed cupiditate bonorum, quæ communiter in Sicilia possidemus. Hoc autem nunc declararunt in ista Chalcidensium evocatione. Illis enim, qui ex fœderis societate nullum auxilium ipsis unquam tulerunt, ipsi fœderis jus libentius præstiterunt. Atque Atheniensibus quidem hæc affectantibus, et provide perficere conantibus, multam veniam dandam esse censeo: nec eos, qui imperium affectant; sed eos, qui ad imperata faciendum sunt propensiores, vituperandos puto. Homines enim ita nati sunt, ut semper illos quidem imperio premant, qui cedunt *ipsis:* ab illis vero sibi caveant, qui arma ipsis inferunt. Nos vero peccamus, quotquot, cum hæc habeamus perspecta, *rebus nostris* non recte prospicimus, neque singuli hoc antiquissimum

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330.

κρίνας, τὸ κοινῶς φοβερὸν [c] ἅπαντας εὖ θέσθαι, ἁμαρτάνομεν. τάχιστα δ' ἂν [d] ἀπαλλαγὴ αὐτοῦ γένοιτο, εἰ πρὸς ἀλλήλους ξυμβαίημεν. (οὐ γὰρ ἀπὸ τῆς [e] αὐτῶν ὁρμῶνται [f] Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν ἐπικαλεσαμένων.) καὶ [g] οὕτως οὐ πόλεμος πολέμῳ, εἰρήνῃ δὲ [h] διαφορὰ ἀπραγμόνως [i] παύονται. οἵ τ' ἐπίκλητοι εὐπρεπῶς ἄδικοι ἐλθόντες, εὐλόγως ἄπρακτοι ἀπίασι.

ξβ'. "Καὶ τὸ μὲν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, τοσοῦτον ἀγαθὸν, εὖ βουλευομένοις εὑρίσκεται. τὴν δὲ ὑπὸ πάντων ὁμολογουμένην ἄριστον εἶναι εἰρήνην πῶς οὐ χρὴ καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ποιήσασθαι; [k] ἢ δοκεῖτε, εἴτῳ τὶ ἐστὶν ἀγαθὸν, [l] ἢ εἴτῳ τὰ ἐναντία, οὐχ ἡσυχία μᾶλλον, ἢ πόλεμος, τὸ μὲν, παῦσαι ἂν ἑκατέρῳ, τὸ δὲ ξυνδιασῶσαι, καὶ τὰς τιμὰς καὶ [m] λαμπρότητας [n] ἀκινδυνωτέρας ἔχειν τὴν εἰρήνην, ἄλλα τε, ὅσα ἐν μήκει λόγων ἄν τις διέλθοι, ὥσπερ περὶ τοῦ πολεμεῖν; ἃ χρὴ σκεψαμένους, μὴ τοὺς ἐμοὺς λόγους ὑπεριδεῖν,

[c] Ἅπαντα *Marg.* [d] Αὐτοῦ ἀπαλλαγὴ *Reg.* [e] Αὐτῶν *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Cass.* Aug. [f] Οἱ Ἀθηναῖοι *Reg.* [g] Οὕτως ὁ πόλεμος *C.* Οὕτως οὐχ ὁ πόλεμος *Ar.* Οὕτως ὁ πόλεμος *Dan.* Οὕτω οὐ πόλ. *Gr.* [h] Διαφοραὶ *Ar. C.* Aug. Διαφορᾷ *Reg.* [i] Παύσονται legisse videtur *Valla. Huds.* [k] Hic verborum sensus : *ἢ νομίζετε, εἴτῳ τὶ ἐστὶν ἀγαθὸν, ἢ εἴτῳ τὰ ἐναντία, οὐκ εἰρήνην μᾶλλον ἢ πόλεμον δύνασθαι ἑκάτερον ἀπαλλάττειν τῶν ἐναντίων (κακῶν) καὶ ἑκατέρῳ τὸ ἀγαθὸν ξυνδιασῶσαι. Æ. Port.* [l] Ἢ τῷ τὰ ἐν. *Gr.* [m] Καὶ τὰς λαμπρότητας *Cl. Gr.* [n] Ἀκινδυνοτέρας *Reg.* Aug.

esse judicamus, * ipsam scilicet rationem, qua omnes communi periculo bene consulamus. Hoc autem celerrime liberabimur, si compositionem inter nos faciamus. (Athenienses enim non ex agri sui finibus profecti nos invadunt; sed ex illorum agro, qui ipsos accersiverunt.) Atque ita non bellum bello; sed pace discordia nullo negotio sedabitur. Et *Athenienses*, qui evocati fuerunt, et qui infesto animo, specioso tamen prætextu huc venerunt, jure optimo, re infecta, abibunt.

62. "Atque commodum quidem, quod ad Athenienses attinet, tantum esse comperitur, si *rebus nostris* recte consulamus. Pacem vero, quam omnium confessione summum bonum esse constat, cur etiam inter nos ipsos facere non oporteat? An existimatis, si quid boni alicui adest, aut si cui contraria, non potiorem esse pacem quam bellum, tum ad liberandum utrumque his *malis, quæ bono sunt contraria*, tum etiam ad illud *bonum utrique* conservandum? Et *nunquid animadvertitis*, pacem habere honores et dignitates a periculo remotiores, atque alia, quæ quis oratione longa persequi posset, quemadmodum de bello? Quibus rebus consideratis, non oportet *vos* contemnere mea verba; sed potius

* Quemque recte se gerere in *cavendo* eo, quod *omnibus* communiter metum offert. *Steph.* Ut quod publice metum omnibus præbeat caveamus atque devitemus. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330.

τὴν δὲ [o] αὑτοῦ τινὰ σωτηρίαν μᾶλλον ἀπ' αὐτῶν προϊδεῖν. [p] καὶ εἴτις βεβαίως τὶ ἢ τῷ δικαίῳ ἢ βίᾳ πράξειν οἴεται, τῷ παρ' ἐλπίδα μὴ χαλεπῶς σφαλλέσθω, γνοὺς, ὅτι πλείους ἤδη καὶ τιμωρίαις μετιόντες τοὺς ἀδικοῦντας, καὶ ἐλπίσαντες ἕτεροι δυνάμει τινὶ πλεονεκτήσειν, οἱ μὲν οὐχ ὅσον οὐκ ἠμύναντο, ἀλλ' οὐδ' ἐσώθησαν, [q] τοῖς δ', ἀντὶ τοῦ πλέον ἔχειν, [r] προσκαταλιπεῖν τὰ [s] αὑτῶν ξυνέβη. τιμωρία γὰρ οὐκ εὐτυχεῖ δικαίως, ὅτι καὶ ἀδικεῖται· οὐδὲ ἰσχὺς βέβαιον, [t] διότι καὶ εὔελπι. τὸ δὲ ἀστάθμητον τοῦ μέλλοντος ὡς [u] ἐπιπλεῖστον κρατεῖ· πάντων [x] τε σφαλερώτατον ὂν, [y] ὅμως καὶ χρησιμώτατον φαίνεται. [z] ἐξ ἴσου γὰρ δεδιότες, [a] προμηθείᾳ μᾶλλον ἐπ' ἀλλήλους ἐρχόμεθα.

ξγ΄. "Καὶ νῦν τοῦ ἀφανοῦς τε τούτου διὰ τὸ ἀτέκμαρτον δέος, καὶ διὰ τὸ ἤδη φοβεροὺς παρόντας Ἀθηναίους [b] κατ' ἀμφότερα ἐκπλαγέντες, καὶ [c] τὸ ἐλλιπὲς τῆς γνώμης, ὧν ἕκαστός [d] τις ᾠήθημεν [e] πράξειν ταῖς

[o] Αὐτοῦ *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Cass.* Aug. [p] Καὶ εἴτι βεβαίως τις *Ar. C. Dan.* [q] Τοὺς *Ar. C.* Τοῖς δὲ ἀντὶ *Gr.* [u] Ἄν τὶ Mosqu. [r] Προκαταλιπεῖν *Gr.* [s] Αὐτῶν *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Cass.* Aug. [t] Ὅτι καὶ *Reg.* Διότι καὶ εὔελπις *Cass.* Aug. Mosqu. [u] Ἐπὶ πλεῖστον *C. Cass. Gr.* Ὡσεπιπλεῖστον *Reg.* Ὡς d. Mosqu. [x] Δὲ *C.* [y] Καὶ ὅμως καὶ *Gr.* [z] Ἐξίσου *Ar. C. Bar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. et mox infra. et utroque loco *Reg.* [a] Προμηθίᾳ *Cass.* Aug. et ex emendatione, pro προμηθείᾳ, *Gr.* [b] Κατὰ ἀμφότερα *Ar. C. Reg. Dan.* [c] Pro ἡμᾶς τοὺς ἐλλιπεῖς τῆς γνώμης. *Fr.* et *Æ. Port.* [d] Τι *Marg. C. Bar. Ald. Flor. Bas.* Ἕκαστός τι ᾠήθη μὲν *Cass.* Aug. [e] Πρᾶξαι *Dan.*

unumquemque *vestrum* his admonitum suæ saluti prospicere. Et si quis vel suæ causæ æquitate, vel sua potentia fretus, certam de rei alicujus successu spem concepit, is caveat, ne præter spem graviter labatur: illud animadvertens, multos jam fuisse, qui suas injurias persequi, et illos ulcisci volebant, a quibus eas acceperant; alios etiam fuisse, qui spem conceperant, se suas facultates aliqua potentia amplificaturos. sed illis quidem contigisse, ut non solum suas injurias ulti non fuerint, sed ne salutem quidem suam retinere potuerint; his vero, ut pro rerum suarum amplificatione, suarum etiam jacturam fecerint. Ultio enim non protinus alicui merito succedit, quod injuriam ab altero acceperit; neque etiam potentia ideo est certa, quod homines bona spe compleat. sed fortuna rerum exitum in sua potestate plerumque tenet: quæ cum sit res omnium maxime lubrica, tamen utilissima videtur. Cum enim utrique pariter timemus, circumspectius alii alios invadimus.

63. "Quare nos etiam nunc utraque de causa, cum ob inexploratum hujus incerti rerum eventus metum, tum ob Atheniensium præsentiam, qui formidolosi jam adsunt, territi; tum etiam existimantes nostram consilii imbecillitatem istis difficultatibus satis impeditam fuisse, ne

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330.

κωλύμαις ταύταις ἱκανῶς νομίσαντες [f] εἰρχθῆναι, τοὺς ἐφεστῶτας πολεμίους ἐκ τῆς χώρας [g] ἀποπέμπωμεν· καὶ αὐτοὶ μάλιστα μὲν [h] ἐς ἀΐδιον ξυμβῶμεν, εἰ δὲ μὴ, χρόνον ὡς πλεῖστον σπεισάμενοι, τὰς ἰδίας διαφορὰς ἐς αὖθις ἀναβαλώμεθα. τὸ ξύμπαν τε δὴ, γνῶμεν, πειθόμενοι μὲν ἐμοὶ, πόλιν ἕξοντες ἕκαστος ἐλευθέραν, ἀφ᾿ ἧς, αὐτοκράτορες ὄντες, [i] τὸν εὖ καὶ κακῶς δρῶντα ἐξ ἴσου ἀρετῇ ἀμυνούμεθα. [k] ἢν δὲ ἀπιστήσαντες, ἄλλοις ὑπακούσωμεν, οὐ περὶ τοῦ τιμωρήσασθαί τινα, ἀλλὰ καὶ, ἄγαν εἰ τύχοιμεν, φίλοι μὲν ἂν τοῖς ἐχθίστοις, [l] διάφοροι δὲ οἷς οὐ χρὴ, κατ᾿ ἀνάγκην [m] γιγνώμεθα.

ξδ΄. "Καὶ ἐγὼ μὲν, ἅπερ καὶ ἀρχόμενος εἶπον, πόλιν τε μεγίστην παρεχόμενος, καὶ ἐπιὼν τῳ μᾶλλον, ἢ [n] ἀμυνόμενος, ἀξιῶ προειδομένους [o] αὐτῶν ξυγχωρεῖν, καὶ μὴ τοὺς ἐναντίους οὕτω κακῶς δρᾷν ὥστε αὐτοὺς τὰ πλείω βλάπτεσθαι, [p] μηδὲ μωρίᾳ [q] φιλονεικῶν ἡγεῖσθαι τῆς τε οἰκείας γνώμης ὁμοίως αὐτοκράτωρ

[f] Εἰρχθῆναι *Reg. Gr.* Νομίζοντες Mosqu. et d. ταύταις. [g] Ἀποπέμπομεν *Cass.* [h] Εἰς *Reg. Cass. Gr.* Aug. [i] Τὸν εὖ ἢ κακῶς *Ar. C. Dan.* Mosqu. et mox, ἀμυνόμεθα. [k] Ἢν δ᾿ ἀποστάντες ἀλλήλων, ἄλλους *C.* Ἢν δ᾿ ἀποστήσαντες, ἀλλήλοις *Ar.* in margine, ἢν δ᾿ ἀποστάντες ἀλλήλων, ἄλλοις. *Huds.* Ἢν δὲ ἀπιστήσαντες ἀλλήλοις, ἄλλους *Reg.* Ἢν δ᾿ ἀποστάντες ἀλλήλων ὑπακ. *Dan.* ἀλλήλοις Aug. [l] Καὶ διαφοροὶ *Ar. C.* Καὶ διάφοροι *Dan.* [m] Γιγνόμεθα *Ar. C. Bar. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. Mox εἶπον d. Mosqu. c. 64. init. [n] Ἀμυνούμενος *Bar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass. Gr.* Aug. [o] Αὑτῶν *Reg.* [p] Μὴ δὲ *Reg.* Aug. [q] Φιλονεικιῶν legebat *Valla. Huds.*

perageremus ea, quæ unusquisque nostrum se peracturum putabat; hostes imminentes, ex *nostra* regione amandemus. Et in primis quidem ipsi fœdus æternum inter nos ineamus; sin minus, induciis in longissimum tempus factis, discordias privatas in aliud tempus differamus. In summa vero, cognoscamus, si mihi assentiamini, futurum, ut unusquisque nostrum suam civitatem liberam obtineat; unde, quum nostri juris ac arbitrii erimus, illis, qui aut bene, aut male de nobis meriti fuerint, gratiam pro meritis jure referemus. At si mihi non assentiamini, sed aliorum autoritatem sequamur, *non solum* non *erit nobis certamen* de ulciscendo aliquo; sed etiam, si res ita tulerit, amicissimi inimicissimis, et inimici, quibus non convenit, propter necessitatem fiemus.

64. "Atque ego quidem (ut meæ orationis initio dixi) qui demonstravi, me ex maxima civitate ortum, et qui bellum aliis inferre, quam illatum propulsare malo, suadeo, ut nobis ipsis prospicientes compositionem faciamus, neve sic adversarios maleficiis afficiamus, ut nos ipsi longe pluribus detrimentis afficiamur: neque stulte contendens existimare *volo*, me summam potestatem habere et in meam voluntatem, et in ipsam fortunam, in quam nullum imperium habeo; sed vinci, *et*

εἶναι, καὶ ἧς οὐκ ἄρχω τύχης, ἀλλ' ὅσον εἰκὸς [r] ἡσσᾶσθαι. καὶ τοὺς ἄλλους δικαιῶ [s] ταυτό μοι ποιῆσαι ὑφ' ὑμῶν [t] αὐτῶν, καὶ μὴ ὑπὸ τῶν πολεμίων τοῦτο παθεῖν. [u] οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν, οἰκείους οἰκείων [x] ἡσσᾶσθαι, ἢ Δωριέα [y] τινὰ, Δωριέως, ἢ Χαλκιδέα, τῶν ξυγγενῶν· τὸ δὲ ξύμπαν, γείτονας ὄντας, καὶ ξυνοίκους μιᾶς χώρας, καὶ περιῤῥύτου, καὶ ὄνομα ἓν κεκλημένους Σικελιώτας. οἳ πολεμήσομέν τε, οἶμαι, ὅταν ξυμβῇ, καὶ ξυγχωρησόμεθά γε [z] πάλιν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς, λόγοις κοινοῖς χρώμενοι. τοὺς δὲ ἀλλοφύλους ἐπελθόντας [a] ἀθρόοι, ἢν σωφρονῶμεν, ἀμυνούμεθα, εἴπερ καὶ [b] καθ' ἑκάστους βλαπτόμενοι, ξύμπαντες [c] κινδυνεύομεν· ξυμμάχους δὲ [d] οὐδέποτε [e] τολοιπὸν ἐπαξόμεθα, οὐδὲ διαλλακτάς. τάδε γὰρ [f] ποιοῦντες, ἔν τε τῷ παρόντι [g] δυοῖν ἀγαθοῖν οὐ στερήσομεν τὴν Σικελίαν, Ἀθηναίων τε ἀπαλλαγῆναι, καὶ οἰκείου πολέμου. καὶ [h] ἐς τὸ ἔπειτα, καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἐλευθέραν νεμούμεθα καὶ ὑπὸ ἄλλων ἧσσον ἐπιβουλευομένην.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330.

ξε'. Τοιαῦτα τοῦ Ἑρμοκράτους εἰπόντος, πειθόμενοι

[r] Ἡττᾶσθαι *Ar. C. Cam. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* [s] Ταῦτά μοι *Reg.* [t] Αὐτῶν deest *Cass.* [u] Οὐδὲ *Reg.* [x] Ἡττᾶσθαι *Ar. C. Cam.* Ἡτᾶσθαι Mosqu. Ἡττ. Aug. Οἰκείων οἰκείους ἡττᾶσθαι, et mox συγγενῶν *Gr.* [y] Τινὰς *Cl.* Mosqu. [z] Μᾶλλον *Ar.* in margine πάλιν. [a] Ἀθρόοι αἰεὶ, ἢν σωφρονῶμεν *Ar. C. Cl.* Ἀθρόοι αἰεὶ ἢν σωφρονῶμεν *Ald. Flor. Bas.* Ἀθρόοι ἀεὶ εἰ σωφρονοῦμεν *Gr.* Cum *Ar. C. Cl.* consentit *Dan.* cum *editis Reg.* Αἰεὶ habet *Gr.* non ἀεὶ. Ἀθρόοι ἀεὶ ἢν σωφρονοῦμεν *Cass.* Aug. [b] Καθεκάστους *Reg.* Aug. [c] Κινδυνεύσομεν *C.* [d] Οὐδέπω τι *Cass.* [e] Τὸ λοιπὸν *C. Cass.* Mosqu. Aug. [f] Ποθοῦντες *Dan.* Γὰρ d. Mosqu. [g] Δυοῖν *Ar. C. Dan.* [h] Ἐς τοὔπειτα *Ald. Flor. Bas. Gr.* ἐστοὔπειτα *Reg.*

de meo jure decedere volo, quatenus par est. Et æquum esse censeo, *vos* cæteros vestra sponte idem facere, quod ego, neque ad hoc faciendum, ab hostibus compelli. nec enim turpe est domesticos a domesticis, aut Doriensem aliquem a Doriensi, aut Chalcidensem a suo gentili superari. Denique, ut rem totam paucis expediam, *compositionem nobis faciendam censeo*, quod vicini simus, et ejusdem regionis incolæ, idque *regionis*, quæ mari undique alluitur, et uno Siculorum nomine vocemur: qui (ut opinor) bellum geremus, quum res ita tulerit, et in mutuam gratiam rursus redibimus, colloquiis communibus inter nos ipsos habitis. Alienigenas vero contra nos *huc* profectos, simul omnes, si sapimus, propulsabimus; siquidem vel quum singuli læduntur, universi periclitamur: nec socios, nec pacificatores unquam posthac accersemus. Si igitur hæc faciamus, et in præsentia duobus bonis Siciliam non fraudabimus; ut Atheniensibus, belloque domestico liberetur: et in postremum, nos soli, liberam, et aliorum insidiis minus obnoxiam incolemus.

65. Cum Hermocrates hæc dixisset, Siculi quidem ejus verbis addu-

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330.

οἱ Σικελιῶται, αὐτοὶ μὲν κατὰ [h] σφᾶς αὐτοὺς ξυνηνέχθησαν γνώμῃ, ὥστε ἀπαλλάσσεσθαι τοῦ πολέμου, ἔχοντες, ἃ ἕκαστοι ἔχουσι· τοῖς δὲ Καμαριναίοις Μοργαντίνην εἶναι, ἀργύριον τακτὸν τοῖς Συρακουσίοις ἀποδοῦσιν. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων ξύμμαχοι, παρακαλέσαντες αὐτῶν τοὺς ἐν τέλει ὄντας, εἶπον, ὅτι ξυμβήσονται, καὶ αἱ σπονδαὶ ἔσονται κἀκείνοις κοιναί. ἐπαινεσάντων δὲ αὐτῶν, ἐποιοῦντο τὴν ὁμολογίαν· καὶ αἱ νῆες τῶν Ἀθηναίων ἀπέπλευσαν [i] μετὰ ταῦτα ἐκ Σικελίας. ἐλθόντας δὲ τοὺς στρατηγοὺς οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθηναῖοι, τοὺς μὲν, φυγῇ ἐζημίωσαν, Πυθόδωρον καὶ Σοφοκλέα· τὸν δὲ τρίτον Εὐρυμέδοντα χρήματα ἐπράξαντο· ὡς, ἐξὸν αὐτοῖς τὰ [k] ἐν Σικελίᾳ καταστρέψασθαι, δώροις πεισθέντες ἀποχωρήσειαν. οὕτω, [l] τῇ παρούσῃ εὐτυχίᾳ χρώμενοι, ἠξίουν σφίσι μηδὲν ἐναντιοῦσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ δυνατὰ ἐν ἴσῳ καὶ τὰ [m] ἀπορώτερα μεγάλῃ τε ὁμοίως καὶ ἐνδεεστέρᾳ παρασκευῇ κατεργάζεσθαι. αἰτία δ' ἦν ἡ [n] παρὰ λόγον τῶν πλειόνων εὐπραγία, αὐτοῖς ὑποτιθεῖσα ἰσχὺν τῆς ἐλπίδος.

ξϛ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, Μεγαρεῖς οἱ ἐν τῇ πόλει, [o] πιεζόμενοι ὑπό τε Ἀθηναίων, τῷ πολέμῳ ἀεὶ κατὰ

[h] Κατὰ τὸ σφᾶς αὐτ. Mosqu. et mox, ἀπαλλάξεσθαι. [i] Μεταταῦτα *Ar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Μεταταῦτα ἀπῆλθον ἐκ Σικ. *Cl.* Μεταταῦτα *Reg. Cass.* Aug. [k] Ἐν τῇ Σικελίᾳ *Ar. Dan.* [l] Τῇ τε παρούσῃ *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass. Dan.* Aug. [m] Ἀπορώτατα *Marg. Ar. C. Dan.* [n] Παραλόγως *Ar. C. Dan.* Παραλόγον *Cass. Gr.* Aug. [o] Ὑπό τε Ἀθ. τῷ πολέμῳ ἀεὶ πιεζόμενοι, κατὰ etc. *Cl.*

cti, inter se consenserunt hac conditione, ut ab armis discederetur, et sua quique retinerent, quæ jam possidebant; Camarinæis vero Morgantina concederetur, si certam pecuniæ summam Syracusanis penderent. Atheniensium vero socii, convocatis illorum ducibus, dixerunt se quoque pacem facturos, et fœdera cum illis quoque communia fore. Quod cum illi approbassent, compositionem fecerunt. Postea vero Atheniensium naves discesserunt. Earum autem duces domum reversos populus Atheniensis mulctavit, exsilio quidem duos, Pythodorum, et Sophoclem; pecunia vero, tertium, Eurymedontem: quasi penes eos fuisset res Siculas in suam potestatem redigere, sed muneribus adducti discessissent. Adeo freti præsenti rerum successu, nihil sibi præter animi sententiam succedere; sed æque difficillima atque facillima, sive magnos, sive parvos apparatus haberent, pariter conficere volebant. Cujus rei causa erat inopinata felicitas, quæ in plerisque rebus ipsis contigerat, quæ spei vires ipsis subministrabat.

66. Eadem æstate, Megarenses, qui in urbe erant, cum et ab Atheniensibus bello semper premerentur,

ἔτος ἕκαστον δὶς [p] ἐσϐαλλόντων πανστρατιᾷ ἐς τὴν χώραν, καὶ ὑπὸ τῶν σφετέρων Φυγάδων τῶν [q] ἐκ Πηγῶν, οἳ, στασιασάντων, ἐκπεσόντες ὑπὸ τοῦ πλήθους, χαλεποὶ ἦσαν λῃστεύοντες, ἐποιοῦντο [r] λόγους ἐν ἀλλήλοις, ὡς χρὴ δεξαμένους τοὺς φεύγοντας, μὴ ἀμφοτέρωθεν τὴν πόλιν φθείρειν. οἱ δὲ φίλοι τῶν ἔξω, τὸν θροῦν αἰσθόμενοι, φανερῶς μᾶλλον, ἢ πρότερον, καὶ αὐτοὶ ἠξίουν τούτου τοῦ λόγου ἔχεσθαι. γνόντες δὲ οἱ τοῦ [s] δήμου προστάται, οὐ δυνατὸν τὸν δῆμον ἐσόμενον ὑπὸ τῶν κακῶν μετὰ σφῶν καρτερεῖν, ποιοῦνται λόγους, δείσαντες, πρὸς τοὺς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὺς, Ἱπποκράτην τε τὸν Ἀρίφρονος, καὶ Δημοσθένην τὸν Ἀλκισθένους, βουλόμενοι ἐνδοῦναι τὴν πόλιν, καὶ νομίζοντες, ἐλάσσω σφίσι τὸν κίνδυνον, ἢ τοὺς ἐκπεσόντας ὑπὸ σφῶν κατελθεῖν. ξυνέϐησάν τε πρῶτα μὲν, τὰ μακρὰ τείχη ἑλεῖν Ἀθηναίους, ([t] ἦν δὲ σταδίων μάλιστα ὀκτὼ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν Νίσαιαν τὸν λιμένα αὐτῶν) ὅπως μὴ ἐπιϐοηθήσωσιν ἐκ τῆς Νισαίας οἱ Πελοποννήσιοι, ἐν ᾗ [u] αὐτοὶ μόνοι ἐφρούρουν, βεϐαιότητος ἕνεκα τῶν Μεγάρων. ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἄνω

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330. Post Jul. 17.

[p] Ἐσϐαλόντων *Marg. Cam.* Ἐσϐαλλόντων *Cl. Gr.* Ἐσϐαλλόντων malit *Æ. Port.* Ἐμϐαλλόντων *Ar.* Ἐμϐάντων *C.* Ἐσϐαλλόντων *Reg. Cass.* [q] Scilicet ὁρμωμένων. [r] Λόγον *Reg.* [s] Μήδου *Reg.* Paullo ante μάλιστα Mosqu. p. μᾶλλον. [t] Id est: τὰ δὲ μακρὰ τείχη ἦν σταδίων μ. ὀ. ἀ. τ. π. ἐ. τ. ν. τ. λ. αὐτῶν. Vel, ἦν δὲ σταδίων μάλιστα ὀκτὼ διάστημα ἀπὸ τῆς etc. *Æ. Port.* [u] Μόνοι αὐτοὶ *Reg.*

quia quotannis cum frequentibus copiis irruptionem in ipsorum agrum bis faciebant, et a suis exsulibus, qui ex Pegis, propter civium seditionem a populo expulsi, latrociniis urbanos graviter infestabant, in colloquium venerunt, in quo censebant exsules recipiendos, ne utrinque civitatem perderent. Exsulum vero amici, cum istum rumorem sensissent, ipsi quoque *tunc* apertius, quam ante, postulare cœperunt, ut *sui cives* in isto colloquio perseverarent. sed cum populi principes animadvertissent, populum malis afflictum secum nullo modo posse tolerare, metu compulsi, cum Hippocrate Ariphronis, et Demosthene Alcisthenis *filio*, Atheniensium ducibus, in colloquium venerunt, quia urbem dedere volebant, et existimabant, minus periculum sibi *sic* impendere, quam si illi, qui ab ipsis ejecti fuerant, rediissent. Inter eos autem ita primum convenit, ut Athenienses caperent muros longos, (erat autem octo ferme stadiorum ab urbe ad Nisæam ipsorum portum) ne *Megarensibus* Peloponnesii opem ex Nisæa ferrent, in qua ipsi soli præsidium habebant, ut Megara firmius tenerent. deinde vero et urbis arcem in loco edito sitam

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

πόλιν πειρᾶσθαι ἐνδοῦναι. ῥᾷον δ' ἤδη ἔμελλον [x] προσχωρήσειν, τούτου γεγενημένου.

ξζ'. Οἱ οὖν Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἀπό τε τῶν ἔργων [y] καὶ τῶν λόγων παρεσκεύαστο ἀμφοτέροις, ὑπὸ νύκτα πλεύσαντες ἐς [z] Μινώαν τὴν [a] Μεγαρέων νῆσον ὁπλίταις ἑξακοσίοις, ὧν Ἱπποκράτης ἦρχεν, ἐν ὀρύγματι ἐκαθέζοντο, ὅθεν [b] ἐπλίνθευον τὰ τείχη, καὶ ἀπεῖχεν οὐ πολύ. οἱ δὲ μετὰ [c] τοῦ Δημοσθένους, τοῦ ἑτέρου στρατηγοῦ, [d] Πλαταιῆς τε ψιλοὶ, καὶ [e] ἕτεροι περίπολοι ἐνήδρευσαν ἐς τὸν [f] Ἐνυάλιον, ὅ ἐστιν ἔλασσον ἄπωθεν. καὶ ᾔσθετο οὐδεὶς, εἰ μὴ οἱ ἄνδρες, οἷς ἐπιμελὲς ἦν εἰδέναι τὴν νύκτα ταύτην. καὶ ἐπειδὴ ἕως ἔμελλε γίγνεσθαι, οἱ προδιδόντες τῶν Μεγαρέων οὗτοι τοιόνδε ἐποίησαν· [g] ἀκάτιον ἀμφηρικὸν, ὡς λησταὶ, ἐκ πολλοῦ τεθεραπευκότες τὴν ἄνοιξιν τῶν πυλῶν, [h] εἰώθεσαν ἐπὶ ἁμάξῃ, πείθοντες τὸν ἄρχοντα, διὰ τῆς τάφρου κατακομίζειν τῆς νυκτὸς ἐπὶ [i] τὴν θάλασσαν καὶ ἐκπλεῖν. και πρὶν ἡμέραν εἶναι, πάλιν αὐτὸ τῇ ἁμάξῃ κομίσαντες ἐς τὸ τεῖχος, κατὰ [k] τὰς πύλας ἐσῆγον, ὅπως τοῖς

[x] Παραχωρήσειν *Reg*. Antea ῥᾴδιον Mosqu. [y] Καὶ τῶν λόγων absunt a *Dan*. [z] Μινῴαν *Ald*. *Flor*. Μίνωαν *Reg*. *Cass*. *Gr*. Aug. [a] Μεγάρων, et cum emendatione superscripta Μεγαρέων *Gr*. Μαγαρέων Mosqu. [b] Ἐπλινθεύοντο *Ar*. *C*. *Cass*. *Dan*. Aug. a correct. [c] Τοῦ omittit *Gr*. [d] Πλαταιεῖς *Ar*. *C*. *Ald*. *Flor*. *Bas*. *Gr*. *Dan*. [e] Ἕτεροι πολλοὶ *Gr*. [f] Ἐνάλιον *Dan*. Mosqu. qui et mox ἄποθεν. [g] Vide *Bayfium* de re navali p. 91. *Ed*. *Frob*. an. 1541. *Huds*. Paulo ante οὗτοι τ. Μεγ. Mosqu. [h] Ἐνέθεσαν *Ar*. *C*. *Ald*. *Flor*. *Bas*. Ἀνέθησαν *Dan*. Mox ἀμάξῃ Mosqu. [i] Τὴν deest *Reg*. [k] Τὰς omittit *Gr*. Εἰσῆγον Mosqu.

Megarenses Atheniensibus dedere conarentur. si enim hoc factum fuisset, jam facilius *Megarenses* deditionem fecissent.

67. Athenienses igitur, postquam omnia et facta et dicta utrinque fuerunt, quæ ad negotium conficiendum erant necessaria, rebus omnibus jam paratis, sub noctem ad Minoam Megarensium insulam profecti cum sexcentis gravis armaturæ militibus, quibus Hippocrates præerat, in fossa consederunt, quæ non multum illinc distabat; unde *Megarenses* lateres ad muros exstruendos sumebant. Platæenses vero leviter armati, aliique circumitores, qui cum Demosthene altero duce erant ad Martis *templum*, quod minus remotum erat *ab urbe, quam insula Minoa*, in insidiis consederunt. Et nullus *Megarensium*, præter illos, quibus *rem* scire curæ erat, hanc noctem noverat. Et cum crepusculum matutinum adventaret, isti Megarenses, qui proditionem moliebantur, hujusmodi fraudem excogitarunt. Navigiolum, quod utrinque binis remis agebatur, veluti latrones, (cum jam pridem a *suo* Magistratu, cujus gratiam sibi conciliaverant, impetrassent, ut portas aperiret) plaustro impositum, noctu per fossam ad mare transportare, et enavigare consueverant. Et ante quam dies illucesceret, idem plaustro vectum in urbem per portas rursus

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U.C. Varr. 330.

ἐκ τῆς [l] Μινώας Ἀθηναίοις [m] ἀφανὴς δὴ [n] εἴη ἡ φυλακὴ, μὴ ὄντος ἐν τῷ λιμένι πλοίου φανεροῦ μηδενός. καὶ τότε πρὸς ταῖς πύλαις [o] ἦν ἤδη ἡ ἅμαξα. καὶ ἀνοιχθεισῶν κατὰ τὸ εἰωθὸς, [p] ὡς τῷ ἀκατίῳ, οἱ Ἀθηναῖοι (ἐγίγνετο γὰρ ἀπὸ ξυνθήματος τὸ τοιοῦτον) ἰδόντες, ἔθεον δρόμῳ ἐκ τῆς ἐνέδρας, βουλόμενοι φθάσαι, πρὶν [q] ξυγκλεισθῆναι πάλιν τὰς πύλας· [καὶ] ἕως ἔτι ἡ ἅμαξα ἐν αὐταῖς ἦν, κώλυμα οὖσα [r] προσθεῖναι, καὶ [s] αὐτοὶ ἅμα καὶ οἱ ξυμπράσσοντες [t] Μεγαρεῖς τοὺς [u] κατὰ πύλας φύλακας [x] κτείνουσι. καὶ πρῶτον μὲν οἱ περὶ τὸν Δημοσθένην [y] Πλαταιῆς τε καὶ περίπολοι ἐσέδραμον, οὗ νῦν τὸ [z] τροπαῖόν ἐστι, καὶ εὐθὺς ἐντὸς τῶν πυλῶν (ᾔσθοντο γὰρ οἱ ἐγγύτατα Πελοποννήσιοι) μαχόμενοι τοὺς προσβοηθοῦντας οἱ Πλαταιῆς ἐκράτησαν, καὶ τοῖς τῶν Ἀθηναίων [a] ὁπλίταις ἐπιφερομένοις [b] βεβαίους τὰς πύλας παρέσχον.

ξη΄. Ἔπειτα δὲ καὶ τῶν Ἀθηναίων ἤδη ὁ [c] αἰεὶ ἐν-

[l] Μινῴας *Ald. Flor. Bas.* Aug. [m] Ἀφανῶς *Cass.* [n] Ἤδη φυλακὴ *Gr.* Mox ὄντως Mosqu. [o] Ἤδη ἦν *Ar. C. Reg. Cass. Gr. Dan.* Aug. Mosqu. [p] Illud ὡς redundare existimat *Æ. Port.* Mox τοτοιοῦτον Mosqu. [q] Ξυγκληθῆναι *Cass.* Ξυγκλεισθ. Aug. sed m. rec. suprascr. ξυγκληθῆναι. [r] Sic apud *Herodotum* προσθεῖναι τὰς θύρας, scilicet ἀποκλείειν. *Huds.* [s] Αὐτοῖς *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [t] Μεγαρῆς *Reg.* Aug. [u] Κατὰ τὰς πύλας *Ar. C. Cl. Cass. Dan.* Τὰς a m. rec. add. Aug. [x] Ἀποκτείνουσι *C.* [y] Πλαταιεῖς *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* itidemque paulo infra. *Dan. Gr.* [z] Τρόπαιόν ἐστι *Gr.* Τροπαῖόν ἐστιν *Cass.* Aug. [a] Ὁπλίταις deest *Reg.* [b] Βεβαίως *Reg.* [c] Ἀεὶ *Ar. C. Cass. Gr.* Aug. *Dan.* a quo etiam abest articulus ὁ.

importabant, *ut Atheniensium præsidium, quod erat in Minoa, sibi minus caveret, quod nullum in portu navigium prorsus appareret. Tunc autem hoc plaustrum ad portas jam erat. Et cum hæ ex more navigiolo *recipiendo* apertæ fuissent, (hoc enim ex composito fiebat) Athenienses, hoc animadverso, ex insidiis cursu contenderunt, quod *eo* ocius pervenire vellent, ante quam portæ rursus clauderentur, et donec ipsum plaustrum in ipsis adhuc esset, et impediret, ne clauderentur; et Megarenses, qui ipsorum partibus favebant, una cum ipsis interfecerunt custodes, qui ad portas erant. Et primum quidem Platæenses, et Circuitores, qui circa Demosthenem erant, irruperunt *in eum locum*, ubi tropæum nunc exstat: et statim intra portas (Peloponnesii enim, qui proxime erant, rem senserunt) Platæenses pugnando superarunt eos, qui ad opem ferendam veniebant; et gravi Atheniensium armaturæ advenienti portas tutas præstiterunt.

68. Deinde vero jam Athenien-

* Ut Atheniensibus, qui apud Minoam erant, occulta foret sua custodia etc. *Valla.* Ut scilicet Athenienses, qui in Minoa erant, unde ea navis esset, ignorarent. *Acacius.* Huds. Vulgo legebatur: *ne* Athen. præs. etc.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

τὸς γιγνόμενος [d] χωρεῖ ἐπὶ τὸ τεῖχος. καὶ οἱ Πελοποννήσιοι φρουροὶ, τὸ μὲν πρῶτον ἀντισχόντες ἠμύνοντο ὀλίγοι, καὶ ἀπέθανόν τινες αὐτῶν. οἱ δὲ πλείους [e] ἐς φυγὴν κατέστησαν, φοβηθέντες, ἐν νυκτί τε πολεμίων προσπεπτωκότων, καὶ τῶν προδιδόντων Μεγαρέων ἀντιμαχομένων, νομίσαντες τοὺς ἅπαντας σφᾶς Μεγαρέας προδεδωκέναι. ξυνέπεσε γὰρ, καὶ τὸν τῶν Ἀθηναίων κήρυκα ἀφ᾽ ἑαυτοῦ γνώμης κηρύξαι, τὸν βουλόμενον ἰέναι Μεγαρέων μετὰ Ἀθηναίων θησόμενον τὰ ὅπλα. οἱ δ᾽ ὡς ἤκουσαν, [f] οὐκέτι ἀνέμενον, ἀλλὰ τῷ ὄντι νομίσαντες κοινῇ πολεμεῖσθαι, κατέφυγον ἐς τὴν Νίσαιαν. ἅμα δὲ ἕῳ, ἑαλωκότων ἤδη τῶν τειχῶν, καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει Μεγαρέων θορυβουμένων οἱ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πράξαντες, καὶ ἄλλοι μετ᾽ αὐτῶν, πλῆθος ὃ ξυνῄδει, [g] ἔφασαν χρῆναι ἀνοίγειν τὰς πύλας, καὶ ἐπεξιέναι ἐς μάχην. ξυνέκειτο δὲ αὐτοῖς, τῶν πυλῶν ἀνοιχθεισῶν, ἐσπίπτειν τοὺς Ἀθηναίους· αὐτοὶ δὲ διάδηλοι ἔμελλον ἔσεσθαι. λίπα γὰρ [h] ἀλείψεσθαι, ὅπως μὴ ἀδικῶνται. ἀσφάλεια δὲ αὐτοῖς μᾶλλον ἐγί-

[d] Ἐχώρει *Marg. Ar. C. Cl. Dan.* [e] Εἰς *Dan.* Mox τὸν ante τῶν Ἀθ. d. Aug. [f] Οὐκ ἔτι *Gr.* Mosqu. Aug. [g] Ἔφθασαν *Dan.* Antea ἄλλο Mosqu. et ξυνείδει. [h] Ἀλείψασθαι *Dan.*

sium unusquisque, prout deinceps intrabat, ad murum contendebat. Et Peloponnesii præsidiarii, primo quidem pauci resistentes vim propulsarunt, et illorum nonnulli ceciderunt. At plerique in fugam se conjecerunt, tum quod hostium noctu irrumpentium impetum metuerent, tum etiam quod a Megarensibus proditoribus oppugnarentur. se enim ab universis Megarensibus proditos existimabant. Accidit enim, ut Atheniensium præco sua sponte ediceret, ut quisquis vellet Megarensium ad Athenienses transiret, arma depositurus. Cum audissent, nullam moram amplius interposuerunt, sed re vera se ab utrisque oppugnari existimantes, in Nisæam fuga se receperunt. Prima autem luce muris jam captis, et Megarensibus, qui in urbe erant, metu trepidantibus, illi, qui Atheniensibus faverant, et * alii cum ipsis, *totaque* multitudo, quæ *proditionis* erat conscia, portas aperiendas, et ad prœlium adversus hostem prodeundum dicebant. Inter ipsos autem convenerat, ut, portis apertis, Athenienses *in urbem* irrumperent. futurum autem erat, ut ipsi facile internoscerentur: nam oleo se uncturi erant, ne læderentur. Erant autem futuri magis in tuto, si portæ apertæ fuissent. nam (ut inter ipsos convenerat) quatuor millia peditum gravis armaturæ, et sexcenti equites

* *Per appositionem hoc intelligi debet dictum: proinde et ita verti,* Una cum reliqua conscia *hujus rei* multitudine: *ut legatur,* ἄλλο μετ᾽ αὐτῶν πλῆθος. *Steph.* Huds.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

γνετο τῆς ἀνοίξεως. καὶ γὰρ οἱ ἀπὸ τῆς Ἐλευσῖνος κατὰ τὸ ξυγκείμενον τετρακισχίλιοι ὁπλῖται τῶν Ἀθηναίων, καὶ [i] ἱππεῖς ἑξακόσιοι, [k] οἱ τὴν νύκτα πορευόμενοι, παρῆσαν. [l] ἀληλιμμένων δὲ αὐτῶν, [m] καὶ ὄντων ἤδη περὶ τὰς πύλας, καταγορεύει τις ξυνειδὼς τοῖς ἑτέροις τὸ ἐπιβούλευμα· καὶ οἱ, ξυστραφέντες, ἀθρόοι ἦλθον, καὶ οὐκ ἔφασαν χρῆναι [n] οὔτε ἐπεξιέναι (οὐδὲ γὰρ πρότερόν πω τοῦτο, ἰσχύοντες μᾶλλον, τολμῆσαι) οὔτε ἐς κίνδυνον [o] φανερὸν τὴν πόλιν καταγαγεῖν· εἴτε μὴ πείσεταί τις, αὐτοῦ τὴν μάχην ἔσεσθαι. ἐδήλουν δὲ [p] οὐδὲν, ὅτι ἴσασι τὰ πρασσόμενα, [q] ἀλλ', ὡς τὰ βέλτιστα βουλεύοντες, ἰσχυρίζοντο, καὶ ἅμα [r] περὶ τὰς πύλας παρέμενον φυλάσσοντες. ὥστε οὐκ ἐγένετο τοῖς ἐπιβουλεύουσι πρᾶξαι, ὃ ἔμελλον.

ξθ'. Γνόντες δὲ οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ, ὅτι ἐναντίωμά τι ἐγένετο, καὶ [s] τὴν πόλιν βίᾳ οὐχ οἷοί τε ἔσονται λαβεῖν, τὴν Νίσαιαν εὐθὺς περιετείχιζον· νομίζοντες, εἰ, πρὶν ἐπιβοηθῆσαι τινὰς, ἐξέλοιεν, θᾶσσον ἂν [t] καὶ τὰ Μέγαρα προσχωρῆσαι. παρεγένετο δὲ σί-

[i] Ἱππῆς *Reg.* Aug. Antea ὁπλῖται Mosqu. [k] Οἱ omittunt *Ar. C. Cl. Dan.* [l] Ἀληλιμένων *Gr.* [m] Καὶ ἤδη ὄντων ἐπὶ τὰς πύλας *C.* Ἤδη ὄντων etiam *Reg.* Mox vulgo: καὶ οἱ et comma deerat. [n] Οὐκ ἔτι ἐπεξ. *Gr.* Ἐπεξιέναι Mosqu. Antea καὶ d. Mosqu. [o] Φανερὰν *Ar. C.* [p] Οὐδὲ ὅτι *Gr. Reg.* Etiam εἴσασι *Gr.* [q] Ἀλλὰ ὡς *Ar. C. Cass. Dan.* Aug. [r] Παρὰ, et ex emendatione recentis manus περὶ *Reg.* Verba ab ἰσχυρ. ad φυλάσσ. des. Mosqu. [s] Τὴν πόλιν οὐχ οἷοί τε ἔσονται βίᾳ λαβεῖν *Reg.* [t] Καὶ κατὰ Μέγαρα *C. Dan.*

Atheniensium, qui noctu iter fecerant, ab Eleusine advenerant. Et cum illi inuncti jam ad portas essent, quidam ex consciis insidias, alteris, *qui diversæ factionis erant*, indicat. Illi vero facto agmine frequentes venerunt, et dixerunt, *nec portas aperiendas*, nec adversus hostes exeundum, (nam ne ante unquam quidem, quamvis essent potentiores, hoc facere se ausos fuisse,) nec civitatem in manifestum periculum adducendam. * Et nisi quis *recte monentibus* pareret, ibi, *ad ipsas portas*, pugnam commissum iri *dicebant*. nullo autem modo significabant, se scire, quæ gererentur, *et quid contrariæ factionis homines molirentur*, sed velut optimum factu consulentes, in eadem sententia perseverabant, et simul ad portas permanebant, easque custodiebant. Itaque non licuit insidiatoribus ea peragere, quæ statuerant.

69. Atheniensium autem duces, animadvertentes aliquid impedimenti accidisse, nec urbem a se per vim capi posse, Nisæam protinus circumvallare cœperunt. Existimantes, si, prius quam aliqui opem *ei* ferrent, *eam* expugnassent, Megara etiam citius in deditionem ventura. Celeriter

* Si quis vero non pareat, ipsius pugnam fore. *Valla.* Quod si quis aliter faceret, cum eo sese dimicaturos. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

δηρός τε ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ταχὺ, καὶ [u] λιθουργοὶ, καὶ [x] τἄλλα ἐπιτήδεια. ἀρξάμενοι [y] δ' ἀπὸ τοῦ τείχους, ὃ εἶχον, [z] καὶ διοικοδομήσαντες τὸ πρὸς Μεγαρέας, ἀπ' ἐκείνου ἑκατέρωθεν ἐς θάλασσαν τῆς Νισαίας, τάφρον τε καὶ τείχη διελομένη ἡ στρατιὰ, ἔκ [a] τε τοῦ προαστείου λίθοις καὶ πλίνθοις χρώμενοι, καὶ κόπτοντες τὰ δένδρα καὶ ὕλην, ἀπεσταύρουν [b] εἴπη δέοιτό τι· καὶ αἱ οἰκίαι τοῦ [c] προαστείου ἐπάλξεις λαμβάνουσαι, [d] αὗται ὑπῆρχον ἔρυμα. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν ὅλην εἰργάζοντο· [e] τῇ δ' ὑστεραίᾳ [f] περὶ δείλην τὸ τεῖχος ὁσονοὺκ ἀπετετέλεστο, καὶ οἱ ἐν τῇ Νισαίᾳ, δείσαντες, σίτου τε ἀπορίᾳ ([g] ἐφ' ἡμέραν γὰρ ἐκ τῆς ἄνω πόλεως ἐχρῶντο) καὶ τοὺς Πελοποννησίους οὐ νομίζοντες ταχὺ [h] ἐπιβοηθήσειν, τούς τε Μεγαρέας πολεμίους ἡγούμενοι, ξυνέβησαν τοῖς Ἀθηναίοις, ῥητοῦ μὲν ἕκαστον [i] ἀργυρίου ἀπολυθῆναι, ὅπλα [k] παραδόντας, τοῖς τε Λακεδαιμονίοις, τῷ τε ἄρχοντι, καὶ εἴτις ἄλλος ἐνῆν, χρῆσθαι Ἀθηναίους

[u] Πλινθουργοὶ legissse videtur *Valla. Huds.* Sic *Marg.* [x] Τὰ ἄλλα *Ar.* Τ' ἄλλα Mosqu. et ita c. extr. [y] Δὲ ἀπὸ τοῦ *Reg.* [z] Καὶ οἰκοδομήσαντες *Gr.* Διοικομήσ. Mosqu. δο suprascr. a m. 2. [a] Τε deest *Ar. Dan.* [b] Εἴποι *Reg.* Εἴ πῃ *Cass.* Aug. [c] Προαστίου *Cass.* et paullo ante. [d] Αὐταὶ *Cl. Ar. C. Cass.* Aug. [e] Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ *Reg. Cass. Gr.* Aug. [f] Περὶ δείλην τὸ τεῖχος, ὅσον οὐκ ἀποτ. *Ar.* Παρὰ δείλην τὸ τεῖχος, ὅσον οὐκ ἀποτ. *C.* Περὶ δείλην τοῦ τείχους τοσοῦτον, ὅσον οὐκ ἀποτ. *Ald. Bas.* Παρὰ δείλην τοῦ τείχους τοσοῦτον, ὅσον οὐκ etc. *Flor. Huds.* Παρὰ δείλην etiam *Dan.* Ὅσον οὐκ *Cass.* Aug. Ὅσον οὐκ *Reg.* Ὁσόν ὐκ *Gr.* Cetera ut in textu. Ἀποτετέλ. Mosqu. Aug. [g] Ἐφημέραν *Ar. Ald. Flor. Bas.* [h] Ἐπιβοηθεῖν *Gr.* [i] Ἀργύριον *Dan.* [k] Παραδόντες *Reg. Gr.* sed in hoc emendatum erat.

autem Athenis allata sunt ferramenta, lapicidæ, et cæteræ res *ad opus faciendum* necessariæ. Initio autem facto ab illo muro, quem ipsi tenebant, muroque transverso Megara versus exstructo, ab illo utrinque *usque* ad mare Nisææ, copiæ *opus inter se* partitæ, et fossam *fodiebant*, et muros *ædificabant*, et lapidibus atque lateribus ex suburbano sumtis utentes, et arbores et materiam *aliam* cædentes, *Nisæam* vallo claudebant; si qua pars alicubi munitione egebat. Ædes etiam, quæ erant in suburbano, pinnis impositis, usum munitionis præbebant. Et hunc quidem diem totum in opus faciendum incubuerunt: postridie vero circa vesperam murus tantum non absolutus erat. Quare, qui in Nisæa erant, metu perculsi, cum ob commeatus inopiam (eo enim ex urbe, quæ in loco superiore, nec multum a mari distans erat, devecto, in diem utentes vivebant) tum quod existimarent, Peloponnesios haud celeriter opem sibi laturos, tum etiam quod Megarenses hostes esse ducerent, cum Atheniensibus compositionem fecerunt, his conditionibus: ut singuli quidem, traditis armis, certa pecuniæ summa persoluta dimitterentur; de Lacedæmoniis vero, et *eorum* duce, et si quis alius intus

ὅ τι ἂν βέλωνται. ἐπὶ τέτοις ὁμολογήσαντες ἐξῆλθον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, τὰ μακρὰ τείχη ἀποῤῥήξαντες ἀπὸ τῆς [l] τῶν Μεγαρέων πόλεως, καὶ τὴν Νίσαιαν παραλαβόντες, τἄλλα παρεσκευάζοντο.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

ο'. Βρασίδας δὲ ὁ Τέλλιδος Λακεδαιμόνιος κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανε περὶ Σικυῶνα καὶ Κόρινθον ὢν, [m] ἐπὶ Θρᾴκης [n] στρατιὰν παρασκευαζόμενος. καὶ ὡς ᾔσθετο τῶν τειχῶν τὴν ἅλωσιν, δείσας περί τε τοῖς ἐν τῇ Νισαίᾳ [o] Πελοποννησίοις, καὶ μὴ τὰ Μέγαρα ληφθῇ, πέμπει ἔς τε τοὺς Βοιωτοὺς, κελεύων [p] κατὰ τάχος [q] στρατιᾷ ἀπαντῆσαι ἐπὶ [r] Τριποδίσκου, (ἔστι δὲ κώμη τῆς Μεγαρίδος, ὄνομα τῦτο ἔχουσα, ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ [s] Γερανείᾳ) καὶ αὐτὸς ἔχων ἦλθεν ἑπτακοσίους μὲν καὶ δισχιλίους Κορινθίων ὁπλίτας, Φλιασίων δὲ τετρακοσίους, [t] Σικυωνίων δὲ ἑξακοσίους, καὶ τοὺς μεθ' αὐτοῦ, ὅσοι ἤδη ξυνειλεγμένοι ἦσαν· οἰόμενος τὴν Νίσαιαν ἔτι καταλήψεσθαι ἀνάλωτον. ὡς δὲ ἐπύθετο, ([u] ἔτυχε γὰρ νυκτὸς ἐπὶ τὸν Τριποδίσκον ἐξελθὼν,) [x] ἀπολέξας τριακοσίους τοῦ στρατοῦ, πρὶν ἐκπυ-

[l] Τῶν omittit *Cl.* [m] Καὶ ἐπὶ Θρᾴκης *Ar. C.* Antea Mosqu. d. ὁ ante Τέλλ. et pro hoc est ἴλιδος. Ibid. ς. in Βρασίδας script. a m. 2. [n] Στρατείαν παρασκευαζομένους malit *Æ. Port.* ut infra p. 257. *Huds.* [o] Πελλοποννησίοις *Gr.* [p] Κατατάχος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. [q] Forsan πανστρατιᾷ, ut infra. *Æ. Port.* [r] Τριποδίσκον *Marg. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Τὸ Τριποδίσκον *Gr.* [s] Γερανίᾳ *Cass.* Mosqu. Aug. [t] Καὶ Σικυωνίων ἑξακοσίους τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ *Ar.* Σικυωνίων δὲ ἑξακοσίους omittit *C.* et καὶ τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ legit. Μεθ' ἑαυτοῦ *Cl. Reg.* et *Cass.* Cum *Cod. C.* consentit *Dan.* Μετ' αὐτοῦ Mosqu. [u] Ἐτύγχανε *Cl.* Mox ἐξελθεῖν Mosqu. [x] Ἀπολέξας τριακοσίους τοῦ στρατοῦ absunt a *Reg.*

esset, Athenienses arbitratu suo statuerent. Hac igitur compositione his conditionibus facta exierunt. Athenienses autem, cum longos muros ab urbe Megarensium abrupissent, et Nisæam *per deditionem* accepissent, ad alia se præparabant.

70. Brasidas vero Tellidis filius, Lacedæmonius, per idem tempus forte circa Sicyonem et Corinthum agebat; exercitum comparans, quem in Thraciam duceret. cumque muros *ab Atheniensibus* captos, intellexisset, metuens et Peloponnesiis, qui erant in Nisæa, et *veritus*, ne Megara caperentur, *nuntium* mittit ad Bœotos, jubens *eos* cum *suis* copiis ad Tripodiscum *sibi* obviam venire. (est autem vicus agri Megarensis hoc nomen habens, sub monte Geranea situs) et ipse *eo* venit cum duobus millibus et septingentis Corinthiorum militibus, Phliasiorum quadringentis, Sicyoniorum sexcentis, et cum iis, quos jam collectos secum habebat, quod existimaret, se Nisæam adhuc inventurum inexpugnatam. Sed cum *rem* audisset (noctu enim egressus ad Tripodiscum contendebat) cum delecta trecentorum manu, ante quam rumor de ipsius adventu ad hostium aures

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

στος γενέσθαι, προσῆλθε τῇ τῶν [y] Μεγαρέων πόλει, λαθὼν τοὺς Ἀθηναίους, ὄντας περὶ τὴν θάλασσαν· βουλόμενος μὲν, τῷ λόγῳ, καὶ ἅμα, εἰ δύναιτο, ἔργῳ, τῆς Νισαίας πειράσαι· τὸ δὲ μέγιστον, τὴν τῶν Μεγαρέων πόλιν εἰσελθὼν βεβαιώσασθαι. καὶ ἠξίου δέξασθαι σφᾶς, λέγων ἐν ἐλπίδι εἶναι ἀναλαβεῖν Νίσαιαν.

οα΄. Αἱ δὲ τῶν Μεγαρέων στάσεις, φοβούμεναι, οἱ μὲν, μὴ τοὺς φεύγοντας σφίσιν [z] ἐσαγαγὼν, αὐτοὺς ἐκβάλῃ, οἱ δὲ, μὴ αὐτὸ τοῦτο ὁ δῆμος δείσας [a] ἐπίθηται σφίσι, καὶ ἡ πόλις ἐν μάχῃ [b] καθ' αὑτὴν οὖσα, ἐγγὺς ἐφεδρευόντων Ἀθηναίων, ἀπόληται, οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' [c] ἀμφοτέροις ἐδόκει ἡσυχάσασι τὸ μέλλον περιϊδεῖν. ἤλπιζον γὰρ καὶ μάχην ἑκάτεροι ἔσεσθαι τῶν τε Ἀθηναίων καὶ τῶν προσβοηθησάντων· καὶ [d] οὕτω σφίσιν ἀσφαλεστέρως ἔχειν, ὅστις εἴη εὔνους κρατήσασι, [e] προσχωρῆσαι. ὁ δὲ Βρασίδας, ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἀνεχώρησε πάλιν ἐς τὸ ἄλλο στράτευμα.

[y] Μεγάρων *Gr.* Mox 71. init. μαγαρέων Mosqu. [z] Εἰσαγαγὼν *Ar.* Mox ἐκβαλεῖ Mosqu. [a] Ἐπιθῆται et paullo post ἀπολεῖται *Cass.* Ἐπιθῆται Aug. [b] Καθ' ἑαυτὴν *Cl.* [c] Id est : ἀμφοτέρᾳ τῇ τῶν Μεγαρέων στάσει. Sic et supra articulus diversi generis jungitur cum στάσει, Atticorum more. Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dialect. Att. p. 131. *Huds.* Antea ἀπολεῖται Mosqu. [d] Οὕτως *Cass.* Mosqu. et hic supra, μέλλοντι. [e] Προχωρῆσαι *Ar. C. Dan.* Paullo ante olim post εὔνους comma erat positum.

pervenisset, ad Megarensium urbem accessit, clam Atheniensibus, qui ad mare erant; * cupiens, ut præ se ferebat, atque adeo re ipsa, si qua posset, Nisæam adtentare : sed in primis Megarensium urbem ingressus confirmare, *et adversus hostes tutari.* quare *Megarenses* rogabat, ut se reciperent, dicens se de Nisæa recipienda *bonam* spem habere.

71. Sed Megarensium factiones veritæ : illa quidem, ne *Brasidas* exsulibus *in urbem* contra se reductis, se ipsam expelleret; hæc vero, ne populus hoc ipsum metuens in se faceret impetum, et civitas bello domestico pressa, Atheniensibus e propinquo insidiantibus, periret, *eum* non receperunt : sed utrisque placuit, ut quiescentes eventum rei circumspicerent *ac exspectarent.* Sperabant enim utrique, pugnam commissum iri inter Athenienses, et illos, qui ad opem *urbi* ferendam venerant. atque ita sibi fore tutius partes sequi victorum, qui sibi benevoli essent. Brasidas vero cum *rem ipsis* persuadere non posset, ad reliquum exercitum retro rediit.

* Nisæam tentaturus, verbo quidem, sed re quoque, si posset : sed et etc. *Valla.* Volens, ut quidem famam spargebat, et ut re ipsa, si posset, cupiebat, Nisæam attentare, sed etc. *Vel,* Famam quidem spargens se velle, atque adeo re ipsa, si qua ratione posset, volens Nis. etc. *Stephanus.* Huds.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

οβʹ. Ἅμα δὲ τῇ ἕῳ οἱ Βοιωτοὶ παρῆσαν, διανενοημένοι μὲν, καὶ πρὶν Βρασίδαν [f] πέμψαι, βοηθεῖν ἐπὶ τὰ [g] Μέγαρα, ὡς οὐκ ἀλλοτρίου ὄντος τοῦ κινδύνου, καὶ ἤδη ὄντες πανστρατιᾷ [h] Πλαταιᾶσιν. ἐπειδὴ δὲ καὶ ἦλθεν ὁ ἄγγελος, πολλῷ μᾶλλον ἐῤῥώσθησαν. καὶ ἀποστείλαντες [i] διακοσίους καὶ δισχιλίους ὁπλίτας, καὶ ἱππέας ἑξακοσίους, τοῖς πλείοσιν ἀπῆλθον πάλιν. παρόντος δὲ ἤδη ξύμπαντος τοῦ στρατεύματος, ὁπλιτῶν οὐκ [k] ἔλασσον ἑξακισχιλίων, καὶ τῶν Ἀθηναίων τῶν μὲν ὁπλιτῶν περί τε τὴν Νίσαιαν ὄντων καὶ τὴν θάλασσαν ἐν τάξει, τῶν δὲ ψιλῶν ἀνὰ τὸ πεδίον ἐσκεδασμένων, οἱ [l] ἱππεῖς οἱ τῶν Βοιωτῶν, ἀπροσδοκήτοις ἐπιπεσόντες τοῖς ψιλοῖς, ἔτρεψαν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. ἐν γὰρ τῷ προτοῦ [m] οὐδεμία βοήθειά [n] πω τοῖς Μεγαρεῦσιν οὐδαμόθεν ἐπῆλθεν. ἀντεπεξελάσαντες δὲ καὶ οἱ τῶν Ἀθηναίων, ἐς χεῖρας ᾖσαν· καὶ ἐγένετο ἱππομαχία [o] ἐπιπολὺ, ἐν ᾗ ἀξιοῦσιν ἑκάτεροι οὐχ ἥσσους γενέσθαι. τὸν μὲν γὰρ ἵππαρχον τῶν Βοιωτῶν, καὶ ἄλλους τινὰς οὐ πολλοὺς, πρὸς αὐτὴν τὴν Νίσαιαν [p] προσελάσαντες οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἀποκτείναντες, ἐσκύ-

[f] Scilicet ἄγγελον. Infra enim dicitur, ἐπειδὴ δὲ ἦλθεν ὁ ἄγγελος. *Æ. Port.* [g] Μεγάρεια *Dan.* [h] Πλαταιεῦσιν *Ar.* Mosqu. Aug. Deest *C.* et *Dan.* [i] Διακοσίους δὲ καὶ *Gr.* Χιλίους Mosqu. [k] Ἔλασσον *C.* Aug. [l] Ἱππῆς *Reg. Cass.* Aug. Mox ἀπροσδοκήτως Mosqu. [m] Μηδεμία *Cl. Gr.* et πρὸ τοῦ. [n] Πω omittunt *Ar. C.* Mox ἀπῆλθεν Mosqu. [o] Scilicet διάστημα χρόνου. Ἐπὶ πολὺ *Marg. C.* [p] Προσελάσαντας, οἱ Ἀθηναῖοι, ἀποκτεί-

72. At primo statim diluculo Bœoti affuerunt, qui in animo quidem habebant, vel ante quam Brasidas *nuntium ad ipsos* mitteret, Megaris succurrere; tum quod hoc periculum a se non alienum esse ducerent, tum etiam quod cum frequentibus copiis ad Platæas jam essent. Sed cum nuntius etiam venisset, multo magis animati sunt. Quare duobus millibus gravis armaturæ militum, et ducentis præterea, equitibusque sexcentis *ad Brasidam* missis, cum majore copiarum parte *domum* reverterunt. Cum autem omnes copiæ militum gravis armaturæ non minus sex millium jam adessent, et Athenienses suorum gravis armaturæ militum aciem instructam haberent ad Nisæam et ad mare, et levis eorum armatura per campos vagaretur, Bœotorum equitatus, impressione in eam ex improviso facta, in fugam vertit, et ad mare repulit. nam ante diem illum nulla auxilia ex ullo loco Megarensibus venerant. Sed cum et ipse Atheniensium equitatus ei obviam procurrisset, ad manus venerunt, et equestre prœlium ad multum diei spatium *inter illos* est commissum, in quo utrique se non inferiores fuisse putant. nam equitatus Bœoti præfectum, et aliquot alios ad ipsam Nisæam provectos, Athenienses *interfecerunt, et* interfectos spoliarunt: et corpori-

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

λευσαν. καὶ τῶν τε νεκρῶν τούτων κρατήσαντες, ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν, καὶ τροπαῖον ἔστησαν. οὐ μέντοι ἔν γε τῷ παντὶ ἔργῳ βεβαίως οὐδέτεροι τελευτήσαντες ἀπεκρίθησαν, ἀλλ' οἱ μὲν Βοιωτοὶ, πρὸς τοὺς ἑαυτῶν, οἱ δὲ, ἐπὶ τὴν Νίσαιαν.

ογ'. [q] Μετὰ δὲ τοῦτο, Βρασίδας καὶ τὸ στράτευμα ἐχώρουν ἐγγυτέρω τῆς θαλάσσης καὶ τῆς τῶν Μεγαρέων πόλεως· καὶ καταλαβόντες χωρίον ἐπιτήδειον, παραταξάμενοι, [r] ἡσύχαζον, οἰόμενοι σφίσιν ἐπιέναι τοὺς Ἀθηναίους, καὶ τοὺς Μεγαρέας ἐπιστάμενοι περιορωμένους, ὁποτέρων ἡ νίκη ἔσται. [s] καλῶς δὲ ἐνόμιζον σφίσιν ἀμφότερα ἔχειν, ἅμα μὲν, τὸ μὴ ἐπιχειρεῖν προτέρους, [t] μηδὲ μάχης καὶ κινδύνου ἑκόντας ἄρξαι. [u] ἐπειδή γε ἐν φανερῷ ἔδειξαν ἕτοιμοι ὄντες ἀμύνεσθαι, καὶ αὐτοῖς ὥσπερ ἀκονιτὶ [x] δικαίως ἂν τὴν νίκην τίθεσθαι· ἐν τῷ αὐτῷ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Μεγαρέας ὀρθῶς ξυμβαίνειν. εἰ μὲν γὰρ μὴ ὤφθησαν ἐλθόντες, [y] οὐκ ἂν ἐν τύχῃ γίγνεσθαι σφίσιν, ἀλλὰ σαφῶς ἂν, ὥσπερ ἡσσηθέντων, στερηθῆναι εὐθὺς τῆς πόλεως· νῦν δὲ κἂν

ναντες, ἐσκύλευσαν legendum censet *Æ. Port. Huds.* Mox ἐσκύλευσαν d. Mosqu. [q] Μετὰ τοῦτο δὲ *Gr.* [r] Ἡσύχαζον omittunt *Ar. C. Dan.* Antea Mosqu. ἐπιτήδειον. [s] Καὶ ὡς δὲ *Dan.* [t] Μὴ δὲ *Ar. C.* Aug. *Reg.* Μὴ δὲ Mosqu. et ἄρξασθαι. [u] Ἐπειδή γε ἐν φανερῷ ἔδειξαν totum hoc omittunt *Ar. C. Dan.* [x] Τὴν νίκην δικαίως ἂν τίθεσθαι *Ar. C.* Mosqu. sed ἂν d. et deinde scr. ἀντιθέσθαι. Τίθεσθαι pro προστίθεσθαι. *Huds.* Sic quoque *Reg. Cass. Dan. Gr.* et hic ἀκονιτί. [y] Οὐκ ἂν desunt *C. Dan.*

bus etiam ipsorum potiti, ea per inducias *Bœotis* reddiderunt, et tropæum statuerunt. Neutri tamen in hoc toto prœlio certum minimeque dubium pugnæ eventum adepti, diremti sunt. sed Bœoti quidem, ad suos; Athenienses vero, ad Nisæam *se receperunt.*

73. Postea vero Brasidas, ejusque copiæ propius mare et Megara accesserunt. Et occupato loco idoneo, acie instructa, quiescebant; existimantes fore, ut Athenienses contra se venirent, et scientes Megarenses circumspicere, utrorum esset futura victoria. Utrumque autem opportune sibi casurum existimabant, simul quidem, si *ipsi hostem* priores non aggrederentur, nec prœlii periculosi initium sua sponte facerent. siquidem aperte demonstraverant, se ad hostem propulsandum paratos esse, sibique quodammodo sine pulvere *et labore* victoriam merito tributum iri. simul etiam, quod ad Megarenses attineret, rem *sibi* feliciter cessuram. Nisi enim in *illorum* conspectum venissent, * rem nullo modo in dubium a se vocatum iri; sed proculdubio se urbe, quasi victos, protinus privatum iri *putabant.* Jam vero illud etiam fortasse eventurum,

* Non dubitaturos fuisse, sed proculdubio amissuros Megara, quasi victos. Γίγνεσθαι τὶ ἐν τύχῃ τινὶ, poni aliquid in dubio. *Æ. Port.* Huds.

τυχεῖν αὐτοὺς Ἀθηναίους μὴ βουληθέντας ἀγωνίζεσθαι, ὥστε [z] ἀμαχητὶ ἂν περιγενέσθαι αὐτοῖς, ὧν ἕνεκα ἦλθον. ὅπερ καὶ ἐγένετο. οἱ γὰρ [a] Μεγαρῆς, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ἐτάξαντο μὲν [b] παρὰ τὰ [c] μακρὰ τείχη ἐξελθόντες, ἡσύχαζον δὲ καὶ αὐτοὶ, μὴ ἐπιόντων, λογιζόμενοι καὶ οἱ ἐκείνων στρατηγοὶ, μὴ ἀντίπαλον εἶναι σφίσι τὸν κίνδυνον, ἐπειδὴ καὶ τὰ πλείω αὐτοῖς [d] προεκεχωρήκει ἄρξασι μάχης πρὸς πλείονας [e] αὐτῶν, ἢ λαβεῖν νικήσαντας Μέγαρα, ἢ σφαλέντας, τῷ [f] βελτίστῳ τοῦ ὁπλιτικοῦ βλαφθῆναι· τοῖς δὲ ξυμπάσης τῆς δυνάμεως καὶ τῶν παρόντων μέρος ἕκαστον κινδυνεύειν εἰκότως ἐθέλειν τολμᾶν. χρόνον δὲ ἐπισχόντες, καὶ ὡς οὐδὲν ἀφ᾽ ἑκατέρων ἐπεχειρεῖτο, ἀπῆλθον πρότερον οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Νίσαιαν, καὶ αὖθις οἱ Πελοποννήσιοι, ὅθεν [[g] περ] ὡρμήθησαν.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

οδ΄. Οὕτω δὴ τῷ μὲν Βρασίδᾳ αὐτῷ καὶ τοῖς ἀπὸ

[z] Ἀμαχεὶ *Cl. Cass.* Aug. [a] Μεγαρεῖς *Ar.* Mosqu. *C.* itidemque paulo infra. *Huds.* ubi ita etiam *Dan.* Mosqu. [b] Περὶ *Ar. C. Dan.* [c] Μικρὰ *Reg.* [d] Προεκεχωρήκει *Dan.* Ante οἱ d. Mosqu. ante στρατηγοί. [e] Αὐτῶν *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* [f] Πλείστῳ *Reg.* [g] Περιωρμήθησαν *Dan.*

ut ipsi Athenienses prœlium detrectarent, atque ita res eas, quarum causa venerant, sibi sine prœlio conservatum iri *credebant*. Quod etiam evenit. * Megarenses enim, cum Athenienses *ex Nisæa* egressi aciem quidem ad longos muros instruxissent, sed tamen ipsi quoque quiescerent, *Peloponnesiis ipsos* non invadentibus, quod ipsorum etiam *Atheniensium* duces reputarent, sibi, *et hostibus* periculum non esse par. nam cum pleraque feliciter ipsis jam successissent, *existimabant, se,* si priores prœlium adversus copias suis majores inirent, aut victores Megara capturos, aut victos, amissa præstantissima *totius* exercitus parte, cladem accepturos. Illos vero, quod exercitum ex omnibus Peloponnesi civitatibus collectum haberent, cum singulis etiam singularum civitatum partibus merito velle belli fortunam periclitari, et audere. Cum autem aliquandiu in armis commorati fuissent, et neutra acies alteram aggrederetur, discesserunt, prius Athenienses in Nisæam, deinde vero Peloponnesii unde venerant.

74. Sic igitur Megarenses, exsulum amici, cum ipsi Brasidæ, ut victori, tum etiam *cæteris* ducibus ex

* Siquidem Megarenses, ubi Athenienses egressi apud muros longos instructa acie quieverunt, idem et ipsi fecerunt. Quiescebant autem illi, quod eorum duces censebant, si a Lacedæmoniis non invaderentur, haudquaquam par esse discrimen etc. *Valla.* Atheniensibus namque acie instructa ante longos progressis muros, Megarenses, postquam non occurrerunt, ipsi etiam quieverunt. quippe duces Athen. etc. *Acacius. Totus hic locus valde obscurus, cui et tenebras offuderunt interpretes; quid sibi velit hic noster, nulla conjectura assequi possum. Aut igitur, ut mea fert sententia,* ἀπὸ κοινοῦ *repetendum* ἡσύχαζον, *aut* ὡς *pro adverbio similitudinis accipiendum et distinctio post* Μεγαρῆς *delenda.* Huds.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

τῶν πόλεων ἄρχουσιν οἱ τῶν φευγόντων φίλοι Μεγαρῆς, ὡς ἐπικρατήσαντι, καὶ τῶν Ἀθηναίων [h] οὐκέτι ἐθελησάντων μάχεσθαι, θαρσοῦντες μᾶλλον, ἀνοίγουσί τε τὰς πύλας, καὶ δεξάμενοι, καταπεπληγμένων ἤδη τῶν πρὸς [i] τοὺς Ἀθηναίους πραξάντων, ἐς λόγους ἔρχονται. καὶ ὕστερον ὁ μὲν, διαλυθέντων τῶν [k] ξυμμάχων κατὰ πόλεις, ἐπανελθὼν καὶ αὐτὸς ἐς τὴν Κόρινθον, τὴν ἐπὶ Θρᾴκης στρατείαν παρεσκεύαζεν, ἵνα περ καὶ [l] τοπρῶτον ὥρμητο· οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει Μεγαρῆς, ἀποχωρησάντων καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐπ' οἴκου, ὅσοι μὲν τῶν πραγμάτων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους μάλιστα μετέσχον, εἰδότες, ὅτι ὤφθησαν, εὐθὺς [m] ὑπεξῆλθον. οἱ δὲ ἄλλοι, κοινολογησάμενοι τοῖς τῶν φευγόντων φίλοις, [n] κατάγουσι τοὺς ἐκ Πηγῶν, [o] ὁρκώσαντες πίστεσι μεγάλαις, μηδὲν μνησικακήσειν, βουλεύσειν δὲ τῇ πόλει τὰ ἄριστα. οἱ δὲ, ἐπειδὴ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐγένοντο, καὶ ἐξέτασιν ὅπλων ἐποιήσαντο, διαστήσαντες τοὺς λόχους, ἐξελέξαντο τῶν τε ἐχθρῶν καὶ οἳ ἐδόκουν μάλιστα ξυμπρᾶξαι τὰ πρὸς [p] τοὺς Ἀθηναίους, ἄνδρας ὡς ἑκατόν· καὶ

[h] Οὐκ ἔτι *Ar. C.* Aug. et antea ὡς ἐπὶ κρατήσ. [i] Τοὺς deest *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* [k] Συμμάχων Mosqu. Aug. *Reg.* sic Cap. 67. τῶν ἄλλων συμμάχων *Reg.* Cap. 75. συναγείραντες, Cap. 77. στρατὸν συλλέξας, et τὴν Ἀθηναίων συμμαχίαν, Cap. 81. τῶν ταύτῃ συμμάχων *Gr.* et Cap. 86. οὐχ ἵνα συμμάχους ὑμᾶς *Cass.* [l] Τὸ πρῶτον *Ar. C. Cass.* Aug. [m] Ἐξῆλθον *Cl.* [n] Κατάγουσιν *Cass.* Aug. [o] Ὁρκίσαντες *Ar. C. Dan.* Mosqu. [p] Τοὺς deest *Reg.* ut τῶν ante ἐχθρ. Mosqu.

civitatibus animo magis confirmati, quod Athenienses tunc pugnare noluissent, portas aperiunt; et cum eo recepto in colloquium veniunt, illis jam timore perculsis, qui Atheniensium partes sequuti fuerant. postea vero hic quidem, sociis in urbes suas dilapsis, et ipse Corinthum reversus, expeditionem in Thraciam parabat, * quo et ante cogitabat. Megarenses vero, qui in urbe erant, cum Athenienses quoque domum rediissent, quotquot rebus Atheniensium studuerunt, et consiliorum *de urbe prodenda initorum* maxime participes fuerant, quia sciebant, se conspectos fuisse, confestim se subduxerunt: cæteri vero, colloquio cum exsulum amicis habito, eos, qui apud Pegas erant, reduxerunt, cum eos religiosissimo sanctissimoque jurejurando obstrinxissent, eos omnem præteritarum injuriarum memoriam depossituros, optimaque consilia reipublicæ daturos. At illi, postquam Magistratus gerere cœperunt, armaque lustrarunt, dispositis cohortibus, delegerunt ex inimicis, et iis, qui Atheniensium partibus maxime favisse videbantur, ad centum viros. Cum

* Quo antea constituerat. *Valla.* Cujus gratia primo exierat. *Acacius.* Huds.

τούτων πέρι ἀναγκάσαντες τὸν δῆμον ψῆφον φανερὰν διενεγκεῖν, ὡς κατεγνώσθησαν, ἔκτειναν· καὶ ἐς ὀλιγαρχίαν [q] τὰ μάλιστα κατέστησαν τὴν πόλιν. καὶ πλεῖστον δὴ χρόνον αὕτη [r] ὑπ' ἐλαχίστων νεμομένη ἐκ στάσεως μετάστασις [s] ξυνέμεινε.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

οέ. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, τῆς Ἀντάνδρου ὑπὸ τῶν Μιτυληναίων, ὥσπερ διενοοῦντο, μελλούσης [t] κατασκευάζεσθαι, οἱ τῶν ἀργυρολόγων Ἀθηναίων στρατηγοὶ, [u] Δημόδοκος καὶ Ἀριστείδης, ὄντες περὶ Ἑλλήσποντον (ὁ γὰρ τρίτος αὐτῶν Λάμαχος [x] δέκα ναυσὶν ἐς τὸν Πόντον ἐσεπεπλεύκει,) ὡς ᾐσθάνοντο τὴν παρασκευὴν τοῦ χωρίου· καὶ ἐδόκει αὐτοῖς δεινὸν εἶναι, μὴ, ὥσπερ [y] τὰ Ἄναια, ἐπὶ τῇ Σάμῳ γένηται, (ἔνθα οἱ φεύγοντες τῶν Σαμίων καταστάντες, τούς τε Πελοποννησίους ὠφέλουν ἐς τὰ ναυτικὰ, κυβερνήτας πέμποντες, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει Σαμίους ἐς ταραχὴν καθίστασαν, καὶ τοὺς ἐξιόντας ἐδέχοντο·) οὕτω δὴ, ξυναγείραντες ἀπὸ τῶν ξυμμάχων στρατιὰν, καὶ πλεύσαντες, μάχῃ τε νικήσαντες τοὺς ἐκ τῆς Ἀντάνδρου ἐπεξελθόντας, ἀνα-

Eodem tempore.

[q] Τὰ μάλιστα *Ar. C.* Mosqu. Aug. ita edidit *Æ. Port.* [r] Ὑπ' ἐλαχίστων γινομένων *Marg.* Ὑπ' ἐλαχίστων γινομένη *Cl. Gr.* Sic quoque *Reg.* et *Cass.* νεμομένη recenti manu inter versus scriptum habet *Reg.* Γινομ. Aug. et in marg. a m. 2. γρ. νεμομένη. [s] Συνέμεινεν *Cass. Gr.* Ξυνέμεινεν Aug. [t] Παρασκευάζεσθαι *C.* [u] Δημόδοτος *Marg.* Δημόδηκος *Ar.* [x] Pro ξὺν δέκα ναυσὶν etc. ut infra πορευόμενος ἑπτακοσίοις etc. pro ξὺν ἑπτακοσίοις. et sæpe ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ pro ξὺν στρατῷ. Vide *Stephani* Append. ad Script. al. de Dial. Att. p. 96. *Huds.* [y] Ἄνω Mosqu. Ἀναία in singulari apud *Steph.* περὶ πόλεων, ubi observat *Berkelius* verba hæc ita constituenda esse, ut ex iis sensum elicias: μὴ ὥσπερ τὰ ἐν Ἀναίᾳ ἐπὶ τῇ Σάμῳ γένηται. *Vallam*que hæc ita transtulisse, quasi Ἀναία in Samo esset sita, cum debuisset vertere *apud* vel *juxta Samum.* Vide *Berkelium* ad *Steph.* in voce Ἀναία.

autem populum de his suffragia aperte ferre coëgissent, postquam *ab eo* damnati fuerunt, *eos* interfecerunt: et reipublicæ statum in Oligarchiam maxima ex parte commutarunt. atque hæc status commutatio, quæ propter seditionem accidit, sub paucissimis diutissime duravit.

75. Eadem autem æstate, cum Antandrus a Mitylenæis, quemadmodum constituerant, esset munienda: Atheniensium duces, qui classi ad pecuniam legendam missæ præerant, Demodocus et Aristides, qui circum Hellespontum erant (nam Lamachus tertius eorum cum decem navibus in Pontum abierat) cum primum audissent locum illum muniri, ipsis etiam res periculosa visa est, ne ut Anæa contra Samum esset, ubi Samiorum exsules, positis sedibus, Peloponnesios in rebus nauticis adjuvabant, gubernatores *ad ipsos* mittendo; et Samios, qui in urbe erant, perturbabant; et *illos,* qui urbe pellebantur, recipiebant. Hac igitur de causa *Athenienses,* exercitu ex sociis collecto, Antandrum petunt,

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

λαμβάνουσι τὸ χωρίον πάλιν. καὶ οὐ πολὺ ὕστερον ἐς τὸν Πόντον ἐσπλεύσας Λάμαχος, ἐν τῇ Ἡρακλεώτιδι [z] ὁρμίσας ἐς τὸν [a] Κάληκα ποταμὸν, ἀπόλλυσι τὰς ναῦς, ὕδατος ἄνωθεν γενομένου, [b] καὶ κατελθόντος αἰφνιδίου τοῦ ῥεύματος. αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ πεζῇ διὰ Βιθυνῶν Θρακῶν (οἵ εἰσι πέραν ἐν τῇ Ἀσίᾳ) ἀφικνεῖται ἐς Χαλκηδόνα, τὴν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Πόντου, Μεγαρέων ἀποικίαν.

οϛʹ. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει καὶ [c] Δημοσθένης Ἀθηναίων στρατηγὸς τεσσαράκοντα ναυσὶν ἀφικνεῖται ἐς Ναύπακτον, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκ τῆς Μεγαρίδος ἀναχώρησιν. τῷ γὰρ Ἱπποκράτει καὶ ἐκείνῳ τὰ Βοιώτια πράγματα ἀπό τινων ἀνδρῶν ἐν ταῖς [d] πόλεσιν ἐπράσσετο, βουλομένων [e] μεταστῆσαι τὸν κόσμον, καὶ ἐς δημοκρατίαν, ὥσπερ οἱ Ἀθηναῖοι, τρέψαι· καὶ [f] Πτοιοδώρου μάλιστ᾽ ἀνδρὸς φυγάδος ἐκ Θηβῶν [g] ἐσηγουμένου, τάδε αὐτοῖς [h] παρεσκευάσθη· Σίφας μὲν ἔμελλόν τινες [i] παραδώσειν. [k] αἱ δὲ Σίφαι, εἰσὶ τῆς Θεσπικῆς γῆς ἐν τῷ Κρισαίῳ κόλπῳ ἐπιθαλασσίδιοι. Χαιρώνειαν δὲ, ἣ ἐς Ὀρχομενὸν, τὸν [l] Μινύειον πρότερον καλούμε-

[z] Ὁρμήσας *Cl. Cass. Gr.* Mosqu. Aug. in quo verba supra ἀπὸ τ. ξυμμάχ. (Cod. συμμ.) ad πλεύσαντες, des. in cont. sed scr. in marg. [a] Κάλυκα *Ar. C.* Vid. *Annott. Huds.* [b] Καὶ omittunt *Ar. C. Dan.* Mosqu. id. αἰφνηδίῃ, sed supra η 2. puncta: et c. extr. Μεγαραίων. [c] Δημοσθένης ὁ τῶν Ἀθηναίων *Marg. Cam.* [d] Πόλεσι *Gr.* [e] Μεταστῆσαι τὴν πολιτείαν *Gr.* [f] Ποιοδώρου *Gr.* Πτιοδώρου *Dan.* [g] Εἰσηγουμένου *Reg.* [h] Παρεσκευάσθη τι. Σίφας *Dan.* [i] Προδώσειν *Cl. Cass.* Aug. [k] Σίφαι, ἐπίνειον τῆς Θεσπιακῆς. *Steph. Byzant. Huds.* [l] Μινύιον *Cass.* Μινΰϊον Aug. Mosqu.

illisque prœlio superatis, qui inde contra se prodierant, locum illum iterum recipiunt. Nec multo post Lamachus, qui in Pontum navigaverat, cum in agro Heracleensi classem ad Calecis fluvii ripam appulisset, eam amisit, aquis cœlitus delapsis, et subita vi torrentis devoluti. Quare cum ipse, tum ejus exercitus itinere pedestri per Bithynos Thraces (qui sunt trans mare in Asia) pervenit Chalcedonem Megarensium coloniam, in Ponti faucibus sitam.

76. Eadem æstate Demosthenes Atheniensium dux cum quadraginta navibus Naupactum se contulit, statim a discessu ex agro Megarensi. Nam quidam *Bœoti*, qui in civitatibus erant, *illarum* statum commutare, et in popularem, qualis erat is, quo Atheniensium respublica regebatur, convertere cupientes, cum Hippocrate et illo de rebus Bœotiis innovandis egerant. Ptœodoro autem exsule Thebano potissimum autore, hunc in modum res præparaverant. Quidam Siphas per proditionem tradere statuerant: Siphæ autem sunt oppidum agri Thespici maritimum, in sinu Crisæo situm. Chæroneam vero (quæ * accensetur Orchomeno, qui prius *quidem* Miny-

* Contributa est Orchom. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U.C. Varr. 330.

νόν, νῦν δὲ [m] Βοιώτειον, ξυντελεῖ, ἄλλοι ἐξ Ὀρχομενοῦ ἐνεδίδοσαν. καὶ οἱ Ὀρχομενίων φυγάδες ξυνέπρασσον [n] ταμάλιστα, καὶ ἄνδρας ἐμισθοῦντο ἐκ Πελοποννήσου. ἔστι δὲ ἡ Χαιρώνεια ἔσχατον τῆς Βοιωτίας, πρὸς τῇ [o] Φανότιδι τῆς Φωκίδος· [p] καὶ Φωκέων μετεῖχόν τινες. τοὺς δὲ Ἀθηναίους ἔδει Δήλιον καταλαβεῖν, τὸ ἐν τῇ Ταναγραίᾳ πρὸς Εὔβοιαν τετραμμένον Ἀπόλλωνος ἱερόν· ἅμα δὲ ταῦτα ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ γίγνεσθαι, ὅπως μὴ ξυμβοηθήσωσιν ἐπὶ τὸ Δήλιον οἱ Βοιωτοὶ ἀθρόοι, [q] ἀλλ᾽ ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν [r] ἕκαστοι [s] κινούμενοι. καὶ εἰ κατορθοῖτο ἡ πεῖρα, καὶ τὸ Δήλιον τειχισθείη, ῥᾳδίως ἤλπιζον, εἰ καὶ μὴ παραυτίκα νεωτερίζοι τι τῶν κατὰ τὰς πολιτείας τοῖς Βοιωτοῖς, ἐχομένων τούτων τῶν χωρίων, καὶ λῃστευομένης τῆς γῆς, καὶ οὔσης ἑκάστοις [t] διὰ βραχέος ἀποστροφῆς, οὐ [u] μενεῖν κατὰ χώραν τὰ πράγματα, ἀλλὰ χρόνῳ, τῶν Ἀθηναίων μὲν προσιόντων τοῖς ἀφεστηκόσι, [x] τοῖς δὲ οὐκ οὔσης ἀθρόας

[m] Βοιώτιον *Cass. Gr.* Aug. Mosqu. [n] Τὰ *μάλιστα* *Ar. C.* ita edidit *Æ. Portus.* Aug. Mosqu. [o] Ita libri ad unum omnes: alias suspicarer esse legendum Φανοτεῖ. Infra enim hæc urbs Φανοτεὺς dicitur: quod et testatur *Stephanus* περὶ πόλεων, auctorem hunc nostrum citans. *Huds.* Φανώτιδι *Cass. Reg.* [p] Supple αὐτῆς τῆς Χαιρωνείας, ita ut sensus sit, καὶ Φωκέων τινὲς ἐν αὐτῇ μετὰ τῶν Βοιωτίων οἰκητόρων ᾤκουν *Æ. Port. Huds.* [q] Id est: ἀλλ᾽ ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ἴωσιν βοηθοῦν, ἕκαστοι, ταύτῃ τῇ ἀνελπίστῳ τῶν πολεμίων πείρᾳ κινηθέντες καὶ ἐκπλαγέντες *Idem.* Ἀλλὰ ἐπὶ *Gr.* [r] Ἕκαστος *Gr.* [s] Κινούμενα *Cass.* Aug. et mox, νεωτερίζοιτο, cum punctis supr. syll. το. Νεωτερίζοιτο Mosqu. et antea, τειχισθείη. [t] Διαβραχέως *Ar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Aug. [u] Μένειν *Reg. Dan. Gr.* Aug. [x] Τῆς *Dan.*

nus, nunc vero Bœotius appellatur) alii ex Orchomeno dedituri erant. Et Orchomenii exsules præcipue *eos ad rem peragendam* adjuvabant, et homines ex Peloponneso mercede conducebant. Chæronea autem est oppidum in extremis Bœotiæ finibus situm, Phanotidem versus, quæ est in agro Phocensi. et nonnulli Phocenses cum cæteris colonis in ea habitabant. Oportebat autem *altera ex parte* Athenienses occupare Delium, Apollinis templum, in agro Tanagræo situm, Eubœam versus. Simul etiam hæc ipsa fieri *oportebat* condicta die, ne Bœoti frequentibus copiis ad opem Delio ferendam undique concurrerent: sed de suis ipsorum rebus quique soliciti ad eas tutandas proficiscerentur. Et, si conatus iste feliciter successisset, et Delium muro clausum fuisset, facile sperabant, etiam si non protinus aliquid innovaretur in Rerumpublicarum Bœotiarum statu, si hæc loca occupata fuissent, et ager latrociniis infestaretur, et singulis brevi locorum spatio perfugium esset, res in eodem statu non permansuras: sed temporis progressu, Athenienses, si se adjunxissent iis, qui defecissent, illi vero *Bœoti* non frequentes, *ut*

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

τῆς δυνάμεως, καταστήσειν αὐτὰ ἐς τὸ ἐπιτήδειον· ἡ μὲν οὖν [y] ἐπιβουλὴ, τοιαύτη παρεσκευάζετο.

οζ΄. Ὁ δὲ Ἱπποκράτης, αὐτὸς μὲν ἐκ τῆς πόλεως δύναμιν ἔχων, ὁπότε καιρὸς εἴη, ἔμελλε στρατεύειν ἐς τοὺς Βοιωτούς· τὸν δὲ Δημοσθένην προαπέστειλε ταῖς τεσσαράκοντα ναυσὶν ἐς τὴν Ναύπακτον, ὅπως, ἐξ ἐκείνων τῶν χωρίων στρατὸν ξυλλέξας Ἀκαρνάνων τε καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων, πλέοι ἐπὶ τὰς [z] Σίφας, ὡς προδοθησομένας. ἡμέρα δ' αὐτοῖς εἴρητο, ᾗ ἔδει ἅμα ταῦτα πράσσειν. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἀφικόμενος, Οἰνιάδας [a] δὲ ὑπό τε Ἀκαρνάνων πάντων κατηναγκασμένους καταλαβὼν ἐς τὴν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν, καὶ αὐτὸς ἀναστήσας τὸ ξυμμαχικὸν τὸ [b] ἐκείνῃ πᾶν, ἐπὶ [c] Σαλύνθιον καὶ [d] Ἀγραίους στρατεύσας πρῶτον, καὶ προσποιησάμενος τἆλλα, ἡτοιμάζετο [e] ὡς ἐπὶ τὰς Σίφας, ὅταν δέῃ, ἀπαντησόμενος.

οή. Βρασίδας δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ θέρους πορευόμενος ἑπτακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλίταις ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης, ἐπειδὴ ἐγένετο ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ [f] ἐν Τρα-

[y] Ἐπιβολὴ et supra rec. manu ἐπιβουλὴ *Cass.* Antea ἐπιτήδιον Mosqu. Mox ἐς τοὺς Βοι. [z] Σέφας et mox ἴδει ταῦτα ἅμα *Reg.* Verba ab ὡς προδοθησ. ad verba, ἐπὶ τ. Σίφας, des. Aug. sed in marg. adscr. a m. 1. [a] Δὴ *Marg.* Δὲ om. Mosqu. [b] Ἐκείνου *Ar.* Ἐκείνων *C.* Ἐκείνου *Dan.* [c] Σαλύνθειον *Reg.* [d] Ἀγραοὺς *Gr. Reg.* [e] Ὡς deest *Reg.* Antea τ' ἄλλα Mosqu. [f] Ἐν Τραχινίαις pag. 201. Utroque in loco ἐν Τραχινίᾳ reponendum censet *Æ. Port. Huds.*

ante, copias haberent, res illas in statum *sibi* commodum, adducturos. Hæc igitur consilia inita fuerant.

77. Hippocrates autem cum urbanis copiis, quum tempus opportunum afforet, ipse quidem bellum Bœotis illaturus erat. Demosthenem vero cum quadraginta navibus Naupactum præmisit, ut, coacto ex illis locis exercitu Acarnanum et cæterorum sociorum, ad Siphas navigaret, ut prodendas. Dies autem inter eos constituta fuerat, qua hæc confici oportebat. Demosthenes autem, cum *eo* pervenisset, et * Œniadas ab universis Acarnanibus in Atheniensium societatem adactos nactus *et complexus* fuisset, et ipse omnia sociorum, qui in illa regione erant, auxilia evocasset, adversus Salynthium et Agræos primum cum exercitu profectus, cæterisque rebus in suam potestatem redactis, sese præparabat, ut, quando opus esset, ad Siphas *suis* occurreret.

78. Brasidas autem per hoc ipsum æstatis tempus, cum mille et septingentis gravis armaturæ militibus † ad obeundas res Thraciæ pergens, ubi pervenit Heracleam, quæ est in agro

* *Vel*, Œniadas ab universa gente Acarnanum vi adactos, in societatem Atheniensium accepisset etc. Huds.

† In Thraciam pergens etc. *Alii.* Idem.

χῖνι, καὶ, προπέμψαντος αὐτοῦ ἄγγελον ἐς Φάρσαλον παρὰ τοὺς ἐπιτηδείους, [g] ἀξιοῦντος διάγειν ἑαυτὸν καὶ τὴν στρατιὰν, ἦλθον ἐς [h] Μελιτίαν τῆς Ἀχαΐας [i] Πάναιρός τε καὶ Δῶρος, καὶ Ἱππολοχίδας, καὶ Τορύλαος, καὶ Στρόφακος πρόξενος ὢν Χαλκιδέων, τότε δὴ ἐπορεύετο. ἦγον δὲ καὶ ἄλλοι Θεσσαλῶν αὐτὸν καὶ ἐκ [k] Λαρίσσης [l] Νικονίδας, Περδίκκᾳ ἐπιτήδειος ὤν. τὴν γὰρ Θεσσαλίαν ἄλλως τε οὐκ εὔπορον ἦν διϊέναι ἄνευ ἀγωγοῦ, καὶ μετὰ ὅπλων γε δή. καὶ τοῖς πᾶσί γε ὁμοίως Ἕλλησιν ὕποπτον [m] καθεστήκει, τὴν τῶν πέλας μὴ πείσαντας διϊέναι. τοῖς τε Ἀθηναίοις ἀεί ποτε τὸ πλῆθος τῶν Θεσσαλῶν [n] εὔνουν ὑπῆρχεν. ὥστε, εἰ μὴ δυναστείᾳ μᾶλλον ἢ ἰσονομίᾳ ἐχρῶντο τὸ ἐγχώριον οἱ Θεσσαλοὶ, οὐκ ἄν ποτε [o] προῆλθεν. ἐπεὶ καὶ τότε πορευομένῳ αὐτῷ [p] ἀπαντήσαντες ἄλλοι τῶν τἀναντία τούτοις βουλομένων ἐπὶ τῷ Ἐνιπεῖ ποταμῷ, ἐκώλυον, καὶ ἀδικεῖν ἔφασαν, ἄνευ τοῦ πάντων κοινοῦ [q] πορευόμενον. οἱ δὲ ἄγοντες, οὔτε ἀκόντων ἔφασαν διάξειν, αἰφνίδιόν τε παραγενόμενον, ξένοι ὄντες, κομίζειν. ἔλεγε δὲ καὶ

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

[g] Καὶ ἀξιοῦντος *Ar. C. Dan.* Ἑαυτῶν Mosqu. [h] Lege Μελίταιαν ex aliorum auctorum consensu. *Palmerius.* Verum *Polybio, Diodoro* et *Dicæarcho* Μελίτια dicitur: atque etiam Μελίτεια scribi clare indicat *Stephanus* περὶ πόλεων, quem vide pag. 548. *Ed. Berkel. Huds.* [i] Πάραιρος *Reg.* [k] Λαρίσης *Cass.* Aug. Antea ἑαυτῶν Bas. [l] Λικονίδας *Gr.* Περδίκᾳ Mosqu. (ita porro,) et ἐπιτήδειος. [m] Καθειστήκει *Reg.* Mosqu. cui et antea d. τοῖς ante πᾶσι. [n] In *Edit. Huds.* male εὔνοῦν. [o] Προῆλθεν *Steph.* 1. Mosqu. [p] Ἀπαντήσαντες deest *Reg.* Mox τῶν Ἐνιπ. π. Mosqu. [q] Πορευόμενον, pro πορευομένου positum censet *Æ. Port. Huds.*

Trachinio, ubi etiam Panærus, Dorus, Hippolochidas, Torylaus, et Strophacus Chalcidensium hospes, *ad eum* ad Melitiam Achaiæ *oppidum* venerunt, (ipse enim nuntium ad suos necessarios Pharsalum præmiserat, *eos* rogans, ut se suasque copias *per Thessaliam* deducerent) ita demum tunc ire perrexit. Illum vero deducunt cum alii Thessali, tum ex Larissa Niconidas Perdiccæ amicus. alioqui enim Thessaliam sine duce, præcipue vero cum armis, pertransire difficile erat. Atque adeo pariter omnibus Græcis res erat suspecta, per finitimorum regionem venia non impetrata transire. Perpetuoque Thessalorum plebs Atheniensibus erat benevola. Quare nisi Thessali patrio instituto, *paucorum* dominatu potius, quam juris æquabilitate usi fuissent, *Brasidas profecto* nunquam ulterius progressus fuisset. Siquidem vel tunc aliæ contrariæ factionis *Thessali* ei iter facienti ad flumen Enipeum obviam iverunt, eumque *transire* prohibebant, et injuste facere dicebant, quod sine publica totius gentis autoritate transiret. Illi vero, qui deducebant, dixerunt, se nec ipsis invitis eum traducturos: sed, cum ad se repente advenisset, se pro hospitii necessitudine, quæ sibi cum eo intercederet,

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

αὐτὸς ὁ Βρασίδας τῇ Θεσσαλῶν γῇ καὶ αὐτοῖς φίλος ὢν ἰέναι, καὶ Ἀθηναίοις, πολεμίοις οὖσι, καὶ οὐκ ἐκείνοις, ὅπλα ἐπιφέρειν· Θεσσαλοῖς τε οὐκ εἰδέναι καὶ Λακεδαιμονίοις ἔχθραν οὖσαν, ὥστε τῇ [r] ἀλλήλων γῇ μὴ χρῆσθαι. νῦν τε ἀκόντων ἐκείνων οὐκ ἂν προελθεῖν· οὐδὲ γὰρ ἂν δύνασθαι· οὐ μέντοι ἀξιοῦν γε εἴργεσθαι. καὶ οἱ μὲν, ἀκούσαντες ταῦτα, ἀπῆλθον· ὁ δὲ, κελευόντων τῶν ἀγωγῶν, [s] πρίν τι πλέον [t] ξυστῆναι τὸ κωλῦσον, ἐχώρει, οὐδὲν ἐπισχὼν, δρόμῳ. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐκ τῆς Μελιτίας [u] ἀφώρμησεν, ἐς Φάρσαλόν τε ἐτέλεσε, καὶ ἐστρατοπεδεύσατο ἐπὶ τῷ Ἀπιδανῷ ποταμῷ, ἐκεῖθεν δὲ ἐς [x] Φάκιον, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐς [y] Περαιβίαν. ἀπὸ δὲ τούτου [z] ἤδη μὲν τῶν Θεσσαλῶν ἀγωγοὶ πάλιν ἀπῆλθον· οἱ δὲ [a] Περαιβοὶ, αὐτῶν ὑπήκοοι ὄντες Θεσσαλῶν, κατέστησαν [b] αὐτὸν ἐς [c] Δῖον τῆς Περδίκκου ἀρχῆς, ὃ ὑπὸ τῷ Ὀλύμπῳ Μακεδονίας πρὸς Θεσσαλοὺς πόλισμα κεῖται.

οθʹ. Τούτῳ τῷ τρόπῳ Βρασίδας Θεσσαλίαν φθάσας [d] διέδραμε, πρίν τινα κωλύειν παρασκευάσασθαι. καὶ ἀφίκετο ὡς Περδίκκαν, καὶ [e] ἐς τὴν Χαλκιδικήν. ἐκ

[r] Ἀλλήλων γνώμῃ χρῆσθαι *Gr.* [s] Πλήν τι *Dan. Gr.* [t] Ξυνστῆναι *Cass.* [u] Ἀφώρμηκεν *Marg. Cam.* [x] Φάσκιον *Marg. Ar. C.* Mosqu. Φάκιον legebat *Stephanus* περὶ πόλεων. *Huds.* [y] Παρεβίαν *Ar. C. Dan.* [z] Ἤδη οἱ μὲν Θεσσαλῶν ἀγωγοὶ *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. [a] Παῤῥαιβοὶ *Straboni* et *Stephano.* Περαιβοὶ *Homero* Il. βʹ. v. 749. *Huds.* Παρεβοὶ *Dan.* [b] Αὐτὸν omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. Paullo ante αὐτὸν ὑπήκοοι *Cass.* Aug. [c] Δίον *Gr.* Aug. Mox πόλις καλεῖται Mosqu. [d] Διέδραμεν *Cass. Gr.* [e] Ἐς deest *Ar. Ald. Bas.*

eum deducere. Quinetiam ipse quoque Brasidas dicebat, se Thessalorum agro, ipsisque amicum *illac* transire, et Atheniensibus hostibus suis, non autem ipsis bellum inferre: nec ullas scire inter Thessalos et Lacedæmonios inimicitias, quæ impedirent, ne alteri alterorum solo uterentur. seque ipsis invitis nunc non progressurum: nec enim posse: veruntamen orare, ne prohiberetur. Illi vero his auditis abierunt. Brasidas autem, hortatu ductorum, ante quam plures ad prohibendum convenirent, nusquam subsistens cursu perrexit. Et eodem die, quo Melitia discesserat, Pharsalum pervenit, et ad flumen Apidanum castra posuit. Illinc vero ad Phacium, et inde in Peræbiam *ivit.* Illincque jam Thessalorum quidem ductores *domum* reverterunt. Peræbi vero, qui ipsorum Thessalorum imperio parent, ad Dion usque ipsum deduxerunt, quod oppidum in Perdiccæ ditione, sub Olympo Macedoniæ monte, Thessaliam versus, est situm.

79. Hoc igitur modo Brasidas Thessaliam cursu celeriter transivit, antequam ullus ad impediendum paratus esset. et ad Perdiccam, et in agrum Chalcidensem pervenit. Nam

γὰρ τῆς Πελοποννήσου, ὡς τὰ τῶν Ἀθηναίων [f] εὐτύχει, δείσαντες οἵ τε ἐπὶ Θράκης ἀφεστῶτες Ἀθηναίων, καὶ Περδίκκας, ἐξήγαγον τὸν στρατόν. οἱ μὲν Χαλκιδεῖς, νομίζοντες ἐπὶ σφᾶς πρῶτον ὁρμήσειν τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἅμα αἱ πλησιόχωροι πόλεις αὐτῶν, αἱ οὐκ ἀφεστηκυῖαι, ξυνεπῆγον κρύφα. Περδίκκας δὲ, πολέμιος μὲν οὐκ ὢν ἐκ τοῦ φανεροῦ, φοβούμενος δὲ καὶ αὐτὸς τὰ παλαιὰ διάφορα τῶν Ἀθηναίων, καὶ μάλιστα βουλόμενος [g] Ἀῤῥιβαῖον [h] τὸν [i] Λυγκηστῶν βασιλέα παραστήσασθαι. ξυνέβη δὲ αὐτοῖς, ὥστε ῥᾷον ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρατὸν ἐξαγαγεῖν, [k] ἡ τῶν Λακεδαιμονίων [l] ἐν τῷ παρόντι κακοπραγία.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

π'. Τῶν γὰρ Ἀθηναίων ἐγκειμένων τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ [m] οὐχ ἥκιστα τῇ ἐκείνων γῇ, ἤλπιζον [n] ἀποστρέψαι αὐτοὺς μάλιστα, [o] εἰ ἀντιπαραλυποῖεν, πέμψαντες ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους αὐτῶν στρατιάν· ἄλλως τε, καὶ ἑτοίμων ὄντων τρέφειν τε, καὶ ἐπὶ [p] τῇ ἀποστάσει σφᾶς ἐπικαλουμένων. καὶ ἅμα τῶν Εἱλώτων βουλομένοις ἦν ἐπὶ προφάσει ἐκπέμψαι, μή τι [q] πρὸς τὰ παρόντα, τῆς

[f] Ηὐτύχει *Reg.* Mosqu. [g] Ἀῤῥίβαιον *Ar. C.* infra tamen Ἀῤῥιβαῖον. *Huds.* Sic et *Cass.* [h] Τῶν *C.* [i] Λυγκιστῶν *Cass.* Mosqu. [k] Καὶ τῶν *Ar.* [l] Ἐν τῷ παρόντι omittit *Gr.* [m] Οὐχήκιστα *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* [n] Ἀποτρέψαι *Ald. Flor. Bas.* Ἀποτρέψειν *Ar. C. Dan.* Ἀποστρέψαι *Cass.* [o] Εἰ ἄν τι παραλυποῖεν *Ar. C. Gr.* [p] Τῇ omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Ἀποστάσεις Mosqu. [q] Id est: διὰ τὰ παρόντα, διὰ τὴν ἐν τῷ παρόντι κακοπραγίαν. *Æ. Port. Huds.*

qui in Thracia ab Atheniensibus defecerant, et Perdiccas, quoniam res Atheniensium secundæ erant, sibi metuentes, exercitum ex Peloponneso eduxerant. Et Chalcidenses quidem *Peloponnesios ad opem sibi ferendam evocaverant*, quod Athenienses primum contra se venturos suspicarentur. Simul autem et finitimæ ipsorum civitates, quæ non defecerant, *Athenienses adversus ipsos* clam concitabant. Perdiccas vero *copias ex Peloponneso evocaverat*, non quod aperte *Atheniensium* hostis esset: verum quod et ipse pristinas cum Atheniensibus discordias reformidaret; præcipue vero, quod Arrhibæum Lyncestarum Regem in suam potestatem redigere cuperet. Præsens autem Lacedæmoniorum calamitas ipsis opportune cecidit ad exercitum ex Peloponneso facilius educendum.

80. Quod enim Athenienses cum cæteræ Peloponneso, tum vero potissimum ipsorum *Lacedæmoniorum* agro *semper* imminerent, *Lacedæmonii* sperabant fore, ut præcipue *hoc modo* ipsos *a sua regione infestanda* averterent, si vicissim infestarent, copiis ad ipsorum socios missis. Præsertim *cum Perdiccas et Chalcidenses* parati essent ad *hunc exercitum* alendum, ipsosque *Lacedæmonios* ad defectionem *ab Atheniensibus* faciendam accerserent. Simul etiam *Lacedæmonii magnam* Helotum *partem*, per speciosam *auxilii mittendi* causam *ex agro Laconico* emittere cupiebant, ne propter præ-

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

Πύλου ἐχομένης, νεωτερίσωσιν. ἐπεὶ [r] καὶ τόδε ἔπραξαν, φοβούμενοι αὐτῶν τὴν νεότητα καὶ τὸ [s] πλῆθος· ([t] αἰεὶ γὰρ τὰ [u] πολλὰ Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς Εἵλωτας τῆς φυλακῆς πέρι μάλιστα [x] καθεστήκει) [y] προεῖπον, αὐτῶν ὅσοι ἀξιοῦσιν ἐν τοῖς πολεμίοις γεγενῆσθαι σφίσιν ἄριστοι, κρίνεσθαι, ὡς ἐλευθερώσοντες. πεῖραν ποιούμενοι, καὶ ἡγούμενοι, τούτους σφίσιν, ὑπὸ φρονήματος, οἵπερ καὶ ἠξίωσαν πρῶτος ἕκαστος ἐλευθεροῦσθαι, μάλιστα ἂν καὶ ἐπιθέσθαι. καὶ προκρίναντες [z] ἐς δισχιλίους, οἱ μὲν [a] ἐστεφανώσαντό τε καὶ τὰ ἱερὰ περιῆλθον, ὡς ἠλευθερωμένοι· οἱ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον ἠφάνισάν τε αὐτοὺς, καὶ οὐδεὶς ᾔσθετο, ὅτῳ τρόπῳ ἕκαστος διεφθάρη. καὶ τότε προθύμως τῷ Βρασίδᾳ [b] αὐτῶν ξυνέπεμψαν [c] ἑπτακοσίους ὁπλίτας, τοὺς δ' ἄλλους ἐκ τῆς Πελοποννήσου μισθῷ πείσας [d] ἐξήγαγεν· αὐτόν τε [e] Βρασίδαν βουλόμενον μάλιστα Λακεδαιμόνιοι ἀπέστειλαν.

[r] Καὶ τάδε ἔπρ. *Cl. Reg.* [s] Magnam servorum multitudinem apud Lacedæmonios exstitisse, vel hinc constat, quod *Plutarchus* scribit, Ætolos, Laconicam incursantes, quinquaginta millia Helotarum abduxisse. Eosque etiam insidiari nunquam destitisse, præcipue in casibus adversis, auctor *Aristoteles* Politic. l. 2. *Huds.* [t] Hoc est: αἰεὶ γὰρ οἱ Λακεδ. τὰ πολλὰ καθεστήκεισαν περὶ τῆς φυλακῆς μάλιστα τῶς Εἰλώτων. *Æ. Port.* Ἀεὶ *Ar. C. Cass. Dan.* Aug. [u] Ταπολλὰ *Ald. Flor. Bas.* Τὰ omittunt *Ar. C.* [x] Καθειστήκει *Reg.* Mosqu. [y] Προεῖπον αὐτοῖς ὅσοι *Marg. Cam.* [z] Ἐς χιλίους *C.* Ἐς in marg. Mosqu. [a] Vix aliud quidquam occurrit de forma manumittendi apud Lacedæmonios: utpote quæ non videtur in exquisitis aliquibus solemnibus sita fuisse, in illa fori simplicitate, quæ apud eos obtinuit. *Huds.* [b] Ἐξ αὐτῶν *Marg. Cam.* Αὐτῷ Mosqu. [c] De numero a *Thucydide* dissentit *Diodorus* l. 12. mille enim eos fuisse scribit, et accersitos a Brasida ex Thracia. *Huds.* [d] Ἐξήγαγε *Reg.* [e] Τὸν Βρασίδαν *Cl.* Mosqu.

sentem rerum statum, Pylo *ab Atheniensibus* occupata, aliquid novi molirentur. Quod quum fecissent *Lacedæmonii* ipsorum juventutem et multitudinem reformidantes, (semper enim apud Lacedæmonios multa erant instituta, ut sibi ab Helotum insidiis caverent) ipsis præceperunt, ut, quotquot ex ipsis se fortissime contra hostes pugnasse persuasum haberent, ii secernerentur, quod eos libertate donare statuissent; *hoc modo* mentem illorum explorantes, et existimantes prout unusquisque primus se libertate dignum esse censuisset, sic etiam hos ipsos potissimum, præ animi elatione, impetum in se facturos. Quare cum ad duo millia *delegissent, et cæteris Helotibus* anteposuissent, hi quidem templa coronati circumiverunt, ut libertate donati. Illi vero non multo post, ipsos ex hominum conspectu sustulerunt, necdum quisquam novit, quonam modo eorum unusquisque perierit. Tunc autem septingentos ex ipsis armatos cum Brasida libenter dimiserunt: cæteros vero *Brasidas* ex Peloponneso mercede conductos eduxit. Lacedæmonii autem ipsum Brasidam *eundi* maxime cupidum *eo* miserunt.

πα'. [f]Προὐθυμήθησαν δὲ καὶ οἱ [g]Χαλκιδῆς ἄνδρα ἔν τε τῇ Σπάρτῃ δοκοῦντα δραστήριον εἶναι ἐς τὰ πάντα, καὶ ἐπειδὴ ἐξῆλθε, πλείστου ἄξιον Λακεδαιμονίοις γενόμενον. [h]τό, τε γὰρ παραυτίκα ἑαυτὸν παρασχὼν δίκαιον καὶ μέτριον ἐς τὰς πόλεις, ἀπέστησε [i]τὰ πολλὰ, τὰ δὲ προδοσίᾳ εἷλε τῶν χωρίων· ὥστε τοῖς Λακεδαιμονίοις γίγνεσθαι, ξυμβαίνειν τε βουλομένοις, (ὅπερ ἐποίησαν) ἀνταπόδοσιν καὶ ἀποδοχὴν χωρίων, καὶ τοῦ πολέμου ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου λώφησιν. ἔς τε τὸν [k]χρόνον ὕστερον μετὰ [l]τὰ ἐκ Σικελίας πόλεμον, ἡ τότε Βρασίδου ἀρετὴ καὶ ξύνεσις, τῶν μὲν, πείρᾳ αἰσθομένων, τῶν δὲ, ἀκοῇ νομισάντων, μάλιστα ἐπιθυμίαν ἐνεποίει τοῖς Ἀθηναίων ξυμμάχοις ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους. πρῶτος γὰρ ἐξελθὼν, καὶ δόξας εἶναι κατὰ πάντα ἀγαθὸς, ἐλπίδα ἐγκατέλιπε βέβαιον, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι τοιοῦτοί εἰσι.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

πβ'. Τότε δ' οὖν ἀφικομένου αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης, οἱ Ἀθηναῖοι, πυθόμενοι, τόν τε Περδίκκαν πολέμιον ποιοῦνται, νομίσαντες αἴτιον εἶναι τῆς παρόδου, καὶ τῶν ταύτῃ ξυμμάχων φυλακὴν πλέονα κατεστήσαντο.

[f] Προυθύμησαν *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [g] Χαλκιδεῦς *Ar. C. Cass. Gr. Dan.* Mosqu. [h] Τότε *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass.* et *Gr.* fere ubique. [i] Ταπολλὰ *Ald. Flor. Bas.* Antea ἀπέστησεν Aug. [k] Χρόνῳ *Reg. Cass. Gr.* Aug. [l] Τὸν *Marg. Cl. Flor. Bas. Huds. Cass.* Aug. Τὰ, non τὸν, habet *Bas.* C. extr. οἱ ante ἄλλοι d. Mosqu.

81. Quinetiam ipsi quoque Chalcidenses eum propensis animis expetiverunt, tum quod vir consilio manuque ad omnia promtus Spartæ haberetur, tum etiam quod, ex quo *illinc* egressus esset, Lacedæmoniis commendatissimum se reddidisset. Quod enim statim ab initio se justum et moderatum erga civitates præbuisset, multa loca ad defectionem impulit, alia vero per proditionem cepit. Ex quo Lacedæmoniis evenit, ut, si ad compositionem (quod et fecerunt) descendere vellent, reddere et vicissim recipere oppida possent, et ex Peloponneso bellum amoliri. Atque multo post in bello, quod res in Sicilia gestas est insequutum, illa Brasidæ virtus et prudentia, qua tunc est usus, quod alii quidem, re ipsa experti fuissent, alii vero fama judicarent, Atheniensium socios amicitiæ Lacedæmoniorum maxime cupidos effecit. Nam cum primus illinc prodiisset, ac omnibus in rebus vir bonus visus fuisset, firmam opinionem reliquit, cæteros quoque ejus esse similes.

82. Tunc igitur Athenienses, postquam eum in Thraciam pervenisse intellexerunt, cum ipsum Perdiccam hostem esse judicarunt, quod eum hujus adventus autorem esse ducerent, tum etiam apud socios, qui in illa regione erant, firmiora præsidia collocarunt.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

πγ'. Περδίκκας δὲ Βρασίδαν καὶ τὴν στρατιὰν εὐθὺς λαβὼν μετὰ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως, στρατεύει ἐπὶ [m] Ἀῤῥιβαῖον τὸν Βρομεροῦ, Λυγκηστῶν Μακεδόνων βασιλέα, ὅμορον ὄντα, διαφορᾶς τε αὐτῷ οὔσης, καὶ βουλόμενος καταστρέψασθαι. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο τῷ στρατῷ μετὰ τοῦ Βρασίδου ἐπὶ τῇ ἐσβολῇ [n] τῆς Λύγκου, Βρασίδας [o] λόγοις ἔφη βούλεσθαι πρῶτον ἐλθὼν πρὸ πολέμου Ἀῤῥιβαῖον ξύμμαχον Λακεδαιμονίων, ἢν δύνηται, ποιῆσαι. [p] καὶ γάρ τι [q] καὶ Ἀῤῥιβαῖος ἐπεκηρυκεύετο, ἕτοιμος ὢν Βρασίδᾳ μέσῳ δικαστῇ ἐπιτρέπειν. καὶ οἱ Χαλκιδέων πρέσβεις ξυμπαρόντες ἐδίδασκον αὐτὸν, μὴ [r] ὑπεξελθεῖν τῷ Περδίκκᾳ τὰ δεινὰ, ἵνα προθυμοτέρῳ ἔχοιεν καὶ [s] ἐς τὰ ἑαυτῶν χρῆσθαι. ἅμα δέ τι καὶ εἰρήκεσαν τοιοῦτον οἱ παρὰ τοῦ Περδίκκου ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ὡς πολλὰ αὐτοῖς τῶν περὶ αὐτὸν χωρίων ξύμμαχα [t] ποιήσοι. ὥστε ἐκ τοῦ τοιούτου κοινῇ μᾶλλον ὁ Βρασίδας τὰ τοῦ Ἀῤῥιβαίου ἠξίου πράσσειν. Περδίκκας δὲ οὔτε δικαστὴν ἔφη Βρασίδαν τῶν σφετέρων [u] διαφορῶν ἀγαγεῖν, μᾶλλον δὲ καθαιρέτην ὧν ἂν αὐτὸς ἀποφαίνῃ πολεμίων· ἀδικήσειν τε, εἰ, αὐτοῦ τρέ-

[m] Ἀῤῥίβαιον *Gr.* sic paullo post, ut et Ἀῤῥίβαιος. Mox Λυγκιστῶν Mosqu. et αὐτῶν post διαφορᾶς, id. καταστρέψαι. [n] Τοῦ *Marg. Ar. C. Reg. Gr. Dan.* Antea ἐπειδὴ Aug. c. punct. sub δή. [o] Ἔφη λόγοις *Reg.* [p] Καὶ γάρ τοι *Reg.* [q] Καὶ redundare videtur, ut mox ante εἰρήκεσαν. Vide *Stephani* Append. ad scripta al. de Dial. Att. p. 34. *Huds.* [r] Ὑπεξελεῖν *Cl. Gr. Ar. C.* Aug. Mosqu. Ὑπεξελθεῖν *Cl.* in marg. Ὑπεξελεῖν etiam *Reg.* et *Cass.* uterque inter versus manu rec. adscriptum habet ὑπεξελθεῖν. [s] Εἰς *Reg.* [t] Ποιῆσαι *Dan.* [u] Διαφορῶν omittunt *Ar. C. Dan.*

83. Perdiccas autem, assumto statim Brasida, suisque et illius copiis, cum suo exercitu bellum Arrhibæo Bromeri *filio*, Lyncestarum Macedonum regi, sibi finitimo, intulit; cum propter controversiam, quæ ipsi cum eo intercedebat, tum etiam quod eum in suam potestatem redigere cuperet. Cum autem cum suis copiis et Brasida ad Lynci ingressum pervenisset, tunc Brasidas dixit, se velle, priusquam bellum Arrhibæo inferretur, eum convenire, verbisque (si posset) ad societatem cum Lacedæmoniis faciendam inducere. nam et ipse Arrhibæus per caduceatorem nuntiaverat, se paratum esse ad *rem* Brasidæ arbitrio committendam. Et Chalcidensium legati, qui una aderant, ipsum commonefaciebant, ne in Perdiccæ gratiam pericula subiret, ut ad suas etiam res constituendas ejus opera promtiore uti possent. Quinetiam Perdiccæ legati Lacedæmonem missi tale quiddam jactaverant, multa *ipsum* ex sibi finitimis circa locis ad illorum societatem adducturum. Hac igitur de causa Brasidas ex publica utilitate rebus Arrhibæi favere malebat. Perdiccas vero negabat, se eo consilio Brasidam adduxisse, ut suarum controversiarum arbiter esset: sed potius hostium destructor, quos ipse de-

φοντος τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ, ξυνέσται Ἀῤῥιβαίῳ. ὁ δὲ, ἄκοντος, καὶ ἐκ διαφορᾶς, [x] ξυγγίγνεται. καὶ πεισθεὶς τοῖς λόγοις, ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν χώραν. Περδίκκας δὲ [y] μετὰ τοῦτο τρίτον μέρος ἀνθ' ἡμίσεως τῆς τροφῆς ἐδίδου, νομίζων ἀδικεῖσθαι. Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

πδ'. Ἐν [z] δὲ τῷ αὐτῷ θέρει εὐθὺς ὁ Βρασίδας, ἔχων καὶ Χαλκιδέας, ἐπὶ Ἄκανθον, [a] τὴν Ἀνδρίων ἀποικίαν, [b] ὀλίγον πρὸ τρυγήτου ἐστράτευσεν. οἱ δὲ περὶ τοῦ δέχεσθαι αὐτὸν [c] κατ' ἀλλήλους ἐστασίαζον, οἵ τε μετὰ τῶν Χαλκιδέων ξυνεπάγοντες, καὶ ὁ δῆμος· ὅμως δὲ, διὰ τοῦ καρποῦ τὸ δέος [d] ἔτι ἔξω ὄντος, πεισθὲν τὸ πλῆθος ὑπὸ τοῦ Βρασίδου δέξασθαί τε αὐτὸν μόνον, καὶ ἀκούσαντας βουλεύσασθαι, δέχεται· καὶ καταστὰς [e] ἐπὶ τὸ πλῆθος ([f] ἦν δὲ οὐδὲ ἀδύνατος, ὡς Λακεδαιμόνιος, εἰπεῖν,) ἔλεγε τοιάδε. Mense August.

πε'. "Η ΜΕΝ ἔκπεμψίς μου καὶ τῆς στρατιᾶς ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ὦ Ἀκάνθιοι, γεγένηται τὴν αἰτίαν ἐπαληθεύουσα, ἣν ἀρχόμενοι τοῦ πολέμου προεί-

[x] Συγγίνεται *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. [y] Μετατοῦτο *Ald. Flor. Bas. Reg.* Mox ἡμίσεος Mosqu. [z] Δὲ deest *Ar. C.* [a] Τῶν Ἀνδρίων *Gr.* [b] Ὀλίγῳ *Cl.* Mox πρὸ τοῦ τρυγ. Mosqu. [c] Κατ' ἀλλήλους *Ar. C.* [d] Ἔξω ὄντος ἔτι *C. Dan.* [e] Ἐς *Reg.* [f] Hæc verba ancipitia sunt et ambigui sensus: quæ ita explicat *Ælianus* lib. 12. c. 50. *Variæ Hist.* quasi dicere voluerit *Thucydides*, dicendi imperitos fuisse Spartanos, ac Brasidam fuisse ut inter Spartanos facundum. Vide *Valesii* Notas in Excerpta *Polybii* p. 18. *Kuhnii* Notas in *Ælianum* p. 623. et *Cragium* de Repub. Laced. p. 167. *Huds.*

nuntiasset. eumque injuste facturum *dicebat*, si, se dimidium ejus exercitus alente, in colloquium cum Arrhibæo veniret. Brasidas tamen, *Perdicca* invito ac repugnante, convenit *Arrhibæum*; ejusque verbis adductus, exercitum abduxit, priusquam in ejus agrum irruptionem fecisset. Perdiccas vero ab eo tempore pro dimidia tertiam stipendii partem dedit, quod injuriam sibi ab eo fieri putaret.

84. Eadem æstate, continuo Brasidas, secum ducens et Chalcidenses, paulo ante vindemiæ tempus, Acantho Andriorum coloniæ bellum intulit. Acanthii vero, cum illi, qui Chalcidensibus faventes eum evocatum adducebant, tum etiam ipsa plebs, inter se contendebant, utrum eum recipere deberent, nec ne. Veruntamen propter metum fructuum, qui foris adhuc erant, multitudo Brasidæ verbis ad eum solum *in urbem* recipiendum inducta, ea conditione, ut eo audito consultaret, eum recepit. Cum autem *Brasidas* concionem adiisset (erat autem non indisertus, ut Lacedæmonius) hæc verba fecit:

85. "Quod ego, atque exercitus, viri Acanthii, a Lacedæmoniis *huc* emissi fuerimus, aperte declarat veram esse causam, quam belli initio

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

ποµεν Ἀθηναίοις, ἐλευθεροῦντες τὴν Ἑλλάδα πολεμήσειν· εἰ δὲ χρόνῳ ἐπήλθομεν, σφαλέντες τῆς ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ πολέμου δόξης, ᾗ [g] διὰ τάχους αὐτοὶ ἄνευ τοῦ ὑμετέρου κινδύνου ἠλπίσαμεν Ἀθηναίους καθαιρήσειν, μηδεὶς μεμφθῇ. νῦν γὰρ, ὅτε παρέσχεν, ἀφιγμένοι, καὶ μετὰ ὑμῶν πειρασόμεθα κατεργάζεσθαι αὐτούς. θαυμάζω δὲ, τῇ τε [h] ἀποκλείσει μου τῶν πυλῶν, καὶ εἰ μὴ ἀσμένοις ὑμῖν ἀφῖγμαι. ἡμεῖς μὲν [i] γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι, οἰόμενοί τε παρὰ ξυμμάχους, καὶ πρὶν ἔργῳ ἀφικέσθαι, τῇ γοῦν γνώμῃ ἥξειν, καὶ βουλομένοις ἔσεσθαι, κίνδυνόν τε τοσόνδε [k] ἀνεῤῥίψαμεν, διὰ τῆς ἀλλοτρίας πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἰόντες, καὶ πᾶν τὸ πρόθυμον παρεχόμενοι. ὑμεῖς δὲ εἴτι ἄλλο ἐν νῷ ἔχετε, ἢ [l] εἰ ἐναντιώσεσθε τῇ [m] τε ὑμετέρᾳ αὐτῶν ἐλευθερίᾳ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, δεινὸν ἂν εἴη. καὶ γὰρ οὐ μόνον ὅτι αὐτοὶ ἀνθίστασθε, ἀλλὰ καὶ οἷς ἂν [n] ἐπίω, ἧσσόν τις ἐμοὶ πρόσεισι· [o] καὶ δυσχερὲς ποιούμενοι, εἰ ἐπὶ οὓς πρῶτον ἦλθον ὑμᾶς, καὶ πόλιν ἀξιόχρεων παρεχομένους, καὶ ξύνεσιν δοκοῦντας ἔχειν, μὴ

[g] Διατάχους *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. et paullo ante καὶ δόξης Mosqu. [h] Ἀποκλήσει *Gr. Reg. Cass.* Aug. Antea κατεργάσ. Mosqu. et mox ἀφίγμαι. [i] Γὰρ omittunt *Ar. C.* Mox ἀφικνεῖσθαι Mosqu. [k] Ἀπεῤῥίψαμεν *Marg. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas.* Ἀνεῤῥίψαμεν *Cl.* in marg. *Huds.* Ἀπεῤῥίψαμεν *Reg.* [l] Εἰ deest *Ar. C. Dan.* [m] Τε non agnoscit *C.* Mox pro ἂν, γὰρ (ita,) Mosqu. [n] Videtur *Valla* ἐθίζω legisse, pro ἐπίω. *Huds.* Est ex adnotatione *H. Stephani.* [o] Καὶ omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. Aug.

prædiximus, nos, ut Græciam in libertatem vindicemus, bellum Atheniensibus esse facturos. Sed si sero venimus, decepti opinione belli, quod in illis regionibus geritur, qua sperabamus fore, ut sine vestro periculo Athenienses debellaremus, nemo *nos* reprehendat. Nunc enim, quum facultas est data, venimus, et vobiscum operam dabimus, ut eos debellemus. Miror vero, quod portas mihi clauseritis, et si meus adventus vobis ingratus acciderit. Nos enim Lacedæmonii, existimantes nos venturos ad eos, qui vel priusquam ad ipsos re ipsa pervenissemus, animo saltem socii essent, et *nostrum adventum* vobis gratum fore, tantum periculum subiimus, per alienum agrum iter multorum dierum facientes, summumque studium exhibentes. Vos vero, si quid aliud in animo habetis, aut si vestræ ipsorum et cæterorum Græcorum libertati obsistatis, *hoc profecto* grave fuerit. nam non solum, quia vos ipsi obsistitis; verum etiam, quia cæteri *Græci*, quos adibo, se mihi minus adjungent: *cum aliis de causis*, tum etiam hac difficultate permoti, quod vos, ad quos primum accessi, et qui urbem opibus et auctoritate florentem obtinetis, et qui prudentes habemini, *me* non rece-

[p] ἐδέξασθε· καὶ τὴν αἰτίαν [q] οὐχ ἕξω πιστὴν ἀποδεικνύναι, ἀλλ᾽ ἢ ἄδικον τὴν ἐλευθερίαν ἐπιφέρειν, ἢ ἀσθενὴς καὶ ἀδύνατος τιμωρῆσαι τὰ πρὸς Ἀθηναίους, ἢν ἐπίωσιν, [r] ἀφῖχθαι. καίτοι στρατιᾷ γε [s] τῇδ᾽ ἣν νῦν ἐγὼ ἔχω, ἐπὶ Νίσαιαν ἐμοῦ βοηθήσαντος, οὐκ ἠθέλησαν [t] Ἀθηναῖοι, πλέονες ὄντες, προσμίξαι. ὥστε οὐκ εἰκὸς νηΐτῃ γε αὐτοὺς τῷ ἐν Νισαίᾳ στρατῷ ἴσον πλῆθος ἐφ᾽ [u] ὑμᾶς ἀποστεῖλαι."

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

πϛʹ. "Αὐτός τε οὐκ ἐπὶ κακῷ, ἐπ᾽ ἐλευθερώσει δὲ τῶν Ἑλλήνων παρελήλυθα· ὅρκοις τε Λακεδαιμονίων καταλαβὼν τὰ τέλη τοῖς μεγίστοις, ἦ μὴν, οὓς ἂν ἔγωγε προσαγάγωμαι ξυμμάχους, ἔσεσθαι αὐτονόμους· καὶ ἅμα, οὐχ ἵνα ξυμμάχους ὑμᾶς ἔχωμεν, ἢ βίᾳ ἢ ἀπάτῃ προσλαβόντες, ἀλλὰ τοὐναντίον, ὑμῖν, δεδουλωμένοις [x] ὑπὸ Ἀθηναίων, ξυμμαχήσοντες. οὔκουν ἀξιῶ οὔτ᾽ αὐτὸς ὑποπτεύεσθαι, πίστεις [y] τε διδοὺς τὰς μεγίστας, οὔτε τιμωρὸς ἀδύνατος νομισθῆναι, προσχωρεῖν τε ὑμᾶς θαρσήσαντας. καὶ εἴτις, ἰδίᾳ τινὰ δεδιὼς ἄρα, μὴ ἐγώ τισι προσθῶ τὴν πόλιν, ἀπρόθυμός ἐστι, πάντων μάλιστα πιστευσάτω. οὐ γὰρ συστασιάσων

[p] Δέξεσθε *Reg. Gr.* Ἐδέξ σθε Aug. litera erasa. [q] Οὐκ ἔχω *Cass.* [r] Ἀφῖγμαι *Dan.* Ἀφίχθαι Mosqu. [s] Τῇδ᾽ ἣν ἔχω *C.* Τῇδ᾽ ἣν ἐγὼ ἔχω *Gr.* Τῇδε (ι suprasc.) ἣν νῦν ἔχω ἐγὼ Mosqu. [t] Οἱ Ἀθηναῖοι *Gr.* [u] Ἡμᾶς *Cass.* Mox 86. init. παραγέγονα Mosqu. [x] Ὑπ᾽ Ἀθηναίων *Gr.* Mox συμμαχήσαντες Mosqu. [y] Τε deest *Ar. C. Dan.*

peritis. neque *hujus vestri facti* ullam probabilem causam afferre potero, sed *videbor* aut falsam libertatem *Græcis* afferre, aut *huc* venisse imbecillis ac invalidus ad propulsandum Atheniensium vim, si *vos* invaserint. Atqui Athenienses, quamvis copias majores haberent, tamen cum hoc exercitu, quem nunc habeo, quum ad Nisæam profectus sum, ut opem ei ferrem, confligere non sunt ausi. Quamobrem haud verisimile videtur, ipsos tantum copiarum contra vos esse missuros, quantus est classiarius exercitus, qui est ad Nisæam."

86. "Et ipse huc veni, non ut ullo maleficio vos afficiam: sed ut Græcos in libertatem vindicem. Et Lacedæmoniorum Magistratus religiosissimo jurejurando obstrinxi, fore, ut socios, quos ego saltem ipsis adjunxero, liberos esse sinant. simul etiam *emissus sum*, non ut vos socios habeamus, aut per vim, aut per fraudem adjunctos: sed contra, ut vobis ab Atheniensibus in servitutem redactis, in bello contra illos gerendo socii simus. Quapropter æquum esse censeo, ut neque suspectus sim, præsertim cum maximam fidem *vobis* dem, neque vindex infirmus existimer, utque confidenter vos *mihi* dedatis. Quod si quis forte privatim sibi ab aliquo metuens, *veretur*, ne ego civitatem aliquibus tradam, *et ideo ad deditionem faciendam* minime promtus est, *is* omnium maxime confidat. neque enim venio, ut factiones alam; neque

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

ἥκω, οὐδὲ [z] ἀσαφῆ τὴν ἐλευθερίαν νομίζω ἐπιφέρειν, εἰ, τὸ πάτριον παρεὶς, τὸ πλέον τοῖς ὀλίγοις, ἢ τὸ ἔλασσον τοῖς πᾶσι, δουλώσαιμι. [a] χαλεπωτέρα γὰρ ἂν τῆς ἀλλοφύλου ἀρχῆς εἴη· καὶ ἡμῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις οὐκ ἂν ἀντὶ πόνων χάρις καθίσταιτο, ἀντὶ δὲ τιμῆς καὶ δόξης, αἰτία μᾶλλον. οἷς τε τοὺς Ἀθηναίους ἐγκλήμασι καταπολεμοῦμεν, [b] αὐτοὶ ἂν [c] φαινοίμεθα ἐχθίονα, [d] ἢ ὁ μὴ ὑποδείξας [e] ἀρετὴν, κατακτώμενοι. ἀπάτῃ γὰρ εὐπρεπεῖ [f] αἴσχιον [g] τοῖς γε ἐν ἀξιώματι πλεονεκτῆσαι, ἢ βίᾳ ἐμφανεῖ. τὸ μὲν γὰρ, ἰσχύος δικαιώσει, ἣν ἡ τύχη ἔδωκεν, ἐπέρχεται· τὸ δὲ, γνώμης ἀδίκου ἐπιβουλῇ. οὕτω πολλὴν [h] περιωπὴν τῶν ἡμῖν ἐς τὰ μέγιστα [i] διαφορῶν ποιούμεθα."

πζ. "Καὶ οὐκ ἂν μείζω [k] πρὸς τοῖς ὅρκοις βεβαίωσιν λάβοιτε, [l] ἢ οἷς τὰ ἔργα ἐκ τῶν λόγων [m] ἀναθρού-

[z] Ἀσφαλῆ *Marg. Bar. Ald. Bas. Cl.* in margine *Huds.* Etiam *Cass.* in marg. *Flor.* ἀσαφῆ, quod Aug. in marg. a m. 2. [a] Χαλεπώτερα *Reg.* [b] Hic verborum sensus: καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἂν φανοίμεθα κατακτώμενοι (i. e. ἔχοντες ἐγκλήματα) ἐχθίονα ἐκείνων τῶν ἐγκλημάτων, οἷς ἐγκλήμασι (i. e. δι' ἃ, vel ἀνθ' ὧν) τοὺς Ἀθηναίους καταπολεμοῦμεν, οἳ τοιαύτην ἀρετὴν οὐκ ἀπέδειξαν. Vel sic, ἡμεῖς γὰρ αὐτοὶ φανοίμεθα ἂν ἀρχὴν ἐχθίονα κατακτώμενοι, ἢ οἱ Ἀθηναῖοι οἳ μὴ ἀποδείξαντες ἀρετὴν, δι' ἃ ἐγκλήματα αὐτοὺς καταπολεμοῦμεν. *Æ. Port. Huds.* [c] Φαινώμεθα *Ar. C. Cl.* Φαινόμεθα *Gr.* Φαινώμεθα *Cass.* Aug. [d] Ἢ οἱ μὴ ὑποδείξαντες, et in marg. ἢ ὁ μὴ ὑποδείξας *Cl.* Δείξας Mosqu. [e] Ἀρχὴν *Bar. Ald. Flor. Bas.* Mosqu. *Cass.* in marg. γρ. ἀρχὴν. [f] Αἴσχιόν τι *Stobæus.* [g] Τοῖς τε ἐν ἀξ. *Bar. Ald. Flor. Bas.* Τοῖς ἐν ἀξ. *Ar. C.* Τοῖς τε ἐν ἀξ. *Reg. Cass. Gr. Dan.* Aug. Ἀξιώμασι etiam *Reg.* [h] Περιοπὴν *Gr.* [i] Forsan διαφόρων legendum. *Æ. Port.* Ita *Reg.* [k] Πρὸς deest *Reg.* manus recens adscripsit. [l] Id est: ἢ αὐτὰ τὰ ἔργα, ἃ ἐκ τῶν λόγων ἄν. Vel, ἢ οἷς τὰ ἔργα, pro ἢ ἐκείνην, ἥ. *Æ. Port.* [m] Ἀφομειούμενα δόκησιν *Gr. Huds.* in *Gr.* est ἀφομιούμενα. *Duck.*

existimo me *vobis* certam libertatem afferre, si, patrio instituto neglecto, aut plebem nobilitati, aut nobilitatem plebi addicam. Nam *hujusmodi libertas* gravior esset, quam externum hominum alienigenarum imperium; nobisque Lacedæmoniis pro laboribus susceptis nulla gratia haberetur, sed potius pro honore et gloria culpa *tribueretur.* * Et nos ipsi odiosius *imperium* quærere videremur, quam qui virtutem non profitetur, propter quæ crimina Athenienses bello persequimur. Nam illis saltem, qui dignitate sunt præditi, turpius est fraude speciosa res domesticas amplificare, quam vi aperta. Nam vis quidem, jure potentiæ, quam fortuna dedit, infertur. Fraus vero, ab insidiis injusti propositi grassatur. Adeo magnam circumspectionem adhibemus in iis, quæ nostra maxime intersunt."

87. "Neque vero præter jusjurandum, majorem fidem accipere possitis, quam ipsa facta, quæ si ex ver-

* Quod quibus criminibus insectemur Athenienses, ea ipsi habere videamur, magis invisa in nobis, quam in eo, qui hanc virtutem non profitetur. *Valla.* Huds.

μενα, δόκησιν ἀναγκαίαν παρέχεται, ὡς καὶ ξυμφέρει ὁμοίως ὡς εἶπον. εἰ δ', ἐμοῦ ταῦτα προϊσχομένου, ἀδύνατοι μὲν φήσετε εἶναι, εὖνοι δ' ὄντες, ἀξιώσετε μὴ κακούμενοι διωθεῖσθαι, καὶ τὴν ἐλευθερίαν μὴ ἀκίνδυνον [n] ὑμῖν φαίνεσθαι, δίκαιόν τε εἶναι, οἷς καὶ δυνατὸν δέχεσθαι αὐτὴν, τούτοις [o] καὶ ἐπιφέρειν, ἄκοντα δὲ μηδένα προσαναγκάζειν· μάρτυρας μὲν θεοὺς καὶ ἥρωας τοὺς ἐγχωρίους ποιήσομαι, ὡς, ἐπ' ἀγαθῷ ἥκων, οὐ πείθω, γῆν δὲ τὴν ὑμετέραν δῃῶν, πειράσομαι βιάζεσθαι. καὶ οὐκ ἀδικεῖν ἔτι νομιῶ, προσεῖναι δέ [p] τι μοι καὶ [q] κατὰ δύο ἀνάγκας τὸ εὔλογον· τῶν μὲν Λακεδαιμονίων, ὅπως μὴ τῷ ὑμετέρῳ εὔνῳ, εἰ μὴ προσαχθήσεσθε, τοῖς [r] ἀπὸ ὑμῶν χρήμασι φερομένοις παρ' Ἀθηναίους βλάπτωνται· οἱ δὲ Ἕλληνες ἵνα μὴ κωλύωνται ὑφ' ὑμῶν δουλείας ἀπαλλαγῆναι. οὐ γὰρ δὴ εἰκότως γ' ἂν τάδε πράσσοιμεν· οὐδὲ ὀφείλομεν οἱ Λακεδαιμόνιοι μὴ κοινοῦ τινος ἀγαθοῦ αἰτίᾳ τοὺς μὴ βουλομένους ἐλευθεροῦν. οὐδ' αὖ ἀρχῆς ἐφιέμεθα, παῦσαι δὲ μᾶλλον ἑτέρους σπεύδοντες, τοὺς πλείους ἂν ἀδικοῖμεν, εἰ, ξύμπασιν αὐτονομίαν ἐπιφέροντες, ὑμᾶς τοὺς ἐναντιουμένους [s] περιΐδοιμεν. [t] πρὸς ταῦτα βου-

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U.C. Varr. 330.

[n] Ἡμῖν *Cass.* Mosqu. Aug. sed hic υ suprascr. m. 2. Antea προϊσχουμένου Mosqu. [o] Καὶ omittunt *Ar. C. Dan.* [p] Τι deest *Gr.* [q] Κατὰ τὰς δύο *Ar. C. Dan.* [r] Ὑπὸ ὑμῶν *Cl.* Paullo post πράσσομεν Mosqu. sed ι supersc. [s] Ὑπεριίδοιμεν *Ar.* Omnia inter αὐτονομίαν et τοῖς τε Ἕλλησι absunt a *Dan.* [t] Id est: διὰ ταῦτα, διὸ, διὰ τὰ ὑπ' ἐμοῦ λεχθέντα. *Æ. Port.*

bis perpendantur, necessariam opinionem *vobis* præbent, e re vestra etiam esse, ut dixi. Quod si me *vobis* ista proponente, dicatis vos non posse quidem *deditionem facere:* sed tamen, quod nobis benevoli sitis, existimetis *nos* rejiciendos, ita ut nullo maleficio a nobis afficiamini, et *dicatis* libertatem, *quam vobis offero,* vobis videri cum periculo conjunctam esse, et æquum esse, eam illis offerre, qui etiam eam accipere possunt, nullum vero invitum cogere: Deos et Heroas indigenas testabor, me bono vestro venientem nihil verbis proficere; agrumque vestrum pervastando vos cogere conabor. nec amplius existimabo me injuste facere; sed vel duabus de causis necessariis æquitatem a me stare *censebo:* partim quidem, propter Lacedæmonios, ne hac vestra benevolentia, nisi deditionem feceritis, *a vobis* lædantur, pecuniis, quas Atheniensibus penditis; partim vero, ne Græci a vobis impediantur, ne servitute liberentur. nec enim decenter hæc faceremus: ac ne debemus quidem *nos* Lacedæmonii *Græcos* invitos in libertatem asserere, nisi alicujus boni publici causa. Neque vero dominatum affectamus: sed potius cum alios, *qui dominatum affectant,* coërcere studeamus, plerisque *Græcis* injuriam faceremus, si nos, qui libertatem universis afferimus, vos *huic* resistentes toleraremus. Quamobrem recte consulte-

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

λεύεσθε εὖ, καὶ ἀγωνίσασθε τοῖς τε Ἕλλησιν ἄρξαι [u] πρῶτοι ἐλευθερίας, καὶ ἀΐδιον δόξαν καταθέσθαι, καὶ αὐτοὶ τά τε ἴδια μὴ βλαφθῆναι, καὶ ξυμπάσῃ τῇ πόλει τὸ κάλλιστον ὄνομα περιθεῖναι."

πη΄. [x] Ὁ μὲν Βρασίδας τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ Ἀκάνθιοι, πολλῶν λεχθέντων πρότερον ἐπ' ἀμφότερα, κρύφα [y] ψηφισάμενοι, διά τε τὸ ἐπαγωγὰ εἰπεῖν τὸν Βρασίδαν, καὶ περὶ τοῦ καρποῦ φόβῳ, ἔγνωσαν οἱ πλείους ἀφίστασθαι Ἀθηναίων. καὶ πιστώσαντες αὐτὸν τοῖς ὅρκοις, οὓς τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ὀμόσαντα αὐτὸν ἐξέπεμψαν, ἦ μὴν ἔσεσθαι ξυμμάχους αὐτονόμους, οὓς ἂν [z] προσαγάγηται, οὕτω δέχονται τὸν στρατόν. [a] καὶ οὐ [b] πολλῷ ὕστερον [c] καὶ Στάγειρος, Ἀνδρίων ἀποικία, ξυναπέστη. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῷ θέρει τούτῳ ἐγένετο.

Post Oct. 13.

πθ΄. [d] Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς ἀρχομένου, ὡς τῷ Ἱπποκράτει καὶ Δημοσθένει, στρατηγοῖς οὖσιν Ἀθηναίων, τὰ ἐν [e] τοῖς Βοιωτοῖς ἐνεδίδοτο, καὶ ἔδει τὸν μὲν [f] Δημοσθένην ταῖς ναυσὶν ἐς τὰς Σίφας

[u] Πρῶτον et inter versus a recenti correctore πρῶτοι *Reg.* [x] Ὁ μὲν οὖν Βρασίδας *Ar. Dan.* [y] Διαψηφισάμενοι *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. [z] Προσάγηται *Dan.* Paullo ante ἐξέπεμψεν Mosqu. [a] Καὶ abest a *Cass.* sed deinde adscriptum. [b] Πολὺ *Marg. Ar. C. Gr. Reg. Dan.* [c] Καὶ deest *C. Cl.* [d] Τοῦ δὲ ἐπιγ. *Gr.* [e] Τοῖς abest *C.* Antea οὖσι Mosqu. [f] Δημοσθένη *Dan.*

tis, operamque serio detis, ut *cæteris* Græcis primi libertatis capessendæ autores existatis; et sempiternam gloriam *vobis* paretis; et cum ipsi vestrarum privatarum rerum nullam jacturam faciatis, tum etiam universæ civitati pulcherrimum *libertatis* nomen imponatis."

88. Atque Brasidas quidem hæc verba fecit. Acanthii vero, multis prius in utramque partem dictis, cum propter Brasidæ verba ad persuadendum apposita, tum etiam propter fructuum amittendorum metum, suffragiis clam latis, plerique defectionem ab Atheniensibus faciendam censuerunt. Et cum ipsum ad illud jusjurandum adegissent, * quod summi Lacedæmoniorum Magistratus juraverant, quum ipsum emiserant; nimirum, fore, ut socii, quos adjungeret, suis legibus uterentur, ita demum *ejus* exercitum receperunt. Nec multo post Stagirus etiam, Andriorum colonia, defecit.

89. Sequentis autem hyemis initio statim, quum Hippocrati et Demostheni Atheniensium Imperatoribus res Bœotorum essent tradendæ, et oporteret Demosthenem quidem cum

* Quod juratus hic a Lacedæmoniorum magistratibus dimissus est etc. *Valla.* Sed ὀμόσαντα non ad αὐτὸν referri debet, sed ad τέλη. ἅπερ ὀμόσαντα τοὺς ὅρκους, αὐτὸν ἐξέπεμψαν, ut constat ex iis, quæ supra dixit Brasidas, ὅρκοις τε καταλαβὼν τὰ Λακεδαιμονίων τέλη τοῖς μεγίστοις. *Æ. Port.* HUDS.

ἀπαντῆσαι, τὸν δ' ἐπὶ [g] τὸ Δήλιον, γενομένης διαμαρτίας τῶν ἡμερῶν, εἰς ἃς ἔδει ἀμφοτέρους στρατεύειν, ὁ μὲν Δημοσθένης, πρότερον πλεύσας [h] πρὸς τὰς Σίφας, καὶ ἔχων ἐν ταῖς ναυσὶν Ἀκαρνᾶνας, καὶ τῶν ἐκεῖ πολλοὺς ξυμμάχων, ἄπρακτος γίγνεται, μηνυθέντος τοῦ [i] ἐπιβουλεύματος ὑπὸ Νικομάχου, ἀνδρὸς Φωκέως ἐκ [k] Φανοτέως, ὃς Λακεδαιμονίοις εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ, Βοιωτοῖς. καὶ βοηθείας γενομένης πάντων Βοιωτῶν (οὐ γάρ πω Ἱπποκράτης παρελύπει ἐν τῇ γῇ ὢν) προκαταλαμβάνονται αἵ τε Σίφαι καὶ ἡ [l] Χαιρώνεια. ὡς δὲ ᾔσθοντο οἱ πράσσοντες τὸ ἁμάρτημα, [m] οὐδὲν ἐκίνησαν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

ϛ'. Ὁ δὲ Ἱπποκράτης, ἀναστήσας Ἀθηναίους πανδημεὶ, αὐτοὺς καὶ τοὺς μετοίκους, καὶ ξένων ὅσοι παρῆσαν, ὕστερος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ Δήλιον, ἤδη τῶν Βοιωτῶν ἀνακεχωρηκότων ἀπὸ τῶν Σιφῶν· καὶ καθίσας τὸν στρατὸν, Δήλιον [n] ἐτείχιζε τοιῷδε τρόπῳ, τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. τάφρον μὲν κύκλῳ περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὸν νεὼν ἔσκαπτον, ἐκ δὲ τοῦ ὀρύγματος ἀνέβαλλον [o] ἀντὶ τείχους τὸν χοῦν. καὶ σταυροὺς [p] παρακαταπηγνύντες, ἄμπελον κόπτοντες τὴν περὶ τὸ ἱερὸν,

[g] Τὸ non agnoscunt *Ar. C. Dan.* Τὸν Δήλ. Mosqu. et ἀπαντῆσαι antea. [h] Ἐς τὰς Σίφας *Cam.* [i] Βουλεύματος *Gr.* [k] Supra Φανότιδα legimus. Vide *Stephanum* περὶ πόλεων. *Huds.* Φανωτίως Mosqu. [l] Χερώνεια *Ar.* [m] Οὐδὲ ἐκινήθησαν *Ar. C. Dan.* [n] Ἐτείχιζεν *Cass.* Aug. [o] Ἀντὶ τοῦ τείχους *Reg.* [p] Καταπηγνύντες *Cl.* Παρακαταπηγνύντες in marg. Καταπηγνύντες *Cass.* Aug.

classe ad Siphas *ei* occurrere, illum vero ad Delium *proficisci*, facta aberratione a diebus *condictis*, quibus utrumque cum suis copiis *ad locum destinatum* ire oportebat, Demosthenes quidem, cum prius ad Siphas appulisset, et Acarnanas, et multos ex illis locis socios in sua classe haberet, voti sui compos fieri non potuit: insidiis per Nicomachum, virum Phocensem, ex Phanoteo, detectis, qui *rem* Lacedæmoniis indicavit; illi vero, Bœotis. cumque omnes Bœoti ad opem *Siphis* ferendam undique concurrissent, (nondum enim Hippocrates in *eorum* regione erat, ita ut *eos* infestare posset) Siphæ et Chæronea *a Bœotis ante illius adventum* occupatæ sunt. Cum autem illi, qui res novas moliebantur, erratum animadvertissent, in civitatibus nihil innovarunt.

90. Hippocrates vero, excitato omni Atheniensi populo, civibus, incolis, et peregrinis quotquot aderant, posterior ad Delium pervenit, cum Bœoti a Siphis jam reversi essent. ibique positis castris, Delium, hoc modo munire cœperunt. Fossam circa Apollinis templum et fanum ducebant, et humum ex ipsa fossa egestam pro muro aggerebant; et vallos defigentes, vineæ, quæ circa templum erat, materiam exci-

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

ἐσέβαλλον. καὶ λίθους ἅμα καὶ [q] πλίνθον ἐκ τῶν οἰκοπέδων τῶν ἐγγὺς καθαιροῦντες, καὶ παντὶ τρόπῳ, ἐμετεώριζον τὸ ἔρυμα. πύργους τε ξυλίνους κατέστησαν ᾗ καιρὸς ἦν, καὶ τοῦ ἱεροῦ οἰκοδόμημα οὐδὲν ὑπῆρχεν. [r] ᾗπερ γὰρ ἦν στοὰ, καταπεπτώκει. ἡμέρᾳ δὲ ἀρξάμενοι τρίτῃ, ὡς οἴκοθεν ὥρμησαν, ταύτην τε εἰργάζοντο, καὶ τὴν τετάρτην, καὶ τῆς πέμπτης [s] μέχρις ἀρίστου. ἔπειτα, ὡς τὰ πλεῖστα ἀπετετέλεστο, [t] τὸ μὲν στρατόπεδον προαπεχώρησεν ἀπὸ τοῦ Δηλίου οἷον δέκα σταδίους, ὡς ἐπ᾽ οἴκου πορευόμενον. καὶ οἱ μὲν ψιλοὶ οἱ πλεῖστοι εὐθὺς ἐχώρουν· [u] οἱ δ᾽ ὁπλῖται θέμενοι τὰ ὅπλα ἡσύχαζον. Ἱπποκράτης δὲ, ὑπομένων ἔτι, καθίστατο φύλακάς τε, καὶ τὰ περὶ τὸ [x] προτείχισμα, ὅσα ἦν ὑπόλοιπα, ὡς χρῆν [y] ἐπιτελέσαι.

ϞΑ΄. Οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ξυνελέγοντο ἐς τὴν Τάναγραν· καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων παρῆσαν, καὶ ᾔσθάνοντο τοὺς Ἀθηναίους [z] προσχωροῦντας ἐπ᾽ οἴκου, τῶν ἄλλων Βοιωταρχῶν, οἵ εἰσιν ἕνδεκα, οὐ ξυνεπαινούντων μάχεσθαι, ἐπειδὴ οὐκ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι εἰσί· (μάλιστα [a] γὰρ ἐν μεθορίοις

[q] Πλίνθους *C.* Mosqu. et mox hic ὄρυγμα pro ἔρυμα. [r] Εἴπερ *Gr.* [s] Μέχρις ὡς τὰ πλεῖστα ἀρίστε ἔπειτα ἀπετετέλεστο *Ar. C. Dan.* Μέχρι ἀρίστου *Reg. Cass. Gr.* Aug. Ante τε ante εἰργ. d. Aug. [t] Τὸ μὲν desunt *Dan.* [u] Οἱ δὲ ὁπλ. *Gr.* [x] Τείχισμα *Reg.* Mosqu. [y] Ὑποτελέσαι *Ar. C. Dan.* Ἀποτελέσαι *Reg.* [z] Προχωρῦντας ἐπ᾽ οἴκου *Ar. C. Cam. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. [a] Δὲ *C.* Antea, ὧν (ita) p. οὐ (ξυνεπ.) Mosqu. et, οὐκέτι ἐν τ. Β. εἰσί. Id. ἤσ. οἱ Ἀθην.

sam interserebant; lapides etiam et lateres ex proximis ædificiis, quæ diruta erant, detrahentes, omni plane ratione munitionem illam excitare conabantur: turresque ligneas posuerunt, ubi locus opportunus esse videbatur, fanique nullum erat ædificium, nam ubi porticus erat, conciderat. Cum autem tertio die, ex quo domo discesserant, opus aggressi fuissent, cum hunc ipsum diem, tum etiam quartum et quintum usque ad prandii tempus in opere faciendo consumserunt. Deinde, cum maxima pars fuisset absoluta, exercitus quidem a Delio decem ferme stadia recessit, ut domum revertens: statimque levis armaturæ milites (qui erant maxima totius exercitus pars) discesserunt; at gravis armaturæ milites castris *ibi* positis quiescebant. Hippocrates vero *in Delio* adhuc subsistens, et custodias, et quicquid reliquum erat, quod circa propugnacula conficiendum esset, constituebat.

91. Per hos autem dies Bœoti Tanagram conveniebant. Et postquam ex omnibus civitatibus affuerunt, et cognoverunt Athenienses accedere, ut domum se reciperent; cæteris Bœotarchis (qui sunt undecim) prœlium dissuadentibus, quod *Athenienses* in Bœotia non amplius essent,

τῆς Ὠρωπίας οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν, ὅτε ἔθεντο τὰ ὅπλα,) Παγώνδας ὁ [b] Αἰολάδου Βοιωταρχῶν ἐκ Θηβῶν [c] μετ' Ἀριανθίδου τοῦ Λυσιμαχίδου, καὶ ἡγεμονίας οὔσης αὐτοῦ, βουλόμενος τὴν μάχην ποιῆσαι, καὶ νομίζων ἄμεινον εἶναι κινδυνεῦσαι, προσκαλῶν [d] ἑκάστους κατὰ λόχους, ὅπως μὴ ἀθρόοι ἐκλίποιεν τὰ ὅπλα, ἔπειθε τοὺς Βοιωτοὺς ἰέναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ τὸν ἀγῶνα ποιεῖσθαι, λέγων [e] τοιάδε.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

ϛβ'. "[f] ΧΡΗΝ [g] μὲν, ὦ ἄνδρες Βοιωτοὶ, [h] μηδ' [i] εἰς ἐπίνοιάν [k] τινα ἡμῶν ἐλθεῖν τῶν ἀρχόντων, ὡς οὐκ εἰκὸς, Ἀθηναίοις, ἢν ἄρα μὴ ἐν [l] τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι καταλάβωμεν αὐτοὺς, διὰ μάχης ἐλθεῖν. τὴν γὰρ Βοιωτίαν, ἐκ τῆς ὁμόρου ἐλθόντες, τεῖχος ἐνοικοδομησάμενοι μέλλουσι [m] φθείρειν. καὶ εἰσὶ δήπου πολέμιοι, ἐν ᾧ τε ἂν χωρίῳ [n] καταληφθῶσι, καὶ ὅθεν ἐπελθόντες πολέμια ἔδρασαν. νυνὶ δ', εἴτῳ καὶ ἀσφαλέστερον ἔδοξεν εἶναι, μεταγνώτω. οὐ γὰρ [o] τὸ προμηθὲς, οἷς ἂν [p] ἄλλος ἐπίῃ, περὶ τῆς σφετέρας ὁμοίως ἐνδέχεται λογισμὸν, καὶ ὅστις τὰ [q] μὲν ἑαυτοῦ ἔχει, [r] τοῦ δὲ πλείονος ὀρεγόμενος,

[b] Αἰλάδου *Dan.* Antea Παγώνδ. Mosqu. [c] Μετὰ Ῥιαντίδου *Gr.* Μετὰ Ἀρ. Mosqu. et Λυσιμάχου. [d] Ἑκάστους κατὰ τάχος *Gr. Huds.* cum emendatione inter versus scripta τάχους. *Duck.* [e] Τάδε *Ar. C. Dan.* [f] Χρὴ *Ar.* Ἐχρῆν *Gr.* Χρὴ *Dan.* [g] Μὲν οὖν, ὦ *Dan.* [h] Μὴ δ' εἰς *Reg.* Aug. Μηδὲ Mosqu. qui et pro οὐκ εἰκὸς, εἰκαικὸς, et εἰ ἄρα pro ἢν ἄ. [i] Εἰς ἔννοιάν τινα *Marg. Cam.* Τινα pro τινος. *Huds.* [k] In *Dan.* desiderantur omnia inter ἐπίνοιαν et ἔτι καταλάβωμεν. [l] Τῇ omittunt *Ar. C.* Mox διαμάχης Aug. [m] Διαφθείρειν *Reg.* [n] Καταληφθῶσιν *Cass.* Aug. Mox νῦν δὲ Mosqu. [o] Τὸ προμηθὲς pro ἡ προμήθεια. res pro personis. *Æ. Port.* [p] Ἄλλως inter versus rec. manu *Cass.* Ἐπίει Mosqu. [q] Μὲν deest *Gr.* [r] Τοῦ πλείονος δὲ *Reg. Cass. Gr.* Aug. Mox ἑκὼν Mosqu.

(Athenienses enim, quum castra posuerunt, erant fere in Oropiæ confiniis) Pagondas Æoladi *filius*, unus ex Bœotarchis Thebanis, cum Arianthide Lysimachi *filio*, quod imperium *tunc* penes ipsum esset, prœlium *ibi* committere cupiens, et existimans satius esse belli fortunam periclitari, singulas cohortes adhortatus, ne frequentes aciem instructam, desererent, Bœotis persuasit, ut adversus Athenienses irent, et prœlium committerent, his verbis.

92. "Ne in mentem quidem cuiquam nostrum, qui magistratum gerimus, viri Bœoti, venire oportuerat, non esse rationi consentaneum, nos cum Atheniensibus confligere, nisi ipsos in Bœotia adhuc deprehenderimus. Bœotiam enim, munitionibus in ea exstructis, ex agro finitimo profecti, sunt vastaturi. Ergo sunt hostes, quocunque in loco deprehensi fuerint, et undecunque profecti hostilia facinora patrarint. Jam vero si cui *non pugnare* tutius esse videbatur, is mutet sententiam. Nec enim providentia considerationem æque patitur in iis, quos alius invadit, et quorum ager in discrimen, vocatur, atque *in eo*, qui sua quidem possidet, sed plura affectans, ultro

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

ἑκὼν τινι ἐπέρχεται. πάτριόν τε [s] ὑμῖν, στρατὸν [t] ἀλλόφυλον ἐπελθόντα, καὶ ἐν τῇ [u] οἰκείᾳ, καὶ ἐν τῇ τῶν πέλας ὁμοίως ἀμύνεσθαι. Ἀθηναίους δὲ, καὶ προσέτι ὁμόρους ὄντας, πολλῷ [x] μάλιστα δεῖ. [y] πρός τε γὰρ τοὺς ἀστυγείτονας πᾶσι τὸ ἀντίπαλον, καὶ ἐλεύθερον καθίσταται. καὶ πρὸς τούτοις γε δὴ, οἳ καὶ μὴ τοὺς ἐγγὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄπωθεν πειρῶνται δουλοῦσθαι, πῶς οὐ χρὴ καὶ ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἀγῶνος ἐλθεῖν; (παράδειγμα [z] δὲ [a] ἔχομεν τούς τε ἀντιπέρας [b] Εὐβοέας, καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος τὸ πολὺ, [c] ὡς αὐτοῖς διάκειται.) καὶ γνῶναι, ὅτι [d] τοῖς μὲν ἄλλοις οἱ πλησιόχωροι περὶ γῆς ὅρων τὰς μάχας ποιοῦνται· ἡμῖν δὲ ἐς πᾶσαν, ἣν νικηθῶμεν, εἷς ὅρος οὐκ ἀντίλεκτος παγήσεται. εἰσελθόντες γὰρ, βίᾳ τὰ ἡμέτερα [e] ἕξουσι. τοσούτῳ ἐπικινδυνωτέραν ἑτέρων τὴν παροίκησιν τῶνδε ἔχομεν. εἰώθασί τε [f] οἳ ἰσχύος που θράσει τοῖς πέλας, (ὥσπερ Ἀθηναῖοι νῦν,) ἐπιόντες, τὸν μὲν ἡσυχάζοντα, καὶ ἐν τῇ

[s] Ἡμῖν *Reg.* [t] Ἀλλότριον *Reg.* [u] Οἰκίᾳ *Reg. Dan. Gr.* [x] Μᾶλλον *C.* [y] Hic verborum ordo: *τὸ ἀντίπαλον γὰρ πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας καθίσταται καὶ ἐλεύθερον πᾶσι. Æ. Port.* [z] Δὲ abest a *Cass.* Aug. Mosqu. qui antea ἄποθεν. [a] Τούς τε ἔχομεν ἀντιπ. *Gr.* [b] Εὐβοίας *Ar. C. Bar.* Mosqu. [c] Id est: *πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους ὡς κακῶς διάκειται.* Vel, *πῶς ὑπ' αὐτῶν διάκειται,* scil. *ὡς αὐτοὶ τούτῳ τῷ τῆς Ἑλλάδος πολλῷ μέρει χρῶνται. Æ. Port. Huds.* [d] Pro *οἱ πλησιόχωροι τῶν ἄλλων.* Consecutio postulat, ut sit, *τοῖς μὲν ἄλλοις γίνονται αἱ μάχαι πρὸς τοὺς πλησιοχώρους περὶ γῆς ὅρων, ἡμῖν δὲ* etc. *Fr. Port.* [e] Ἕξουσιν *Cass.* Aug. Mox *τοσοῦτον ἐπικίνδυνον* Mosqu. [f] Οἱ *Reg. Gr.* Mox *ὥσπ. οἱ Ἀθην.* Mosqu.

bellum aliis infert. Vobisque patrium est institutum, externum exercitum vos invadentem pariter et in vestro et in alieno solo propulsare. Quamobrem Athenienses, eosque præterea *vobis* finitimos, multo magis *propulsare* decet. * Nam ita demum cujusque civitatis libertas firme retinetur, si adsit potentia, quæ finitimis populis resistere valeat. cum iis vero, qui non solum finitimos, sed etiam remotos in servitutem redigere conantur, quo modo vel summo cum periculo certandum non fuerit? (Exemplum autem ob oculos propositum habemus, cum Euboënses trans fretum sitos, tum etiam cæteræ Græciæ magnam partem, *quo modo ab ipsis tractetur, et* quo modo erga ipsos sit affecta.) Et *oportet* scire, cæteros quidem de agri finibus cum gentibus finitimis dimicare. nobis vero, si vincamur, unicum minime dubium finem in universa *nostra regione* statutum iri. nam *in eam* ingressi, rebus nostris per vim potientur. Adeo istorum accolarum propinquitas nobis magis, quam aliis, est periculosa. Qui enim potentiæ confidentia (ut nunc Athenienses) arma vicinis inferunt, illum quidem, qui est quietus

* Omnes enim, qui paribus cum finitimis congredi animis solent, eo ipso libertatem conservant atque tuentur. *Acacius.* Huds.

ἑαυτοῦ μόνον [g] ἀμυνόμενον, ἀδεέστερον ἐπιστρατεύειν. [h] τὸν δὲ ἔξω ὅρων [i] προαπαντῶντα, καὶ, ἢν καιρὸς ᾖ, πολέμου ἄρχοντα, ἧσσον ἑτοίμως κατέχειν. πεῖραν δὲ ἔχομεν [k] ἡμεῖς αὐτοῦ ἐς τούσδε. νικήσαντες γὰρ ἐν Κορωνείᾳ αὐτοὺς, ὅτε τὴν γῆν, ἡμῶν στασιαζόντων, κατέσχον, πολλὴν ἄδειαν [l] ἐν τῇ Βοιωτίᾳ μέχρι τοῦδε κατεστήσαμεν. ὧν χρὴ μνησθέντας ἡμᾶς, τοὺς τε πρεσβυτέρους ὁμοιωθῆναι τοῖς πρὶν ἔργοις, τούς τε νεωτέρους, πατέρων τῶν [m] τότε ἀγαθῶν [n] γενομένων παῖδας, πειρᾶσθαι μὴ αἰσχύναι τὰς προσηκούσας ἀρετάς· [o] πιστεύσαντας δὲ τῷ θεῷ, πρὸς ἡμῶν ἔσεσθαι, οὗ τὸ ἱερὸν ἀνόμως τειχίσαντες νέμονται, καὶ τοῖς ἱεροῖς, ἃ ἡμῖν θυσαμένοις καλὰ φαίνεται, ὁμόσε χωρῆσαι τοῖσδε, καὶ δεῖξαι, [p] ὅτι, ὧν μὲν ἐφίενται, πρὸς τοὺς μὴ ἀμυνομένους [q] ἐπιόντες, [r] κτάσθωσαν· οἷς δὲ γενναῖον, τήν τε [s] αὐτῶν [t] αἰεὶ ἐλευθεροῦν μάχῃ, καὶ τὴν [u] ἄλλων μὴ δουλοῦσθαι ἀδίκως, [x] ἀναγώνιστοι ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἀπίασι."

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

[g] Ἀμυνούμενον *Ar. C.* Antea αὐτοῦ Mosqu. pro ἑαυτοῦ. [h] Τὸν δὲ καὶ ἔξω *Stobæus. Huds.* [i] Προαπαντῶντα *Gr.* [k] Αὐτοῦ ἡμεῖς *Reg.* [l] Ἐν deest *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan. Schol.* Aug. [m] Πώποτε *Ar. C. Dan.* [n] Γενομένου *Cl. Gr.* ex emendatione. *Huds.* Γενομένους *Reg.* et sic in *Gr.* emendatum est pro γενομένων. [o] Πιστεύσαντες *Bar. Ald. Flor. Bas. Cass. Schol.* [p] Ὅτι deest *Ar.* [q] Sic *Cass.* et supra manu rec. τες. Contra in textu ἐπιόντας, et cum superscripta emendatione ἐπιόντες *Gr.* Antea ἀμυνομ. Mosqu. [r] Id est: κτᾶσθαι δυνάσονται. *Fr. Port.* [s] Αὐτῶν *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas.* Aug. [t] Ἀεὶ *Ar. C. Cass. Dan.* Aug. d. Mosqu. [u] Ἄλλην *Ar. C.* Ἄλλω Mosqu. [x] Ἀνανταγώνιστοι *Cl. Cass.* Aug. Mosqu. qui et ἀπίασιν.

et pacis studiosus, et qui in suo agro tantum se defendit, confidentius invadere consueverunt. At eum, qui extra *sui agri* fines *hosti fortiter* occurrit, et qui, si occasio fuerit, belli facit initium, minus promte bello premere *solent*. Hujus autem rei documentum adversus istos habemus, cum enim eos ad Coroneam vicissemus, quo tempore propter nostras seditiones agrum *nostrum* occupatum tenebant, magnam Bœotiæ securitatem ad hoc usque tempus præstitimus. Quorum nos memores operam dare oportet, ut et majores natu, facinora *a nobis* prius edita, *nunc* imitemur; et minores natu, qui filii sumus patrum illorum, qui tunc viri fortes fuerunt, ne domesticas virtutes dedecoremus: sed persuasum habentes, Deum a nobis staturum, cujus fanum isti nefarie muro septum tenent; et sacrificiis freti, quæ nobis immolantibus lætum ac felicem rerum eventum promittunt adversus hos tendamus, et demonstremus, obtinere posse ea, quæ concupiscunt, si bellum non propulsantibus inferant. Illos vero, quorum patria ac innata generositas fert, ut et suum ipsorum *agrum* pugna semper liberent, nec alienum in servitutem injuste redigant, non permissuros, ut *isti* e suis finibus sine certamine discedant.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

ϞΓ΄. Τοιαῦτα ὁ Παγώνδας τοῖς Βοιωτοῖς παραινέσας, ἔπεισεν ἰέναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους. καὶ κατὰ [y] τάχος ἀναστήσας ἦγε τὸν στρατόν· (ἤδη γὰρ καὶ τῆς ἡμέρας ὀψὲ ἦν·) [z] καὶ ἐπειδὴ προσέμιξεν ἐγγὺς τοῦ στρατεύματος αὐτῶν, ἐς χωρίον καθίσας, ὅθεν, λόφου ὄντος μεταξὺ, οὐκ ἐθεώρουν ἀλλήλους, ἔτασσέ τε καὶ παρεσκευάζετο [a] ὡς ἐς μάχην. τῷ δὲ Ἱπποκράτει ὄντι περὶ τὸ Δήλιον, ὡς αὐτῷ ἠγγέλθη, ὅτι Βοιωτοὶ ἐπέρχονται, πέμπει ἐς τὸ στράτευμα, [b] κελεύων ἐς τάξιν καθίστασθαι· καὶ αὐτὸς οὐ πολλῷ ὕστερον [c] ἐπῆλθε, καταλιπὼν ὡς τριακοσίους ἱππέας περὶ τὸ Δήλιον, ὅπως φύλακές τε ἅμα εἶεν, [d] εἴτι ἐπίοι αὐτῷ, καὶ τοῖς Βοιωτοῖς, καιρὸν φυλάξαντες, ἐπιγένοιντο ἐν τῇ μάχῃ. Βοιωτοὶ δὲ πρὸς τούτους [e] ἀντικατέστησαν τοὺς ἀμυνομένους· καὶ ἐπειδὴ καλῶς αὐτοῖς εἶχεν, ὑπερεφάνησαν τοῦ λόφου, καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα, τεταγμένοι ὥσπερ ἔμελλον, ὁπλῖται [f] ἑπτακισχίλιοι μάλιστα, καὶ ψιλοὶ ὑπὲρ μυρίους, [g] ἱππῆς τε χίλιοι, καὶ πελτασταὶ πεντακόσιοι. εἶχον δὲ δεξιὸν μὲν κέρας Θηβαῖοι, [h] καὶ οἱ ξύμμοροι αὐτοῖς· Μέσοι δὲ, Ἁλιάρτιοι, καὶ Κορωναῖοι,

[y] Κατατάχος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. [z] Καὶ ἐπειδὴ δὲ πρ. *Marg.* Ἐπεὶ δὲ πρ. *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Καὶ ἐπεὶ δὲ πρ. *Cass.* Aug. [a] Ὡς deest *Ar. C. Dan.* [b] Κελεύων abest *Ar.* Antea ἠγέλθη Mosqu. [c] Ἀπῆλθε *Marg. Cam.* [d] Εἴτις *Marg. Ar. C. Gr. Flor. Reg. Dan.* [e] Ἀντικαθέστησαν τὰ ὅπλα, τεταγμένοι ὥσπερ ἔμελλον, ὁπλῖται ἑπτακισχίλιοι καὶ πελτασταὶ etc. *Ar.* reliqua non agnoscens. [f] Ἑπτακισχίλιοι καὶ πελτασταὶ cetera desunt *Cass.* Antea ὁπλίται Mosqu. et mox μάλιστα d. [g] Ἱππεῖς *C. Gr. Dan.* Mosqu. [h] Καὶ οἱ ξύμ. *Gr.* Est in *Gr.* καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτοῖς.

93. Pagondas his verbis Bœotos adhortatus, persuasit *ipsis*, ut irent adversus Athenienses. Confestimque motis castris exercitum eduxit. Jam enim erat serum diei. Et cum ad ipsorum castra prope accessisset, in loco subsistens, unde colle interjecto, alteri alteros conspicere non poterant, aciem instruxit et ad prœlium se præparavit. Hippocrates autem, qui apud Delium erat, cum ei nuntiatum fuisset Bœotos adversus *Athenienses* venire, mittit ad exercitum, imperans, ut in suos quique ordines se reciperent. nec multo post ipse adfuit, relictis ferme trecentis equitibus circa Delium, tum ad loci custodiam, si qua manus ipsum adoriretur, tum etiam ut, occasione observata, Bœotos in ipso prœlio a tergo aggrederentur. Bœoti vero his opposuerunt, qui vim ipsorum propulsarent. Cum autem omnes ipsorum res recte haberent, in summo colle *hostibus* apparuerunt, et cum armis *ibi* substiterunt, acie instructa, ut pugnaturi erant: septem ferme gravis armaturæ millia, levis vero supra decem millia, equites mille, et peltati quingenti. Dextrum autem cornu tenebant Thebani, eorumque socii. Medii vero *erant* Ha-

καὶ [i] Κωπαιῆς, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ τὴν λίμνην· τὸ δὲ εὐώνυμον εἶχον Θεσπιῆς, καὶ Ταναγραῖοι, [k] καὶ Ὀρχομένιοι. ἐπὶ δὲ τῷ [l] κέρᾳ ἑκατέρῳ οἱ [m] ἱππῆς καὶ ψιλοὶ ἦσαν. ἐπ' ἀσπίδας [n] δὲ πέντε μὲν καὶ [o] εἴκοσιν οἱ Θηβαῖοι ἐτάξαντο· οἱ δὲ ἄλλοι, ὡς ἕκαστοι ἔτυχον. αὕτη μὲν Βοιωτῶν παρασκευὴ καὶ διάκοσμος ἦν.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

ϟδ'. [p] Ἀθηναῖοι δὲ, οἱ μὲν ὁπλῖται ἐπὶ [q] ὀκτὼ πᾶν τὸ στρατόπεδον ἐτάξαντο, ὄντες πλήθει ἰσοπαλεῖς τοῖς ἐναντίοις· [r] ἱππῆς δὲ ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. ψιλοὶ δὲ, ἐκ παρασκευῆς μὲν ὡπλισμένοι, οὔτε τότε παρῆσαν, οὔτε [s] ἐγένοντο ἐν τῇ πόλει· οἵπερ δὲ [t] ξυνεσέβαλον, ὄντες πολλαπλάσιοι τῶν ἐναντίων, ἄοπλοί τε πολλοὶ ἠκολούθησαν, ἅτε πανστρατιᾶς ξένων τῶν παρόντων καὶ ἀστῶν γενομένης· καὶ ὡς [u] τοπρῶτον ὥρμησαν ἐπ' οἴκου, οὐ παρεγένοντο, ὅτι μὴ ὀλίγοι. καθεστώτων δὲ [x] ἐς τὴν τάξιν ἤδη, καὶ μελλόντων ξυνιέναι, Ἱπποκράτης ὁ στρα-

[i] Κωπαιεῖς *Ar. C.* et infra Θεσπιεῖς. Κωπιεῖς *Cl.* Κωπαιεῦς et Θεσπιεῖς etiam *Dan.* Mosqu. Θεσπιῆς a prima manu *Cass.* corrector deinde fecerat Θεσπιεῖς. Θεσπιεῖς in textu, Θεσπιῆς in Marg. *Gr.* [k] Καὶ οἱ Ὀρχομ. *Gr.* [l] Κέρᾳ ἑκάστῳ *Gr.* [m] Ἱππεῖς *Ar. C. Cass. Dan.* Mosqu. Aug. hic a correct. [n] Δὲ non est in *Dan.* [o] Εἴκοσι Θηβαῖοι *Cl. Gr. Cass. Dan.* Aug. [p] Ἀθηναῖοι μὲν οἵδε ὁπλῖται *Marg. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. [q] Ὀκτὼ deest *Reg.* [r] Ἱππεῖς *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Gr.* [s] Ἐγένοντο τῇ πόλει *Ar. C. Cam. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. [t] Συνεσέβαλον *Cass. Gr.* Aug. Συνεισέβαλον *Reg.* [u] Τὸ πρῶτον *Cass. Gr. Dan.* Aug. [x] Ἐς τὴν τάξιν, καὶ ἤδη μελλ. ξ. *Ar. C.* Ἐς τάξιν καὶ ἤδη μελλ. *Cl. Gr.* Ἐς τὴν τάξιν καὶ ἤδη μ. *Reg. Cass.* Aug. Τὴν non abest a *Gr.* qui et συνιέναι habet.

liartii, Coronæi, et Copæenses, cæterique stagni accolæ. Sinistrum vero tenebant Thespienses, Tanagræi, et Orchomenii. in utroque autem cornu erat equitatus, et levis armatura. * Et Thebani quidem, milites in quinos et vicenos in longitudinem digesserant. reliqui vero *instructi erant*, ut cuique contigit. Atque hic quidem erat Bœotorum apparatus hæcque aciei instructæ ratio.

94. Athenienses vero, quamvis hostibus numero pares essent, tamen totum gravis armaturæ exercitum in octonos tantum milites in longitudinem digesserunt. Equitatus vero in utroque cornu erat. sed levis armatura, † consulto quidem instructa, nec ulla tunc aderat, nec in urbe erat. Sed et illa quæ *cum Hippocrate* ad istam expeditionem exierat, quamvis hostes numero longe superaret, tamen magna ex parte inermis erat, quippe quod totus exercitus ex peregrinis promiscue, et civibus, qui *tunc* aderant, collectus esset. Quare ut primum domum ire cœperunt, non affuerunt nisi pauci. Cum autem in acie jam starent, et

* Thebanorum singulis scutatis quini et vicini applicati erant. *Valla.* Sed hic loci ἀσπίδες accipiuntur pro militibus, formula locutionis militari. *Æ. Port.* Huds.

† Ex apparatu instructa, neque tunc aderat etc. *Valla.* Neque tunc justis armis instructa aderat etc. *Acacius.* Idem.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

τηγὸς ἐπιπαριὼν τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων, [y] παρεκελεύετό τε, καὶ ἔλεγε τοιάδε.

ϛε΄. "Ω ΑΘΗΝΑΙΟΙ, δι' ὀλίγου μὲν ἡ παραίνεσις γίγνεται, τὸ ἴσον δὲ πρός τε τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας δύναται, καὶ ὑπόμνησιν μᾶλλον ἔχει, ἢ ἐπικέλευσιν. παραστῇ δὲ μηδενὶ ὑμῶν, ὡς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ οὐ προσῆκον τοσόνδε κίνδυνον ἀναῤῥιπτοῦμεν. [z] ἐν γὰρ τῇ τούτων, ὑπὲρ τῆς [a] ὑμετέρας ὁ ἀγὼν ἔσται· καὶ ἢν νικήσωμεν, οὐ μή ποτε ὑμῖν Πελοποννήσιοι ἐς τὴν χώραν ἄνευ τῆς τῶνδε ἵππου [b] ἐσβάλωσιν· ἐν δὲ μιᾷ μάχῃ τήνδε [c] τε προσκτᾶσθε, καὶ ἐκείνην μᾶλλον ἐλευθεροῦτε. χωρήσατε οὖν ἀξίως ἐς αὐτοὺς τῆς τε πόλεως, ἣν ἕκαστος πατρίδα ἔχων πρώτην ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἀγάλλεται, καὶ τῶν πατέρων, οἳ τούσδε μάχῃ κρατοῦντες μετὰ Μυρωνίδου ἐν Οἰνοφύτοις, τὴν Βοιωτίαν ποτὲ ἔσχον.

ϛϛ΄. Τοιαῦτα τοῦ Ἱπποκράτους παρακελευομένου, καὶ μέχρι μὲν μέσου τοῦ στρατοπέδου ἐπελθόντος, τὸ

[y] Παρεκέλευέ τε *Gr.* Τε deest *C.* Emendatum est in *Gr.* adscripta syllaba το. [z] Ἐν τῇ γὰρ τούτων *Gr.* Antea τοσοῦτον p. τοσόνδε Mosqu. [a] Ἡμετέρας *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. [b] Ἐσβάλλωσιν *Ar. C.* Ἐσβαίωσιν, et in margine rec. manu βάλουσι *Reg.* Ἐσβάλουσιν Mosqu. et antea, ἡμῖν. [c] Τε deest *Ar.* Προσκτᾶσθαι Mosqu. cui mox d. τε ante πόλεως.

mox concursuri essent, Hippocrates dux * ad Atheniensium exercitum advenit, hisque verbis est adhortatus.

95. "Brevis quidem erit, o Athenienses, hæc adhortatio: sed apud viros fortes idem valet *ac longa oratio, hacque utor* potius, ut vos commonefaciam, quam ut imperem. Nemini autem vestrum in mentem veniat, † nos in alieno *solo*, quasi res nostra non agatur, tantum periculum subire. Nam in istorum *agro* pro vestro certamen est futurum. Et, si vicerimus, Peloponnesii sine istorum equitatu in vestrum agrum nunquam irrumpent. Uno autem prœlio et istum *vestro* adjungitis, et illum in majorem libertatem vindicatis. In eos igitur impetum facite e dignitate civitatis, quam unusquisque *vestrum* patriam habet, et quam inter Græcas civitates principem esse gloriatur, et vestrorum majorum, qui duce Myronide, istis ad Œnophyta prœlio superatis, Bœotiam quondam tenuerunt.

96. Cum autem Hippocrates his verbis *suos milites* adhortaretur, et ad mediam usque exercitus aciem jam progressus esset, nec majorem ejus partem ocius adire amplius pos-

* Superveniens, Atheniensium exercitum his verbis adhortatus est. *Valla.* Huds.

† Nos contra, quam par sit, aliena in terra in tantum periculum ruere. *Steph.* Idem.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

δὲ πλέον [d] οὐκ ἔτι φθάσαντος, οἱ Βοιωτοὶ, παρακελευσαμένου καὶ [e] σφίσιν ὡς [f] διὰ ταχέων, καὶ ἐνταῦθα Παγώνδου [g] παιωνίσαντος, ἐπῄεσαν ἀπὸ τοῦ λόφου. ἀντεπῄεσαν δὲ καὶ [h] οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ προσέμιξαν δρόμῳ. καὶ ἑκατέρων τῶν στρατοπέδων τὰ ἔσχατα οὐκ [i] ἦλθεν ἐς χεῖρας, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ [k] ἔπαθε. ῥύακες γὰρ [l] ἐκώλυσαν. [m] τὸ δὲ ἄλλο καρτερᾷ μάχῃ καὶ ὠθισμῷ ἀσπίδων ξυνεστήκει. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον τῶν Βοιωτῶν καὶ μέχρι [n] τοῦ μέσου, ἡσσᾶτο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ [o] ἐπῄεσαν τούς τε ἄλλους ταύτῃ, καὶ [p] οὐχ ἥκιστα τοὺς Θεσπιέας. ὑποχωρησάντων γὰρ αὐτοῖς τῶν παρατεταγμένων, [q] καὶ κυκλωθέντων ἐν ὀλίγῳ, οἵπερ διεφθάρησαν Θεσπιέων, ἐν χερσὶν [r] ἀμυνόμενοι κατεκόπησαν. καί τινες καὶ τῶν Ἀθηναίων, διὰ τὴν κύκλωσιν ταραχθέντες, ἠγνόησάν τε καὶ ἀπέκτειναν ἀλλήλους. τὸ μὲν οὖν ταύτῃ ἡσσᾶτο τῶν Βοιωτῶν, καὶ πρὸς τὸ μαχόμενον κατέφυγε. τὸ δὲ δεξιὸν, ᾗ οἱ [s] Θηβαῖοι

[d] Οὐκέτι *Reg.* Antea τοῦ μέσου στρ. Mosqu. [e] Σφίσι *Gr.* Καὶ d. Mosqu. [f] Διαταχέων *Ar. Steph.* 1. *Cass.* Aug. [g] Παιανίσαντες *Ar. C.* Παιωνίσαντες *Cam.* Διαταχέων καὶ ἐνταῦθα Παγώνδου παιωνίσαντας ἐπῄεσαν *Huds.* Omisit *Hudsonus* notam libri, sed videtur esse *Cl.* Παιωνίσαντες *Reg. Cass. Gr. Dan.* In *Cass.* recens manus super ι posuit ε. *Duck.* Παιαν. Aug. corr. ex παιων. [h] Οἱ omittit *Gr.* Paullo ante ἀντεπῄεσαν Mosqu. [i] Ἦλθον *Ar. C. Gr.* Mosqu. [k] Ἔπαθον *Cass.* Aug. [l] Ἐκώλυον, et supra ον σαν *Gr.* [m] Τῷ δὲ ἄλλῳ *Gr.* Mox ξυνεστήκει Mosqu. [n] Τοῦ omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [o] Ἐπίεσαν *Ar. C. Cl. Dan.* Aug. Mosqu. In *Cass.* η ex alia litera factum erat. [p] Οὐχήκιστα *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* [q] Καὶ deest *Dan.* [r] Ἀμυνούμενοι *Dan.* [s] Ἀθηναῖοι, sed emendatum in marg. *Gr.* Antea ταύτην ἡσσ. Mosqu. p. ταύτῃ.

set, Bœoti, ipsi quoque, cum Pagondas eos celeriter adhortatus fuisset, illicque pæana cecinisset, de colle *in Athenienses* signis infestis ferri cœperunt. Athenienses vero et ipsi in eos e diverso prodierunt, cursuque conflixerunt. sed utriusque exercitus extremæ partes ad manus non venerunt: ad idem *incommodum utræque* sunt passæ. nam aquarum rivi impediverunt. Cætera vero acies constitit pugnans acriter, et clypeis repellere connitens. Et sinistrum quidem Bœotorum cornu, vel ad mediam usque ipsius partem, ab Atheniensibus victum est; et *Athenienses* cum in alios, qui in ea parte collocati fuerant, tum vero præcipue in Thespienses impetum fecerunt. Nam cum milites, qui prope ipsos fuerant instructi, se recepissent, et in angusto circumventi fuissent, qui ex ipsis Thespiensibus perierunt, in ipso conflictu se defendentes concisi fuerunt. Quinetiam nonnulli Athenienses, in hoste circumveniendo perturbati, se mutuis vulneribus interfecerunt, quod se non internoscerent. Ab hac igitur parte Bœotorum exercitus superatus est, et ad eam, quæ pugnabat, confugit. Dextrum vero, in quo ipsi Thebani

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

ἦσαν, ἐκράτει τῶν Ἀθηναίων. καὶ ὠσάμενοι [t] κατὰ βραχὺ, [u] τοπρῶτον ἐπηκολούθουν. καὶ ξυνέβη, Παγώνδου [x] περιπέμψαντος δύο τέλη τῶν ἱππέων ἐκ τοῦ ἀφανοῦς περὶ τὸν λόφον, ὡς ἐπόνει τὸ εὐώνυμον αὐτῶν, καὶ ὑπερφανέντων αἰφνιδίως, τὸ νικῶν τῶν Ἀθηναίων κέρας, νομίσαν ἄλλο στράτευμα ἐπιέναι, ἐς φόβον [y] καταστῆναι· καὶ ἀμφοτέρωθεν ἤδη, ὑπό τε τοῦ τοιούτου, καὶ ὑπὸ τῶν Θηβαίων ἐφεπομένων, καὶ παραῤῥηγνύντων, φυγὴ [z] καθεστήκει παντὸς τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀθηναίων. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὸ Δήλιόν τε καὶ τὴν θάλασσαν ὥρμησαν· οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ Ὠρωποῦ. ἄλλοι δὲ πρὸς Πάρνηθα τὸ ὄρος· οἱ δὲ, ὡς ἕκαστοί τινα εἶχον ἐλπίδα σωτηρίας. Βοιωτοὶ δὲ ἐφεπόμενοι ἔκτεινον, [a] καὶ μάλιστα οἵ τε ἱππῆς αὐτῶν, καὶ οἱ Λοκροὶ, βεβοηθηκότες ἄρτι τῆς τροπῆς γιγνομένης. νυκτὸς δὲ ἐπιλαβούσης τὸ ἔργον, ῥᾷον τὸ πλῆθος τῶν φευγόντων διεσώθη. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ, [b] οἵ τε ἐκ τοῦ Ὠρωποῦ καὶ οἱ ἐκ τοῦ Δηλίου, φυλακὴν ἐγκαταλιπόντες ([c] εἶχον γὰρ αὐτὸ ὅμως ἔτι,) ἀπεκομίσθησαν κατὰ θάλασσαν ἐπ' οἴκου.

[t] Καταβραχὺ *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Gr.* Aug. [u] Τὸ πρῶτον *Ar. C. Cass. Dan.* Aug. [x] Δύο τέλη περιπέμψαντος αὐτοῦ ἀφανῶς *Reg.* [y] Ita emendatum erat in *Gr.* e κατεστᾶναι. [z] Καθειστήκει *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Mosqu. Aug. et mox hic Σπάρνηθα p. Πάρν. et οὐδὲ Mosqu. p. οἱ δὲ. [a] Καὶ μάλιστα οἱ ἱππεῖς, οἵτι αὐτῶν etc. *Ar. C. Reg. Cass. Dan. Gr.* Aug. [b] Οἵ τ' ἐκ τοῦ *Cass.* Aug. [c] Id est: καίπερ νικηθέντες, ὅμως ἔτι κατεῖχον αὐτὸ τὸ Δήλιον. *Æ. Port.*

erant, Athenienses superavit. et cum paulatim *ipsos* repulissent, primum insequebantur. Accidit autem, ut, cum duæ equitum turmæ a Pagonda circum collem clam circummissæ fuissent (cum sinistrum ipsorum cornu laboraret) eoque superato *hostibus* repente apparuissent, Atheniensium cornu, quod vincebat, existimans alium exercitum contra se venire, graviter timere cœperit. Quare cum Athenienses utrinque jam premerentur, cum ab his, tum a Thebanis insequentibus, et *eorum ordines* dissolventibus, universus ipsorum exercitus in fugam se conjecit. Et alii quidem ad Delium, et mare cursu contenderunt, alii vero ad Oropum alii ad Parnetha montem, alii vero alio, ut quibusque salutis spes ostendebatur. Bœoti vero *eos* insequentes cædebant, et præcipue ipsorum equites, et Locri, qui illis dudum in fugam versis, *Bœotis* auxilio venerant. Sed cum nox suo interventu prœlium impedisset, fugientium turba facilius dilapsa salutem sibi peperit. Postridie vero, cum ii, qui erant Oropi, tum etiam ii, qui erant in Delio, præsidio *ibi* relicto, (nam, *quamvis ab hoste victi* fuissent, id tamen adhuc tenebant) domum mari se receperunt.

ϛζʹ. Καὶ οἱ Βοιωτοὶ, τροπαῖον στήσαντες, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀνελόμενοι νεκροὺς, τούς τε τῶν πολεμίων σκυλεύσαντες, καὶ φυλακὴν καταλιπόντες, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν Τάναγραν. καὶ [d] τῷ Δηλίῳ ἐπεβούλευον, ὡς προσβαλοῦντες. ἐκ δὲ τῶν Ἀθηναίων κῆρυξ πορευόμενος ἐπὶ τοὺς νεκροὺς, ἀπαντᾷ κήρυκι [e] Βοιωτῷ, ὃς, αὐτὸν ἀποστρέψας, καὶ εἰπὼν, ὅτι οὐδὲν πράξει, πρὶν ἂν αὐτὸς [f] ἀναχωρήσῃ πάλιν, καταστὰς ἐπὶ [g] τοὺς Ἀθηναίους, ἔλεγε τὰ [h] παρὰ τῶν Βοιωτῶν, ὅτι οὐ δικαίως δράσειαν παραβαίνοντες τὰ νόμιμα τῶν Ἑλλήνων· πᾶσι γὰρ εἶναι καθεστηκὸς, ἰόντας ἐπὶ τὴν ἀλλήλων, ἱερῶν τῶν ἐνόντων ἀπέχεσθαι. Ἀθηναίους δὲ Δήλιον τειχίσαντας ἐνοικεῖν, καὶ ὅσα [i] ἄνθρωποι ἐν βεβήλῳ δρῶσι, πάντα γίγνεσθαι αὐτόθι. ὕδωρ τε, ὃ ἦν ἄψαυστον σφίσι, πλὴν πρὸς τὰ ἱερὰ χέρνιβι χρῆσθαι, ἀνασπάσαντας ὑδρεύεσθαι. ὥστε ὑπέρ τε [k] τοῦ θεοῦ καὶ ἑαυτῶν Βοιωτοὺς ἐπικαλουμένους τοὺς [l] ὁμωχέτας δαίμονας καὶ τὸν Ἀπόλλω, προαγορεύειν, αὐτοὺς [m] ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἀπιόντας ἀποφέρεσθαι τὰ σφέτερα αὐτῶν.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

ϛηʹ. Τοσαῦτα τοῦ κήρυκος εἰπόντος, [n] οἱ Ἀθηναῖοι

[d] Τῷ deest *Reg.* [e] Βοιωτῶν *Dan.* Mosqu. et antea, κήρυξ. [f] Ἀναχωρήσει *Gr.* [g] Τοὺς deest *Cass.* Aug. [h] Παρὰ non habet *Reg.* [i] Ἄλλοι Mosqu. et mox, ὑδρεύεσθε. [k] Τοῦ omittit *Cl.* [l] Ex *Hesychio* ὁμοχίτας legendum, ex *Suida* ὁμοχαίτας. *Huds.* [m] Αὐτοῦ ἱεροῦ *C.* Antea προσαγορεύειν Mosqu. [n] Οἱ omittunt *Ar. C. Dan.* Mox ἑαυτῶν κήρυκα d. Mosqu.

97. Et Bœoti, erecto tropæo, suorumque cadaveribus susceptis, hostiumque *cadaveribus* spoliatis, et præsidio relicto, Tanagram redierunt. * Et consilia de oppugnando Delio inibant. Caduceator vero, qui ab Atheniensibus missus fuerat, ut ipsorum cadavera *a Bœotis* repeteret, iter faciens, obviam fit Bœotorum caduceatori; qui cum ipsum revocasset, et dixisset, eum nihil acturum, priusquam ipse domum revertisset, cum coram Atheniensibus stetisset, exposuit mandata Bœotorum, *demonstrans* eos nefarie fecisse, qui jura Græcorum violarint. Omnium enim esse institutum, ut, quum alienum agrum invadunt, a templis, quæ in eo sunt, abstineant. Athenienses vero Delium communisse ac incolere, et quæcunque in profano *loco* homines facere solent, hæc omnia in illo fano *ab his* fieri. aquam etiam, quam sibi *Thebanis* attrectare nefas esset, nisi in sacrificiorum usu ad manus abluendas, haurire. Quare cum Dei tum sua ipsorum causa Bœotos, invocantes † Dæmones, communes agri sui præsides, et Apollinem, edicere, ut e templo excedant, sua secum absportantes.

98. Cum caduceator hæc dixisset,

* Insidiantes Delio, tanquam aggressuri etc. *Valla.*

† Apollinem cæteraque affinia numina etc. *Valla.* Huds.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

πέμψαντες παρὰ τοὺς Βοιωτοὺς ἑαυτῶν κήρυκα, τοῦ μὲν ἱερȣ͂ οὔτε ἀδικῆσαι ἔφασαν ȣ̓δὲν, [m] ȣ̓́τε τοῦ λοιποῦ ἑκόντες βλάψειν. ȣ̓δὲ γὰρ τὴν ἀρχὴν [n] ἐσελθεῖν ἐπὶ τȣ́τῳ, [o] ἀλλ᾽ ἵνα ἐξ αὐτȣ͂ τȣ̀ς ἀδικοῦντας μᾶλλον σφᾶς ἀμύνωνται. τὸν δὲ νόμον τοῖς Ἕλλησιν εἶναι· [p] ὧν ἂν ᾖ τὸ κράτος τῆς γῆς ἑκάστης, ἤν τε πλέονος, ἤν τε βραχυτέρας, τȣ́των καὶ τὰ ἱερὰ [q] αἰεὶ γίγνεσθαι, τρόποις θεραπευόμενα, οἷς ἂν πρὸς τοῖς εἰωθόσι καὶ δύνωνται. καὶ γὰρ Βοιωτοὺς, καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἄλλων, ὅσοι ἐξαναστήσαντές τινα βίᾳ νέμονται γῆν, ἀλλοτρίοις ἱεροῖς [r] τοπρῶτον ἐπελθόντας, οἰκεῖα νῦν κεκτῆσθαι. καὶ αὐτοὶ εἰ μὲν [s] ἐπιπλέον [t] δυνηθεῖεν τῆς ἐκείνων κρατῆσαι, τοῦτ᾽ ἂν ἔχειν. [u] νῦν [x] δὲ, ἐν ᾧ μέρει [y] εἰσὶν, ἑκόντες εἶναι, ὡς ἐκ σφετέρου, οὐκ ἀπιέναι. ὕδωρ τε ἐν τῇ ἀνάγκῃ κινῆσαι, ἣν οὐκ αὐτοὶ ὕβρει προσθέσθαι, ἀλλ᾽, ἐκείνους, προτέρȣς ἐπὶ τὴν σφετέραν ἐλθόντας, ἀμυνομένοις βιάζεσθαι χρῆσθαι. πᾶν δ᾽ εἰκὸς εἶναι, τῷ πολέμῳ

[m] Οὔτε ἐκ τοῦ λοιποῦ *Cam.* [n] Ἐπελθεῖν *Gr.* [o] Ἀλλ᾽ ἢ ἵνα *Cam.* hic ἵνα d. Aug. add. marg. m. 2. [p] Ὡς ἂν τὸ κράτος τ. γῆς Mosqu. [q] Ἀεὶ *Ar. C. Reg. Cass. Gr. Dan.* Aug. [r] Τοπρότερον *Cam.* Τὸ πρῶτον *C.* Sic etiam *Cass.* et *Gr.* Aug. [s] Ἐπὶ πλέον *Gr.* [t] Δυνηθῆναι *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [u] Hic verborum ordo: νῦν δὲ ἔφασαν οὐκ ἀπιέναι ἑκόντες εἶναι, ὡς ἐκ σφετέρου μέρους, ἐν ᾧ μέρει εἰσίν. Id est: ἔφασαν αὐτοὺς οὐχ ἑκόντας ἀπελεύσεσθαι ἂν ἐξ ἐκείνου τοῦ μέρους, ὡς σφετέρȣ ὄντος, ἐν ᾧ μέρει νῦν εἰσὶ. quasi εἶναι Attice redundaret. Vel: ἔλεγον ἑαυτοὺς, οὐκ ἀπελεύσεσθαι ἂν ἑκόντας ἐξ ἐκείνου τοῦ μέρους, ἐν ᾧ μέρει τότε ἦσαν, ὡς ἐκ σφετέρου χωρίου. *Æ. Port.* [x] Δ᾽ ἐν ᾧ *Cass.* Mosqu. Aug. [y] Εἰσὶ *Gr.*

Athenienses, suo caduceatore ad Bœotos misso, negarunt se ullam injuriam templo fecisse, nec in posterum sua sponte se ullo modo id læsuros. nam ne initio quidem se hac de causa id ingressos esse *dicebant:* sed potius, ut illinc eos, qui injuriam sibi facerent, ulciscerentur. Esse autem Græcorum institutum, ut penes quos fuerit imperium cujusque regionis, sive magnæ, sive parvæ, semper etiam penes eosdem sint et ipsa templa, iis ceremoniis culta, quibus coli possunt, præter eas, quæ moribus jam sunt receptæ. Etenim Bœotos, aliosque permultos, quotquot agrum aliquem pristinis colonis per vim expulsis incolunt, aliena templa primum invasisse, et nunc ea pro suis possidere. Quare se quoque, si ampliorem illorum agri partem in suam potestatem redigere possent, * eam retenturos *dicebant.* Jam vero se ex ea parte, in qua erant, utpote ex suo *agro,* nequaquam sua sponte discessuros. Aquam etiam se necessitate coactos movisse, ad quam *necessitatem* se non per insolentiam impulsos fuisse: dum illos ulciscuntur, qui priores in suum agrum irruperant, ea uti coactos fuisse. Consentaneum autem esse, veniam ali-

* Hoc juris habituros: nunc autem in qua parte sunt, libenter esse, et tanquam ex suo non abscedere. *Valla.* Huds.

καὶ δεινῷ τινι [z] κατειργόμενον, ξύγγνωμόν [a] τι γίγνεσθαι καὶ πρὸς τοῦ θεοῦ. καὶ γὰρ τῶν ἀκουσίων ἁμαρτημάτων καταφυγὴν εἶναι τοὺς βωμούς· παρανομίαν τε ἐπὶ τοῖς μὴ ἀνάγκῃ κακοῖς ὀνομασθῆναι, καὶ [b] οὐκ ἐπὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν τὶ [c] τολμήσασι. τούς τε νεκροὺς, πολὺ μειζόνως ἐκείνους ἀντὶ ἱερῶν ἀξιοῦντας ἀποδιδόναι, [d] ἀσεβεῖν, ἢ τοὺς [e] μὴ ἐθέλοντας ἱεροῖς τὰ πρέποντα κομίζεσθαι. σαφῶς τε ἐκέλευον σφίσιν εἰπεῖν, μὴ [f] ἀπιοῦσιν ἐκ τῆς Βοιωτῶν γῆς· (οὐ γὰρ ἐν τῇ ἐκείνων ἔτι εἶναι, ἐν ᾗ δὲ δορὶ ἐκτήσαντο·) ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρια τοὺς νεκροὺς σπένδουσιν ἀναιρεῖσθαι.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

ϛθʹ. Οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἀπεκρίναντο· εἰ μὲν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ εἰσὶν, ἀπιόντας ἐκ [g] τῆς ἑαυτῶν, ἀποφέρεσθαι τὰ σφέτερα· εἰ δὲ ἐν τῇ ἐκείνων, [h] αὐτοὺς [i] γιγνώσκειν τὸ ποιητέον. νομίζοντες, τὴν μὲν Ὠρωπίαν, ἐν ᾗ τοὺς νεκροὺς, ἐν μεθορίοις τῆς μάχης γενομένης, κεῖσθαι [k] ξυνέβη, Ἀθηναίων [l] κατὰ τὸ ὑπήκοον εἶναι, καὶ οὐκ

[z] Vel pro κατειργομένῳ, vel ἀνακόλουθον. *Fr. Port.* Potest etiam κατειργόμενον ad ipsam rem, non ad personam referri, sed durius. *Steph.* [a] Τινα *Marg. Cam.* Antea τῷ πολέμῳ Aug. [b] Μὴ ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν *Reg.* deinde ἐπὶ τοῖς inter versus scripta sunt manu rec. [c] Τολμῶσι *Ar. C. Dan.* Mosqu. [d] Εὐσεβεῖν *Ar. C. Dan.* Mosqu. [e] Μὴ ἐθέλοντας ὥσπερ τιμήματι ἱεροῖς *Reg.* Mox τὰ μὴ πρέποντα *Cass.* Τὰ μὴ προσήκοντα Mosqu. [f] Per enallagen pro ἀπιέναι, quod pro ἀπελεύσεσθαι. Secutus est casum τοῦ σφίσιν et τοῦ σπένδουσιν, quod est in sequenti clausula, *Æ. Port.* Μὴ ἀπιέναι κελεύειν Mosqu. et mox, οὐδὲ γὰρ ἂν ἐν τ. ἐκ. [g] Τῆς αὐτῶν *Cl.* Mosqu. [h] Αὐτοὺς γενομένης κεῖσθαι *Dan.* cætera desunt. [i] Γινώσκειν *Ar. C.* [k] Συνέβη *Reg.* Aug. [l] Id est: διὰ τὸ ὑπήκοον, ὅτι τοῖς Ἀθηναίοις ὑπήκοος ἦν. *Æ. Port.*

quam vel ab ipso Deo dari omnibus, qui bello aut aliqua alia periculi necessitate coacti aliquid admittunt. Etenim delictis non voluntariis aras *Deorum* esse refugium; scelerisque nomen impositum * illis flagitiis, quæ quis nulla necessitatis vi compulsus admittit, non autem illis, quæ homines rebus adversis coacti committere audent. Ipsosque multo magis impie facere, qui pro templis militum cadavera restituere vellent, quam eos, qui templis nollent recuperare ea, quæ deceret. Plane autem jubebant *suum caduceatorem* illis declarare, se non recessuros ex Bœotorum agro. Se enim non amplius in illorum agro esse: sed in eo, quem armis quæsissent. Sed tamen ex patriis institutis, factis induciis, *suorum* cadavera suscipere *liceret*.

99. Bœoti vero responderunt, siquidem *Athenienses* in Bœotia essent, ut, ex suo agro discedentes, res suas absportarent. Sin in illorum, se scire quid faciendum esset. Existimantes agrum Oropium (in quo contigerat, ut illorum milites, pugna in confiniis commissa, cæsi jacerent) Atheniensium quidem esse, quod illorum imperio subjectus esset: sed tamen ipsos nunquam, se

* Illis, qui nulla necessitate cogente flagitiosi sunt, non qui adversis casibus ad audendum quidpiam adiguntur. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

ἂν [m] αὐτοὺς βίᾳ σφῶν κρατῆσαι αὐτῶν. [n] οὐδ᾽ αὖ ἐσπένδοντο δῆθεν ὑπὲρ τῆς ἐκείνων. τὸ δὲ, ἐκ τῆς [o] ἑαυτῶν, εὐπρεπὲς εἶναι ἀποκρίνασθαι, [p] ἀπιόντας, [q] καὶ ἀπολαβεῖν ἃ ἀπαιτοῦσιν. ὁ δὲ κῆρυξ τῶν Ἀθηναίων ἀκούσας ἀπῆλθεν ἄπρακτος.

ρ΄. Καὶ οἱ Βοιωτοὶ εὐθὺς μεταπεμψάμενοι ἔκ τε τοῦ [r] Μηλιέως κόλπου ἀκοντιστὰς καὶ σφενδονήτας, καὶ βεβοηθηκότων αὐτοῖς μετὰ τὴν μάχην, Κορινθίων τε δισχιλίων ὁπλιτῶν, καὶ τῶν ἐκ Νισαίας ἐξεληλυθότων Πελοποννησίων φρουρῶν, καὶ Μεγαρέων ἅμα, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὸ Δήλιον, καὶ προσέβαλον τῷ τειχίσματι. ἄλλῳ τε τρόπῳ πειράσαντες, καὶ μηχανὴν προσήγαγον, [s] ἥπερ εἷλεν αὐτὸ, τοιάνδε· κεραίαν μεγάλην δίχα πρίσαντες, ἐκοίλαναν ἅπασαν, καὶ ξυνήρμοσαν [t] πάλιν ἀκριβῶς ὥσπερ αὐλόν. καὶ ἐπ᾽ ἄκραν [u] λέβητά τε ἤρτησαν ἁλύσεσι, καὶ [x] ἀκροφύσιον ἀπὸ τῆς κεραίας σιδηροῦν [y] ἐς αὐτὸν νεῦον καθεῖτο, καὶ ἐσεσιδήρωτο ἐπὶ μέγα καὶ τοῦ ἄλλου [z] ξύλου. προσῆγον δὲ ἐκ πολλοῦ

[m] Αὐτὸς *Dan.* [n] Mutata figura, pro ὑπὲρ τῆς ἐκείνων οὐ σπείσεσθαι, vel οὐκ εἶναι σπειστέον. *Æ. Portus.* [o] Αὐτῶν *Cl.* [p] Ἅπαντας *Dan.* [q] Καὶ ἀπολαβεῖν ἀπαιτοῦσιν *Ald. Bas.* ἃ superscr. m. 2. Aug. [r] Μηλίως *Dan.* Mox σφενδονίτας Mosqu. [s] Ἧπερ εἷλον αὐτὸ *Gr.* [t] Πάλιν deest *Reg.* [u] Λέβητα ἤρτησαν *Ar. C. Dan.* [x] Ἀκροφύγιον *C.* Ἀκροφύσια (inquit *Hesychius*) τὰ ἄκρα τῶν ἀσκῶν, οἷς οἱ χαλκεῖς τὸ πῦρ ἐκφυσῶσιν. ex quo constare videtur, extremam solum follium partem ἀκροφύσιον vocari; scilicet, ipsam ferream fistulam, quæ in fornacis os immittitur, ad ignem flatu excitandum. *Huds.* [y] Ὡς αὐτὸν *Cl.* [z] Ξύλου τοπλέον *Ar.* Mosqu. Paullo ante ἐπιμέγα Aug.

invitis, suorum cadaveribus potituros. Pro illorum autem agro nullas inducias faciendas censebant. Illud vero responsum, *quo dicebant,* ut *Athenienses* ex suo *Bœotio agro* abirent, et reciperent ea, quæ repetebant, honestum esse *ducebant.* Atheniensium autem caduceator his auditis re infecta discessit.

100. Et Bœoti protinus accersitis ex sinu Meliaco jaculatoribus et funditoribus, cum duo quoque gravis armaturæ militum Corinthiorum millia, post prœlium commissum, auxilio ipsis venissent, et præsidiarii Peloponnesiorum milites, qui ex Nisæa *ab Atheniensibus per deditionem capta* discesserant, et Megarenses una cum ipsis, adversus Delium castra moverunt, et munitionem oppugnare cœperunt: et cum alio oppugnationis genere *eam* tentarunt; tum etiam machinam, quæ eam cepit, admoverunt, hunc in modum factam. Cum ingentem antennam in duas partes secuissent, omnem excavarunt, eamque rursus ut fistulam apte commiserunt, et in ipsa extrema lebetem catenis appenderunt, et fistula tota ferrea ad flatum ciendum, ex antenna prominens, in ipsum *lebetem* demittebatur, et *antenna* magnam etiam reliqui ligni partem ferro præmunitam habebat. Hanc au-

[a] ἁμάξαις τῷ τείχει, ᾗ μάλιστα τῇ ἀμπέλῳ καὶ τοῖς ξύλοις ᾠκοδόμητο· καὶ ὁπότε εἴη ἐγγὺς, φύσας μεγάλας [b] ἐσθέντες ἐς τὸ πρὸς ἑαυτῶν ἄκρον τῆς κεραίας, ἐφύσων. ἡ δὲ πνοὴ, ἰοῦσα στεγανῶς ἐς τὸν λέβητα, [c] ἔχοντα ἄνθρακάς τε ἡμμένους καὶ θεῖον καὶ πίσσαν, φλόγα ἐποίει μεγάλην· καὶ ἧψε τοῦ τείχους, ὥστε μηδένα [d] ἐπ' αὐτοῦ ἔτι μεῖναι, ἀλλὰ ἀπολιπόντας, ἐς φυγὴν [e] καταστῆναι, καὶ τὸ τείχισμα τούτῳ [f] τῷ τρόπῳ ἁλῶναι. τῶν δὲ φρουρῶν οἱ μὲν ἀπέθανον, διακόσιοι δὲ ἐλήφθησαν. τῶν δὲ ἄλλων τὸ πλῆθος ἐς τὰς ναῦς [g] ἐμβὰν, [h] ἀπεκομίσθησαν ἐπ' οἴκου.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

ρα'. Τοῦ δὲ Δηλίου ἑπτακαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ληφθέντος μετὰ τὴν μάχην, καὶ τοῦ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων κήρυκος οὐδὲν ἐπισταμένου τῶν γεγενημένων, ἐλθόντος οὐ πολὺ ὕστερον αὖθις περὶ τῶν νεκρῶν, ἀπέδοσαν οἱ Βοιωτοὶ, καὶ οὐκέτι [i] ταυτὰ ἀπεκρίναντο. ἀπέθανον δὲ Βοιωτῶν μὲν ἐν τῇ μάχῃ ὀλίγῳ ἐλάσσους πεντακοσίων· Ἀθηναίων δὲ, ὀλίγῳ ἐλάσσους χιλίων, καὶ Ἱπποκράτης ὁ στρατηγός· ψιλῶν δὲ καὶ σκευοφόρων πολὺς ἀριθμός. μετὰ δὲ τὴν μάχην ταύτην, καὶ ὁ Δημο-

Adhuc mense Nov.

[a] Ἁμάξας *Reg.* [b] Θέντες *Gr.* [c] Ἔχοντά τι ἄνθρακας *Reg.* [d] Ἔτι ἐπ' αὐτοῦ μεῖναι *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. [e] Καταστῆσαι, et cum emendatione superscripta καταστῆναι *Gr.* [f] Τῷ abest a *Cass.* Aug. [g] Ἐσβὰν *Ar. C. Cam. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. sed in marg. not. *al.* ἐμβάν. [h] Ἀπεκομίσθη *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. [i] Ταῦτα *Cass. Gr.* Ἀπεκρίνατο Mosqu.

tem machinam ex longinquo spatio carris advectam admoverunt muro, qua parte potissimum vitibus lignisque constructus erat. Et cum prope *murum* esset, grandibus follibus ad antennæ caput, quod ad ipsos spectabat, applicitis, flatum ciebant. flatus autem, qui per foramen in lebetem, habentem prunas et sulphur et picem, ferebatur, ingentem flammam excitavit; et murum incendit; ita ut nullus super eum amplius consistere potuerit; sed *omnes, eo* deserto, in fugam sese dederint, et munitio hoc modo capta fuerit. Præsidiariorum autem alii quidem ceciderunt, ducenti vero capti fuerunt. Cæterorum vero multitudo naves conscendit, domumque se recepit.

101. Cum autem decimo septimo die a pugna commissa Delium receptum fuisset, et caduceator, qui ab Atheniensibus *ad Bœotos ante* missus fuerat, rerum gestarum prorsus ignarus, *ad eosdem* non multo post iterum venisset cæsorum *recipiendorum* causa, Bœoti *eos* reddiderunt, nec amplius idem *quod ante* responderunt. In illa autem pugna perierunt, ex Bœotis quidem, paulo pauciores quam quingenti; ex Atheniensibus vero, paulo pauciores quam mille, et Hippocrates *eorum* imperator. at militum leviter armatorum et lixarum magnus numerus. Post hanc pugnam, Demosthenes etiam

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

σθένης ὀλίγῳ ὕστερον, ὡς αὐτῷ τότε πλεύσαντι τὰ περὶ τὰς Σίφας τῆς προδοσίας πέρι οὐ [k] προὐχώρησαν, ἔχων τὸν στρατὸν ἐπὶ τῶν νεῶν, τῶν τε Ἀκαρνάνων καὶ Ἀγραίων καὶ Ἀθηναίων τετρακοσίους ὁπλίτας, ἀπόβασιν [l] ἐποιήσατο [m] ἐς τὴν Σικυωνίαν. καὶ πρὶν πάσας τὰς ναῦς καταπλεῦσαι, βοηθήσαντες οἱ Σικυώνιοι τοὺς ἀποβεβηκότας ἔτρεψαν, καὶ κατεδίωξαν ἐς τὰς ναῦς. καὶ τοὺς μὲν, ἀπέκτειναν· τοὺς δὲ, ζῶντας ἔλαβον. τροπαῖον δὲ στήσαντες, τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν. ἀπέθανε δὲ καὶ Σιτάλκης Ὀδρυσῶν βασιλεὺς ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἡμέρας τοῖς ἐπὶ Δηλίῳ, στρατεύσας ἐπὶ [n] Τριβαλλοὺς, καὶ νικηθεὶς μάχῃ. Σεύθης δὲ ὁ Σπαραδόκου, [o] ἀδελφιδοῦς ὢν αὐτῷ, ἐβασίλευσεν Ὀδρυσῶν τε, καὶ τῆς ἄλλης Θρᾴκης, ἧσπερ καὶ ἐκεῖνος.

Nov. ρβʹ. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, Βρασίδας, ἔχων [p] τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης ξυμμάχους, ἐστράτευσεν ἐς Ἀμφίπολιν τὴν ἐπὶ Στρυμόνι ποταμῷ, Ἀθηναίων ἀποικίαν. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο, ἐφ' οὗ νῦν ἡ πόλις ἐστὶν, ἐπείρασε μὲν πρότερον καὶ Ἀρισταγόρας ὁ Μιλήσιος, φεύγων βασιλέα Δαρεῖον, κατοικίσαι, ἀλλὰ [q] ὑπὸ [r] Ἠδώνων ἐξε-

[k] Προὐχώρησεν *Ar. C. Ald. Bas. Gr.* Προὐχώρησε *Reg.* Προχώρησεν *Cass.* Προ[υ]χώρησεν Aug. υ a m. 2. add. [l] Ἐποιήσαντο *Ar. C. Dan.* [m] Ἐπὶ τὴν Σικ. *Gr.* Mox Συκιών. Mosqu. [n] Τριβαλοὺς *Ar. C. Reg.* Mosqu. Antea τοῖς (ἐπὶ Δ.) corr. in τῷ a m. 2. Mosqu. [o] Ἀδελφιδοὺς *Reg.* Pro Σπαραδόκ. Mosqu. Περσίδου. [p] Τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης συμμάχους ὥσπερ καὶ ἐκεῖνος ξυμμάχους *Gr.* [q] Ἀπὸ *Ar. C. Dan.* [r] Ἡδώνων *Cass. Gr. Dan.*

paulo post (cum ipsi tunc ad Siphas per proditionem occupandas profecto res non successisset) cum Acarnanum et Agræorum et Atheniensium quadringentis gravis armaturæ militibus, quos in sua classe habebat, egressus est in agrum Sicyonium. Et priusquam omnes *ejus* naves *eo* appellerent, Sicyonii ad sua tutanda celeriter profecti, eos, qui in terram egressi fuerant, fugaverunt, et ad naves usque persequuti sunt: et *eorum* alios quidem interfecerunt, alios vero vivos ceperunt. Et tropæo erecto, cæsos suis pace sequestra reddiderunt. Sub eosdem dies, quibus res ad Delium gesta est, Sitalces etiam Odrysarum rex, cum bellum Triballis intulisset, et prœlio victus fuisset, excessit vita. Seuthes vero Sparadoci *filius*, qui erat ipsius ex fratre nepos, *ei successit, ac* Odrysarum, et cæteræ Thraciæ, cui et ille imperaverat, regnum obtinuit.

102. Eadem hyeme, Brasidas cum sociis, quos habebat in Thracia, Amphipoli ad Strymonem fluvium sitæ, Atheniensium coloniæ, bellum intulit. Hunc autem locum, in quo nunc urbs est sita, primum quidem et Aristagoras Milesius, quum Regem Darium fugeret, colonia *huc* deducta,

κρούσθη· ἔπειτα δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἔτεσι δύο καὶ τριάκοντα ὕστερον, ἐποίκους μυρίους, σφῶν τε [s] αὐτῶν, καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον, πέμψαντες, οἳ διεφθάρησαν ἐν [t] Δραβήσκῳ ὑπὸ Θρᾳκῶν. καὶ αὖθις, [u] ἑνὸς δέοντος τριακοστῷ ἔτει, ἐλθόντες οἱ Ἀθηναῖοι, [x] Ἅγνωνος τοῦ Νικίου οἰκιστοῦ ἐκπεμφθέντος, [y] Ἠδῶνας ἐξελάσαντες, ἔκτισαν τὸ χωρίον τοῦτο, [z] ὅπερ πρότερον Ἐννέα ὁδοὶ [a] ἐκαλεῖτο. ὡρμῶντο δὲ ἐκ τῆς Ἠϊόνος, ἣν αὐτοὶ εἶχον ἐμπόριον [b] ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ποταμοῦ ἐπιθαλάσσιον, πέντε καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπέχον ἀπὸ τῆς νῦν πόλεως, ἣν Ἀμφίπολιν Ἅγνων ὠνόμασεν, ὅτι, [c] ἐπ' ἀμφότερα περιῤῥέοντος τοῦ [d] Στρυμόνος, διὰ τὸ περιέχειν αὐτὴν, τείχει μακρῷ ἀπολαβὼν [e] ἐκ ποταμοῦ ἐς ποταμὸν, περιφανῆ ἐς θάλασσάν τε καὶ τὴν ἤπειρον ᾤκισεν.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U.C. Varr. 330.

ϱγ΄. Ἐπὶ ταύτην οὖν ὁ Βρασίδας, ἄρας ἐξ [f] Ἀρνῶν τῆς Χαλκιδικῆς, ἐπορεύετο τῷ στρατῷ· καὶ ἀφικόμενος περὶ δείλην [g] ἐπὶ τὸν Αὐλῶνα, καὶ Βρωμίσκον, ᾗ ἡ

Ante finem Decembr.

[s] Αὐτῶν *Ar. C. Reg. Cass.* Mosqu. [t] Δραβησκῷ *Marg. Ar. C. Ald. Bas. Cass. Gr.* Θραβησκῷ *Reg.* Ἐνδραβησκῶν *Dan.* [u] Ἑνὸς δέοντι *Cl. Cass.* [x] Ἀπίωνος ἡγουμένου *Diod. Sic.* l. 12. p. 321. *Ed. Rhod.* quem videsis de toto hoc loco. *Huds.* [y] Ita *Edd. omnes.* Ἠδῶνας *Ar. C.* atque ita omnium librorum consensu p. 144. *Huds.* Ἡδωνας *Gr.* Ἠδῶνας *Reg.* [z] Ὃ πρότερον *Ar. C.* Ὃ προτ. *Dan.* [a] Ἐκαλοῦντο *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Dan.* Aug. [b] Τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τῷ στόματι *Reg.* [c] Ἐπαμφότερα *Cass.* [d] Στρυμμόνος *Ar.* [e] Id est : ἐξ ἑτέρου τοῦ ποταμοῦ μέρους ἐς ἕτερον. *Æ. Port.* [f] Numero plurali effertur l. 1. p. 8. sic et apud *Steph. Byzant. Huds.* [g] Περὶ *Reg.*

condere tentavit : sed ab Edonis expulsus fuit. Deinde vero et Athenienses duobus et triginta post annis, *huc* missis decem millibus incolarum, tum suorum, tum aliorum, quotquot ire voluerant, qui apud Drabescum a Thracibus interfecti fuerunt, *eundem locum condere sunt conati*. Rursus etiam *iidem* Athenienses undetricesimo anno *huc* reversi, Agnone Niciæ *filio* coloniæ duce emisso, expulsis Edonis, hanc urbem condiderunt, quæ prius Novem-viæ vocabatur. Eïonem autem belli sedem fecerant, unde proficiscebantur, quam ipsi maritimum emporium in fluvii ostio situm tenebant, quinque et viginti stadiis distans ab urbe, quæ nunc est : quam Agnon *ideo* vocavit Amphipolim, * quod a Strymone hinc inde allueretur, et ab utroque latere cingeretur : muroque longo a fluvio ad fluvium ducto circumseptam, conspicuam mare versus et continentem condidit coloniam.

103. Brasidas igitur castris ex Arnis agri Chalcidensis *urbe* motis, cum suis copiis adversus hanc *urbem* proficiscebatur. Et cum circa solis occasum ad Aulonem pervenisset, et Bromiscum, qua Bolbe stagnum in mare ingreditur, cœnatusque, noctu

* *Hic locus aliam admittere potest distinctionem et interpretationem.* Huds.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

[h] Βόλβη λίμνη ἐξίησιν ἐς θάλασσαν, καὶ [i] δειπνοποιησάμενος, ἐχώρει τὴν νύκτα. χειμὼν δὲ ἦν, καὶ [k] ὑπένιφεν· ᾗ καὶ μᾶλλον ὥρμησε, βουλόμενος λαθεῖν τοὺς ἐν τῇ Ἀμφιπόλει, πλὴν τῶν προδιδόντων. [l] ἦσαν γὰρ Ἀργιλίων τε ἐν αὐτῇ οἰκήτορες (εἰσὶ δὲ οἱ Ἀργίλιοι, Ἀνδρίων ἄποικοι,) καὶ οἱ ἄλλοι, οἳ ξυνέπρασσον ταῦτα, οἱ μὲν, Περδίκκᾳ πειθόμενοι, οἱ δὲ, Χαλκιδεῦσι. μάλιστα δὲ οἱ Ἀργίλιοι, ἐγγύς τε προσοικοῦντες, καὶ ἀεί ποτε τοῖς Ἀθηναίοις ὄντες ὕποπτοι, καὶ ἐπιβουλεύοντες τῷ χωρίῳ, ἐπειδὴ παρέτυχεν ὁ καιρὸς, [m] καὶ Βρασίδας ἦλθεν, [n] ἔπραξέν τε ἐκ πλείονος πρὸς τοὺς [o] ἐμπολιτεύοντας σφῶν ἐκεῖ, ὅπως [p] ἐνδοθήσεται ἡ πόλις· καὶ τότε δεξάμενοι αὐτὸν τῇ πόλει, καὶ ἀποστάντες τῶν Ἀθηναίων [q] ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ κατέστησαν τὸν στρατὸν [r] πρόσω ἐπὶ τὴν γέφυραν τοῦ ποταμοῦ. ἀπέχει δὲ τὸ πόλισμα πλέον τῆς διαβάσεως· καὶ οὐ καθεῖτο τείχη, ὥσπερ νῦν, φυλακὴ δέ τις βραχεῖα [s] καθειστήκει. ἣν βιασάμενος ῥᾳδίως ὁ Βρασίδας, ἅμα μὲν τῆς προ-

[h] Inter Arethusam et Apolloniam ponitur a *Scylace*. *Huds*. [i] Δεῖπνον ποιησάμενος *Reg*. [k] Ὑπένειφεν *Ar. C. Reg. Cass. Gr. Dan.* Aug. Mox καὶ ante μ. ὥρμ. d. Mosqu. [l] Ἦσαν γὰρ Ἀργίλιοι Ἀνδρίων ἄποικοι, καὶ ἄλλοι etc. *Ar. C.* Καὶ ἄλλοι legendum conjiciebat *Fr. Port*. Sic *Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. [m] Καὶ ὁ Βρασίδας *Cl*. Antea ἐπεὶ δὲ Mosqu. pro ἐπειδὴ. [n] Ἔπραξάν τε *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* atque ita legisse videtur *Valla*. *Huds*. Ἔπραξαν etiam *Reg. Dan.* et Aug. [o] Id est: Διάγοντας καὶ οἰκήτορας ὄντας. *Æ. Port*. [p] Pro προδοθήσεται honestiori vocabulo rem turpem velans. *F. Port*. [q] Ἐν deest *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Dan.* [r] Γρ. καὶ, πρὸ ἴω *Cass*. in marg. manu recenti. [s] Καθιστήκει *Reg*.

ire perrexit. cœlum autem erat turbidum, et subningebat: quo etiam lubentius iter susceperat, quod Amphipolitanos, qui in urbe erant, præter proditores, latere vellet. Nam in ea erant cum Argiliorum nonnulli (Argilii autem sunt Andriorum coloni) domicilium illic habentes, tum etiam alii, qui proditionis hujus erant socii, partim quidem a Perdicca, partim vero a Chalcidensibus *ad hoc faciendum* inducti. Sed potissimum Argilii, tum quod proxime habitarent, tum quod Atheniensibus semper essent suspecti, et huic urbi insidiarentur, postquam occasio oblata est, et Brasidas advenit, qui vel multo ante egerat cum illis *Argiliis*, qui illic degebant, ut urbs dederetur, tunc in *Argilum, suam* urbem, eum receperunt, et cum illa nocte defectionem ab Atheniensibus fecissent, *Brasidæ* copias ad fluvii pontem deduxerunt. Urbs autem *a ponte* distat amplius, quam *ripa fluminis ab opposita ripa, qua per pontem erat* transitus. nec *ulli* muri *tunc* erant erecti, quemadmodum nunc: sed quoddam modicum præsidium ibi collocatum erat. Quod cum facile Brasidas repulisset, simul proditionis, simul tempestatis, simul

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

δοσίας οὔσης, ἅμα δὲ καὶ χειμῶνος ὄντος, καὶ ἀπροσδόκητος προσπεσὼν, διέβη τὴν γέφυραν, καὶ [t] τὰ ἔξω τῶν Ἀμφιπολιτῶν οἰκούντων κατὰ πᾶν τὸ χωρίον εὐθὺς εἶχε.

ρδ΄. Τῆς δὲ διαβάσεως αὐτοῦ ἄφνω τοῖς ἐν τῇ πόλει γεγενημένης, καὶ τῶν ἔξω, πολλῶν μὲν ἁλισκομένων, τῶν δὲ [u] καὶ καταφευγόντων ἐς τὸ τεῖχος, οἱ Ἀμφιπολῖται ἐς θόρυβον μέγαν κατέστησαν, ἄλλως τε καὶ ἀλλήλοις ὕποπτοι ὄντες. καὶ λέγεται, [x] τὸν Βρασίδαν, εἰ ἠθέλησε μὴ ἐφ᾽ ἁρπαγὴν τῷ στρατῷ [y] τραπέσθαι, ἀλλ᾽ εὐθὺς χωρῆσαι πρὸς τὴν πόλιν, δοκεῖν [z] ἂν ἑλεῖν. νῦν δὲ ὁ μὲν, ἱδρύσας τὸν στρατὸν, ἐπὶ τὰ ἔξω ἐπέδραμε, καὶ, [a] ὡς οὐδὲν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ἔνδον, ὡς προσεδέχετο, ἀπέβαινεν, ἡσύχαζεν. [b] οἱ δ᾽ ἐναντίοι τοῖς προδιδοῦσι, κρατοῦντες τῷ πλήθει, ὥστε μὴ αὐτίκα τὰς πύλας ἀνοίγεσθαι, πέμπουσι μετὰ Εὐκλέους τοῦ στρατηγοῦ, ὃς ἐκ τῶν Ἀθηναίων παρῆν αὐτοῖς φύλαξ τοῦ χωρίου, ἐπὶ τὸν ἕτερον στρατηγὸν τὸν ἐπὶ Θρᾴκης, Θουκυδίδην τὸν Ὀλόρου, ὃς τάδε ξυνέγραψεν, ὄντα περὶ Θάσον, (ἔστι δὲ ἡ νῆσος, Παρίων ἀποικία, ἀπέχουσα τῆς Ἀμφιπόλεως [c] ἡμίσεος ἡμέρας μάλιστα

[t] Τὰ deest *C.* [u] Καὶ omittunt *Ar. C. Dan.* Aug. Mox Ἀμφιπολίται Mosqu. [x] Τὸν abest *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass. Dan.* Aug. qui et antea, ἄφνω τοὺς ἐν τῇ π. εἰς suprascr. a m. 2. [y] Τρέπεσθαι *Ar. C. Dan.* [z] Ἀνελεῖν *Gr.* Aug. [a] Ὡς deest *Cass. Gr.* Aug. In *Cass.* deinde adscripsit corrector. [b] Οἱ δὲ ἐναντίοι *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Gr.* Aug. [c] Ἡμίσεως *Flor. Bas.* Antea, Θάσσον Mosqu. Ἡμίσεος d. Mosqu.

etiam adventus repentini beneficio, pontem transivit, et Amphipolitanorum extra *urbem* habitantium res, quæ in toto illo loco erant, statim in suam potestatem redegit.

104. Cum autem ejus transitus illis, qui in urbe erant, inopinatus accidisset, et eorum, qui extra erant, multi caperentur, alii vero ad muros fuga se reciperent, Amphipolitani in magna trepidatione constituti fuerunt, præsertim quod mutuo suspecti essent. Ferunt autem Brasidam, si cum suis copiis ad prædam se convertere noluisset, sed ad urbem subito contendisset, omnium opinione eam fuisse capturum. Jam vero ille, castris *ibi* positis, in ea, quæ extra erant, excursiones fecit, et cum per eos, qui intus erant, nihil ipsi succederet, quemadmodum exspectabat, quievit. Qui vero proditoribus erant adversarii, cum numero longe superiores essent, ita ut impedirent, ne *urbis* portæ aperirentur, *nuntios* miserunt cum Eucleo duce, qui ab Atheniensibus *missus* ad urbis præsidium apud ipsos erat, ad alterum ducem, qui erat in Thracia, Thucydidem Olori *filium*, qui hæc conscripsit, in Thaso agentem, (est autem insula, Pariorum colonia, ab Amphi-

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

πλοῦν) κελεύοντες [d] σφίσι βοηθεῖν. καὶ ὁ μὲν, ἀκούσας, [e] κατὰ τάχος ἑπτὰ ναυσὶν, αἳ ἔτυχον παροῦσαι, ἔπλει· καὶ ἐβούλετο φθάσαι μάλιστα μὲν [f] οὖν τὴν Ἀμφίπολιν, πρίν τι ἐνδοῦναι, εἰ δὲ μὴ, τὴν Ἠϊόνα [g] προκαταλαβεῖν.

ρε΄. Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Βρασίδας, δεδιὼς καὶ τὴν ἀπὸ τῆς [h] Θάσου τῶν νεῶν βοήθειαν, καὶ πυνθανόμενος, τὸν Θουκυδίδην κτῆσίν τε ἔχειν τῶν [i] χρυσείων μετάλλων ἐργασίας ἐν τῇ περὶ ταῦτα Θρᾴκῃ, καὶ [k] ἀπ᾽ αὐτοῦ δύνασθαι ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἠπειρωτῶν, ἠπείγετο προκατασχεῖν, εἰ δύναιτο, τὴν πόλιν, μὴ, [l] ἀφικνουμένου αὐτοῦ, τὸ πλῆθος τῶν Ἀμφιπολιτῶν, ἐλπίσαν ἐκ θαλάσσης [m] ξυμμαχικὸν καὶ ἀπὸ τῆς Θρᾴκης [n] ἀγείραντα αὐτὸν περιποιήσειν σφᾶς, [o] οὐκέτι [p] προσχωροῖ. καὶ τὴν ξύμβασιν μετρίαν ἐποιεῖτο, κήρυγμα τόδε ἀνειπὼν, Ἀμφιπολιτῶν καὶ Ἀθηναίων τῶν ἐνόντων τὸν μὲν βουλόμενον, ἐπὶ [q] τοῖς ἑαυτοῦ, τῆς ἴσης καὶ ὁμοίας μετέχοντα, μένειν· τὸν δὲ μὴ ἐθέλοντα, ἀπιέναι, τὰ ἑαυτοῦ ἐκφερόμενον, πέντε ἡμερῶν.

[d] Σφίσιν *Gr.* [e] Κατατάχος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. [f] Illud οὖν redundat. *Æ. Port.* [g] Προκαταλαβὼν *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Dan.* Aug. [h] Θαλάσσης *Ar. C. Dan.* [i] Χρυσίων *Cass.* [k] Πρὸς τὸ σημαινόμενον refertur. *Fr. Port.* [l] Ἀφικομένου *Ar. C.* Supra μὴ in Aug. scr. a m. 1. ἢ μήπως. [m] Συμμαχικὸν *Reg.* Aug. [n] Ἐγείραντα *Gr.* [o] Οὐκ ἔτι *C. Gr.* Mosqu. Aug. [p] Προσχωρεῖ et cum superscripta emendat. rec. προσχωροῖ *Reg.* Προχωρεῖ cum σ rec. manu, super ο posito *Cass.* Προχωροῖ Mosqu. Aug. [q] Τῆς *C.* et *Cl.* in marg.

poli distans fere dimidiati diei navigatione) *eum* rogantes, ut opem sibi ferret. Ille vero hac re audita, cum septem navibus, quæ forte aderant, ivit. Volebat autem potissimum quidem Amphipolin, antequam ulla deditio fieret; sin minus, Eïonem præoccupare.

105. Interea vero Brasidas, tum quod metueret navium auxilium e Thaso, tum quod audiret, Thucydidem in illa Thraciæ parte secturas aureas et officinas aurarias possidere, atque hinc opibus valere inter primores eorum, qui continentem incolebant, urbem, si posset, anticipare festinanter conabatur: ne, si ipse *Thucydides eo* perveniret, plebs Amphipolitana, sperans ipsum et classe et sociorum auxiliis ex Thracia coactis se conservaturum, jam sese dedere recusaret. Quare deditionis conditiones æquas *Amphipolitanis* offerebat, edicto per præconem in hæc verba facto, ut Amphipolitanorum ac Atheniensium, qui in urbe erant, quisquis vellet, pari eodemque civitatis jure fruens, in suis bonis maneret: qui nollet, is abiret, suas fortunas exportans, intra quinque dies.

ϙϛʹ. Οἱ δὲ [q]πολλοὶ, ἀκούσαντες, ἀλλοιότεροι ἐγένοντο τὰς γνώμας· ἄλλως τε καὶ βραχὺ μὲν Ἀθηναίων ἐμπολιτεῦον, τὸ δὲ πλεῖον, ξύμμικτον. καὶ τῶν ἔξω ληφθέντων συχνοὶ οἰκεῖοι ἔνδον ἦσαν, καὶ τὸ κήρυγμα, πρὸς τὸν φόβον, δίκαιον εἶναι [r]ἐλάμβανον, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, διὰ τὸ ἄσμενοι ἂν ἐξελθεῖν, ἡγούμενοι οὐκ ἐν ὁμοίῳ [s]σφίσιν εἶναι τὰ δεινὰ, καὶ ἅμα οὐ προσδεχόμενοι βοήθειαν ἐν τάχει· ὁ δὲ ἄλλος ὅμιλος, πόλεώς τε ἐν τῷ ἴσῳ οὐ στερισκόμενοι, καὶ κινδύνου [t]παρὰ δόξαν ἀφιέμενοι. ὥστε τῶν πρασσόντων τῷ Βρασίδᾳ ἤδη καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ διαδικαιούντων αὐτὰ, ἐπειδὴ καὶ τὸ πλῆθος ἑώρων [u]τετραμμένον, καὶ τοῦ παρόντος Ἀθηναίων στρατηγοῦ [v]οὐκέτι ἀκροωμένον, ἐγένετο ἡ ὁμολογία, καὶ προσεδέξαντο ἐφ' οἷς ἐκήρυξε. καὶ οἱ μὲν τὴν πόλιν τοιούτῳ τρόπῳ παρέδοσαν· ὁ δὲ Θουκυδίδης καὶ αἱ νῆες ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψὲ κατέπλεον ἐς τὴν [x]Ἠϊόνα. καὶ τὴν μὲν Ἀμφίπολιν [y]ὁ Βρασίδας [z]ἄρτι εἶχε, τὴν δὲ Ἠϊόνα παρὰ νύκτα ἐγέ-

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

[q] Πολίμιοι Mosqu. [r] Ὑπελάμβανον Ar. C. Cl. et hic ἐλάμβανον in marg. Ὑπελάμβανον Cass. Dan. Mosqu. [s] Σφίσι τὰ δεινὰ εἶναι Ar. C. Dan. [t] Παραδόξαν Aug. [u] Τεταραγμένον Ar. C. Dan. [v] Οὐκ ἔτι C. Gr. Mosqu. [x] Ἰόνα Cass. [y] Ὁ omittunt Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan. Aug. [z] Ἄρτ' εἶχε Gr.

106. Plebs vero, *hoc* audito, sententiam mutavit: * præsertim quod Atheniensium quidem in urbe habitantium exiguus esset numerus, major vero *incolarum* pars esset *turba* promiscua, *quæ ex diversis civitatibus eo confluxerat*. Quinetiam multi, qui intus erant, erant propinqui illorum, qui extra capti fuerant, et præ metu edictum æquum esse existimabant: Athenienses quidem, quod *illinc* exire vehementer cuperent, tum quia non paria pericula sibi imminere ducebant, tum etiam quia nullum auxilium sibi celeriter latum iri putabant: cætera vero multitudo, tum quod æquabili civitatis jure non privarentur; tum etiam quod præter opinionem periculo liberarentur. Quare cum illi, qui cum Brasida *de urbis deditione* egerant, jam vel palam affirmarent æquas esse conditiones, postquam animadverterunt ipsam quoque plebem mutasse sententiam, neque Atheniensium duci, qui aderat, aures amplius præbere, *ita demum* facta est conventio, et *Brasidam in urbem* receperunt illis conditionibus, quas per præconem edixerat. Atque illi quidem hoc modo urbem dediderunt. Thucydides vero, ejusque naves eodem die sero Eïonem appulerunt. Et Amphipolin quidem Brasidas modo occupaverat, † Eïonem vero quin occuparet, per unam duntaxat

* Præsertim quum per paucos Athenienses resp. administraretur etc. *Valla*. Vox enim ἐμπολιτεύειν ambigui est sensus, utpote quæ vel pro ἐν τῇ πόλει διαιτᾶσθαι καὶ οἰκεῖν accipi possit, vel pro τὰ τῆς πόλεως διοικεῖν. HUDS.

† Hunc locum alio modo interpretantur *Valla* et *Acacius*. Nam παρὰ νύκτα *noctu* vertunt. IDEM.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

νετο λαβεῖν. εἰ γὰρ μὴ ἐβοήθησαν αἱ νῆες [a] διὰ τάχους, ἅμα ἕῳ ἂν εἴχετο.

ρζ΄. Μετὰ [b] δὲ τοῦτο, ὁ μὲν τὰ ἐν τῇ Ἠϊόνι καθίστατο, ὅπως καὶ [c] τοαυτίκα, ἢν ἐπίῃ ὁ Βρασίδας, καὶ τοέπειτα ἀσφαλῶς ἕξει, δεξάμενος τοὺς ἐθελήσαντας [d] ἀποχωρῆσαι ἄνωθεν [e] κατὰ τὰς σπονδάς. ὁ δὲ, πρὸς μὲν τὴν Ἠϊόνα κατά τε τὸν ποταμὸν πολλοῖς πλοίοις ἄφνω καταπλεύσας, εἴπως, τὴν προύχουσαν ἄκραν ἀπὸ τοῦ τείχους λαβὼν, κρατοίη τοῦ ἔσπλου, καὶ κατὰ γῆν ἀποπειράσας ἅμα, ἀμφοτέρωθεν ἀπεκρούσθη. τὰ δὲ περὶ τὴν Ἀμφίπολιν ἐξηρτύετο. καὶ [f] Μύρκινός τε αὐτῷ προσεχώρησεν, Ἠδωνικὴ πόλις, Πιττακοῦ [g] τοῦ Ἠδώνων βασιλέως ἀποθανόντος ὑπὸ τῶν Γοάξιος παίδων, καὶ Βραυροῦς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ· καὶ [h] Γάψηλος οὐ πολλῷ ὕστερον, [i] καὶ Οἰσύμη. εἰσὶ δὲ αὗται Θασίων ἀποικίαι. παρὼν δὲ καὶ Περδίκκας εὐθὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν, [k] ξυγκαθίστη ταῦτα.

ρη΄. Ἐχομένης δὲ τῆς Ἀμφιπόλεως, οἱ Ἀθηναῖοι ἐς μέγα [l] δέος κατέστησαν, ἄλλως τε καὶ ὅτι ἡ πόλις

[a] Διατάχους *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. [b] Δὲ abest *Gr.* [c] Τὸ αὐτίκα *Ar. C.* et mox τὸ ἔπειτα. *Reg. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. utrumque; *Dan.* tantum prius, et ἀπίῃ. [d] Ἐπιχωρῆσαι *Marg. C. Cl. Gr. Ald. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [e] Κατὰ omittunt *Ar. C. Dan.* [f] Μυρκῖνός τε *Ar. C. Gr. Dan.* Mosqu. qui supra προύχουσαν, et paullo ante καὶ ἀμφοτέρ. Μύρκιννος *Reg.* [g] Τῶν *Ar. C.* [h] Ita libri tam scripti quam vulgati. Procul dubio tamen Γαληψὸς legendum, Auctorum omnium consensu: quod etsi certum est, præsertim ex *Stephano* περὶ πόλεων, tamen ipsius *Thucydidis* auctoritate l. 5. confirmari potest. *Huds.* Γαψηλὸς *Reg.* [i] Καὶ ἡ Σύμη *Gr. Reg.* [k] Ξυνκαθίστη *Gr.* [l] Δέους et eadem manu inter versus γρ. δέος *Reg.*

noctem stetit. nisi enim naves ad opem *ei* ferendam celeriter venissent, simul atque dies illuxisset, in ejus potestatem redacta fuisset.

107. Postea vero Thucydides quidem res Eïone constituebat, ut et in præsentia, si Brasidas *eam* invaderet, et in posterum quoque tuta esset; receptis iis, qui ex fœdere *et deditionis conditionibus* ex superioribus *ac mediterraneis locis* abscedere voluerant. Ille vero, cum ad Eïonem secundo flumine cum multis navigiis repente vectus fuisset, si forte lingula, quæ *mare versus* a muris excurrit, occupata, fluminis ostio potiretur, quinetiam, cum *eam* simul a terra tentasset, utrinque est repulsus. verum ad res Amphipolitanas instruendas se contulit. Et ad eum defecit Myrcinus civitas Edonensis, Pittaco Edonorum Rege a Goaxis liberis et Braure ipsius uxore cæso. nec multo post et Gapselus et Œsyme *idem fecerunt*: sunt autem istæ *civitates* Thasiorum coloniæ. Perdiccas autem, qui statim post *Amphipolim* captam adfuerat, *Brasidam* in his rebus constituendis adjuvabat.

108. Amphipoli autem capta, Athenienses vehementer trepidare cœperunt: præsertim quod hæc civitas ipsis esset perutilis, tum propter ma-

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

ἦν αὐτοῖς ὠφέλιμος, ξύλων τε ναυπηγησίμων πομπῇ, καὶ χρημάτων προσόδῳ· καὶ ὅτι μέχρι μὲν τοῦ [m] Στρυμόνος ἦν πάροδος, Θεσσαλῶν διαγόντων ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους σφῶν, τοῖς Λακεδαιμονίοις· τῆς δὲ γεφύρας μὴ κρατούντων, [n] ἄνωθεν μὲν μεγάλης οὔσης [o] ἐπὶ πολὺ λίμνης τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ πρὸς Ἠϊόνα τριήρεσι τηρουμένων, οὐκ ἂν δύνασθαι [p] προελθεῖν. τότε δὲ ῥαδία ἤδη ἐνομίζετο γεγενῆσθαι. καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐφοβοῦντο, μὴ ἀποστῶσιν. ὁ γὰρ Βρασίδας ἔν τε τοῖς ἄλλοις μέτριον [q] ἑαυτὸν [r] παρεῖχε, καὶ ἐν τοῖς λόγοις πανταχοῦ ἐδήλου, ὡς ἐλευθερώσων τὴν Ἑλλάδα ἐκπεμφθείη. καὶ αἱ πόλεις πυνθανόμεναι [s] αἱ τῶν Ἀθηναίων ὑπήκοοι, τῆς τε Ἀμφιπόλεως τὴν ἅλωσιν, καὶ ἃ [t] παρέχεται, τήν τε ἐκείνου πρᾳότητα, μάλιστα δὴ ἐπήρθησαν [u] εἰς τὸ νεωτερίζειν. καὶ ἐπεκηρυκεύοντο πρὸς αὐτὸν κρύφα, ἐπιπαριέναι τε κελεύοντες, καὶ βουλόμενοι αὐτοὶ ἕκαστοι πρῶτοι ἀποστῆναι. καὶ γὰρ καὶ

[m] Στρυμμόνος *Ar. C.* Στρυμόνος ποταμοῦ *Cl.* [n] Ἄνωθεν καὶ μεγ. *Gr.* [o] Ἐπιπολὺ *Ar. Ald. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Gr.* Aug. [p] Προσελθεῖν· τότε δὲ ῥᾳδία ἤδη ἐνόμιζε γεγενῆσθαι *Marg. Ald. Flor. Bas.* Τότε ῥᾳδία ἤδη ἐνόμιζε γεγενῆσθαι *Ar. C.* Ῥᾳδία, scilicet πάροδος. Προσελθεῖν *Gr.* Ἐνόμιζε *Cl. Gr.* Προσελθεῖν et ἐνόμιζε etiam *Reg.* Προσελθεῖν et ἐνόμιζον *Cass.* Sed ἐνόμιζον a recenti emendatione, quod a prima manu fuerat ἐνόμιζεν. Ἐνόμιζε *Dan.* Τότε ῥᾳδίως ἐνομίζετο Mosqu. προσελθ. et ἐνόμιζεν Aug. [q] Αὐτὸν *Ar. C. Gr.* Αὐτὸν *Reg.* Verba ab ἄλλοις ad καὶ ἐν τοῖς des. Mosqu. [r] Παρεῖχεν *Cass.* Aug. [s] Αἱ deest *Dan.* [t] Παρέχεται *Dan.* [u] Ἐς *Cass.* Mosqu. Aug.

teriam ad naves ædificandas aptam, quæ illinc mittebatur, tum propter pecuniarum proventum, *et vectigalia, quæ inde pendebantur*; tum etiam * quod adversus ipsorum socios ad Strymonem usque, Thessalis deducentibus, accessus Lacedæmoniis *jam* pateret. Nam nisi *Lacedæmonii* pontem in sua potestate habuissent, quod a superiore quidem *pontis* parte, *quæ loca mediterranea spectabat*, ingens longeque patens fluminis palus esset, ab illa vero parte, quæ Eïonem spectabat, *Athenienses* cum sua classe *transitum* servarent, *illos* haudquaquam ulterius progredi posse *existimabant*. Tunc vero facilis *accessus* jam esse existimabatur. Et *ideo* verebantur, ne socii deficerent. Nam Brasidas cum in cæteris *rebus* se moderatum præbebat, tum vero verbis ubique declarabat, se ad Græciam liberandam emissum. Quare cum civitates, quæ Atheniensium imperio parebant, audirent et Amphipolim captam, et quæ *vir ille* præstabat, illiusque mansuetudinem, tunc ad res novandas maxime erectæ fuerunt. Et caduceatores ad eum clam mittebant, rogantes, ut *ad se* accederet, et pro se quique ad illum primi deficere cupientes. nam impu-

* Quod usque ad Strymonem amnem, Thessalis transitum in socios largientibus, Lacedæmoniis via patefacta esset etc. *Acacius.* HUDS.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

ἄδεια ἐφαίνετο αὐτοῖς, [x] ἐψευσμένοις μὲν [y] τῆς Ἀθηναίων δυνάμεως [z] ἐπὶ τοσοῦτον, ὅση ὕστερον διεφάνη, τὸ δὲ πλέον βουλήσει κρίνοντες ἀσαφεῖ, ἢ προνοίᾳ ἀσφαλεῖ· [a] εἰωθότες οἱ ἄνθρωποι, οὗ μὲν ἐπιθυμοῦσιν, ἐλπίδι ἀπερισκέπτῳ διδόναι· ὃ δὲ μὴ προσίενται, λογισμῷ αὐτοκράτορι διωθεῖσθαι. ἅμα δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐν τοῖς Βοιωτοῖς νεωστὶ πεπληγμένων, καὶ τοῦ Βρασίδου ἐφολκὰ καὶ οὐ τὰ ὄντα λέγοντος, ὡς αὐτῷ ἐπὶ Νίσαιαν τῇ ἑαυτοῦ μόνῃ στρατιᾷ οὐκ ἠθέλησαν οἱ Ἀθηναῖοι ξυμβαλεῖν, ἐθάῤῥουν, καὶ ἐπίστευον, μηδένα ἂν ἐπὶ σφᾶς βοηθῆσαι. τὸ δὲ μέγιστον, [b] διὰ τὸ ἡδονὴν ἔχον ἐν [c] τῷ αὐτίκα, καὶ ὅτι [d] τοπρῶτον Λακεδαιμονίων [e] ὀργώντων ἔμελλον πειράσεσθαι, κινδυνεύειν παντὶ τρόπῳ ἕτοιμοι ἦσαν. ὧν [f] αἰσθανόμενοι, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, φυλακὰς, [g] ὡς ἐξ ὀλίγου καὶ ἐν χειμῶνι, διέπεμπον ἐς τὰς πόλεις· ὁ δὲ, [h] ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἐφιέμενος, στρατιάν [i] τε προσαποστέλλειν [k] ἐκέλευε, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ [l] Στρυμόνι ναυπηγίαν τριήρων παρεσκευάζετο. οἱ δὲ

[x] Ἐψευσμένης *Reg.* Ἐψευμένης Mosqu. [y] Τῶν *Dan.* [z] Ἐπὶ deest *Reg.* Ἐπιτοσοῦτον *Cass.* Aug. [a] Attice pro εἰωθότων τῶν ἀνθρώπων. *Æ. Port.* [b] Id est: διὰ τὸν νεωτερισμόν. propter rerum novationem, quæ placet. *Fr. Portus.* [c] Τῳαυτίκα *Ald. Flor. Bas.* [d] Τὸ πρῶτον *C. Cass.* Aug. [e] Ὀργόντων *Reg.* Mosqu. et πειράσασθαι. [f] Αἰσθόμενοι *Ar. C. Dan.* [g] Ὡς deest *Reg.* [h] Id est: ἄγγελον εἰς τ. Λ. πέμψας, καὶ ἐφιέμενος ἐκέλευε τοὺς Λακεδαιμονίους ἑτέραν στρατιὰν αὐτῷ ἀποστέλλειν πρὸς ἐκείνη, ἣν ἤδη μεθ' ἑαυτοῦ εἶχεν. *Æ. Port.* Ἀφιέμενος *Ar. Flor.* [i] Τε deest *C. Dan.* [k] Ἐκέλευεν *Gr.* [l] Στρυμμόνι *Ar. C.*

nitas ipsis *fore* videbatur, partim quidem, quod falso putassent, Atheniensium potentiam non esse tantam, quantam postea manifeste fuisse constitit: partim vero, quod incerta voluntate magis, quam certa providentia *ita* judicarent. Homines enim id quidem, quod cupiunt, inconsideratæ spei permittere; quod vero non cupiunt, id rationis pertinacia rejicere consueverunt. Præterea, tum quod Athenienses cladem in Bœotia recens accepissent, tum quod Brasidas verbis ad animos hominum alliciendos appositis uteretur, nec vera referret, *dicens* Athenienses non ausos esse confligere secum apud Nisæam, ubi suum exercitum solum haberet, confidebant, nec quenquam contra se venturum credebant. Potissimum vero, propter rerum novarum studium, quod in præsentia voluptatem *ipsis* afferebat; simul quod *tunc* primum Lacedæmoniorum, qui *belli gerendi* cupiditate flagrabant, periculum essent facturi, ad quodvis discrimen adeundum erant parati. Quæ cum *Brasidas et Athenienses* intellexissent, Athenienses quidem, ut in illis temporum angustiis, et hyeme licebat, *præsidia* in urbes dimiserunt. Ille vero, cum nuntium Lacedæmonem misisset, *alias* copias mitti jubebat, et ipse ad Strymonem ad naves compingendas se accingebat. Lacedæ-

Λακεδαιμόνιοι, τὰ μὲν καὶ φθόνῳ ἀπὸ τῶν πρώτων ἀνδρῶν οὐχ ὑπηρέτησαν αὐτῷ, τὰ δὲ, καὶ βουλόμενοι μᾶλλον τούς τε ἄνδρας τοὺς ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι, καὶ τὸν πόλεμον καταλῦσαι.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330. Ante Apr. 9.

ρθ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, [m] Μεγαρῆς τά τε μακρὰ τείχη, ἃ σφῶν οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον, κατέσκαψαν ἑλόντες ἐς ἔδαφος· καὶ Βρασίδας μετὰ τὴν Ἀμφιπόλεως ἅλωσιν ἔχων τοὺς [n] ξυμμάχους, στρατεύει ἐπὶ [o] τὴν Ἀκτὴν καλουμένην. ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ [p] βασιλέως διορύγματος ἔσω προὔχουσα, καὶ ὁ Ἄθως αὐτῆς ὄρος ὑψηλὸν τελευτᾷ ἐς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. πόλεις δὲ ἔχει, [q] Σάνην μὲν, Ἀνδρίων ἀποικίαν, [r] παρ' αὐτὴν τὴν διώρυχα, ἐς τὸ πρὸς Εὔβοιαν πέλαγος τετραμμένην· τὰς δὲ ἄλλας, [s] Θύσσον, καὶ Κλεωνὰς, καὶ [t] Ἀκροθώους, καὶ Ὀλόφυξον, καὶ Δῖον· αἳ οἰκοῦνται ξυμμίκτοις [u] ἔθνεσι βαρβάρων διγλώσσων. [x] καί τι καὶ Χαλκιδικὸν ἔνι βραχὺ, τὸ δὲ πλεῖστον, Πελασγικὸν, τῶν καὶ Λῆμνόν ποτε καὶ Ἀθήνας Τυρσηνῶν οἰκησάν-

[m] Μεγαρεῖς *Ar. C. Cass. Dan.* Mosqu. qui et θέρους p. χειμῶνος. [n] Συμμάχους *Gr.* Aug. [o] Sic apud *Diodor. Sic.* p. 349. οἱ τὴν Ἀκτὴν καλουμένην οἰκοῦντες. totus enim ille littoris tractus Orientalis Ἀκτὴ dicebatur, ut *Scymnus Chius* versu 522. *Huds.* Αὐτὴν *Gr.* deinde inductum, et in marg. ἀκτὴ scriptum erat. Καλομ. ἀκτ. Mosqu. [p] Is Xerxes fuit. Vide *Herodotum* l. 7. c. 21. 122. et *Vossii* Observationes ad *Melam* p. 138. *Huds.* [q] Σάμην Cl. in marg. [r] Παρὰ αὐτὴν *Gr.* [s] Θύσος dicitur *Herodoto.* Θύσσα in *Strabonis* excerptis. Thyssus *Plinio.* Θύσσον Mosqu. [t] Ἀκροθόους *C.* sic et *Herodoto.* Ἀκροαθώους malit *Salmasius.* Ἀκραθώους ab ἄκρα et Ἄθως scribendum censet *Palmerius.* [u] Ἔθνεσιν *Gr.* Antea συμμίκτοις Mosqu. [x] De hoc loco consule *Dionys. Halicarn.* l. 1. Antiq. p. 20. 21. 22. etc. *Huds. Dionys.* p. 20. Ἔνι δέ τι καὶ Χαλκιδικὸν, τὸ δὲ πλ. et mox, οἰκησάντων Τυῤῥηνῶν.

monii vero, partim quidem propter invidiam, qua civitatis principes ejus gloriæ invidebant; partim vero, quia suos cives in insula *Sphacteria* captos recuperare, bellumque finire malebant, *copias, quas petebat,* ipsi non suppeditarunt.

109. Eadem hyeme, Megarenses, cum longos muros, quos Athenienses ipsis ereptos tenebant, recuperassent, eos æquarunt solo. Brasidas vero post Amphipolin captam, cum sociorum exercitu, quem habebat, profectus est in regionem, quæ Acte appellatur. Hæc autem a fossa, quam Rex *Persarum* fecerat, introrsus prominet, et Athos ipsius mons excelsus ad Ægæum pelagus terminatur. Urbes vero continet, Sanen, Andriorum coloniam, ad ipsam fossam, mare versus, quod Eubœam spectat; et alias, Thyssum, et Cleonas, et Acrothoos, et Olophyxum, et Dion; quæ a promiscuis barbarorum bilinguium gentibus habitantur. Quinetiam exigua quædam gentis Chalcidicæ pars *illic* inest: sed maxima pars est Pelasgica, ex illis Tyrrhenis, qui Lemnum et Athenas quondam incoluerunt, et Bisaltica,

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330.

των, καὶ Βισαλτικὸν, καὶ Κρηστωνικὸν, καὶ [y] Ἥδωνες. κατὰ δὲ μικρὰ πολίσματα οἰκοῦσι. καὶ οἱ μὲν πλείους προσεχώρησαν τῷ Βρασίδᾳ, [z] Σάνη δὲ καὶ Δῖον ἀντέστη· καὶ αὐτῶν τὴν χώραν, ἐμμείνας, τῷ στρατῷ ἐδῄου.

ρί. [a] Ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον, εὐθὺς στρατεύει ἐπὶ [b] Τορώνην τὴν Χαλκιδικὴν, κατεχομένην ὑπὸ Ἀθηναίων. καὶ αὐτὸν ἄνδρες ὀλίγοι ἐπήγοντο, ἕτοιμοι ὄντες τὴν πόλιν παραδοῦναι· καὶ ἀφικόμενος νυκτὸς ἔτι καὶ περὶ ὄρθρον, τῷ στρατῷ ἐκαθέζετο πρὸς τὸ [c] Διοσκούρειον, ὃ ἀπέχει τῆς πόλεως τρεῖς μάλιστα σταδίους. [d] τὴν μὲν οὖν ἄλλην πόλιν τῶν Τορωναίων, καὶ τοὺς Ἀθηναίους τοὺς ἐμφρουροῦντας ἔλαθεν· οἱ δὲ πράσσοντες αὐτῷ, εἰδότες, ὅτι [e] ἥξοι, [[f] καὶ] προσελθόντες [g] τινὲς αὐτῶν λάθρα ὀλίγοι, ἐτήρουν τὴν πρόσοδον· καὶ ὡς ᾔσθοντο παρόντα, ἐσκομίζουσι παρ' αὐτοὺς ἐγχειρίδια ἔχοντας ἄνδρας ψιλοὺς ἑπτά. τοσοῦτοι γὰρ [h] μόνον, ἀνδρῶν [i] εἴκοσι [k] τοπρῶτον ταχθέντων, οὐ κατέδεισαν ἐσελθεῖν· ([l] ἦρχε δὲ αὐτῶν Λυσίστρατος Ὀλύνθιος·) οἳ διαδύντες

[y] Ἡδῶνες *Ar. C.* Ἤδωνες *Cass. Gr.* Aug. Ἠδῶνες *Reg.* Antea Κρηστονικ. Mosqu. [z] Σάμη *Gr. Ald. Flor. Bas.* Aug. Procul dubio Σάνη scribendum. Inde lectionis diversitas, quod in antiquis Codicibus β. μ. ν. eodem modo pinguntur. *Huds.* Σάμη *Reg. Dan.* Mox Δίον Mosqu. [a] Ὡς δὲ οὐκ *Ar. C.* [b] Τιθώνην *Gr.* [c] Διοσκούριον *Ar. C. Reg. Gr.* Mosqu. [d] Καὶ τὴν μὲν ἄλλην *Marg.* [e] Ἥξει *Reg. Dan.* Sed hic cum altera lectione inter versus scripta. Ἥξει Mosqu. [f] Καὶ deest *Ar. C. Dan.* [g] Τινὲς omittit *Gr.* [h] Μόνοι *Ar. C. Cl. Gr.* Mosqu. Aug. Μόνον forsan redundat. Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 105. *Huds.* Μόνοι *Reg. Cass.* [i] Εἴκοσιν *Cass.* Aug. [k] Τὸ πρῶτον *C. Cass.* Mosqu. Aug. [l] Ἦρχε δὲ αὐτῶν Λυσίστρατος Ὀλύνθιος desunt *Cass.* manus recens in marg.

et Crestonica, et Edonica. Habitant autem in parvis oppidulis. Harum pleræque ad Brasidam defecerunt: sed Sane, et Dion *ipsi* restitit. et *ideo Brasidas* illic habens stativa, regionem ipsarum vastabat.

110. Sed cum imperata facere nollent, continuo castra movit adversus Toronam Chalcidicam, quam Athenienses tenebant. Ipsumque pauci quidam, qui urbem dedere parati erant, accersierant. Et cum *eo* pervenisset, dum adhuc nox esset, jam circa primum diluculum, cum exercitu consedit ad Castoris et Pollucis templum, quod ab urbe tribus ferme stadiis distat. Atque cæteris quidem Toronæis, qui in urbe erant, et Atheniensibus, qui ibi præsidio erant, ejus adventus erat ignotus; sed qui cum eo de urbis proditione egerant, cum eum venturum scirent, et aliquot ex ipsis ad eum clam accessissent, ipsius adventum observabant. Cum autem eum jam adesse sensissent, ad se deduxerunt septem viros, qui nulla alia arma præter pugiones habebant. Tot enim duntaxat ex viginti viris, quibus primum negotium datum fuerat, ingredi non dubitarunt: (Lysistratus vero Olynthius ipsos ducebat) qui cum per

διὰ τοῦ πρὸς τὸ πέλαγος τείχους, καὶ λαθόντες, τούς τε ἐπὶ τοῦ [m] ἀνώτατα φυλακτηρίου φρουρούς, οὔσης τῆς πόλεως πρὸς [[n] τὸν] λόφον, ἀναβάντες διέφθειραν, καὶ τὴν [o] κατὰ [p] Καναστραῖον πυλίδα διήρουν.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 331.

ϱιά. Ὁ δὲ Βρασίδας τῷ μὲν ἄλλῳ στρατῷ ἡσύχαζεν, ὀλίγον προελθών· ἑκατὸν δὲ πελταστὰς προπέμπει, ὅπως, ὁπότε πύλαι τινὲς ἀνοιχθεῖεν, καὶ τὸ σημεῖον ἀρθείη, ὃ ξυνέκειτο, πρῶτοι ἐσδράμοιεν. καὶ οἱ μὲν, χρόνου ἐγγιγνομένου, καὶ θαυμάζοντες, [q] κατὰ μικρὸν ἔτυχον ἐγγὺς τῆς πόλεως προσελθόντες. οἱ δὲ τῶν Τορωναίων ἔνδοθεν παρασκευάζοντες μετὰ τῶν ἐσεληλυθότων, ὡς [r] αὐτοῖς ἥ τε [s] πυλὶς διῄρητο, καὶ αἱ κατὰ τὴν ἀγορὰν πύλαι, τοῦ μοχλοῦ διακοπέντος, ἀνεῴγοντο, πρῶτον μὲν κατὰ τὴν πυλίδα τινὰς περιαγαγόντες [t] ἐσεκομίσαντο, ὅπως κατὰ νώτου καὶ ἀμφοτέρωθεν τοὺς ἐν τῇ πόλει, οὐδὲν εἰδότας, ἐξαπίνης φοβήσειαν· ἔπειτα τὸ σημεῖόν τε τοῦ πυρὸς, ὡς [u] εἴρητο, ἀνέσχον, καὶ διὰ τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν πυλῶν τοὺς λοιποὺς ἤδη τῶν πελταστῶν ἐσεδέχοντο.

scripsit, ubi est δ' αὐτῶν. Ἑλύνθιος Mosqu. ὁ Ὀλύνθ. Aug. ubi illa verba ab ἦρχε ad Ὀλύνθ. des. sed in marg. scr. [m] Ἀνωτάτω *Marg.* Ἀνωτάτου *Ar. C. Dan.* [n] Τὸν omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. Aug. [o] Κατὰ deest *Ar.* [p] Κανάστραιον *Ar. C.* Κάναστρον *Stephano.* Κάναστρα et Καναστραίη ἄκρη *Aliis.* Putat tamen *Berkelius* primitivum esse Κάναστρον, et ἀκρωτήριον vel simile quid cum Καναστραῖον subintelligi oportere. *Huds.* Κανάστραιον *Cass. Dan.* Aug. Τὴν Καταναστραιον Mosqu. [q] Καταμικρὸν *Ald. Flor. Steph.* 1. *Reg.* Aug. [r] Scilicet, ὑπ' αὐτῶν διῄρητο. *Æ. Port.* [s] Πόλις *Gr.* [t] Ἐξεκόμισαν *Ar. C. Gr.* Ἐσεκόμισαν *Cl.* Mosqu. Ἐξεκόμισαν *Reg. Cass. Dan.* Aug. [u] Εἴρηται *Flor. Bas.*

murum ad mare vergentem furtim essent introgressi, et in summam arcem (urbs enim in colle sita erat) ascendissent, milites præsidiarios, qui in ea erant, interfecerunt; et portulam, quæ Canastræum versus erat, perfregerunt.

111. Brasidas vero cum cæteris quidem copiis aliquantulum progressus, quiescebat: sed centum peltatos præmisit, ut, simul ac portæ aliquæ apertæ fuissent, et signum, de quo inter eos convenerat, sublatum fuisset, primi irrumperent. Atque hi quidem, cum mora fieret, et mirarentur, paulatim ad urbem accedebant. Toronæi vero, qui cum *Brasidæ militibus jam* ingressis in urbe rem adornabant, cum portulam perfregissent, et portas, quæ ad forum ducebant, diffracto vecte aperuissent, primum quidem quosdam per portulam circumductos introduxerunt, ut oppidanos, rerum, quæ gerebantur, prorsus ignaros, et a tergo et ab utroque latere repente aggressi terrerent. Deinde vero ignis signum, quod condictum fuerat, sustulerunt; et per portas, quæ ad forum ducebant, jam reliquos peltatos receperunt.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 331.

ριβ'. Καὶ ὁ Βρασίδας, ἰδὼν τὸ ξύνθημα, ἔθει δρόμῳ, ἀναστήσας τὸν στρατὸν, [x] ἐμβοήσαντάς τε ἀθρόον, καὶ ἔκπληξιν πολλὴν τοῖς ἐν τῇ πόλει παρασχόντας. καὶ οἱ μὲν, κατὰ τὰς πύλας εὐθὺς ἐσέπιπτον· οἱ δὲ, κατὰ [y] δοκοὺς τετραγώνους, αἳ ἔτυχον τῷ τείχει, πεπτωκότι καὶ οἰκοδομουμένῳ, πρὸς λίθων ἀνολκὴν προσκείμεναι. Βρασίδας μὲν οὖν καὶ τὸ πλῆθος εὐθὺς ἄνω καὶ ἐπὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως ἐτράπετο, βουλόμενος [z] κατ' ἄκρας καὶ βεβαίως ἑλεῖν αὐτήν. ὁ δὲ ἄλλος ὅμιλος κατὰ πάντα ὁμοίως [a] ἐσκεδάννυντο.

ριγ'. Τῶν δὲ Τορωναίων, γιγνομένης τῆς ἁλώσεως, τὸ μὲν πολὺ, οὐδὲν εἰδὸς, ἐθορυβεῖτο· οἱ δὲ πράσσοντες, καὶ οἷς ταῦτα ἤρεσκε, μετὰ τῶν εἰσελθόντων εὐθὺς ἦσαν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι (ἔτυχον γὰρ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὁπλῖται καθεύδοντες ὡς πεντήκοντα) ἐπειδὴ ᾔσθοντο, οἱ μέν τινες ὀλίγοι διαφθείρονται ἐν χερσὶν αὐτῶν, τῶν δὲ λοιπῶν, οἱ μὲν, πεζῇ, οἱ δὲ, ἐς τὰς ναῦς, αἳ ἐφρούρουν δύο, καταφυγόντες, διασῴζονται ἐς τὴν [b] Λήκυθον τὸ φρούριον, ὃ εἶχον αὐτοὶ, καταλαβόντες ἄκρον τῆς πόλεως ἐς τὴν θάλασσαν ἀπειλημμένον ἐν στενῷ

[x] Ἐμβοήσαντα, et paullo post παρασχόντα *Reg. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. [y] Δολοὺς *Reg.* In summo margine *Cod. Cass.* scriptum erat, γρ. ἀναβολὴν; sed non adparebat, quo pertineret. fortassis ad sequentem vocem ἀνολκήν. [z] Κατάκρας βεβαίως *Ar. C.* Κατ' ἄκρας βεβαίως *Dan.* Κατάκρας καὶ βεβαίως *Reg. Gr.* Κατ' ἄκρας κ. β. et in marg. σημείωσαι κατάκρας *Cass.* Κατάκρας Aug. [a] Ἐσκεδάννυτο *Ar. C.* [b] Λήκυνθον *Cass.* Ληκ θον Aug. med. eras. Mox ἀπυλημ. Mosqu. et c. extr. σφίσι.

112. Brasidas autem signo, de quo inter ipsos convenerat, conspecto, cursu contendit, cum suis copiis excitatis, quæ clamore simul sublato metum ingentem oppidanis incusserunt. Atque alii quidem protinus per portas irruperunt; alii vero per trabes quadrangulares, quæ muro collapso, qui reficiebatur, ad saxa tollenda erant appositæ. Brasidas igitur, totaque multitudo confestim ad superiorem ac eminentiorem urbis partem se convertit, quod eam a summo et prorsus occupare vellet. Reliqua vero multitudo per omnes partes nullo discrimine discurrebat.

113. At Toronæorum, dum urbs caperetur, major quidem pars rerum ignara tumultuabatur, *et vehementer trepidabat*. proditionis vero autores, et quibus hæc placebant, statim se conjunxerunt cum iis, qui ingressi erant. Athenienses vero (erant enim gravis armaturæ milites ad quinquaginta, qui in foro dormiebant) cum hoc sensissent, aliquot quidem ipsorum, qui in eorum manus inciderant, cæsi sunt, reliqui vero, partim itinere pedestri, partim ad duas naves, quæ excubias agebant, fuga se recipientes, evaserunt in Lecythum, præsidium, quod ipsi tenebant, oc-

ἰσθμῷ. κατέφυγον δὲ καὶ τῶν Τορωναίων ἐς αὐτοὺς, ὅσοι ἦσαν σφίσιν ἐπιτήδειοι. Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 331.

ριδ'. Γεγενημένης δὲ ἡμέρας ἤδη, [c] καὶ βεβαίως τῆς πόλεως ἐχομένης, ὁ Βρασίδας τοῖς μὲν μετὰ τῶν Ἀθηναίων Τορωναίοις καταπεφευγόσι κήρυγμα ἐποιήσατο, τὸν βουλόμενον, ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ ἐξελθόντα, ἀδεῶς πολιτεύειν. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις [d] κήρυκα προσπέμψας, ἐξιέναι [e] ἐκέλευεν ἐκ τῆς Ληκύθου, [f] ὑποσπόνδους, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔχοντας, ὡς οὔσης Χαλκιδέων. οἱ δὲ, ἐκλείψειν μὲν οὐκ ἔφασαν, σπείσασθαι δὲ σφίσιν ἐκέλευον ἡμέραν τοὺς νεκροὺς ἀνελέσθαι. ὁ δὲ ἐσπείσατο δύο. ἐν ταύταις δὲ αὐτός τε [g] τὰς ἐγγὺς οἰκίας [h] ἐκρατύνατο, καὶ Ἀθηναῖοι [i] τὰ σφέτερα. καὶ ξύλλογον τῶν Τορωναίων ποιήσας, ἔλεξε τοῖς ἐν τῇ Ἀκάνθῳ παραπλήσια· "ὅτι οὐ δίκαιον εἴη, οὔτε τοὺς [k] πράξαντας πρὸς αὐτὸν τὴν λῆψιν τῆς πόλεως, χείρους, οὐδὲ προδότας ἡγεῖσθαι· ([l] οὐδὲ γὰρ [m] ἐπὶ δουλείᾳ, οὐδὲ [n] χρήμασι πεισθέντας,

[c] Καὶ τῆς πόλεως βεβαίως ἐχομένης *Ar. C. Dan.* [d] Κήρυγμα προπέμψας *Ar.* Κήρυγμα προσπ. *C.* Κήρυγμα προπέμψας *Dan.* Προπέμψας *Reg.* Aug. et cum superscripta emendatione προσπ. *Cass.* [e] Ἐκέλευσεν *Cass.* Aug. ita pag. seq. v. 10. [f] Ὑποσπόνδως *Reg.* [g] Τὰς ἐν τῇ γῇ οἰκίας *Reg.* [h] Ἐκρατύνετο *Dan.* [i] Id est, οἰκήματα. Antea οἱ Ἀθην. Mosqu. Καὶ Ἀθηναῖοι τὰ σφέτερα omittit *Gr.* [k] Inter πρᾶξιν et προδοσίαν ita distinguunt nonnulli; ut προδόται sint dicendi, ac prodidisse patriam illi censendi, qui pecunia accepta eam hosti tradiderunt, aut ille, qui jugo servitutis sit subjecturus: sin autem aliquis, quo patriam oppressam dominatione injusta liberet, occulta consilia ineat, ut auctor libertatis intromittatur, hunc non προδοῦναι, sed πρᾶξαι τὴν λῆψιν debere dici. Vide *Casauboni* Comment. in *Polyb.* p. 185. 186. *Huds.* [l] Οὐ γὰρ *Ar. C. Reg. Gr. Dan.* Verba οὐδὲ γὰρ—τῆς πόλεως in hac demum ed. uncinis inclusa sunt. [m] Ἐπὶ δουλείαν *Reg.* Ἐπὶ δουλεία Aug. sine ι subscr. ν videtur eras. [n] Χρήματι *Ar. C. Dan.* Mox δράσαι Mosqu.

cupata arce, quæ angusto Isthmo ad mare intercepta erat. Confugerunt autem ad eos, et Toronæorum, quotquot eorum erant studiosi.

114. Cum autem dies jam illuxisset, et urbs constanter teneretur, Brasidas Toronæis quidem, qui ad Athenienses confugerant, et cum ipsis erant, per caduceatorem edixit, ut, quisquis vellet, ad sua egressus, sine metu in civitate ex patriis institutis viveret. Athenienses vero, caduceatore ad eos misso, accepta fide, et sua absportantes, Lecytho, quippe quod Chalcidensium esset, exire jussit. Illi vero se quidem *locum* non deserturos dixerunt: sed tamen postularunt, ut sibi per unius diei spatium ad suorum cadavera suscipienda fidem daret. Hic vero fide publica interposita duos *dies ipsis* concessit. His autem *diebus* et ipse vicina ædificia firmavit, et Athenienses sua. Et concilio Toronæorum coacto, iisdem verbis apud ipsos, quibus et apud Acanthios, est usus: "non esse æquum, eos, qui secum de urbe dedenda transegissent, existimari aut *cæteris* deteriores, aut proditores esse. nec enim pecuniis inductos hoc fecisse, ut civitatem in servitutem redigerent, sed publici

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 331.

δρᾶσαι τοῦτο, [o] ἀλλ᾽ ἐπὶ ἀγαθῷ καὶ ἐλευθερίᾳ τῆς πόλεως·) οὔτε τοὺς μὴ μετασχόντας οἴεσθαι μὴ τῶν αὐτῶν τεύξεσθαι. ἀφῖχθαι γὰρ οὐ διαφθερῶν οὔτε πόλιν, οὔτε ἰδιώτην οὐδένα. τὸ δὲ κήρυγμα ποιήσασθαι τούτου ἕνεκα τοῖς [p] παρ᾽ Ἀθηναίους καταπεφευγόσιν, ὡς ἡγούμενος οὐδὲν χείρους τῇ ἐκείνων φιλίᾳ· [q] οὐδ᾽ ἂν, σφῶν πειρασαμένους αὐτοὺς τῶν Λακεδαιμονίων, δοκεῖν ἧσσον, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον, ὅσῳ [r] δικαιότερα πράσσουσιν, εὔνους ἂν σφίσι [s] γενέσθαι. ἀπειρίᾳ δὲ νῦν πεφοβῆσθαι. τούς τε πάντας παρασκευάζεσθαι [t] ἐκέλευεν ὡς βεβαίους τε ἐσομένους ξυμμάχους, [u] καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ἤδη, ὅ, τι ἂν ἁμαρτάνωσιν, αἰτίαν ἕξοντας. τὰ δὲ [x] πρότερα, οὐ σφεῖς ἀδικεῖσθαι, ἀλλ᾽ ἐκείνους μᾶλλον ὑπ᾽ [y] ἄλλων κρεισσόνων· καὶ ξυγγνώμην εἶναι, εἴτι ἠναντιοῦντο.

ριέ. Καὶ ὁ μὲν, [z] τοιαῦτα εἰπὼν, καὶ [a] παραθαρσύνας, διελθουσῶν τῶν σπονδῶν, τὰς [b] προσβολὰς ἐποιεῖτο

[o] Ἀλλὰ ἐπὶ *Cass. Gr.* Aug. [p] Παρὰ Ἀθηναίους *Reg.* Παρ᾽ Ἀθηναίοις Mosqu. [q] Id est: *οὐδ᾽ ἔφη αὐτὸν δοκεῖν καὶ νομίζειν αὐτοὺς τοὺς Τορωναίους ἧσσον ἂν γενέσθαι εὔνους σφίσιν αὐτοῖς τοῖς Λακεδαιμονίοις, πειρασομένους καὶ πεῖραν λαβόντας σφῶν τῶν Λακεδαιμονίων, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον αὐτοὺς αὐτοῖς εὔνους ἔσεσθαι, ὅσῳ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι δικαιότερα τῶν Ἀθηναίων πράσσουσιν. Æ. Port.* Πειρ. αὐτῶν Mosqu. [r] Δικαιότερον *Reg.* [s] Γενέσθαι τούς τε πάντας *Gr.* cætera desunt. [t] Ἐκέλευσεν *Cass.* [u] Καὶ τοαποτοῦδε *Ald. Flor. Steph.* 1. Καὶ ἀπὸ τοῦδε *Ar. C. Dan.* [x] Πρότερον *Cl.* [y] Ἄκρων et supra recenti manu ἄλλων, et mox συγγνώμην *Cass.* [z] Ταῦτα *Ar.* ex alicujus tamen emendatione τοιαῦτα reponitur. *Huds.* [a] Παραθρασύνας *Dan.* [b] Προβολὰς *Dan.*

commodi causa, ut eam in libertatem vindicarent: nec *æquum esse*, eos, qui participes non exstitissent, existimare *se* non iisdem *bonis* fruituros, *quibus illi, quorum opera urbs dedita fuisset.* se enim *eo* venisse *dicebat* non ad perdendam civitatem, aut aliquem privatum. Idcirco autem se edictum proposuisse illis, qui ad Athenienses confugerant, quod *eos cæteris* haud deteriores censeret, ob amicitiam, quæ ipsis cum illis intercessisset. neque se existimare ipsos, ubi periculum fecerint ipsorum Lacedæmoniorum, minus benevolos ipsis fore: sed multo magis, quanto magis se viros æquos præstant. Jam vero *illos* propter imperitiam, *quod Lacedæmoniorum, ipsorumque fidei nullum periculum adhuc fecissent*, territos fuisse *dicebat*. Omnes autem hortabatur, ut *animis* se præpararent ad societatem constanter tuendam, et ad omnium eorum, quæ jam posthac peccarent, culpam sustinendam. nam quod ad res præteritas attineret, * nulla injuria se affectos esse, sed illos potius ab aliis potentioribus; et si quid *sibi* fuissent adversati, veniam *ipsis* esse dandam.

115. Hic igitur, cum hæc dixisset, eosque bono animo esse jussisset: ubi fidei datæ tempus præteriit, Le-

* Se injustos non fuisse, sed potius istos, quibus fortioribus paruissent etc. *Valla.* Huds.

τῇ Ληκύθῳ. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι [c] ἠμύνοντό τε ἐκ φαύλου τειχίσματος, καὶ ἀπ᾽ οἰκιῶν ἐπάλξεις ἐχουσῶν. καὶ μίαν μὲν ἡμέραν ἀπεκρούσαντο. [d] τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ, μηχανῆς μελλούσης [e] προσάξεσθαι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐναντίων, ἀφ᾽ ἧς πῦρ ἐνήσειν διενοοῦντο ἐς τὰ ξύλινα παραφράγματα, καὶ προσιόντος ἤδη τοῦ στρατεύματος, ᾗ ᾤοντο μάλιστα αὐτοὺς προσκομιεῖν τὴν μηχανὴν, καὶ ἦν ἐπιμαχώτατον, πύργον ξύλινον ἐπ᾽ οἴκημα ἀντέστησαν, καὶ ὕδατος ἀμφορέας πολλοὺς καὶ πίθους ἀνεφόρησαν, καὶ λίθους μεγάλους· ἄνθρωποί τε πολλοὶ ἀνέβησαν. τὸ δὲ οἴκημα, [f] λαβὸν μεῖζον ἄχθος, ἐξαπίνης κατεῤῥάγη· καὶ ψόφου πολλοῦ γενομένου, τοὺς μὲν ἐγγὺς καὶ ὁρῶντας τῶν Ἀθηναίων ἐλύπησε μᾶλλον ἢ ἐφόβησεν. οἱ δὲ ἄπωθεν, καὶ μάλιστα οἱ [g] διὰ πλείστου, νομίσαντες ταύτῃ ἑαλωκέναι ἤδη τὸ χωρίον, φυγῇ ἐς τὴν θάλασσαν καὶ τὰς ναῦς ὥρμησαν. Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 331.

ρις΄. Καὶ ὁ Βρασίδας, ὡς ᾔσθετο αὐτοὺς ἀπολείποντάς τε τὰς [h] ἐπάλξεις, καὶ τὸ γιγνόμενον ὁρῶν, ἐπιφερόμενος τῷ στρατῷ, εὐθὺς [i] τὸ τείχισμα λαμβάνει· καὶ ὅσους ἐγκατέλαβε, διέφθειρε. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τοῖς τε [k] πλοίοις καὶ ταῖς ναυσὶ, τούτῳ τῷ τρόπῳ

[c] Ἠμύναντο *Cass.* Aug. Mox ἀπὸ οἰκ. Mosqu. [d] Τῇ ὑστεραίᾳ *Ar. C. Dan.* Τὴν ὑστεραίαν *Reg.* [e] Ita emendatum erat in textu *Cass.* pro προσάξασθαι. [f] Λαβὼν *Cass.* [g] Διαπλείστου *Ald. Bas. Reg. Cass.* Antea ἄπωθεν Mosqu. [h] Ἐπάλξεις οἱ προμαχῶνες τῶν τειχῶν *Hesych.* [i] Τὸ omittunt *Cl. Gr.* [k] Πλοῖον etsi aliquando navem qualemcunque notet,

cythum oppugnare cœpit. Athenienses vero e munitione parum firma, et ex ædificiis pinnas habentibus sese defendebant. Et unum quidem diem propulsarunt. Postridie vero, cum adversarii machinam ipsis essent admoturi, ex qua ignem in ligneas munitiones injicere in animo habebant; cumque exercitus jam accessisset ad eam partem, ad quam potissimum *Athenienses* machinam ab ipsis admotum iri putabant, et qua *munitio* maxime expugnari poterat, ligneam turrim ædificio impositam *ei* opposuerunt, et multas aquæ amphoras, et dolia, et ingentia saxa *eo* comportarunt, multique mortales *illuc* ascenderunt. Ædificium autem, quod onus suscepisset gravius, quam quod sustinere posset, repente disruptum est; editoque ingenti fragore, Athenienses quidem, qui prope erant, et rem cernebant, majore dolore, quam metu affecit. Qui vero procul aberant, præcipue vero remotissimi quique, existimantes, munitionem ab illa parte jam esse captam, fuga ad mare et ad naves contenderunt.

116. Brasidas vero, cum animadvertisset, ipsos *propugnaculi* pinnas deseruisse, et videret id quod acciderat, cum suis copiis irruens, munitionem confestim capit; et quotquot in ea deprehendit, interfecit. Tunc Athenienses quidem, cum hoc modo locum illum deseruissent, navigiis

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 331.

ἐκλιπόντες τὸ χωρίον, ἐς [l] Παλλήνην διεκομίσθησαν. ὁ δὲ Βρασίδας (ἔστι γὰρ ἐν τῇ Ληκύθῳ Ἀθηνᾶς ἱερὸν, καὶ ἔτυχε κηρύξας, ὅτε ἔμελλε [m] προσβάλλειν, τῷ ἐπιβάντι πρώτῳ τοῦ τείχους τριάκοντα μνᾶς ἀργυρίου δώσειν,) νομίσας ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ, ἢ ἀνθρωπείῳ, τὴν ἅλωσιν γενέσθαι, τάς τε τριάκοντα μνᾶς τῇ θεῷ ἀπέδωκεν [n] ἐς τὸ ἱερὸν, καὶ τὴν Λήκυθον καθελὼν, καὶ ἀνασκευάσας, τέμενος ἀνῆκεν ἅπαν. καὶ ὁ μὲν [o] τὸ λοιπὸν τοῦ χειμῶνος, ἅ τε εἶχε τῶν χωρίων, καθίστατο, καὶ τοῖς ἄλλοις [p] ἐπεβούλευε. καὶ τοῦ χειμῶνος διελθόντος, ὄγδοον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. ½. U. C. Varr. 33½. Post Mart. 24. sub finem an. 8.

ριζ′. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ Ἀθηναῖοι, ἅμα ἦρι τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους, εὐθὺς ἐκεχειρίαν ἐποιήσαντο ἐνιαύσιον, νομίσαντες, Ἀθηναῖοι μὲν, οὐκ ἂν ἔτι τὸν Βρασίδαν σφῶν [q] προσαποστῆσαι οὐδὲν, πρὶν [r] παρασκευάσαιντο καθ' ἡσυχίαν, καὶ ἅμα, [s] εἰ καλῶς σφίσιν ἔχοι, καὶ [t] ξυμβῆναι [u] τὰ πλείω· [x] Λακεδαιμόνιοι δὲ, ταῦτα τοὺς Ἀθηναίους ἡγούμενοι, ἅπερ [y] ἔδεισαν,

sæpe tamen, imo usitatius certum aliquod et singulare genus significat. Πλοῖα διαφέρει νηῶν, ὡς οἱ παλαιοὶ παρασημειοῦνται. *Suidas.* Διαφέρουσιν αἱ νῆες πλοίων, τὰ μὲν γὰρ στρογγύλα, αἱ δὲ κωπήρεις καὶ στρατιώτιδες. *Didymus* citatus ab *Ammonio.* Idem hic loci clare indicat *Thucydides.* Vide *Schefferum* de Militia navali p. 25. et 66. *Huds.* [l] Παλήνην *Gr.* passim. [m] Βάλλειν *Cass.* Aug. [n] Εἰς *Reg.* Antea τῷ θεῷ ἐπίδ. Mosqu. [o] Τολοιπὸν *Ald. Flor. Bas. Gr.* Aug. [p] Ἐπεβούλευεν *Cass.* Aug. [q] Προαποστῆναι *Ar. C.* Προσαποστῆναι *Cl.* Sic et *Gr.* Προαποστῆναι *Dan.* [r] Παρεσκευάσαντο *Dan.* [s] Οἱ κ. σ. ἔχειν *Reg.* Εἰ κ. σ. ἔχει *Dan.* [t] Ξυμβῇ *Cass.* [u] Vel ad ἔτη, vel ad πράγματα referri potest. *Huds.* [x] Λακεδαιμόνιοί τε *Cass. Gr.* Aug. [y] Ἐδεδίεσαν *Cass.* Aug. e correct.

navibusque Pallenen se receperunt. Brasidas vero (nam in Lecytho erat Palladis templum, et, cum eam esset oppugnaturus, per præconis vocem edixerat, se triginta argenti minas ei daturum, qui primus murum conscendisset) ratus illum locum aliqua alia quam humana ratione captum, cum illas triginta minas Deæ ad templum *ædificandum* dedit, tum etiam eversa Lecytho, eaque refecta, totum ejus solum *illi* dicavit. Atque hic quidem reliquum hyemis tempus consumsit tum in locis, quæ tenebat, stabiliendis, tum in clandestinis consiliis ineundis, quibus alia in suam potestatem redigeret. Hac autem hyeme exacta, octavus belli annus excessit.

117. Ineunte autem sequentis æstatis vere, Lacedæmonii et Athenienses statim annuas inducias fecerunt: Athenienses quidem, quod existimarent, Brasidam nullam præterea suorum *sociorum* civitatem ad defectionem faciendam amplius impulsurum, priusquam ad bellum se per otium comparassent; simul etiam, si res sibi feliciter succederet, se compositionem diuturniorem facturos: Lacedæmonii vero, quod putarent Athenienses ea metuere,

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. ½. U. C. Varr. 33½.

φοβεῖσθαι, καὶ γενομένης ἀνακωχῆς κακῶν καὶ ταλαιπωρίας, μᾶλλον ἐπιθυμήσειν αὐτοὺς, πειρασαμένους, ξυναλλαγῆναί τε, καὶ, τοὺς ἄνδρας σφίσιν ἀποδόντας, σπονδὰς ποιήσασθαι καὶ ἐς τὸν πλείω χρόνον. τοὺς γὰρ δὴ ἄνδρας περὶ [z] πλείονος ἐποιοῦντο κομίσασθαι, ὡς ἔτι Βρασίδας [a] εὐτύχει· καὶ ἔμελλον, [b] ἐπὶ μεῖζον χωρήσαντος αὐτοῦ, καὶ ἀντίπαλα καταστήσαντος, τῶν μὲν στέρεσθαι, [c] τοῖς δ' ἐκ τοῦ ἴσου ἀμυνόμενοι, [d] κινδυνεύσειν καὶ κρατήσειν. γίγνεται οὖν ἐκεχειρία αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ξυμμάχοις, ἥδε.

ριη'. "ΠΕΡΙ μὲν τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ μαντείου τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου, δοκεῖ ἡμῖν χρῆσθαι τὸν βουλόμενον ἀδόλως [e] καὶ ἀδεῶς κατὰ τοὺς πατρίους νόμους. τοῖς μὲν Λακεδαιμονίοις ταῦτα δοκεῖ, καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς παροῦσι· Βοιωτοὺς δὲ καὶ Φωκέας πείσειν [f] φασὶν ἐς δύναμιν [g] προσκηρυκευόμενοι. περὶ δὲ τῶν χρημάτων [h] τῶν τοῦ θεοῦ, ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως τοὺς ἀδικοῦντας [i] ἐξευρήσωμεν, [k] ὀρθῶς καὶ δικαίως τοῖς πατρίοις νόμοις χρώμενοι καὶ ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς, καὶ τῶν

[z] Πλείστου *Cam. Æ. Port.* [a] Εὐτυχεῖ *Gr.* [b] Ἐπὶ πλεῖστον *C.* [c] Τοῖς δὲ ἐκ *Gr.* [d] Κινδυνεύειν *Cass.* Aug. [e] Καὶ ἀδεῶς omittit *Gr. Reg.* Aug. sed in marg. add. m. 1. [f] Σφᾶς *C. Dan. Schol.* [g] Προκηρυκευόμενοι *Ar. C. Dan.* [h] Τῶν deest *Cass.* Aug. Mosqu. et hic μὲν p. δὲ. [i] Ἐξευρήσομεν *Marg. Ar. C. Schol.* Aug. a corr. εὑρίσωμεν Mosqu. [k] Ὀρθῶς καὶ δικαίως τοῖς πατρῴοις νόμοις χρώμενοι πάντες *Ar. C. Dan.* In *Gr.* quoque desiderabantur intermedia, sed adscripta erant in marg. ubi et καὶ ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς. et sic etiam *Reg.* Mosqu. Insuper νόμοις πατρίοις *Gr.*

quæ reapse metuebant, datoque malorum ac miseriarum laxamento, ubi *pacis* periculum fecissent, majore compositionis faciendæ desiderio flagraturos, sibique restitutis viris, *quos in insula Sphacteria ceperant,* ad pacem vel diuturniorem faciendam promtiores futuros. Plurimi enim faciebant suos cives recuperare, dum Brasidas adhuc rem feliciter gereret. Nam si ipse majores progressus fecisset, et res æquasset, futurum erat, ut his quidem *suis civibus* privarentur, cum illis vero *Atheniensibus* æquis viribus certantes, belli fortunam periclitarentur, illosque fortasse vincerent. Induciæ igitur inter ipsos ipsorumque socios factæ sunt, in hæc verba.

118. "Quod ad templum atque oraculum Apollinis Pythii attinet, nobis placet, ut qui velit, sine fraude et sine metu ex patriis * institutis *eo* utatur. Atque Lacedæmoniis quidem, eorumque sociis, qui adsunt, hæc placent. Dixerunt autem, se Bœotis et Phocensibus *hoc* pro virili parte persuasuros, caduceatore *ad ipsos* misso. Quod vero attinet ad Dei pecuniam, operam dare *placet,* ut sontes comperiamus, patriis institutis utentes *utrique,* et nos et vos,

* Consulant, ad patrium quisque ritum. *Valla.* Huds.

Bell. Pelop. an. 9. 89. ½. Olymp., U. C. Varr. 33½.

ἄλλων οἱ βουλόμενοι, τοῖς πατρίοις νόμοις χρώμενοι πάντες. περὶ μὲν οὖν τούτων ἔδοξε Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς [l] ἄλλοις ξυμμάχοις, ἐὰν σπονδὰς ποιῶνται οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπὶ [m] τῆς [n] αὐτῶν μένειν ἑκατέρους, ἔχοντας, ἅπερ νῦν ἔχομεν· τοὺς μὲν, ἐν τῷ Κορυφασίῳ, ἐντὸς τῆς Βουφράδος καὶ τοῦ [o] Τομέως μένοντας· τοὺς δὲ, [p] ἐν Κυθήροις, [q] μὴ ἐπιμισγομένους ἐς τὴν ξυμμαχίαν, μήτε ἡμᾶς πρὸς αὐτοὺς, μήτε αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς· [r] τοὺς δὲ ἐν Νισαίᾳ καὶ Μινῴᾳ, μὴ ὑπερβαίνοντας τὴν ὁδὸν τὴν ἀπὸ τῶν Πυλῶν τῶν [s] παρὰ τοῦ Νίσου ἐπὶ τὸ Ποσειδώνιον, ἀπὸ δὲ τοῦ Ποσειδωνίου, εὐθὺς ἐπὶ τὴν γέφυραν τὴν ἐς [t] Μίνωαν. μηδὲ Μεγαρέας καὶ τοὺς ξυμμάχους ὑπερβαίνειν τὴν ὁδὸν ταύτην, καὶ τὴν νῆσον, ἥνπερ ἔλαβον οἱ Ἀθηναῖοι, ἔχοντας, μήτε ἐπιμισγομένους [u] μηδετέρους [x] μηδετέρωσε· [y] καὶ τὰ ἐν Τροιζῆνι, ὅσαπερ νῦν ἔχουσι, καὶ οἷα ξυνέθεντα

[l] Ἄλλοις omittit *Gr.* Aug. sed suprascr. a m. 1. et ad verba, περὶ μὲν— ξυμμάχοις, notatur Var. Lect. κατὰ ταῦτα· τάτε δὲ ἔδοξε Λακεδ. κ. τοῖς συμμ. [m] Τοῖς *Cass.* Mosqu. [n] Αὐτῶν *Ar. C. Cl. Cass. Dan.* Aug. Ἑαυτῶν *Reg.* [o] Τομέρος *Ar.* Forsan pro Τομάρου. Nam hic mons Τόμαρος et Τμάρος dicitur *Straboni.* Τομαῖον vero *Stephano. Huds.* [p] Ἐν τοῖς Κυθήροις *C.* [q] Μὴ deest *Dan.* Aug. [r] Τοὺς δ' ἐν *Reg.* [s] Ἀπὸ τοῦ Νισαίου *Cass.* Aug. a corr. ante fuisse videtur, π. τ. Νίσου. Νισαίου Mosqu. et Ποσειδώνειον. Παρὰ τοῦ Νίσου *Gr.* cetera deleta erant. [t] Μίνῳαν *Bar. Ald. Flor. Bas.* et supra Μινῴᾳ. Aug. et μὴ δὲ. Μίνωα hic *Reg.* [u] Μηδ' ἑτέρους *Cass.* abest a *Gr.* [x] Μηδ' ἑτέρωσε *Bar. Ald. Flor. Bas.* Μηδ' ἑτέρωσε *Cass.* Μηδετέρωσε Mosqu. et ἐπισμιγομ. [y] Καὶ τὰ ἐν τῇ Τροίζηνι *Gr.* Καὶ τὰ ἐν Τροίζηνι ἔχοντας, ὅσαπερ malit *Fr. Port.* existimans, ἔχοντας ab hoc versu in superiorem transpositum fuisse. Τὰ ἐν Τροιζῆνι ad sequens particip. χρωμένους refert *Valla.* Τροίζηνι *Reg.*

et ex aliis, quicunque voluerint, omnes patriis institutis utentes. De his igitur placuit Lacedæmoniis, cæterisque eorum sociis (si Athenienses pacem faciant) ut utrique in suo maneant, retinentes *ea*, quæ nunc habemus. hi quidem *Lacedæmonii* in Coryphasio inter Buphradem et Tomeum manentes. hi vero *Athenienses* in Cytheris, ita ut neutri cum alteris societate sese permisceant, neque nos cum ipsis, neque ipsi nobiscum commercium habeant. Qui vero sunt in Nisæa et Minoa, ne transeant viam, quæ est a Pylis ad Nisi *sacellum et* ad Neptuni delubrum, et a Neptuni delubro ad pontem, qui Minoam spectat. Neque Megarenses eorumque socii hanc viam transeant, * et insulam, quam Athenienses ceperunt, neutrique cum alteris ultro citroque commercium habeant: eaque *Megarenses* retineant, quæcunque in Trœzene nunc

* Et insulam habentes, quam Athenienses ceperunt; neutrique etc. *Valla.* Insulamque, quam ceperunt, retineant Athenienses; neutrique etc. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. ½. U. C. Varr. 33½.

πρὸς Ἀθηναίους· καὶ τῇ θαλάσσῃ χρωμένους, ὅσα [z] ἂν κατὰ τὴν ἑαυτῶν καὶ κατὰ τὴν ξυμμαχίαν. Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους πλεῖν [a] μὴ μακρᾷ νηῒ, ἄλλῳ δὲ [b] κωπήρει πλοίῳ, [c] ἐς πεντακόσια τάλαντα ἄγοντι μέτρα. κήρυκι δὲ, καὶ πρεσβείᾳ, καὶ ἀκολούθοις, ὁπόσοις [d] ἂν δοκῇ, περὶ καταλύσεως τοῦ πολέμου, καὶ δικῶν, ἐς [e] Πελοπόννησον καὶ Ἀθήναζε σπονδὰς εἶναι ἰοῦσι [f] καὶ ἀπιοῦσι, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ [g] θάλασσαν. τοὺς δὲ αὐτομόλους μὴ δέχεσθαι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, μήτε ἐλεύθερον, μήτε δοῦλον, [h] μήτε ὑμᾶς, μήτε ἡμᾶς. δίκας τε διδόναι ὑμᾶς τε ἡμῖν καὶ ἡμᾶς ὑμῖν [i] κατὰ τὰ πάτρια, [k] τὰ ἀμφίλογα δίκῃ διαλύοντας ἄνευ πολέμου. τοῖς μὲν Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις ταῦτα δοκεῖ· εἰ δέ τι ὑμῖν εἴτε [l] καλλιώτερον, εἴτε δικαιότερον τούτων δοκεῖ εἶναι, ἰόντες ἐς Λακεδαίμονα [m] διδάσκετε. οὐδενὸς γὰρ ἀποστήσονται, ὅσα ἂν δίκαια [n] λέγητε, οὔτε οἱ Λακεδαιμόνιοι, οὔτε οἱ ξύμμαχοι. οἱ δὲ ἰόντες, τέλος ἔχοντες

[z] Ἂν deest *Gr.* [a] Μὴ omittit *Gr.* Πλεῦν μικρᾷ νηῒ habent *Gr.* et *Dan.* Πλην Mosqu. [b] Vide *Bayfium* de re navali p. 88. *Huds.* [c] Aliter legisse videtur *Valla.* Nam reddit *duum millium talentorum.* *Huds.* [d] Ἐὰν δοκῇ *Cl. Gr.* ex emendatione, ante ἂν aliud scriptum fuerat. Ἐὰν *Reg. Cass.* Aug. τοῦ ante πολ. om. Mosqu. [e] Πελοπόννησσον *Gr.* [f] Καὶ ἀπιοῦσι desunt *C. Dan.* [g] Θάλατταν *Ar. Dan.* [h] Μήτε ἡμᾶς, μήτε ὑμᾶς *Reg.* Μήτε ἡμᾶς non sunt in *Dan.* [i] Κατὰ πάτρια *Gr.* [k] Καὶ τὰ etc. *Ar. C. Dan.* [l] Κάλλιον *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [m] Διδάσκεσθε. καὶ οὐδ' ἑνὸς γὰρ *Cass.* Διδάσκετε Aug. sed in marg. not. διδάσκεσθε. [n] Ἄγητε et eadem manu inter versus λέγητε *Reg.*

habent, et de quibuscunque inter ipsos et Athenienses convenit. *utque mari utantur cum per omnes agri sui partes, tum per eas, quæ ad ipsorum socios pertinent. Item ut Lacedæmonii eorumque socii navigent navi non longa: sed alio navigio, quod remis agatur, et ad quingentorum talentorum pondus vehat. Item ut caduceatori, et legatis, eorumque comitibus, quotcunque *ipsis* placuerit belli finiendi et controversiarum causa, in Peloponnesum aut Athenas euntibus ac redeuntibus, terra marique fœdera sint. Interea vero neutri transfugas, aut liberum, aut servum recipiant. Item ut et a vobis apud nos et a nobis apud vos causa dicatur ex patriis institutis, ut controversiæ jure, sine bello dirimantur. Atque Lacedæmoniis quidem eorumque sociis hæc placent. Quod si quid aut honestius, aut justius his esse vobis videtur, Lacedæmonem profecti docete. nihil enim eorum, quæ justa esse demonstraritis, aut Lacedæmonii, aut eorum socii recusabunt. Qui autem *eo* proficiscentur, proficis-

* Marique uti, quocunque placuerit, vel ad sua ipsorum, vel ad sociorum ire. *Valla.* Mari, ut aut suæ aut sociorum res postulabunt, utantur. *Acacius.* Marique libere utantur, tum qua suæ ditionis, tum qua sociorum agrum alluit. *Hobbesius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. ½. U.C. Varr. 33½.

[o] ἰόντων, ἧπερ καὶ ὑμεῖς ἡμᾶς κελεύετε. αἱ δὲ σπονδαὶ ἐνιαυτὸν ἔσονται. ἔδοξε τῷ δήμῳ. [p] Ἀκάμαντις ἐπρυτάνευε, [q] Φαίνιππος ἐγραμμάτευε, Νικιάδης [r] ἐπεστάτει. Λάχης εἶπε, [s] τύχῃ ἀγαθῇ [t] τῇ Ἀθηναίων, ποιεῖσθαι τὴν ἐκεχειρίαν, καθὰ [u] ξυγχωροῦσι Λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν· καὶ ὡμολόγησαν ἐν τῷ δήμῳ τὴν ἐκεχειρίαν εἶναι ἐνιαυτόν. [x] ἄρχειν δὲ τήνδε τὴν ἡμέραν, [y] τετράδα ἐπὶ δέκα τοῦ Ἐλαφηβολιῶνος μηνός. (Mart. 22.) ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἰόντας ὡς ἀλλήλους πρέσβεις καὶ κήρυκας, ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, καθότι ἔσται ἡ κατάλυσις τοῦ πολέμου. [z] ἐκκλησίαν δὲ ποιήσαντας τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς πρυτάνεις, [a] πρῶτον περὶ τῆς εἰρήνης βουλεύσασθαι Ἀθηναίους, καθότι ἂν [b] εἰσίῃ ἡ πρεσβεία περὶ τῆς καταλύσεως τοῦ πολέμου. [c] σπείσασθαι δὲ αὐτίκα μάλα τὰς πρεσβείας ἐν τῷ δήμῳ τὰς παρούσας, ἦ μὴν ἐμμενεῖν ἐν ταῖς σπονδαῖς τὸν ἐνιαυτόν.

[o] Attice pro ἴτωσαν. *Huds.* [p] Ἀκαμάντις *Reg.* Ἀκαμαντὶς *Gr.* Ἐπρυτάνευσε Mosqu. [q] Φαίνιππος ἐγραμμάτευε desunt *Gr.* Ἐγγραμμάτ. Aug. [r] *Id est:* erat Ἐπιστάτης. Ii, qui Decuriam constituebant, per illam Hebdomadem, qua imperabant, Πρόεδροι dicebantur: qui ex iis per unum diem cæteris præerat, Ἐπιστάτης vocabatur. Vide Notas ad *Marmor. Arundell.* p. 106. 107. 108. *Huds.* [s] Hæc verba apud Græcos in omnibus fere statuarum basibus et cippis in alicujus viri bene meriti honorem, aut fœderis promulgandi gratia erectis, bene ominandi causa præfigebantur. De iis plura vide in notis ad *Marmor Arund. primum*, et etiam in *Seldeni* libro de Diis Syris, Syntagm. 1. c. 1. *Huds.* [t] Τῶν Ἀθηναίων *Gr.* Mosqu. [u] Ξυγχωροῦσιν οἱ Λακεδ. *Ar. C. Dan.* [x] Ἀρχὴν *Bar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Ἄρχει *Ar.* Ἀρχὴν *Gr.* [y] Δωδεκάτην malit *Cl. Dodwellus*, et mox τετράδι ἐπὶ δέκα pro δωδεκάτῃ. Τετράδα ἐπὶ δεκάτ. Ἐλ. *Cass.* Mox ἀληθῶς pro ἀλλήλους Mosqu. et καθ' ὅτι. [z] Pro ἐκκλησίαν δὲ ποιησάντων, καὶ συναγαγόντων τῶν στρατηγῶν, καὶ τῶν πρυτανίων. *Æ. Port.* [a] Πρῶτον μὲν περὶ *Reg.* [b] Ἐσίῃ *Cass.* Aug. in marg. Mosqu. et hic καθ' ὅτι. [c] Πείσασθαι *Cass.* Aug.

cantur cum *absoluta rei arbitratu suo transigendæ* autoritate, quemadmodum vos quoque nos *facere* jubetis. Hæc autem fœdera ad annum durabunt. *ita* placuit populo. Senatores Acamantidis tribus Prytanes erant, Phænippus scriba erat, Niciades Epistates. Laches pronuntiavit, Quod felix faustumque sit Atheniensi populo, inducias fieri, prout Lacedæmonii, eorumque socii consentiunt. Et *magistratus* inducias annuas esse coram populo spoponderunt. Harum autem initium fieri ab hoc die, qui est decimus quartus mensis Elaphebolionis. Hoc interim tempore utrorumque legatos, atque caduceatores, invicem adeuntes, tractare qua ratione bellum sedari possit. Concione autem ab imperatoribus et Prætoribus advocata, primum populum Atheniensem de pace consultare, prout *ad ipsum* legatio de bello sedando venerit. Et primo quoque tempore legatos, qui aderunt, factis induciis apud populum spondere, se annum integrum induciarum conventis staturos.

ριθ'. Ταῦτα ξυνέθεντο Λακεδαιμόνιοι, [d] καὶ ὡμολόγησαν καὶ οἱ ξύμμαχοι Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις, μηνὸς ἐν Λακεδαίμονι Γεραστίου δωδεκάτῃ. [e] ξυνετίθεντο δὲ καὶ ἐσπένδοντο, Λακεδαιμονίων μὲν, οἵδε, Ταῦρος [f] Ἐχετιμίδα, [g] Ἀθήναιος Περικλείδα, Φιλοχαρίδας Ἐρυξιδαΐδα· Κορινθίων δὲ, [h] Αἰνέας [i] Ὠκύτου, [k] Εὐφαμίδας Ἀριστωνύμου· Σικυωνίων δὲ, [l] Δαμότιμος Ναυκράτους, Ὀνάσιμος Μεγακλέους· Μεγαρέων δὲ, Νίκασος Κεκάλου, Μενεκράτης Ἀμφιδώρου· Ἐπιδαυρίων δὲ, Ἀμφίας Εὐπαΐδα· [m] Ἀθηναίων δὲ οἱ στρατηγοὶ, Νικόστρατος Διϊτρέφους, Νικίας Νικηράτου, Αὐτοκλῆς Τολμαίου. Ἡ μὲν δὴ ἐκεχειρία, αὕτη ἐγένετο, καὶ ξυνῆσαν ἐν αὐτῇ [n] περὶ τῶν μειζόνων σπονδῶν [o] διὰ παντὸς ἐς λόγους.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 33$\frac{1}{2}$.

ρκ'. Περὶ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας, αἷς ἐπήρχοντο, Σκιώνη [p] ἐν τῇ Πελλήνῃ πόλις ἀπέστη ἀπ' Ἀθηναίων πρὸς Βρασίδαν. Φασὶ δὲ οἱ Σκιωναῖοι, [q] Πελληνῆς μὲν

[d] Καὶ ὤμοσαν Λακεδ. καὶ οἱ ξύμμ. *Marg. Ar. C.* Mosqu. Καὶ ὤμοσαν καὶ οἱ ξύμμ. *Gr.* Καὶ ὡμολόγησαν omittit *Cl.* Prima lectio est in *Cass.* et *Dan.* secunda in *Reg.* [e] Ξυνέθεντο *C. Cl.* [f] Ἐχεμενίδα *C.* [g] Ἀθηναῖος *Gr.* [h] Ἐνίας *Reg. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. et hinc ante Ἐξυξιδαΐδα. [i] Ὠκυήρου *Gr.* [k] Εὐφαμίδας Ἀριστωνύμου omittunt *Ar. C.* Σισυφαμίδας *Schol.* Aristoph. quem vide in *Equit. Huds.* Absunt etiam a *Dan.* [l] Δαμότιμος *Reg.* [m] Ἀθηναῖοι *Ar. C.* Mox Διοτρεφ. Mosqu. [n] Id est: περὶ σπονδῶν τῶν μειζόνων πραγμάτων, vel περὶ σπονδῶν τῶν ἐς τὸν πλείω χρόνον ἐσομένων. *Æ. Port.* Αὐτοὶ pro ἐν αὐτῇ Mosqu. [o] Διαπαντὸς *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Mosqu. Aug. [p] Forsan παρὰ τῇ Πελλήνῃ, vel ἐκ τῆς Πελλήνης τοαρχαῖον οὖσα πόλις, vel ἥπερ ἦν Θρᾴκης πόλις, aut, (quod verisimilius) scribendum ἐν τῇ Παλλήνῃ, scil. ἐν τῇ τῆς Παλλήνης Χερρονήσῳ, vel ἐν τῷ τῆς Παλλήνης ἰσθμῷ. *Æ. Port.* Vide *Excerpta* ex fine l. 7. *Strabonis. Huds.* [q] Πελληνεῖς *Ar. C. Polyænus* de Stratagem l. 7. c. 47. Παλληνεῖς ἀναπλίον-

119. Atque hæc sunt pacta et conventa, quæ inter Lacedæmonios et Athenienses ac utrorumque socios facta, ac de communi utrorumque sententia jurata fuerunt, Gerastii apud Lacedæmonios mensis die duodecimo. Horum autem pactorum et conventorum autores *ac sponsores* exstiterunt ex Lacedæmoniis isti, Taurus Echetimidæ, Athenæus Pericleidæ, Philocharidas Eryxidaïdæ. Ex Corinthiis, Æneas Ocytæ, Euphamidas Aristonymi. Ex Sicyoniis, Damotimus Naucratis, Onasimus Megaclis. Ex Megarensibus, Nicasus Cecali, Menecrates Amphidori. Ex Epidauriis, Amphias Eupæidæ. Ex Atheniensibus Imperatores, Nicostratus Diotrephis, Nicias Nicerati, Autocles Tolmæi *filius.* Atque hæ quidem induciæ factæ sunt, et quamdiu durarunt, *utrique* in colloquium de rerum majorum foederibus perpetuo venerunt.

120. Per hos autem dies, quibus *alteri ad alteros* adibant, Scione apud Pellenen civitas ab Atheniensibus ad Brasidam defecit. Scionæi autem se Pellenenses quidem esse dicunt, ex Peloponneso *oriundos;* sed suos ma-

Bell. Pelop. an. 8. exeunte. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 331.

εἶναι ἐκ Πελοποννήσου, [r] πλέοντας δ' ἀπὸ Τροίας σφῶν τοὺς πρώτους κατενεχθῆναι ἐς τὸ χωρίον τοῦτο, [s] τῷ χειμῶνι, ᾧ ἐχρήσαντο Ἀχαιοὶ, καὶ αὐτοῦ οἰκῆσαι. [t] ἀποστᾶσι δ' αὐτοῖς ὁ Βρασίδας διέπλευσε νυκτὸς ἐς τὴν Σκιώνην, τριήρει μὲν φιλίᾳ [u] προπλεούσῃ, αὐτὸς δὲ ἐν κελητίῳ ἄπωθεν ἐφεπόμενος, ὅπως, εἰ μέν τινι τοῦ [x] κέλητος μείζονι πλοίῳ περιτυγχάνοι, ἡ τριήρης ἀμύνοι [y] αὐτῷ· ἀντιπάλου δὲ ἄλλης τριήρους ἐπιγενομένης, ού πρὸς τὸ ἔλασσον νομίζων [z] τρέψεσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ναῦν, καὶ ἐν τούτῳ [a] αὑτὸν διασώσειν. περαιωθεὶς δὲ, καὶ ξύλλογον ποιήσας τῶν Σκιωναίων, ἔλεγεν, ἅ, τε ἐν [b] τῇ Ἀκάνθῳ καὶ Τορώνῃ· καὶ προσέτι, φάσκων, ἀξιωτάτους αὐτοὺς εἶναι ἐπαίνου, [c] οἵτινες, τῆς Πελλήνης ἐν τῷ ἰσθμῷ ἀπειλημμένης [d] ὑπὸ Ἀθηναίων Ποτίδαιαν ἐχόντων, καὶ ὄντες [e] οὐδὲν ἄλλο ἢ νησιῶται, αὐτεπάγγελτοι ἐχώρησαν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, καὶ οὐκ ἀνέμειναν ἀτολμίᾳ

τες ἐκ Τροίας κατέσχον εἰς τὴν Φλέγραν. Ex quo loco conjecit *Casaubonus* Παλληνῆς pro Πελληνῆς, et Παλλήνην pro Πελλήνην apud *Thucydidem* reponi debere. *Huds.* Πελληνεῖς *Reg. Dan.* Πεληνῆς *Gr.* [r] Πλέοντας δὲ ἀπὸ *Gr.* [s] Τῷ χειμῶνι τούτῳ ᾧ ἐχρ. *Gr.* [t] Ἀποστᾶσι δὲ αὐτοῖς *Gr.* [u] Προσπλεούσῃ *Ar. C. Cam. Ald. Flor. Reg. Dan.* Πλεούσῃ Mosqu. [x] Κελλητίῳ et κέλλητος Mosqu. qui et ἄποθεν. *Celoces* dicebantur (per translationem a celote equo, cui vir unus insidet) in quibus singuli singulos tantum tractant remos. Quod et tum fiebat, cum unus navigaret, ut in *celotio*, tum etiam cum pluribus impellebatur navigium. Vide *Schefferum* de Militia navali l. 2. c. 2. p. 68. *Huds.* [y] Αὐτῇ *Cl. Gr. Reg.* Ἀμύνῃ αὐτῇ *Cass.* Aug. Ἀμύνῃ Mosqu. [z] Τρέψασθαι *Cl. Gr. Reg.* Aug. Mosqu. [a] Αὐτὸν *C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. [b] Τῇ deest *C.* Mox αὐτ. ἀξιωτ. Mosqu. [c] Εἴτινες *C. Dan.* [d] Ὑπὸ τῶν Ἀθ. *Cl.* Aug. (sed punctis not.) Mosqu. qui et mox, ὄντως. [e] Οὐδὲν ἄλλω νησιῶται *Cass.*

jores, cum a Troja navigarent, * tempestate, qua Achivi jactati fuerunt, in eum locum delatos fuisse, ibique sedes posuisse. Cum autem illi defecissent, Brasidas noctu Scionem trajecit, † triremi quidem socia præeunte, ipse vero celoce vectus eminus *eam* sequens, ut, si forte in aliquod navigium *sua* celoce majus incideret, triremis opem ipsi ferret: si vero alia pari magnitudine triremis advenisset, existimabat *illam* non recta venturam contra minus *navigium*, sed contra triremem, et se interea saluti suæ consulturum. Cum autem *eo* trajecisset, et Scionæorum concionem advocasset, eadem *ibi* dixit, quæ et Acanthi, et Toronæ. Addebat præterea, ipsos maxima laude dignos esse, qui, cum Pellene in Isthmo ab Atheniensibus Potidæam tenentibus sit intercepta, cumque nihil aliud sint, quam insulani, tamen sua sponte ad libertatem transierint, neque per ignaviam exspectarint, ut sibi necessitas impone-

* Tempestate, qua Achivi usi sunt etc. *Valla.* Huds.
† Præeunte officii gratia trireme etc. *Valla.* Idem.

[f] ἀνάγκην σφίσι [g] προσγενέσθαι περὶ τοῦ φανερῶς οἰκείου ἀγαθοῦ. [h] σημεῖόν τ' εἶναι τοῦ καὶ ἄλλο τι ἂν αὐτοὺς τῶν μεγίστων ἀνδρείως ὑπομεῖναι, εἰ τεθήσεται κατὰ νοῦν τὰ πράγματα· πιστοτάτους τε τῇ ἀληθείᾳ ἡγήσεσθαι αὐτοὺς Λακεδαιμονίων φίλους, καὶ [i] τἄλλα τιμήσειν.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. ½. U. C. Varr. 33½.

ρκα'. Καὶ οἱ μὲν Σκιωναῖοι ἐπήρθησάν τε τοῖς λόγοις, καὶ θαρσήσαντες πάντες ὁμοίως, καὶ οἷς πρότερον μὴ ἤρεσκε τὰ πρασσόμενα, τόν τε πόλεμον διενοοῦντο [k] προθύμως οἴσειν, καὶ τὸν Βρασίδαν τά τ' ἄλλα [l] καλῶς ἐδέξαντο, καὶ δημοσίᾳ μὲν, χρυσῷ στεφάνῳ ἀνέδησαν, ὡς ἐλευθεροῦντα τὴν Ἑλλάδα, ἰδίᾳ δὲ, ἐταινίουν τε, καὶ προσήρχοντο ὥσπερ ἀθλητῇ. ὁ δὲ, [m] τό, τε [n] παραυτίκα, φυλακήν τινα αὐτοῖς ἐγκαταλιπὼν, διέβη πάλιν. καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ στρατιὰν πλείω ἐπεραίωσε, βουλόμενος [o] μετ' αὐτῶν τῆς τε Μένδης καὶ τῆς Ποτιδαίας ἀποπειράσαι· ἡγούμενος, καὶ τοὺς Ἀθηναίους βοηθῆσαι ἂν, [p] ὡς ἐς νῆσον, καὶ βουλόμενος φθάσαι. [q] καί τι [r] καὶ αὐτῷ ἐπράσσετο ἐς τὰς πόλεις

[f] Ἀνάγκη *Cass.* manus recens ν super η scripserat. [g] Προγενέσθαι *Ar. C.* [h] Σημεῖόν τε εἶναι *Gr.* Δ' εἶναι Mosqu. [i] Τὰ ἄλλα *Ar. C.* et mox τά τε ἄλλα. *Huds.* Sic et utroque loco *Dan.* Τ' ἄλλα Mosqu. [k] Ταχέως *Reg.* [l] Κακῶς *Dan.* [m] Τότε *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass. Gr.* [n] Παρ' αὐτίκα *Gr.* [o] Μετ' αὐτοῦ *C. Dan.* [p] Ὡς omittit *C.* Eo respexisse putat *Scholiast.* quod Athenienses rei navalis periti et illi dediti essent, tanquam majus defendendæ insulæ studium illis hæc res excitaret. *Steph.* Ὡς etiam abest a *Dan.* [q] Καί τι αὐτῷ *Cl. Gr.* In *Gr. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. est καί τι αὐτῷ καὶ ἐπράσσετο. [r] Καὶ deest *Ar. C. Dan.*

retur, qua manifestum domesticum bonum sequi cogerentur. Hoc autem argumento esse, ipsos vel ad quodvis aliud summum discrimen fortiter subeundum paratos fore, si res ex animi sententia constituantur: ac re vera se fidelissimos Lacedæmoniorum amicos illos existimaturum esse, et aliis honoribus affecturum.

121. Scionæi autem hujus verbis elati sunt, omnesque pariter animis confirmati, vel illi, quibus ante res, quæ gerebantur, minime placebant, et bellum alacriter ferre constituerunt, et Brasidam cum aliis rebus honorifice acceperunt, tum etiam publice quidem aurea corona redimierunt, ut Græciæ liberatorem, privatim vero tæniis coronabant, et ad *ipsum* ut ad athletam *victorem officii caussa* accedebant. Ille vero confestim, quodam *non magno* præsidio apud ipsos relicto, retro abiit. Nec multo post exercitum majorem eo trajecit, quod Menden et Potidæam cum ipsis tentare vellet: existimans et Athenienses ad opem ipsis ferendam venturos, quippe quod insulam incolerent, eosque antevertere cupiens. Quin etiam nonnullos in

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. ½. U. C. Varr. 33½.

ταύτας προδοσίας πέρι. καὶ ὁ μὲν ἔμελλεν ἐγχειρήσειν ταῖς πόλεσι ταύταις.

ρκβ'. Ἐν τούτῳ δὲ, [s] τριήρει οἱ τὴν ἐκεχειρίαν περιαγγέλλοντες [t] ἀφικνοῦνται παρ' αὐτὸν, Ἀθηναίων μὲν, Ἀριστώνυμος, Λακεδαιμονίων δὲ, [u] Ἀθήναιος. [x] καὶ ἡ μὲν στρατιὰ πάλιν διέβη [y] ἐς Τορώνην· οἱ δὲ τῷ Βρασίδᾳ ἀνήγγελλον τὴν ξυνθήκην· καὶ ἐδέξαντο πάντες οἱ ἐπὶ Θρᾴκης ξύμμαχοι Λακεδαιμονίων τὰ πεπραγμένα. Ἀριστώνυμος δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις κατήνει, Σκιωναίους δὲ αἰσθόμενος, ἐκ λογισμοῦ τῶν ἡμερῶν, ὅτι ὕστερον ἀφεστήκοιεν, οὐκ ἔφη ἐνσπόνδους ἔσεσθαι. Βρασίδας δὲ [z] ἀντέλεγε πολλὰ, ὡς πρότερον, καὶ οὐκ ἀφίει τὴν πόλιν. ὡς δ' [a] ἀπήγγελλεν ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Ἀριστώνυμος περὶ αὐτῶν, οἱ Ἀθηναῖοι εὐθὺς ἕτοιμοι ἦσαν στρατεύειν ἐπὶ τὴν Σκιώνην. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, πρέσβεις πέμψαντες, παραβήσεσθαι ἔφασαν αὐτοὺς τὰς σπονδὰς, καὶ τῆς πόλεως ἀντεποιοῦντο, Βρασίδᾳ πιστεύοντες· δίκῃ τε ἕτοιμοι ἦσαν περὶ αὐτῆς κρίνεσθαι. οἱ δὲ, δίκῃ μὲν οὐκ ἤθελον κινδυνεύειν, στρατεύειν δὲ [b] ὡς τάχιστα, ὀργὴν ποιούμενοι, εἰ καὶ οἱ ἐν ταῖς νήσοις

[s] Τριήρεις *Reg.* Τριήρης a prima manu *Gr.* deinde correctum erat τριήρεις. [t] Ἀφικνοῦντο *Marg. Schol.* Παραυτὸν Aug. [u] Ἀθηναῖος *Dan.* [x] Καὶ ἡ στρατιὰ μὲν πάλιν *Gr.* [y] Εἰς *Dan.* Mox ἐπιθρᾴκης Mosqu. [z] Ἀντέλεγεν *Gr.* [a] Ἀπήγγειλεν *Cass.* Aug. et ὁ d. Mosqu. ante Ἀριστών. [b] Ὡς τάχιστα *Ar. C. Flor. Bas.* Τε ἐς τάχ. Mosqu. et οἱ d. ante ἐν τ. νήσ.

his civitatibus ad proditionem sollicitabat. Atque ille quidem has civitates aggressurus erat.

122. Sed interea ad eum veniunt cum triremi, qui inducias renuntiarent, ex Atheniensibus, Aristonymus, ex Lacedæmoniis, Athenæus. Atque exercitus quidem Toronam reversus est. Legati vero conventa Brasidæ renunciarunt. Universi autem Lacedæmoniorum socii, qui in Thracia erant, res gestas comprobarunt. Aristonymus autem cæteris quidem assentiebatur; sed Scionæos, quos ex dierum supputatione post initas inducias defecisse animadvertebat, fœderis participes fore negabat. Brasidas vero contra multis verbis affirmabat, *Scionem* prius *defectionem fecisse*, nec urbem dimittere volebat. Cum autem Aristonymus *hæc* de ipsis *Scionæis* Athenas renunciasset, Athenienses ad bellum Scionæ confestim inferendum *animis* erant parati. Lacedæmonii vero, legatis *ad Athenienses* missis, dicebant ipsos fœdera violaturos, *si bellum Scionæis inferrent*, urbemque *Scionam* sibi vendicabant, fidem Brasidæ habentes. Et parati erant ad judicio de ipsa disceptandum. Illi vero judicio quidem *controversiam committere, et rem in discrimen adducere, ac* periclitari nolebant, sed primo quoque tempore bellum *Scionæ* inferre *volebant*: irati, quod jam vel insularum incolæ a

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 33$\frac{1}{2}$. Mart. 26. anni 8.

ἤδη ὄντες ἀξιοῦσι σφῶν ἀφίστασθαι, τῇ κατὰ γῆν Λακεδαιμονίων [c] ἰσχύϊ ἀνωφελεῖ πιστεύοντες. εἶχε δὲ καὶ [d] ἡ ἀλήθεια περὶ τῆς ἀποστάσεως μᾶλλον [e] ἢ οἱ Ἀθηναῖοι ἐδικαίουν. δύο γὰρ [f] ἡμέραις ὕστερον ἀπέστησαν οἱ Σκιωναῖοι. ψήφισμά τ' εὐθὺς ἐποιήσαντο, Κλέωνος γνώμῃ πεισθέντες, Σκιωναίους ἐξελεῖν τε καὶ ἀποκτεῖναι. καὶ τἄλλα ἡσυχάζοντες, ἐς τοῦτο παρεσκευάζοντο.

Ante fin. anni 8.

ρκγ'. [g] Ἐν τούτῳ δὲ Μένδη ἀφίσταται αὐτῶν, πόλις ἐν τῇ Παλλήνῃ, [h] Ἐρετριέων ἀποικία. καὶ αὐτοὺς ἐδέξατο ὁ Βρασίδας, οὐ νομίζων ἀδικεῖν, ὅτι ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ φανερῶς προσεχώρησαν. [i] ἔστι γὰρ ἃ καὶ αὐτὸς ἐνεκάλει τοῖς Ἀθηναίοις παραβαίνειν τὰς σπονδάς. [k] διὸ καὶ οἱ Μενδαῖοι μᾶλλον ἐτόλμησαν, τήν τε [l] τοῦ Βρασίδου γνώμην ὁρῶντες ἑτοίμην, τεκμαιρόμενοι καὶ ἀπὸ τῆς Σκιώνης, ὅτι οὐ προὐδίδου· καὶ ἅμα, τῶν πρασσόντων σφίσιν ὀλίγων τε ὄντων, καὶ, ὡς τότε [m] ἐμέλλησαν, [n] οὐκέτι ἀνέντων, ἀλλὰ περὶ σφίσιν αὐτοῖς φοβου-

[c] Ἰσχύϊ deest *Reg.* [d] Ἡ omittunt *Cl. Gr.* [e] Ἢ *Reg.* Ἢ οἱ Ἀθηναῖοι *Gr.* Οἱ d. Mosqu. [f] Ἡμέρας *Cl.* [g] Ἐν τούτῳ μὲν δὴ ἀφίσταται αὐτῶν πόλις etc. *C.* [h] Ἐρετρίων *Gr.* [i] Ἔστι γὰρ καὶ ἃ καὶ αὐτὸς *Cass.* Aug. [k] Δι' ὃ *Gr.* Τὰς d. Mosqu. ante σπονδάς. [l] Τοῦ deest *Dan.* [m] Verbum ἐμέλλησαν de cunctatione intelligit *Valla*. Sed videtur et in altera sua significatione posse accipi : ut dicatur subaudiendum cum eo esse infinitivum πράσσειν, aut quid simile, sicut alibi. *Steph.* [n] Οὐκ ἔτι *Gr.*

se defectionem sibi faciendam censerent, terrestri Lacedæmoniorum potentia nihil *ipsis in rebus maritimis* profutura freti. Et profecto, quod de defectione dicebatur, magis verum erat, quam vel ipsi Athenienses censerent. Nam Scionæi duobus post *factas inducias* diebus defecerant. Confestim autem in Cleonis sententiam decretum fecerunt de expugnandis occidendisque Scionæis; et * a cæteris *belli partibus* abstinentes, *ad hanc unam se converterunt, et* ad hoc *peragendum* se præparare cœperunt.

123. Interea vero Mende urbs, quæ erat sita in Pallene, Eretriensium colonia, defecit. Brasidas autem ipsos *Mendæos in fidem suam* recepit, non existimans, se injuste facere, quia Mendæi induciarum factarum tempore aperte *et sine proditione* deditionem fecerant. Habebat enim et ipse, quod vicissim crimini daret Atheniensibus de fœderibus violatis. Quamobrem etiam Mendæi *hoc facere* magis sunt ausi, tum quia propensum Brasidæ animum videbant; et ex ipsa Scione conjecturam facientes, quia *Brasidas eam* non prodebat, † tum etiam, quia, qui *proditionem* cum ipsis moliebantur, quamvis pauci essent, tamen (quia rem semel susceptam, quam tunc

* Cætera omittentes etc. *Valla.* Huds.

† De loci hujus interpretatione videsis *Annott.* Idem.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. ½. U. C. Varr. 331/2.

μένων [o] τὸ κατάδηλον, καὶ καταβιασαμένων παρὰ γνώμην τοὺς πολλούς. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, εὐθὺς πυθόμενοι, πολλῷ ἔτι μᾶλλον ὀργισθέντες, παρεσκευάζοντο ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς πόλεις. καὶ Βρασίδας, προσδεχόμενος τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν, ὑπεκκομίζει ἐς Ὄλυνθον τὴν [p] Χαλκιδικὴν παῖδας καὶ γυναῖκας τῶν [q] Σκιωναίων καὶ Μενδαίων. καὶ τῶν Πελοποννησίων αὐτοῖς πεντακοσίους ὁπλίτας διέπεμψε, καὶ πελταστὰς τριακοσίους Χαλκιδέων, ἄρχοντά τε [r] τῶν ἁπάντων Πολυδαμίδαν. καὶ οἱ μὲν, τὰ περὶ σφᾶς αὐτοὺς, ὡς ἐν τάχει παρεσομένων τῶν Ἀθηναίων, κοινῇ εὐτρεπίζοντο.

An. 9. post Apr. 9.

ρκδ'. Βρασίδας δὲ καὶ Περδίκκας ἐν τούτῳ στρατεύουσιν ἅμα ἐπὶ [s] Ἀῤῥίβαιον [t] τοδεύτερον ἐς Λύγκον. καὶ ἦγον, ὁ μὲν, ὧν ἐκράτει Μακεδόνων τὴν δύναμιν, καὶ τῶν ἐνοικούντων Ἑλλήνων ὁπλίτας· ὁ δὲ, πρὸς τοῖς αὐτοῦ περιλοίποις τῶν Πελοποννησίων, Χαλκιδέας, [u] καὶ Ἀκανθίους, καὶ τῶν ἄλλων κατὰ δύναμιν ἑκάστων. [x] ξύμπαν δὲ τὸ ὁπλιτικὸν τῶν Ἑλλήνων, τρισχίλιοι μάλιστα. [y] ἱππῆς δ' οἱ πάντες ἠκολούθουν Μακεδόνων ξὺν

[o] Id est: *μὴ κατάδηλοι γίνωνται. Huds.* [p] Καλχιδικὴν *Gr.* Antea Ὄλυνθον Mosqu. [q] Σκιωνέων *Reg.* Mox τῶν Μενδ. Mosqu. [r] Τῶν ἀπ' αὐτῶν Πολυδαμίδαν *Marg. Ald. Bas. Reg. Gr.* Τε d. Mosqu. et ἐν ante τάχει. [s] Ἀῤῥιβαῖον *Cass.* Aug. [t] Τὸ δεύτερον *Ar. C. Cass. Reg.* Aug. [u] Καὶ Ἀκανθίους desunt *Reg.* [x] Σύμπαν et mox σὺν Χαλκιδ. *Reg. Cass. Gr.* Σύμπαν Mosqu. Aug. et mox σύν. [y] Ἱππεῖς *Ar. C.* ut et paullo infra. *Cass. Dan.* Mosqu. et infra. et ἱππεῖς δὲ οἱ *Gr.*

peracturi erant, amplius intermittere nolebant; sed sibi ipsis metuebant, ne patefierent,) plebem præter *omnium* opinionem superaverant. Athenienses autem, cum protinus *hæc* accepissent, multo magis irritati, se adversus utramque civitatem instruebant. Brasidas vero, cum infestum ipsorum classis adventum exspectaret, Scionæorum et Mendæorum liberos et conjuges in Chalcidicam Olynthum subduxit. Et ad ipsos *præsidii causa* misit quingentos gravis armaturæ milites Peloponnesios, et trecentos peltatos Chalcidenses, cum Polydamida *ipsorum* universorum præfecto. Atque hi quidem, quod Athenienses propediem adfuturos exspectarent, res suas communiter adornabant.

124. Brasidas vero et Perdiccas interea copiis conjunctis bellum Arrhibæo rursus ad Lyncum intulerunt. Et duxerunt, hic quidem, copias Macedonum, quibus imperabat, et Græcorum *in Macedonia* habitantium milites. Ille vero, præter Peloponnesiorum reliquias, quas illic habebat, Chalcidenses, et Acanthios, et ex aliis *populis*, pro cujusque facultate *ac potentia*. Universarum autem Græcarum copiarum erant fere tria millia. Equites vero universi, qui sequebantur, Macedonum

Χαλκιδεῦσιν ὀλίγῳ ἐς χιλίους, καὶ ἄλλος ὅμιλος τῶν βαρβάρων πολύς. ἐσβαλόντες δὲ ἐς τὴν Ἀῤῥιβαίου, καὶ εὑρόντες ἀντεστρατοπεδευμένους [z] αὐτοῖς τοὺς Λυγκηστὰς, ἀντεκαθέζοντο καὶ αὐτοί. καὶ, ἐχόντων τῶν μὲν πεζῶν λόφον ἑκατέρωθεν, [a] πεδίου δὲ τοῦ μέσου ὄντος, οἱ ἱππῆς, ἐς αὐτὸ καταδραμόντες, ἱππομάχησαν πρῶτα ἀμφοτέρων. ἔπειτα δὲ καὶ ὁ Βρασίδας καὶ ὁ Περδίκκας, [b] προελθόντων [c] προτέρων ἀπὸ τοῦ λόφου μετὰ τῶν ἱππέων τῶν [d] Λυγκηστῶν ὁπλιτῶν, καὶ ἑτοίμων ὄντων μάχεσθαι, ἀντεπαγαγόντες καὶ αὐτοὶ, ξυνέβαλον, καὶ ἔτρεψαν τοὺς Λυγκηστάς· καὶ πολλοὺς μὲν διέφθειραν· [e] οἱ δὲ λοιποὶ, διαφεύγοντες πρὸς τὰ μετέωρα, ἡσύχαζον. μετὰ δὲ τοῦτο, τροπαῖον στήσαντες, δύο μὲν ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐπέσχον, τοὺς Ἰλλυριοὺς μένοντες, οἳ ἔτυχον τῷ Περδίκκᾳ [f] μισθοῦ μέλλοντες ἥξειν· ἔπειτα ὁ Περδίκκας ἐβούλετο προϊέναι ἐπὶ τὰς τοῦ Ἀῤῥιβαίου κώμας, καὶ μὴ καθῆσθαι· Βρασίδας δὲ τῆς τε Μένδης περιορώμενος, μὴ, τῶν Ἀθηναίων πρότερον ἐπιπλευσάντων, τί πάθῃ, καὶ ἅμα

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. ½. U. C. Varr. 33½.

[z] Id est: τοῖς περὶ τὸν Περδίκκαν καὶ Βρασίδαν. adeo ut *Schol.*, quod affigitur verbis τοὺς Λυγκηστὰς, ad αὐτοῖς referri debeat. *Æ. Port.* [a] Πεδίου δὲ τοῦ *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 184. *Huds.* Δὲ τοῦ *Gr.* [b] Προσελθόντων *C.* [c] Πρότερον *Cl.* Mosqu. Aug. Sic etiam *Cass.* a prima manu, deinde emendatum erat. [d] Λυγκεσταὶ Gentile *Straboni* usitatum. *Huds.* Λυγκιστὰς Mosqu. et infr. Λυγκιστῶν, et porro. [e] Οἱ δὲ πολλοὶ *Ar. C. Dan.* [f] Μισθοῦσθαι *Gr.* Antea μένοντας Mosqu. et mox abest artic. τῶν ante Ἀθην.

cum Chalcidensibus, erant paulo * pauciores quam mille. Et barbarorum alia manus permulta. Cum autem in Arrhibæi *regionem* irrupissent, et Lyncestas castra sibi opposita habentes invenissent, ipsi quoque castra *illis* opposita fecerunt. Cùm autem pedites quidem utrinque collem haberent, *in quo consederant*, planities vero *inter utraque castra* interjaceret, equites in eam decurrentes, utrinque primum equestre prœlium commiserunt. Deinde vero Brasidas et Perdiccas, cum Lyncestarum gravis armaturæ milites cum equitibus ex *suo* colle priores processissent, et ad prœlium committendum essent parati, et ipsi vicissim suas copias adversus *eos* produxissent, conflixerunt, et Lyncestas fugarunt. Et multos quidem interfecerunt, cæteri vero in editiora loca diffugientes, *ibi* quiescebant, *et ab armis abstinebant.* Postea vero, *Brasidas et Perdiccas* erecto tropæo biduum triduumve substiterunt, opperientes Illyrios, qui, a Perdicca mercede conducti, venturi erant. Deinde Perdiccas *quidem* adversus Arrhibæi pagos progredi, neque subsidere *tempusque terere* volebat. Brasidas vero de Mende solicitus, tum ne, si prius, *quam ipse eo pervenisset*, Athenienses infesta classe *illuc* appulissent, ali-

* Circiter mille. *Valla.* Huds.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 33$\frac{1}{3}$.

τῶν Ἰλλυριῶν οὐ παρόντων, οὐ πρόθυμος ἦν, ἀλλὰ ἀναχωρεῖν μᾶλλον.

ρκε΄. Καὶ ἐν τούτῳ διαφερομένων αὐτῶν ἠγγέλθη, ὅτι καὶ οἱ Ἰλλυριοὶ μετ᾽ Ἀῤῥιβαίου προδόντες Περδίκκαν γεγένηνται. ὥστε, [g] ἤδη [h] ἀμφοτέροις μὲν δοκοῦν ἀναχωρεῖν, διὰ τὸ δέος αὐτῶν, ὄντων ἀνθρώπων μαχίμων· κυρωθὲν δὲ οὐδὲν, ἐκ τῆς διαφορᾶς, ὁπηνίκα χρὴ ὁρμᾶσθαι, νυκτός [i] τε ἐπιγενομένης, οἱ μὲν Μακεδόνες, καὶ τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων εὐθὺς φοβηθέντες (ὅπερ φιλεῖ μεγάλα στρατόπεδα [k] σαφῶς [l] ἐκπλήγνυσθαι,) καὶ νομίσαντες πολλαπλασίους μὲν, ἢ ἦλθον, ἐπιέναι, ὅσον δὲ [m] οὐδέπω παρεῖναι, καταστάντες ἐς αἰφνίδιον φυγὴν, ἐχώρουν ἐπ᾽ οἴκου. καὶ τὸν Περδίκκαν, [n] τοπρῶτον οὐκ [o] αἰσθανόμενον, ὡς ἔγνω, ἠνάγκασαν, πρὶν τὸν Βρασίδαν ἰδεῖν (ἄπωθεν γὰρ πολὺ ἀλλήλων ἐστρατοπεδεύοντο) προαπελθεῖν. Βρασίδας δὲ ἅμα τῇ ἕῳ, ὡς εἶδε τοὺς Μακεδόνας [p] προκεχωρηκότας, τούς τε Ἰλλυριοὺς καὶ τὸν Ἀῤῥίβαιον μέλλοντας ἐπιέναι, ξυναγαγὼν καὶ αὐτὸς ἐς τετράγωνον τάξιν τοὺς ὁπλίτας, καὶ τὸν ψιλὸν ὅμιλον ἐς μέσον [q] λαβὼν, διενοεῖτο ἀναχωρεῖν.

[g] Ἤδη omittunt *Ar. C.* Antea μετὰ Ἀῤῥ. Mosqu. et καὶ d. ante οἱ Ἰλλυρ. [h] Scil. τῷ Βρασίδᾳ καὶ τῷ Περδίκκᾳ. *Huds.* Mox ἀνθρώπων d. Mosqu. et pro μαχίμων habet μαχιμωτάτων. [i] Τε deest *Reg.* [k] Ἀσαφῶς *Marg. Cass. Schol.* Aug. α a m. 2. [l] Ἐκπλήττεσθαι *Ar. C.* Ἐνπήγνυσθαι *Cl.* in margine. Ἐκπληγνῦσθαι *Cass.* Ἐκπλήττεσθαι *Dan.* Mosqu. et ὥσπερ p. ὅπ. [m] Οὔπω *Cam. Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. [n] Τὸ πρῶτον *C. Cass.* Aug. [o] Αἰσθόμενον *Ar. C. Dan.* [p] Προσκεχωρηκότας *Ar. C. Dan.* [q] Βαλὼν *C.* ex

quam cladem acciperet, tum etiam quod Illyrii non adessent, non *ad progrediendum*, sed ad regrediendum potius erat animo paratus.

125. Interea vero, dum ipsi inter se contenderent, nunciatum est, Illyrios, etiam prodito Perdicca cum Arrhibæo se conjunxisse. Quare, cum utrique propter ipsorum metum, quod essent homines bellicosi, recedere jam placeret; sed propter contentionem nihil certi constitutum esset, quando inde discedendum esset, cumque nox intervenisset, Macedones quidem et barbarorum multitudo, subito timore perculsi (id quod magnis exercitibus contingere consuevit, qui incertis de causis *sæpe* animis consternantur) et existimantes, longe plures *hostes* contra se venire, quam *reapse* veniebant, ac jamjam adfore, se in repentinam fugam conjicientes domum tendebant. Et Perdiccam, qui *fugam ipsorum* initio non senserat, ubi rescivit, antequam Brasidam videret, *et rem cum ipso communicaret* (alter enim ab altero castra valde procul habebat) *illinc* ocius abire coëgerunt. Brasidas vero simul ac dies illuxit, cum animadvertissent, Macedones jam discessisse, et Illyrios ac Arrhibæum contra se venturos, ipse quoque gravis armaturæ militibus in agmen quadratum coactis, et levis armaturæ militibus in medium *agmen* receptis, *illinc* re-

ἐκδρόμους δὲ, [r] εἴπη προσβάλλοιεν αὐτοῖς, ἔταξε τοὺς [s] νεωτάτους. καὶ αὐτὸς, λογάδας ἔχων τριακοσίους, τελευταῖος, γνώμην εἶχεν, ὑποχωρῶν τοῖς τῶν ἐναντίων πρώτοις προσκεισομένοις, ἀνθιστάμενος ἀμύνεσθαι. καὶ, πρὶν τοὺς πολεμίους ἐγγὺς εἶναι, ὡς [t] διὰ ταχέων, παρεκελεύσατο τοῖς στρατιώταις [u] τοιάδε.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 33$\frac{1}{2}$.

ρκϛʹ. "ΕΙ μὲν μὴ ὑπώπτευον, ἄνδρες Πελοποννήσιοι, ὑμᾶς, τῷ τε μεμονῶσθαι καὶ ὅτι βάρβαροι οἱ ἐπιόντες, καὶ πολλοὶ, ἔκπληξιν ἔχειν, οὐκ ἂν [x] ὁμοίως διδαχὴν ἅμα τῇ παρακελεύσει ἐποιούμην. νῦν δὲ πρὸς μὲν τὴν ἀπόλειψιν τῶν ἡμετέρων, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων, βραχεῖ ὑπομνήματι καὶ παραινέσει [y] τὰ μέγιστα πειράσομαι πείθειν. ἀγαθοῖς γὰρ εἶναι ὑμῖν προσήκει τὰ πολέμια, οὐ διὰ [z] ξυμμάχων παρουσίαν ἑκάστοτε, ἀλλὰ δι' οἰκείαν ἀρετὴν, καὶ μηδὲν πλῆθος πεφοβῆσθαι ἑτέρων· οἵγε μηδὲ ἀπὸ πολιτειῶν τοιούτων ἥκετε, ἐν αἷς [a] οὐ πολλοὶ ὀλίγων [b] ἄρχουσιν, ἀλλὰ πλειόνων μᾶλλον ἐλάσσους, οὐκ ἄλλῳ τινὶ κτησάμενοι τὴν δυναστείαν, ἢ τῷ μαχόμενοι κρατεῖν. βαρβάρους

alicujus tamen emendatione λαβών. *Huds.* Antea ὅμολον Mosqu. et τετράγωνον. [r] Εἴπῃ *Cass.* Aug. Εἴ ποι προσβάλλοιεν *Reg.* Προσβάλλοιεν Mosqu. [s] Νεωτέρους *C.* [t] Διαταχέων *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. qui et antea, ὑποχωρῶν, et ἀμύνασθαι. [u] Τάδε *Gr.* Λέξας τοιάδε *Cl.* Mox ὑπώπτευν. Mosqu. [x] Ὁμοίαν *Ar.* Ὁμοίων *C.* [y] Ταμίγιστα *Bar. Ald. Flor.* [z] Συμμάχων *Gr.* Παροῦσαν Mosqu. [a] Videtur in contextu Græco legi οὐ pro εἰ. *Steph.* [b] Ἔχουσιν *Reg.*

cedere cogitabat. Juniores autem disposuit ad excursiones faciendas, siqua *hostes* ipsos invaderent. Ipse vero cum delecta trecentorum manu in animo habebat, postremus *et in novissimo agmine subsistens*, primis quibusque adversariorum impressionem *in suos* facturis resistere, eosque propulsando se subducere: et antequam hostes appropinquarent, pro facultate, quam ipsi temporis angustiæ dabant, suos milites *ad rem fortiter gerendam* adhortatus est, his verbis:

126. "Nisi ego suspicarer, viri Peloponnesii, terrore vos esse perculsos, tum quod derelicti simus, tum etiam quod barbari, iique magno numero contra nos veniant, non ita vos docerem pariter ac adhortarer. jam vero quod ad nostrorum desertionem et ad hostium multitudinem attinet, vobis, quæ maxima sunt, brevi admonitione et adhortatione persuadere conabor. Vos enim in rebus bellicis strenuos esse convenit, non semper propter sociorum præsentiam, sed propter virtutem vobis insitam; nec aliorum multitudinem extimescere; quippe qui venitis ex ejusmodi rebuspublicis, in quibus non multi paucis, sed potius pauciores pluribus imperant; qui nulla alia ratione principatum sunt adepti, quam quod *hostes* prœliando

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. ½. U.C. Varr. 33½.

δὲ, οὓς νῦν ἀπειρίᾳ δέδιτε, μαθεῖν χρὴ, [c] ἐξ ὧν τε προηγώνισθε τοῖς Μακεδόσιν αὐτῶν, καὶ ἀφ' ὧν ἐγὼ [d] εἰκάζω τε, καὶ ἄλλων ἀκοῇ ἐπίσταμαι, οὐ δεινοὺς ἐσομένους. καὶ γὰρ, ὅσα μὲν τῷ ὄντι ἀσθενῆ ὄντα τῶν πολεμίων δόκησιν ἔχει ἰσχύος, [e] διδαχὴ ἀληθὴς προσγενομένη περὶ αὐτῶν, ἐθάρσυνε μᾶλλον τοὺς ἀμυνομένους. οἷς δὲ βεβαίως τὶ [f] πρόσεστιν ἀγαθὸν, μὴ [g] προειδώς τις ἂν αὐτοῖς τολμηρότερον προσφέροιτο. οὗτοι δὲ τὴν μέλλησιν μὲν ἔχουσι τοῖς ἀπείροις φοβεράν. καὶ γὰρ πλήθει ὄψεως δεινοὶ, καὶ βοῆς μεγέθει ἀφόρητοι. [h] ἥ τε διακενῆς ἐπανάσεισις τῶν ὅπλων ἔχει τινὰ δήλωσιν ἀπειλῆς. προσμίξαι δὲ τοῖς ὑπομένουσιν [i] αὐτὰ οὐχ ὅμοιοι. οὔτε γὰρ τάξιν ἔχοντες, αἰσχυνθεῖεν ἂν λιπεῖν τινὰ χώραν βιαζόμενοι. ἥ τε φυγὴ [k] καὶ ἡ ἔφοδος αὐτῶν, ἴσην ἔχουσα δόξαν τοῦ καλοῦ, ἀνεξέλεγκτον καὶ τὸ ἀνδρεῖον ἔχει. αὐτοκράτωρ δὲ μάχη μάλιστ' ἂν καὶ πρόφασιν τοῦ σώζεσθαι τινὶ πρεπόντως

[c] Id est: ἐξ ἐκείνων τῶν ἀγώνων, οὓς πρότερον κατ' αὐτῶν τῶν Βαρβάρων ἠγώνισθε πρὸ τῶν Μακεδόνων. Vel, ἐξ ἐκείνων τῶν πραγμάτων, ἅπερ τῶν Μακεδόνων χάριν ἐν τῷ μετ' αὐτοὺς ἀγῶνι πρότερον ἐποιήσασθε. *Æ. Port.* [d] Εἰκάζων *Marg. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Mox τωόντι Mosqu. [e] Pro διδαχῆς ἀληθοῦς. *Æ. Port.* [f] Πρόσεστι *Gr.* [g] Προϊδὼν *Gr.* Mox μέλησιν Mosqu. [h] Διὰ κενῆς ἐπανάστασις *Gr.* [i] Scilicet, τὴν δεινὴν τοῦ πλήθους ὄψιν, τὴν ἀφόρητον τοῖς ἀπείροις βοὴν, καὶ τὴν ἐπανάσεισιν τῶν ὅπλων. *Æ. Port.* [k] Καὶ ἔφοδος *Gr.* Mox ἀνεξέλεκτον Mosqu.

superarint. Barbaros autem (quos propter imperitiam, *quod eorum nullum periculum adhuc feceritis,* nunc formidatis) cum ex iis, quæ in Macedonum gratiam in prœlio ante cum ipsis commisso fecistis, tum ex iis, quæ ego partim conjectura, partim fama intelligo, scire debetis non fore formidabiles *ac proinde nequaquam extimescendos.* Quotquot enim hostes re vera sunt infirmi, et tamen roboris speciem habent, si vera de illis experientia accedat, *et ipsorum infirmitas explorate, facto periculo, cognoscatur,* adversarios magis confirmant. Quibus vero aliqua fortitudo constanter adest, si quis *eam* ante non noverit, in eos audacius feratur. Isti vero, antequam prœlium ineant, illis sunt formidabiles, qui ipsos nondum sunt experti. Nam ipso multitudinis aspectu sunt terribiles, et vociferationis magnitudine sunt intolerabiles. Et inanis illa armorum concussio quandam minarum significationem habet. Sed *hujusmodi homines* in ipso conflictu adversus eos, qui res istas *fortiter* sustinent, haud tales se præstant, *quales ante congressum esse videbantur.* Cum enim nullum ordinem habeant, *nullamque militarem disciplinam servent,* haudquaquam eos pudebit locum deserere, si *ab hostibus* premantur. Et cum fuga æque honesta et gloriosa ipsis videatur atque *hostium* aggressio, nullum etiam fortitudinis examen *apud ipsos* habeatur. Pugna autem, in qua unusquisque rem arbitratu suo gerit, cuivis etiam salutis servato decoro quærendæ occasionem facillime præbeat. Tutius autem existimant,

πορίσειε. [l] τοῦ τε [m] εἰς χεῖρας ἐλθεῖν πιστότερον τὸ ἐκφοβήσειν [n] ἡμᾶς ἀκινδύνως ἡγοῦνται. [o] ἐκείνῳ γὰρ ἂν πρὸ τούτου ἐχρῶντο. σαφῶς τε πᾶν τὸ προϋπάρχον δεινὸν ἀπ' αὐτῶν, [p] ὁρᾶτε ἔργῳ μὲν βραχὺ ὂν, ὄψει δὲ καὶ ἀκοῇ κατασπέρχον. ὃ ὑπομείναντες ἐπιφερόμενον, καὶ ὅταν καιρὸς ᾖ, κόσμῳ καὶ τάξει αὖθις ὑπαγαγόντες, ἔς τε τὸ ἀσφαλὲς [q] θᾶσσον ἀφίξεσθε, καὶ γνώσεσθε [r] τολοιπὸν, ὅτι οἱ τοιοῦτοι ὄχλοι τοῖς μὲν τὴν πρώτην ἔφοδον δεξαμένοις, ἄπωθεν ἀπειλαῖς τὸ ἀνδρεῖον [s] μελλήσει ἐπικομποῦσιν. οἱ δ' ἂν [t] εἴξωσιν αὐτοῖς [u] κατὰ πόδας, τὸ εὔψυχον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ὀξεῖς ἐνδείκνυνται."

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. ½. U. C. Varr. 33½.

ϱκζ'. Τοιαῦτα ὁ Βρασίδας παραινέσας, ὑπῆγε τὸ στράτευμα. οἱ δὲ Βάρβαροι, ἰδόντες, πολλῇ βοῇ καὶ θορύβῳ προσέκειντο, νομίσαντες φεύγειν τε αὐτὸν, [x] καὶ καταλαβόντες διαφθείρειν. καὶ ὡς αὐτοῖς αἵ τε ἐκδρομαὶ, [y] ὅπῃ προσπίπτοιεν, ἀπήντων, καὶ αὐτὸς, ἔχων τοὺς

[l] Τοῦτο *Dan.* [m] Ἐς *Ar. C. Dan. Gr.* Mosqu. Aug. [n] Ὑμᾶς *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug. [o] Ἐκεῖνο *Cass.* Mox σαφῶς τὶ Mosqu. [p] Ὁρᾶται *Marg. Schol.* [q] Θᾶττον *Reg.* Θᾶσον *Cass.* Τε ante τὸ ἀσφ. d. Mosqu. [r] Τὸ λοιπὸν *Bar. C. Ald. Flor. Bas. Cass.* Aug. et hic antea, ἐς' ἄν. [s] Scilicet, τοῦ προσφέρεσθαι, i. e. πρὸ τῆς μάχης, ὅτι μάχην συνάψειν μέλλουσιν. Sic et supra accipiendum μέλλησις. *Æ. Port.* Μελήσει Mosqu. ut supra. [t] Εἴξωσι *Gr.* [u] Καταπόδας *Reg.* Mox ἐπῆγε Mosqu. p. ὑπῆγε. [x] Καὶ λαβόντες *Ar.* [y] Ὅπῃ *Cass.* Aug. *Bas.* Mox τοὺς ante λογάδ. d. Mosqu.

nos *eminus et* sine periculo terrefacere, quam nobiscum ad manus venire. Nam *si manus nobiscum conserere tutius esse duxissent, quam eminus nos terrere, profecto jam* illa potius, quam ista ratione usi essent. Denique quicquid terroris hactenus *vobis* ab ipsis incussum est, manifeste videtis re quidem ipsa leve esse; sed aspectu *tantum* et auditu terrorem *vobis* incutere. Quem *inanem terrorem, ac impressionem* ingruentem si sustinueritis, et, quum tempus fuerit, servata militari disciplina ordinibusque servatis, retro vos subduxeritis, et in loca tuta citius pervenietis, et cognoscetis in posterum hujusmodi turbas, illis quidem, qui primum *ipsarum* impetum sustinuerint, * inani minarum strepitu fortitudinem ante conflictum eminus ostentare: illis vero, qui ipsis cessérint, animi strenuitatem extra periculum positas, præcipites demonstrare, *cedentium* tergis instantes, *ipsorumque vestigia persequentes.*"

127. Brasidas *suos* his verbis adhortatus, exercitum pedetentim reducebat. Barbari autem, hoc animadverso, magna vociferatione ac tumultu ingruebant, existimantes eum fugere, et a se, ubi ipsum assequuti fuissent, interfectum iri *sperantes.* Sed cum et excursores, quacunque *barbari* impressionem facerent, ipsis occurrerent, *ac resisterent,* et ipse cum delecta *trecentorum* manu *ipsos* invadentes sustineret, ac

* Ostentare robur minabundas ac cunctabundas. *Valla.* Huds.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. ½. U. C. Varr. 33½.

λογάδας, ἐπικειμένους ὑφίστατο, τῇ τε πρώτῃ ὁρμῇ παρὰ γνώμην ἀντέστησαν, καὶ [z] τολοιπὸν, ἐπιφερομένους μὲν δεχόμενοι ἠμύνοντο, ἡσυχαζόντων δὲ, αὐτοὶ ὑπεχώρουν, τότε δὴ τῶν [a] μετὰ τοῦ [b] Βρασίδου Ἑλλήνων ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἀπέσχοντο, μέρος δέ τι καταλιπόντες, αὐτοῖς ἐπακολουθοῦν προσβάλλειν, οἱ λοιποὶ, χωρήσαντες δρόμῳ ἐπί τε τοὺς φεύγοντας τῶν Μακεδόνων, οἷς ἐντύχοιεν, ἔκτεινον, καὶ τὴν ἐσβολὴν, ἥ ἐστι μεταξὺ δυοῖν λόφοιν στενὴ, ἐς τὴν Ἀῤῥιβαίου, φθάσαντες προκατέλαβον, εἰδότες οὐκ οὖσαν ἄλλην τῷ Βρασίδᾳ ἀναχώρησιν. καὶ προσιόντος αὐτοῦ, ἐς αὐτὸ ἤδη [c] τὸ ἄπορον τῆς ὁδοῦ κυκλοῦνται, ὡς ἀποληψόμενοι.

ρκη΄. Ὁ δὲ, γνοὺς, προεῖπε τοῖς [d] μεθ' αὐτοῦ τριακοσίοις, ὃν ᾤετο μᾶλλον ἂν ἑλεῖν [e] τῶν λόφων, χωρήσαντας πρὸς αὐτὸν δρόμῳ, [f] ὡς τάχιστα ἕκαστος δύναται, ἄνευ τάξεως, πειρᾶσαι ἀπ' αὐτοῦ ἐκκροῦσαι τοὺς ἤδη ἐπιόντας βαρβάρους, πρὶν καὶ τὴν πλείονα κύκλωσιν σφῶν αὐτόσε προσμίξαι. καὶ οἱ μὲν, προσπεσόντες,

[z] Τὸ λοιπὸν *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass.* Antea παραγνώμην Aug. [a] Μετ' αὐτοῦ *Ar. C. Dan.* [b] Βρασίδα *Reg.* [c] Scil. τὴν ἐσβολὴν τὴν στενήν. *Huds.* [d] Μεθ' ἑαυτοῦ *Ar. C. Dan.* Μετ' ἑαυτοῦ *Gr.* Μετ' αὐτοῦ *Cass.* Mosqu. Aug. [e] Τὸν λόφον *Ar. C.* [f] Ὡς τάχιστα ὡς ἕκαστοι *Ar. C. Flor. Gr. Reg.*

præter *ipsorum* opinionem, adversus primum impetum restitissent, et cum deinceps ipsorum quidem irruentium impetum exceptum propulsarent, ipsis vero cessantibus *nec ullam impressionem facientibus* pedem referrent, tunc vero plerique barbarorum a Græcis, qui cum Brasida in locis patentibus erant, *ulterius persequendis* abstinuerunt: sed cum quandam *suarum copiarum non magnam* partem reliquissent, * quæ ipsos *abeuntes* insequeretur ac aggrederetur, cæteri cursu contenderunt in fugientes Macedones, quorum ut in quemque incidebant, *eum* trucidabant. Et angustas fauces inter duos colles sitas, qua patet aditus in Arrhibæi *fines*, ocius præoccuparunt, quia sciebant, nullam aliam esse viam, qua Brasidas *domum cum suis copiis* se recipere posset. Ipsumque jam appropinquantem in ipsis transitus angustiis, ut intercepturi, circumsistunt.

128. Ille vero, hac re cognita, trecentis illis, quos secum ducebat, præcepit, ut in eum collem, quem facilius a se captum iri putabat, cursu contendentes, quanta maxima quisque celeritate posset, nullo ordine servato, barbaros jam contra se venientes illinc deturbare conarentur, priusquam major numerus *barbarorum*, qui suos circumvenire statuerant, eo conflueret. Atque illi qui-

* Quæ illas insequens manus consereret, cæteri. *Steph.* Huds.

ἐκράτησάν τε τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου, καὶ ἡ πλείων ἤδη στρατιὰ τῶν Ἑλλήνων ῥᾷον πρὸς αὐτὸν ἐπορεύοντο. οἱ [g] γὰρ βάρβαροι καὶ ἐφοβήθησαν, τῆς τροπῆς αὐτοῖς ἐνταῦθα γενομένης σφῶν ἀπὸ τοῦ μετεώρου, καὶ ἐς τὸ πλεῖον [h] οὐκέτ' ἐπηκολούθουν, νομίζοντες, καὶ ἐν μεθορίοις εἶναι αὐτοὺς ἤδη, καὶ διαπεφευγέναι. Βρασίδας δὲ, ὡς ἀντελάβετο τῶν μετεώρων, κατὰ ἀσφάλειαν μᾶλλον ἰὼν, αὐθημερὸν ἀφικνεῖται εἰς Ἄρνισσαν [i] πρῶτον, τῆς Περδίκκου ἀρχῆς. καὶ αὐτοὶ ὀργιζόμενοι οἱ στρατιῶται τῇ προαναχωρήσει τῶν Μακεδόνων, ὅσοις ἐνέτυχον κατὰ τὴν ὁδὸν ζεύγεσιν αὐτῶν βοεικοῖς, [k] ἢ εἴ τινι σκεύει ἐκπεπτωκότι, (οἷα ἐν νυκτερινῇ καὶ φοβερᾷ ἀναχωρήσει εἰκὸς ἦν ξυμβῆναι) τὰ μὲν [l] ὑπολύοντες κατέκοπτον, τῶν δὲ οἰκείωσιν ἐποιοῦντο. ἀπὸ τούτου τε πρῶτον Περδίκκας Βρασίδαν [m] τε πολέμιον ἐνόμισε, καὶ ἐς [n] τὸ λοιπὸν, [o] Πελοποννησίων, τῇ μὲν γνώμῃ, δι' Ἀθηναίους, οὐ ξύνηθες μῖσος εἶχε, τῶν δὲ ἀναγκαίων ξυμφόρων διαναστὰς, ἔπρασσεν, ὅτῳ [p] τρόπῳ τάχιστα [q] τοῖς μὲν ξυμβήσεται, τῶν δὲ ἀπαλλάξεται.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. $33\frac{1}{2}$.

[g] Δὲ *Ar.* Mosqu. [h] Οὐκέτι *Reg.* Οὐκ ἔτι *Gr.* Οὐκ ἔτ' Mosqu. [i] Πρώτην τῆς Περδίκκου etc. legit *Valesius.* Vide etiam *Palmerii* Græc. ant. p. 128. *Huds.* [k] Ἢ τινι σκ. *Cl.* Βοεικοῖς εἴ τινι σκ. *Gr.* [l] Ἀπολύοντες *Ar. C. Dan.* Mosqu. [m] Τε deest *Reg.* [n] Τολοιπὸν *Ald. Flor.* Ἐστολοιπὸν *Reg. Gr.* [o] Εἶχε μῖσος τῶν Πελοποννησίων τῇ γνώμῃ, καὶ οὐ ξύνηθες διὰ τοὺς Ἀθηναίους. *Scil.* ob insitum in Athenienses odium, Peloponnesiis, (quibus favere consuevit) animo nequaquam læto se adversarium gerebat. *Huds.* [p] Τρόπῳ μάλιστα *Cl.* τάχιστα in margine. [q] Τοῖς μὲν, τοῖς Ἀθηναίοις, τῶν δὲ, τῶν Πελοποννησίων. *Huds.*

dem eos, qui in colle erant, impressione *in eos* facta superarunt, atque reliquus Græcorum exercitus in eum *collem* jam facilius ibat. Nam barbari territi sunt, suis illic in fugam versis, et ex editiore loco pulsis. nec ulterius *Græcos* sunt persequuti, quod eos in *agri amici* confiniis jam esse, et evasisse arbitrarentur. Brasidas autem, ubi loca superiora nactus est, iter tutius faciens, eodem die * primum pervenit Arnissam, quæ Perdiccæ imperio paret. Ipsique milites irati, quod Macedones priores recessissent, ut in quæque incidebant inter eundum, vel plaustra boum, quæ ad ipsos pertinebant, vel sarcinas, si quæ deciderant, (ut in nocturno et pavoris pleno receptu contigisse credibile erat) illa quidem concidebant, solventes, illas vero sibi vendicabant. Atque hinc primum Perdiccas Brasidam hostem judicavit, et in posterum animo concepit odium in Peloponnesios, non consuetum illud quidem, propter Athenienses, *quos oderat:* sed propter sua necessaria commoda *ab ipsis* alienatus, operam dabat, ut quoquo modo quamprimum cum illis quidem compositionem faceret, ab his vero dissociaretur.

* Arnissam, primum ditionis Perdiccæ oppidum, pervenit, etc. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. ½. U. C. Varr. 331. Post Apr. 9, ante fin. Aug. vel init. Sept.

ρκθʹ. Βρασίδας δὲ, ἀναχωρήσας ἐκ Μακεδονίας ἐς Τορώνην, καταλαμβάνει Ἀθηναίους Μένδην ἤδη ἔχοντας. καὶ αὐτοῦ ἡσυχάζων, ἐς μὲν τὴν [r] Παλλήνην ἀδύνατος ἤδη ἐνόμιζεν εἶναι διαβὰς τιμωρεῖν, τὴν [s] δὲ Τορώνην ἐν φυλακῇ εἶχεν. ὑπὸ γὰρ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῖς ἐν τῇ Λύγκῳ ἐξέπλευσαν ἐπί τε τὴν Μένδην καὶ τὴν Σκιώνην οἱ Ἀθηναῖοι, ὥσπερ παρεσκευάζοντο, ναυσὶ μὲν πεντήκοντα, ὧν ἦσαν δέκα Χῖαι, ὁπλίταις δὲ χιλίοις ἑαυτῶν, καὶ τοξόταις ἑξακοσίοις, καὶ Θρᾳξὶ μισθωτοῖς χιλίοις, καὶ ἄλλοις τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων πελτασταῖς. ἐστρατήγει δὲ Νικίας ὁ Νικηράτου, καὶ [t] Νικόστρατος ὁ Διϊτρεφοῦς. ἄραντες δὲ ἐκ Ποτιδαίας ταῖς ναυσὶ, καὶ σχόντες κατὰ τὸ [u] Ποσειδώνιον, ἐχώρουν ἐς τοὺς Μενδαίους. [x] οἱ δὲ αὐτοί τε, καὶ Σκιωναίων [y] τριακόσιοι, βεβοηθηκότες, Πελοποννησίων τε οἱ ἐπίκουροι, ξύμπαντες δὲ, ἑπτακόσιοι ὁπλῖται, καὶ Πολυδαμίδας ὁ ἄρχων αὐτῶν, ἔτυχον ἐξεστρατοπεδευμένοι ἔξω τῆς πόλεως ἐπὶ λόφου [z] καρτεροῦ. καὶ [a] αὐτοῖς [b] Νικίας μὲν, Μεθωναίους τε ἔχων [c] εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ψιλοὺς, καὶ λογάδας τῶν Ἀθηναίων ὁπλιτῶν ἑξήκοντα, καὶ [d] τοὺς τοξότας ἅπαντας, κατὰ ἀτραπόν τινα τοῦ λόφου

[r] Παλήνην *Gr.* [s] Δὲ deest *Gr.* [t] Ὁ Νικόστρατος *Gr.* [u] Ποσειδώνιον *C.* [x] Οἱ δ' αὐτοί τε *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass.* Aug. [y] Τριακοσίοις *Dan.* Mox ὁπλῖται Mosqu. [z] Κρατεροῦ *Gr.* [a] Αὐτὸς *Reg.* [b] Ὁ Νικίας *Gr.* [c] Εἴκοσιν *Cass.* Aug. [d] Τοὺς deest *Reg.*

129. Brasidas vero ex Macedonia Toronen reversus, offendit Menden ab Atheniensibus jam occupatam. Ibique subsidens, in Pallenen quidem propter virium imbecillitatem ad opem *Mendæ* ferendam tunc se trajicere non posse ducebat: sed Toronen præsidio tuebatur. Nam sub idem tempus, quo res apud Lyncum gestæ fuerunt, Athenienses navalem expeditionem adversus Menden et Scionen susceperunt, ad quam se prius accingebant, cum quinquaginta navibus, quarum decem erant Chiæ, et cum mille gravis armaturæ militibus de suis popularibus, et sexcentis sagittariis, et mille Thracibus mercede conductis, aliisque peltatis, quos illinc ex suis sociis collegerant. Illis autem præerat Nicias Nicerati, et Nicostratus Diotrephis *filius*. Cum autem a Potidæa cum classe solvissent, et ad eam partem appulissent, ubi erat Neptuni templum, adversus Mendæos contenderunt. Ipsi autem *Mendæi*, et Scionæorum trecenti, qui *Mendæis* opem tulerant, et Peloponnesiorum auxiliarii milites, qui universi erant septingenti gravis armaturæ milites, et Polydamidas ipsorum dux, extra urbem in colle natura munito castra posuerant. Et Nicias quidem cum centum et viginti Methonæis leviter armatis, et delectis sexaginta gravis armaturæ militibus Atheniensibus, omnibusque sagittariis, quos secum ducebat, per quandam collis semitam ad

πειρώμενος προσβῆναι, καὶ τραυματιζόμενος ὑπ' αὐτῶν, οὐκ ἠδυνήθη βιάσασθαι. Νικόστρατος δὲ, ἄλλῃ ἐφόδῳ ἐκ πλείονος παντὶ [e] τῷ ἄλλῳ στρατοπέδῳ [f] ἐπιὼν τῷ λόφῳ, ὄντι [g] δυσπροσβάτῳ, καὶ πάνυ ἐθορυβήθη, καὶ [h] ἐς ὀλίγον ἀφίκετο πᾶν τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων νικηθῆναι. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ, ὡς οὐκ ἐνέδοσαν οἱ Μενδαῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, οἱ Ἀθηναῖοι ἀναχωρήσαντες ἐστρατοπεδεύσαντο· καὶ οἱ Μενδαῖοι, νυκτὸς ἐπελθούσης, ἐς τὴν πόλιν ἀπῆλθον.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. ½. U. C. Varr. 331.

ρλ'. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, περιπλεύσαντες ἐς τὸ [i] πρὸς Σκιώνης, τό τε προάστειον εἷλον, καὶ τὴν ἡμέραν ἅπασαν ἐδῄουν τὴν γῆν, οὐδενὸς ἐπεξιόντος. ἦν γάρ τι καὶ στασιασμοῦ ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ τριακόσιοι τῶν Σκιωναίων τῆς ἐπιούσης νυκτὸς ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ τῇ ἐπιγιγνομένῃ ἡμέρᾳ Νικίας μὲν, τῷ ἡμίσει τοῦ στρατοῦ προϊὼν [k] ἅμα ἐς τὰ μεθόρια, τῶν Σκιωναίων τὴν γῆν ἐδῄου. Νικόστρατος δὲ τοῖς λοιποῖς κατὰ τὰς ἄνω πύλας, ᾗ ἐπὶ Ποτιδαίας ἔρχονται, προσεκάθητο τῇ πόλει. ὁ δὲ Πολυδαμίδας (ἔτυχε γὰρ

[e] Τῷ abest *Ar. C. Dan.* [f] Προσιὼν *Marg. Huds.* Neque in *Steph.* 2. neque in *Porti* Editionis margine est. *Duck.* [g] Δυσπροσβάτῳ *Marg. Ar. C. Cl. Dan. Schol.* Δυσπροβάτῳ *Cass.* Aug. σ suprascr. a m. 2. Δυσβάτῳ *Bas.* [h] Pro, ὀλίγου ἐδέησεν. *Fr. Port.* Ὀλίγα *Cl.* Ὀλίγῳ *Cass.* [i] Πρὸ Σκιώνης Aug. *Cass. Gr.* Aug. et προάστιον. [k] Id est: ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ὁ μὲν ἑτέρωθεν τὴν γῆν ἐδῄου, ὁ δὲ ἑτέρωθεν τῇ πόλει προσεκάθητο. *Æ. Port.*

ipsos accedere conatus, et ab ipsis vulneratus, deturbare non potuit. Nicostratus vero, cum alio itinere, quod longo distabat intervallo, cum omni reliquo exercitu collem accessu difficilem subiisset, * vehementissime trepidavit, parumque abfuit, quin totus Atheniensium exercitus vinceretur. Atque eo quidem die, quod Mendæi eorumque socii loco non cessissent, Athenienses *illinc* digressi, castrametati sunt. Mendæi vero, cum nox advenisset, in urbem abierunt.

130. Postridie vero Athenienses quidem classe circumvecti ad eam partem, quæ Scionen spectabat, et suburbana ceperunt, totumque diem illum in *ejus* agro vastando consumserunt, nemine contra prodeunte. Erat enim et nonnihil seditionis intra urbem. Illi vero trecenti Siconæi proxima nocte domum abierunt. Postridie vero Nicias quidem uno eodemque tempore cum dimidio copiarum ad confinia progressus, Scionæorum agrum vastavit. Nicostratus vero cum reliquis *copiis*, a superioribus portis, qua Potidæam itur, urbem obsedit. † Polydamidas

* Eo perturbationis venit, ut parum abfuerit, quin etc. *Valla.* Consternatus est, parumque abfuit, quin etc. *Steph.* Huds.

† Igitur Polydamidas (erant in ea parte urbis arma Mendæorum et auxiliorum intra muros reposita) ad pugnam sese parat etc. *Acacius.* Idem.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. ½. U. C. Varr. 331.

ταύτῃ τοῖς Μενδαίοις καὶ ἐπικούροις ἐντὸς τοῦ τείχους τὰ ὅπλα κείμενα,) διατάσσει τε ὡς ἐς μάχην, καὶ παρῄνει τοῖς Μενδαίοις ἐπεξιέναι. καί τινος αὐτῷ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου ἀντειπόντος κατὰ τὸ [l] στασιωτικὸν, ὅτι οὐκ ἐπέξεισιν, οὐδὲ δέοιτο πολεμεῖν· καὶ, ὡς ἀντεῖπεν, ἐπισπασθέντος [m] τε τῇ χειρὶ ὑπ' αὐτοῦ, καὶ θορυβηθέντος, ὁ δῆμος, εὐθὺς ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα, [n] περὶ ὀργῆς ἐχώρει ἐπί τε Πελοποννησίους, καὶ τοὺς τὰ ἐναντία σφίσι μετ' αὐτῶν πράξαντας. καὶ προσπεσόντες, τρέπουσιν, ἅμα μὲν μάχῃ αἰφνιδίῳ, ἅμα δὲ, τοῖς Ἀθηναίοις τῶν πυλῶν ἀνοιγομένων, [o] φοβηθέντων. ᾠήθησαν γὰρ ἀπὸ προειρημένου τινὸς [p] αὐτοῖς τὴν ἐπιχείρησιν γενέσθαι. καὶ οἱ μὲν ἐς τὴν ἀκρόπολιν, ὅσοι μὴ αὐτίκα διεφθάρησαν, κατέφυγον, ἥνπερ καὶ τὸ πρότερον αὐτοὶ εἶχον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι (ἤδη γὰρ καὶ ὁ Νικίας, [q] ἐπαναστρέψας, πρὸς τῇ [r] πόλει ἦν) ἐσπεσόντες ἐς τὴν Μένδην πόλιν, [s] ἅτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως ἀνοιχθεῖσαν, ἁπάσῃ τῇ στρατιᾷ, ὡς [t] κατὰ κράτος ἑλόντες, διήρπασαν. καὶ μόλις οἱ στρατηγοὶ κατέσχον, ὥστε μὴ καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαφθείρεσθαι. καὶ τοὺς μὲν Μενδαίους [u] μετὰ ταῦτα πολιτεύειν ἐκέλευον, ὥσπερ εἰώθεσαν,

[l] Στασιαστικὸν *Ar. C. Dan.* [m] Τε deest *Cass.* Aug. [n] Περιοργὴς *Marg. Cam.* Ὑπὸ ὀργῆς *Gr.* Περιοργῆς *Cass.* Aug. Ὑπ' ὀργῆς *Reg.* Ἐπὶ τοὺς Πελοπ. Mosqu. et supra, Μενδέοις. [o] Φοβηθέντας *Marg.* [p] Αὐτοῖς τοῦ λοιποῦ τὴν ἐπιχ. *Gr.* [q] Scil. ἐκ τῆς πολιορκίας τῆς Σκιώνης. *Huds.* [r] Id est, Μένδῃ. *Huds.* [s] Οὔτε *Dan.* [t] Κατακράτος *Ald. Flor. Bas. Reg.* Aug. et infr. [u] Μεταταῦτα *Ar.* Μὲν ante Μενδ. d. Mosqu.

vero (forte enim ad hanc urbis partem intra muros erat militum armatorum agmen) *eos* ut ad prœlium instruebat, et Mendæis suadebat, ut eruptionem facerent. Et cum quidam e populo seditiose ipsi contradixisset, nec eruptionem faciendam, nec prœlio opus esse *affirmans:* cumque, simul ac *ipsi* contradixisset, ab ipso manu pertractus ac perturbatus fuisset, populus ira protinus incensus, sumtis armis tendit cum in Peloponnesios, tum in eos, qui cum ipsis contra se egerant. Impetuque *in eos* facto, in fugam vertit, tum ob repentinum certamen, tum ob metum Atheniensium, quibus portæ fuerant apertæ. Existimabant enim *Peloponnesii,* ex aliquo compacto hanc impressionem *ab illis* in se factam esse. Atque illi quidem, quotquot statim cæsi non fuerunt, in arcem confugerunt, quam ipsi vel antea tenebant. Athenienses vero (jam enim et Nicias reversus ad urbem erat) cum omnibus copiis irruentes in urbem Menden, quippe quæ non ex conventu aperta fuisset, *eam* ut expugnatam diripuerunt. Et duces vix cohibere potuerunt *suos milites,* quin homines etiam trucidarent. Postea jusserunt Mendæos eodem reipublicæ statu uti, quo consueverant, ita tamen,

αὐτοὺς κρίναντας ἐν σφίσιν αὐτοῖς, εἴ τινας ἡγοῦνται αἰτίους εἶναι τῆς ἀποστάσεως. τοὺς δ' ἐν τῇ ἀκροπόλει ἀπετείχισαν ἑκατέρωθεν τείχει ἐς θάλασσαν, καὶ φυλακὴν [x] ἐπεκαθίσαντο. ἐπειδὰν δὲ τὰ περὶ τὴν Μένδην κατέσχον, ἐπὶ τὴν Σκιώνην ἐχώρουν. Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 331.

ρλα΄. Οἱ δὲ, ἀντεπεξελθόντες, αὐτοὶ καὶ Πελοποννήσιοι, ἱδρύθησαν [y] ἐπὶ καρτεροῦ λόφου πρὸ τῆς πόλεως· ὃν εἰ μὴ ἕλοιεν οἱ ἐναντίοι, [z] οὐκ ἐγίγνετο σφῶν περιτείχισις. προσβαλόντες [a] δ' αὐτῷ [b] κατὰ κράτος οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ [c] μάχῃ ἐκκρούσαντες τοὺς ἐπιόντας, ἐστρατοπεδεύσαντό τε, καὶ ἐς τὸν περιτειχισμὸν, τροπαῖον στήσαντες παρεσκευάζοντο. καὶ αὐτῶν οὐ πολὺ ὕστερον ἤδη ἐν ἔργῳ ὄντων, οἱ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως ἐν τῇ Μένδῃ πολιορκούμενοι ἐπίκουροι, βιασάμενοι παρὰ θάλασσαν τὴν φυλακὴν, νυκτὸς ἀφικνοῦνται. καὶ [d] διαφυγόντες οἱ πλεῖστοι τὸ ἐπὶ τῇ Σκιώνῃ στρατόπεδον, ἐσῆλθον ἐς αὐτήν.

ρλβ΄. Περιτειχιζομένης δὲ τῆς Σκιώνης, Περδίκκας, τοῖς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοῖς ἐπικηρυκευσάμενος, ὁμολογίαν ποιεῖται πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, διὰ τὴν τοῦ Βρασίδου ἔχθραν περὶ τῆς ἐκ τῆς Λύγκου ἀναχω- Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. 2. U. C. Varr. 331. Ante Oct. 3.

[x] Ἐπικαθίσταντο *Ar. C.* Ἐπικαθήσαντο Mosqu. Mox ἐπειδὴ Aug. [y] Καρτεροῦ omittit *Gr.* Ἐπὶ λόφου καρτεροῦ *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. Aug. [z] Id est: οὐκ ἐδύναντο περιτειχίζειν σφᾶς, vel περιτειχισθῆναι οὐκ ἐδύναντο. *Æ. Port.* [a] Δὲ αὐτῷ *Gr.* [b] Καταχράτος *Ar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. ut et paullo supra. Κατὰ τάχος et cum emendatione superscripta κράτος *Gr.* [c] Μάχης *Ar.* [d] Διαφεύγοντες *Cass.* Aug. Mosqu. et hic εἰσῆλθον.

ut ipsi inter se quæstionem haberent de illis, quos defectionis autores fuisse censuissent. Illos vero, qui in arce erant, muro utrinque usque ad mare ducto circumvallarunt, et præsidium *in eo* imposuerunt. Postquam autem Menden in suam potestatem redegerunt, adversus Scionen iverunt.

131. Oppidani vero cum ipsi, tum Peloponnesii, obviam *illis* progressi, in colle natura munito, ante urbem sito, consederunt: quem nisi hostes occupassent, ipsos circumvallare non potuissent: sed Athenienses eum strenue aggressi, prœlioque rejectis iis, qui adversus *ipsos* venerant, *ibi* castra posuerunt, et erecto tropæo, se ad urbem circumvallandam parabant. Nec multo post, quum in eo jam opere occuparentur auxiliarii, *Peloponnesiorum* milites, qui in arce obsidebantur, superatis *hostium* custodibus, qui ad mare erant, noctu *Scionen* pervenerunt. Et *ipsorum* plerique per media *Atheniensium* castra ad Scionen posita evadentes, in eam sunt ingressi.

132. Dum autem Scione circumvallaretur, Perdiccas per caduceatores, quos misit ad Atheniensium duces, compositionem cum Atheniensibus fecit, odio contra Brasidam concepto, propter discessum ex Lyn-

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. 2. U. C. Varr. 331.

ρήσεως, εὐθὺς τότε ἀρξάμενος πράσσειν. [e] καὶ ἐτύγχανε γὰρ τότε Ἰσχαγόρας ὁ Λακεδαιμόνιος στρατιὰν μέλλων πεζῇ [f] πορεύσειν ὡς Βρασίδαν. ὁ δὲ Περδίκκας, ἅμα μὲν κελεύοντος τοῦ Νικίου, ἐπειδὰν ξυνεβεβήκει, ἔνδηλόν τι ποιεῖν τοῖς Ἀθηναίοις βεβαιότητος πέρι, [g] ἅμα δ' αὐτὸς οὐκέτι βουλόμενος Πελοποννησίους ἐς τὴν [h] αὐτοῦ ἀφικνεῖσθαι, παρασκευάσας τοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ ξένους, χρώμενος ἀεὶ τοῖς πρώτοις, διεκώλυσε τὸ στράτευμα καὶ τὴν παρασκευὴν, ὥστε [i] μηδὲ πειρᾶσθαι Θεσσαλῶν. Ἰσχαγόρας μέντοι, καὶ Ἀμεινίας, καὶ Ἀριστεὺς, αὐτοί τε ὡς Βρασίδαν ἀφίκοντο, ἐπιδεῖν πεμψάντων Λακεδαιμονίων τὰ πράγματα, [k] καὶ τῶν ἡβώντων αὐτῶν παρανόμως ἄνδρας ἐξῆγον ἐκ Σπάρτης, ὥστε τῶν πόλεων ἄρχοντας καθιστάναι, καὶ μὴ τοῖς [l] ἐντυχοῦσιν ἐπιτρέπειν. καὶ Κλεαρίδαν μὲν τὸν Κλεωνύμου [m] καθίστησιν ἐν Ἀμφιπόλει, [n] Ἐπιτελίδαν δὲ τὸν Ἡγησάνδρου, ἐν Τορώνῃ.

Septembri. ρλγ'. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει Θηβαῖοι Θεσπιέων

[e] Pro καὶ γὰρ ἐτύγχανε. Sic γὰρ trajici videmus ab *Aristophane* tum alibi, tum in isto *Pacis* loco, ἀλλὰ ποῖ γὰρ οἴχεται; pro ἀλλὰ γὰρ ποῖ οἴχεται; Vide *Stephani* Append. ad scripta al. de Dial. Att. p. 186. *Huds.* Antea ἐκ τῆς post περὶ τῆς d. Mosqu. [f] Πορεύειν *C.* Antea στρατιὰ Mosqu. [g] Δὲ αὐτὸς οὐκ ἔτι *Gr.* Antea ἔνδ. τι ποιεῖ Mosqu. [h] Αὐτοῦ *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass. Gr.* Aug. [i] Μὴ δὲ *Reg.* Mosqu. Aug. et hic mox ἀφίκοιντο. [k] Καὶ τῶν Σπαρτιατῶν ἡβώντων αὐτῶν π. *Ar.* Καὶ τῶν Σπαρτιατῶν αὐτῶν π. *C. Dan.* Mosqu. [l] Εὐτυχοῦσι *Marg. Schol.* [m] Scil. Ischagoras. Vel καθίστασαν legendum. *Æ. Port.* [n] Ἐπιτελλίδαν *Reg.*

co, * quod jam tunc tentare cœperat. Tunc etiam Ischagoras Lacedæmonius exercitum ad Brasidam itinere pedestri deducturus erat. Perdiccas vero, partim quidem Nicia jubente, ut, quando compositionem fecerat, manifestam aliquam constantiæ *fideique suæ* significationem Atheniensibus daret, partim vero quod Peloponnesios in suum *agrum* amplius venire nollet, cum rem Thessalis hospitibus persuasisset, quod primorum hospitio semper uteretur, *Peloponnesiorum* copias, et *bellicum* apparatum impedivit, ita ut Thessalos ne tentare quidem voluerint. Ischagoras tamen, et Amenias, et Aristeus cum ipsi ad Brasidam pervenerunt, a Lacedæmoniis ad res inspiciendas missi, tum etiam adolescentes ex ipsis *Lacedæmoniis* contra leges Sparta *secum* eduxerunt, ut *eos* civitatibus præficerent, neque *illarum administrationem* quibuslibet permitterent. Et Clearidam quidem Cleonymi *filium* Amphipoli præfecerunt, Epitelidam vero Hegesandri *filium* Toronæ.

133. Eadem æstate Thebani mu-

* Jam tum statim rem transigere orsus. *Valla.* *Vel potius,* πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πράσσειν partes Atheniensium sequi. *Steph.* HUDS.

[o] τεῖχος περιεῖλον, ἐπικαλέσαντες Ἀττικισμὸν, βουλόμενοι μὲν καὶ ἀεὶ, παρεστηκὸς δὲ ῥᾷον, ἐπειδὴ καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους μάχῃ ὅ, τι ἦν αὐτῶν ἄνθος [p] ἀπολώλει. καὶ ὁ νεὼς τῆς Ἥρας τοῦ αὐτοῦ θέρους [q] ἐν Ἄργει κατεκαύθη, Χρυσίδος τῆς ἱερείας λύχνον τινὰ θεί-σης ἡμμένον πρὸς τὰ στέμματα, καὶ ἐπικαταδαρθούσης. ὥστε ἔλαθεν ἁφθέντα πάντα, καὶ καταφλεχθέντα. καὶ ἡ [r] Χρυσὶς μὲν εὐθὺς τῆς νυκτὸς, δείσασα τοὺς Ἀργείους, ἐς [s] Φλιοῦντα φεύγει. οἱ δὲ, ἄλλην ἱέρειαν ἐκ τοῦ νόμου τοῦ προκειμένου κατεστήσαντο, Φαεινίδα ὄνομα. ἔτη δὲ Χρυσὶς τοῦ πολέμου τοῦδε ἐπέλαβεν ὀκτὼ, καὶ [t] ἔνατον ἐκ μέσου, ὅτε ἐπεφεύγει. καὶ ἡ Σκιώνη τοῦ θέρους ἤδη τελευτῶντος περιετετείχιστό [u] τε παντελῶς, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι [x] ἐπ' αὐτῇ φυλακὴν καταλιπόντες, ἀνεχώρησαν τῷ ἄλλῳ στρατῷ.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 331. Ante Oct. 3.

ρλδ'. Ἐν δὲ τῷ ἐπιόντι χειμῶνι [y] τὰ μὲν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων ἡσύχαζε, διὰ τὴν ἐκεχειρίαν. [z] Μαντινῆς δὲ καὶ Τεγεᾶται, καὶ οἱ ξύμμαχοι ἑκα- Post Oct. 3.

[o] Τὸ τεῖχος *Ar. C. Dan.* Mox Ἀττικησμὸν Mosqu. [p] Διεφθάρη *Marg. Schol.* [q] Accipe τὸ ἐν Ἄργει non de urbe, quæ Ἄργος dicebatur, sed de regione circa urbem; non enim erat in ipsa urbe id templum. Nam et Ἄργος tota Peloponnesus dicebatur, ut cuivis notum est. *Palmerius* in Exercitat. p. 52. *Huds.* [r] *Pausanias* in Corinthiacis dicit, illam supplicem confugisse Tegæam. At *Clemens* in Protreptico tradit, eam una cum templo combustam fuisse. *Huds.* Paullo ante Mosqu. ἐπιδαρθούσης, p. ἐπικαταδαρθ. et ἡ d. ante Χρυσ. [s] Φιλιοῦντα *Cass.* Aug. [t] Ἔνατον *Cass.* Aug. [u] Τε omittit *Gr. Huds.* Non omittit. *Duck.* [x] Ἐπ' αὐτὴν καταλιπόντες *Gr.* [y] Τὰ μὲν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων *Ar. C. Dan.* [z] Μαντινεῖς *Ar.*

ros Thespiensium diruerunt, crimini dantes, quod cum Atheniensibus sentirent. Id, quod semper quidem *facere* voluerant: sed *tunc* oblata occasione facilius *fecerunt*, quod in pugna cum Atheniensibus commissa omnis ipsorum juventutis flos periisset. Templum quoque Junonis eadem æstate Argis crematum est, quod Chrysis sacerdos lucernam quandam vittis admovisset, et interim somno correpta fuisset. Unde accidit, * ut omnia per ejus imprudentiam accensa conflagrarint. Chrysis vero, metuens Argivos, protinus noctu Phliuntem confugit. Illi vero aliam sacerdotem, nomine Phaunidem, ex civitatis instituto constituerunt. Chrysis autem octavum hujus belli annum, et noni sextum mensem attigerat, quum profugit. Et Scione æstate jam extrema penitus circumvallata fuit, et Athenienses, præsidio *illic* adversus eam relicto, cum reliquis copiis domum abierunt.

134. Insequenti hyeme Athenienses quidem, et Lacedæmonii quieverunt, *ac ab armis abstinuerunt*, propter inducias. Sed Mantinei, et Te-

* Ut incensa omnia atque flagrantia non sentiret. *Valla.* Ut, occulto incendio omnia conflagrarint. *Steph.* Ut priusquam sentiret, omnia etc. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 331. Post Oct. 3.

τέρων ξυνέβαλον ἐν [a] Λαοδικείᾳ τῆς [b] Ὀρεστίδος· καὶ νίκη ἀμφιδήριτος [c] ἐγένετο· κέρας [d] γὰρ ἑκάτεροι τρέψαντες τὸ καθ' [e] αὑτοὺς, τροπαῖά τε ἀμφότεροι ἔστησαν, καὶ σκῦλα ἐς Δελφοὺς ἀπέπεμψαν. διαφθαρέντων μέντοι πολλῶν ἑκατέροις, καὶ ἀγχωμάλου τῆς μάχης γενομένης, καὶ ἀφελομένης νυκτὸς τὸ ἔργον, οἱ [f] Τεγεάται μὲν ἐπηυλίσαντό τε, καὶ εὐθὺς ἔστησαν τροπαῖον. Μαντινῆς δὲ ἀπεχώρησάν τε ἐς [g] Βουκολίωνα, καὶ ὕστερον ἀντέστησαν.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. 2. U. C. Varr. 332. Ante Mart. 29.

ρλε΄. Ἀπεπείρασε δὲ, τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ ὁ Βρασίδας τελευτῶντος, καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη, Ποτιδαίας. προσελθὼν γὰρ νυκτὸς, καὶ κλίμακα προσθεὶς, μέχρι μὲν τούτου ἔλαθε. [h] τοῦ γὰρ κώδωνος παρενεχθέντος, οὕτως ἐς τὸ διάκενον, πρὶν ἐπανελθεῖν τὸν παραδιδόντα αὐτὸν, ἡ [i] πρόσθεσις ἐγένετο. ἔπειτα μέντοι, εὐθὺς αἰσθομένων, πρὶν προσβῆναι, ἀπήγαγε πάλιν [k] κατὰ τά-

C. itidemque paulo infra. *Huds.* Utroque loco etiam *Reg.* et *Cass.* hic tantum *Dan.* [a] Λαοδικίᾳ *Ar.* Mosqu. Forsan et hæc urbs est, quam *Pausanias* ἐν τοῖς Ἀρκαδικοῖς vocat Λαδογκία, aut, ut legit *Amasæus*, Λαοδοκία. Λαοδικίῳ *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [b] Ὀρεσθίδος *Ar. Ald. Flor. Bas.* Aug. [c] Ἐγεγόνει *Reg.* [d] Δὲ *Ar. C.* [e] Αὐτοὺς *Cass. Gr.* Aug. Mox σκύλα Mosqu. [f] Τεγεασταὶ *Gr.* Mox καὶ d. Mosqu. qui et Μαντινεῖς, et τί. [g] Βουκολιῶνα *Cass.* Aug. [h] Excubiarum præfecti tintinnabula secum ferebant ad explorandos vigiles, ut, iis auditis, responderent. Vide *Suidam* in v. κωδωνοφορῶν *Huds.* [i] Πρόθεσις *Reg. Cass. Dan.* Aug. [k] Κατατάχος *Ald, Flor. Bas. Steph.* 1. *Dan.* Aug.

geatæ, et utrorumque socii ad Laodiceam, quæ est in Orestide, conflixerunt, et victoria anceps exstitit. Nam utrique, cum cornu sibi oppositum in fugam vertissent, tropæum erexerunt, et Delphos spolia miserunt. Cum tamen utrinque multi cæsi fuissent, et æquo Marte pugnatum fuisset, noxque prœlium diremisset: Tegeatæ quidem *in eo loco* pernoctarunt, statimque tropæum excitarunt; Mantinei vero ad Bucolionem discesserunt, et postea vicissim *et ipsi tropæum* statuerunt.

135. Eadem hyeme abeunte, et vere jam appropinquante, Brasidas Potidæam tentavit. Cum enim noctu *ad eam* accessisset, et scalas *muris* admovisset, hactenus quidem *custodes* latuit. Nam * cum tintinnabulum præteriisset, ita demum ad inane *murorum spatium, custodibus vacuum,* antequam ille, qui ipsum *tintinnabulum alteri* traditurus erat, rediisset *eo, unde digressus fuerat,* scalæ admotæ fuerunt. Deinde tamen, cum *custodes* statim *strepitum* sensissent, priusquam *ad murum* ac-

* Nam tintinnabulo allato, sic incassum ante ipsius proditoris reditum admotæ sunt scalæ etc. *Valla.* Potius de interjecto temporis spatio voces *Gr.* videntur intelligendæ: quas tamen *Scholiastes* et aliter exponit. Quod autem sequitur, ante proditoris reditum, facit, ut videatur legisse προδιδόντα: quum vera tamen sit lectio, quam habemus, τὸν παραδιδόντα αὐτὸν, videlicet τὸν κώδωνα. *Steph.* HUDS.

χος τὴν στρατιὰν, καὶ οὐκ ἀνέμεινεν ἡμέραν γενέσθαι. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα· καὶ [l]ἔνατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης [m]ξυνέγραψε.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. 2. U. C. Varr. 332.

[l] Ἔνατον *Cass.* Aug. [m] Ξυνέγραψεν *Reg. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. cui des. verba a καὶ ἔν. ad ἐτελ.

cederet, exercitum celeriter retro reduxit, nec exspectavit, donec dies illucesceret. Atque hæc hyems exivit: hujusque belli, quod Thucydides conscripsit, nonus annus excessit.

[a]ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΠΕΜΠΤΟΝ.

EPITOME LIBRI V.

ANNUÆ inter Lacedæmonios Athenienses que induciæ finitæ, Delios Athenienses ex insula sua ejecerunt. Cap. I. *Cleon Atheniensis dux Toronen Galepsumque capit: ad Amphipolin a Brasida prælio devincitur, in eo uterque dux cecidit.* VI. X. *Post hæc fessi utrinque cladibus Lacedæmonii et Athenienses, pacem fecerunt.* XVIII. *quam cum sociorum quidam approbare nollent: seorsum Lacedæmonii cum Atheniensibus societatem pacti sunt.* XXIII. *Contra Corinthii et Mantinei et Elei et Chalcidenses, cum Argivis fœdus ineunt.* XXXI. *Scionen Athenienses capiunt.* XXXII. *Interim dissensione inter Lacedæmonios Atheniensesque renata, cum Lacedæmonii quædam loca ex fœdere non restituissent, Bœotos contra pacta in societatem recepissent: irati ob id Athenienses, cum Argivis et Mantineis Eleisque fœdus jungunt.* XLVII. *Hi socii Epidauriis bellum faciunt: Orchomenum capiunt: Tegeam oppugnant.* LXI. LXV. *Eo moti Lacedæmonii, exercitu educto, Argivos sociosque ad Mantineam magna pugna devicerunt:* LXIX. *Argivos ad pacem societatemque faciendam adegerunt:* LXXVII. *nec multo post destructa potentia populi optimatibus rempublicam subjecerunt:* LXXXI. *mox vi pulsis his, plebs ad Atheniensium societatem revertit.* LXXXII. *Melum Athenienses obsessam expugnarunt.* LXXXIV.

ΤΟΥ [b] δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, αἱ μὲν ἐνιαύσιοι σπονδαὶ διελέλυντο μέχρι Πυθίων· καὶ ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ, Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. $\frac{2}{3}$. U.C. Varr. $33\frac{2}{3}$.

[a] Θουκυδίδου ξυγγραφῆς τὸ πέμπτον *Cl.* Ξυγγραφῆς πέμπτη *Gr.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς πέμπτης *Ar. Ald. Bas.* Titulo caret *C.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς πέμπτη *Flor.* Θουκυδίδου τοῦ Ὀλόρου ξυγγραφῆς τὸ πέμπτον *Editi reliqui.* Vide *Annott. Huds.* Θουκυδίδου συγγραφῆς πέμπτον *Reg.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς ε'. *Cass.* [b] Δὲ ἐπιγ. *Reg. Cass.* Aug.

SEQUENTI æstate, induciæ, quæ in spatium annuum, * ad Pythia usque, factæ fuerant, solutæ sunt. Ac per illud induciarum tempus, Athe-

* *Valla pro illis* usque ad Pythia (*ut sonant simpliciter Græca verba*) *vertit*, quæ ad Pythia usque processerant. *Quidam autem jungendo ea Gr. verba cum sequentibus, interpr. perperam,* Soluta fuerunt in festo Pythiorum. *Steph.* HUDS.

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. $\frac{2}{3}$. U. C. Varr. 33$\frac{2}{3}$.

Ἀθηναῖοι Δηλίους ἀνέστησαν ἐκ Δήλου, ἡγησάμενοι, κατὰ παλαιάν τινα αἰτίαν, οὐ καθαροὺς ὄντας [c] ἱερῶσθαι· καὶ ἅμα ἐλλιπὲς σφίσιν εἶναι τοῦτο τῆς καθάρσεως, ᾗ πρότερόν [d] μοι δεδήλωται, ὡς, ἀνελόντες τὰς θήκας τῶν τεθνεώτων, ὀρθῶς ἐνόμισαν ποιῆσαι. καὶ οἱ μὲν Δήλιοι [e] Ἀτραμύττειον, [f] Φαρνάκους δόντος αὐτοῖς, ἐν τῇ Ἀσίᾳ ᾤκησαν, οὕτως, ὡς ἕκαστος ὥρμητο.

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 2. U. C. Varr. 332. Inter Mart. 29. et Apr. 12.

β'. Κλέων [g] δὲ, Ἀθηναίους πείσας, ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία ἐξέπλευσε μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν, Ἀθηναίων μὲν ὁπλίτας ἔχων διακοσίους καὶ χιλίους, καὶ ἱππέας τριακοσίους, τῶν δὲ ξυμμάχων, πλείους, ναῦς δὲ τριάκοντα. σχὼν δὲ ἐς Σκιώνην πρῶτον, ἔτι πολιορκουμένην, καὶ προσλαβὼν αὐτόθεν ὁπλίτας τῶν φρουρῶν, κατέπλευσεν [h] ἐς τὸν [i] Κολοφωνίων λιμένα, τῶν Τορωναίων ἀπέχοντα οὐ πολὺ τῆς πόλεως. ἐκ δ' αὐτοῦ, αἰσθόμενος ὑπ' αὐτομόλων, ὅτι οὐδὲ Βρασίδας ἐν τῇ Τορώνῃ, οὔτε οἱ ἐνόντες ἀξιόμαχοι εἶεν, [k] τῇ μὲν στρατιᾷ τῇ πεζῇ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν, ναῦς δὲ περιέπεμψε δέκα [l] τὸν λιμένα περιπλεῖν. καὶ πρὸς τὸ περιτείχισμα

Post Apr. 12.

[c] Ἱερᾶσθαι *Gr.* in margine. Hujusce loci meminit *Suidas*, et ἱερῶσθαι interpretatur ἱεροὺς νενομίσθαι, καὶ οἷον καθιερῶσθαι. *Huds.* Ἱερᾶσθαι non solum in marg. sed etiam in contextu *Gr.* [d] Vide l. 1. c. 8. et l. 3. c. 104. *Huds.* [e] Ἀτραμύττιον *Ar. C.* Vide *Stephanum* περὶ πόλεων in voce Ἀδραμύττειον. *Huds.* Δῆλοι Ἀτραμύττιον *Dan.* [f] Φαρνάκου *Ar. C.* [g] Δ' Ἀθηναίους *Gr.* [h] Εἰς *Dan.* Antea πρώτην Mosqu. et πολυορκ. [i] Sic distinguunt *Codd. nonnulli:* Κολοφωνίων λιμένα τῶν Τορωναίων, ἀπέχοντα etc. *Huds.* [k] Τῇ μὲν στρατιᾷ τῇ πεζῇ *Cam. Cl. Gr. Reg. Cass.* [l] Περιπλεῖν τὸν λιμένα *Gr.*

nienses e Delo Delios summoverunt, quod existimarent, ipsos, quamvis ob quoddam vetus *piaculi* crimen polluti essent, Deo tamen esse consecratos. Simul etiam sibi restare hanc partem expiationis, quæ a me superius est declarata, qua sublatis defunctorum monumentis, se recte fecisse censuerunt. Atque Delii quidem Atramyttium in Asia situm, quod Pharnaces ipsis dedit, incoluerunt, prout unusquisque *eo* proficiscebatur.

2. Cleon vero post exactas inducias, cum rem Atheniensibus persuasisset, in Thraciam navigavit, secum ducens mille et ducentos gravis armaturæ milites Athenienses, et trecentos equites, et ex sociis *longe* plures, et triginta naves. Cum autem primum ad Scionen appulisset, quæ adhuc obsidebatur, et cum illinc gravis armaturæ milites ex præsidiariis assumsisset, in Colophoniorum portum, a Toronæorum urbe non multum distantem, navigavit. Cum autem illic intellexisset ex transfugis, neque Brasidam Toronæ esse, neque eos, qui intus erant, ad resistendum pares esse, cum exercitu quidem ad urbem itinere pedestri contendit; decem vero naves circummisit, ut *Torones* portum circumveherentur. Ac primum quidem

πρῶτον ἀφικνεῖται, ὃ [m] προσπεριέβαλε τῇ πόλει ὁ Βρασίδας, ἐντὸς βουλόμενος ποιῆσαι τὸ [n] προάστειον· καὶ διελὼν τοῦ παλαιοῦ τείχους, μίαν αὐτὴν ἐποίησε πόλιν. Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 2. U. C. Varr. 332.

γ'. Βοηθήσαντες δὲ ἐς αὐτὸ Πασιτελίδας τε ὁ [o] Λακεδαιμόνιος ἄρχων καὶ ἡ παροῦσα φυλακὴ, [p] προσβαλόντων τῶν Ἀθηναίων, ἠμύνοντο. καὶ ὡς ἐβιάζοντο, καὶ αἱ νῆες ἅμα [q] περιέπλεον ἐς τὸν λιμένα περιπεμφθεῖσαι, δείσας ὁ Πασιτελίδας, μὴ αἵ τε νῆες φθάσωσι λαβοῦσαι ἔρημον τὴν πόλιν, καὶ, τοῦ τειχίσματος ἁλισκομένου, ἐγκαταληφθῇ, ἀπολιπὼν αὐτὸ, [r] δρόμῳ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι [s] φθάνουσιν, οἵ τε ἀπὸ τῶν νεῶν, ἑλόντες τὴν Τορώνην, καὶ ὁ πεζὸς [t] ἐπισπώμενος αὐτοβοεὶ, [u] κατὰ τὸ διῃρημένον τοῦ παλαιοῦ τείχους [x] ξυνεσπεσών. καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν τῶν Πελοποννησίων καὶ Τορωναίων εὐθὺς ἐν χερσί· τοὺς δὲ, ζῶντας ἔλαβον, καὶ Πασιτελίδαν τὸν ἄρχοντα. Βρασίδας δὲ ἐβοήθει μὲν τῇ Τορώνῃ, αἰσθόμενος δὲ καθ' ὁδὸν ἑαλωκυῖαν, ἀνεχώρησεν, ἀποσχὼν τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίους μὴ φθάσαι ἐλθών. ὁ δὲ

[m] Προσπεριέβαλε *Dan.* Antea τείχισμα Mosqu. p. περιτ. [n] Προάστιον *Cass.* Aug. [o] Λακεδαιμονίων *Marg. Ar. C. Dan.* Mosqu. [p] Scilicet τῷ περιτειχίσματι. *Æ. Port.* Προσβαλλόντων *Reg.* [q] Περιέπλεον αἱ ἐς τὸν λιμένα περιπεμφθεῖσαι *Cam.* [r] Δρόμον *Dan.* Antea ἁλομένου Mosqu. [s] Φθάνουσιν οἵτινες ἀπὸ *Dan.* [t] Ἐπισπόμενος Aug. Mosqu. *Cass.* Sed in hoc videtur a prima manu fuisse ἐπισπώμενος. nam aliquid abrasum, et vacuum spatium inter ο et μ relictum erat. [u] Καὶ κατὰ τὸ *Gr.* [x] Ξυνεσπεσὼν *Ar.*

ivit ad munitionem, quam Brasidas urbi circumdederat, quod suburbana includere vellet. et diruta veteris muri parte, unam urbem effecit.

3. Cum autem Athenienses *eam* adorti fuissent, Pasitelidas Lacedæmonius dux, et præsidium, quod *illic* aderat, *ei* succurrens, *hostibus* resistebat. sed cum repelleretur, et simul naves, quæ circummissæ fuerant, in portum circumveherentur, Pasitelidas veritus, ne naves urbem desertam præoccuparent, et munitione capta, *ipse quoque in ea* caperetur, ea relicta, cursu ad urbem contendit. Sed et Athenienses, qui navibus vehebantur, Toronen * præoccuparunt, et peditatus cum vociferatione e vestigio insequutus, *et* simul irrumpens per illam veteris muri partem, quæ diruta fuerat. Et Peloponnesios quidem, ac Toronæos, qui repugnabant, statim interfecerunt: alios vero vivos ceperunt, *inter quos* et Pasitelidam ducem. Brasidas vero profectus est quidem ad opem Toronæ ferendam: sed cum in itinere *eam ab hoste* captam intellexisset, se *illinc* recepit, quod quadraginta circiter stadiis *ab ea* abesset, ita ut *hostem* prævenire non posset. At Cleon et Athenienses duo

* Præoccuparunt: et insequutus cum vociferatione peditatus, qua subrutus vetus murus erat, irrupit, ac statim interemerunt etc. *Valla.* Huds.

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 2. U. C. Varr. 332. Post Apr. 12.

Κλέων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖά τε ἔστησαν [y] δύο, τὸ μὲν, κατὰ τὸν λιμένα, τὸ δὲ, πρὸς τῷ τειχίσματι· καὶ τῶν Τορωναίων γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας ἠνδραπόδισαν, αὐτοὺς δὲ, καὶ Πελοποννησίους, καὶ εἴ τις ἄλλος Χαλκιδέων ἦν, ξύμπαντας, ἐς ἑπτακοσίους, ἀπέπεμψαν ἐς τὰς Ἀθήνας. καὶ [z] αὐτοῖς τὸ μὲν [a] Πελοποννήσιον ὕστερον ἐν ταῖς γενομέναις σπονδαῖς ἀπῆλθε, τὸ δὲ ἄλλο ἐκομίσθη ὑπ' Ὀλυνθίων, ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς λυθείς. εἷλον δὲ καὶ [b] Πάνακτον Ἀθηναίων ἐν μεθορίοις τεῖχος Βοιωτοὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον προδοσίᾳ. καὶ ὁ μὲν Κλέων, φυλακὴν καταστησάμενος τῆς Τορώνης, ἄρας περιέπλει τὸν [c] Ἄθω, ὡς ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν.

δ'. Φαίαξ δὲ ὁ Ἐρασιστράτου, τρίτος αὐτὸς, Ἀθηναίων πεμπόντων, [d] ναυσὶ δύο ἐς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν πρεσβευτὴς ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξέπλευσε. Λεοντῖνοι γὰρ, ἀπελθόντων Ἀθηναίων ἐκ Σικελίας μετὰ τὴν ξύμβασιν, πολίτας τε [e] ἐπεγράψαντο πολλοὺς, καὶ ὁ δῆμος τὴν γῆν ἐπενόει ἀναδάσασθαι. οἱ δὲ δυνατοὶ,

[y] Δύο omittit *Gr.* Antea Τρόπαια Mosqu. [z] Αὐτοῖς ἀπῆλθεν. ἀπ' αὐτῶν τῶν Ἀθηναίων ἀπῆλθεν. Scil. οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ὑπ' αὐτῶν ἀπελύθησαν, καὶ ἀπεπέμφθησαν. *Æ. Port.* [a] Πελοποννησίων *Dan.* Mox ἀπῆλθον Mosqu. [b] N . . . α *Cass.* cetera abrasa erant. Mox ἐμμεθορίοις Mosqu. et αὐτῶν χρόνον. [c] Ἄθων *Marg.* Περιέπλει τὸν Ἄθω *Cl.* Aug. Ἄθωνα *Ar. C.* Ἄθων *Reg. Cass.* Aug. Ἄθωνα *Dan.* [d] Ναυσὶν *Cass.* Aug. [e] Ἐγράψαντο *Reg.*

tropæa erexerunt, unum quidem, in portu, alterum vero, ad munitionem. et Toronæorum quidem uxores et liberos in servitutem abstraxerunt, ipsos vero, et Peloponnesios, et si quis alius Chalcidensium *illic* aderat, cunctos ad septingentos numero, Athenas miserunt. Atque Peloponnesii quidem postea, quum fœdus initum est, ab ipsis dimissi fuerunt. cæteri vero facta capitum permutatione, ut singula pro singulis darentur, ab Olynthiis redemti fuerunt. Sub idem tempus Bœoti Panactum Atheniensium castellum per proditionem ceperunt. Cleon autem, præsidio Toronæ imposito, motis *inde* castris *Atho classe circumvectus adversus Amphipolin ivit.

4. Phæax vero Erasistrati *filius* cum duobus collegis, ab Atheniensibus missus, in Italiam atque Siciliam legatus sub idem tempus cum duabus navibus transmisit. Cum enim Athenienses, post compositionem *inter Siculos factam*, ex Sicilia discessissent, Leontini multos ad civitatis jus *undique* adscitos admiserunt, et plebs agrum viritim dividere in animo habebat: sed potentes

* Atho montem, ut Amphipolin petiturus, circumnavigavit. *Acacius.* Huds.

αἰσθόμενοι, [f] Συρακουσίους τε ἐπάγονται, καὶ ἐκβάλλουσι τὸν δῆμον. καὶ οἱ μὲν ἐπλανήθησαν ὡς ἕκαστοι· οἱ δὲ δυνατοὶ, ὁμολογήσαντες Συρακουσίοις, καὶ [g] τὴν πόλιν ἐκλιπόντες καὶ [h] ἐρημώσαντες, [i] Συρακούσας ἐπὶ πολιτείᾳ ᾤκησαν. καὶ ὕστερον πάλιν αὐτῶν τινὲς, διὰ τὸ μὴ ἀρέσκεσθαι, ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν, [k] Φωκέας τε, τῆς πόλεώς τι τῆς Λεοντίνων χωρίον καλέμενον, καταλαμβάνουσι, καὶ [l] Βρικιννίας, ὂν ἔρυμα ἐν τῇ Λεοντίνῃ. καὶ τῶν τοῦ δήμου [m] τότε ἐκπεσόντων οἱ πολλοὶ ἦλθον ὡς αὐτοὺς, καὶ [n] καταστάντες, ἐκ τῶν τειχῶν ἐπολέμουν. ἃ πυνθανόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι, τὸν Φαίακα πέμπουσιν, εἴπως, πείσαντες τοὺς σφίσιν ὄντας αὐτόθι ξυμμάχους, καὶ τοὺς ἄλλους, ἢν δύνωνται, Σικελιώτας [o] κοινῇ, ὡς Συρακουσίων δύναμιν περιποιουμένων, ἐπιστρατεῦσαι, διασώσειαν τὸν δῆμον τῶν Λεοντίνων. ὁ δὲ Φαίαξ ἀφικόμενος τοὺς μὲν Καμαριναίους πείθει καὶ Ἀκραγαντίνους· ἐν δὲ Γέλᾳ ἀντιστάντος αὐτῷ τοῦ πράγματος, [p] οὐκέτι ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἔρχεται, αἰσθόμενος οὐκ ἂν πείθειν αὐτούς· [q] ἀλλ' ἀναχωρήσας διὰ τῶν Σικελῶν ἐς Κατάνην, καὶ ἅμα ἐν τῇ

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 2. U. C. Varr. 332.

[f] Συρακοσίους et mox Συρακοσίοις *Cass.* Aug. [g] Id est: τὴν οἰκείαν, τὴν ἑαυτῶν πατρίδα. *Æ. Port.* [h] Καὶ ἐρημώσαντες, Συρακούσας ἐπὶ πολιτείᾳ ᾤκησαν *Ar. C. Flor.* Ὤκισαν *Marg.* Eadem distinctio est in *Reg.* [i] Συρακούσσας, et mox Συρακουσσῶν, atque ita passim *Cass.* Aug. [k] Φωκαίας *Cl.* in marg. Antea ἐκλιπ. Mosqu. [l] Βρικινίας *Gr.* Βρικιννιὰς *Cl.* in marg. Βρικινίας etiam paullo post *Gr.* Βρικυνίας Mosqu. et mox. [m] Ποτὶ ἐκπεσόντων *Cam.* [n] Id est: ἐς τὰ χωρία καρτερὰ καὶ τετειχισμένα καταστάντες ἐκ τούτων ἐπολέμουν. *Æ. Port.* [o] Κοινῇ ὡς omittit *Gr.* Ὡς omittunt *Ald. Flor. Bas.* [p] Οὐκ ἔτι *Gr.* [q] Ἀλλὰ ἀναχ. *Gr.*

cum hoc sensissent, Syracusanos accersunt, plebemque expellunt. Et illi quidem errantes, quo quemque sors tulit, se receperunt. At potentes, inito cum Syracusanis fœdere, et urbe *sua* relicta et vastata, Syracusas *migrarunt, quas* civitate donati incoluerunt. Postea vero rursus ipsorum nonnulli, quod præsentem rerum statum non probarent, relictis Syracusis, locum quendam Leontinorum urbis, nomine Phoceas, occuparunt, et Bricinnias, arcem in agro Leontino munitam. Et plebis tunc exsulantis permulti ad ipsos iverunt. Et cum in loca munita sese recepissent, illinc bellum gerere cœperunt. Quibus auditis, Athenienses Phæacem miserunt, si quo modo (adductis suis sociis, qui illic erant, aliisque Siciliensibus, si possent, ad bellum communiter inferendum Syracusanis, qui potentiam sibi comparabant) populum Leontinum conservarent. Phæax autem, cum *eo* pervenisset, Camarinæis quidem et Acragantinis rem persuasit. Sed cum ad Gelam res ei non successisset, ad cæteros nequaquam perrexit, quod intelligeret, se rem ipsis non persuasurum. Quare per Siculos Catanam reversus, simul etiam obiter ad Bricinnias pro-

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 2. U. C. Varr. 332.

παρόδῳ καὶ ἐς τὰς Βρικιννίας ἐλθὼν, καὶ [r] παραθαρρύνας, ἀπέπλει.

έ. Ἐν δὲ τῇ παρακομιδῇ τῇ ἐς τὴν Σικελίαν, καὶ πάλιν ἀναχωρήσει, καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τισὶ πόλεσιν [s] ἐχρημάτισε περὶ φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις. καὶ Λοκρῶν ἐντυγχάνει τοῖς ἐκ [t] Μεσσήνης [u] ἐποίκοις ἐκπεπτωκόσιν, οἳ μετὰ τὴν [x] τῶν Σικελιωτῶν ὁμολογίαν, στασιασάντων Μεσσηνίων, καὶ [y] ἐπαγαγομένων τῶν ἑτέρων Λοκροὺς, ἔποικοι [z] ἐξεπέμφθησαν. καὶ ἐγένετο [a] Μεσσήνη Λοκρῶν τινὰ χρόνον. τούτοις οὖν [b] ὁ Φαίαξ ἐντυχὼν τοῖς κομιζομένοις, οὐκ ἠδίκησεν. ἐγεγένητο γὰρ τοῖς Λοκροῖς πρὸς αὐτὸν ὁμολογία ξυμβάσεως πέρι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. μόνοι γὰρ τῶν ξυμμάχων, ὅτε Σικελιῶται ξυνηλλάσσοντο, οὐκ ἐσπείσαντο Ἀθηναίοις· οὐδ᾽ ἂν τότε, εἰ μὴ αὐτοὺς κατεῖχεν ὁ πρὸς Ἰτωνέας καὶ [c] Μελαίους πόλεμος, ὁμόρους τε ὄντας καὶ ἀποίκους. καὶ ὁ μὲν Φαίαξ ἐς τὰς Ἀθήνας χρόνῳ ὕστερον ἀφίκετο.

ϛ΄. Ὁ δὲ Κλέων, [d] ὃς ἀπὸ τῆς Τορώνης τότε περιέ-

[r] Παραθρασύνας *Marg. Ar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas.* Παραθαρσύνας *C.* Παραθρασύνας *Dan.* Παραθαρσύνας *Reg. Cass.* Aug. [s] Ἐχρημάτισεν *Gr.* [t] Μεσήνης *Gr.* Mosqu. [u] Inter ἔποικοι et ἄποικοι magnum discrimen. ἄποικοι, coloni a civitate aliqua missi, deducente aliquo coloniam: ἔποικοι non ita, nam neque a quopiam mittuntur, neque aliquo deducente. *Æ. Port.* Mox τῶν ante Σικελ. d. Aug. et τὴν in marg. Mosqu. [x] Τῶν omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass. Dan.* [y] Ἐπαγομένων *Cass.* [z] Id est: ἐκπεπτωκότες ἦσαν ἔποικοι πρότερον ὄντες, ἐξεβλήθησαν. *Æ. Portus.* [a] Μεσήνη *Ar. C.* ut et paulo supra. [b] Ὁ deest *Gr.* Mox προσκομιζ. Aug. pro τοῖς κομ. [c] Μελέους *Gr.* Antea οὔτε Σικελ. Aug. τοῖς Ἀθην. Mosqu. et Ἰτωναίας Mosqu. Aug. [d] Ὡς *Ar. C.* Ὡς τότε ἀπὸ Τορώνης *Gr.* Ὡς *Reg.*

fectus, et adhortatus eos, ut bono essent animo, discessit.

5. Dum autem in Siciliam perveheretur, et rursus *inde* reverteretur, egit etiam cum nonnullis Italiæ civitatibus de amicitia cum Atheniensibus ineunda. Incidit etiam in Locros, qui Messana, quam incoluerant, expulsi fuerant, *in illos nimirum,* qui post compositionem inter Siculos factam, cum Messanenses seditione laborarent, et eorum altera factio Locros accivisset, *eo profecti fuerant, et* cum illic habitarent, expulsi tamen fuerant. Messana autem in Locrorum potestate aliquandiu fuit. Cum igitur Phæax in hos *domum* redeuntes incidisset, *eos* nulla injuria affecit. Locri enim cum ipso egerant de compositione cum Atheniensibus facienda. Soli enim omnium sociorum, quo tempore Siculi gratiæ reconciliationem inter se fecerunt, cum Atheniensibus fœdus inire noluerunt. Imo vero ne tunc quidem, nisi bellum, quod cum Itonensibus et Melæis, finitimis et colonis suis, gerebant, ipsos tenuisset occupatos. Et Phæax quidem postea Athenas rediit.

6. Cleon vero, qui tunc a Torone solvens adversus Amphipolin classe

πλευσεν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὁρμώμενος ἐκ τῆς [e] Ἠϊόνος, Σταγείρῳ μὲν προσβάλλει, Ἀνδρίων ἀποικίᾳ, καὶ οὐχ εἷλε· [f] Γαληψὸν δὲ τὴν Θασίων ἀποικίαν λαμβάνει [g] κατὰ κράτος. καὶ πέμψας ὡς Περδίκκαν πρέσβεις, ὅπως [h] παραγένοιτο στρατιᾷ κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν, καὶ ἐς τὴν Θρᾴκην ἄλλους παρὰ [i] Πόλλην [k] τῶν Ὀδομάντων βασιλέα, [l] ἄξαντα μισθοῦ Θρᾷκας [m] ὡς πλείστους, αὐτὸς ἡσύχαζε περιμένων ἐν τῇ Ἠϊόνι. Βρασίδας δὲ, πυνθανόμενος ταῦτα, ἀντεκάθητο καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῷ Κερδυλίῳ. ἔστι δὲ τὸ χωρίον τοῦτο [n] Ἀργιλίων, ἐπὶ μετεώρου, πέραν τοῦ ποταμοῦ, οὐ πολὺ ἀπέχον τῆς Ἀμφιπόλεως. [o] καὶ κατεφαίνετο πάντα αὐτόθεν. [p] ὥστε οὐκ ἂν ἔλαθεν [q] αὐτόθεν ὁρμώμενος ὁ Κλέων τῷ στρατῷ· ὅπερ προσεδέχετο ποιήσειν [r] αὐτὸν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὑπεριδόντα σφῶν τὸ πλῆθος, τῇ παρούσῃ στρατιᾷ ἀναβήσεσθαι. ἅμα δὲ [s] καὶ παρεσκευάζετο Θρᾷκάς τε μισθωτοὺς πεντακοσίους καὶ χιλίους, καὶ τοὺς [t] Ἤδωνας πάντας παρακαλῶν, πελταστὰς καὶ ἱππέας·

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 332. exeunte.

[e] Ἠόνος *C.* et infra Ἠόνι. Ἰηόνος *Ar.* et mox Ἰηόνι. Vide *Var. Lect.* ad Cap. 10. *Huds.* Ἠόνος *Reg. Cass. Dan.* Κόνος *Gr.* Paullo post Ἠόνι *iidem.* Ἠιὸν. Aug. qs. ι subscr. [f] Γαψηλὸν *Ar. C.* Vide *Annott.* ad IV, 107. *Dan.* [g] Καταχράτος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Mosqu. cui λαμβάνει d. [h] Παραγίνητο *Cass.* [i] Πολλῆν *Cl. Gr.* Πολλ abrasis ceteris *Cass.* Πολλῆν Aug. [k] Τὸν *Ar. C. Dan.* Aug. et Ὀδομόντων. Πόλυν τὸν Ὀδ. Mosqu. [l] Ἄξοντα malit *Camerarius.* Ἄξοντα Aug. a corr. Mosqu. [m] Ὡς πλείστους *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Gr.* Aug. [n] Ἀργυλίων *Dan. Port.* Antea Κερδυλλ. Mosqu. et sic porro. Id. ἀντεκάθιτο· hic Ἀργιλλ. et mox ἀπέχων. [o] Καὶ omittit *Gr.* [p] Ὡς' οὐκ *Cass.* [q] Αὐτὸν *Cam. Gr.* [r] Αὐτόθ' *Dan.* [s] Καὶ deest *Gr.* [t] Ἠδῶνας *Ar. C. Cl. Ald. Flor. Bas.* Ἠδονὰς *Gr.* Ἠδῶνας *Reg.* Ἤδονας *Cass.*

circumvectus fuerat, motis castris ab Eïone, quam belli sedem delegerat; Stagirum Andriorum coloniam invasit, nec cepit, sed Galepsum Thasiorum coloniam expugnavit. missisque ad Perdiccam legatis, ut ex societatis jure cum copiis ad se veniret, aliis etiam in Thraciam missis ad Pollen Odomantum regem, qui quamplurimos Thraces mercede conduxerat, ipse ad Eïonem hos exspectabat. Brasidas autem, his auditis, ipse quoque ad Cerdylium castra hostibus opposita fecit. Hic autem locus est Argiliorum trans flumen editus, ab Amphipoli non procul distans. * unde omnia prospici poterant. Quare Cleon cum suis copiis clam illinc discedere non potuisset adversus Amphipolin, quod *tamen Brasidas* ipsum exspectabat facturum, *et* contemta suorum paucitate, cum præsentibus copiis *contra se* adscensurum. Simul autem se *ad rem gerendam* apparabat, mille et quingentos Thraces mercede conductos, et Edones om-

* Erant omnia inde oculis subjecta, ut non posset clam movere exercitum Cleon etc. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 332.

καὶ [u] Μυρκινίων καὶ Χαλκιδέων χιλίους πελταστὰς εἶχε πρὸς τοῖς ἐν Ἀμφιπόλει. τὸ δ᾽ ὁπλιτικὸν ξύμπαν ἠθροίσθη δισχίλιοι μάλιστα, καὶ [x] ἱππῆς Ἕλληνες τριακόσιοι. τούτων Βρασίδας μὲν ἔχων ἐπὶ Κερδυλίῳ ἐκάθητο ἐς πεντακοσίους καὶ χιλίους· οἱ δ᾽ ἄλλοι ἐν Ἀμφιπόλει μετὰ Κλεαρίδου ἐτετάχατο.

ζ′. Ὁ δὲ Κλέων τέως μὲν ἡσύχαζεν, ἔπειτα ἠναγκάσθη ποιῆσαι, ὅπερ [y] ὁ Βρασίδας προσεδέχετο. τῶν γὰρ στρατιωτῶν ἀχθομένων μὲν τῇ ἕδρᾳ, ἀναλογιζομένων δὲ τὴν ἐκείνου ἡγεμονίαν, πρὸς οἵαν ἐμπειρίαν καὶ τόλμαν μετὰ οἵας ἀνεπιστημοσύνης καὶ μαλακίας γενήσοιτο, καὶ οἴκοθεν ὡς ἄκοντες αὐτῷ ξυνῆλθον, αἰσθόμενος τὸν θροῦν, καὶ οὐ βουλόμενος αὐτοὺς διὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ καθημένους βαρύνεσθαι, ἀναλαβὼν ἦγε. καὶ ἐχρήσατο τῷ τρόπῳ, ᾧπερ καὶ ἐς τὴν Πύλον [z] εὐτυχήσας ἐπίστευσέ τι φρονεῖν. ἐς μάχην μὲν γὰρ οὐδὲ ἤλπισέν οἱ ἐπεξιέναι οὐδένα, κατὰ θέαν δὲ μᾶλλον ἔφη ἀναβαίνειν [a] τοῦ χωρίου, καὶ τὴν μείζω παρασκευὴν περιέμεινεν, οὐχ ὡς τῷ ἀσφαλεῖ, ἢν ἀναγκάζηται,

[u] Μυρικινίων *Dan.* Mox Χαλκιδαίων Mosqu. et πεντακοσίους pro πελταστὰς. Ἐν d. ante Ἀμφιπ. [x] Ἱππεῖς *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. [y] Ὁ deest *Dan.* [z] Εὐτυχήσας omittit *Gr.* [a] Τὸ χωρίον *Ar. C. Dan.* Mox περιέμενεν Mosqu. Aug.

nes, peltatos, ac equites evocans. Habebat præterea Myrciniorum et Chalcidensium, præter eos, qui apud Amphipolin erant, mille peltatos. Universorum autem militum graviter armatorum summa erat ad duo millia, et trecentos Græcorum equites. Brasidas igitur cum mille et quingentis ex horum numero ad Cerdylium castra posuit. Cæteri vero intra Amphipolin cum Clearida *duce* instructi fuerunt.

7. Cleon vero primum quidem quievit, deinde vero coactus est facere, quod Brasidas exspectabat. Cum enim milites diuturnum illud otium moleste ferrent, et reputarent, quale futurum esset illius imperium, quanta cum imperitia et ignavia conjunctum, adversus tantam *Brasidæ* peritiam et audaciam, præterea se domo invitos discessisse, ut ipsum sequerentur: *Cleon*, cum rumorem istum sensisset, ipsosque, quod in eodem *loco* desiderent, gravari nollet, * motis castris *copias Amphipolin versus* duxit. Et usus est eadem ratione, qua et apud Pylum rem feliciter gesserat, ita ut se aliquid sapere putaret. Neminem enim contra se ad pugnam prod17iturum sperabat, sed potius se adscendere dicebat, ut locum inspiceret; et majorem apparatum exspectabat, non ut firmissimo copiarum præsidio, *si prælium committere* cogeretur, *ho-*

* Contractos educit, usus eadem ratione, qua apud Pylum: quæ quia prospere cesserat, aliquid se sapere opinabatur. *Valla.* Assumtos educit, usus etc. *Steph.* Castra movit; eadem usus ferocia, qua quia ad Pylum res successerat, sapere sibi videbatur. *Acacius.* Huds.

περισχήσων, ἀλλ' ὡς, κύκλῳ περιστὰς, βίᾳ αἱρήσων τὴν πόλιν. ἐλθών τε καὶ καθίσας ἐπὶ λόφου [b] καρτεροῦ [c] πρὸ τῆς Ἀμφιπόλεως τὸν στρατὸν, αὐτὸς [d] ἐθεᾶτο τὸ λιμνῶδες τοῦ [e] Στρυμόνος, καὶ τὴν θέσιν τῆς πόλεως [f] ἐπὶ τὴν Θρᾴκην, ὡς ἔχοι. ἀπιέναι τε ἐνόμιζεν, ὁπόταν βούληται, ἀμαχεί· καὶ γὰρ οὐδὲ ἐφαίνετο [g] οὔτ' ἐπὶ τοῦ τείχους οὐδεὶς, [h] οὔτε κατὰ πύλας ἐξῄει· κεκλεισμέναι τε ἦσαν πᾶσαι. ὥστε καὶ, μηχανὰς ὅτι [i] οὐ κατῆλθεν ἔχων, [k] ἁμαρτάνειν ἐδόκει· ἑλεῖν γὰρ ἂν τὴν πόλιν, διὰ τὸ ἔρημον.

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 332.

η'. Ὁ δὲ Βρασίδας εὐθὺς ὡς [l] εἶδε κινουμένους τοὺς Ἀθηναίους, καταβὰς καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ Κερδυλίου, [m] εἰσέρχεται ἐς τὴν Ἀμφίπολιν. καὶ ἐπέξοδον μὲν καὶ ἀντίταξιν οὐκ ἐποιήσατο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, δεδιὼς τὴν [n] αὑτοῦ παρασκευὴν, καὶ νομίζων ὑποδεεστέρους εἶναι, οὐ τῷ πλήθει ([o] ἀντίπαλα γάρ πως ἦν) ἀλλὰ τῷ ἀξιώματι· (τῶν γὰρ Ἀθηναίων ὅπερ [p] ἐστράτευε, καθαρὸν ἐξῆλθε, καὶ Λημνίων καὶ Ἰμβρίων τὸ κράτιστον) τέχνῃ δὲ παρεσκευάζετο ἐπιθησόμενος. εἰ γὰρ

[b] Κρατεροῦ et in marg. καρτεροῦ *Gr.* [c] Πρὸ τῆς Ἀμφιπόλεως ἐπὶ τὴν Θρᾴκην *Dan.* cetera desunt. [d] Αὐτὸς δὲ ἐθεᾶτο *Gr.* [e] Στρυμμόνος *Ar. C.* [f] Ἐπὶ τῇ Θρᾴκῃ *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. et mox hic ὁπότ' ἄν, ut Basil. [g] Οὔτε ἐπὶ *Ar. C.* Mosqu. [h] Οὐδὲ exhibent *Libri aliqui. Huds.* Mox κεκλῃμέναι Aug. [i] Οὐκ ἐπῆλθεν *Ar. C. Gr.* Κατῆλθεν pro ἦλθεν positum existimat *Æ. Port.* [k] Ἁμαρτεῖν *Cass.* Aug. Mosqu. cui et d. καὶ ante μηχανάς. [l] Εἶδεν *Cass.* Aug. Εὐθὺς d. Mosqu. [m] Ἐσέρχεται *C. Reg. Cass. Gr.* Aug. [n] Αὐτοῦ *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* [o] Ἀντίπαλον *Ar. C. Dan.* Mosqu. [p] Ἐστράτευσε *Gr. Reg.*

stem superaret, sed ut urbem maximis copiis undique circumdatam expugnaret. Profectus igitur, castrisque in colle natura munito, ante Amphipolin sito, positis, ipse contemplabatur Strymonis stagna, et qualis esset urbis situs Thraciam versus. Existimabat autem, se, quotiescunque voluisset, sine certamine *illinc* discessurum: nullus enim vel supra muros conspiciebatur, vel portis exibat; omnesque clausæ erant. Quamobrem etiam existimabat se peccasse, quod sine machinis *eo* venisset. Urbem enim, quod esset deserta, a se captum iri *credebat*.

8. Brasidas vero, simul ac Athenienses castra movisse cognovit, et ipse descendens e Cerdylio, Amphipolin intravit. Et nullam quidem eruptionem *aperte* fecit, neque copias *palam* instruxit, quas adversus Athenienses educeret, tum quod apparatui suo diffideret, tum etiam quod suos impares hosti putaret, non numero (nam propemodum pares erant) sed dignitate. (Nam in illa expeditione militabat Atheniensium flos, et Lemniorum ac Imbriorum robur) sed se parabat ad *eos* dolo aggrediendos. Si enim suorum paucitatem, et vilem armaturam, quam

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 332.

[q] δείξειε τοῖς ἐναντίοις τό, τε πλῆθος καὶ τὴν ὅπλισιν ἀναγκαίαν οὖσαν τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, οὐκ ἂν ἡγεῖτο μᾶλλον περιγενέσθαι, ἢ ἄνευ προόψεώς τε αὐτῶν, καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ ὄντος καταφρονήσεως. ἀπολεξάμενος οὖν [r] αὐτὸς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὁπλίτας, καὶ τοὺς ἄλλους [s] Κλεαρίδᾳ προστάξας, [t] ἐβουλεύετο ἐπιχειρεῖν αἰφνιδίως, πρὶν ἀπελθεῖν τοὺς Ἀθηναίους, [u] οὐκ ἂν ὁμοίως αὐτοὺς νομίζων ἀπολαβεῖν αὖθις μεμονωμένους, εἰ [x] τύχοι ἐλθοῦσα αὐτοῖς [y] ἡ βοήθεια. [z] ξυγκαλέσας δὲ τοὺς πάντας στρατιώτας, καὶ βουλόμενος παραθαρσῦναί τε, καὶ τὴν ἐπίνοιαν φράσαι, ἔλεγε τοιάδε.

θ΄. "ΑΝΔΡΕΣ Πελοποννήσιοι, ἀπὸ μὲν οἵας χώρας [a] ἥκομεν, ὅτι [b] ἀεὶ διὰ τὸ εὔψυχον ἐλευθέρας, καὶ ὅτι [c] Δωριῆς μέλλετε Ἴωσι μάχεσθαι, ὧν εἰώθατε κρείσσους εἶναι, [d] ἀρκείτω βραχέως δεδηλωμένον. τὴν δὲ ἐπιχείρησιν [e] ὅτῳ τρόπῳ διανοοῦμαι ποιεῖσθαι, διδάξω. [f] ἵνα μὴ [g] τό, τε κατ' ὀλίγον καὶ μὴ ἅπαντας

[q] Δείξειεν *Reg.* Δείξοιεν *Cass.* Aug. Δείξοιε *Gr.* Mox ὅπλησιν Mosqu. [r] Αὐτὸς omittit *Cl.* [s] Κλεαρίδι *Dan.* Κλεαρίδας Mosqu. [t] Ἐβούλετο *Ar. C. Dan.* [u] Οὐκ ἂν νομίζων ὁμοίως αὐτοὺς ἀπολαβεῖν *Ar. C. Dan.* Οὐκ ἂν νομίζων αὐτοὺς ὁμοίως *Reg. Cass. Gr.* Aug. [x] Τύχη et inter versus τύχοι *Gr.* Καὶ εἰ τύχοι Mosqu. [y] Ἡ deest *Ar.* [z] Συγκαλέσας *Reg. Gr.* Mosqu. Aug. [a] Ἥκετε legebat *Valla.* [b] Αἰεὶ *Bar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. [c] Δωριεῖς *Ar. C. Reg. Gr. Dan.* [d] Ἀρκεῖ τὸ βραχέως δεδηλωμένον *Cl.* Mosqu. Aug. sed hic m. 2. superscr. ω τῷ ο, et acutum τῷ εῖ. Ἀρκείτω βραχέως δεδηλωμένων in marg. *Cl.*; *Reg. Cass.* ita ut in contextu *Cl.* [e] Ὧι τρόπῳ *Ar. C.* Aug. Mosqu. Τῷ τρόπῳ *Cl. Gr.* In *Gr.* est ᾧ τρόπῳ. et sic *Reg. Cass. Dan.* [f] Ἵνα μὴ τὸ κατ' ὀλίγον *Ar. C.* Κατολίγον Mosqu. [g] Τῷ *Gr.* et a

ipsa necessitas ministrarat, hostibus ostendisset, existimabat, se non facilius victorem fore, quam si ab ipsis ante conflictum conspectus non fuisset, neque * propter id, quod erat, in ipsorum contemtionem venisset. Brasidas igitur, cum centum et quinquaginta gravis armaturæ milites delegisset, et reliquos Clearidæ ducendos commisisset, repente Athenienses, priusquam abirent, adoriri constituit, † quod existimaret, illos non pariter, *sociorum auxiliis* nudatos, a se iterum interceptum iri, si auxilia ad ipsos venissent. Convocatis autem omnibus militibus, quod ipsorum animos confirmare, suumque consilium ipsis aperire vellet, hæc verba fecit.

9. "VIRI Peloponnesii, quod ex eo agro profecti simus, qui propter animi generositatem perpetuo liber est; quod etiam *vos* Dorienses cum Ionibus prœlium commissuri sitis, quibus superiores esse consuevistis, paucis *a me* declaratum esse sufficiat. Quonam autem modo *hostes* aggredi statuerim, docebo: ne *rei novitas*, quod cum paucis, non autem cum omnibus, belli fortunam sim

* *Id est:* propter suorum paucitatem et vilem armaturam. HUDS.
† Quos, si auxilia venirent, non iterum ita solos adipisci posset. *Acacius.* IDEM.

κινδυνεύειν, ἐνδεὲς φαινόμενον, ἀτολμίαν παράσχῃ. τοὺς Bell.
γὰρ ἐναντίους εἰκάζω καταφρονήσει τε ἡμῶν, καὶ οὐκ Pelop. an. 10.
ἂν ἐλπίσαντας, ὡς ἂν ἐπεξέλθοι τὶς αὐτοῖς ἐς μάχην, Olymp. 89. 3.
ἀναβῆναί τε πρὸς τὸ χωρίον, καὶ νῦν [h] ἀτάκτως κατὰ U. C.
θέαν τετραμμένους ὀλιγωρεῖν. ὅστις [i] δὲ, τὰς τοιαύτας Varr. 338.
ἁμαρτίας τῶν ἐναντίων [k] κάλλιστα ἰδὼν, καὶ ἅμα πρὸς τὴν [l] ἑαυτοῦ δύναμιν, [m] τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖται, μὴ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς μᾶλλον καὶ ἀντιπαραταχθέντος, ἢ ἐκ τοῦ πρὸς τὸ παρὸν [n] ξυμφέροντος, πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο. καὶ τὰ κλέμματα ταῦτα καλλίστην δόξαν ἔχει, ἃ τὸν πολέμιον μάλιστ' ἄν τις ἀπατήσας, τοὺς φίλους [o] μέγιστ' ἂν ὠφελήσειεν. ἕως οὖν ἔτι ἀπαράσκευοι θαρσοῦσι, καὶ τοῦ ὑπαπιέναι πλέον ἢ τοῦ μένοντος, ἐξ ὧν ἐμοὶ φαίνονται, τὴν διάνοιαν ἔχουσιν, ἐν τῷ ἀνειμένῳ αὐτῶν τῆς γνώμης, καὶ πρὶν ξυνταχθῆναι μᾶλλον τὴν δόξαν, ἐγὼ μὲν, ἔχων τοὺς μετ' ἐμαυτοῦ, καὶ φθάσας, ἢν δύνωμαι, προσπεσοῦμαι δρόμῳ κατὰ μέσον τὸ στράτευμα. σὺ δὲ, [p] Κλεαρίδα, ὕστερον, ὅταν [q] ἐμὲ ὁρᾷς ἤδη προσκείμενον, καὶ, κατὰ τὸ εἰκὸς, φοβοῦντα αὐτοὺς, [r] τοὺς μετὰ σεαυτοῦ, τούς τ' Ἀμφιπο-

prima manu *Cass.* in quo deinde emendatum erat τό. Τότε Aug. ex emend. fuisse videtur τῷ τε. Paullo post ἐξέλθοι Mosqu. [h] Ἀτάκτους *C.* [i] Δὲ καὶ τὰς *Gr.* [k] Μάλιστα *Ar.* [l] Αὐτοῦ *Ar. C. Dan.* [m] Τὴν deest *Gr.* [n] Συμφέροντος *Reg. Cass. Gr.* et paullo post συνταχθῆναι *Iidem*, Mosqu. Aug. [o] Μάλιστ' ἂν *Ar. C. Dan. Gr.* [p] Κλεαρίδην *Dan.* Antea ἢν δύν. Mosqu. [q] Ὁρᾷς ἐμὲ *Ar. C. Dan.* Antea ὅτ' ἂν Aug. [r] Τοὺς μετὰ σεαυτοῦ τούτους Ἀμφ. *Cam.*

periclitaturus, quod virium imbecillitatem videtur indicare, timorem *vobis* incutiat. Conjicio enim hostes, tum contemtione nostri, tum etiam quod non speraverint quemquam ad prœlium contra se prodituruim, locum illum conscendisse, et nunc nullis ordinibus servatis ad *locorum* contemplationem se convertisse, et securos esse. Quisquis autem hæc hostium peccata optime animadvertit, et simul pro viribus *eos* aggreditur, non magis aperte, et acie *palam* contra *ipsos* instructa, quam pro eo, quod præsens rerum status ac utilitas flagitat, is ut plurimum ex animi sententia rem gerat. Hæc autem belli furta pulcerrimam gloriam habent, quibus quis hostem maxime fallens, amicis maxime prosit. Dum igitur adhuc imparati confidunt, et se subducere potius, (quantum ego conjicere possum ex iis, quæ video) quam remanere cogitant, dum sunt remissis animis, et priusquam animos magis componant, ego quidem cum iis, quos, mecum habeo, *eorum discessum* antevertens, si possim, in medium eorum agmen cursu citato irruam. Tu vero Clearida, mox ubi me jam *in eos* impressionem fecisse conspexeris, atque (ut credibile est) eos terrentem, cum tuis, et Amphipolitanis, aliisque sociis, quos

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 332.

λίτας καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους, ἄγων, αἰφνιδίως τὰς πύλας ἀνοίξας [s] ἐπεκθεῖν, καὶ ἐπείγεσθαι [t] ὡστάχιστα ξυμμίξαι· (ἐλπὶς γὰρ, μάλιστα αὐτοὺς [u] οὕτω [x] φοβηθῆναι· τὸ γὰρ ἐπιὸν ὕστερον, δεινότερον τοῖς πολεμίοις τοῦ παρόντος καὶ μαχομένου·) καὶ αὐτός τε ἀνὴρ ἀγαθὸς [y] γίγνου, ὥσπερ σε εἰκὸς, ὄντα Σπαρτιάτην. καὶ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, ἀκολουθήσατε ἀνδρείως, καὶ [z] νομίσατε, εἶναι τοῦ καλῶς πολεμεῖν, τὸ ἐθέλειν, καὶ τὸ αἰσχύνεσθαι, καὶ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι· καὶ τῆδε [a] ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ, ἢ ἀγαθοῖς [b] γενομένοις ἐλευθερίαν τε ὑπάρχειν, καὶ Λακεδαιμονίων [c] ξυμμάχοις κεκλῆσθαι, ἢ Ἀθηναίων τε δούλοις, ἢν τὰ ἄριστα ἄνευ ἀνδραποδισμοῦ ἢ θανατώσεως [d] πράξητε, καὶ δουλείαν χαλεπωτέραν, ἢ πρὶν εἴχετε· τοῖς δὲ λοιποῖς Ἕλλησι κωλυταῖς γενέσθαι ἐλευθερώσεως. ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς μαλακισθῆτε, ὁρῶντες, περὶ ὅσων ὁ ἀγών ἐστιν· ἐγώ [e] τε δείξω οὐ παραινέσαι οἷός τε ὢν [f] μᾶλλον τοῖς πέλας, ἢ καὶ αὐτὸς ἔργῳ ἐπεξελθεῖν."

ι'. Ὁ μὲν Βρασίδας, τοσαῦτα εἰπὼν, τήν τε ἔξοδον παρεσκευάζετο αὐτὸς, καὶ τοὺς ἄλλους μετὰ τοῦ

[s] Ἐπελθεῖν *Reg.* [t] Ὡς τάχιστα *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Gr. Cass.* Antea ἐπεὶ γενέσθαι Mosqu. p. ἐπείγ. [u] Οὕτως *Cass.* Aug. Mosqu. [x] Θορυβηθῆναι *Ar. C. Dan.* [y] Γίνου *Ar. C.* [z] Νομίσατε τρία εἶναι *Stobæus.* Antea ἀνδρίως Mosqu. [a] Ἡμῖν *Ar.* Mosqu. [b] Γινομένοις *Ar.* [c] Συμμάχοις *Dan.* [d] Πράξησθε *Gr.* Mox Ἕλλησιν Aug. Τε ante δουλ. d, Mosqu. [e] Δὲ *Gr.* Antea περὶ ὅσον Mosqu. [f] Μᾶλλον deest *C.*

tecum duces, repente portis apertis eruptionem facias, operamque des, ut quam celerrime prœlio intersis. (Spes enim est, ipsos sic maxime territum iri. Qui enim *pugnæ* superveniunt, sunt hostibus formidabiliores, quam qui *jam* adsunt, et pugnant.) Et cum ipse te virum fortem præbeas, sicuti Spartanum decet; tum etiam vos socii *ipsum* fortiter sequamini, et existimetis boni militis esse, velle, et erubescere, et ducibus obtemperare: atque hodierno die fore, ut aut libertatem conservetis, si rem fortiter gesseritis, et socii Lacedæmoniorum appellemini, aut Atheniensium servi, et quamvis optima conditione vobiscum actum fuerit, ita ut in servitutem non abstrahamini, aut capitali supplicio afficiamini, servitutem *tamen longe* duriorem *experiamini*, quam ante tuleritis, cæterisque Græcis impedimento sitis, quo minus in libertatem asserantur. Quamobrem et vos rem non ignaviter geratis, animadvertentes, quantis de rebus certamen sit. Et ego ostendam, me eum esse, qui non magis alios officii sui moneam, quam ipse factis præstem eadem, ad quæ verbis illos adhortor.

10. Brasidas autem, cum hæc tantum dixisset, tum sese ad eruptionem cum suis faciendam paravit, tum et-

[g] Κλεαρίδα καθίστη ἐπὶ τὰς Θρακίας καλουμένας τῶν πυλῶν, ὅπως, [h] ὥσπερ εἴρητο, ἐπεξίοιεν. τῷ δὲ Κλέωνι, φανεροῦ γενομένου αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Κερδυλίου καταβάντος, καὶ ἐν τῇ πόλει, ἐπιφανεῖ οὔσῃ, ἔξωθεν περὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς θυομένου, καὶ ταῦτα πράσσοντος, ἀγγέλλεται (προὐκεχωρήκει γὰρ τότε κατὰ τὴν θέαν) ὅτι [i] ἥτε στρατιὰ ἅπασα [k] φανερὰ τῶν πολεμίων ἐν τῇ πόλει, καὶ ὑπὸ τὰς πύλας ἵππων τε πόδες πολλοὶ καὶ ἀνθρώπων ὡς ἐξιόντων [l] ὑποφαίνονται. ὁ δὲ, ἀκούσας, [m] ἐπῆλθε· καὶ ὡς εἶδεν, οὐ βουλόμενος μάχῃ διαγωνίσασθαι, πρίν οἱ καὶ τοὺς βοηθοὺς ἥκειν, [n] καὶ οἰόμενος ὀφθήσεσθαι, ἀπελθὼν, σημαίνειν τε ἅμα ἐκέλευεν ἀναχώρησιν, καὶ [o] παρήγγελλε τοῖς ἀπιοῦσιν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας, ὥσπερ μόνον οἷόν τ' ἦν ὑπάγειν ἐπὶ τῆς [p] Ἠϊόνος. ὡς δ' [q] αὐτῷ ἐδόκει σχολὴ γίγνεσθαι, [r] αὐτὸς ἐπιστρέψας τὸ δεξιὸν, καὶ [s] τὰ γυμνὰ πρὸς τοὺς πολεμίους δοὺς, ἀπῆγε τὴν στρατιάν. κᾀν τούτῳ Βρα-

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U.C. Varr. 332.

[g] Κλεαρίδου *C.* Mosqu. qui et antea, παρασκευάζ. et mox τῆς Θρακ. [h] Ὅπερ *Gr.* [i] Ἥτηνται στρατιὰ *Dan.* Antea προκεχωρ. Mosqu. [k] Φανερὰ deest *C.* [l] Ἀποφαίνονται *Reg.* Mosqu. et antea, ὡς ἐξιόντ. [m] Ἀπῆλθε *Gr.* Mosqu. [n] Aliter quam ὀφθήσεσθαι legisse videtur *Valla.* Nam locum sic vertit: *atque ubi rem cognovit, jubet colligi vasa ad proficiscendum, quod scilicet nollet pugna decernere, priusquam sibi venirent auxilia, quodque arbitraretur, fugam se ante capere posse: edicitque abeuntibus ad sinistrum cornu (tanquam agere id solum liceret) Eïonem versus se subducerent.* Καὶ οἰόμενος φθήσεσθαι ἀπελθὼν, σημαίνειν etc. *Ar. C.* Ita quidem locum distinguendum censet *Æ. Port.* Φθήσεσθαι ἀπελθὼν *Reg. Cass.* Aug. ὁ eras. [o] Παρήγγειλε *Cass.* Mosqu. Aug. [p] Ἤονος cum ι recenti manu supra scripto *Reg.* Ἠιόνος Mosqu. Aug. [q] Αὐτὸ ἐδόκει σχολὴ *Cl.* ex emend. σχολῇ *Gr. Ar.* In *Gr.* est σχολὴ. [r] Αὐτὸς deest *Ar.* [s] Scil. νῶτα, vel πλευρὰ. *Huds.*

jam reliquos, qui cum Clearida erant, ad portas, quæ Thraciæ vocantur, collocavit, ut, quemadmodum constitutum fuerat, eruptionem *et ipsi* facerent. Verum cum ipse *Brasidas* conspectus fuisset, dum de Cerdylio descenderet, et victimas immolaret circa Palladis templum, quod erat in urbe, quæ extrinsecus manifeste conspici poterat, et *dum* hæc * ageret, Cleoni nuntiatur (tunc enim ad *loci* contemplationem processerat) et omnem hostium exercitum in urbe manifeste perspici posse, et sub portis multa equorum hominumque tanquam exeuntium vestigia apparere. Ille vero, cum *hæc* audisset, *eo* perrexit. atque ubi *rem* vidit, quia prœlio decernere nolebat ante auxiliorum adventum, quamvis se abeuntem visum iri putaret, *tamen* uno eodemque tempore et signum recepturi dari jussit, et abeuntibus præcepit, ut ita abirent, ut sinistrum cornu præiret, qua sola ratione Eïonem versus *ipsis sese* subducere licebat. Sed cum hoc ipsi lentius fieri videretur, ipse dextro cornu converso, et nudato latere, tergoque hostibus dato, exercitum abducere cœpit. Interea vero Brasidas,

* *Id est*; aciem instrueret. Huds.

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 332.

σίδας, ὡς ὁρᾷ τὸν καιρὸν, καὶ τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων κινούμενον, λέγει τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοῖς ἄλλοις, "ὅτι οἱ ἄνδρες ἡμᾶς οὐ μένουσι. [t] δῆλοι [u] δὲ τῶν τε δοράτων τῇ κινήσει καὶ τῶν κεφαλῶν. οἷς γὰρ ἂν τοῦτο γίγνηται, οὐκ εἰώθασι μένειν τοὺς ἐπιόντας. ἀλλὰ τάς τε πύλας τὶς ἀνοιγέτω ἐμοὶ, [x] ἃς εἴρηται, καὶ ἐπεξίωμεν [y] ὡστάχιστα θαρσοῦντες." καὶ ὁ μὲν, κατὰ τὰς ἐπὶ τὸ σταύρωμα πύλας, καὶ τὰς πρώτας τοῦ μακροῦ τείχους τότε [z] ὄντος ἐξελθὼν, ἔθει δρόμῳ τὴν ὁδὸν ταύτην εὐθεῖαν, ἥπερ νῦν κατὰ τὸ καρτερώτατον τοῦ χωρίου ἰόντι τροπαῖον ἕστηκε· καὶ προσβαλὼν τοῖς Ἀθηναίοις, πεφοβημένοις τε ἅμα τῇ σφετέρᾳ ἀταξίᾳ, καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ ἐκπεπληγμένοις, κατὰ μέσον τὸ στράτευμα, τρέπει. καὶ ὁ Κλεαρίδας, ὥσπερ εἴρητο, ἅμα κατὰ τὰς Θρᾳκίας πύλας ἐπεξελθὼν τῷ στρατῷ ἐπεφέρετο. ξυνέβη τε, τῷ ἀδοκήτῳ [a] καὶ ἐξαπίνης ἀμφοτέρωθεν τοὺς Ἀθηναίους θορυβηθῆναι. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον κέρας αὐτῶν, τὸ πρὸς τὴν [b] Ἠόνα, [c] ὅπερ δὴ καὶ προκεχωρήκει, εὐθὺς ἀποῤῥαγὲν [d] ἔφευγε. καὶ ὁ Βρασίδας, ὑποχωροῦντος ἤδη

[t] Δηλοῖ *Gr. Ald. Flor. Bas.* atque ita in *Cod. Ar.* ex alicujus emendatione. *Huds.* [u] Δὲ deest *Gr.* [x] Scil. δεῖν ἀνοίγειν ὅταν ὁ καιρὸς ᾖ. *Æ. Port.* Ἀνοιγ. τίς Mosqu. et mox ἐπὶ τῷ σταυρώματι. [y] Ὡς τάχιστα *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Gr.* [z] Ὄντας *Reg.* [a] Καὶ deest *Cass. Gr.* Antea καταμέσ. τ. στρ. Aug. [b] Ἠϊόνα *Cl.* passim. in *Codd. aliis* Ἠόνα plerumque cum iota subscripto. *Huds.* Ἠιόνα Mosqu. et αὐτῶν κέρας. [c] Ὥσπερ pro ὅπερ legebat *Valla.* [d] Ἔφευγεν *Cass. Gr.* Aug.

cum opportunitatem adesse, et Atheniensium castra moveri animadvertisset, militibus, quos secum ducebat, aliisque dixit: "Isti nos non exspectant. Hoc autem ex lancearum capitumque motu perspicue patet. Qui enim hoc faciunt, ii invadentes exspectare non consueverunt. Quare nunc aliquis mihi portas aperiat, quas dictum est, et quam celerrime eruptionem confidenter faciamus." Atque ipse quidem, per illas portas, quæ ad vallum ducebant, perque primas longi muri, qui tunc exstabat, egressus, cursu contendit recta per illam viam, ubi nunc per firmissimam illius loci munitionem iter facienti tropæum erectum visitur. Athenienses autem simul et sua confusione territos, et ipsius audaciam extimescentes, per medium agmen aggressus, in fugam vertit. Et Clearidas (ut constitutum fuerat) eodem tempore per Thracias portas eruptione facta, cum exercitu in *hostem* ferebatur. Accidit autem, ut hac inopinata et repentina eruptione Athenienses utrinque perturbati trepidarent. Ac sinistrum quidem ipsorum cornu, quod erat Eionem versus, quod etiam jam processerat, statim divulsum fugere cœpit. Brasi-

αὐτοῦ, ἐπιπαριὼν τῷ δεξιῷ, τιτρώσκεται· καὶ πεσόντα αὐτὸν οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὐκ αἰσθάνονται, οἱ δὲ πλησίον, ἄραντες ἀπήνεγκαν. τὸ [e] δὲ δεξιὸν [f] τῶν Ἀθηναίων ἔμενέ [g] τε μᾶλλον· καὶ ὁ μὲν Κλέων, ὡς [h] τοπρῶτον οὐ διενοεῖτο μένειν, [i] εὐθὺς φεύγων, καὶ καταληφθεὶς ὑπὸ Μυρκινίου πελταστοῦ, ἀποθνήσκει. οἱ δὲ αὐτοῦ συστραφέντες ὁπλῖται ἐπὶ τὸν λόφον, τόν τε Κλεαρίδαν ἠμύνοντο καὶ δὶς ἢ τρὶς προσβαλόντα, καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν, πρὶν ἥ τε Μυρκινία καὶ ἡ Χαλκιδικὴ ἵππος, καὶ οἱ πελτασταὶ περιστάντες καὶ ἐσακοντίζοντες αὐτοὺς ἔτρεψαν. οὕτω δὲ τὸ στράτευμα πᾶν ἤδη τῶν Ἀθηναίων φυγὸν χαλεπῶς, καὶ πολλὰς ὁδοὺς τραπόμενοι κατὰ ὄρη, ὅσοι μὴ διεφθάρησαν [k] ἢ αὐτίκα ἐν χερσὶν, ἢ ὑπὸ τῆς Χαλκιδικῆς ἵππου, καὶ τῶν πελταστῶν, οἱ λοιποὶ ἀπεκομίσθησαν [l] ἐς τὴν [m] Ἠόνα. οἱ δὲ, τὸν Βρασίδαν ἄραντες ἐκ τῆς μάχης, καὶ διασώσαντες, ἐς τὴν πόλιν ἔτι ἔμπνουν [n] ἐσεκόμισαν. καὶ ᾔσθετο μὲν,

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 332.

[e] Δὲ deest *Gr.* [f] Τῶν deest *C.* [g] Τε deest *Cass. Reg.* Aug. Ἔμενε Mosqu. [h] Τὸ πρῶτον *Ar. C.* et paulo infra τὸ λοιπὸν. *Huds.* Utrumque *Cass.* et *Gr.* habent; it. Aug. [i] Καὶ ante καταληφθ. d. Mosqu. id. mox ὁπλῖται, it. τότε Κλεανίδαν, et δὶς καὶ τρὶς. et ἡ d. ante Χαλκιδ. ἵππ. De morte Cleonis et Brasidæ aliter scribit *Scholiastes* ad *Aristophanis* Pacem v. 283. μονομαχήσαντες, inquit, ὁ Κλέων καὶ Βρασίδας, ἀλλήλους ἀνεῖλον. Sed ille *Scholiastes* et alibi multam ignorantiam prodit. *Palmerius.* Cleonem ἐν τῇ μάχῃ cecidisse narrat *Diodor. Sic.* p. 323. *Ed. Steph.* 122. *Ed. Rhod.* [k] Ἢ omittunt *Ar. C. Dan.* Antea ὄρη Mosqu. [l] Εἰς *Reg.* [m] Ἠόνα *Ar.* supra tamen Ἰηόνα. Inter Ἠὼν et Ἠϊὼν distinguit *Eustathius*, et (cum *Scholiaste nostro*) I, 98. et *Stephano* περὶ πόλεων plures Eiones exstitisse commemorat. Vide *Holstenium* et *Berkelium* in *Stephanum*, v. Ἠϊών. *Huds.* [n] Ἐκόμισαν *Gr. Reg.*

das vero, hoc jam fugiente, cum in dextrum impressionem faceret, vulneratus est. Atque Athenienses quidem ipsum cadentem non animadverterunt: sed qui proximi stabant, sublatum absportarunt. At dextrum Atheniensium *cornu* magis manebat. Et Cleon quidem, ita ut principio non manere constituerat, statim fugiens, et a Myrcinio peltato exceptus, *ab eo* interfectus est. Ejus vero gravis armaturæ milites, cum facto globo in colle substitissent, Clearidam bis terve irruentem propulsarunt, nec prius cesserunt, quam Myrciniorum et Chalcidensium equitatus et peltati, circumsistentes atque jaculis petentes, in fugam ipsos verterunt. Cum autem sic universus Atheniensium exercitus jam ægre diffugeret, et *ipsorum* multi per montes ad varias vias se convertissent, quotquot non perierunt aut statim in ipso congressu, aut a Chalcidensium equitatu, ac peltatis, reliqui Eïonem se receperunt. Brasidæ vero milites, cum Brasidam ex prœlio exportassent, et servassent, adhuc spirantem in urbem importarunt. Et cognovit ille quidem suos

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 332.

ὅτι νικῶσιν οἱ [o] μετ' αὐτοῦ, [p] οὐ πολὺ δὲ διαλιπὼν ἐτελεύτησε. καὶ ἡ ἄλλη στρατιὰ, ἀναχωρήσασα μετὰ τοῦ Κλεαρίδου ἐκ τῆς διώξεως, νεκρούς τε ἐσκύλευσε, καὶ τροπαῖον [q] ἔστησε.

ια'. Μετὰ δὲ ταῦτα τὸν Βρασίδαν οἱ ξύμμαχοι, πάντες ξὺν ὅπλοις [r] ἐπισπόμενοι, [s] δημοσίᾳ ἔθαψαν ἐν τῇ πόλει πρὸ τῆς νῦν ἀγορᾶς οὔσης. καὶ [t] τολοιπὸν οἱ Ἀμφιπολῖται, περιέρξαντες αὐτοῦ τὸ μνημεῖον, [u] ὡς ἥρωΐ τε ἐντέμνουσι, καὶ τιμὰς δεδώκασιν, ἀγῶνας καὶ ἐτησίους θυσίας· καὶ τὴν ἀποικίαν ὡς οἰκιστῇ προσέθεσαν, καταβαλόντες τὰ Ἀγνώνεια οἰκοδομήματα, καὶ ἀφανίσαντες, εἴτι μνημόσυνόν που ἔμελλεν αὐτοῦ τῆς [x] οἰκίσεως περιέσεσθαι· νομίσαντες, τὸν μὲν Βρασίδαν σωτῆρά τε σφῶν γεγενῆσθαι, καὶ ἐν τῷ παρόντι ἅμα τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ξυμμαχίαν, φόβῳ τῶν Ἀθηναίων, θεραπεύοντες· τὸν δὲ Ἅγνωνα, κατὰ τὸ πολέμιον τῶν Ἀθηναίων, οὐκ ἂν ὁμοίως σφίσι ξυμφόρως

[o] Μεθ' ἑαυτοῦ *Gr.* Aug. Mosqu. et hic antea ἔπνουν. Μεθ' αὐτοῦ *Cass.* [p] Id est: οὐ μετὰ πολὺν χρόνον. οὐ πολὺν χρόνον διαλιπών. μετ' ὀλίγον. *Æ. Port.* [q] Ἔστησεν *Cass.* Aug. [r] Ἐπισπώμενοι *Reg.* [s] In Græciæ urbibus quibusdam, quos honorifice sepelire volebant, eos in urbe media et prope forum sæpius ἔθαπτον. *Xenophon.* lib. 7. Ἑλληνικῶν. Idem de Euphrone a Corinthiis sepulto testatur *Plutarchus* in Arato. Vide Des. *Heraldi* Advers. l. 1. c. 6. *Huds.* [t] Τὸ λοιπὸν *Cass. Gr.* Aug. Mosqu. cui et d. νῦν ante ἀγορ. sed add. marg. m. 1. Id. Ἀμφιπολίται, et μνῆμα. [u] Vide *Pausaniam* in Laconicis. *Aristot.* Eth. ad Nicom. l. 5. c. 7. et *Mich. Ephesium* in Commentariis ad citatum *Philosophi* locum. *Huds.* Ἐντέμνουσιν Aug. [x] Οἰκήσεως *Ar. C. Gr. Cl. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. Verba a νομίσαντες ad γεγενῆσθαι des. Mosqu. Id. mox προεκφονήσ. p. προεκφοβ.

vicisse: sed non multo *spatio* interjecto animam efflavit. Reliquus autem exercitus, qui cum Clearida erat, cum a persequendis hostibus rediisset, cadavera spoliavit, et tropæum erexit.

11. Postea vero universi socii Brasidam cum armis prosequuti, publice sepelierunt in urbe, ante forum, quod nunc est. Deinde Amphipolitani, cum ipsius monumentum septo circumdedissent, ut heroi parentarunt, et honores tribuerunt, certamina et sacrificia anniversaria: coloniam etiam ipsi, ut ejus conditori, attribuerunt, dejectis Agnonis ædificiis, omnique monumento deleto, si quid forte supererat, quod coloniæ ab eo deductæ memoriam conservare posset. existimantes, Brasidam quidem suum servatorem exstitisse, simul etiam in præsentia, propter Atheniensium metum, Lacedæmoniorum societatem ambientes. * Agnonem vero, propter Atheniensium hostium inimicitias, non æque ex

* Nam illos honores habere Agnonem, neque ita ex utilitate ipsorum, neque ita jucundum ipsis propter hostilitatem Atheniensium futurum esse. *Valla.* Huds.

οὐδ' ἂν ἡδέως τὰς τιμὰς ἔχειν. καὶ τοὺς νεκροὺς τοῖς Bell.
Ἀθηναίοις ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ, Ἀθηναίων μὲν, Pelop.
περὶ ἑξακοσίους, τῶν δ' ἐναντίων, ἑπτά· διὰ τὸ μὴ ἐκ an. 10.
παρατάξεως, ἀπὸ δὲ τοιαύτης ξυντυχίας καὶ προεκφο- Olymp. 89. 3.
βήσεως, τὴν μάχην μᾶλλον γενέσθαι. μετὰ δὲ τὴν U. C. Varr. 332.
ἀναίρεσιν οἱ μὲν ἐπ' οἴκου ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ μετὰ τοῦ Ante Sept. 21.
Κλεαρίδου τὰ περὶ τὴν Ἀμφίπολιν καθίσταντο.

ιβ'. Καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, τοῦ θέρους τελευτῶντος, [y] Ῥαμφίας, καὶ Αὐτοχαρίδας, καὶ Ἐπικυδίδας, Λακεδαιμόνιοι, ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία βοήθειαν ἦγον [z] ἐννακοσίων ὁπλιτῶν. καὶ ἀφικόμενοι ἐς Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχῖνι, καθίσταντο, ὅ τι αὐτοῖς ἐδόκει μὴ καλῶς ἔχειν. ἐνδιατριβόντων δὲ αὐτῶν, ἔτυχεν ἡ μάχη αὕτη γενομένη, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ιγ'. Τοῦ [a] δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, εὐθὺς μέχρι Post Sept. 21.
μὲν [b] Πιερίου τῆς Θεσσαλίας διῆλθον οἱ περὶ [c] τὸν mox.
Ῥαμφίαν· κωλυόντων δὲ τῶν [d] Θεσσαλῶν, καὶ ἅμα Βρασίδου τεθνεῶτος, ᾧπερ ἦγον τὴν στρατιὰν, ἀπετράποντο [e] ἐπ' οἴκου, νομίσαντες οὐδένα καιρὸν ἔτι

[y] Ῥομφία *Dan.* [z] Ἐνακοσίων *Gr. Cass.* et hic a correctore ἐννακοσίων. Mosqu. Antea ἐπὶ Θρᾴκην Mosqu. et postea, ἐνδιατριβ. αὐτοῦ. [a] Δὲ ἐπιγ. *Gr.* [b] Subintelligendum ὄρους vel χωρίου. Πίερον enim mons, et Πιερία regio Thessaliæ. *Æ. Port.* [c] Τὴν Ῥόμφαιο *Dan.* [d] Θεσσαλῶν deest *Ar.* [e] Ἐς οἶκον *Gr.* Mox νομίσ. εἶ Mosqu.

usu suo his honoribus *a se* affectum iri, nec gratos fore. Mortuos tamen Atheniensibus reddiderunt. Obierunt autem, ex Atheniensibus quidem, ad sexcentos, ex adversariis vero, septem: quia non acie instructa justum prœlium commissum fuerat; sed potius ejusmodi casu, metuque prius incusso. Cum autem Athenienses suorum cadavera sustulissent, ipsi quidem domum classe vecti redierunt. At qui cum Clearida erant, res Amphipolitanas constituebant.

12. Sub eadem æstatis extremæ tempora, Rhamphias, et Autocharidas, et Epicydidas, Lacedæmonii, nongentorum gravis armaturæ militum supplementum * in Thraciam ducere cœperant. Et cum Heracleam, quæ est in agro Trachinio, pervenissent, quicquid ipsis non recte se habere videbatur, constituerunt. Sed cum *ibi* morarentur, hoc prœlium *interea* commissum est, et hæc æstas excessit.

13. Insequutæ autem hyemis initio statim, † Rhamphias, et qui cum eo erant, ad Pierium usque Thessaliæ *montem* progressi sunt. sed cum Thessali *eos transire* prohiberent, simul etiam cum Brasidas obiisset, ad quem has copias ducebant, domum reverterunt, existimantes haudqua-

* In provinciam, quæ erat in Thracia, transportarunt etc. *Valla.* In regionem ad Thraciam adduxerunt etc. *Acacius.* *Articulus de certis locis agi indicat.* Huds.

† *Vel,* qui cum Rhamphia erant etc. Idem.

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 332.

εἶναι, τῶν τε Ἀθηναίων ἥσσῃ ἀπεληλυθότων, καὶ οὐκ ἀξιόχρεων αὐτῶν ὄντων δρᾷν τι, ὧν κἀκεῖνος ἐπενόει. μάλιστα δὲ ἀπῆλθον, εἰδότες, τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτε ἐξῄεσαν, πρὸς τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην ἔχοντας.

ιδ΄. Ξυνέβη τε εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Ἀμφιπόλει μάχην, καὶ τὴν [f] Ῥαμφίου ἀναχώρησιν ἐκ [g] Θεσσαλίας, ὥστε πολέμου μὲν μηδὲν ἔτι ἅψασθαι [h] μηδετέρους· πρὸς δὲ τὴν εἰρήνην μᾶλλον [i] τὴν γνώμην εἶχον· οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, πληγέντες ἐπί [k] τε τῷ Δηλίῳ, καὶ [l] δι᾽ ὀλίγου αὖθις ἐν Ἀμφιπόλει, [m] καὶ οὐκ ἔχοντες τὴν ἐλπίδα τῆς ῥώμης πιστὴν ἔτι, ᾗπερ οὐ προσεδέχοντο πρότερον τὰς σπονδὰς, δοκοῦντες τῇ παρούσῃ εὐτυχίᾳ καθυπέρτεροι γενήσεσθαι. καὶ τοὺς ξυμμάχους ἅμα ἐδεδίεσαν σφῶν, μὴ, διὰ τὰ σφάλματα ἐπαιρόμενοι, [n] ἐπιπλέον ἀποστῶσι. [o] μετεμέλοντό τε, ὅτι μετὰ τὰ ἐν Πύλῳ καλῶς παρασχὸν οὐ ξυνέβησαν· οἱ δ᾽ αὖ Λακεδαιμόνιοι, παρὰ γνώμην μὲν ἀποβαίνοντος σφίσι τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ ᾤοντο ὀλίγων ἐτῶν καθαιρήσειν τὴν τῶν

[f] Ῥομφίου *Dan.* [g] Θετταλίας *Gr. Huds.* Habet Θεσσαλίας. *Duck.* [h] Μηδ᾽ ἑτέρους *Gr.* [i] Τὴν γνώμην εἶχον omittunt *Ar. C. Dan.* [k] Τε omittunt *Cl. Reg. Cass.* Aug. [l] Δι᾽ ὀλίγον *C.* [m] Καὶ deest *Ar. C. Dan.* [n] Ἐπὶ πλέον *Cass.* Aug. qui et mox, παραγνώμην. ἀπιστῶσι Mosqu. p. ἀποστ. [o] Μετεμέλλοντό τε *C. Ald. Flor. Bas.*

quam amplius *hujus supplementi longius ducendi* tempus opportunum esse, tum quod Athenienses prœlio victi discessissent, tum quod ipsi idonei non essent ad peragendum aliquid *eorum*, quæ Brasidas animo conceperat. Præcipue vero discesserunt, quod scirent, quum domo exissent, Lacedæmonios ad pacem magis animos habuisse propensos.

14. Accidit etiam, ut, statim post prœlium ad Amphipolin commissum et Rhamphiæ ex Thessalia reversionem, neutri ullam belli partem amplius attingerent; sed animos ad pacem potius propensos haberent. Athenienses quidem, quod et apud Delium, et paulo post rursus ad Amphipolin, cladem accepissent, nec certam virium spem amplius haberent, qua freti fœdera prius admittere noluerant, existimantes, se propter præsentem felicitatem superiores evasuros. Præterea suos socios reformidabant, ne propter *suas* belli offensiones elati, magis *a se* deficerent. Eosque pœnitebat, quod post res ad Pylum gestas, idoneam occasionem nacti, compositionem non fecissent. * Lacedæmonios vero vicissim *pœnitebat,* quod bellum ipsis præter opinionem eveniret, in quo,

* Lacedæmonii vero vicissim *ad pacem inclinabant,* quod bellum etc. *Alii.* Huds.

Ἀθηναίων δύναμιν, εἰ τὴν γῆν τέμνοιεν, περιπεσόντες δὲ τῇ ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορᾷ, οἵα οὔπω γεγένητο τῇ Σπάρτῃ, καὶ λῃστευομένης τῆς χώρας ἐκ [p] τῆς Πύλου καὶ [q] Κυθήρων, αὐτομολούντων τε τῶν Εἱλώτων· καὶ ἀεὶ προσδοκίας οὔσης, μή τι καὶ οἱ ὑπομένοντες, τοῖς ἔξω πίσυνοι, πρὸς τὰ παρόντα σφίσιν, ὥσπερ καὶ πρότερον, [r] νεωτερίσωσι. ξυνέβαινε δὲ, καὶ πρὸς τοὺς Ἀργείους [s] αὐτοῖς τὰς τριακονταετεῖς σπονδὰς [t] ἐπ' ἐξόδῳ εἶναι· καὶ ἄλλας οὐκ ἤθελον σπένδεσθαι οἱ Ἀργεῖοι, εἰ μή τις αὐτοῖς τὴν Κυνουρίαν γῆν ἀποδώσει. [u] ὥστ' ἀδύνατα εἶναι ἐφαίνετο, Ἀργείοις καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμεῖν. τῶν τε ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων ὑπώπτευόν τινας ἀποστήσεσθαι πρὸς τοὺς Ἀργείους· [x] ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 332.

ιε΄. Ταῦτ' οὖν ἀμφοτέροις αὐτοῖς λογιζομένοις ἐδόκει ποιητέα εἶναι ἡ ξύμβασις, καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐπιθυμίᾳ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι. ἦσαν γὰρ οἱ Σπαρτιᾶται αὐτῶν πρῶτοί τε, καὶ ὁμοίως σφίσι ξυγγενεῖς. ἤρξαντο μὲν οὖν καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν αὐτῶν [y] πράσσειν. ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι [z] οὔπως ἤθελον, εὖ φερόμενοι, ἐπὶ τῇ ἴσῃ καταλύ-

[p] Τῆς Πύλου καὶ non agnoscit *C.* [q] Κυθαίρων *Dan.* Mox εἱλώτ. Aug. et οἱ d. Mosqu. ante ὑπομ. [r] Νεωτερίσωσιν *Gr.* [s] Τὰς τριακονταετεῖς αὐτοῖς *Reg.* [t] Ἐπ' ἐξόδων *C. Dan.* [u] Ὥστε *Reg.* [x] Ὥσπερ *Ar. C.* [y] Πράττειν *Ar.* Antea Σπαρτιᾶται Mosqu. et ita semper. [z] Οὔπω *Marg. Ar. Cl. Gr. Reg. Dan.*

intra paucos annos Atheniensium potentiam *a se* eversum iri putarant, si *ipsorum* agrum vastarent. Sed *et eo magis*, cum in illam calamitatem incidissent, quam in insula *Sphacteria* acceperant, *quæ talis fuerat*, qualis nunquam ante Spartæ contigerat; cumque ager latrociniis infestaretur ab illis, qui e Pylo et Cytheris prodibant; et Helotes ad hostes transfugerent; et suspicio semper esset, ne et illi, qui *domi* remanebant, confisi iis, qui extra erant, pro præsenti rerum suarum statu, sicut et prius, aliquas res novas molirentur. Huc accedebat, quod tricennale fœdus cum Argivis ictum jam exibat; nec aliud Argivi inire volebant, nisi quis agrum Cynurium ipsis restitueret. Itaque putabant, se non posse simul bellum cum Argivis et Atheniensibus gerere. Quinetiam nonnullas Peloponnesi civitates a se ad Argivos defectionem facturas suspicabantur: quod etiam accidit.

15. Hæc igitur utrisque reputantibus, compositio facienda videbatur: nec minus Lacedæmoniis, virorum, qui in insula capti fuerant, recipiendorum desiderio. Nonnulli enim ipsorum erant et Spartani, et viri primarii, et propter parem dignitatem cum ipsis *primariis* cognatione conjuncti. Quamobrem etiam statim post ipsos captos agere cœperant: sed Athenienses, quod rem feliciter gererent, bellum æquis conditionibus nondum deponere volebant. Sed

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 332.

εσθαι. σφαλέντων δὲ αὐτῶν [a]ἐπὶ τῷ Δηλίῳ, παραχρῆμα οἱ Λακεδαιμόνιοι, γνόντες, νῦν [b]μᾶλλον ἂν ἐνδεξομένους, ποιοῦνται τὴν ἐνιαύσιον ἐκεχειρίαν, ἐν ᾗ ἔδει ξυνιόντας καὶ περὶ τοῦ πλείονος χρόνου βουλεύεσθαι.

ιϛ'. Ἐπειδὴ [c]δὲ καὶ ἡ ἐν Ἀμφιπόλει ἧσσα τοῖς Ἀθηναίοις [d]ἐγεγένητο, καὶ ἐτεθνήκει Κλέων τε καὶ Βρασίδας, οἵπερ [e]ἀμφοτέρωθεν μάλιστα ἠναντιοῦντο τῇ εἰρήνῃ, ὁ μὲν, διὰ τὸ εὐτυχεῖν τε καὶ τιμᾶσθαι ἐκ τοῦ πολεμεῖν, ὁ δὲ, γενομένης ἡσυχίας καταφανέστερος νομίζων ἂν εἶναι κακουργῶν, καὶ ἀπιστότερος διαβάλλων· [f]τότε [g]δὲ ἑκατέρᾳ τῇ πόλει σπεύδοντες [h]τὰ μάλιστα τὴν ἡγεμονίαν, Πλειστοάναξ τε ὁ Παυσανίου, βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, καὶ Νικίας ὁ Νικηράτου, πλεῖστα τῶν τότε εὖ φερόμενος ἐν στρατηγίαις, πολλῷ δὴ μᾶλλον προεθυμοῦντο· Νικίας μὲν, βουλόμενος, [i]ἐν ᾧ ἀπαθὴς ἦν, καὶ [k]ἠξιοῦτο διασώσασθαι τὴν εὐτυχίαν, καὶ ἔς τε τὸ αὐτίκα πόνων πεπαῦσθαι καὶ αὐτὸς, καὶ τοὺς πολίτας παῦσαι, [l]καὶ τῷ μέλλοντι χρόνῳ καταλιπεῖν ὄνομα, ὡς οὐδὲν σφήλας τὴν πόλιν διεγένετο· νο-

[a] Ἐν *Reg.* [b] Μᾶλλον δεξαμένους *C. Dan.* Ἂν abest a *Gr.* [c] Δὲ omittunt *Ar. C. Dan.* [d] Ita ex emendatione *Gr.* fuerat ἐγένετο. [e] Id est: ἐξ ἀμφοτέρας πόλεως, ὁ μὲν ἐκ Σπάρτης· ὁ δὲ ἐξ Ἀθηνῶν. *Æ. Port.* Mox διατὸ Mosqu. Verba ὁ μὲν—διαβάλλων olim parentheseos inclusa erant signis. [f] Τότε δὲ οἱ ἐν ἑκατέρᾳ *Gr. Reg.* [g] Δὴ *Ar. C.* [h] Τὰ μάλιστα *Ar. Cass. Gr.* Aug. Τὴν ante ἡγεμ. d. Mosqu. [i] Scilicet χρόνῳ. *Huds.* [k] Ἠξίου τὸ διασ. *Gr. Reg. Cass.* Aug. Ἀξιοῦτο Mosqu. et mox, ἔν τε τῷ αὐτίκα. [l] Καὶ ἐν τῷ μ. *Gr.*

cum ipsi cladem ad Delium accepissent, confestim Lacedæmonii, quod scirent tunc facilius admissuros, annuas inducias fecerunt, per quarum tempus oportebat colloquia habentes de longiore *pacis* tempore consultare.

16. Postea vero quam et ad Amphipolin Athenienses cladem acceperunt, et Cleon et Brasidas mortem oppetierunt, qui utrinque paci maxime adversabantur (hic quidem, quod rem in bello feliciter gereret, ac honores ideo consequeretur: ille vero, quod rebus pacatis sua flagitia manifestiora fore, * suamque autoritatem in obtrectando imminutum iri putaret.) tunc vero in utraque civitate, duo, qui ad principatum maxime properabant, Plistoanax Pausaniæ *filius*, Lacedæmoniorum rex; et Nicias Nicerati *filius*, qui eorum, qui tunc vivebant, in re militari longe felicissimus erat, multo magis animis erant propensis. Ac Nicias quidem, quod interea, dum nullam cladem accepisset, et autoritatem obtineret, felicitatem conservare, et cum in præsentia tam se ipsum quam cives laboribus liberare, tum etiam posteritati nomen relinquere vellet, quod rempublicam in nullum discrimen unquam adduxis-

* Et minus habiturum fidei in obtrectando. *Valla.* Minusque fidei suis calumniis futurum. *Acacius.* Huds.

μίζων, ἐκ τοῦ ἀκινδύνου τοῦτο ξυμβαίνειν, καὶ ὅστις ἐλάχιστα τύχῃ [m] αὐτὸν παραδίδωσι, τὸ δὲ ἀκίνδυνον, τὴν εἰρήνην παρέχειν· Πλειστοάναξ δὲ, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν διαβαλλόμενος περὶ τῆς καθόδου, καὶ ἐς ἐνθυμίαν τοῖς Λακεδαιμονίοις [n] ἀεὶ προβαλλόμενος ὑπ᾿ αὐτῶν, ὁπότε [o] τὶ πταίσειαν, ὡς διὰ τὴν ἐκείνου κάθοδον παρανομηθεῖσαν ταῦτα [p] ξυμβαίνει. τὴν γὰρ πρόμαντιν τὴν ἐν Δελφοῖς ἐπητιῶντο αὐτὸν πεῖσαι [q] μετ᾿ Ἀριστοκλέους τοῦ ἀδελφοῦ, ὥστε χρῆσαι Λακεδαιμονίοις, [r] ἐπιπολὺ [s] τάδε [t] θεωροῖς [u] ἀφικνουμένοις, Διὸς υἱοῦ ἡμιθέου τὸ σπέρμα ἐκ τῆς ἀλλοτρίας [x] εἰς τὴν ἑαυτῶν ἀναφέρειν· εἰ δὲ μὴ, [y] ἀργυρέᾳ εὐλάκᾳ εὐλάξειν. χρόνῳ δὲ [z] προτρέψαι τοὺς Λακεδαιμονίους φεύγοντα αὐτὸν ἐς Λύκαιον, διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ποτὲ μετὰ δώρων [a] δοκοῦσαν ἀναχώρησιν, καὶ ἥμισυ τῆς οἰκίας τοῦ ἱεροῦ τότε τοῦ Διὸς οἰκοῦντα, φόβῳ [b] τῶν Λακεδαιμονίων, [c] ἔτι

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 332.

[m] Αὐτὸν *Reg. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. [n] Ἀεὶ deest *Reg.* [o] Τὶ abest a *Reg.* [p] Ξυμβαίνοι *Ar. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. Ξυμβαίνει et super ultima syllaba οι *Gr.* [q] Μετὰ *Cass.* Aug. [r] Ἐπὶ πολὺ *C. Gr.* Ἐπί πολυ Mosqu. [s] Τάδε εἰπεῖν θεωροῖς *Gr. Reg.* [t] Θεωροὶ, οἱ θεοπρόποι *Hesych.* Θεωροὶ, οἱ εἰς θεοὺς πεμπόμενοι *Harpocrat.* et qui his præerat Ἀρχιθέωρος dicebatur. Vide *Valesii* notas ad *Harpocr.* Quid differant πρέσβεις et θεωροὶ, declarat *Plutarchi* locus in Demetrio. *Huds.* [u] Ἀφικομένοις *Ar. C. Dan.* [x] Ἐς *Cass.* Aug. Mosqu. [y] *Id est:* Fame laboraturos esse. Vide *Schol.* Εὐλάκα et εὐλάξειν vocabula Laconica peculiaria. Vide *Meursii* Miscell. Lacon. l. 3. c. 6. 7. Εὐλάχᾳ εὐλάξειν *Cl.* in marg. *Huds.* Ἀργυρέαν εὔλακα εὐλάξειν *Reg.* Ἀργύραις εὐλὰ καὶ εὐλάξειν *Gr.* [z] Περιτρέψαι *Dan.* [a] Δόκησιν *Marg. C. Cl.* et δοκήσεως in marg. *Huds.* Δόκησιν *Cass. Dan.* Sed *Cass.* in marg. manu recenti γρ. δοκοῦσαν. Δόκησιν Mosqu. Aug. hic a correct. post δόκ. voc. eras. [b] Τῷ *Ar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass. Schol.* Aug. [c] Ἔτει *Ar. C.* atque ita scribendum esse monuit *Fr. Port.* Sic et *Dan.* Ἔτη et inter versus recenti manu ἔτει *Reg.* Ἔτει *Gr.* in marg. Mosqu.

set. existimabat autem, hoc ita demum contingere posse, si nullum periculum adiretur, et *ei*, qui se ipsum fortunæ minime committeret: hanc vero periculorum vitationem a pace *mortalibus* præberi *putabat.* Plistoanax vero, quod propter *suum in patriam ab exsilio* reditum, ab inimicis per obtrectationem accusaretur, et Lacedæmoniorum animis, quotiescunque cladem aliquam accepissent, ab illis quasi religio semper objiceretur, quod propter ipsius reditum contra leges ipsi concessum hæc acciderent. Criminabantur enim ipsum cum fratre Aristocle vatem, quæ Delphis erat, induxisse, ut Lacedæmoniis Theoris, qui ad oracula petenda eo proficiscebantur, hæc diu responderet; ut Jove sati semidei prolem ex alieno solo in suum reducerent, alioqui argenteo vomere araturos. Tandem vero *eandem vatem* Lacedæmonios impulisse ad eum, qui in Lycæum confugerat, propter suspicionem munerum quondam *ab hostibus* acceptorum, ut ex Attica, *ea non vastata,* domum rediret, et qui dimidiatas ædes templi Jovis, Lacedæmoniorum

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 332.

ἑνὸς δέοντι εἰκοστῷ, τοῖς ὁμοίοις χοροῖς καὶ θυσίαις καταγαγεῖν, ὥσπερ ὅτε [d] τοπρῶτον Λακεδαίμονα κτίζοντες, τοὺς βασιλέας καθίσταντο.

ιζ΄. Ἀχθόμενος οὖν τῇ διαβολῇ ταύτῃ, καὶ νομίζων, ἐν εἰρήνῃ μὲν, οὐδενὸς σφάλματος γιγνομένου, καὶ ἅμα τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς ἄνδρας κομιζομένων, κἂν [e] αὐτὸς τοῖς ἐχθροῖς ἀνεπίληπτος εἶναι· πολέμου δὲ καθεστῶτος, ἀεὶ ἀνάγκην εἶναι, τοὺς προὔχοντας ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν διαβάλλεσθαι, προὐθυμήθη τὴν ξύμβασιν. καὶ τόν τε χειμῶνα τοῦτον ἦσαν ἐς λόγους, καὶ [f] πρὸς τὸ ἔαρ ἤδη παρασκευή τε προεπανεσείσθη ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, περιαγγελλομένη κατὰ πόλεις ὡς [g] ἐπιτειχισμὸν, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἐσακούοιεν· καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν συνόδων, ἅμα πολλὰς δικαιώσεις προενεγκόντων ἀλλήλοις, ξυνεχωρεῖτο, ὥστε, ἃ ἑκάτεροι πολέμῳ ἔσχον, ἀποδόντας, τὴν εἰρήνην ποιεῖσθαι, Νίσαιαν δ' ἔχειν Ἀθηναίους· (ἀνταπαιτούντων γὰρ Πλάταιαν, οἱ [h] Θηβαῖοι ἔφασαν, οὐ βίᾳ, ἀλλ' ὁμολογίᾳ, αὐτῶν προσχωρησάντων, καὶ οὐ προδόντων, ἔχειν τὸ χωρίον· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ τὴν Νίσαιαν·)

[d] Πρῶτον *Cass.* Τὸ πρῶτον *Gr.* Aug. Mosqu. [e] Αὐτοῖς *Gr.* [f] Ἐς *Reg.* Mox προανισείσθη Mosqu. [g] Ἐπὶ τειχισμὸν *Gr.* [h] Ἀθηναῖοι, et in marg. Θηβαῖοι *Gr.*

metu, tunc incolebat, undevicesimo *post illud oraculum editum* anno, ejusmodi choris atque sacrificiis *in patriam* reducendum, quibus, quum primum Lacedæmonem condiderunt, reges creatos prosequi instituerant.

17. Plistoanax igitur hanc *inimicorum* criminationem graviter ferens, et existimans, in pace quidem, si nulla belli offensio contingeret, simul etiam si Lacedæmonii suos reciperent, se quoque inimicorum criminationibus minus obnoxium fore; sed belli tempore semper necesse esse civitatis principes, propter calamitates, criminationibus obnoxios esse: *idcirco* ad compositionem animo erat propenso. Atque per illam hyemem in colloquium iverunt. Et vere jam instante, apparatus a Lacedæmoniis *hosti* palam intentatus fuit, et nuntiis per civitates circummissis significatus, * ut ad munitiones *in agro Attico* exstruendas *se prepararent,* ut Athenienses dicto facilius audientes essent. Cum autem in conciliis, post multa postulata ultro citroque ab utrisque in medium prolata, conveniret, ut pax fieret ea conditione, ut utrique redderent ea, quæ bello cepissent: sed Athenienses Nisæam retinerent. (Nam cum Platæam vicissim repeterent, Thebani responderunt, se hanc urbem tenere neque vi, neque proditione; sed deditione ab ipsis facta. Quamobrem Athenienses quoque eodem modo Nisæam *a se teneri dixe-*

* Quasi castella in Attica communituri essent etc. *Alii.* Huds.

τότε δὴ παρακαλέσαντες τοὺς ἑαυτῶν ξυμμάχους οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ψηφισαμένων, πλὴν Βοιωτῶν, καὶ Κορινθίων, καὶ Ἠλείων, καὶ Μεγαρέων, τῶν ἄλλων, ὥστε καταλύεσθαι, (τούτοις δὲ οὐκ ἤρεσκε τὰ πρασσόμενα,) ποιοῦνται τὴν ξύμβασιν, [i] καὶ ἐσπείσαντο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. [k] καὶ ὤμοσαν ἐκεῖνοί τε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους τάδε.

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 33⅔.

ιη'. " ΣΠΟΝΔΑΣ ἐποιήσαντο Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι κατὰ τάδε, καὶ ὤμοσαν κατὰ πόλεις, Περὶ μὲν τῶν ἱερῶν τῶν κοινῶν, θύειν, καὶ ἰέναι, καὶ μαντεύεσθαι, καὶ θεωρεῖν κατὰ τὰ πάτρια τὸν βουλόμενον, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἀδεῶς. [l] τὸ δ' ἱερὸν, καὶ τὸν νεὼν τὸν ἐν Δελφοῖς τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ Δελφοὺς, αὐτονόμους εἶναι, καὶ αὐτοτελεῖς, καὶ αὐτοδίκους καὶ [m] αὐτῶν, καὶ τῆς [n] γῆς τῆς ἑαυτῶν, κατὰ τὰ πάτρια. ἔτη δὲ εἶναι τὰς σπονδὰς πεντήκοντα Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις [o] τοῖς Ἀθηναίων, καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις [p] τοῖς Λακεδαιμονίων, ἀδόλους καὶ ἀβλαβεῖς, καὶ κατὰ γῆν

[i] Ἐσπείσαντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. reliqua desunt. *Gr.* Ante Μεγαρ. καὶ ἄλλων Mosqu. [k] Sic distinguendum censet *Fr. Port.* καὶ ὤμοσαν ἐκεῖνοί τε π. τ. Α. τάδε. ita ut in posteriore clausula ἀπὸ κοινοῦ repetatur τὸ ὤμοσαν. *Huds.* [l] Τὸ δὲ ἱερὸν *Reg.* [m] Αὑτῶν *C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* [n] Γῆς ἑαυτῶν *Gr.* Αὑτῶν Aug. [o] Τῶν Ἀθ. *Reg.* Mosqu. Τοῖς Ἀθηναίων, καὶ Λακεδαιμονίοις, καὶ τοῖς ξυμμάχοις absunt a *Cass.* sed deinde in marg. adscripta sunt. Τῶν Λακεδαιμονίων Ἀθηναίων καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις. Sed τῶν Λακεδαιμονίων Ἀθηναίων punctis subscriptis notata sunt. *Gr.* [p] Τῶν Λακ. *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Dan.*

runt.) Tunc igitur Lacedæmonii, cum suos socios advocassent, et cæteri omnes, præter Bœotos, et Corinthios, et Eleos, et Megarenses (his enim quæ fiebant haud placebant) decretum de bello finiendo fecissent, compositionem fecerunt, et fœdus cum Atheniensibus percusserunt, et jurejurando confirmarunt, et *vicissim* illi apud Lacedæmonios hæc, *quæ sequuntur, jurejurando confirmarunt.*

18. " Fœdera fecerunt Athenienses, et Lacedæmonii, et *utrorumque* socii, istis conditionibus, et in singulis civitatibus *hæc* jurejurando rata habuerunt. Quod attinet ad publica templa, licere cuilibet tuto terra marique *eo* proficisci, et immolare, et oracula consulere, et sacrorum procuratores ad ea consulendum mittere, patrio instituto. Fanum vero templumque Apollinis, quod est Delphis, ipsosque Delphos liberos esse, ita ut utantur suis legibus, suis vectigalibus, suisque judiciis in decidendis controversiis tum eorum, qui in urbe habitant, tum eorum, quos in sua ditione habent, *idque* patrio instituto. Esse porro fœdera annos quinquaginta Atheniensibus ac Lacedæmoniis et utrorumque sociis sincera et innoxia

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 33⅔.

καὶ κατὰ [q] θάλασσαν. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ, μήτε Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους [r] ἐπ᾽ Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, μήτε Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, μήτε τέχνῃ, μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ. [s] ἣν δέ τι διάφορον ᾖ πρὸς ἀλλήλους, [t] δικαίῳ χρήσθων, καὶ ὅρκοις, καθότι ἂν ξύνθωνται. ἀποδόντων δὲ Ἀθηναίοις Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Ἀμφίπολιν. ὅσας δὲ πόλεις παρέδοσαν Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίοις, ἐξέστω ἀπιέναι, [u] ὅποι ἂν [x] βούλονται, αὐτοὺς, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔχοντας· τὰς δὲ πόλεις, [y] φερούσας τὸν φόρον τὸν ἐπ᾽ Ἀριστείδου, αὐτονόμους εἶναι. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν Ἀθηναίους, μηδὲ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὶ κακῷ, ἀποδιδόντων τὸν φόρον, ἐπειδὴ αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο. [z] εἰσὶ δὲ αἵδε, Ἄργιλος, Στάγειρος, Ἄκανθος, Σκῶλος, Ὄλυνθος, Σπάρτωλος. [a] ξυμμάχους [b] δ᾽ εἶναι [c] μηδετέρων, [d] μήτε Λακεδαιμονίων, [e] μήτε

[q] Θάλατταν *Gr.* Mox φέρειν p. ἐπιφ. Mosqu. [r] Ἐπ᾽ Ἀθήνας *Ar. C.* Ἐπ᾽ Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους desunt *Reg.* [s] Ἦν δέ που καὶ διάφορον *Ar.* Ἦν δέ τι καὶ διάφορον *C. Dan.* Διόφορον Mosqu. [t] Δίκαις *Marg. Ar. Gr. Schol. Reg.* et in marg. manu rec. *Cass.* [u] Ὅπη ἂν *Cl.* [x] Βούλωνται *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Aug. *Cass.* et *Gr.* sed emendatum e βούλονται. [y] Τὰς φερούσας τ. φ. τ. ἐ. Ἀ. *Ar. C.* Mosqu. et mox hic μὴ δὲ. Hoc tributum constitutum ab Aristide, ut testatur *Scholiastes* ad pag. 54. erat autem talentorum quadringentûm sexaginta, teste *Thucydide* p. 54. auctum erat a Pericle, ut clare indicat *Plutarchus* in Aristide, citans locum *Thucyd.* p. 92. Vide *Meursium* de Fortuna Athen. c. 7. *Huds.* Τὰς φερούσας etiam *Dan.* [z] Εἰσὶ δὲ αἱ πόλεις αἵδε *Gr.* Εἰσὶ δὲ Ἀργ. *C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. ex alicujus tamen emendatione αἵδε reponitur in *Cod. Ar.* Εἰσὶ δὲ Ἀγρ. *Cl. Huds.* Εἰσὶ δὲ Ἄργιλος *Cass. Dan.* Aug. Antea Mosqu. τῶν μὴ ἀποδιδ. φόρον. [a] Συμμάχους *Gr.* et paullo post, ubi ita etiam *Reg.* Antea Σπάρτολος Mosqu. [b] Δὲ εἶναι *Ar. C.* [c] Μηδ᾽ ἑτέρων *Gr.* Mosqu. [d] Μήτε Ἀθηναίων μήτε Λακεδαιμονίων *Gr.* [e] Μήτε μὴν Ἀθηναίων *Cam.*

terra marique. Item neque Lacedæmoniis, neque Atheniensibus, eorumve sociis, arma sibi invicem inferre damni dandi causa, ulla vel arte vel machinatione liceat. Si qua controversia inter eos oriatur, jure agant, et jurejurando, prout inter eos convenerit. Lacedæmonii vero, eorumque socii Amphipolin Atheniensibus reddant. Incolis vero civitatum, quascunque Lacedæmonii Atheniensibus tradiderunt, cum suis facultatibus abire liceat, quocunque voluerint. Ipsæ vero civitates liberæ sint, ita tamen, ut pendant tributum, quod Aristidis tempore impositum pendebant. Quoniam autem fœdera facta sunt, Atheniensibus, eorumque sociis jus ne sit, arma nocendi causa illis inferre, si tributum pendant. Illarum autem civitatum hæc sunt nomina, Argilus, Stagirus, Acanthus, Scolus, Olynthus, Spartolus. Neutrorum vero, aut Lacedæmoniorum, aut Atheniensium, sociæ sint. Quod si Atheni-

Ἀθηναίων. ἣν δὲ Ἀθηναῖοι πείθωσι τὰς πόλεις, βουλομένας ταύτας ἐξέστω ξυμμάχους ποιεῖσθαι [f] αὐτοὺς Ἀθηναίοις. Μηκυβερναίους δὲ, καὶ Σαναίους, καὶ [g] Σιγγαίους, οἰκεῖν τὰς [h] πόλεις τὰς ἑαυτῶν, καθάπερ Ὀλύνθιοι καὶ Ἀκάνθιοι. ἀποδόντων δὲ Ἀθηναίοις Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Πάνακτον· ἀποδόντων δὲ καὶ [i] οἱ Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίοις Κορυφάσιον, καὶ Κύθηρα, καὶ Μεθώνην, καὶ Πτελεὸν, καὶ Ἀταλάντην, καὶ τοὺς ἄνδρας, ὅσοι εἰσὶ Λακεδαιμονίων ἐν τῷ δημοσίῳ [k] τῶν Ἀθηναίων, ἢ ἄλλοθί που, [l] ὅσης Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν, ἐν δημοσίῳ, καὶ τοὺς ἐν Σκιώνῃ [m] πολιορκουμένους Πελοποννησίων ἀφεῖναι, καὶ τοὺς ἄλλους, ὅσοι Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι [n] ἐν Σκιώνῃ εἰσὶ, καὶ ὅσους Βρασίδας [o] ἐσέπεμψε· καὶ εἴτις [p] τῶν ξυμμάχων τῶν Λακεδαιμονίων [q] ἐν Ἀθήναις ἐστὶν [r] ἐν τῷ δημοσίῳ, ἢ ἄλλοθί που, ἧς Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν, ἐν δημοσίῳ. ἀποδόντων δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, [s] οὕστινας ἔχουσιν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων, [t] κατὰ ταυτά. Σκιωναίων δὲ, καὶ Τορωναίων, καὶ Σερμυλίων,

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 33$\frac{2}{3}$.

[f] Ad πολίτας refertur. *Huds.* [g] Συγγαίους *Cass. Bas.* Σιγγίους *Reg. Gr.* Ξιγγίους Mosqu. et Μηκυβερνίους. [h] Πόλεις τὰς desunt *Cam.* Mox ἀποδ. Ἀθ. καὶ Λακεδ. Mosqu. [i] Οἱ omittunt *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. [k] Τῷ *Reg. Cass.* Aug. [l] Ὅσοις *Cass.* [m] Καθημένους *Reg.* [n] Ἐν τῇ Σκιώνῃ *Ar.* Mox εἰσιν Mosqu. [o] Εἰσέπεμψε *Reg. Gr.* [p] Τῶν deest *Gr.* [q] Ἐν Ἀθηναίοις *Cass.* [r] Ἐν τῷ δημοσίῳ ἀποδόντων. quæ desunt, in margine scribuntur. *Cass.* Aug. m. 1. Mox ἄλλο δή που et ἐν τῷ δημ. Mosqu. [s] Εἴ τινας *Gr. Reg.* Antea οἱ Λακεδ. Mosqu. [t] Κατατανυτὰ *Reg. Cass.* Aug.

enses his civitatibus persuadere possint, *ut societatem secum inire velint*, Atheniensibus societatem cum ipsis volentibus facere liceat. Mecybernæi vero, et Sanæi, et Singæi, suas ipsorum urbes incolant, quemadmodum Olynthii, et Acanthii. Lacedæmonii vero, eorumque socii Panactum Atheniensibus reddant. Et vicissim Athenienses reddant Lacedæmoniis Coryphasium, et Cythera, et Methonem, et Pteleum, et Atalantem, * et quoscunque Lacedæmoniorum captivos in carcere, vel Athenis, vel alibi intra suæ ditionis fines habent. Item dimittant Peloponnesios, qui Scionæ obsidentur, cæterosque Lacedæmoniorum socios, quotquot sunt Scionæ, et quotquot Brasidas eo misit. si quis denique Lacedæmoniorum socius vel Athenis, vel alibi, intra fines imperii, quod Athenienses habent, in carcere detinetur, *eum missum faciant*. Vicissim etiam Lacedæmonii, eorumque socii *Atheniensibus* eodem modo reddant quoscunque Atheniensium, sociorumve penes se habent. De Scionæis vero, et Toronæis, et Sermyliis, et si quam aliam civitatem habent Athe-

* Et cives Lacedæmonios, quicunque in publica Atheniensium custodia, aut alibi in ditione ipsorum publice captivi tenentur etc. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 33⅔.

καὶ εἴτινα ἄλλην πόλιν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι, Ἀθηναίους βουλεύεσθαι περὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων πόλεων, ὅ τι ἂν δοκῇ αὐτοῖς. [u] ὅρκους δὲ ποιήσασθαι Ἀθηναίους πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κατὰ πόλεις. ὀμνύντων δὲ τὸν ἐπιχώριον ὅρκον ἑκάτεροι τὸν μέγιστον ἐξ ἑκάστης πόλεως. ὁ [x] δ' ὅρκος, ἔστω ὅδε· [y] Ἐμμένω ταῖς ξυνθήκαις, καὶ ταῖς σπονδαῖς ταῖσδε, δικαίως καὶ ἀδόλως. ἔστω δὲ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις [z] κατὰ ταῦτα ὅρκος πρὸς Ἀθηναίους. τὸν δὲ ὅρκον ἀνανεοῦσθαι κατ' ἐνιαυτὸν ἀμφοτέρους. στήλας δὲ στῆσαι Ὀλυμπιάσι, καὶ Πυθοῖ, καὶ [a] Ἰσθμῷ, [b] καὶ ἐν Ἀθήναις [c] ἐν πόλει, καὶ ἐν Λακεδαίμονι [d] ἐν Ἀμυκλαίῳ. εἰ δέ τι ἀμνημονοῦσιν [e] ὁποτεροιοῦν, καὶ [f] εἴ του πέρι λόγοις δικαίοις [g] χρωμένοις, εὔορκον εἶναι [h] ἀμφοτέροις [i] ταύτῃ μεταθεῖναι, [k] ὅπῃ ἂν δοκῇ ἀμφοτέροις, Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις."

[u] Ὅρκους δὲ ποιήσεσθαι legisse videtur *Valla*. *Huds*. Ὅρκους Mosqu. et antea δοκῷ et mox ὅρκον. [x] Δὲ *Gr*. [y] Ἐμμενῶ malit *Fr. Port*. [z] Καὶ κατὰ τ. *Cass*. Aug. Καταταυτὰ *Reg*. [a] Ἐν Ἰσθμῷ. Ἰσθμοῖ. *Æ. Port*. [b] Καὶ Ἀθήναις *Cl. Gr. Cass*. Aug. Mosqu. Καὶ Ἀθήνησιν *Reg*. [c] Id est, ἐν Ἀκροπόλει. Nam ἡ Ἀκρόπολις (inquit *Thucyd*. l. 2.) ἡ νῦν οὖσα, πόλις ἦν. et hinc factum, ut Πόλις etiam, sive Urbs diceretur. Vide *Meursii* Cecropiam c. 3. *Huds*. [d] Scil. ἐν τῷ τοῦ Ἀπόλλωνος Ἀμυκλαίου ἱερῷ. Amyclæ, civitas Laconiæ, sacra Apollini, in qua Τέμενος Ἀπόλλωνος σχεδὸν ἐπιφανέστατον (ut inquit *Polyb*. l. 5.) τὸ κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἱερῶν. Vide *Meursii* Miscell. Lacon. l. 4. c. 2. *Huds*. Ἀμυκλέῳ *Reg*. *Gr*. in quo deinde αι inter versus scriptum est. [e] Ὁπότεροι οὖν *Ald*. *Flor*. *Bas*. Ἀμνημονοῦσι καὶ ὁπ. *Reg*. Ἀμνημονοῦσι καὶ ὁπότεροι οὖν *Gr*. [f] Hic in *Cass*. aliud pro εἴ scriptum ac deinde emendatum fuerat. Sed neque vetus scriptura, neque emendatio legi poterat. in marg. erat γρ. κατὰ τοῦ. Εἴτου Aug. a corr. fuerat οἱ τοῦ. Ὅτου Mosqu. [g] Χρωμένους *Reg*. *Gr*. et ab emendatione *Cass*. pro vetere scriptura χρωμένοις. [h] Ἀμφοτέρους *Gr*. [i] Ταύτῃ deest *Ar. C. Dan*. Ταύτη Aug. [k] Ὅπῃ *Cass*. Aug. Mox μεταθηναι Mosqu. sine circumfl. et δοκεῖ.

nienses, Athenienses de ipsis, et de aliis civitatibus, arbitratu suo statuant. Iidem etiam apud Lacedæmonios, eorumque socios, in singulis civitatibus jusjurandum jurent. Utrique autem jusjurandum more patrio receptum, quod in utraque civitate maximum habetur, jurent. Jusjurandum autem in hæc verba juretur: Stabo his pactis, atque his fœderibus, sincere et sine dolo. Lacedæmonii autem eorumque socii jusjurandum eodem modo apud Athenienses jurent. Hoc autem utrique quotannis renovent, et cippos erigant Olympiæ, Pythone, in Isthmo, et Athenis in arce, et Lacedæmone in Amyclæo. Si quid autem alterutri per oblivionem prætererint, et si quid rectis rationibus *utrinque* allatis discussum, *mutandum utrisque visum fuerit*, *id* in iis locis *tabulisve* mutare fas sit, eo modo, quo utrisque, Atheniensibus et Lacedæmoniis, visum fuerit.

ιθ΄. Ἄρχει δὲ [1] τῶν σπονδῶν Ἔφορος Πλειστόλας, Ἀρτεμισίου μηνὸς τετάρτῃ φθίνοντος. ἐν δὲ Ἀθήναις, Ἄρχων Ἀλκαῖος, Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἕκτῃ φθίνοντος. ὤμνυον δὲ οἵδε, καὶ ἐσπένδοντο, Λακεδαιμονίων μὲν, Πλειστόλας, Δαμάγητος, Χίονις, Μεταγένης, Ἄκανθος, [m] Δάϊθος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας, Ζευξίδας, [n] Ἀνθίππος, [o] Τέλλης, [p] Ἀλκινίδας, Ἐμπεδίας, [q] Μηνᾶς, Λάμφιλος· Ἀθηναίων δὲ, οἵδε, Λάμπων, Ἰσθμιόνικος, Νικίας, Λάχης, Εὐθύδημος, [r] Προκλῆς, Πυθόδωρος, [s] Ἅγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, [t] Ἀριστοκοίτης, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος, Δημοσθένης. Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U.C. Varr. 332.

κ΄. Αὗται [u] αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος ἅμα ἦρι, [x] ἐκ Διονυσίων εὐθὺς τῶν [y] ἀστικῶν, [z] αὐτοδεκαετῶν διελθόντων, καὶ ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν, ἢ ὡς [a] τοπρῶτον ἡ ἐσβολὴ [b] ἐς τὴν Ἀττι- Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 3. U.C. Varr. 333. April. 10.

[1] Τῶν abest *Ar.* Εὔφορος Mosqu. Mox τιτάρτη et ἵκτη Aug. Ἀρτεμισίου Mosqu. et φθίνο, rel. des. [m] Δάϊος *Ar.* Δαΐθος *Gr.* Δάϊδος *Port.* [n] Ἄνθιππος *Ar. C. Flor. Bas. Steph.* 1. Ἄντιππος *Cl. Gr. Ald. Reg. Cass.* [o] Τίλλις *Cl. Gr. Ar. Ald. Flor. Bas.* Aug. Τίλλιος *C. Dan.* Τίλλις *Reg. Cass.* A Τίλλις ad οἵδε des. Mosqu. sed suppl. in marg. a m. 2. [p] Ἀλκινίδης *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Ἀλκινάδας *Cam.* Ἀκινίδας *Reg.* [q] Μίνας *Gr. Reg.* Mox Ἰσθμιόνικος Aug. [r] Πατροκλῆς *Ar. C.* [s] Ἄγων *Reg. Gr.* sed in hoc deinde emendatum erat. [t] Ἀριστοκίτης *Cl. Gr. Cass. Reg.* Aug. Mosqu. Antea Θεογέν. *Basil.* [u] Δὴ *Gr. Huds.* Immo αἱ, ut alii. *Duck.* [x] Tria quotannis celebrabantur Dionysia sive Liberalia: scil. τὰ ἀρχαῖα, et ἀστικὰ vel τὰ κατ' ἄστυ, et Λήναια sive τὰ κατ' ἀγρούς. Vide *Palmerii* Exercit. in Gr. Auctores p. 505. et 617, 618. *Casauboni* Animadvers. in Athenæum p. 446. *Ejusdemque* Commentarios in Theophrastum p. 131. et *Meursii* Athen. Att. p. 150. [y] Sic a prima manu *Cass.* corrector fecerat ἀστυκῶν. Ἀττικῶν et cum emendatione inter versus et in marg. ἀστικῶν *Gr.* Ἀστυκῶν Mosqu. [z] Id est: ὅλων δέκα ἐτῶν. Sic *Strabo* l. 9. p. 502. pro ὁλόξυλον dicit αὐτόξυλον, et *Cicero* aliquando Græcos imitatur, ut *Decem ipsos dies Athenis fuit*, hoc est, *integros. Huds.* Αὐτόδεκα ἐτῶν *Reg.* [a] Τὸ πρῶτον *Ar. C. Bas. Cass.* Aug. Τὸ πρότερον Mosqu. et ἐς pro ὡς. [b] Ἢ ἐς τὴν *Cass.* Aug.

19. Quum autem fœdera percussa fuerunt, Plistolas Ephorus *Spartæ* magistratum gerebat, Artemisii mensis quarto ante finem die; Athenis vero, Archon erat Alcæus, Elaphebolionis mensis sexto ante finem die. Jurarunt autem, fœdusque percusserunt, ex Lacedæmoniis quidem, isti: Plistolas, Damagetus, Chionis, Metagenes, Acanthus, Daïthus, Ischagoras, Philocharidas, Zeuxidas, Anthippus, Telles, Alcinidas, Empedias, Menas, Lamphilus. Ex Atheniensibus vero isti, Lampon, Isthmionicus, Nicias, Laches, Euthydemus, Procles, Pythodorus, Agnon, Myrtilus, Thrasycles, Theagenes, Aristocœtes, Iolcius, Timocrates, Leon, Lamachus, Demosthenes.

20. Hæc fœdera facta sunt extrema jam hyeme, simul et sub veris initium, statim ab urbanis Dionysiis; integro decennio exacto, et aliquot diebus elapsis, a prima irru-

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 333.

κὴν, καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ πολέμου τοῦδε ἐγένετο. σκοπείτω δέ τις κατὰ τοὺς χρόνους, [c] καὶ μὴ τῶν ἑκασταχοῦ * ἢ ἀρχόντων, ἢ ἀπὸ τιμῆς τινος τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ προγεγενημένα σημαινόντων, πιστεύσας μᾶλλον. οὐ γὰρ ἀκριβές ἐστιν, [d] οἷς καὶ ἀρχομένοις, καὶ μεσοῦσι, καὶ ὅπως [e] ἔτυχέ τῳ, ἐπεγένετό τι. κατὰ θέρη δὲ καὶ χειμῶνας ἀριθμῶν, [f] ὥσπερ γέγραπται, εὑρήσει ἐξ ἡμισείας ἑκατέρου, τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν δύναμιν ἔχοντος, δέκα μὲν θέρη, ἴσους δὲ χειμῶνας τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷδε γεγενημένους.

κα΄. Λακεδαιμόνιοι δὲ (ἔλαχον γὰρ πρότεροι ἀποδιδόναι ἃ εἶχον) τούς τε ἄνδρας [g] εὐθὺς τοὺς παρὰ σφίσιν αἰχμαλώτους ἀφίεσαν, καὶ πέμψαντες ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης πρέσβεις, Ἰσχαγόραν, καὶ [h] Μηνᾶν, καὶ Φιλοχαρίδαν, ἐκέλευον τὸν Κλεαρίδαν τὴν Ἀμφίπολιν παραδιδόναι τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ τοὺς ἄλλους τὰς σπονδὰς, ὡς εἴρητο ἑκάστοις, δέχεσθαι. οἱ δ' οὐκ ἤθε-

[c] Hic verborum ordo: καὶ μὴ σκοπείτω τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων τῶν ἑκασταχοῦ ἀρχόντων, ἢ σημαινόντων ἀπὸ τιμῆς τινος. πιστεύσας μᾶλλον ἐς τὰ προγεγενημένα. *Æ. Port.* Ἑκαστοῦ Mosqu. [d] Id est: ἐφ' ὧν ἢ ἄρχειν ἀρχομένων, ἢ μέσην ἀρχὴν ἀρχόντων ἕκαστα ἐγένετο. *Æ. Port.* [e] Ἔτυχέν τῳ *Reg.* Aug. *Cass.* [f] Libro 2. in principio. *Huds.* Mox ἡμισίας Mosqu. [g] Τοὺς παρὰ σφίσιν αἰχμαλώτους εὐθὺς *Reg.* [h] Μίναν *Gr.* Μίμαν *Reg.* Mox τ. Ἀμφίπ. παραδοῦναι Mosqu.

ptione in Atticam facta, et ab hujus belli principio. *Quilibet autem, *qui hanc historiam legit, bellum ejusque annos* spectet ex temporibus, non autem enumerationem nominum, eorum, qui in singulis civitatibus magistratum gesserunt, aut *nominum tempora* significantium, propter aliquem honorem, *quo quis alicubi præditus fuerit*, ut hoc modo plus fidei rebus ante gestis habeat. Illa enim ratio non est certa, quibusnam vel ineuntibus vel gerentibus medium magistratum, vel † qualibet alia ratione, res quæque gesta sit. Sed si per æstates et hyemes numeret, (ut scriptum est) ex his ambabus dimidiatis *anni* partibus, quæ annum conficiunt, hoc primum bellum decem æstates ac totidem hyemes habuisse comperiet.

21. Lacedæmonii vero (ipsis enim sorte obtigit, ut priores redderent ea, quæ haberent) confestim omnes captivos, quos penes se habebant, dimiserunt; et legatis in Thraciam missis, Ischagora, et Mena, et Philocharida, jusserunt Clearidam Amphipolin tradere Atheniensibus, et cæteros fœdera, ut ex convento singulis concessum fuerat, admittere. Illi vero *hæc* admittere noluerunt, quod

* Velim autem quis mihi confideret, ad fidem habendam, tempora potius quam aut quoslibet alicubi magistratus, aut recensionem aliquorum ex aliqua dignitate nominum res gestas significantia etc. *Valla.* Huds.

† Nam inter initium et finem magistratus dari possunt alia discrimina. Idem.

λον, νομίζοντες οὐκ [i] ἐπιτηδείας εἶναι· [k] οὐδὲ ὁ Κλεαρίδας παρέδωκε τὴν πόλιν, χαριζόμενος τοῖς Χαλκιδεῦσι, λέγων, ὡς οὐ [l] δυνατὸς εἴη βίᾳ [m] ἐκείνων παραδιδόναι. ἐλθὼν [n] δὲ αὐτὸς [o] κατὰ τάχος μετὰ πρέσβεων αὐτόθεν, [p] ἀπολογησόμενός τε ἐς τὴν Λακεδαίμονα, ἢν κατηγορῶσιν οἱ περὶ τὸν Ἰσχαγόραν, ὅτι οὐκ ἐπείθετο· καὶ ἅμα βουλόμενος εἰδέναι, εἰ ἔτι μετακινητὴ εἴη [q] ἡ ὁμολογία· ἐπειδὴ [r] εὗρε κατειλημμένας, αὐτὸς μὲν, πάλιν πεμπόντων τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ κελευόντων μάλιστα μὲν καὶ τὸ χωρίον παραδοῦναι, εἰ δὲ μὴ, ὁπόσοι Πελοποννησίων ἔνεισιν, ἐξαγαγεῖν, κατὰ τάχος ἐπορεύετο.

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89.3. U.C. Varr. 333.

κβ'. Οἱ δὲ ξύμμαχοι, ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ ἔτυχον ὄντες, καὶ αὐτῶν τοὺς μὴ δεξαμένους τὰς σπονδὰς ἐκέλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιεῖσθαι. οἱ δὲ, τῇ αὐτῇ προφάσει, [s] ᾗπερ [t] καὶ [u] τοπρῶτον ἀπεώσαντο, [x] οὐκ ἔφασαν δέξασθαι, ἢν μή τινας δικαιοτέρας τούτων [y] ποιῶνται. ὡς δ' αὐτῶν οὐκ ἐσήκουον, ἐκείνους μὲν ἀπέπεμψαν, αὐτοὶ δὲ πρὸς [z] τοὺς Ἀθηναίους ξυμμαχίαν [a] ἐποιήσαντο, νομίζοντες, ἥκιστα ἂν σφίσι τούς τε

[i] Ἐπιτηδείους *Gr.* [k] Οὐδ' ὁ *Gr.* [l] Δυνατὸν *Ar.* [m] Ἐκείνην *Reg.* [n] Δ' αὐτὸς *Gr.* [o] Κατατάχος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. ut et mox infra. *Huds.* ibi ita et *Cass.* Κατὰτάχος Mosqu. et ita post. [p] Ἀπολογησάμενος *Gr.* [q] Ἡ deest *Dan.* [r] Εὗρεν *Cass.* Aug. [s] Οἷπερ *Reg.* [t] Καὶ omittit *Gr.* [u] Scil. ὅτι ἔφασαν αὐτὰς οὐκ ἐπιτηδείας εἶναι. *Æ. Port.* Τὸ πρῶτον *Ar. C. Cass.* Mosqu. et antea δέχεσθαι p. ποιεῖσθαι. [x] Καὶ οὐκ *Ar. C. Dan.* Mosqu. [y] Ποιῶντας, et inter versus deinde emendatum ποιοῦνται *Gr.* [z] Τοὺς deest *Cass.* [a] Ἐποιοῦντο *Cl.* Aug. Mosqu.

nequaquam commoda esse ducerent. Et ne Clearidas quidem urbem *illis* tradidit, Chalcidensibus gratificari volens, dicens, se non posse illis invitis tradere. Verum ipse celeriter cum *Chalcidensium* legatis * illinc Lacedæmonem profectus, ut se purgaret, si ab Ischagora ejusque collegis accusaretur, quod non paruisset; simul etiam eo consilio, ut tentaret, si forte pacis conditiones adhuc immutari possent: cum *eas* confirmatas comperisset, ipse quidem *eo* celeriter rediit, a Lacedæmoniis remissus, qui jubebant ipsum præcipue quidem urbem tradere, sin minus, omnes Peloponnesios, quotquot illic essent, educere.

22. Socii vero, forte erant Lacedæmone, et Lacedæmonii eos, qui fœdera non admiserunt, *ea* facere, jusserunt: illi vero eadem de causa, qua prius, *ea* rejecerunt, *et* responderunt, se non admissuros, nisi aliqua his æquiora facerent. Sed *Lacedæmonii*, cum ipsos audire nollent, ipsos quidem remiserunt, ipsi vero societatem cum Atheniensibus

* Illinc proficiscitur, purgaturus sese Lacedæmoniis etc. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 333.

Ἀργείους, ἐπειδὴ οὐκ ἤθελον, Ἀμπελίδου καὶ Λίχου ἐλθόντων, ἐπισπένδεσθαι, νομίσαντες αὐτοὺς ἄνευ Ἀθηναίων οὐ δεινοὺς εἶναι, καὶ τὴν ἄλλην Πελοπόννησον μάλιστ' ἂν ἡσυχάζειν· πρὸς γὰρ [b] ἂν τοὺς Ἀθηναίους, [c] εἰ ἐξῆν, χωρεῖν. παρόντων οὖν πρέσβεων ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ γενομένων λόγων, ξυνέβησαν· καὶ ἐγένοντο ὅρκοι, καὶ ξυμμαχία ἥδε, κατὰ τάδε.

κγ΄. "ΞΥΜΜΑΧΟΙ ἔσονται [d] Λακεδαιμόνιοι πεντήκοντα ἔτη. ἢν δέ τινες ἴωσιν ἐς τὴν γῆν πολέμιοι τὴν Λακεδαιμονίων, [e] καὶ κακῶς [f] ποιῶσι Λακεδαιμονίους, ὠφελεῖν Ἀθηναίους [g] Λακεδαιμονίους τρόπῳ [h] ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις, καὶ κακῶς πάσχειν [i] ὑπὸ ἀμφοτέρων, καταλύειν δὲ ἅμα [k] ἄμφω τὼ πόλεε. ταῦτα δ' εἶναι δικαίως, καὶ προθύμως, καὶ ἀδόλως. [l] καὶ ἤν τινες ἐς τὴν τῶν Ἀθηναίων γῆν ἴωσι πολέμιοι, καὶ κακῶς ποιῶσιν Ἀθηναίους, ὠφελεῖν Λακεδαιμονίους

[b] Ἂν deest *Ar.* Mosqu. abs. γὰρ ἂν τοὺς, pro quibus est Ἀθ. [c] Μὴ ἐξῆν *Gr.* ex emendatione. *Huds.* [d] Adde καὶ Ἀθηναῖοι. *Fr. Port.* [e] Καὶ deest *Dan.* Antea τῶν Λ. pro τὴν Mosqu. [f] Ποιήσωσι *C.* [g] Λακεδαιμονίοις *Dan.* Aug. a corr. [h] Οἵῳ *Ar. C.* [i] Ὑπ' ἀμφοτέρων *Reg.* [k] Hoc sibi peculiare in articuli usu habent Attici, ut in duali masculinum ejus pro fœminino usurpent: sic infra ἀμφοῖν τοῖν πόλεοιν. et apud *Isocratem* τὼ δύο πόλει. apud *Platonem* τὼ τέχνα. apud *Xenophontem* τὼ ἡμέρα. Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 184. *Huds.* [l] Καὶ ἤν τινες etc. usque ad ταῦτα δ' εἶναι etc. desunt in *Codd. Ar. C.* margini tamen *Cod. Ar.* adscribuntur a manu aliena. *Huds.* Absunt etiam a *Dan.* usque ad ἢν δὲ ἡ δουλεία.

fecerunt, quod existimarent Argivos, quando per Ampelidam et Licham, qui *Lacedæmonem ab ipsis missi* venerant, fœdus renovare noluerant, quod (inquam) ipsos sine Atheniensibus non formidabiles *sibi* fore, cæteramque Peloponnesum maxime quieturam, existimarent. * Nam *Argivos* ad Athenienses accessuros, si licuisset. Præsentibus igitur Atheniensium legatis, habitisque colloquiis, compositionem fecerunt, et adhibito jurejurando societatem istam his conditionibus inierunt.

23. "Socii erunt Lacedæmonii *et Athenienses* annos quinquaginta. Quod si qui hostes in Lacedæmoniorum agrum invaserint, et Lacedæmonios maleficiis afficiant, Athenienses ratione quam poterunt acerrima Lacedæmoniis opem pro virili parte ferant. Quod si agro vastato discesserint, hæc civitas a Lacedæmoniis et Atheniensibus pro hoste habeatur, et ab utrisque bello petatur, et ambæ civitates *bellum hostibus illatum, de communi sententia,* simul deponant. Hæc autem juste, et alacriter, et sine dolo fiant. Et *vicissim* si qui hostes in Atheniensium agrum invaserint, et Athenienses maleficio afficiant, Lacedæmonii

* Alioqui, si liceret, ad Athenienses accessurum. *Valla.* Huds.

τρόπῳ ὅτῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ, κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπ' ἀμφοτέρων· καταλύειν δὲ ἅμα ἄμφω τὼ πόλεε. ταῦτα [m] δ' εἶναι δικαίως, καὶ προθύμως, καὶ ἀδόλως. ἢν δὲ ἡ δουλεία [n] ἐπανίστηται, ἐπικουρεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίοις παντὶ σθένει, κατὰ τὸ δυνατόν. Ὀμοῦνται δὲ ταῦτα, οἵπερ καὶ τὰς ἄλλας σπονδὰς ὤμνυον ἑκατέρων. ἀνανεοῦσθαι δὲ [o] ταῦτα [p] κατ' ἐνιαυτὸν, Λακεδαιμονίους μὲν, ἰόντας ἐς Ἀθήνας πρὸς τὰ [q] Διονύσια· Ἀθηναίους δὲ, ἰόντας ἐς Λακεδαίμονα πρὸς τὰ [r] Ὑακίνθια. στήλην δὲ ἑκατέρους στῆσαι, τὴν μὲν, ἐν Λακεδαίμονι, [s] παρ' Ἀπόλλωνι ἐν [t] Ἀμυκλαίῳ· τὴν δὲ, ἐν Ἀθήναις, ἐν πόλει, παρ' Ἀθηνᾷ. ἢν δέ τι δοκῇ Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις προσθεῖναι καὶ ἀφελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας, ὅ, τι ἂν δοκῇ εὔορκον ἀμφοτέροις εἶναι."

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 333.

κδ'. Τὸν δὲ ὅρκον ὤμνυον [u] Λακεδαιμονίων μὲν, οἵδε, Πλειστοάναξ, Ἆγις, Πλειστόλας, Δαμάγητος, [x] Χίονις, Μεταγένης, Ἄκανθος, [y] Δάϊθος, Ἰσχαγόρας,

[m] Δὲ εἶναι *Gr.* Mosqu. [n] Ἐπανιστῆται *Cass.* Aug. Ἐπανίσταται *Gr.* Mosqu. [o] Ταῦτα omittunt *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [p] Κατὰ ἐν. *Gr.* [q] Librum singularem de Dionysiis promisit Cl. *Meursius* in sua Græcia feriata; sed nescio, an in lucem prodierit. *Huds.* [r] De Hyacinthiis vide *Athenæum* l. 4. c. 7. et *Meursii* Græciam feriatam pag. 266. *Huds.* [s] Id est, παρὰ τῷ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰδώλῳ. Sic infra παρ' Ἀθηνᾷ, hoc est, παρὰ τῷ τῆς Ἀθηνᾶς εἰδώλῳ. *Æ. Port.* [t] Ἀμυκλαίῳ *Cass. Dan.* Mox ἐν d. ante Ἀθήν. Mosqu. [u] Λακεδαιμονίων οἱ μὲν Πλειστ. *Cl. Gr.* [x] Χιόνις *Ald. Flor.* [y] Δάϊδος *Bas.* et *Æ. Port.* Δαΐθος *Gr.*

ratione quam poterunt acerrima Atheniensibus opem pro virili parte ferant. Quod si *hostes* agro vastato discesserint, hæc illorum civitas a Lacedæmoniis, et Atheniensibus pro hoste habeatur, et ab utrisque bello petatur, et ambæ civitates bellum simul deponant. Hæc autem juste, et alacriter, et sine dolo fiant. Quod si servitia insurgant, Athenienses Lacedæmoniis opem totis viribus, pro virili parte ferant. Hæc autem fœdera jurabunt iidem, qui et superiora utrinque jurarunt. Et *utrique* quotannis hæc renovabunt, Lacedæmonii quidem, Athenas ad Dionysia proficiscentes; Athenienses vero, Lacedæmonem ad Hyacinthia proficiscentes. Cippos autem utrique statuent, unum quidem, Lacedæmone, juxta Apollinem in Amyclæo; alterum vero, Athenis, in arce, juxta Minervam. Quod autem attinet ad hanc societatem, si quid visum fuerit Lacedæmoniis ac Atheniensibus, vel *huic* addendum vel *hinc* demendum, quicquid visum fuerit, utrisque liceat."

24. Hoc autem jusjurandum jurarunt, ex Lacedæmoniis quidem, isti, Plistoanax, Agis, Plistolas, Damagetus, Chionis, Metagenes, Acanthus,

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 333.

[z]Φιλοχαρίδας, [a]Ζευξίδας, [b]Ἀνθίππος, [c]Ἀλκινάδας, [d]Τέλλις, Ἐμπεδίας, [e]Μηνᾶς, [f]Λάφιλος· Ἀθηναίων δὲ, Λάμπων, Ἰσθμιόνικος, Λάχης, Νικίας, Εὐθύδημος, [g]Προκλῆς, [h]Πυθόδωρος, Ἅγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀριστοκράτης, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, [i]Λέων, Λάμαχος, Δημοσθένης. αὕτη ἡ [k]ξυμμαχία ἐγένετο μετὰ τὰς σπονδὰς οὐ πολλῷ ὕστερον. καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἀπέδοσαν οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις. καὶ τὸ θέρος ἦρχε τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους. ταῦτα [l]δὲ τὰ δέκα ἔτη ὁ πρῶτος πόλεμος ξυνεχῶς γενόμενος γέγραπται.

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 3/4. U. C. Varr. 333/4. Mart. 18.

κε΄. Μετὰ δὲ τὰς σπονδὰς καὶ τὴν ξυμμαχίαν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Ἀθηναίων, αἳ ἐγένοντο μετὰ τὸν δεκαετῆ πόλεμον, ἐπὶ Πλειστόλα μὲν ἐν Λακεδαίμονι Ἐφόρου, Ἀλκαίου δ' Ἄρχοντος Ἀθήνησι, τοῖς μὲν δεξαμένοις αὐτὰς εἰρήνη ἦν· οἱ δὲ Κορίνθιοι, καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων τινὲς διεκίνουν τὰ πεπραγμένα. καὶ εὐθὺς ἄλλη ταραχὴ καθίστατο τῶν ξυμμάχων πρὸς τὴν Λακεδαίμονα. καὶ ἅμα καὶ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ Λακεδαιμόνιοι, προϊόντος τοῦ χρόνου,

[z] Φιλοχαρίδης *Ar.* [a] Ζευξίλας *Marg. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. [b] Ἄνθιππος *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Aug. Ἄντιππος *Reg. Cass. Gr.* [c] Ὀλκινάδας *C.* Vide *Var. Lect.* ad pag. 303. [716.] *Huds.* Ἀλκιδάμας Mosqu. [d] Τίλλης supra. Vide *Var. Lect.* p. 303. [p. 716. ed. nov.] [e] Μίνας *Gr. Reg.* [f] Λάμφυλος *Ar.* Λάμφιλος *Dan.* Λάμφυος Mosqu. [g] Πατροκλῆς *Ar. C.* Προκλῆς *Dan.* [h] Πυθόδωρος, Ἅγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς desunt *Ar.* Ἅγνων Mosqu. Μυρτῖλος id. [i] Λέων omittunt *Ar. Dan.* [k] Ξύμβασις *Ar. C. Dan.* [l] Δὲ abest *Ar. C.*

Daïthus, Ischagoras, Philocharidas, Zeuxidas, Anthippus, Alcinadas, Tellis, Empedias, Menas, Laphilus. Ex Atheniensibus vero, isti, Lampon, Isthmionicus, Laches, Nicias, Euthydemus, Procles, Pythodorus, Agnon, Myrtilus, Thrasycles, Theagenes, Aristocrates, Iolcius, Timocrates, Leon, Lamachus, Demosthenes. Hæc societas inita fuit non multo post fœdera. Athenienses autem Lacedæmoniis reddiderunt captivos, quos in insula *Sphacteria* ceperant. Æstasque undecimi anni cœpit. Quæ igitur primo bello per decem annos continenter gesta fuerunt, hactenus *a me* conscripta sunt.

25. Post fœdera autem, et societatem, quæ post decenne bellum inter Lacedæmonios et Athenienses inita fuit, cum Plistolas Lacedæmone Ephorus esset, et Alcæus Athenis Archon, apud illos quidem, qui hæc *fœdera* admiserant, pax erat. Corinthii vero, et quædam Peloponnesi civitates, quæ acta fuerant, concutiebant, et confestim alius sociorum motus adversus Lacedæmonios exstitit. Quin etiam præterea Lacedæmonii, progressu temporis, Atheni-

ὕποπτοι ἐγένοντο, ἔστιν ἐν οἷς οὐ ποιοῦντες ἐκ τῶν [m] ξυγκειμένων ἃ εἴρητο. καὶ ἐπὶ ἓξ ἔτη μὲν καὶ δέκα μῆνας ἀπέσχοντο μὴ ἐπὶ [n] τὴν ἑκατέρων γῆν στρατεῦσαι, ἔξωθεν δὲ [o] μετ' ἀνακωχῆς οὐ βεβαίου ἔβλαπτον ἀλλήλους [p] ταμάλιστα. ἔπειτα μέντοι καὶ ἀναγκασθέντες λῦσαι τὰς μετὰ τὰ δέκα ἔτη σπονδὰς, αὖθις ἐς πόλεμον φανερὸν κατέστησαν.

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. 333$\frac{3}{4}$.

κϛʹ. Γέγραφε δὲ καὶ ταῦτα ὁ αὐτὸς Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ἑξῆς, [q] ὡς ἕκαστα ἐγένετο, [r] κατὰ θέρη καὶ χειμῶνας· [s] μέχρις οὗ τήν τε ἀρχὴν κατέπαυσαν τῶν Ἀθηναίων Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὸν [t] Πειραιᾶ [u] κατέλαβον. ἔτη δὲ ἐς τοῦτο [x] τὰ ξύμπαντα ἐγένετο τῷ πολέμῳ ἑπτὰ καὶ [y] εἴκοσι. καὶ τὴν διὰ μέσου ξύμβασιν εἴτις μὴ [z] ἀξιώσει πόλεμον νομίζειν, οὐκ ὀρθῶς δικαιώσει. τοῖς τε γὰρ ἔργοις ὡς [a] διῄρηται, ἀθρείτω, καὶ εὑρήσει οὐκ εἰκὸς ὂν, εἰρήνην αὐτὴν κριθῆναι, ἐν ᾗ οὔτε ἀπέδοσαν πάντα, [b] οὔτ' ἀπεδέξαντο, ἃ ξυνέθεντο. ἔξω τε τούτων, πρὸς τὸν Μαντινικὸν καὶ Ἐπιδαύριον πόλεμον, καὶ ἐς

[m] Συγκειμένων *Gr.* Mox εἴρηται Mosqu. et μῆν. δέκα. [n] Τὴν deest *Gr.* [o] Μετὰ ἀνακ. *Reg.* Mosqu. [p] Τὰ μάλιστα *Ar. C. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. hic mox λύσαι, et τὰ ante δέκα om. [q] Ὡς deest *Dan.* Mosqu. script. atram. nigriori. [r] Κατὰ τὰ θέρη *Ar. C. Dan.* [s] Hoc persequutus est *Xenophon* l. 2. τῶν Ἑλληνικῶν. *Huds.* Μέχρι Aug. *Reg. Cass.* [t] Πειραῖα et cum emendatione supra scripta Πειραιᾶ *Gr.* [u] Κατέβαλον ex emendat. *Gr.* [x] Ἐγένοντο τὰ ξύμπαντα *Ar. C. Dan.* [y] Εἴκοσιν *Cass.* [z] Ἀξιώσει *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Dan.* [a] Διείρηται *Ar. C.* [b] Οὔτε ἀπεδέξαντο *Ar. C. Dan.* Mox Μαντινικὸν πόλ. Mosqu. et τ' ἄλλα p. ἄλλα.

ensibus in suspicionem venerunt, quod quædam non præstarent ex conventis, quæ in fœderum conditionibus continebantur. Et ad sex quidem annos, decemque menses *utrique* sibi temperarunt, ne alteri in alterorum agrum cum exercitu infesto proficiscerentur: sed extra *utriusque agri fines* propter inducias minime firmas, se mutuo maximis detrimentis afficiebant. Deinde vero etiam illa post decem annos fœdera rumpere coacti, rursus ad apertum bellum venerunt.

26. Atque hæc quoque idem Thucydides Atheniensis, prout singula quæque gesta sunt, per æstates ac hyemes, ordine conscripsit; eo usque, donec Lacedæmonii, eorumque socii Atheniensibus imperium eripuerunt, et longos muros et Piræum ceperunt. Anni autem istius belli huc usque fuerunt in summa septem et viginti. Quod si quis compositionem, quæ intercessit, belli spatio non adscribendam putarit, is haud recte judicaverit. Hoc enim ex rebus gestis, ut distincte *a nobis* est declaratum, spectet, et comperiet non esse consentaneum eam judicari pacem, in qua *utrique* neque reddiderunt, neque receperunt omnia, de quibus convenerat. Et præter hæc, utrique peccarunt in Mantinensi et

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 3/4. U. C. Varr. 333/4.

ἄλλα, ἀμφοτέροις ἁμαρτήματα [c] ἐγένετο. καὶ οἱ ἐπὶ Θράκης ξύμμαχοι, οὐδὲν ἧσσον πολέμιοι ἦσαν. Βοιωτοί τε ἐκεχειρίαν δεχήμερον ἦγον. ὥστε ξὺν τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷ δεκαετεῖ, καὶ τῇ μετ' αὐτὸν ὑπόπτῳ ἀνακωχῇ, καὶ τῷ ὕστερον ἐξ αὐτῆς πολέμῳ, εὑρήσει τὶς τοσαῦτα ἔτη, λογιζόμενος κατὰ τοὺς χρόνους, καὶ ἡμέρας [d] οὐ πολλὰς παρενεγκούσας, καὶ [e] τοῖς [f] ἀπὸ χρησμῶν τι ἰσχυρισαμένοις μόνον δὴ τοῦτο [g] ἐχυρῶς ξυμβάν. ἀεὶ γὰρ ἔγωγε μέμνημαι, καὶ ἀρχομένου τοῦ πολέμου, καὶ [h] μέχρις οὗ ἐτελεύτησε, [i] προφερόμενον ὑπὸ πολλῶν, ὅτι [k] τρὶς ἐννέα ἔτη δέοι γενέσθαι αὐτόν. ἐπεβίων δὲ [l] διὰ παντὸς αὐτοῦ, [m] αἰσθανόμενός τε τῇ ἡλικίᾳ, καὶ προσέχων τὴν γνώμην, ὅπως [n] ἀκριβές τι εἴσομαι. καὶ ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ ἔτι εἴκοσι μετὰ τὴν ἐς Ἀμφίπολιν στρατηγίαν· καὶ γενομένῳ παρ' [o] ἀμφοτέροις τοῖς πράγμασι, καὶ οὐχ ἧσσον [p] τοῖς Πελοποννησίων, διὰ τὴν φυγὴν, καθ' ἡσυχίαν τὶ αὐτῶν μᾶλλον αἰσθέσθαι. [q] τὴν οὖν μετὰ [r] τὰ δέκα ἔτη δια-

[c] Ἐγένοντο *Ar. C. Reg. Cass. Gr. Dan.* Mosqu. Aug. [d] Οὐ πολλὰς omittit *Gr.* [e] Τοῖς deest *Gr.* [f] Ἀπὸ non agnoscit *Dionys. Halicarn.* locum citans. *Huds.* [g] Ὀχυρῶς legit *Idem*, et mox ἐγὼ pro ἔγωγε. Ἰσχυρῶς *Cl. Gr.* [h] Μέχρι *Reg. Cass. Gr.* Mosqu. Aug. [i] Προσφερόμενον *Dan.* [k] Τρεῖς ἐννέα *Cass.* Mosqu. Aug. [l] Διαπαντὸς *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. [m] Αἰσθόμενός τε *Ar. C. Dan.* [n] Ἀκριβῶς τι *Dionys. Halicarn. Huds.* [o] Id est: τοῖς ἀμφοτέροις τοῖς πράγματα (scil. πολιτείαν καὶ ἀρχὴν) ἔχουσι. *Æ. Port.* Aliter verba accipit *Valla*; nam sic vertit: *quod rebus agendis interfuerim apud utrosque* etc. *Huds.* Πράγμασιν *Gr.* [p] Scil. πράγμασι. Τοῖς Πελοποννησίοις *Dionys. Halicarn. Reg.* Aug. [q] Τὴν μὲν οὖν *Gr.* Antea αἴσθεσθαι Aug. [r] Articulum τὰ non agnoscit *Dionys. Halicarn. Huds.*

Epidaurio bello, et in aliis. Et socii, qui erant in Thracia, nihilominus hostes erant. Et Bœoti decemdiales inducias agebant. Itaque si quis et ex primo decenni bello, et ex suspectis post illud induciis, et ex insequuto has posteriore bello temporum ineat rationem, tot annos, *quot dixi*, et paucos præterea dies elapsos, * et ex iis, qui aliquid ab oraculis reportatum affirmarunt, hoc solum constanter evenisse comperiet. Etenim ego memini, vel ab ipso hujus belli initio usque ad ejus finem, vulgo prædicari solitum, hoc bellum ter novenos annos gestum iri. Quamdiu autem hoc duravit, ego sensibus integris perpetuo vixi, animumque diligenter adverti, ut aliquid certi cognoscerem. Accidit autem mihi, ut post præturam ad Amphipolin gestam, patria annos viginti exsularim: et quod apud utrosque fuerim, nec minus apud Peloponnesios, propter exsilium, per otium, aliquid ipsarum *rerum* facilius cognoverim. Ergo controversias, quæ post decennale bellum ex-

* Atque non solum exitu comprobatum inveniet, ex iis, quæ futura esse, ex oraculis affirmabantur. *Valla.* HUDS.

φοράν τε καὶ [s] ξύγχυσιν τῶν σπονδῶν, καὶ τὰ ἔπειτα, ὡς ἐπολεμήθη, ἐξηγήσομαι. Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. 33$\frac{1}{4}$.

κζ'. Ἐπειδὴ γὰρ αἱ πεντηκοντούτεις σπονδαὶ ἐγένοντο, καὶ ὕστερον αἱ ξυμμαχίαι, [t] καὶ αἱ ἀπὸ [u] τῆς Πελοποννήσου πρεσβεῖαι, αἵπερ παρεκλήθησαν [x] ἐς αὐτὰ, ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος. [y] καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐπ' οἴκου ἀπῆλθον. Κορίνθιοι δὲ, ἐς Ἄργος τραπόμενοι πρῶτον, λόγους ποιοῦνται πρός τινας τῶν ἐν τέλει ὄντων Ἀργείων, ὡς χρὴ, ἐπειδὴ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ, ἀλλ' ἐπὶ καταδουλώσει τῆς Πελοποννήσου, σπονδὰς καὶ [z] ξυμμαχίαν πρὸς Ἀθηναίους τοὺς πρὶν ἐχθίστους πεποίηνται, ὁρᾷν τοὺς Ἀργείους, ὅπως σωθήσεται ἡ Πελοπόννησος, καὶ ψηφίσασθαι, τὴν βουλομένην πόλιν τῶν Ἑλλήνων, ἥτις αὐτόνομός τέ [a] ἐστι, καὶ δίκας ἴσας καὶ ὁμοίας δίδωσι, πρὸς Ἀργείους ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι, ὥστε τῇ ἀλλήλων ἐπιμαχεῖν· ἀποδεῖξαι [b] δὲ ἄνδρας ὀλίγους ἀρχὴν αὐτοκράτορας, καὶ μὴ πρὸς τὸν δῆμον [c] λόγους εἶναι· τοῦ μὴ καταφανεῖς γίγνεσθαι τοὺς μὴ πείσαντας τὸ πλῆθος. ἔφασαν δὲ, πολλοὺς προσχωρήσεσθαι, μίσει τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ οἱ μὲν Κορίνθιοι, διδάξαντες ταῦτα, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

[s] Ξύγχυσιν *Gr.* [t] Αἱ καὶ ἀπὸ *Cass.* Αἱ abest a *Reg. Gr. Dan.* Αἱ καὶ Aug. cum lineolis suprascr. [u] Τῆς deest *Ar.* [x] Εἰς *Gr.* Antea αἱ παρεκλ. Aug. [y] Καὶ omittunt *Ar. C. Dan.* [z] Ξυμμαχίας *Ar. C. Dan.* [a] Ἐστὶν *Cass.* Aug. [b] Τε *Gr.* [c] Τοὺς λόγους *Ar. C. Ci. Gr.* Aug. *Schol. Reg. Cass.* V. 1. cap. sq. τὰ d. Mosqu.

stiterunt, et fœderum perturbationem, et res deinceps in bello gestas, prout gestæ fuerunt, enarrabo.

27. Postquam enim quinquaginta annorum fœdera percussa fuerunt, et mox societates et legationes, quæ ex Peloponneso ad hæc accitæ fuerant, Lacedæmone discesserunt, et alii domum abierunt, Corinthii primum Argos profecti, cum quibusdam Argivorum principibus egerunt, ac dixerunt: quandoquidem Lacedæmonii, non propter utilitatem Peloponnesi, sed ut eam in servitutem redigerent, fœdera societatemque fecerant cum Atheniensibus, qui prius ipsis erant inimicissimi, Argivis provide operam esse dandam, ut Peloponnesi respublica servaretur, et decretum faciendum, ut quæcunque Græca civitas vellet, quæ suis legibus viveret, et pari jure frueretur, ei societatem cum Argivis facere liceret, ita ut alteri alteris auxilium mutuo ferrent, si quis eos infestaret. Paucos autem viros cum summa potestate deligendos, quorum arbitrio res tota permitteretur, neque verba *hac de re* apud populum facienda; ne ii, qui multitudinem in suam sententiam pertrahere non potuissent, detegerentur. Multos autem odio Lacedæmoniorum *et Argivos* accessuros dixerunt. Atque Corinthii quidem cum hæc demonstrassent, domum redierunt.

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 3/4. U. C. Varr. 333/4.

κη΄. Οἱ δὲ τῶν Ἀργείων ἄνδρες, ἀκούσαντες, ἐπειδὴ ἀνήνεγκαν τοὺς λόγους ἔς τε τὰς ἀρχὰς καὶ τὸν δῆμον, ἐψηφίσαντο Ἀργεῖοι, καὶ ἄνδρας εἵλοντο δώδεκα, πρὸς οὓς τὸν βουλόμενον τῶν Ἑλλήνων ξυμμαχίαν [d] ποιεῖσθαι, πλὴν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων· τούτων δὲ [e] μηδετέροις [f] ἐξεῖναι ἄνευ τοῦ δήμου τῶν Ἀργείων σπείσασθαι. ἐδέξαντό τε ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι μᾶλλον, ὁρῶντες [g] τόν τε τῶν Λακεδαιμονίων σφίσι πόλεμον ἐσόμενον, (ἐπ᾽ ἐξόδῳ γὰρ πρὸς [h] αὐτοὺς αἱ σπονδαὶ ἦσαν·) καὶ ἅμα ἐλπίσαντες τῆς Πελοποννήσου ἡγήσεσθαι. κατὰ γὰρ τὸν χρόνον τοῦτον ἥ τε Λακεδαίμων μάλιστα δὴ κακῶς ἤκουσε, καὶ ὑπερώφθη, διὰ τὰς ξυμφοράς· οἵ τε Ἀργεῖοι ἄριστα ἔσχον τοῖς πᾶσιν, οὐ ξυναράμενοι τοῦ Ἀττικοῦ πολέμου, ἀμφοτέροις δὲ μᾶλλον ἔνσπονδοι ὄντες, ἐκκαρπωσάμενοι. οἱ μὲν οὖν Ἀργεῖοι οὕτως ἐς τὴν ξυμμαχίαν προσεδέχοντο τοὺς ἐθέλοντας τῶν Ἑλλήνων.

κθ΄. [i] Μαντινῆς [k] δ᾽ αὐτοῖς καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν [l] πρῶτοι προσεχώρησαν, δεδιότες τοὺς Λακεδαιμονίους. τοῖς γὰρ Μαντινεῦσι μέρος τὶ τῆς Ἀρκαδίας [m] κατέ-

[d] Scil. ἐκέλευον, vel ἐπίτρεπον. aut πρὸς οὓς ἐξεῖν ποιεῖσθαι. *Æ. Port.* [e] Μηδ᾽ ἑτέρους *Gr.* [f] Scil. ἐψηφίσαντο. *Huds.* [g] Τὸν τῶν Λακεδαιμονίων *Ar. C. Dan.* [h] Αὐτὰς et in marg. αὐτοὺς *Gr.* Mox καὶ γὰρ τ. χρ. τ. Mosqu. [i] Μαντινεῖς *Ar. C. Cass. Dan.* [k] Δὲ αὐτοῖς *Gr.* [l] Πρῶτοι omittit *Gr.* [m] Id est: καταστραφὲν ἐγένετο ὑπήκοον. *Fr. Port.* Aliter *Scholiastes*, et *Valla*, qui sic vertit: *partem quandam Arcadiæ illorum ditionis subegerant, et existimabant* etc. *Huds.* Κατέστραπτον *Reg.* Κατέστραπτο Mosqu. cui et mox d. καὶ ante σχολήν.

28. Illi autem Argivorum viri, cum *hæc* audissent, et *Corinthiorum* verba ad magistratum populumque retulissent, Argivi decretum fecerunt, et duodecim viros delegerunt, cum quibus societatem facere liceret ei de Græcis, quisquis vellet, præter Athenienses et Lacedæmonios. Nam *decreverunt, ut* cum horum neutris injussu populi Argivi fœdus facere liceret. Argivi autem hæc eo facilius admiserunt, tum quod sibi Lacedæmoniorum bellum impendere viderent (nam fœdera cum illis inita jam exibant) tum etiam quod se Peloponnesi principatum adepturos sperarent. Nam tunc temporis Lacedæmonii pessime audiebant, et propter acceptas clades contemnebantur: at Argivi omnibus in rebus optime se habebant, quod cum cæteris bellum Atticum non suscepissent, sed potius, quod fœdere cum utrisque conjuncti, sua vectigalia percepissent. Sic igitur Argivi Græcos, quicunque volebant, in societatem recipiebant.

29. Mantinei vero, eorumque socii, quia Lacedæmonios metuebant, primi se ipsis adjunxerunt. Mantinei enim, dum bellum *a Lacedæmoniis* cum Atheniensibus adhuc ge-

στραπτο ὑπήκοον, ἔτι τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου ὄντος· καὶ ἐνόμιζον, οὐ περιόψεσθαι σφᾶς τοὺς Λακεδαιμονίους ἄρχειν, ἐπειδὴ καὶ σχολὴν ἦγον. ὥστε ἄσμενοι πρὸς τοὺς Ἀργείους ἐτράποντο, πόλιν τε μεγάλην νομίζοντες, καὶ Λακεδαιμονίοις ἀεὶ διάφορον, δημοκρατουμένην τε ὥσπερ καὶ αὐτοί. ἀποστάντων δὲ τῶν Μαντινέων, καὶ ἡ ἄλλη Πελοπόννησος [n] ἐς θροῦν καθίστατο, ὡς καὶ σφίσι [o] ποιητέον τοῦτο· νομίσαντες [p] πλέον τι εἰδότας μεταστῆναι αὐτοὺς, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἅμα δι' ὀργῆς ἔχοντες, [q] ἐν ἄλλοις τε, καὶ ὅτι ἐν [r] ταῖς σπονδαῖς ταῖς Ἀττικαῖς ἐγέγραπτο, εὔορκον εἶναι, προσθεῖναι καὶ ἀφελεῖν, ὅ τι ἂν [s] ἀμφοῖν τοῖν πόλεοιν δοκῇ, Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις. τοῦτο γὰρ τὸ γράμμα μάλιστα τὴν Πελοπόννησον διεθορύβει, καὶ ἐς ὑποψίαν καθίστη, μὴ μετὰ Ἀθηναίων σφᾶς [t] βούλωνται Λακεδαιμόνιοι δουλώσασθαι. δίκαιον γὰρ εἶναι, πᾶσι τοῖς ξυμμάχοις γεγράφθαι τὴν μετάθεσιν. ὥστε φοβούμενοι οἱ πολλοὶ ὥρμηντο πρὸς τοὺς Ἀργείους καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι.

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. 33$\frac{3}{4}$.

[n] Ὡς *Dan.* [o] Πεοντέον *Dan.* [p] Πλέον τέ τι *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. Antea νομήσαντ. Mosqu. [q] Pro διὰ τὰ ἄλλα. sed καινοπρεπῶς. *Fr. Port.* [r] Ταῖς deest *Reg.* [s] Ἀττικῶς. Supra ἄμφω τὼ πόλει. Vid. pag. 305. *Huds.* Mox πολίοιν Aug. [t] Βούλονται *Reg. Port.* Mosqu.

reretur, quandam Arcadiæ partem subegerant, et in suam ditionem redegerant; et existimabant, Lacedæmonios, præsertim otiosos, sibi non permissuros, ut *rerum subactarum* imperio potirentur. Libenter igitur ad Argivos se converterunt, quod *illorum* civitatem potentem esse ducerent, et Lacedæmoniis semper inimicam, et popularis status administratione uti, quemadmodum et ipsi. Cum autem Mantinei defecissent, cæteri etiam Peloponnesii mussare cœperunt, idem sibi quoque faciendum esse: quippe quod existimarent, ipsos *Mantineos* aliquid acrius animadvertisse, quo impulsi *ad Argivos* concessissent; simul etiam quod Lacedæmoniis essent infensi, cum aliis de causis, tum etiam quod in fœderibus Atticis scriptum esset, fas esse addere et demere quicquid utrique civitati visum esset, Lacedæmoniis *videlicet* et Atheniensibus. Hæc enim conditio adscripta Peloponnesios maxime perturbabat, et in suspicionem adducebat, Lacedæmonios cum Atheniensibus se in servitutem redigere velle. Æquum enim fuisse, ut hæc immutandarum conditionum facultas omnibus sociis adscriberetur, quamobrem multi *Peloponnesi populi* metuentes, animum ad Argivos appulerunt, ut et ipsi singuli societatem *cum illis* facerent.

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. 333$\frac{3}{4}$.

λʹ. Λακεδαιμόνιοι δὲ, αἰσθόμενοι τὸν θροῦν [u] τὸν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ καθεστῶτα, καὶ τοὺς Κορινθίους διδασκάλους τε γενομένους, καὶ αὐτοὺς μέλλοντας σπείσασθαι πρὸς τὸ Ἄργος, πέμπουσι πρέσβεις ἐς τὴν Κόρινθον, βουλόμενοι προκαταλαβεῖν τὸ μέλλον. καὶ ἠτιῶντο τήν τε ἐσήγησιν τοῦ παντὸς, καὶ εἰ Ἀργείοις, σφῶν ἀποστάντες, ξύμμαχοι ἔσονται. παραβήσεσθαί τε ἔφασαν αὐτοὺς [x] τοὺς ὅρκους, καὶ ἤδη ἀδικεῖν, ὅτι οὐ δέχονται τὰς Ἀθηναίων σπονδάς· εἰρημένον, κύριον εἶναι, ὅ, τι ἂν τὸ πλῆθος τῶν ξυμμάχων ψηφίσηται, ἢν μή τι θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ. Κορίνθιοι δὲ, παρόντων σφίσι τῶν ξυμμάχων, ὅσοι οὐδ' αὐτοὶ ἐδέξαντο τὰς σπονδὰς (παρεκάλεσαν δὲ [y] αὐτοὺς αὐτοὶ πρότερον,) ἀντέλεγον τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἃ μὲν ἠδικοῦντο, οὐ δηλοῦντες ἄντικρυς, [z] ὅτι οὔτε [a] Σόλειον σφίσιν ἀπέλαβον παρ' Ἀθηναίων, οὔτε Ἀνακτόριον, εἴτε τι ἄλλο ἐνόμιζον ἐλασσοῦσθαι· πρόσχημα δὲ ποιούμενοι, τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης μὴ προδώσειν. ὀμόσαι γὰρ αὐτοῖς ὅρκους ἰδίᾳ τε, [b] ὅτε [c] μετὰ Ποτιδαιατῶν [d] τοπρῶτον [e] ἀφ-

[u] Τοῦτον *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Mox πρὸς τὴν Κόρ. Mosqu. [x] Τοὺς non habet *Reg.* Antea Ἀργείοι Mosqu. [y] Αὐτοὶ αὐτοὺς *Reg.* Antea Mosqu. καὶ ὅσοι—ἐδέξ. σπονδ. Mox ἄντικρις *id.* [z] Ὅτι δὲ οὔτε *Ar. C.* Mox Ἀνακτώριον Mosqu. [a] Hæc, ni fallor, eadem est urbs, quæ p. 101. Σόλιον dicitur: et p. 203. Σόλλιον. Vide *Var. Lect.* ad p. 101. Σόλλειον *Gr. Reg. Cass.* Aug. [b] Ὅτι *Gr.* [c] Μετὰ omittunt *Gr. Ald. Bas.* Τῶν Ποτ. Mosqu. [d] Τὸ πρῶτον *Ar. C. Cass.* Mosqu. [e] Hujus defectionis meminit *Thucydides* l. 1. p. 33. *Huds.*

30. Lacedæmonii vero, cum hunc rumorem, qui per Peloponnesum dissipatus erat, sensissent, et Corinthios autores fuisse, ipsosque cum Argivis fœdus facere statuisse, *cognovissent*, legatos Corinthum miserunt, quod *illorum fœdus ac motum* futurum antevertere vellent. Et expostulabant cum de eo, quod totius *hujus motus* autores fuissent, tum de eo, quod a se deficere, et cum Argivis societatem facere statuissent. Eos jusjurandum violaturos dicebant, atque jam injuste facere, quod fœdera cum Atheniensibus percussa non admitterent: cum *in ipsis* illa conditio disertissimis verbis contineatur, id *ratum* esse oportere, quod major sociorum pars decreverit; nisi vel Deorum, vel heroum aliquod impedimentum intercesserit. Corinthii vero, præsentibus sociis, quos *in consilium* sibi adhibuerant, quotquot et ipsi fœdera non admiserant (ipsos enim ipsi prius advocaverant) Lacedæmoniis contradicebant, injurias quidem, quibus affecti fuerant, palam non declarantes, quod *videlicet* neque suum Solium neque Anactorium ab Atheniensibus recepissent, neque si qua alia re se fraudari putabant: sed speciosam causam prætendentes, *dicebant*, se non proditurus eos, qui erant in Thracia. se enim et privatim jurejurando interposito suam fidem ipsis dedisse, quo tempore primum una cum Potidæatis *ab Atheniensibus* defecerunt, et

ἵσταντο, καὶ ἄλλους ὕστερον. οὔκουν παραβαίνειν τοὺς τῶν ξυμμάχων ὅρκους ἔφασαν, οὐκ [f] εἰσιόντες ἐς τὰς τῶν Ἀθηναίων σπονδάς. θεῶν γὰρ πίστεις ὀμόσαντες, ἐκείνοις οὐκ ἂν εὐορκεῖν προδιδόντες αὐτούς. εἰρῆσθαι δ' ὅτι, ἢν μὴ θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ· φαίνεσθαι οὖν σφίσι κώλυμα θεῖον τοῦτο. καὶ περὶ μὲν τῶν [g] παλαιῶν ὅρκων τοσαῦτα εἶπον. περὶ δὲ τῆς [h] Ἀργείων ξυμμαχίας, μετὰ τῶν φίλων βουλευσάμενοι, ποιήσειν, ὅ, τι ἂν δίκαιον ᾖ. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ἔτυχον δὲ παρόντες ἐν Κορίνθῳ καὶ Ἀργείων πρέσβεις, οἳ ἐκέλευον τοὺς Κορινθίους ἰέναι ἐς τὴν ξυμμαχίαν, [i] καὶ μὴ μέλλειν. [k] οἱ δὲ ἐς τὸν ὕστερον ξύλλογον αὐτοῖς τὸν παρὰ σφίσι προεῖπον ἥκειν.

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. $\frac{3}{4}$. U. C. Varr. $33\frac{3}{4}$.

λα'. Ἦλθε δὲ καὶ Ἠλείων πρεσβεία εὐθὺς, καὶ [l] ἐποιήσαντο πρὸς Κορινθίους ξυμμαχίαν πρῶτον. ἔπειτα ἐκεῖθεν ἐς Ἄργος [m] ἐλθόντες, καθάπερ [n] προείρητο, Ἀργείων ξύμμαχοι ἐγένοντο. διαφερόμενοι γὰρ ἐτύγχανον τοῖς Λακεδαιμονίοις περὶ [o] Λεπρέου. πολέμου

[f] Ἐσιόντες *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. et hic τοὺς—σπονδ. [g] Πολλῶν *Reg.* [h] Ἀργείας *Cl. Reg.* Aug. Mosqu. et a prima manu *Cass.* sed ab emendatione Ἀργείων. Mox ποιήσειν Mosqu. [i] Scil. ἄνευ μελλήσεως. *Huds.* Μέλειν Mosqu. [k] Εἰ δὲ εἰς τὸ ὕστερον *Dan.* [l] Ἐποίησαν *Gr.* Ἐποιήσατο Aug. Mosqu. [m] Id est: οἱ τῶν Ἠλείων πρέσβεις. *Huds.* Πρὸς Ἄργ. Mosqu. [n] Vide p. 307. *Huds.* Προείρηται Mosqu. [o] Λεπρίου *Cl.* Vide Notas ad *Diog. Laërt.* pag. 101. *Huds.* Λεπρείου *Reg.*

iterum postea. Negabant igitur, se societatis initæ jusjurandum violaturos, quod fœdera cum Atheniensibus inire nollent. * Cum enim jurejurando interposito, cujus Dii testes fuissent, illis, *qui erant in Thracia,* fidem dedissent, *dicebant* se Deorum numina suo perjurio læsuros, si ipsos proderent. Nam *in fœderum conditionibus* dictum esse, nisi vel Deorum, vel heroum impedimentum intercederet. Hoc autem sibi divinum impedimentum videri. Atque de veteri quidem jurejurando hæc tantum responderunt. Quod autem ad societatem cum Argivis ineundam attineret, se cum amicis deliberaturos, et quicquid æquum esset, facturos. Et Lacedæmoniorum quidem legati domum redierunt. Corinthi vero præsentes erant et Argivorum legati, qui Corinthios ad societatem *secum* ineundam, et ad omnem cunctationem abjiciendam adhortabantur. Illi vero ipsis edixerunt, ut ad proximum concilium apud se, *Corinthi,* habendum venirent.

31. Confestim autem et Eleorum legatio venit, ac primum cum Corinthiis societatem fecit. Deinde illinc Argos profecti, quemadmodum edictum fuerat, societatem cum Argivis inierunt. † Forte enim *Elei* cum Lacedæmoniis de Lepreo con-

* Cum enim Deorum fidem juravissent illis in Thracia, perjuros se fore, si proderent etc. *Valla.* Huds.

† Infensi namque Elei Lacedæmoniis erant propter Lepreum etc. *Valla.* Idem.

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 3/4. U. C. Varr. 33 3/4.

γὰρ γενομένου ποτὲ πρὸς Ἀρκάδων τινὰς Λεπρεάταις, καὶ Ἠλείων παρακληθέντων ὑπὸ Λεπρεατῶν ἐς ξυμμαχίαν ἐπὶ τῇ ἡμισείᾳ τῆς γῆς, καὶ [p] λυσάντων τὸν πόλεμον, Ἠλεῖοι τὴν γῆν νεμομένοις αὐτοῖς [q] τοῖς [r] Λεπρεάταις [s] τάλαντον ἔταξαν [t] Διῒ τῷ Ὀλυμπίῳ ἀποφέρειν. καὶ μέχρι τοῦ Ἀττικοῦ πολέμου ἀπέφερον· ἔπειτα, παυσαμένων, διὰ πρόφασιν τοῦ πολέμου, οἱ Ἠλεῖοι ἐπηνάγκαζον· [u] οἱ δ᾽ ἐτράποντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. [x] καὶ δίκης Λακεδαιμονίοις ἐπιτραπείσης, ὑποτοπήσαντες οἱ Ἠλεῖοι μὴ ἴσον ἕξειν, ἀνέντες τὴν ἐπιτροπὴν, Λεπρεατῶν τὴν γῆν ἔτεμον. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι οὐδὲν ἧσσον ἐδίκασαν, αὐτονόμους εἶναι Λεπρεάτας, καὶ ἀδικεῖν Ἠλείους· καὶ, ὡς οὐκ ἐμμεινάντων τῇ ἐπιτροπῇ, φρουρὰν ὁπλιτῶν [y] ἐσέπεμψαν [z] ἐς Λέπρεον. οἱ δὲ Ἠλεῖοι, νομίζοντες, πόλιν σφῶν ἀφεστηκυῖαν δέξασθαι τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τὴν ξυνθήκην προφέροντες, ἐν ᾗ εἴρητο, ἃ ἔχοντες [a] ἐς τὸν Ἀττικὸν πόλεμον καθίσταντό τινες, ταῦτα ἔχοντας καὶ ἐξελθεῖν, ὡς οὐκ ἴσον ἔχοντες, ἀφίστανται πρὸς τοὺς

[p] Καταλυσάντων *Marg. Cam.* [q] Τοῖς omittunt *Ar. C. Dan.* [r] Λεπρειάταις *Reg.* [s] Τάλαντα *Marg.* 1. *C. Ald. Flor. Bas.* Τάλαντα ν΄. *Marg.* 2. *Cam.* Apparet enim talentorum numerum deesse, quamvis ingens ille videatur, et fieri possit, ut corruptus sit. *Camerarius.* Τάλαντα *Dan.* [t] Τῷ Διῒ τῷ *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. [u] Οἱ δὲ ἐτράπ. *Gr.* Antea ἐπηνέγκ. Mosqu. [x] Καὶ τῆς δίκης etc. *Ar.* Mosqu. Καὶ τῆς δίκης τῶν Λακεδαιμονίων ἐπιτραπείσης *C.* Ἐπιτραπήσης *Reg.* Sic quoque primum fuerat in *Gr.* [y] Ἔπεμψαν *Gr.* Antea ὁπλητῶν Mosqu. [z] Εἰς *Gr.* [a] Εἰς *Cass. Gr.* Aug.

tendebant. Nam cum Lepreatæ bellum quondam cum quibusdam Arcadibus gessissent, et Elei ad illius belli societatem a Lepreatis acciti fuissent, ea conditione, ut dimidiam partem agri obtinerent, finito bello, Elei ipsis Lepreatis *totum* agrum colentibus talentum imposuerunt, quod Olympio Jovi *quotannis* penderent. Et ad bellum usque Atticum persolverunt. Deinde cum *hoc persolvere* desiissent, causati bellum, Elei *illos* urgebant. Illi vero ad Lacedæmonios se converterunt. Cum autem hujus controversiæ cognitio Lacedæmoniis commissa fuisset, Elei suspicati, se suum jus non obtenturos, omisso arbitrio, Lepreatarum agrum vastarunt. Lacedæmonii vero multo magis Lepreatas liberos esse, et Eleos injuste facere pronunciarunt. Et quod *Elei* arbitrio stare noluissent, præsidium gravis armaturæ militum Lepreum miserunt. Elei vero existimantes urbem, quæ a se defecisset, Lacedæmonios recepisse, et pacis conditionem proferentes, in qua disertis verbis erat, ut singuli *sociorum*, quæ belli Attici initio possidebant, hæc retinerent, et *ab illo bello* discederent; ut iniquo arbitrio damnati, quod suum jus

Ἀργείους. καὶ τὴν ξυμμαχίαν, ὥσπερ [b] προείρητο, Bell.
[[c] καὶ] οὗτοι ἐποιήσαντο. ἐγένοντο δὲ [[d] καὶ] οἱ Κορίνθιοι Pelop. an. 11.
εὐθὺς μετ' ἐκείνους, καὶ οἱ ἐπὶ Θρᾴκης Χαλκιδεῖς, Olymp. 89. ¾.
Ἀργείων ξύμμαχοι. Βοιωτοὶ δὲ καὶ Μεγαρεῖς, τὸ U. C. Varr.
αὐτὸ λέγοντες, ἡσύχαζον, περιορώμενοι ὑπὸ τῶν Λακε- 333¾.
δαιμονίων, καὶ νομίζοντες, σφίσι τὴν Ἀργείων δημο-
κρατίαν [e] αὐτοῖς, ὀλιγαρχουμένοις, ἧσσον ξύμφορον
εἶναι τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας.

λβʹ. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου, Bell.
Σκιωναίους μὲν Ἀθηναῖοι ἐκπολιορκήσαντες, [f] ἀπέκτει- Pelop. an. 11.
ναν τοὺς ἡβῶντας, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδι- Olymp. 89. 3.
σαν· καὶ τὴν γῆν Πλαταιεῦσιν [g] ἔδοσαν νέμεσθαι. U. C. Varr.
Δηλίους δὲ κατήγαγον πάλιν ἐς Δῆλον, ἐνθυμούμενοι 333.
τάς τε ἐν ταῖς μάχαις ξυμφορὰς, [h] καὶ τοῦ ἐν Δελ- Post Apr. 16.
φοῖς θεοῦ χρήσαντος. καὶ [i] Φωκῆς καὶ Λοκροὶ ἤρξαντο
πολεμεῖν. καὶ Κορίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι, ἤδη ξύμμαχοι
ὄντες, ἔρχονται ἐς Τέγεαν, [k] ἀποστήσοντες Λακεδαι-
μονίων, ὁρῶντες μέγα μέρος ὂν, καὶ, εἰ σφίσι προσγέ-
νοιτο, νομίζοντες ἅπασαν ἂν ἔχειν Πελοπόννησον. ὡς δὲ
οὐδὲν ἂν ἔφασαν ἐναντιωθῆναι οἱ Τεγεᾶται Λακεδαι-

[b] Προῄρητο *Reg.* [c] Καὶ omittunt *Ald. Bas.* [d] Καὶ deest *Gr. Ald. Flor. Bas.* [e] Αὐτοῖς non agnoscunt *Ar. C. Dan.* Antea Χαλκιδῆς Aug. et Μεγαρῆς. [f] Vid. *Diodor. Sic.* p. 124. *Ed. Rhod.* p. 325. *Ed. Steph. Huds.* [g] Ἔδωκαν *Marg. Dionys. Halic.* Tom. II. p. 143. *Wass.* [h] Καὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς κατάγειν θεοῦ χρήσαντος *Ar.* Κατάγειν Δηλίους θεοῦ χρ. [i] Φωκεῖς *Ar. C. Reg. Cass. Dan. Gr.* Mosqu. [k] Ἀποστήσοντες αὐτὴν Λακ. *Marg.* Mox Πελοπόννησ. Mosqu.

non obtinuissent, ad Argivos defecerunt, societatemque *cum illis*, sicut prædictum fuerat, hi quoque fecerunt. statim autem post illos et Corinthii, et Chalcidenses, qui sunt in Thracia, societatem cum Argivis inierunt. Bœoti vero, et Megarenses, quamvis idem *se facturos* dicerent, quod a Lacedæmoniis contemnerentur, tamen quiescebant, quod popularem Argivorum statum sibi, qui paucorum dominatu regerentur, minus, quam Lacedæmoniorum rempublicam putarent profuturum.

32. Per eadem hujus æstatis tempora Athenienses, cum Scionæos expugnassent, puberes interfecerunt, et pueros ac mulieres in servitutem redegerunt, agrumque Platæensibus colendum dederunt. Delios etiam rursus in Delum reduxerunt, reputantes et clades in prœliis *post eos pulsos* acceptas, et Dei, qui Delphis colebatur, oraculum, *quo jubebantur.* Et Phocenses et Locri bellum gerere cœperunt. Corinthii vero et Argivi, cum jam essent socii, Tegeam iverunt, ut eam a Lacedæmoniorum societate averterent, quod *eam* magnam *Peloponnesi* portionem esse cernerent, ac, si ea sibi accessisset, se totam Peloponnesum habituros sperarent. Sed cum Tegeatæ respondissent, se Lacedæmoniis non adver-

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 333.

μονίοις, οἱ Κορίνθιοι, μέχρι τούτου προθύμως πράσσοντες, ἀνεῖσαν τῆς φιλονεικίας, καὶ ὠῤῥώδησαν, μὴ οὐδεὶς σφίσιν ἔτι τῶν ἄλλων [l] προσχωρῇ. ὅμως δὲ ἐλθόντες ἐς τοὺς Βοιωτοὺς, ἐδέοντο, σφῶν τε καὶ Ἀργείων γίγνεσθαι ξυμμάχους, [m] καὶ τἄλλα κοινῇ πράσσειν· τάς τε δεχημέρους ἐπισπονδὰς, αἳ ἦσαν Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς πρὸς ἀλλήλους οὐ πολλῷ ὕστερον γενόμεναι τούτων [n] τῶν [o] πεντηκονταετίδων σπονδῶν, ἐκέλευον οἱ Κορίνθιοι τοὺς Βοιωτοὺς ἀκολουθήσαντες Ἀθήναζε, καὶ σφίσι ποιῆσαι, ὥσπερ Βοιωτοὶ εἶχον· μὴ δεχομένων δὲ Ἀθηναίων, ἀπειπεῖν τὴν ἐκεχειρίαν, καὶ [p] τολοιπὸν μὴ σπένδεσθαι ἄνευ αὐτῶν. Βοιωτοὶ δὲ, δεομένων τῶν Κορινθίων, περὶ μὲν τῆς [q] Ἀργείων ξυμμαχίας ἐπισχεῖν αὐτοὺς ἐκέλευον· ἐλθόντες δὲ Ἀθήναζε μετὰ Κορινθίων, οὐχ εὕροντο τὰς δεχημέρους σπονδάς· [r] ἀλλ' ἀπεκρίναντο οἱ Ἀθηναῖοι, Κορινθίοις εἶναι σπονδὰς, εἴπερ Λακεδαιμονίων εἰσὶ [s] ξύμμαχοι. Βοιωτοὶ μὲν οὖν οὐδὲν μᾶλλον ἀπεῖπον τὰς δεχημέρους, ἀξιούντων καὶ αἰτιωμένων Κορινθίων [t] ξυνθέσθαι σφίσι. Κορινθίοις δὲ ἀνακωχὴ ἄσπονδος ἦν πρὸς Ἀθηναίους.

[l] Προσχωρεῖ *Cass. Reg.* [m] Καὶ ἄλλα *C.* Paullo post τὰς δὲ δεχημέρους *Reg.* [n] Τῶν deest *Dan.* [o] Πενταετίδων *Gr.* [p] Τὸ λοιπὸν *Ar. C. Cass. Gr.* Aug. et ita semper. Antea ἀνειπεῖν Mosqu. [q] Ἀργείας *Marg.* [r] Ἀλλὰ *Gr.* Mox Κορινθίους Basil. [s] Σύμμαχοι *Gr.* [t] Ξυνθέσιας *Dan.*

saturos, Corinthii qui hactenus in eam rem acerrime incubuerant, de contentione remiserunt, et veriti sunt, ne nullus ex aliis ad se posthac accederet. Veruntamen ad Bœotos profecti, *eos* orarunt, ut secum et cum Argivis societatem inirent, cæteraque communiter administrarent. Ad hæc, illas decem dierum inducias, quæ non multo post ista quinquaginta annorum fœdera inter Athenienses et Bœotos mutuo factæ fuerant, Corinthii suadebant Bœotis, ut se Athenas sequuti, sibi quoque impetrarent eodem modo factas, quo Bœoti *eas* habebant. Quod si Athenienses *has sibi quoque concedere* recusarent, inducias *ipsis* renunciarent, et in posterum *cum ipsis* absque se nullum fœdus facerent. Bœoti vero, rogantibus Corinthiis, quod ad societatem quidem Argivorum attineret, eos supersedere jusserunt. Athenas vero cum Corinthiis profecti, decem dierum inducias *ab Atheniensibus* non impetrarunt. Sed Athenienses responderunt, Corinthiis esse fœdera, si modo Lacedæmoniorum erant socii. Bœoti vero non magis propterea decem dierum induciis renunciare voluerunt, quamvis Corinthii hoc flagitarent, et cum expostulatione dicerent, ita inter se convenisse. Corinthiis autem induciæ sine fœdere cum Atheniensibus exstiterunt.

λγ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ αὐτοῦ θέρους πανδημεὶ ἐστράτευσαν, Πλειστοάνακτος τοῦ Πausανίου Λακεδαιμονίων βασιλέως ἡγουμένου, τῆς Ἀρκαδίας [u] ἐς Παῤῥασίους, [x] Μαντινέων ὑπηκόους ὄντας, κατὰ στάσιν ἐπικαλεσαμένων σφᾶς, ἅμα δὲ [y] καὶ τὸ ἐν Κυψέλοις τεῖχος [z] ἀναιρήσοντες, ἢν δύνωνται, ὃ ἐτείχισαν [a] Μαντινῆς, καὶ αὐτοὶ ἐφρούρουν, ἐν τῇ Παῤῥασικῇ κείμενον, ἐπὶ τῇ [b] Σκιρίτιδι τῆς Λακωνικῆς. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι τὴν γῆν [c] τῶν Παῤῥασίων ἐδῄουν· οἱ δὲ [d] Μαντινῆς, τὴν πόλιν Ἀργείοις φύλαξι παραδόντες, αὐτοὶ τὴν ξυμμαχίαν ἐφρούρουν. ἀδύνατοι [e] δ' ὄντες διασῶσαι τό, τε ἐν Κυψέλοις τεῖχος καὶ τὰς ἐν Παῤῥασίοις πόλεις, ἀπῆλθον. Λακεδαιμόνιοι δὲ, τούς τε Παῤῥασίους αὐτονόμους ποιήσαντες, καὶ τὸ τεῖχος καθελόντες, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 333. Maio exeunte.

λδ'. Καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους, ἤδη ἡκόντων αὐτοῖς τῶν ἀπὸ Θρᾴκης μετὰ Βρασίδου ἐξελθόντων στρατιωτῶν, οὓς ὁ Κλεαρίδας μετὰ τὰς σπονδὰς ἐκόμισεν, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐψηφίσαντο, τοὺς μὲν μετὰ Βρασίδου Εἵλωτας μαχεσαμένους ἐλευθέρους εἶναι, καὶ οἰκεῖν,

[u] Ἐπὶ *Ar. C. Dan.* Ἀρκαδίους ἐς Σπαρασίους *Reg.* [x] Μαντιναίων *Reg.* [y] Καὶ omittunt *Ar. C. Dan.* Mox Κυψέλλοις Mosqu. et sic infra. [z] Καθαιρήσοντες *Marg.* [a] Μαντινεῖς *Ar. C. Cass. Gr. Reg. Dan.* Mosqu. [b] Hujus etiam meminit *Diodorus Sic.* lib. 15. p. 376. *Ed. Rhod.* p. 494. *Ed. Steph.* Σκυρίτιδι *Ar. C. Dan.* [c] Τῶν deest *Dan.* Mosqu. [d] Μαντινεῖς *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Ita Μεγαρεῖς p. 310. librorum omnium consensu. *Huds.* Μαντινεῖς *Reg. Cass. Dan. Gr.* [e] Δὲ ὄντες *Gr.* Mox C. 34. οἱ μὲν Λακεδ. Mosqu.

33. Eadem æstate Lacedæmonii cum frequentibus copiis, quas ex omni totius populi ordine collegerant, duce Plistoanacte Pausaniæ filio, Lacedæmoniorum rege, expeditionem susceperunt adversus Parrhasios, qui sunt in Arcadia, et qui Mantineorum imperio parent, ab ipsis seditione laborantibus acciti, simul etiam eversuri, si possent, munitionem, quam Mantinei in Cypselis exstruxerant, et in agro Parrhasio sitam ipsi suo præsidio tenebant, prope Sciritidem, quæ est agri Laconici. Et Lacedæmonii quidem agrum Parrhasium vastabant: Mantinei vero, urbis custodia Argivis tradita, ipsi socios suo præsidio tutabantur. Cum autem et munitionem in Cypselis exstructam, et urbes in agro Parrhasio sitas conservare non possent, abierunt. Lacedæmonii vero, cum Parrhasios in libertatem asseruissent, et munitionem illam evertissent, domum redierunt.

34. Eadem æstate Lacedæmonii, cum ad ipsos jam ex Thracia rediissent milites, qui cum Brasida *illuc* profecti fuerant, quos post inita fœdera Clearidas reduxerat, decreverunt, servos quidem, qui cum Brasida prœlio interfuerant, liberos esse,

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 333.

ὅπου ἂν βούλωνται. καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ αὐτοὺς μετὰ τῶν [f] Νεοδαμώδων ἐς Λέπρεον κατέστησαν, κείμενον ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς καὶ τῆς Ἠλείας, ὄντες ἤδη διάφοροι Ἠλείοις. τὺς [g] δ' ἐκ τῆς νήσου ληφθέντας σφῶν, καὶ τὰ ὅπλα παραδόντας, δείσαντες, μή τι, διὰ τὴν ξυμφορὰν νομίσαντες ἐλασσωθήσεσθαι, καὶ ὄντες, ἐπίτιμοι, νεωτερίσωσιν, ἤδη καὶ ἀρχάς τινας ἔχοντας, ἀτίμους ἐποίησαν· ἀτιμίαν δὲ τοιάνδε, ὥστε μήτε ἄρχειν, μήτε πριαμένους τὶ, ἢ πωλοῦντας, κυρίους εἶναι. [h] ὕστερον δὲ αὖθις [i] χρόνῳ ἐπίτιμοι ἐγένοντο.

λε'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους καὶ [k] Θύσσον τὴν [l] ἐν τῇ Ἄθῳ [m] Δικτιδιῆς εἷλον, Ἀθηναίων οὖσαν ξύμμαχον. καὶ τὸ θέρος τοῦτο πᾶν ἐπιμιξίαι μὲν ἦσαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις· ὑπώπτευον δὲ ἀλλήλους εὐθὺς μετὰ τὰς σπονδὰς οἵ τε Ἀθηναῖοι [n] καὶ Λακεδαιμόνιοι, κατὰ τὴν [o] τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ [p] ἀπόδοσιν. τὴν γὰρ Ἀμφίπολιν, πρότεροι λαχόντες οἱ Λα-

[f] Νεοδαμωδῶν *Ar. C. Cl. Gr.* Aug. Νεοδαμώδης quasi *νεὸς δαμώδης, novus popularis*, recens populo adscriptus. Etenim cives, qui vectigal persolvebant, Lacedæmoniis Δαμώδεις appellabantur, ut ex *Hesychio* constat. Neodamodes fuisse Helotas (contra quam censet *Cragius* de Repub. Laced. l. 1. c. 12.) clare ostendit *Meursius* in Miscell. Lacon. l. 2. c. 7. cui adde *Diodor. Sic.* l. 12. p. 124. *Ed. Rhod.* p. 325. *Ed. Steph. Huds.* Νεοδαμωδῶν *Reg. Cass.* [g] Δὲ ἐκ *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. Τοὺς δὲ νήσου *Gr.* Δὲ ἐν τῇ νήσῳ Mosqu. et ante Ἠλίοις. [h] Vide *Diodorum Sic.* loco supra citato. *Huds.* [i] Χρόνῳ omittit *Gr.* [k] Θᾶσσαν *Ar.* et *Gr.* ex emendatione. Θύσον Mosqu. [l] Ἐν τῷ Ἄθῳ *Ar. C. Dan.* Mosqu. [m] Δικτιδιῆς deest *Ar. C.* margini tamen *Cod. Ar.* ab aliena manu adscribitur. *Huds.* Abest etiam a *Dan.* Δικτηδιῆς *Reg. Cass. Gr.* Aug. Δικτιδιεῖς Mosqu. [n] Καὶ οἱ Λακ. *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [o] Τῶν deest *Dan.* [p] Ἀποδίδοσιν *Dan.*

et habitare ubicunque vellent. Nec multo post ipsos cum iis, quos recenter in civium jus adsciverant, in Lepreo collocarunt, quod in Laconico, ac Eleo agro, *in ipsis utriusque confiniis* situm erat, cum jam Eleorum hostes essent. Suos vero *cives*, qui in insula *Sphacteria* capti fuerant, et qui arma *hosti* tradiderant, veriti, ne aliquid rerum novarum molirentur, existimantes, se propter cladem acceptam deteriore conditione futuros, quamvis integra fama et existimatione forent, quamvis etiam nonnulli magistratus jam gererent, ignominia notarunt. Hac autem ignominia notarunt, ut nullum magistratum gererent, utque nullam haberent potestatem earum rerum, quas aut emissent, aut vendidissent. Postea tamen in integrum restituti fuerunt.

35. Eadem æstate Dictidienses Thysson *in monte* Atho sitam, Atheniensium sociam, ceperunt. Atque hac tota æstate inter Athenienses et Peloponnesios commercium fuit. Sed statim post inita fœdera Athenienses et Lacedæmonii inter se suspecti esse cœperunt, quod neutri loca alteris restituissent. Nam Lacedæmonii, quibus sortito obtigerat, ut

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 4. U. C. Varr. 333.

κεδαιμόνιοι ἀποδιδόναι, [q] καὶ [r] τὰ ἄλλα, οὐκ ἀποδεδώκεσαν· οὐδὲ τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης παρεῖχον ξυμμάχους τὰς σπονδὰς δεχομένους, οὐδὲ Βοιωτοὺς, οὐδὲ Κορινθίους, λέγοντες ἀεὶ, ὡς μετ' Ἀθηναίων τούτους, ἢν μὴ θέλωσι, κοινῇ [s] ἀναγκάσωσι. χρόνους τε προὔθεντο ἄνευ ξυγγραφῆς, ἐν οἷς [t] χρῆν τοὺς μὴ ἐσιόντας, ἀμφοτέροις πολεμίους εἶναι. τούτων οὖν ὁρῶντες οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν [u] ἔργῳ γιγνόμενον, [x] ὑπώπτευον τοὺς Λακεδαιμονίους μηδὲν δίκαιον διανοεῖσθαι. ὥστε οὔτε Πύλον ἀπαιτούντων [y] αὐτῶν ἀπεδίδοσαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ τῆς νήσου δεσμώτας μετεμέλοντο ἀποδεδωκότες· τά τε ἄλλα χωρία εἶχον, μένοντες, ἕως σφίσι κἀκεῖνοι ποιήσειαν τὰ εἰρημένα. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὰ μὲν δυνατὰ ἔφασαν πεποιηκέναι· τοὺς γὰρ παρὰ σφίσι δεσμώτας ὄντας Ἀθηναίων ἀποδοῦναι, καὶ τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης στρατιώτας ἀπαγαγεῖν, καὶ εἴτου ἄλλου ἐγκρατεῖς ἦσαν· Ἀμφιπόλεως δὲ οὐκ ἔφασαν κρατεῖν, ὥστε παραδοῦναι. Βοιωτοὺς δὲ πειράσεσθαι καὶ Κορινθίους ἐς τὰς σπονδὰς [z] ἐσαγαγεῖν, καὶ Πάνακτον [a] ἀπολαβεῖν, καὶ Ἀθηναίων ὅσοι ἦσαν ἐν Βοιωτοῖς αἰχμάλωτοι, κομιεῖν. Πύλον μέντοι ἠξίουν σφίσιν ἀποδοῦναι.

[q] Καὶ omittunt *Ar. C.* [r] Τἄλλα *Gr.* [s] Ἀναγκάσουσι, et mox χρόνους δὲ *Gr.* [t] Χρῆν καὶ τοὺς *Reg.* [u] Ἔργον *Gr.* [x] Ὑπεπώπτευον *Ar. C.* Ὑπετόπευον *Marg.* Sic etiam *Reg. Cass.* Aug. [y] Αὐτῶν omittunt *Ar. C. Dan.* Mox μένοντας Mosqu. [z] Εἰσαγαγεῖν *Reg. Cass.* Aug. et Πανακτὸν *Reg.* [a] Scil. ἀπὸ τῶν Βοιωτῶν, qui Panactum Atheniensium castellum per proditionem ceperant. p. 292. *Huds.*

priores redderent, nec Amphipolin, nec cætera reddiderant; nec socios, qui erant in Thracia, ad fœdera recipienda adegerant, ac ne Bœotos quidem, neque Corinthios, quamvis perpetuo dicerent, se, nisi *fœdera recipere* vellent, una cum Atheniensibus eos coacturos: tempusque sine syngrapha præstituerant, intra quod, qui fœdera *secum* non iniissent, utrisque hostes esse *pronunciarant*. Cum igitur Athenienses nihil horum *ab illis* re ipsa præstari viderent, Lacedæmonios nihil æqui animo agitare suspicabantur. Quamobrem ipsis Pylum repetentibus reddere noluerunt, quinetiam eos pœnitebat, quod captivos ex insula reddidissent. Cæteraque *Lacedæmoniorum* loca retinebant, exspectantes donec et illi præstarent, quæ promiserant. Lacedæmonii vero dicebant, se præstitisse, quæ poterant. Se enim Atheniensibus reddidisse omnes, quos ex ipsis apud se in vinculis habebant, et milites, qui erant in Thracia, abduxisse, et si quid aliud in sua potestate habebant. Sed Amphipolin in sua potestate non esse dicebant, ita ut traderent. Operam vero daturos, ut et Bœotos et Corinthios in fœdera adducerent, utque Panactum reciperent, et ut Athenienses, quotquot apud Bœotos erant captivi, recuperarent. Postulabant au-

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 4. U. C. Varr. 333.

εἰ δὲ μὴ, [b] Μεσσηνίους τε καὶ τοὺς Εἵλωτας ἐξαγαγεῖν, ὥσπερ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἀπὸ Θρᾴκης· Ἀθηναίους δὲ φρουρεῖν τὸ χωρίον [c] αὐτοὺς, εἰ [d] βούλονται. πολλάκις δὲ καὶ πολλῶν λόγων γενομένων ἐν τῷ θέρει τούτῳ, ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους, ὥστε ἐξαγαγεῖν ἐκ Πύλου Μεσσηνίους, καὶ τοὺς ἄλλους Εἵλωτάς τε, καὶ [e] ὅσοι ηὐτομολήκεσαν ἐκ τῆς Λακωνικῆς· καὶ κατῴκισαν αὐτοὺς ἐν [f] Κρανίοις τῆς [g] Κεφαλληνίας. τὸ μὲν οὖν θέρος τοῦτο ἡσυχία ἦν καὶ ἔφοδοι [h] παρ' ἀλλήλους.

Post Oct. 12.

λϛʹ. [i] Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος (ἔτυχον γὰρ [k] Ἔφοροι ἕτεροι, καὶ οὐκ ἐφ' ὧν αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο, ἄρχοντες ἤδη, [l] καί τινες αὐτῶν καὶ [m] ἐναντίοι σπονδαῖς·) [n] ἐλθουσῶν πρεσβειῶν ἀπὸ τῆς ξυμμαχίδος, καὶ παρόντων Ἀθηναίων καὶ Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων, καὶ πολλὰ [o] ἐν ἀλλήλοις εἰπόντων, καὶ οὐδὲν ξυμβάντων, ὡς ἀπῇεσαν ἐπ' οἴκου, τοῖς Βοιωτοῖς καὶ Κορινθίοις Κλεόβουλος καὶ [p] Ξενάρης, οὗτοι, οἵπερ τῶν Ἐφόρων ἐβού-

[b] Μεσηνίους *Ar. C.* itidemque paullo infra. *Gr.* Mosqu. [c] Αὐτοῖς *Marg. Reg. Cass.* Aug. [d] Βούλωνται et deinde a correctore βούλονται *Gr.* [e] Ὅσους *Gr.* Ηὐτομόλησαν Mosqu. [f] Καρανίοις *Ar. C.* procul dubio mendose. Vide l. 1. p. 101. *Huds.* Καρανίοις etiam *Dan.* [g] Κεφαληνίας *Ar.* Mosqu. [h] Παρὰ *Gr.* Παρ' ἀλλήλοις *Cass.* [i] Τοῦ δὲ γιγνομένου *Ar.* Τοῦ δὲ ἐπιγιγν. *Reg.* [k] Ἕτεροι Ἔφοροι *Reg.* Antea γὰρ d. Mosqu. [l] Καί τινες καὶ αὐτῶν *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. [m] Ἐναντίοι ταῖς σπονδαῖς *Ar. C. Cl. Dan.* et a recentiore manu inter versus *Reg.* Ἐναντίοις Aug. sed suprascr. οι. [n] Ἐλθόντων πρέσβεων *Gr.* Ἐλθουσῶν in *marg. Huds.* In *Gr.* est ἐλθουσῶν. fuerat etiam in eo πρεσβεῶν, deinde circumflexus deletus, et accentus in prima syllaba scriptus erat. nec quidquam ibi in *marg.* legitur. *Duck.* Πρέσβεων *Reg.* Aug., et a manu prima *Cass.* e quo recens manus fecerat πρεσβειῶν. Ἐλθόντων Mosqu. [o] Ἐν omittit *Gr.* Καὶ ante Βοιωτ. d. Mosqu. [p] Ξεναρίδης *Reg.* Ξενάρας Mosqu. et mox διαλῦσαι.

tem, ut Pylum sibi restituerent: sin minus, Messenios et servitia educerent, quemadmodum et ipsi ex Thracia *suos abduxerant:* utque locum illum Athenienses ipsi, si vellent, custodirent. Sæpe autem multisque sermonibus per hanc æstatem habitis, *tandem* Atheniensibus persuaserunt, ut e Pylo educerent Messenios, cæterosque servos, et quotquot ex agro Laconico *ad ipsos* transfugerant. Ipsosque in Craniis Cephalleniæ *insulæ urbe* collocarunt. Hac igitur æstate a bello cessatum est, et ultro citroque ad utrosque commeatum.

36. In sequenti hyeme (jam enim alii Ephori magistratum gerebant; nec erant ii, quibus magistratum gerentibus fœdera percussa fuerant; quinetiam horum nonnulli fœderibus erant adversarii) cum legati ex sociorum agro *Lacedæmonem* venissent, et Athenienses et Bœoti et Corinthii præsentes adessent, et ultro citroque multa verba facta fuissent, nec quicquam inter eos conveniret, postquam *Athenienses* domum redierunt, Cleobulus et Xenares (illi, qui ex Ephoris fœdera frangere potissimum volebant) cum Bœotis et Co-

λοιντο μάλιστα διαλῦσαι τὰς σπονδὰς, λόγους ποιῦνται [q] ἰδίους, παραινοῦντες [r] ὅτιμάλιστα [s] ταῦτά τε γιγνώσκειν, καὶ πειρᾶσθαι Βοιωτοὺς, [t] Ἀργείων γενομένους πρῶτον αὐτοὺς ξυμμάχους, αὖθις μετὰ Βοιωτῶν, Ἀργείους Λακεδαιμονίοις ποιῆσαι ξυμμάχους· οὕτω γὰρ ἥκιστα ἀναγκασθῆναι Βοιωτοὺς ἐς τὰς Ἀττικὰς σπονδὰς ἐσελθεῖν· ἑλέσθαι γὰρ Λακεδαιμονίους, πρὸ τῆς Ἀθηναίων ἔχθρας, καὶ διαλύσεως τῶν σπονδῶν, Ἀργείους σφίσι φίλους καὶ ξυμμάχους γενέσθαι. τὸ γὰρ Ἄργος ἀεὶ [u] ἠπίσταντο ἐπιθυμοῦντας τοὺς Λακεδαιμονίους καλῶς σφίσι [x] φίλιον γενέσθαι, ἡγούμενοι τὸν ἔξω Πελοποννήσου πόλεμον ῥᾴω ἂν εἶναι. τὸ [y] μέντοι Πάνακτον, ἐδέοντο Βοιωτοὺς, ὅπως [z] παραδώσουσι Λακεδαιμονίοις· ἵνα, ἀντ᾽ αὐτοῦ Πύλον, ἢν δύνωνται, ἀπολαβόντες, ῥᾷον [a] καθιστῶνται Ἀθηναίοις ἐς πόλεμον.

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 4. U. C. Varr. 333.

λζ. Καὶ οἱ μὲν Βοιωτοὶ καὶ [b] οἱ Κορίνθιοι, ταῦτα ἐπεσταλμένοι ἀπό τε τοῦ Ξενάρους καὶ Κλεοβούλου, καὶ ὅσοι φίλοι ἦσαν αὐτοῖς τῶν Λακεδαιμονίων, ὥστε ἀπαγγεῖλαι ἐπὶ τὰ κοινὰ, ἑκάτεροι ἀνεχώρουν. Ἀρ-

[q] Ἰδίᾳ *Ar. C. Dan.* [r] Ὅτι μάλιστα *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass.* [s] Ταῦτα γιγνώσκειν *Ar. C. Dan.* [t] Ἀργείων in textu, supra Ἀργείους *Gr.* [u] Scil. ὁ Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης. ad hoc etiam sequens ἡγούμενοι referri debet. *Æ. Portus.* [x] Φίλον *Dan.* [y] Μέντι *Reg.* [z] Παραδώσουσι *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Atque ita, vel παραδῶσι, legendum esse monuit *Æ. Port.* Παραδώσουσι *Cass. Gr.* Παραδώσωσι Aug. sed suprascr. ου, a m. 2. Παραδώσωσι Mosqu. et mox ἀποβάντες p. ἀπολαβ. [a] Καθιστῶντες *Dan.* [b] Οἱ omittunt *Ar. C. Gr.* Aug. Mosqu. *Reg. Dan.* Mox τοῦ Κλεοβ. Mosqu.

rinthiis privatim sermones habuerunt, admonentes, ut harum rerum statum accuratissime cognitum perpenderent, operamque darent, ut Bœoti, ubi prius ipsi societatem cum Argivis iniissent, postea cum Bœotis Argivos Lacedæmoniis socios adjungerent. Sic enim Bœotos fœdus cum Atheniensibus inire minime coactum iri *putabant*. Lacedæmonios enim Atheniensium inimicitiis ac fœderum cum ipsis initorum violationi, amicitiam et societatem Argivorum antepondituros. Habebant enim exploratum, Lacedæmonios perpetuo cupere, civitatem Argivorum opportune sibi amicam esse, quod bellum extra Peloponnesum levius *sibi* fore ducerent, *si Argivos constantes amicos haberent.* Bœotos vero rogabant, ut Panactum Lacedæmoniis traderent, ut pro hoc recepta, si possent, Pylo, ad bellum adversus Athenienses commodius descenderent.

37. Atque Bœoti et Corinthii cum his mandatis, quæ acceperant a Xenare et Cleobulo, et *ab aliis* quotquot ex Lacedæmoniis erant ipsis amici, ut ad suas respublicas referrent, utrique abierunt. Quos abeuntes duo e summo Argivorum ma-

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 4. U. C. Varr. 333.

γείων δὲ δύο ἄνδρες τῆς ἀρχῆς τῆς μεγίστης, ἐπετήρουν [c] ἀπιόντας αὐτοὺς καθ' ὁδόν· καὶ ξυγγενόμενοι ἐς λόγους ἦλθον, εἴπως οἱ Βοιωτοὶ σφίσι ξύμμαχοι γένοιντο, ὥσπερ Κορίνθιοι καὶ Ἠλεῖοι καὶ [d] Μαντινῆς. νομίζειν γὰρ ἂν, τούτου [e] προχωρήσαντος, [f] ῥᾳδίως ἤδη καὶ πολεμεῖν καὶ σπένδεσθαι, καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους, εἰ [g] βούλοιντο, κοινῷ λόγῳ χρωμένους, καὶ εἴ τινα πρὸς ἄλλον δέοι. τοῖς δὲ τῶν Βοιωτῶν πρέσβεσιν ἀκούουσιν ἤρεσκε. κατὰ τύχην γὰρ ἐδέοντο τούτων, ὧνπερ καὶ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος [h] αὐτοῖς φίλοι ἐπεστάλκεσαν. καὶ οἱ τῶν Ἀργείων ἄνδρες, ὡς ᾔσθοντο αὐτοὺς δεχομένους τὸν λόγον, εἰπόντες, ὅτι πρέσβεις πέμψουσιν ἐς Βοιωτοὺς, ἀπῆλθον. ἀφικόμενοι δὲ οἱ Βοιωτοὶ ἀπήγγειλαν τοῖς Βοιωτάρχαις τά τε ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ξυγγενομένων Ἀργείων. καὶ [i] οἱ Βοιωτάρχαι ἠρέσκοντό τε καὶ πολλῷ προθυμότεροι ἦσαν, ὅτι ἀμφοτέρωθεν ξυνεβεβήκει αὐτοῖς, τούς τε φίλους τῶν Λακεδαιμονίων τῶν αὐτῶν δεῖσθαι, καὶ τοὺς Ἀργείους ἐς τὰ ὅμοια σπεύδειν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστε-

[c] Ἀ ἐπίοντας *Dan.* Ἐπιόντας Mosqu. [d] Μαντινεῖς *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. [e] Χωρήσαντος *Ar. C. Dan.* [f] Id est: *ῥᾴδιον ἤδη ἔσεσθαι σφίσιν αὐτοῖς ξύμπασι κοινὴν ξυμμαχίαν ποιήσασιν ἐν ἀλλήλοις, πολεμεῖν, καὶ σπένδεσθαι, καὶ π. Λ. εἰ β. καὶ εἴτινα π. ἄ. δ. κοινῷ λόγῳ περὶ τούτων φανερῶς χρωμένοις. Æ. Port.* [g] Βούλονται *Ar.* [h] Scil. τοῖς τῶν Βοιωτῶν πρέσβεσι καὶ τοῖς Κορινθίοις. *Æ. Port.* Τῶν d. Mosqu. ante Βοιωτ. et *ἀκούσασιν* p. *ἀκούουσ.* et ὥσπερ p. ὧνπερ. [i] Οἱ deest *Ar. C.*

gistratu viri in ipso itinere observaverunt: congressique cum eis in colloquium venerunt, si quo pacto Bœoti societatem secum inire possent, quemadmodum Corinthii et Elei et Mantinei. * Se enim existimare *dicebant*, si res ista *sibi feliciter* successisset, facile jam sibi fore et bellum gerere, et pacem facere et cum Lacedæmoniis, si vellent, et cum quibuscunque aliis opus esset, palam et publice hac de re agentibus. Hæc Bœotorum legatis audita placuerunt. Nam forte accidit, ut ea peterent, quæ vel ipsi amici, qui Lacedæmone erant, ipsis mandarant. Cum autem illi *duo* Argivi suum sermonem ab ipsis admissum animadvertissent, et dixissent, se legatos in Bœotiam missuros, abierunt. Bœoti vero *domum* reversi, ad Bœotarchas detulerunt cum ea, quæ Lacedæmone, tum ea, quæ ex Argivis in congressu audissent. Bœotarchæ vero id acceptum habuerunt, et multo promtiores fuerunt, quod ipsis utrinque contigisset, ut et illi ex Lacedæmoniis, quos sibi amicos habebant, eadem peterent, et Argivi ad eadem properarent. Nec multo post Argi-

* Hoc enim si fieret, jam utrumque, seu bellum seu pax placeret, suæ potestatis futurum, unoque animo, sive adversus Lacedæmonios, seu quem alium opus esset, rem gesturos. *Acacius.* Hudս.

ῥον πρέσβεις παρῆσαν Ἀργείων, τὰ εἰρημένα [k] προκαλούμενοι. καὶ αὐτοὺς ἀπέπεμψαν ἐπαινέσαντες τοὺς λόγους οἱ Βοιωτάρχαι, καὶ πρέσβεις ὑποσχόμενοι ἀποστελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας ἐς Ἄργος.

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 4. U.C. Varr. 333.

λη΄. Ἐν δὲ τούτῳ ἐδόκει πρῶτον τοῖς Βοιωτάρχαις, καὶ Κορινθίοις, καὶ Μεγαρεῦσι, καὶ τοῖς ἀπὸ Θρᾴκης πρέσβεσιν, ὀμόσαι ὅρκους ἀλλήλοις, ἦ μὴν ἔν τε τῷ παρατυχόντι ἀμύνειν τῷ δεομένῳ, καὶ μὴ πολεμήσειν τῳ, [l] μηδὲ ξυμβήσεσθαι ἄνευ κοινῆς γνώμης· καὶ οὕτως ἤδη τοὺς Βοιωτοὺς καὶ Μεγαρέας (τὸ γὰρ αὐτὸ ἐποίουν,) πρὸς τοὺς Ἀργείους σπένδεσθαι. πρὶν δὲ τοὺς ὅρκους γενέσθαι, οἱ Βοιωτάρχαι ἐκοίνωσαν ταῖς τέσσαρσι βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν ταῦτα, αἵπερ ἅπαν τὸ κῦρος ἔχουσι, καὶ παρῄνουν γενέσθαι ὅρκους ταῖς πόλεσιν, ὅσαι βούλονται ἐπ' [m] ὠφελείᾳ σφίσι ξυνομνῦναι. οἱ δ' ἐν ταῖς βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν ὄντες οὐ [n] προσδέχονται τὸν λόγον, δεδιότες, μὴ ἐναντία Λακεδαιμονίοις [o] ποιήσωσι, τοῖς ἐκείνων ἀφεστῶσι Κορινθίοις ξυνομνύντες. οὐ γὰρ εἶπον αὐτοῖς οἱ Βοιωτάρχαι τὰ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, ὅτι τῶν τε Ἐφόρων Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης καὶ οἱ φίλοι παραινοῦσιν, Ἀργείων πρῶτον καὶ Κορινθίων

[k] Παρακινοῦντες *Marg. Schol.* Mox πρ. ἀποστελλεῖν Mosqu. eid. d. ἐς ante Ἄργος. [l] Μὴ δὲ *Cass. Aug.* [m] Ὠφελίᾳ *Gr.* [n] Προσεδέχοντο *Ar. C.* Προσδέχοντο Mosqu. id. antea κύρος, et ξυνομνύναι. [o] Ποιήσουσι *Gr.*

vorum legati venerunt, ut eos sollicitarent ad transigenda ea, quæ promiserant. Bœotarchæ vero, probatis ipsorum postulatis, ipsos remiserunt, polliciti, se legationem Argos de societate missuros.

38. Interea vero Bœotarchis, et Corinthiis, et Megarensibus, et legatis ex Thracia *missis* primum placuit, ut jurejurando interposito fidem sibi mutuo darent, ea conditione, ut, quotiescunque res hoc flagitaret, opem ei ferrent, qui ope indigeret, et cum nullo bellum gererent, aut compositionem facerent, nisi de communi sententia. Et ita Bœotos et Megarenses (idem enim faciebant) cum Argivis jam fœdus facere *dicebant*. Verum antequam jusjurandum juraretur, Bœotarchæ rem communicarunt cum quatuor Bœotorum conciliis, quæ summam rerum Bœotiarum potestatem habent: et suadebant, ut, jurejurando interposito, fœdus auxilii mutui gratia cum illis civitatibus iniretur, quæcunque secum fœdus adhibito jurejurando facere vellent. At Bœoti, qui in illis consiliis erant, *eorum* consilium non probarunt, veriti, ne Lacedæmoniis adversarentur, si cum Corinthiis, qui *ab illis* defecerant, interposito jurejurando fœdus facerent. Neque enim Bœotarchæ ipsis declaraverant ea, quæ Lacedæmone Cleobulus et Xenares Ephori, et *alii* amici suaserant, ut prius cum Argivis et Corinthiis societatem inirent, deinde cum La-

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 4. U. C. Varr. 333. γενομένους [p] ξυμμάχους, ὕστερον μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων γίγνεσθαι· οἰόμενοι, τὴν βουλὴν, κἂν μὴ εἴπωσιν, οὐκ ἄλλα ψηφιεῖσθαι, ἢ ἃ σφίσι προδιαγνόντες παραινοῦσιν. ὡς δὲ ἀντέστη τὸ πρᾶγμα, οἱ μὲν Κορίνθιοι καὶ οἱ ἀπὸ Θρᾴκης πρέσβεις ἄπρακτοι ἀπῆλθον· οἱ δὲ Βοιωτάρχαι, μέλλοντες πρότερον, εἰ ταῦτα ἔπεισαν, καὶ τὴν ξυμμαχίαν πειράσεσθαι πρὸς Ἀργείους ποιεῖν, οὐκέτι ἐσήνεγκαν περὶ Ἀργείων ἐς τὰς βουλὰς, οὐδὲ ἐς τὸ Ἄργος τοὺς πρέσβεις, οὓς ὑπέσχοντο, ἔπεμπον· ἀμέλεια δέ τις ἐνῆν καὶ διατριβὴ τῶν πάντων.

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 4. U. C. Varr. 334. λθ'. Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι [q] τούτῳ Μηκύβερναν Ὀλύνθιοι, Ἀθηναίων φρουρούντων, ἐπιδραμόντες εἷλον. μετὰ δὲ ταῦτα (ἐγίγνοντο γὰρ ἀεὶ λόγοι τοῖς τε Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις περὶ ὧν [r] εἶχον ἀλλήλων) ἐλπίζοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, εἰ Πάνακτον Ἀθηναῖοι παρὰ Βοιωτῶν ἀπολάβοιεν, [s] κομίσασθαι ἂν [t] αὐτοὶ Πύλον, ἦλθον ἐς τοὺς Βοιωτοὺς [u] πρεσβευόμενοι, καὶ ἐδέοντο σφίσι Πάνακτόν τε καὶ τοὺς [x] Ἀθηναίων δεσμώτας παραδοῦναι, [y] ἵνα ἀντ' αὐτῶν Πύλον κομίσωνται. οἱ δὲ Βοιωτοὶ οὐκ ἔφασαν ἀποδώσειν, ἢν μὴ σφίσι ξυμμαχίαν [z] ἰδίαν ποιήσωνται, ὥσπερ Ἀθηναίοις.

[p] Ὕστερον ξυμμάχους *Reg.* Paullo post πειράσασθαι Mosqu. Οὐκ ἔτι Aug. [q] Τούτῳ deest *Reg.* [r] Εἶλον *Ar.* [s] Κομίσεσθαι *Dan.* [t] Αὐτοὺς *Ar.* [u] Πρεσβευσόμενοι *Marg. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. [x] Ἀθηναίους *Ar. C. Dan.* [y] Ἵν' ἀντ' αὐτῶν *Ar. C.* [z] Ἰδίαν deest *Reg.*

cedæmoniis eandem facerent. Nam *Bœotarchæ* existimabant, illos, qui erant in consilio, quamvis *hæc ipsis* non dixissent, tamen nihil aliud decreturos, quam quod ipsi a se prius deliberatum *ipsis* suasissent. sed cum res *ipsis* non successisset, Corinthii quidem, et legati ex Thracia *missi* infecto negotio abierunt. Bœotarchæ vero, qui, si persuadere potuissent, operam dare statuerant, ut etiam cum Argivis societatem inirent, nec de Argivis quicquam amplius ad illa consilia retulerunt, nec legatos, quos *se missuros* promiserant, Argos miserunt: sed incuria quædam, et rerum omnium procrastinatio erat.

39. Hac eadem hyeme Mecybernam, ubi erat Atheniensium præsidium, Olynthii subito adorti ceperunt. Posthæc Lacedæmonii (nam inter ipsos et Athenienses assidua colloquia fiebant de locis, quæ invicem tenebant) existimantes, si Athenienses Panactum a Bœotis recepissent, fore, ut ipsi Pylum reciperent, Bœotos per legationem adierunt, et orarunt, ut Panactum, et quotquot ex Atheniensibus in vinculis haberent, sibi traderent, ut pro his ipsi Pylum reciperent. Bœoti vero negarunt, se *hæc* reddituros, nisi secum, quemadmodum cum Atheniensibus, societatem privatim coirent. Lacedæ-

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 4. U. C. Varr. 332.

[a] Λακεδαιμόνιοι δὲ, εἰδότες μὲν, ὅτι ἀδικήσουσιν Ἀθηναίους, [b] εἰρημένον, ἄνευ ἀλλήλων μήτε σπένδεσθαί τῳ, μήτε πολεμεῖν, βουλόμενοι δὲ τὸ [c] Πάνακτον παραλαβεῖν, ὡς τὴν Πύλον ἀντ᾽ αὐτοῦ κομιούμενοι, καὶ ἅμα τῶν ξυγχέαι σπευδόντων τὰς σπονδὰς προθυμουμένων [d] τὰς ἐς Βοιωτοὺς, ἐποιήσαντο τὴν ξυμμαχίαν, [e] τοῦ χειμῶνος τελευτῶντος ἤδη, καὶ πρὸς ἔαρ· καὶ τὸ Πάνακτον εὐθὺς καθῃρεῖτο. καὶ ἑνδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. $\frac{89}{90}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. $33\frac{4}{5}$. Ab Apr. 5.

μ΄. Ἅμα δὲ τῷ ἦρι εὐθὺς τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους [f] οἱ Ἀργεῖοι, ὡς οἵ τε πρέσβεις τῶν Βοιωτῶν, οὓς ἔφασαν πέμψειν, οὐχ [g] ἵκοντο, τό, τε Πάνακτον ᾔσθοντο καθαιρούμενον, καὶ ξυμμαχίαν ἰδίαν γεγενημένην τοῖς Βοιωτοῖς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἔδεισαν, μὴ [h] μονωθῶσι, καὶ ἐς Λακεδαιμονίους πᾶσα ἡ ξυμμαχία χωρήσῃ. τοὺς γὰρ Βοιωτοὺς ᾤοντο πεπεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων τό τε Πάνακτον καθελεῖν, καὶ ἐς τὰς Ἀθηναίων σπονδὰς ἐσιέναι, τούς τε Ἀθηναίους εἰδέναι ταῦτα· ὥστε οὐδὲ πρὸς Ἀθηναίους ἔτι σφίσιν [i] εἶναι ξυμμαχίαν ποιήσασθαι· πρότερον ἐλπίζοντες, [k] ἐκ τῶν διαφόρων, εἰ μὴ μείνειαν αὐτοῖς αἱ πρὸς Λακεδαιμονίους

[a] Καὶ Λακεδ. *Ar. C. Dan.* [b] Εἰρημένων *Reg.* [c] Masculinum apud *Menandrum* teste *Suida.* [d] Τὰς omittunt *Ar. C.* Τὰ ἐς Βοι. *Cl.* Sic et *Cass.* et *Reg.* Aug. a *Dan.* abest τάς. Antea ἅμα τῷ Mosqu. et σπενδόντων. [e] Τοῦ χειμῶνος δὲ τελευτῶντος *Ar. C. Dan.* [f] Οἱ Πάνακτόν τε πρέσβεις *Dan.* Antea τ. πολ. ἐτελ. τῷδε Mosqu. [g] Ἧκοντο *Gr.* Ἥκοντο Aug. sed ἡ in ι mut. [h] Μονωθῶσιν *Cass.* Aug. [i] Εἶναι pro ἐξεῖναι. *Huds.* [k] Hic verborum ordo: εἰ μὴ μείνειαν αὐτοῖς αἱ πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδαὶ ἐκ τῶν διαφόρων. Scil. propter controversias de agro Cynurio, de quo infra. Διαφορῶν *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug.

monii vero, quamvis scirent, se Atheniensibus injuriam facturos, quod cautum esset, ne sine communi consensu vel fœdus cum quoquam fieret vel bellum gereretur, quia tamen Panactum recipere cupiebant, ut Pylum pro ipso recuperarent, simul etiam quod illi, qui fœdera confundere properabant, ad fœdus cum Bœotis ineundum propensiores erant, societatem *cum ipsis* fecerunt, hyeme jam extrema, et sub vere: statimque Panactum eversum est. Et undecimus hujus belli annus exiit.

40. Ineunte autem vere insequentis æstatis, Argivi statim, cum Bœotorum legati, quos *Bœoti* se missuros dixerant, non venissent, et Panactum *ab illis* eversum intellexissent, et societatem inter Bœotos et Lacedæmonios privatim factam, extimuerunt, ne soli relinquerentur, omnesque socii se Lacedæmoniis adjungerent. Existimabant enim Bœotos a Lacedæmoniis inductos fuisse et ad Panactum evertendum, et ad ineundam cum Atheniensibus societatem, et Athenienses harum rerum conscios esse *credebant*. Itaque ne cum Atheniensibus quidem societatem facere sibi amplius integrum esse *ducebant*, cum antea sperassent, si propter controversias, ea fœdera, quæ cum Lacedæmoniis inierant, frangerentur, fœ-

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. 89. 4. 90. 1. U. C. Varr. 334/5.

σπονδαὶ, τοῖς γοῦν Ἀθηναίοις ξύμμαχοι ἔσεσθαι. ἀποροῦντες οὖν ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι, καὶ φοβούμενοι, μὴ Λακεδαιμονίοις καὶ Τεγεάταις, Βοιωτοῖς καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμῶσι, [l] πρότερον οὐ δεχόμενοι τὰς Λακεδαιμονίων σπονδὰς, ἀλλ' ἐν φρονήματι ὄντες τῆς Πελοποννήσου ἡγήσεσθαι, ἔπεμπον ὡς ἐδύναντο τάχιστα ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις, Εὔστροφον καὶ [m] Αἴσωνα, οἳ ἐδόκουν προσφιλέστατοι αὐτοῖς εἶναι· ἡγούμενοι, ἐκ τῶν παρόντων κράτιστα πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδὰς ποιησάμενοι, [n] ὅπη ἂν ξυγχωρῇ, ἡσυχίαν ἔχειν.

μα'. Καὶ οἱ πρέσβεις ἀφικόμενοι αὐτῶν, λόγους [o] ἐποιοῦντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐφ' ᾧ ἂν σφίσιν αἱ σπονδαὶ γίγνοιντο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι ἠξίουν [p] δίκης ἐπιτροπὴν σφίσι γενέσθαι, ἢ ἐς πόλιν τινὰ, ἢ [q] ἐς ἰδιώτην, περὶ τῆς Κυνουρίας γῆς, ἧς [r] ἀεὶ πέρι διαφέρονται, μεθορίας οὔσης· (ἔχει δὲ ἐν [s] αὐτῇ [t] Θυρέαν, καὶ [u] Ἀνθήνην [x] πόλιν· νέμονται δ' αὐτὴν Λακεδαιμόνιοι·) ἔπειτα δ', οὐκ ἐώντων [y] Λακεδαιμο-

[l] Πρότεροι *Dan.* [m] Ἔσωνα *Cass.* Aug. [n] Ὅπῃ *Cass.* Aug. [o] Ἐποιήσαντο *Gr.* Sed in marg. ἐποιοῦντο. [p] Τῆς δίκης *Gr.* [q] Ἐς omittunt *Ar. C. Gr. Cl.* Aug. *Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Paullo ante εἰς πόλιν *Dan.* [r] Controversiam olim adjudicarunt Amphictyones: uti docet nos *Plutarchus* in minoribus Parallelis. Sed de controversia, cujus jam meminit *Thucydides*, etiam videre licet apud *Herodotum* lib. 1. ac *Strabonem* itidem lib. 1. Adi lib. 3. Ἐπιγραμμάτων, et *Meursii* Miscell. Lacon. l. 4. c. 13. *Huds.* Περιδιαφέρ. Mosqu. [s] Αὐτῇ *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. Ἑαυτῇ Mosqu. [t] Θυραίαν *Cl.* in marg. [u] Ἀνθάνα *Stephano* περὶ πόλεων. Verum et Ἀνθήνη legitur in *Codice Vossiano*, teste *Berkelio.* Vide *Meursii* Miscell. Lacon. l. 4. c. 4. uti etiam de Thyrea l. 4. c. 13. *Huds.* Ἀθήνην Aug. *Reg. Cass.* Ἀθίνην Mosqu. [x] Πόλιν omittit *Gr.* [y] Τῶν Λακεδ. *Gr.* Antea οὐκεδόντων Mosqu.

turum saltem, ut cum Atheniensibus societatem inirent. Argivi igitur, cum his difficultatibus premerentur, et vererentur, ne simul cum Lacedæmoniis, et Tegeatis, et Bœotis, et Atheniensibus bellum sibi gerendum esset, quod Lacedæmoniorum fœdera prius non accepissent, sed animis elati Peloponnesi principatum se adepturos sperassent, quamprimum potuerunt legatos Lacedæmonem miserunt, Eustrophum et Æsonem, qui ipsis carissimi esse videbantur; existimantes, ubi quam commodissima fœdera pro præsenti rerum statu cum Lacedæmoniis fecissent, quomodocunque res caderet, se quietos futuros.

41. Ipsorum autem legati profecti, sermonem habuerunt cum Lacedæmoniis, quibus conditionibus fœdera facienda essent. Ac primum quidem Argivi postulabant, ut vel civitatis vel privati alicujus arbitrio permitteretur controversia de agro Cynurio, de quo in confiniis posito semper contendebant. (hic autem ager continet Thyream, et Anthenam urbem, eumque Lacedæmonii possident.) Deinde vero, quamvis Lace-

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. 89 4 / 90 1. U. C. Varr. 334/5.

νίων μεμνῆσθαι περὶ αὐτῆς, [z] ἀλλ', εἰ [a] βούλονται σπένδεσθαι ὥσπερ πρότερον, ἕτοιμοι εἶναι· οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις [b] τάδε ὅμως [c] ἐπηγάγοντο τοὺς Λακεδαιμονίους ξυγχωρῆσαι, ἐν μὲν τῷ παρόντι σπονδὰς ποιήσασθαι ἔτη πεντήκοντα, ἐξεῖναι δ' [d] ὁποτεροισοῦν [e] προσκαλεσαμένοις, μήτε νόσου οὔσης, μήτε πολέμου, Λακεδαίμονι καὶ Ἄργει διαμάχεσθαι περὶ τῆς γῆς ταύτης, ὥσπερ καὶ πρότερόν ποτε, [f] ὅτε αὐτοὶ ἑκάτεροι ἠξίωσαν νικᾷν· διώκειν δὲ μὴ ἐξεῖναι περαιτέρω τῶν πρὸς Ἄργος καὶ Λακεδαίμονα ὅρων. [g] τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις τὸ μὲν πρῶτον ἐδόκει [h] μωρία εἶναι ταῦτα, ἔπειτα (ἐπεθύμουν γὰρ τὸ Ἄργος [i] πάντως [k] φίλον ἔχειν) ξυνεχώρησαν, ἐφ' οἷς ἠξίουν, καὶ [l] ξυνεγράψαντο. ἐκέλευον [m] δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρὶν τέλος τι αὐτῶν ἔχειν, ἐς τὸ Ἄργος πρῶτον ἐπαναχωρήσαντας αὐτοὺς, δεῖξαι τῷ πλήθει, καὶ, ἢν ἀρέσκοντα ᾖ, ἥκειν ἐς τὰ Ὑακίνθια, τοὺς ὅρκους ποιησομένους. καὶ οἱ μὲν ἀνεχώρησαν.

μβ'. Ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ, ᾧ οἱ Ἀργεῖοι ταῦτα ἔπρασσον, οἱ πρέσβεις τῶν Λακεδαιμονίων, [n] Ἀνδρομέ-

[z] Ἀλλὰ εἰ *Gr.* [a] Βούλοιντο *Marg.* [b] Τάδ' ὅμως *Gr.* [c] Ἀπηγάγοντο *Ar. C. Dan.* [d] Pro ὁποτεροισοῦν προσκαλεσαμένων. Scil. πρὸς μάχην ἑτέρους προσκαλεσαμένων. *Æ. Port.* Ὁποτέροις οὖν *Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan. Gr.* Aug. Ὁποτέροις οὖν Mosqu. [e] Προσκαλεσαμένοις *Cl. Gr. Cass.* Aug. [f] Ὅτι *Dan.* [g] Τοῖς μὲν οὖν Λακ. *Ar.* Καὶ τοῖς Λακ. Mosqu. [h] Μωρία cum ω recenti manu supra scripto *Reg.* [i] Πάντως omittit *Gr.* [k] Φίλιον *Ar. C, Dan.* Ἔξειν p. ἔχειν Mosqu. [l] Συνεγράψαντο *Cass. Gr.* Aug. [m] Δὲ οἱ *Gr.* [n] Ἀνδρομίδης *Cl.* ut et infra. *Huds.* Sic utrobique et *Cass.* Aug. Paullo ante οἱ d. Mosqu. ante Ἀργεῖοι.

dæmonii nullam de eo mentionem fieri sinerent; at se, si vellent illi fœdus ex pristina formula facere, ad hoc paratos esse *dicerent:* Lacedæmonios tamen Argivi legati ad hæc sibi concedenda induxerunt: ut in præsentia quidem fœdus annorum quinquaginta facerent, quotiescunque vero utrilibet *alteros ad prælium* provocassent, dummodo neque morbo neque bello, vel Lacedæmoniorum vel Argivorum civitas implicita esset, de hoc agro armis decernere liceret, quemadmodum et ante quondam *factum esset,* quum utrique se victores discessisse judicarunt. Sed persequi non liceret ulterius, quam vel ad Argorum vel ad Lacedæmonis terminos. Lacedæmoniis vero primum quidem hæc stultitiæ plena esse videbantur: deinde (Argos enim quavis ratione amicum habere cupiebant) assensi sunt iis conditionibus, quibus *fœdus fieri* postulabant; et syngrapham fecerunt. Lacedæmonii autem *legatos Argivorum* hortati sunt, ut, priusquam quicquam eorum conficeretur, Argos reversi, populo ostenderent, quas si probasset, tunc vero ad Hyacinthia redirent, ut jusjurandum præstarent. Et illi quidem abierunt.

42. Interea vero dum Argivi hæc tractarent, Lacedæmoniorum legati, Andromenes, Phædimus, et Antimenidas, quibus mandatum fuerat,

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. 89. 4. 90. 1. U. C. Varr. 334.

νης καὶ Φαίδιμος καὶ [o] Ἀντιμενίδας, οὓς ἔδει τὸ Πάνακτον καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς παρὰ Βοιωτῶν παραλαβόντας Ἀθηναίοις ἀποδοῦναι, τὸ μὲν Πάνακτον ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν [p] αὐτῶν καθῃρημένον [q] εὗρον, ἐπὶ προφάσει, ὡς ἦσάν ποτε Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς ἐκ διαφορᾶς [r] περὶ αὐτοῦ ὅρκοι παλαιοὶ, μηδετέρους οἰκεῖν τὸ χωρίον, ἀλλὰ κοινῇ νέμειν, τοὺς δ' ἄνδρας οὓς εἶχον αἰχμαλώτους [s] οἱ Βοιωτοὶ Ἀθηναίων, παραλαβόντες οἱ περὶ τὸν Ἀνδρομένην ἐκόμισαν τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ἀπέδοσαν· τοῦ τε Πανάκτου [t] τὴν καθαίρεσιν ἔλεγον αὐτοῖς, νομίζοντες καὶ τοῦτο ἀποδιδόναι· πολέμιον γὰρ [u] οὐκέτι ἐν αὐτῷ Ἀθηναίοις οἰκήσειν οὐδένα. λεγομένων δὲ τούτων, οἱ Ἀθηναῖοι δεινὰ ἐποίουν, νομίζοντες ἀδικεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων, τοῦ τε Πανάκτου τῇ καθαιρέσει, ὃ ἔδει ὀρθὸν παραδοῦναι, καὶ πυνθανόμενοι, ὅτι καὶ Βοιωτοῖς [x] ἰδίᾳ ξυμμαχίαν πεποίηνται, φάσκοντες πρότερον κοινῇ [y] τοὺς μὴ δεχομένους τὰς σπονδὰς προσαναγκάσειν. τά τε ἄλλα ἐσκόπουν, ὅσα ἐξελελοίπεσαν τῆς ξυνθήκης, καὶ ἐνόμιζον [z] ἐξηπατῆσθαι. ὥστε χαλεπῶς πρὸς τοὺς πρέσβεις ἀποκρινάμενοι ἀπεπέμψαν.

μγ′. Κατὰ τοιαύτην δὴ διαφορὰν ὄντων τῶν Λακε-

[o] Αὐτομενίδας *Ar.* [p] Αὐτῶν omittit *Cl.* [q] Ηὗρον *Cass.* Aug. [r] Περὶ τοῦ αὐτοῦ παλαιοὶ ὅρκοι *C.* Περὶ αὐτοῦ παλαιοὶ ὅρκοι *Ar. Dan.* Mox μηδ' ἑτέρους *Gr.* [s] Οἱ omittunt *Ar. C. Cl. Gr.* Aug. *Reg. Cass. Dan.* Οἱ Βοιωτ. αἰχμ. Mosqu. et mox, Ἀνδρομένη. [t] Καὶ καθαίρεσιν *Gr.* [u] Οὐκ ἔτι *Gr.* [x] Ἰδίαν *Marg. Ald. Flor. Bas.* Ἰδίᾳ ξυμμαχίᾳ *Gr.* [y] Τοὺς δὲ μὴ *Gr.* [z] Ἐξηπατεῖσθαι *Dan.* Antea ἐξελελείπ. Mosqu.

ut Panactum, et captivos a Bœotis receptos Atheniensibus redderent, Panactum quidem ab ipsis Bœotis eversum offenderunt, eo prætextu, quod olim inter Bœotos et Athenienses orta de illo castello controversia, jurejurando interposito convenisset, ut neutri *soli* id incolerent: sed Atheniensium viros, quos *Bœoti* captivos habebant, Andromenes ejusque collegæ receptos ad Athenienses deduxerunt, ac reddiderunt, et Panacti eversionem ipsis significarunt, existimantes, se hoc etiam ipsis reddituros; nullum enim Atheniensium hostem in eo amplius habitaturum. Cum autem hæc dicerentur, Athenienses graviter indignabantur, quod a Lacedæmoniis injuriam sibi fieri putarent, cum ob eversionem Panacti, quod *stans* traditum oportuerat, tum quod audirent, *eos* cum Bœotis quoque societatem privatim fecisse, cum tamen antea dicerent, se communiter adacturos eos, qui fœdus recipere noluissent. *Hæc igitur*, et alia considerabant, quæcunque *Lacedæmonii* ex pacto non servaverant, et se fraude circumventos existimabant. Quare legatos cum asperiore responso dimiserunt.

43. Cum igitur inter Lacedæmo-

δαιμονίων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ἐν ταῖς Ἀθήναις αὖ βουλόμενοι λῦσαι τὰς σπονδὰς, εὐθὺς ἐνέκειντο. [a]ἦσαν δὲ ἄλλοι τε, καὶ Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, ἀνὴρ ἡλικίᾳ μὲν [b]ἔτι τότε ὢν νέος, [c]ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει, ἀξιώματι δὲ προγόνων τιμώμενος· ᾧ ἐδόκει μὲν καὶ ἄμεινον εἶναι πρὸς τοὺς Ἀργείους μᾶλλον χωρεῖν· οὐ μέντοι, ἀλλὰ καὶ φρονήματι φιλονεικῶν ἠναντιοῦτο, ὅτι Λακεδαιμόνιοι διὰ Νικίου καὶ Λάχητος ἔπραξαν τὰς σπονδὰς, [d]αὐτὸν κατά [e]τε τὴν νεότητα ὑπεριδόντες, καὶ κατὰ τὴν παλαιὰν προξενίαν ποτὲ οὖσαν οὐ τιμήσαντες· ἣν τοῦ πάππου ἀπειπόντος, αὐτὸς, τοὺς ἐκ τῆς νήσου αὐτῶν αἰχμαλώτους θεραπεύων, διενοεῖτο ἀνανεώσασθαι. πανταχόθεν [f]τε νομίζων ἐλασσοῦσθαι, [g]τότε πρῶτον ἀντεῖπεν, οὐ βεβαίους φάσκων εἶναι Λακεδαιμονίους, ἀλλ', ἵνα Ἀργείους σφίσι σπεισάμενοι [h]ἐξέλωσι, καὶ αὖθις ἐπ' Ἀθηναίους μόνους ἴωσι, τούτου ἕνεκα σπένδεσθαι αὐτούς. καὶ τότε, ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ ἐγεγένητο, πέμπει εὐθὺς ἐς Ἄργος ἰδίᾳ, κελεύων [i]ὡς τάχιστα ἐπὶ τὴν ξυμμαχίαν [k]προκαλουμένους ἥκειν

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. $\frac{89}{90}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. 33$\frac{4}{5}$.

[a] Ἦσαν δὲ οἱ ἄλλοι τε *Ar.* [b] Ἔτι ὢν τότε νέος *Reg.* [c] Ὡς ἐν ἄλλῃ δὲ πόλει οὐδεὶς ἀξιώματι προγόνων τιμώμενος. Vel, ὡς ἐν ἄλλῃ δὲ πόλει, ἀξ. π. τ. *Fr. Port.* Genus Alcibiadis copiose exponit *Isocrates* in Oratione περὶ ζεύγους, et *Plutarchus* in Alcibiade. Vide etiam *Meursii* Att. Lect. l. 6. c. 12. *Huds.* [d] Ἑαυτὸν *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [e] Τε deest *Ar.* [f] Δὲ *Ar. C. Dan.* Paullo ante ἐν τῇ νήσῳ Mosqu. [g] Τό, τε legendum censet *Fr. Port.* Ita Aug. [h] Ἐξέλωσιν et mox ἴωσιν *Cass.* Aug. Mox αὖτις Bas. [i] Ὡς τάχιστα *Libri nonnulli Huds.* Ita *Cass.* et *Gr.* [k] Προκαλούμενος *Marg. Ar. C. Reg.*

nios et Athenienses hujusmodi dissidium esset, statim et illi, qui Athenis fœdera solvere cupiebant, in hanc rem incumbere cœperant. Erant autem cum alii, tum etiam Alcibiades Cliniæ filius, qui quamvis ætate tunc esset adhuc juvenis, tamen propter majorum dignitatem honorabatur, ut *nullus alius* in alia civitate, cui vel satius esse videbatur ad Argivos potius accedere, quinetiam contentionis studio, quod elato esset animo, *fœderibus* adversabatur, quod Lacedæmonii per Niciam et Lachetem fœdera fecissent, ipso propter adolescentiam contemto, nec habito ei honore ex vetusti hospitii jure: quod, cum *ipsius* avus *Lacedæmoniis* renuntiasset, ipse illorum captivos ex insula officiis prosequens, renovare cogitabat. undique igitur sibi de suo jure detrahi putans, et initio Lacedæmoniis intercessit, affirmans, illos non esse constantes: sed, ut, inito cum Argivis fœdere eos sibi eximant, et postea Athenienses solos adoriantur, hac de causa fœdus cum ipsis facere velle. Et tunc, quum hoc dissidium exortum est, confestim Argos privatim misit, hortans *Argi-*

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. 89. 4 / 90. 1. U. C. Varr. 334/5.

μετὰ Μαντινέων καὶ Ἠλείων, ὡς καιρȣ̃ ὄντος, καὶ αὐτὸς [l] ξυμπράξων [m] ταμάλιστα.

μδ΄. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι, ἀκούσαντες [n] τῆς τε ἀγγελίας, καὶ ἐπειδὴ ἔγνωσαν οὐ μετ᾽ Ἀθηναίων πραχθεῖσαν τὴν τῶν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν, ἀλλ᾽ ἐς διαφορὰν μεγάλην καθεστῶτας αὐτοὺς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, τῶν μὲν ἐν Λακεδαίμονι πρέσβεων, [o] οἳ σφίσι περὶ τῶν σπονδῶν ἔτυχον ἀπόντες, ἠμέλουν, πρὸς δὲ τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον· νομίζοντες πόλιν τε σφίσι φιλίαν ἀπὸ παλαιοῦ, καὶ δημοκρατουμένην ὥσπερ καὶ αὐτοὶ, καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχουσαν [p] τὴν κατὰ θάλασσαν, ξυμπολεμήσειν σφίσιν, ἢν καθιστῶνται ἐς πόλεμον. ἔπεμπον οὖν εὐθὺς πρέσβεις ὡς τοὺς Ἀθηναίους περὶ [q] τῆς ξυμμαχίας· ξυνεπρεσβεύοντο δὲ [r] καὶ Ἠλεῖοι, καὶ [s] Μαντινῆς. ἀφίκοντο δὲ καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις [t] κατὰ τάχος, δοκοῦντες [u] ἐπιτήδειοι εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις, Φιλοχαρίδας, καὶ Λέων, καὶ [x] Ἔνδιος· δείσαντες, μὴ τήν τε ξυμμαχίαν ὀργιζόμενοι πρὸς τοὺς

[l] Συμπράσσων *Gr.* [m] Τὰ μάλιστα *C. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. [n] Τῆς τε absunt a *Dan.* Mox ἐπεὶ δὴ Mosqu. et τῶν d. ante Βοιωτ. [o] Οἱ σφίσι περὶ τῶν σπονδῶν ἔτυχον, ἅπαντες ἠμέλουν *C.* Ἅπαντες etiam adnotatum est e *Dan.* Σφίσιν et σποδῶν Mosqu. et τῶν d. [p] Τὴν omittit *Gr.* Δύναμιν τὴν μεγάλην ἔχουσαν κατὰ θάλασσαν habet *Gr.* Mox ἣν καθιστ. Mosqu. [q] Τῆς deest *Ar.* [r] Καὶ οἱ Ἠλεῖοι *Cass.* Aug. Mosqu. [s] Μαντινεῖς *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass. Gr.* [t] Καταταχος *C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass.* Aug. Mosqu. [u] Ἐπιτήδειον Aug. *Cl.* ex emendatione *Huds.* Sic quoque a prima manu *Cass.* postea a correctore ἐπιτήδειοι. [x] Ἔνδιος *Cass.*

vos, * quam celerrime cum Mantineis et Eleis *Athenas* venirent, *eos* ad societatem provocantes, quod tempus esset opportunum; seque studiosissime ipsis adfuturum *pollicebatur.*

44. Argivi autem, cum hunc nuntium audissent, simul etiam cum cognovissent, societatem à Bœotis cum Atheniensibus non esse factam, sed magnam dissensionem inter ipsos *Athenienses* et Lacedæmonios esse natam, suos quidem legatos, qui *tunc* aberant, quos de fœderibus acturos Lacedæmonem miserant, non curabant; sed ad Athenienses potius animum advertebant: existimantes civitatem, cum qua sibi vetus amicitia intercederet, et quæ populari statu, quemadmodum et sua civitas, regeretur, et quæ magnam in mari potentiam haberet, sibi, si bellum susciperent, in hoc auxilium esse laturam. Confestim igitur legatos de societate acturos ad Athenienses miserunt. Illos autem Eleorum et Mantineorum legati comitabantur. Confestim etiam et Lacedæmoniorum legati, Philocharidas, Leon, et Endius, qui *apud Athenienses* gratiosi esse videbantur, *eo* profecti sunt; veriti, ne *Athenienses Lacedæmoniis* irati societatem cum Argivis facerent, simul

* Ut quam celerrime ad societatem provocati venirent etc. *Valla.* Huds.

Ἀργείους ποιήσωνται, καὶ ἅμα Πύλον ἀπαιτήσοντες ἀντὶ Πανάκτου, καὶ περὶ τῆς Βοιωτῶν ξυμμαχίας [y] ἀπολογησόμενοι, ὡς οὐκ ἐπὶ κακῷ τῶν Ἀθηναίων ἐποιήσαντο.

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. $\frac{89}{90}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. $33\frac{4}{5}$.

με΄. Καὶ λέγοντες ἐν τῇ βουλῇ περί τε τούτων, [z] καὶ ὡς αὐτοκράτορες ἥκουσι περὶ πάντων ξυμβῆναι τῶν [a] διαφόρων, τὸν Ἀλκιβιάδην ἐφόβουν, μὴ καὶ, ἢν ἐς τὸν δῆμον ταῦτα λέγωσιν, [b] ἐπαγάγωνται τὸ πλῆθος, καὶ [c] ἀπωσθῇ ἡ Ἀργείων ξυμμαχία· μηχανᾶται δὲ [d] πρὸς αὐτοὺς τοιόνδε τι [e] ὁ Ἀλκιβιάδης· τοὺς Λακεδαιμονίους πείθει, πίστιν αὐτοῖς δοὺς, ἢν μὴ ὁμολογήσωσιν ἐν τῷ δήμῳ αὐτοκράτορες ἥκειν, Πύλον τε αὐτοῖς ἀποδώσειν. πείσειν γὰρ αὐτὸς Ἀθηναίους, ὥσπερ [f] καὶ νῦν ἀντιλέγειν, καὶ τἄλλα ξυναλλάξειν. βουλόμενος δὲ αὐτοὺς Νικίου τε ἀποστῆσαι, ταῦτα [g] ἔπραττε, καὶ ὅπως, ἐν τῷ δήμῳ διαβαλὼν αὐτοὺς, ὡς οὐδὲν ἀληθὲς ἐν νῷ ἔχουσιν, οὐδὲ λέγουσιν οὐδέποτε ταυτὰ, τοὺς Ἀργείους καὶ Ἠλείους καὶ Μαντινέας ξυμμάχους ποιήσῃ. καὶ ἐγένετο οὕτως. ἐπειδὴ γὰρ ἐς τὸν δῆμον παρελθόντες, καὶ ἐπερωτώμενοι οὐκ ἔφασαν ([h] ὥσπερ ἐν τῇ βουλῇ)

[y] Ἀπολογησάμενοι *Gr.* Antea τῆς τῶν B. Mosqu. [z] Ὡς καὶ *Ar. C. Dan.* [a] Διαφορῶν *Ar. Cl. Cass.* Aug. [b] Ἐπαγάγωντι *Dan.* [c] Ἀπωσθῇ *Marg. Reg. Cass. Gr.* Ἀποσθῇ Mosqu. [d] Τοιόνδετι πρὸς αὐτοὺς *Ar. C. Dan.* [e] Ὁ deest *Gr.* [f] Καὶ non est in *Dan.* Antea αὐτοὺς Ἀθ. Mosqu. [g] Ἔλεγέ τε καὶ ὅπως *Gr.* Ἔπραττεν καὶ ὅ. *Cass.* [h] Ὥσπερ καὶ ἐν *Reg.*

etiam Pylum pro Panacto repetituri, et de societate cum Bœotis inita *Lacedæmonios* purgaturi, *et demonstraturi, illos hanc societatem* non fecisse, ut Atheniensibus malum darent.

45. Cum autem hisce de rebus in senatu verba facerent, et se cum summa potestate de componendis omnibus controversiis *eo* venisse dicerent, Alcibiadi metum incutiebant, ne, si ad populum hæc *ipsa* retulissent, plebem allicerent, et Argivorum societas respueretur. Sed Alcibiades hujusmodi fraudem adversus ipsos machinatur. Lacedæmoniis, fide ipsis data, persuadet, ne coram populo fateantur, se cum summa potestate venisse, quod si fecerint, se Pylum ipsis redditurum, (se enim hoc Atheniensibus persuasurum, quemadmodum et tunc se *Lacedæmoniis* adversari dicebat) et cæteras controversias compositurum. Hæc autem eo consilio agebat, ut *Lacedæmonios* a Nicia alienaret, utque apud populum ipsos criminatus, quod nihil sinceri in animo haberent, nec eadem unquam dicerent, Argivorum et Eleorum et Mantineorum societatem conciliaret. Et ita evenit. Nam cum *legati* ad populum processissent, et interrogati non dixissent (ut in senatu) se cum summa

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. 89 4/90 1. U. C. Varr. 33 4/5.

αὐτοκράτορες ἥκειν, [i] οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι ἠνείχοντο. ἀλλὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου πολλῷ μᾶλλον ἢ πρότερον καταβοῶντος τῶν Λακεδαιμονίων, [k] ἐσήκουόν τε, καὶ ἕτοιμοι ἦσαν εὐθὺς παραγαγόντες τοὺς Ἀργείους, καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν, ξυμμάχους ποιεῖσθαι. σεισμοῦ δὲ [l] γενομένου πρίν τι ἐπικυρωθῆναι, ἡ ἐκκλησία [m] αὕτη ἀνεβλήθη.

μϛʹ. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐκκλησίᾳ ὁ Νικίας, καίπερ τῶν Λακεδαιμονίων αὐτῶν ἠπατημένων, καὶ αὐτὸς ἐξηπατημένος περὶ τοῦ μὴ αὐτοκράτορες ὁμολογῆσαι ἥκειν, ὅμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔφη [n] χρῆναι φίλους μᾶλλον γίγνεσθαι, καὶ ἐπισχόντας [o] τὰ πρὸς Ἀργείους, πέμψαι [p] ἔτι ὡς αὐτοὺς, καὶ εἰδέναι, ὅ, τι διανοοῦνται· λέγων, ἐν μὲν τῷ σφετέρῳ καλῷ, ἐν δὲ τῷ ἐκείνων ἀπρεπεῖ, τὸν πόλεμον ἀναβάλλεσθαι. σφίσι μὲν γὰρ εὖ [q] ἑστώτων τῶν πραγμάτων, ὡς [r] ἐπιπλεῖστον ἄριστον εἶναι διασώσασθαι τὴν εὐπραγίαν· ἐκείνοις δὲ δυστυχοῦσιν, [s] ὁτιτάχιστα εὕρημα εἶναι διακινδυνεῦσαι. ἔπεισέ τε πέμψαι πρέσβεις, ὧν καὶ αὐτὸς ἦν, κελεύ-

[i] Οἱ omittit *Gr.* Mox οὐκ ἔτι Mosqu. [k] Ἐσηκούοντο καὶ *Gr.* [l] Γεγονότος *Reg.* Paullo ante μετ' αὐτοῦ Mosqu. [m] Αὐτὴ *C.* Mosqu. [n] Ita emendata erat vetus scriptura χρῆσαι in *Reg.* Antea αὐτοκράτορας Aug. [o] Τοὺς et paullo post ὡς αὐτὰ *Dan.* [p] Εἴ τι *Cl.* in marg. *Huds.* Πρὸς αὐτ. Mosqu. et mox τῶν ἐκείνων. [q] Ἐστώτων *Cass. Gr.* [r] Ἐπὶ πλεῖστον *C.* Ἐπιτοπλεῖστον *Cl.* Ἐπὶ πλεῖστον *Cass. Gr.* Ὡσεπιτοπλεῖστον *Reg.* [s] Ὅτι τάχιστα *C. Ald. Flor. Bas.* Aug. *Reg. Cass. Gr.* Paullo post ἀποδοῦναι Mosqu. et mox ξυμμ. Βοιωτ. et εἴρηται p. εἴρητο. Antea κελεύσαντας Aug.

potestate venisse, tunc vero Athenienses haud amplius *illorum inconstantiam* tulerunt. Sed Alcibiadem multo vehementioribus, quam ante, clamoribus Lacedæmonios insectantem audiebant, animisque propensis erant, Argivis illorumque comitibus *in concionem* introductis, ad societatem cum ipsis statim ineundam. Sed facto terræ motu, priusquam quicquam constitueretur, hæc concio dilata est.

46. In concione vero, quæ postridie convocata fuit, Nicias, quamvis ipsi Lacedæmonii *ab Alcibiade* decepti fuissent, quamvis etiam ipse quoque deceptus fuisset, quod negassent, se cum summa potestate venisse, tamen dixit oportere *Athenienses* cum Lacedæmoniis potius, *quam cum Argivis*, societatem inire, et dilato Argivorum negotio, *legatos* ad ipsos *Lacedæmonios* iterum mittere, et explorare, quidnam in animo haberent. Hanc enim belli dilationem sibi quidem honestam, illis vero turpem fore dicebat. Nam sibi quidem maxime expedire, florente jam republica fortunam hanc florentem quam diutissime conservare. Illis vero in afflicta fortuna versantibus, loco lucri fore, primo quoque tempore belli fortunam periclitari. Persuasit autem *Atheniensibus*, ut legatos *Lacedæmonem* mitterent (in quorum numero et ipse erat) qui juberent La-

σοντας Λακεδαιμονίους, εἴτι δίκαιον διανοοῦνται, Πάνακτόν τε ὀρθὸν ἀποδιδόναι, καὶ Ἀμφίπολιν· καὶ τὴν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν ἀνεῖναι, ἢν μὴ ἐς τὰς σπονδὰς ἐσίωσι, καθάπερ εἴρητο, ἄνευ ἀλλήλων μηδενὶ ξυμβαίνειν. εἰπεῖν τε ἐκέλευον, ὅτι καὶ σφεῖς, [t] εἰ ἐβούλοντο ἀδικεῖν, ἤδη ἂν Ἀργείους ξυμμάχους πεποιῆσθαι· [u] ὡς παρεῖναί γ' αὐτοὺς αὐτοῦ τούτου ἕνεκα. εἴτέ τι ἄλλο [x] ἐνεκάλουν, πάντα ἐπιστείλαντες, [y] ἀπέπεμψαν τοὺς περὶ τὸν Νικίαν πρέσβεις. καὶ ἀφικομένων αὐτῶν, καὶ ἀπαγγειλάντων [z] τά τε ἄλλα, καὶ τέλος εἰπόντων, ὅτι, εἰ μὴ τὴν ξυμμαχίαν ἀνήσουσι Βοιωτοῖς μὴ ἐσιοῦσιν ἐς τὰς σπονδὰς, ποιήσονται καὶ αὐτοὶ Ἀργείους, καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν, ξυμμάχους· τὴν μὲν ξυμμαχίαν οἱ Λακεδαιμόνιοι [a] Βοιωτοῖς οὐκ ἔφασαν ἀνήσειν, ἐπικρατούντων τῶν περὶ τὸν [b] Ξενάρη τὸν Ἔφορον ταῦτα γίγνεσθαι, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν. [c] τοὺς δὲ ὅρκους, δεομένου Νικίου, ἀνενεώσαντο. ἐφοβεῖτο γὰρ, μὴ πάντα ἀτελῆ ἔχων ἀπέλθῃ, καὶ διαβληθῇ, (ὅπερ καὶ ἐγένετο,) αἴτιος δοκῶν εἶναι τῶν πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδῶν. ἀναχωρήσαντός τε αὐτοῦ, ὡς

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. 89. 4. / 90. 1. U. C. Varr. 334.

[t] Εἰ βούλοιντο *Ar. C. Dan.* [u] Ὥσπερεί γε αὐτοὺς *Marg. Ald. Flor. Bas.* Ὥστις ἂμαί γ' αὐτοὺς *C.* Ὥστις εἶμαί γ' αὐτοὺς *Dan.* Primam scripturam adnotat etiam *Schol.* sed hæc adnotatio non est in *Cod. Cass.* [x] Ἀνεκάλουν *Dan.* [y] Ἀντέπεμψαν *Reg.* Mox τὸν d. Mosqu. ante Νικίαν, et καὶ d. ante ἀφικομ. [z] Τά τ' ἄλλα *Gr.* Mox εἰ d. Mosqu. ante μή· id. εἰσιοῦσιν. [a] Βοιωτοὺς *Ald. Flor. Bas.* Μὲν ante ξυμμαχ. d. Mosqu. [b] Ξενάρη τὸν Ἔφορον *Ar. Cl. Gr.* Ξενάρη Ἔφορον *C.* Ἐφόρων *Marg.* Ξενάρην τὸν Ἔφορον *Reg.* [c] Τοὺς δ' ὅρκους *Gr.*

cedæmonios, si quid sinceri in animo haberent, Panactum erectum *ac integrum*, et Amphipolin restituere; et Bœotorum societatem missam facere, nisi fœdera *secum* inire vellent, quemadmodum cautum fuerat, ut neutri sine mutuo consensu cum ullo paciscerentur. Imperarunt etiam, ut dicerent, se quoque, si injuriam facere voluissent, societatem cum Argivis jam facturos fuisse: quod ipsi *Argivi* hac ipsa de causa adessent. Et si quid aliud crimini dabant, Niciam ejusque collegas cum mandatis de omnibus miserunt. Cum autem legati pervenissent, et cum alia denunciassent, tum etiam ad extremum dixissent, nisi *Lacedæmonii* societatem cum Bœotis initam dirimerent, qui fœdus *secum* inire noluerant, se quoque cum Argivis, eorumque sociis societatem facturos: Lacedæmonii responderunt, se societatem cum Bœotis initam non diremturos, (nam Xenares Ephorus et alii, quotquot ejusdem factionis erant, evicerant, ut hæc fierent,) fœderis tamen jusjurandum Nicia rogante renovarunt. Verebatur enim, ne rebus omnibus prorsus infectis abiret, ac male audiret, (quod etiam accidit) quod fœderum cum Lacedæmoniis faciendorum autor esse videretur. Cum autem ipse rediisset,

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. $\frac{89}{90}$. $\frac{4}{1}$. U.C. Varr. $33\frac{4}{5}$.

ἤκουσαν οἱ Ἀθήναῖοι οὐδὲν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος πεπραγμένον, εὐθὺς δι' ὀργῆς εἶχον. καὶ νομίζοντες ἀδικεῖσθαι, (ἔτυχον γὰρ παρόντες οἱ Ἀργεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, παραγαγόντος Ἀλκιϐιάδου,) [d] ἐποιήσαντο σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς [e] τήνδε.

μζ'. "ΣΠΟΝΔΑΣ ἐποιήσαντο [f] ἑκατὸν Ἀθηναῖοι ἔτη, [g] καὶ Ἀργεῖοι, καὶ [h] Μαντινῆς, καὶ Ἠλεῖοι, ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων ὧν ἄρχουσιν ἑκάτεροι, ἀδόλους, καὶ ἀϐλαϐεῖς, [i] καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ [k] θάλασσαν. ὅπλα [l] δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ μήτε Ἀργείους, καὶ Ἠλείους, καὶ [m] Μαντινέας, καὶ τοὺς ξυμμάχους, [n] ἐπὶ Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ὧν ἄρχουσιν Ἀθηναῖοι, μήτε Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὶ Ἀργείους, καὶ Ἠλείους, καὶ Μαντινέας, καὶ τοὺς ξυμμάχους, τέχνῃ [o] μηδὲ μηχανῇ μηδεμιᾷ. [p] κατὰ τάδε ξυμμάχους εἶναι Ἀθηναίους, καὶ Ἀργείους, καὶ Ἠλείους, καὶ Μαντινέας, ἑκατὸν ἔτη. [q] καὶ ἢν πολέμιοι ἴωσιν ἐς τὴν γῆν [r] τῶν Ἀθηναίων, βοηθεῖν [s] Ἀργείους καὶ Ἠλείους καὶ Μαντινέας Ἀθή-

[d] Ἐποίησαν *Gr.* Ἐποίησαν τὰς σπονδὰς habet *Gr.* [e] Τοιάνδε *Marg. Ar. C. Cl. Dan.* [f] Ἀθηναῖοι ἑκατὸν ἔτη *Gr.* [g] Καὶ οἱ Ἀργ. *Gr.* [h] Μαντινεῖς *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass. Dan. Gr.* [i] Καὶ deest *Ar.* [k] Θάλατταν *Gr.* [l] Δὲ deest *Gr.* [m] Μαντινεῖς et in marg. Μαντινέας *Gr.* [n] Illa ἐπὶ Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους non agnoscunt *Ald. Flor. Bas.* et Aug. Plura etiam infra omittuntur in *Cod. C.* procul dubio Librarii incuria. *Huds.* Ἐπὶ Ἀθ. κ. τ. ξ. absunt etiam a *Cass.* et *Gr.* et ab hoc præterea omnia usque ad τέχνῃ. Adnotat etiam *Schol.* hic in alio libro nonnulla desiderari, sed hoc non est in Schol. *Cass.* [o] Μὴ δὲ *Reg.* Aug. [p] Κατά τε τάδε *Ar.* [q] Καὶ deest *Reg. Cass. Gr.* Aug. a m. 2. insert. Ἦνδε Mosqu. et Ἠλίους. [r] Τὴν *Marg. Cass.* Aug. [s] Ἀργείους τε καὶ *Gr.* Mox καθ' ὅτι Mosqu.

et Athenienses audissent, nihil a Lacedæmoniis impetratum fuisse, confestim indignari cœperunt, et injuriam sibi fieri putantes, cum Argivis eorumque sociis (aderant enim illi, ab Alcibiade introducti) fœdera ac societatem fecerunt, his verbis.

47. "FŒDERA fecerunt Athenienses, et Argivi, et Mantinei, et Elei, in annos centum, pro se ipsis, et pro sociis, quibus utrique præsunt, sincera et commoda, tam terra, quam mari. Nefas autem sit Argivos, et Eleos, et Mantineos, eorumque socios, Atheniensibus, ac sociis, quibus Athenienses imperant, arma detrimenti causa inferre. Et *vicissim* nefas sit Athenienses, eorumque socios, Argivis, et Eleis, et Mantineis, eorumque sociis ulla vel fraude, vel machinatione. His conditionibus Athenienses, et Argivi, et Elei, et Mantinei sint socii centum annos. Et si hostes in Atheniensium agrum invaserint, Argivi, et Elei, et Mantinei Athenas ad opem ferendam ve-

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. 89. 4 / 90. 1. U. C. Varr. 333.

ναζε, καθότι ἂν ἐπαγγέλλωσιν Ἀθηναῖοι, τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ, [t] κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, [u] πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Ἀργείοις, καὶ Μαντινεῦσι, καὶ Ἠλείοις, καὶ Ἀθηναίοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ [x] πασῶν τῶν πόλεων τούτων. καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν μηδεμιᾷ τῶν πόλεων, ἢν μὴ ἁπάσαις δοκῇ. βοηθεῖν δὲ καὶ Ἀθηναίους [y] ἐς Ἄργος, καὶ Μαντίνειαν, καὶ Ἦλιν, ἢν πολέμιοι ἴωσιν ἐπὶ τὴν γῆν [z] τὴν Ἠλείων, ἢ τὴν Μαντινέων, ἢ τὴν Ἀργείων, καθότι ἂν ἐπαγγέλλωσιν αἱ πόλεις αὗται, τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται [a] ἰσχυροτάτῳ, κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Ἀθηναίοις, καὶ Ἀργείοις, καὶ Μαντινεῦσι, καὶ Ἠλείοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ πασῶν τούτων τῶν πόλεων. καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν, ἢν μὴ [b] ἁπάσαις δοκῇ ταῖς πόλεσιν. ὅπλα δὲ μὴ ἐᾷν ἔχοντας διιέναι ἐπὶ πολέμῳ διὰ τῆς γῆς τῆς σφετέρας αὐτῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων, ὧν ἂν ἄρχωσιν ἕκαστοι, [c] μηδὲ κατὰ θάλασσαν, ἢν μὴ ψηφισαμένων τῶν πόλεων ἁπασῶν, [d] τὴν δίοδον εἶναι Ἀθηναίων, καὶ Ἀργείων, καὶ

[t] Καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν *Ar. C. Dan.* [u] Πολεμίας *Dan.* [x] Πασῶν omittunt *Ar. C. Dan.* [y] Εἰς *Reg.* [z] Τῶν *Ar. C.* [a] Ἰσχυροτάτῳ deest *Ar. C. Dan.* [b] Πάσαις *Gr.* Paullo ante τὴν πόλιν d. Mosqu. [c] Μὴ δὲ *Reg.* [d] Τὴν δίοδον εἶναι, Ἀθηναίων etc. *Ar. C.* atque ita distinguendum esse monuit *Æ. Port.* ut, quæ sequuntur, sint explicatio τῶν πόλεων ἁπασῶν. *Huds.* Μαντινείων paullo post Mosqu.

niant, prout Athenienses *ipsis* denunciaverint, ratione quam acerrima poterunt, pro viribus. Quod si *agro* vastato discesserint, hæc civitas ab Argivis, et Mantineis, et Eleis, et Atheniensibus pro hoste habeatur, et a cunctis his civitatibus *bello petatur ac* vexetur. Nulli vero harum civitatum bellum *communiter susceptum* adversus istam *hostium* civitatem deponere liceat, nisi cunctis *idem* videatur. Vicissim autem Athenienses quoque Argos, Mantineam, et Elin ad opem ferendam proficiscantur, si hostes invaserint in agrum Eleorum, aut Mantineorum, aut Argivorum, prout hæ civitates *ipsis* significaverint, ratione quam acerrima poterunt, pro viribus. Quod si *agro* vastato discesserint, hæc civitas ab Atheniensibus, et Argivis, et Mantineis, et Eleis pro hoste habeatur, et a cunctis his civitatibus vexetur. Bellum autem adversus hanc civitatem *susceptum* deponere nefas sit, nisi cunctis civitatibus *idem* videatur. Præterea nulla *harum civitatum fœderatarum* per agrum suum, aut sociorum, quibus singulæ civitates imperant, aut per mare, homines armatos, inferendi belli gratia, transire sinat, nisi universæ civitates, Atheniensis, Argiva, Mantinea, et Elea, de communi sententia transi-

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. 89. 4. 90. 1. U. C. Varr. 33½.

Μαντινέων, καὶ Ἠλείων. τοῖς δὲ βοηθοῦσιν ἡ πόλις ἡ πέμπουσα παρεχέτω [e] μέχρι μὲν τριάκοντα ἡμερῶν, σῖτον, [f] ἐπὴν ἔλθῃ ἐς τὴν πόλιν [g] τὴν ἐπαγγείλασαν βοηθεῖν, καὶ [h] ἀπιοῦσι, κατὰ [i] ταὐτά. ἢν δὲ πλέονα βούλωνται χρόνον τῇ [k] στρατιᾷ χρῆσθαι, ἡ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη διδότω σῖτον, τῷ μὲν ὁπλίτῃ, καὶ ψιλῷ καὶ τοξότῃ, τρεῖς [l] ὀβολοὺς Αἰγιναίους τῆς ἡμέρας ἑκάστης· τῷ δ' ἱππεῖ, δραχμὴν Αἰγιναίαν. ἡ δὲ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη, τὴν ἡγεμονίαν ἐχέτω, ὅταν ἐν τῇ αὐτῇ ὁ πόλεμος ᾖ· ἢν [m] δέ ποι δόξῃ ταῖς πόλεσι κοινῇ στρατεύεσθαι, τὸ ἴσον τῆς ἡγεμονίας μετεῖναι [n] ἁπάσαις ταῖς πόλεσιν. ὀμόσαι δὲ [o] τὰς σπονδὰς Ἀθηναίους μὲν, ὑπέρ τε σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων· Ἀργεῖοι δὲ, καὶ [p] Μαντινεῖς, καὶ Ἠλεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι τούτων, κατὰ πόλεις ὀμνύντων. ὀμνύντων δὲ τὸν ἐπιχώριον ὅρκον ἕκαστοι τὸν μέγιστον [q] κατὰ τῶν ἱερῶν τελείων. ὁ δὲ ὅρκος ἔστω [r] ὅδε· [s] Ἐμμένω τῇ

[e] Μέχρι deest *Dan.* [f] Hoc est: ἡ βοήθεια, mutata scilicet syntaxi; dicendum enim esset, ἐπὴν ἔλθωσιν οἱ βοηθοῦντες. *Æ. Port.* [g] Τὴν deest *Dan.* [h] Ἀπιούσαν ἔσται *Cl.* in marg. [i] Ταῦτα *Gr. Cass.* Aug. [k] Στρατείᾳ *Ar. C. Gr. Ald. Flor. Bas. Cass. Dan.* Aug. Antea πλέον p. πλέονα Mosqu. [l] De valore oboli Æginæi et Drachmæ Æginææ vide *Scaligerum* de Re nummaria, p. 8, et 26. *Snellium* de Re nummaria, pag. 56. et 53. *Gronovium* de Pec. vet. p. 136. et 148. *Bernardum* de Mensuris et Ponder. antiq. p. 94, 166. et 114, 117, 170. *Huds.* [m] Δὲ πῇ *Ar.* Δέπη Mosqu. Paullo ante ὅτ' ἂν Aug. [n] Πάσαις *Cass.* Aug. [o] Ταῖς σπονδαῖς *Marg. Ald. Flor. Bas.* [p] Μαντινῆς *Bas. Reg.* Aug. [q] Κατὰ ἱερῶν τελείων *Ar. C. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Apud templa augusta *vertit Valla.* Verum τὰ ἱερὰ τέλεια proprie sunt τὰ ἱερεῖα ὁλόκληρα κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ μὴ λελωβημένα, qualia τελη έσσας ἑκατόμβας vocat *Homerus* Il. α'. v. 315. *Huds.* Τῶν omittunt etiam *Reg. Cass. Dan.* Aug. [r] Ὁ δὲ *Gr.* [s] Ἐμμενῶ malit *Fr. Port.* ut in illo militum juramento, οὐ καταισχυνῶ τὰ ὅπλα etc.

tum esse decreverint. Illis autem, qui opem ferent, civitas, quæ *illos* mittet, commeatum præbeat ad dies triginta, ab eo die, quo *auxilia* in eam civitatem ingressa fuerint, quæ opem sibi ferendam significaverit, et abeuntibus eodem modo. Quod si copiis *accitis* diutius uti velint, illa civitas, quæ *copias* acciverit, stipendium det, singulis quidem gravis ac levis armaturæ militibus, atque sagittariis, quotidie ternos obolos Æginæos: equiti vero, singulas drachmas Æginæas. Eadem civitas, quæ *copias* acciverit, imperii summam obtineat, si bellum in ejus finibus geratur: at si quo universis civitatibus conjunctis copiis proficisci visum fuerit, omnes civitates *in hac expeditione* par imperium participent. Hæc autem fœdera, Athenienses quidem pro se ipsis, et pro sociis, jurent. Argivi vero, et Mantinei, et Elei, eorumque socii in suis quique civitatibus jurent. Singulæ autem civitates supra lectas hostias jusjurandum, quod moribus patriis est receptum, et quod religiosissimum apud singulas habetur, jurent. Jusjurandum autem in hæc verba juretur: Per-

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. 89 4/90 1. U. C. Varr. 334/5

ξυμμαχίᾳ κατὰ τὰ ξυγκείμενα, δικαίως καὶ ἀβλαβῶς καὶ ἀδόλως· καὶ οὐ παραβήσομαι τέχνῃ οὐδὲ μηχανῇ οὐδεμιᾷ. ὀμνύντων [t] δὲ [u] Ἀθήνησι μὲν [x] ἡ βουλὴ καὶ αἱ ἔνδημοι ἀρχαί· [y] ἐξορκούντων δὲ οἱ πρυτάνεις. ἐν Ἄργει δὲ, ἡ βουλὴ, καὶ οἱ ὀγδοήκοντα, καὶ αἱ ἀρτῦναι· ἐξορκούντων δὲ, οἱ ὀγδοήκοντα. ἐν δὲ Μαντινείᾳ, οἱ δημιουργοὶ, καὶ ἡ βουλὴ, καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαί· ἐξορκούντων δὲ οἱ θεωροὶ, καὶ οἱ πολέμαρχοι. ἐν δὲ Ἤλιδι, οἱ δημιουργοὶ, καὶ οἱ τὰ τέλη ἔχοντες, καὶ [z] οἱ ἑξακόσιοι· ἐξορκούντων δὲ οἱ δημιουργοὶ, καὶ οἱ θεσμοφύλακες. ἀνανεοῦσθαι δὲ τοὺς ὅρκους, Ἀθηναίους μὲν, ἰόντας ἐς Ἦλιν, καὶ ἐς Μαντίνειαν, καὶ ἐς Ἄργος, τριάκοντα [a] ἡμέραις πρὸ Ὀλυμπίων· Ἀργείους δὲ καὶ Ἠλείους, καὶ Μαντινέας ἰόντας Ἀθήναζε, δέκα ἡμέραις πρὸ [b] Παναθηναίων τῶν μεγάλων. τὰς δὲ ξυνθήκας τὰς περὶ τῶν σπονδῶν καὶ τῶν ὅρκων καὶ τῆς ξυμμαχίας ἀναγράψαι ἐν

cujus meminit *Pollux* l. 8. c. 9. p. 402. Verum *Seberus* in suis ad *Pollucem* notis dicit, se καταισχύνω reperisse in *Cod. MS. Huds.* [t] Δὲ deest *Ar. C.* [u] Ἀθήνησι μὲν ἡ βουλὴ καὶ αἱ ἔνδημοι ἀρχαί. ἐξορκούντων δὲ absunt a *Cass.* pro quibus in marg. scriptum est: ἐν Ἀθήναις ἡ βουλή. αἱ ἔνδημοι ἀρχαί. [x] De senatu Athen. et reliquis Magistratibus, qui sequuntur, vide *Annott. Huds.* [y] Ἐξορκούντων δὲ οἱ πρυτάνεις ἐν Ἄργει, καὶ ἡ βουλὴ, καὶ οἱ ὀγδοήκοντα, καὶ αἱ ἀρτῦναι. ἐξορκούντων δὲ οἱ ὀγδοήκοντα ἐν Μαντινείᾳ οἱ δημιουργοὶ, καὶ ἡ βουλὴ, καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαί. *Ar. C. Dan.* Ἡ ὀγδοήκ. καὶ ἀρτῦναι Mosqu. [z] Οἱ ἑξήκοντα malint *Nonnulli. Huds.* Mox Ἀθηναίους d. Mosqu. [a] Ἡμέρας *Ar. C. Dan.* [b] Sciendum, duplicia fuisse Panathenæa, Minora atque Majora: atque illa quotannis, ista quinto demum anno agitata, ut narrant *Harpocr.* et *Suidas.* Vide *Scaligeri* Animadvers. in *Eusebii* Chronic. p. 26. et *Meursii* Panathenæa, c. 6. *Huds.* Paullo post p. περὶ Mosqu. τε, et mox λαθίνη.

stabo in societate ex pactis et conventis, juste et innocue et sincere; nec *eam* ulla vel fallacia vel machinatione violabo. Jurent autem Athenis quidem, Senatus et * Polemarchi: † Prytanes autem ad jusjurandum *alios* adigant. Argis vero, Senatus, et Octoginta viri, et Artynæ: et Octoginta viri *alios* ad jusjurandum adigant. Mantineæ vero, Demiourgi, et Senatus, et cæteri Magistratus: Theori vero, et Polemarchi *alios* ad jusjurandum adigant. Elide vero, Demiourgi, et Quæstores ærarii, et Sexcenti viri: Demiourgi vero, et Thesmophylaces ad jusjurandum *alios* adigant. Hoc autem jusjurandum renovent, Athenienses quidem, euntes Elin, et Mantineam, et Argos, triginta diebus ante Olympia. Argivi vero, et Elei, et Mantinei, euntes Athenas, decem diebus ante magna Panathenæa. Hæc autem fœderum et jurisjurandi et societatis

* Urbani Magistratus. *Acacius.* Vide *Annott.* Huds.
† Idque jusjurandum confirment Quæstores. *Valla.* Adigant autem ad jusjurandum, *vel* jurejurando obstringant etc. *Steph.* Jusjurandum exigant Prytanes. *Acacius.* Idem.

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. 89. 4. 90. 1. U. C. Varr. 334/5.

στήλη λιθίνη· Ἀθηναίους μὲν, ἐν πόλει· Ἀργείους δὲ, ἐν ἀγορᾷ, ἐν τοῦ Ἀπόλλωνος τῷ ἱερῷ· Μαντινέας δὲ, ἐν τοῦ Διὸς τῷ ἱερῷ, ἐν [c] τῇ ἀγορᾷ. [d] καταθέντων δὲ καὶ Ὀλυμπιάσι στήλην χαλκῆν κοινῇ Ὀλυμπίοις τοῖς νυνί. ἐὰν δέ τι δοκῇ ἄμεινον εἶναι [e] ταῖς πόλεσι ταύταις, προσθεῖναι πρὸς τοῖς ξυγκειμένοις. ὅ τι δ' ἂν δόξῃ ταῖς πόλεσιν ἁπάσαις κοινῇ [f] βουλευσαμέναις, τοῦτο κύριον εἶναι.

μη'. Αἱ μὲν σπονδαὶ καὶ αἱ ξυμμαχία οὕτως ἐγένοντο· καὶ αἱ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ [g] Ἀθηναίων οὐκ ἀπείρηντο τούτου ἕνεκα [h] οὐδ' ὑφ' ἑτέρων. Κορίνθιοι δὲ, Ἀργείων ὄντες ξύμμαχοι, οὐκ ἐσῆλθον ἐς αὐτὰς, ἀλλὰ καὶ γενομένης πρὸ τούτου Ἠλείοις καὶ Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσι ξυμμαχίας, τοῖς αὐτοῖς πολεμεῖν καὶ εἰρήνην ἄγειν, οὐ ξυνώμοσαν· [i] ἀρκεῖν δ' ἔφασαν σφίσι τὴν πρώτην γενομένην ἐπιμαχίαν, ἀλλήλοις βοηθεῖν, ξυνεπιστρατεύειν δὲ μηδενί. οἱ μὲν Κορίνθιοι οὕτως ἀπέστησαν τῶν ξυμμάχων, καὶ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους πάλιν [k] τὴν γνώμην εἶχον.

μθ'. Ὀλύμπια δ' ἐγένετο τοῦ θέρους τούτου, οἷς

[c] Τῇ deest *Reg.* Antea ἐς τοῦ Δ. Mosqu. [d] Κατίθεντο *Reg.* p. χαλκῆν Mosqu. χαλκοῦν, et p. τοῖς νυνὶ, τοῖ νῦν, et p. δοκῇ, δοκεῖ. [e] Ταῖς ταύταις πόλεσι *Gr.* [f] Βουλευομέναις *Ar. C.* Aug. Βουλευομένοις *Cl. Gr. Reg. Cass.* [g] Αἱ Ἀθηναίων *Reg.* [h] Id est: οὔτε ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, οὔτε ὑπὸ τῶν Ἀθην. *Æ. Port.* Mox Ἠλίοις Mosqu. [i] Ἀρκεῖν δὲ ἔφασαν *Ar. C.* [k] Τὴν deest *Reg.*

pacta in lapideo cippo inscribant, Athenienses quidem, in arce: Argivi vero, in foro, in Apollinis templo: Mantinei vero, in Jovis templo in foro. Cippum etiam æneum communi sumtu factum statuant Olympiæ, in ludis Olympiacis, qui nunc fiunt. Quod si quid his civitatibus videatur melius esse, *hoc* addant pactis et conventis. Quicquid autem his universis civitatibus consilio una communicato visum fuerit, id ratum sit.

48. Hæc igitur fœdera, et societates hunc in modum initæ sunt: illa tamen, quæ inter Lacedæmonios et Athenienses inita fuerant, neutri propterea alteris renuntiarunt. Corinthii vero, quamvis essent Argivorum socii, hæc tamen inire noluerunt: quinetiam cum paulo ante societas inter Eleos, Argivos, et Mantineos inita fuisset, eâ conditione, ut cum iisdem bellum gererent, et pacem facerent, *hujus societatis* participes esse noluerunt. Dixerunt enim sufficere sibi superiorem illam subsidiariam societatem, quam inter se inierant, ut alteri alteris mutuam opem ferrent, at nulli bellum communiter inferrent. Atque ita Corinthii ab illorum societate recesserunt, et animum ad Lacedæmonios iterum converterunt.

49. Hac autem æstate Olympia exstiterunt, in quibus Androsthenes

[l]Ἀνδροσθένης Ἀρκὰς παγκράτιον [m]τοπρῶτον ἐνίκα· καὶ Λακεδαιμόνιοι τοῦ ἱεροῦ ὑπὸ Ἠλείων [n]εἴρχθησαν, ὥστε μὴ θύειν, [o]μηδ' ἀγωνίζεσθαι, οὐκ [p]ἐκτίνοντες τὴν δίκην αὐτοῖς, [q]ἥν ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ νόμῳ Ἠλεῖοι κατεδικάσαντο αὐτῶν, φάσκοντες, σφᾶς ἐπὶ Φύρκον τε τεῖχος ὅπλα ἐπενεγκεῖν, καὶ εἰς Λέπρεον αὐτῶν ὁπλίτας ἐν ταῖς [r]Ὀλυμπιακαῖς σπονδαῖς ἐσπέμψαι. ἡ δὲ καταδίκη, δισχίλιαι μναῖ ἦσαν, κατὰ τὸν ὁπλίτην ἕκαστον δύο μναῖ, ὥσπερ ὁ νόμος ἔχει. Λακεδαιμόνιοι δὲ, πρέσβεις πέμψαντες, ἀντέλεγον, μὴ δικαίως σφῶν [s]καταδεδικάσθαι, λέγοντες μὴ ἐπηγγέλθαι [t]ποτ' ἐς Λακεδαίμονα τὰς σπονδὰς, [u]ὅτ' ἐσέπεμψαν τοὺς ὁπλίτας. Ἠλεῖοι δὲ τὴν παρ' αὐτοῖς [x]ἐκεχειρίαν ἤδη ἔφασαν εἶναι. πρώτοις γὰρ σφίσιν αὐτοῖς [y]ἐπαγγέλλουσι, καὶ ἡσυχαζόντων σφῶν, καὶ οὐ προσδεχομένων, [z]ὡς ἐκ σπονδαῖς, αὐτοὺς λαθεῖν ἀδικήσαντας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι [a]ὑπελάμβανον, οὐ χρεὼν εἶναι αὐτοὺς [b]ἐπαγγεῖλαι ἔτι ἐς Λακεδαίμονα, εἰ ἀδικεῖν γε ἤδη ἐνόμιζον

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. 90. 1. U. C. Varr. 334. Post Jul. 3.

[l] Vide *Meursium* de Arch. Athen. l. 3. c. 8. *Huds.* [m] Τὸ πρῶτον *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Mosqu. [n] Ἤρχθησαν *Cass.* Ἔρχθ. Mosqu. [o] Μὴ δὲ *Reg.* Μηδὲ *Gr.* Μὴ δ' ἀγων. Aug. [p] Ἐκτείνοντες *Dan.* Mosqu. [q] Ἣν ἔχτῳ Ὀλυμπικῷ *Marg. Cam.* Mosqu. Add. *Schol.* [r] Ὀλυμπικαῖς *Gr.* Antea ἐς Λέπρ. Mosqu. [s] Καταδικάσθαι *Gr.* [t] Ποτὶ ἐς *Ar. C.* Πω ἐς Λακ. *Cl.* Sic etiam *Reg. Cass. Gr.* Πω Aug. Mosqu. Ποτὶ ἐς *Dan.* [u] Ὅτε *Gr.* Mosqu. [x] Quomodo ab Eleis prænunciatæ et indictæ erant induciæ (*seu potius* feriæ) Olympiacæ, docet *P. Faber* Agonist. l. 2. c. 26. *Huds.* [y] Ἀπαγγέλλουσι *Marg. Ald. Flor. Bas.* Ἐπαγγέλλουσι pro ἐπήγγειλαν, scil. ἐπαγγεῖλαι ἔφασαν. *Æ. Port.* [z] Ὡς omittunt *Ar. C. Dan.* [a] Ὑπελάμβανον, χρεὼν εἶναι etc. legit *Æ. Port.* De interpretatione hujusce loci consule *Annott. Huds.* [b] Ἀπαγγεῖλαι *Ar. C.* Mosqu.

Arcas, tunc primum in Pancratii certamine victor fuit: et Lacedæmonii aditu ad templum ab Eleis prohibiti fuerunt, ne sacrificium facerent, neve certarent, quod ipsis non persolverent multam, quam Elei ipsis ex lege Olympiaca damnatis irrogaverant. dicebant enim, illos in munitionem Phyrcum arma intulisse, et milites ex suis armatos in Lepreum immisisse, Olympiaci fœderis tempore. Multa autem erant duo millia minarum, in singulos milites armatos binæ minæ, quemadmodum lege continetur. Lacedæmonii vero, missis legatis, contradicebant, negantes, se juste condemnatos, quippe quod fœdus Lacedæmoniis nondum denuntiatum fuisset, quum suos milites armatos illuc immiserunt. Elei vero dicebant, inducias apud se jam fuisse. Sibi enim ipsis primis *has inducias* indixerant, et se quiescentibus, neque *tale quid* exspectantibus; utpote fœderis tempore, ipsos Lacedæmonios clam injuriam *sibi* fecisse *dicebant*. Lacedæmonii vero excipiebant, *atque illis respondebant, non solis agri Elei incolis has inducias indicendas fuisse: sed* oportuisse etiam ipsos *Eleos* Lacedæmoniis denuntiare, si tunc injuriam sibi ab ipsis

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. 90. 1. U. C. Varr. 334.

αὐτοὺς, ἀλλ' οὐχ ὡς νομίζοντας τοῦτο δρᾶσαι, καὶ ὅπλα οὐδαμόσε ἔτι αὐτοῖς [c] ἐπενεγκεῖν. Ἠλεῖοι δὲ τοῦ αὐτοῦ λόγου εἴχοντο, ὡς μὲν οὐκ ἀδικοῦσι, μὴ ἂν πεισθῆναι· εἰ δὲ [d] βούλονται σφίσι Λέπρεον ἀποδοῦναι, τό τε αὐτῶν [e] μέρος ἀφιέναι τοῦ ἀργυρίου, καὶ ὃ τῷ θεῷ γίγνεται, αὐτοὶ ὑπὲρ ἐκείνων ἐκτίσειν.

ν'. Ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον, αὖθις τάδε ἠξίουν, Λέπρεον μὲν μὴ ἀποδοῦναι, εἰ μὴ βούλονται· ἀναβάντες δὲ ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου, ἐπειδὴ προθυμοῦνται χρῆσθαι τῷ ἱερῷ, ἀπομόσαι [f] ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ἦ μὴν ἀποδώσειν ὕστερον τὴν καταδίκην. ὡς δὲ [g] οὐδὲ ταῦτα ἤθελον, Λακεδαιμόνιοι μὲν [h] εἴργοντο [i] τοῦ ἱεροῦ, θυσίας, καὶ ἀγώνων, καὶ οἴκοι ἔθυον. οἱ δὲ ἄλλοι Ἕλληνες ἐθεώρουν, πλὴν Λεπρεατῶν. ὅμως δὲ οἱ Ἠλεῖοι, δεδιότες, μὴ βίᾳ θύσωσι, [k] ξὺν ὅπλοις τῶν νεωτέρων φυλακὴν εἶχον. ἦλθον δὲ αὐτοῖς καὶ Ἀργεῖοι καὶ [l] Μαντινῆς, χίλιοι ἑκατέρων, καὶ Ἀθηναίων [m] ἱππῆς, οἳ ἐν Ἄργει ὑπέμενον τὴν ἑορτήν. δέος [n] δ' ἐγένετο τῇ πανηγύρει μέγα, μὴ ξὺν ὅπλοις ἔλθωσιν οἱ Λακεδαι-

[c] Ἀπενεγκεῖν *Cass.* Antea ἐν αὐτ. et δράσαι Mosqu. [d] Βούλωνται *Ar.* [e] Μέρος omittit *Gr.* [f] Ita a correctore pro ἐναντίων *Cass.* Ἐναντίων Aug. Τῶν bis Mosqu. [g] Οὐ ταῦτα *Cass.* [h] Εἶργον *Cass.* [i] *Valla* legit τοῦ ἱεροῦ θυσίας, non interjecta hypodiastole. *Huds.* [k] Σὺν *Reg. Cass. Gr.* Aug. [l] Μαντινεῖς *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass. Gr. Dan.* [m] Ἱππεῖς *Ar. C. Cass. Gr. Dan.* Mosqu. [n] Δὲ ἐγένετο *Gr.*

Lacedæmoniis fieri putabant, non autem, quod arbitrarentur, hoc facere, et *promittebant, se* nulla arma in posterum ipsis illaturos. Elei vero in eadem sententia perstabant, dicentes, se nunquam adductum iri, ut sibi nullam injuriam *a Lacedæmoniis* factam esse crederent. Sed si Lepreum sibi restituere vellent, suam multæ partem remissuros, et *partem,* quæ Deo deberetur, se pro ipsis persoluturos.

50. Sed cum *Lacedæmonii* audire nollent, *Elei* rursus hæc postularunt, ut Lepreum quidem, si nollent, non restituerent, verum adscenderent ad Jovis Olympii aram, quandoquidem templo uti exoptarent, ut coram Græcis jurarent, se multam in posterum persoluturos. Sed cum ne ista quidem *facere* vellent, Lacedæmonii quidem a templo, sacrificiis, et certaminibus prohibiti fuerunt, domique sacrificium fecerunt: cæteri vero Græci, præter Lepreatas *certamina* spectaverunt. Elei tamen veriti, ne *Lacedæmonii* per vim sacrificium facerent, cum juventute armata excubias egerunt. Ad ipsos autem venerunt et Argivi et Mantinei, ex utrisque mille, et Atheniensium equites, qui dierum festorum celebrationem Argis præstolabantur. Nam omnem illius cœtus frequentiam ingens timor invaserat, ne Lacedæmonii armati eo venirent;

μόνιοι, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ καὶ [o] Λείχας ὁ Ἀρκεσιλάου Λακεδαιμόνιος ἐν τῷ [p] ἀγῶνι ὑπὸ τῶν ῥαβδούχων πληγὰς ἔλαβεν, ὅτι, νικῶντος τοῦ ἑαυτοῦ ζεύγους, καὶ ἀνακηρυχθέντος Βοιωτῶν δημοσίου, κατὰ τὴν οὐκ ἐξουσίαν τῆς ἀγωνίσεως, [q] προελθὼν ἐς τὸν ἀγῶνα, ἀνέδησε τὸν ἡνίοχον, βουλόμενος δηλῶσαι, ὅτι ἑαυτοῦ ἦν τὸ ἅρμα. ὥστε πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐπεφόβηντο πάντες, καὶ ἐδόκει τὶ νέον ἔσεσθαι. οἱ μέντοι Λακεδαιμόνιοι [r] ἡσύχασάν τε, καὶ ἡ ἑορτὴ αὐτοῖς οὕτω [s] διῆλθεν. ἐς δὲ Κόρινθον μετὰ τὰ Ὀλύμπια Ἀργεῖοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀφίκοντο, δεησόμενοι αὐτῶν παρὰ σφᾶς ἐλθεῖν. καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἔτυχον παρόντες· καὶ πολλῶν λόγων γενομένων, τέλος οὐδὲν ἐπράχθη· ἀλλὰ, σεισμοῦ γενομένου, διελύθησαν ἕκαστοι ἐπ' οἴκου. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. 90. 1. U. C. Varr. 334.

Exeunte Julio.

να΄. Τοῦ [t] δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, [u] Ἡρακλεώταις τοῖς ἐν [x] Τραχῖνι μάχη ἐγένετο πρὸς [y] Αἰνιᾶνας, καὶ Δόλοπας, καὶ Μηλιέας, καὶ Θεσσαλῶν τινάς.

Post Sept. 30.

[o] Hunc locum egregie illustrat *Pausanias* Ἠλιακῶν β΄. cap. 2. Λίχας (non Λείχας) Ἀρκεσιλάου παῖς, εἰργομένων τηνικαῦτα τοῦ ἀγῶνος Λακεδαιμονίων, καθῆκεν ἐπὶ ὀνόματι τοῦ Θηβαίων δήμου τὸ ἅρμα, τὸν δὲ ἡνίοχον νικήσαντα ἀνέδησεν αὐτὸς ταινίᾳ. καὶ ἐπὶ τούτῳ μαστιγοῦσιν αὐτὸν οἱ Ἑλλανοδίκαι. Vide etiam *P. Fabri* Agonisticon, l. 1. c. 19. *Huds.* Λίχας *Cass.* Aug. a correct. [p] Ἀγὼν (ut dicit *Suidas* locum hunc citans) τὸν τοῦ ἀγῶνος τόπον σημαίνει. *Huds.* [q] Προσελθὼν *Cl.* in marg. Mox καὶ ἑαυτ. Mosqu. [r] Ἡσύχαζόν τε *Cl.* in marg. [s] Διῆλθε *Cass.* [t] Δὲ ἐπιγ. *Gr.* [u] Λακεδαιμόνιοι τὸν Τραχῖνα καλουμένην ᾤκισαν, καὶ μετωνόμασαν Ἡράκλειαν. *Diodor. Sicul.* l. 12. Vide etiam quæ congessit *Meursius* in Miscell. Lac. l. 1. c. 7. *Huds.* [x] Τραχίνη *Cass.* [y] Αἰνιᾶνας *Strabo.* Mox Δόλωπας Mosqu.

præsertim postea quam Lichas Arcesilai *filius* Lacedæmonius virgis a lictoribus in stadio cæsus fuerat, quod, cum ipsius bigæ vicissent, et per præconis vocem pronunciatum fuisset, publicas Bœotorum *bigas vicisse,* quod *Lacedæmoniis* interdictum fuisset certaminibus, *ipse* in stadium progressus, aurigam coronasset, cupiens indicare currum illum suum fuisse. Quamobrem multo magis omnes tunc timuerunt, et aliquid novi fore videbatur. Lacedæmonii tamen quieverunt, atque illa dierum festorum celebratio sic ipsis præteriit. Post Olympia autem Argivi eorumque socii Corinthum iverunt, Corinthios oraturi, ut ad se transirent. Aderant autem et Lacedæmoniorum legati. et quamvis multi sermones habiti fuissent, ad extremum tamen nihil peractum est: sed facto terræ-motu in suam quique urbem discesserunt. atque hæc æstas excessit.

51. Ineunte autem hyeme, Heracleotæ, qui sunt in agro Trachinio, cum Ænianibus, et Dolopibus, et Meliensibus, et nonnullis Thessalis prœlium commiserunt. Nam hæ

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. 90. 1. U. C. Varr. 334.

προσοικοῦντα γὰρ τὰ ἔθνη [z] ταύτῃ τῇ πόλει πολέμια ἦν. οὐ γὰρ ἐπ᾽ ἄλλῃ τινὶ γῇ, ἢ τῇ τούτων, τὸ χωρίον ἐτειχίσθη· καὶ εὐθύς τε [a] καθισταμένῃ τῇ πόλει ἠναντιοῦντο, [b] ἐς ὅσον [c] ἐδύναντο φθείροντες. καὶ τότε τῇ μάχῃ ἐνίκησαν τοὺς Ἡρακλεώτας, καὶ [d] Ξενάρης ὁ Κνίδιος Λακεδαιμόνιος ἄρχων αὐτῶν ἀπέθανε· διεφθάρησαν [e] δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἡρακλεωτῶν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, [f] καὶ δωδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Bell. Pelop. an. 13. Olymp. 90. 1/2. U. C. Varr. 335/6. A Mart. 26. Aprili.

νβ΄. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου θέρους, εὐθὺς ἀρχομένου, τὴν Ἡράκλειαν, ὡς μετὰ τὴν μάχην κακῶς ἐφθείρετο, Βοιωτοὶ παρέλαβον, καὶ [g] Ἡγησιππίδαν τὸν Λακεδαιμόνιον, ὡς οὐ καλῶς ἄρχοντα, ἐξέπεμψαν. δείσαντες δὲ παρέλαβον τὸ χωρίον, μὴ, Λακεδαιμονίων τὰ κατὰ Πελοπόννησον θορυβουμένων, Ἀθηναῖοι λάβωσι. Λακεδαιμόνιοι μέντοι [h] ὠργίζοντο αὐτοῖς. καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους [i] Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων, Ἀργείων καὶ τῶν ξυμμάχων ξυμπρασσόντων, ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησον μετ᾽ ὀλίγων [k] Ἀθηναίων ὁπλιτῶν, καὶ τοξοτῶν, καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων, [l] καὶ

[z] Ταῦτα *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. [a] Ἀνισταμένῃ *Ar. C. Dan.* [b] Εἰς *Reg.* [c] Aug. e corr. ἐδύνοντο *Cass.* Paullo post abest τότε Mosqu. [d] Illa ὁ Κνίδιος delenda censet *Fr. Port.* verum sine ratione. Nam cum Cnidii sint Lacedæmoniorum coloni, ut docet *Herodotus* lib. 1. hinc Xenares, cum esset Cnidius, etiam Lacedæmonius dicitur a *Thucydide. Huds.* [e] Δὲ καὶ οἱ ἄλλοι *Cl.* [f] Καὶ δωδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα non sunt in *Gr.* [g] Ἡγισιππίδαν *Gr.* [h] Ὀργίζοντο *Reg.* Mosqu. [i] Ὁ Ἀλκιβ. ὁ Κλινίου *Gr.* Κλεινιδίου *Dan.* Mox πρασσόντων Mosqu. [k] Ὁπλιτῶν Ἀθηναίων *Reg.* [l] Καὶ omittunt *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug.

gentes, quæ huic *Heracleotarum* urbi finitimæ erant, ei hostes erant. Hæc enim urbs non adversus ullum alium, quam istarum *gentium* agrum condita fuerat, *ut ipsæ credebant.* Et simul atque condi cœpta est, statim ei adversari cœperunt, eam pro viribus atterentes, et tunc Heracleotas prœlio superarunt, et Xenares Lacedæmonius ipsorum dux *in eo* cecidit, et *multi* alii Heracleotæ perierunt. atque illa hyems exiit, et duodecimus hujus belli annus excessit.

52. Insequentis autem æstatis initio statim, Heracleam, quod post prœlium graviter infestaretur, Bœoti *in fidem suam* receperunt, et Hegesippidam Lacedæmonium, ut perperam res illas administrantem, expulerunt. Hanc autem urbem receperunt, veriti, ne Lacedæmoniis Peloponnesi tumultu turbatis, Athenienses *eam* occuparent. Lacedæmonii tamen ipsis erant irati. Eadem æstate Alcibiades Cliniæ *filius*, Atheniensium dux, Argivis ac sociis, *cum* adjuvantibus, in Peloponnesum profectus, cum paucis gravis armaturæ militibus Atheniensibus, et sagittariis, et sociis, quos illinc assumserat, tum alia, quæ ad societatem

παραλαβὼν, τά τε ἄλλα [m] ξυγκαθίστη περὶ τὴν ξυμμαχίαν, διαπορευόμενος [n] Πελοπόννησον τῇ στρατιᾷ, καὶ Πατρέας τε τείχη καθεῖναι [o] ἔπεισεν ἐς θάλασσαν, καὶ αὐτὸς ἕτερον διενοεῖτο τειχίσαι ἐπὶ τῷ [p] Ῥίῳ τῷ Ἀχαϊκῷ. Κορίνθιοι δὲ καὶ Σικυώνιοι, καὶ οἷς ἦν ἐν βλάβῃ τειχισθὲν, βοηθήσαντες διεκώλυσαν. Bell. Pelop. an. 13. Olymp. 90. 2. U. C. Varr. 335.

νγ΄. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἀργείοις πόλεμος ἐγένετο, προφάσει μὲν, περὶ τοῦ θύματος τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ [q] Πυθέως, ὃ δέον ἀπαγαγεῖν, οὐκ ἀπέπεμπον ὑπὲρ [r] βοταμίων Ἐπιδαύριοι. κυριώτατοι δὲ τοῦ ἱεροῦ ἦσαν Ἀργεῖοι. ἐδόκει δὲ, [s] καὶ ἄνευ τῆς αἰτίας, τὴν Ἐπίδαυρον τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ καὶ τοῖς Ἀργείοις προσλαβεῖν, ἢν δύνωνται, τῆς τε Κορίνθου ἕνεκα ἡσυχίας, καὶ ἐκ τῆς Αἰγίνης βραχυτέραν ἔσεσθαι τὴν βοήθειαν, ἢ Σκύλλαιον περιπλεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. παρεσκευάζοντο οὖν οἱ Ἀργεῖοι, ὡς αὐτοὶ ἐς τὴν Ἐπίδαυρον διὰ τοῦ θύματος τὴν ἔσπραξιν [t] ἐσβαλοῦντες. Julio.

νδ΄. Ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ

[m] Ξυνκαθίστη *Cass. Gr.* Aug. [n] Πελοποννήσου *Dan.* [o] Ἔπεισεν *Reg.* Ἐπὶ θάλ. Mosqu. [p] Alterum erat Rhium Ætoliæ. *Huds.* [q] Πυθίως *Gr. Reg.* Πυθίοις Mosqu. [r] Παραποταμίων *Marg. Cam. Gr.* Παραποταμία πόλις Φωκίδος, teste *Stephano.* Mendum est in vocabulo; nec ex altera lectione sensum elicere possum. Exspectandum itaque subsidium Codicis MS. nisi pro pascuis accipi dicamus, ut *L. Valla. Æ. Port.* Παραποταμίων *Reg.* Παρὰ ποταμίων *Gr.* Mox καὶ κυριώτ. Mosqu. [s] Καὶ omittit *Gr.* Ἐδόκει δ' ἄνευ habet *Gr.* [t] Ita a manu correctoris pro ἐσβαλόντες in *Cass.* Aug. Ἐσβαλόντες Mosqu. et διὰ τὸ θύμ. p. διὰ τοῦ. Mox ἐξεπέμφησαν Mosqu.

pertinebant, constituit, per mediam Peloponnesum cum copiis iter faciens, tum etiam Patrensibus persuasit, ut muros ad mare usque perducerent, et ipse alteros Rhium Achaicum versus exstruere in animo habebat. Sed Corinthii, et Sicyonii, et *alii*, quibus *hi muri* exstructi damnum daturi erant, *illuc* accurrentes impediverunt.

53. Eadem æstate bellum inter Epidaurios et Argivos gestum est, prætextu quidem hostiæ, quam ad Apollinem Pythium Epidaurii pascuorum nomine adducere debuerant, nec tamen miserant. Ipsum autem templum erat potissimum in Argivorum potestate. Sed vel sine ista *speciosa* causa Alcibiades et Argivi Epidaurum, si possent, occupare statuerant, tum ut Corinthus esset pacata, tum etiam quod Athenienses auxilium ex Ægina *Argivis* itinere compendiosiore latum iri *putarent*, quam si Scyllæum circumvecti suppetias illis ferrent. Argivi igitur se præparabant ad irruptionem. in Epidaurum faciendam, ut ipsimet hostiam exigerent.

54. Per eadem autem tempora Lacedæmonii quoque cum frequentibus copiis, quas ex omnibus populis

Bell. τοὺς αὐτοὺς χρόνους πανδημεὶ ἐς Λεῦκτρα τῆς ἑαυτῶν
Pelop. an. 13. μεθορίας, πρὸς τὸ [u] Λύκαιον, Ἄγιδος τοῦ Ἀρχιδάμου
Olymp. 90. 2. βασιλέως ἡγουμένου. ᾔδει δὲ οὐδεὶς [x] ὅποι στρατεύου-
U. C. Varr. σιν, οὐδὲ αἱ πόλεις ἐξ ὧν ἐπέμφθησαν. ὡς δ' αὐτοῖς τὰ
335. [y] διαβατήρια θυομένοις οὐ προὐχώρει, αὐτοί τε ἀπῆλ-
Julio. θον ἐπ' οἴκου, καὶ [z] τοῖς ξυμμάχοις περιήγγειλαν
Aug. 14. [a] μετὰ τὸν μέλλοντα (Καρνεῖος δ' ἦν μὴν, ἱερομήνια Δωριεῦσι,) [b] παρασκευάζεσθαι, ὡς στρατευσομένους. Ἀργεῖοι δ' ἀναχωρησάντων αὐτῶν, τοῦ πρὸ τοῦ [c] Καρνείου μηνὸς [d] ἐξελθόντες [e] τετράδι φθίνοντος, καὶ ἄγοντες τὴν ἡμέραν ταύτην, πάντα τὸν χρόνον [f] ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν, καὶ ἐδῄουν. Ἐπιδαύριοι δὲ τοὺς ξυμμάχους ἐπεκαλοῦντο· ὧν τινὲς, οἱ μὲν, τὸν μῆνα [g] προὐφασίσαντο, οἱ δὲ, καὶ [h] ἐς μεθορίαν τῆς Ἐπιδαυρίας ἐλθόντες, ἡσύχαζον.

[u] Hujus meminit *Strabo* lib. 8. Λυκαῖον Ἀρκαδίας ὄρος. *Scholiastes* ad primum *Callimachi* hymnum. *Huds.* [x] Ὅπου *Ar.* Ὅπη *Reg.* Mosqu. [y] Διαβατήρια ἱερὰ apud *Pollucem*, sacrificia, quæ pro transitu fiebant. Vide *Turnebi* Advers. p. 756. *Huds.* [z] Καὶ τοὺς ξυμμάχους *Ar. C.* [a] Ita *Steph.* 1. 2. et *Æ. Port.* Μετὰ τὸν μέλλοντα (Καρνεῖος δ' ἦν μὴν ἱερομήνια Δωριεῦσι) παρασκευάζεσθαι etc. malit *Æ. Port.* ita ut hic sit verborum sensus : μετὰ τὸν μέλλοντα μῆνα τὸν Καρνεῖον, ὃς ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων ἐσημαίνετο, ἐν ᾧ ἱερομήνια παρὰ Δωριεῦσιν ἐτελοῦντο etc. Μετὰ τὰ μέλλοντα, Καρνεῖος δ' ἦν μὴν, ἱερομήνια, Δωριεῦσι παρασκευάζεσθαι ὡς etc. *Ar. C.* Μετὰ τὸν μέλλοντα, Καρνεῖος δ' ἦν μὴν, ἱερομήνια, Δωριεῦσι etc. *Ald. Flor. Bas.* Κρανεῖος *Gr.* passim. Ἱερομηνία *Cl.* Κρανεῖος et ἱερομηνία *Reg.* Τὰ μέλλ. Mosqu. et μὴν d. Mosqu. [b] Sic inter versus manu recenti, in textu παρεσκευάζετο *Reg.* [c] Hic observa Carneum eundem fuisse mensem cum Atheniensium Metageitnione, ut constat ex *Plutarcho* in Nicia. *Huds.* Κρανείου *Reg. Gr.* [d] Ἐξελθόντος *Reg.* [e] Τετάρτῃ φθίν. *Gr. Huds. Gr.* habet τετράδι φθίν. ut alii *Mss. Duck.* [f] Ἐσέβαλλον *Gr.* [g] Προφασίσαντες *Marg.* [h] Εἰς *Reg.*

collegerant, ad Leuctra in agri sui confiniis sita, adversus Lycæum, duce Agide Archidami *filio*, rege suo, profecti sunt. Nullus autem sciebat, quonam illi proficiscerentur: imo ne ipsæ quidem civitates, unde *milites* emissi fuerant. Sed cum pro transitu * sacrificia facientes, litare non potuissent, cum ipsi domum redierunt, tum etiam per nuncios circummissos sociis edixerunt, ut post insequentem mensem (Carneus vero mensis erat, in quo stata sacra apud Dorienses celebrantur) se præpararent, ut ad militiam profecturi. Illis autem domum reversis, Argivi, quarto die a fine mensis exeuntis ante mensem Carneum, *ex suis finibus* egressi, quamvis illos dies festos agerent, tamen per totum illud tempus in agrum Epidaurium irruperunt, eumque vastarunt. Epidaurii vero sociorum auxilium implorabant. Horum vero nonnulli † quidem hunc mensem causabantur; nonnulli vero, vel ad ipsa agri Epidaurii confinia profecti quieverunt.

* *Ita Valla* et *Æ. Port.* Sacrificantibus adversa auspicia fuerunt etc. *Acacius.* Huds.

† Illorum *nondum adesse* mensem causabantur : nonnulli vero etc. *Valla.* Idem.

νε΄. Καὶ καθ᾽ ὃν χρόνον ἐν τῇ [i] Ἐπιδαύρῳ Ἀργεῖοι ἦσαν, ἐς Μαντίνειαν πρεσβεῖαι ἀπὸ τῶν πόλεων ξυνῆλθον, Ἀθηναίων παρακαλεσάντων. καὶ [k] γιγνομένων λόγων, [l] Ἐφαμίδας ὁ Κορίνθιος οὐκ ἔφη τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις [m] ὁμολογεῖν. σφεῖς μὲν γὰρ περὶ εἰρήνης ξυγκαθῆσθαι, τοὺς δ᾽ Ἐπιδαυρίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους, [n] καὶ τοὺς Ἀργείους μεθ᾽ ὅπλων ἀντιτετάχθαι. διαλῦσαι οὖν πρῶτον χρῆναι [o] ἀφ᾽ ἑκατέρων [p] ἐλθόντας τὰ στρατόπεδα, καὶ οὕτω πάλιν λέγειν [q] περὶ τῆς εἰρήνης. καὶ πεισθέντες ᾤχοντο, καὶ τοὺς Ἀργείους ἀπήγαγον ἐκ τῆς Ἐπιδαυρίας. ὕστερον δὲ ἐς τὸ αὐτὸ ξυνελθόντες, οὐδ᾽ ὡς ἐδυνήθησαν ξυμβῆναι· ἀλλ᾽ οἱ Ἀργεῖοι πάλιν ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν ἐσέβαλον, καὶ ἐδῄουν. ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς [r] Καρύας· καὶ ὡς οὐδ᾽ ἐνταῦθα [s] τὰ διαβατήρια αὐτοῖς ἐγένετο, ἐπανεχώρησαν. Ἀργεῖοι δὲ, τεμόντες τῆς Ἐπιδαυρίας ὡς τὸ τρίτον μέρος, ἀπῆλθον ἐπ᾽ οἴκου· καὶ Ἀθηναίων αὐτοῖς χίλιοι ἐβοήθησαν ὁπλῖται, [t] καὶ Ἀλκιβιάδης

Bell. Pelop. an. 13. Olymp. 90. 2. U. C. Varr. 335.

Aug. fin. vel initio Septembris.

Paulo ante Oct. 17.

[i] Ἐπιδαύρῳ οἱ Ἀργεῖοι *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. [k] Γινομένων *Ar.* Aug. [l] Εὐφαμίδας *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. [m] Ὁμιλεῖν *Marg. Cam. Schol.* Mox συγκαθῆσθαι Aug. [n] Aliter legisse videtur *Valla*, nam vertit: *Epidaurios autem ac socios cum armis adversus Argivos in acie stare. Huds.* [o] Ita ex ἐφ᾽ fecerat recens manus in *Cass.* Antea διαλύσαι Mosqu. [p] Hic verborum sensus: ἔφη χρῆναι ἄνδρας ἀφ᾽ ἑκατέρων ἐλθόντας ἐς τὰ στρατόπεδα, διαλῦσαι αὐτά. Vel sic, ἔφη χρῆναι διαλῦσαι τοὺς ἀφ᾽ ἑκατέρων ἐλθόντας, τὰ στρατόπεδα λέγω. Aut potius ἐλθόντα pro ἐλθόντας reponendum. *Æ. Port.* [q] Περὶ εἰρήνην *Cl.* Paullo post ἐστράτευσ. Mosqu. [r] Κάρυα apud *Stephanum.* [s] Τὰ deest *Reg.* [t] Καὶ ὁ Ἀλκιβ. *Gr.* Antea ὀπλίται Mosqu.

55. Dum autem Argivi in agro Epidaurio essent, legationes ex *sociis* civitatibus ab Atheniensibus excitæ Mantineam venerunt. Et cum in colloquium ventum esset, Ephamidas Corinthius verba cum factis congruere negavit. Nam ipsos quidem de pace acturos, *Mantineam convenisse, et ibi* consedisse: Epidaurios vero, eorumque socios, et Argivos armatos castra opposita habere. Primum igitur exercitus, qui ab utrisque missi fuerant, dimittendos, atque ita demum de pace verba rursus facienda *censebat*. His autem verbis adducti *Atheniensium legati*, abierunt, et Argivos ex agro Epidaurio abduxerunt. Postea vero, cum in eundem locum *rursus* convenissent, ne sic quidem quicquam communiter transigere potuerunt: sed Argivi rursus in agrum Epidaurium irruperunt, eumque vastarunt. Lacedæmonii quoque cum suis copiis adversus Caryas profecti sunt. * Sed cum ne hic quidem sacrificia pro transitu facientes litare potuissent, domum redierunt. Argivi vero, tertia fere agri Epidaurii parte vastata, domum reverterunt. Ipsis autem mille gravis armaturæ milites Athenienses duce Alcibiade auxilium tu-

* Vid. pag. 323. [edit. nov. p. 756. sq.] Huds.

Bell. Pelop. an. 13. Olymp. 90. 2. U. C. Varr. 335. Post Oct. 18.

[u] στρατηγός. [x] πυθόμενοι δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξεστρατεῦσθαι, καὶ ὡς οὐδὲν ἔτι αὐτῶν ἔδει, ἀπῆλθον. καὶ τὸ θέρος οὕτω [y] διῆλθε.

νϛ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι, λαθόντες Ἀθηναίους, [z] φρουρούς τε τριακοσίους, καὶ [a] Ἀγησιππίδαν ἄρχοντα κατὰ θάλασσαν [b] ἐς Ἐπίδαυρον ἐσέπεμψαν. Ἀργεῖοι [c] δ' ἐλθόντες παρ' Ἀθηναίους, ἐπεκάλουν, ὅτι, γεγραμμένον ἐν ταῖς σπονδαῖς, διὰ τῆς ἑαυτῶν ἑκάστους μὴ ἐᾶν πολεμίους διϊέναι, ἐάσειαν κατὰ θάλασσαν παραπλεῦσαι· [d] καὶ εἰ μὴ κἀκεῖνοι ἐς Πύλον κομιοῦσιν ἐπὶ Λακεδαιμονίους τοὺς [e] Μεσσηνίους καὶ [f] Εἵλωτας, ἀδικήσεσθαι αὐτοί. Ἀθηναῖοι δὲ, Ἀλκιβιάδου πείσαντος, τῇ μὲν Λακωνικῇ στήλῃ ὑπέγραψαν, ὅτι οὐκ ἐνέμειναν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς ὅρκοις, ἐς δὲ Πύλον ἐκόμισαν τοὺς [g] ἐκ Κρανίων Εἵλωτας, ληΐζεσθαι· τὰ δ' ἄλλα ἡσύχαζον. τὸν δὲ χειμῶνα τοῦτον, πολεμούντων Ἀργείων καὶ Ἐπιδαυρίων, μάχη μὲν οὐδεμία ἐγένετο ἐκ παρασκευῆς, ἐνέδραι δὲ καὶ καταδρομαὶ, ἐν αἷς ὡς τύχοιεν ἑκατέρων τινὲς [h] διεφθείροντο. καὶ τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος πρὸς

[u] Sic legit et distinguit *Fr. Port.* στρατηγὸς, πυθόμενοι τοὺς Λακεδαιμονίους etc. Consule *Annott. Huds.* [x] Πυθόμενος *Reg. Cass. Gr.* Aug. [y] Διῆλθεν *Cass.* [z] Φρουροὺς τετρακοσίους *Gr.* [a] Supra pag. 323. Ἡγησιππίδαν *Huds.* [b] Ὡς Ἐπίδ. *Cl.* [c] Δὲ ἐλθόντες *Gr.* Mox ἑκάστου Mosqu. [d] Καὶ μὴ *Gr.* [e] Μεσηνίους *Ar. C. Gr.* Mosqu. [f] Εἱλωτὰς *Cass.* ut et paullo post, et plerumque. [g] Ἐν Κρανίῳ *Reg.* Mox καταδρομαί Mosqu. oxyt. et mox, φιλοί. [h] Ita ex emendatione superscripta, in textu ἐφθείροντο *Gr.* Mosqu.

lerant, cum Lacedæmonios cum copiis ex suis finibus egressos audissent: sed cum ipsorum opera non amplius opus esset, abierunt. Atque hæc æstas ita exacta est.

56. Sequentis hyemis initio Lacedæmonii clam Atheniensibus præsidium trecentorum militum, et Agesippidam *ipsorum* ducem, mari Epidaurum immiserunt. Argivi vero ad Athenienses profecti, cum ipsis expostularunt, quod, cum in fœderibus scriptum esset, ut nulli *de sociis* hostes per *agrum* suum transire sinerent, *ipsi tamen Lacedæmonios* per *suum* mare transire permisissent. Et nisi ipsi quoque Messenios et servitia adversus Lacedæmonios Pylum reduxissent, se *ab ipsis* injuria affectum iri *dicebant*. Athenienses vero autore Alcibiade, cippo quidem Laconico subscripserunt, Lacedæmonios *in fœderis conditionibus non perstitisse*, Pylum vero e Craniis servitia *Lacedæmoniorum* reduxerunt, ut latrocinarentur. cæteris vero in rebus quieverunt, *et ab armis abstinuerunt*. Per hanc autem hyemem, quamvis Argivi et Epidaurii bellum *inter se* gererent, tamen nullum quidem prœlium acie palam instructa commissum est: sed insidiæ et incursiones *tantum* factæ sunt, in quibus, prout casus tulit, ex utrisque nonnulli ceciderunt. at-

ἔαρ ἤδη, κλίμακας ἔχοντες οἱ Ἀργεῖοι ἦλθον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαυρον, ὡς ἐρήμου οὔσης διὰ τὸν πόλεμον, βίᾳ αἱρήσοντες· καὶ ἄπρακτοι ἀπῆλθον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, [i] καὶ τρίτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. $\frac{2}{3}$. U.C. Varr. 33$\frac{6}{7}$. Intra Jun. 12. et Jul. 11.

νζ'. Τοῦ [k] δ' ἐπιγιγνομένου θέρους μεσοῦντος Λακεδαιμόνιοι, ὡς αὐτοῖς οἵτε Ἐπιδαύριοι ξύμμαχοι ὄντες ἐταλαιπώρουν, καὶ τἆλλα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, τὰ μὲν ἀφειστήκει, τὰ δ' οὐ καλῶς [l] εἶχε, νομίσαντες, εἰ μὴ [m] προκαταλήψονται ἐν τάχει, [n] ἐπὶ πλέον χωρήσεσθαι [o] αὐτὰ, ἐστράτευον αὐτοὶ καὶ οἱ Εἵλωτες πανδημεὶ [p] ἐπ' Ἄργος. [q] ἡγεῖτο δὲ Ἆγις ὁ Ἀρχιδάμου, [r] Λακεδαιμονίων βασιλεύς. ξυνεστράτευον δ' αὐτοῖς Τεγεᾶται [s] τε καὶ ὅσοι ἄλλοι [t] Ἀρκάδων Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἦσαν. οἱ δ' ἐκ τῆς ἄλλης Πελοποννήσου ξύμμαχοι, καὶ οἱ ἔξωθεν, ἐς Φλιοῦντα ξυνελέγοντο· Βοιωτοὶ μὲν, πεντακισχίλιοι ὁπλῖται, καὶ τοσοῦτοι ψιλοὶ, καὶ [u] ἱππῆς [x] πεντακόσιοι, καὶ [y] ἅμιπποι ἴσοι·

[i] Καὶ τὸ τρίτον *Reg.* [k] Δὲ ἐπιγ. et mox ξυνεστράτευον δὲ αὐτοῖς, et οἱ δὲ ἐκ τῆς ἄλλης *Gr.* Mox μεσοῦντος d. Mosqu. [l] Εἶχεν *Cass.* Aug. [m] Καταλ. Aug. προ add. a Corr. [n] Ἐπιπλέον *Ar. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* [o] Τὰ αὐτὰ *Gr.* [p] Ἐπ' Ἄργους Mosqu. Ἐς Ἄργος *Gr.* [q] Ἡγεῖτο δ' Ἆγις *Gr.* [r] Λακεδαιμονίων non habet *Reg.* [s] Τε deest *Cass.* Mosqu. et pro eo καί. Τε d. Aug. [t] Ἀρκάδες *Ar. C. Dan.* Mosqu. qui mox, Φιλοῦντα, p. Φλιοῦντα, et ita mox, Φιλ. c. 58. init. [u] Ἱππεῖς *Ar. C. Cass. Gr. Dan.* Mosqu. [x] Πεντακόσιοι. οἱ δ' ἄλλοι, ceteris omissis, *Gr.* [y] Ἄνιπποι Aug. Ἅμιπποι *Marg.* Atque ita legendum esse docet *Harpocr.* qui ambigit, utrum ἅμιπποι sint *Antecursores* equitibus adjuncti; qui a *Philochoro* πρόδρομοὶ a *Quinto Curtio* vocantur *Dimachæ.* Διμάχαι (ut inquit *Hesychius*) οἱ λεγόμενοι ἅμιπ-

que extrema hyeme, et ad ver jam accedente, Argivi cum scalis, quas sumserunt, adversus Epidaurum iverunt, ut propter bellum defensoribus denudatam expugnaturi. Sed infecto negotio discesserunt. Et hyems illa exiit, et decimus tertius hujus belli annus excessit.

57. Insequente æstate jam media Lacedæmonii, cum Epidaurii ipsorum socii graviter vexarentur, et aliæ Peloponnesi *civitates*, partim quidem *ab ipsis jam* defecissent, partim vero laborarent, existimantes, nisi celeriter *ipsas* præoccuparent, ipsas ulterius progressuras esse, *et plures præterea defectionem facturas*, cum ipsi, tum ipsorum servitia cum maximis copiis ex omni suæ ditionis populo collectis adversus Argos iverunt. Illis autem præerat Agis Archidami *filius*, Lacedæmoniorum rex. Cum ipsis autem ad hanc militiam profecti sunt Tegeatæ, et alii Arcades, quotquot erant Lacedæmoniorum socii. Nam cæteri socii, qui in Peloponneso, et extra *Peloponnesum* erant, ad Phliuntem cogebantur: Bœotorum quidem, quinque millia gravis armaturæ militum, et totidem levis armaturæ, et quingenti equites, et totidem alii, quorum tanta erat exercitatione celeritas, ut jubis equorum

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. $\frac{2}{3}$. U. C. Varr. 33$\frac{6}{7}$.

Κορίνθιοι δὲ, δισχίλιοι ὁπλῖται· οἱ δ' ἄλλοι, ὡς ἕκαστοι. Φλιάσιοι δὲ πανστρατιᾷ, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων ἦν τὸ στράτευμα.

νή. Ἀργεῖοι δὲ, προαισθόμενοι τότε πρῶτον τὴν παρασκευὴν τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸν Φλιοῦντα, βουλόμενοι τοῖς ἄλλοις προσμίξαι, ἐχώρουν, τότε δὴ ἐξεστράτευσαν καὶ αὐτοί. ἐβοήθησαν δ' αὐτοῖς καὶ [y] Μαντινῆς, ἔχοντες τοὺς σφετέρους ξυμμάχους, καὶ Ἠλείων τρισχίλιοι ὁπλῖται. καὶ [z] προϊόντες, ἀπαντῶσι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν Μεθυδρίῳ τῆς Ἀρκαδίας. καὶ καταλαμβάνουσιν ἑκάτεροι λόφον· καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι ὡς μεμονωμένοις τοῖς Λακεδαιμονίοις παρεσκευάζοντο μάχεσθαι. ὁ δὲ Ἄγις, τῆς νυκτὸς ἀναστήσας τὸν στρατὸν, καὶ λαθὼν, ἐπορεύετο ἐς Φλιοῦντα παρὰ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους. καὶ οἱ Ἀργεῖοι, αἰσθόμενοι, ἅμα [a] ἕῳ ἐχώρουν, πρῶτον μὲν, ἐς Ἄργος, ἔπειτα δὲ, ᾗ προσεδέχοντο τοὺς Λακεδαιμονίους μετὰ τῶν ξυμμάχων καταβήσεσθαι, τὴν κατὰ Νεμέαν ὁδόν. Ἄγις δὲ ταύτην μὲν, ἣν προσεδέχοντο, οὐκ ἐτράπετο, παραγγείλας δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀρκάσι καὶ Ἐπιδαυ-

ποι, οἵ τινες, ὅτε μὲν πεζῇ, ὅτε δὲ ἐφ' ἵππων μάχονται. Vide notas *Maussaci* et *Valesii* in *Harpocr.* Mox πανστρατιὰ Mosqu. et c. 58. init. δὲ pro δή. [y] Μαντινεῖς *Ar. C. Cass. Gr. Dan.* Mosqu. [z] Προσιόντες *Ar. C. Dan.* [a] Fortasse distinguendum post ἕῳ. Nam sensus erit apertior. *Æ. Port.* Mox μετὰ$^{\beta}$ τ. ξυμμ. τοὺς$^{\alpha}$ Λακεδ. καταβ. Aug. α et β suprascr. ordinem verum indicant. Mox ἐτράποντο Mosqu.

sublevati, cursum illorum adæquarent: Corinthiorum vero, duo gravis armaturæ millia: cæterorum vero, pro cujusque copia viribusque numerus erat. Sed Phliasii cum omnibus suis copiis *ad hanc expeditionem iverunt*, quod *sociorum* exercitus in ipsorum *agro* esset.

58. Argivi autem, cum tunc primum Lacedæmoniorum apparatum præsensissent, et postea quam *Lacedæmonii* Phliuntem iverunt, ut cum aliis se conjungerent, tunc demum et ipsi cum exercitu prodierunt. Ipsis autem auxilium tulerunt et Mantinei cum suis sociis, et Eleorum tria gravis armaturæ millia. Et progressi Lacedæmoniis ad Methydrium Arcadiæ *oppidum* occurrunt. Et utrique collem occupant. Et Argivi quidem ad prælium cum Lacedæmoniis, ut sociorum auxilio nudatis, committendum sese præparabant. Sed Agis castris noctu motis, idque clam *Argivis*, Phliuntem ad alios socios contendit. Quod cum Argivi cognovissent, primo diluculo statim abierunt, primum quidem Argos, deinde vero ad illam viam, quæ ad Nemeam ducit, qua Lacedæmonios cum sociis descensuros exspectabant. Sed Agis non convertit se ad illud iter, qua exspectabant: at, re Lacedæmoniis et Arcadibus et Epidauriis denuntiata, aliud asperum inivit, et

ῥίοις, ἄλλην ἐχώρησε χαλεπὴν, καὶ κατέβη ἐς τὸ [b] Ἀργείων πεδίον· καὶ Κορίνθιοι καὶ [c] Πελληνῆς [d] καὶ Φλιάσιοι [e] ὄρθιον ἑτέραν ἐπορεύοντο· τοῖς δὲ Βοιωτοῖς καὶ Μεγαρεῦσι καὶ Σικυωνίοις [f] εἴρητο τὴν ἐπὶ Νεμέας ὁδὸν καταβαίνειν, ᾗ οἱ Ἀργεῖοι [g] ἐκάθηντο, ὅπως, εἰ [h] οἱ Ἀργεῖοι ἐπὶ σφᾶς ἰόντες [i] εἰς τὸ πεδίον βοηθοῖεν, ἐφεπόμενοι τοῖς ἵπποις χρῷντο. καὶ ὁ μὲν, οὕτω διατάξας, καὶ ἐσβαλὼν ἐς τὸ πεδίον, [k] ἐδῄου [l] Σάμινθόν τε καὶ ἄλλα.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. $\frac{2}{3}$. U. C. Varr. 33$\frac{6}{7}$.

νθ'. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι, γνόντες, ἐβοήθουν ἡμέρας ἤδη ἐκ τῆς Νεμέας, καὶ περιτυχόντες [m] τῷ Φλιασίων καὶ Κορινθίων στρατοπέδῳ, τῶν μὲν Φλιασίων ὀλίγους ἀπέκτειναν, ὑπὸ δὲ τῶν Κορινθίων αὐτοὶ οὐ πολλῷ πλείους διεφθάρησαν. καὶ οἱ Βοιωτοὶ καὶ [n] οἱ [o] Μεγαρῆς καὶ οἱ Σικυώνιοι ἐχώρουν, ὥσπερ εἴρητο αὐτοῖς, ἐπὶ τῆς Νεμέας· καὶ τοὺς Ἀργείους οὐκέτι κατέλαβον· ἀλλὰ καταβάντες, ὡς ἑώρων τὰ ἑαυτῶν δῃούμενα, ἐς μάχην παρετάσσοντο. [p] ἀντιπαρεσκευάζοντο δὲ [q] καὶ οἱ Λακε-

[b] Ἀργεῖον et in marg. Ἀργείων *Gr.* [c] Πελληνεῖς *Ar. C.* itidemque paulo infra. *Huds. Cass. Dan.* Mosqu. [d] Καὶ οἱ φλ. *Gr.* [e] Ὄρθριον *Marg. Ald. Flor. Bas.* Ὄρθριοι legebat *Valla*: nam vertit: *diverso itinere matutini perrexere.* Κατὰ ὄρθριον *Ar. C.* Ὁδὸν *Gr.* Ὄρθριον *Reg. Cass. Dan.* Aug. Ὄρθριοι Mosqu. [f] Ἥρητο *Dan.* et paulo inferius. [g] Καθῆντο *Gr.* et *Cl.* in marg. *Huds.* Κάθηντο Aug. *Cass.* et sic etiam *Gr.* cum ει super η. Οἱ ante Ἀργ. d. Mosqu. qui et Μεγαρεῦσιν. [h] Οἱ deest *Reg.* Ὁ Mosqu. qui et σφας. [i] Ἐς *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. [k] Ἐδῄουν *Gr.* [l] Σάμινθος vix alibi occurrit. Σάμικον vicum invenio in agro Eleo, apud *Pausaniam* in Eliacis. *Huds.* [m] Τῶν *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Paullo ante ἐβοήθ. Mosqu. [n] Οἱ deest *Gr.* [o] Μεγαρεῖς *Cass.* et paullo post. Mosqu. et mox, ἐκ Ἰτι. [p] Ἀντιπαρεσκευάζοντο *Cass. Gr. Dan.* Aug. a m. rec. qs. corr. [q] Καὶ deest *Gr.*

in Argivorum planitiem descendit. Et Corinthii et Pellenenses et Phliasii alia ardua *via* iter fecerunt. Bœotis vero et Megarensibus et Sicyoniis præceptum fuerat, ut via, quæ ducit ad Nemeam, descenderent, ubi consederant Argivi; ut, si Argivi contra ipsos in planitiem ad vim arcendam venirent, ipsi equis uterentur eos a tergo insequentes. Atque Agis quidem, acie sic instructa et irruptione in planitiem facta, Saminthum et alia vastabat.

59. Argivi vero hac re cognita, cum dies jam illuxisset, ex Nemea ad opem *agro suo* ferendam venerunt, et cum in Phliasiorum et Corinthiorum exercitum incidissent, paucos quidem ex Phliasiis interfecerunt: ipsi vero non multo plures ex suis a Corinthiis cæsos amiserunt. Et Bœoti et Megarenses et Sicyonii, ut præceptum fuerat, ad Nemeam perrexerunt, nec Argivos amplius *illic* invenerunt: sed *Argivi* cum *in planitiem* descendissent, et res suas vastari animadvertissent, ad pugnam se præparabant. Vicissim vero et

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 2/3. U. C. Varr. 336/7.

δαιμόνιοι. ἐν [r] μέσῳ δὲ ἀπειλημμένοι ἦσαν οἱ Ἀργεῖοι. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ πεδίου, οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶργον [s] ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ οἱ μετ' αὐτῶν· [t] καθύπερθε [u] δὲ, Κορίνθιοι καὶ Φλιάσιοι καὶ Πελληνῆς· τὸ δὲ πρὸς Νεμέας, Βοιωτοὶ καὶ Σικυώνιοι καὶ Μεγαρῆς. ἵπποι [x] δὲ αὐτοῖς οὐ παρῆσαν. οὐ γάρ πω οἱ Ἀθηναῖοι μόνοι τῶν ξυμμάχων ἧκον. τὸ μὲν οὖν πλῆθος τῶν Ἀργείων καὶ τῶν ξυμμάχων [y] οὐχ οὕτω δεινὸν τὸ παρὸν ἐνόμιζον, ἀλλ' ἐν καλῷ ἐδόκει ἡ μάχη ἔσεσθαι, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπειληφέναι ἐν τῇ [z] αὐτῶν τε καὶ πρὸς τῇ πόλει. τῶν δὲ Ἀργείων δύο ἄνδρες, Θράσυλλός τε, τῶν πέντε στρατηγῶν εἷς ὢν, καὶ Ἀλκίφρων, πρόξενος Λακεδαιμονίων, ἤδη τῶν στρατοπέδων [a] ὅσονοὺ ξυνιόντων, [b] προσελθόντε [c] Ἄγιδι, διελεγέσθην, μὴ ποιεῖν μάχην. ἑτοίμους γὰρ εἶναι Ἀργείους δίκας δοῦναι καὶ δέξασθαι ἴσας καὶ ὁμοίας, εἴτι ἐπικαλοῦσιν Ἀργείοις Λακεδαιμόνιοι, καὶ [d] τολοιπὸν εἰρήνην ἄγειν, σπονδὰς ποιησαμένους.

ξʹ. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα εἰπόντες τῶν Ἀργείων, ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ οὐ τοῦ πλήθους κελεύσαντος, εἶπον. καὶ ὁ

[r] Μέσσῳ *Gr.* [s] Ἀπὸ omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [t] Καθύπερθεν *Ar. C. Reg.* Κάθυπερ *Cass.* Καθύπερ Aug. sed m. 2. add. θεν. [u] Δὲ οἱ Κορ. *Gr.* [x] Δ' αὐτοῖς Mosqu. et ante Μεγαρεῖς, *Ar. C. Gr.* et mox τῶν δ' Ἀργείων δύο. [y] Οὐκ *Gr.* [z] Αὐτῶν *Ar. C. Cl. Gr. Cass.* Aug. Mosqu. [a] Ὅσον οὐ *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass.* Ὁσόν οὐ *Gr.* Aug. [b] Προσελθόντες *Ar. C. Cl.* et *Æ. Port. Cass.* Aug. [c] Τῷ Ἄγιδι *Cass.* Διστιγ. Mosqu. [d] Τὸ λοιπὸν *Ar. C. Cass.*

Lacedæmonii aciem adversus illos instruebant. Cæterum Argivi undique circumventi erant. nam a planitiei quidem parte, Lacedæmonii eorumque socii *ipsos* ab urbe prohibebant : ex locis vero superioribus, Corinthii et Phliasii et Pellenenses : ab illa vero parte, quæ Nemeam spectabat, Bœoti et Sicyonii et Megarenses. Ipsis vero *Argivis* nulli equites præsto erant : soli namque ex sociis Athenienses nondum advenerant. Argivorum autem et sociorum *reliquus* exercitus præsentem rerum statum non adeo periculosum, *ut reapse erat*, esse ducebat, sed in *loco* opportuno, prœlium commissum iri videbatur, et Lacedæmonios in suo *agro* et prope *suam* urbem *a se putabant* circumventos. At cum exercitus jamjam essent concursuri, duo ex Argivis, Thrasyllus e quinque ducibus unus, et Alciphron Lacedæmoniorum hospes, ad Agidem accesserunt, et cum eo sermonem habuerunt, ne prœlium faceret. Argivos enim, siquid Argivis Lacedæmonii crimini darent, æquo stare judicio, pacemque, fœderibus ictis, in posterum colere paratos esse *dixerunt*.

60. Atque hi quidem Argivi sua sponte, non autem populi jussu hæc dixerunt. Cum autem Agis, ipse *solus* has conditiones accepisset, et ne ipse

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. ⅔. U. C. Varr. 336/7.

Ἆγις, δεξάμενος τοὺς λόγους, αὐτὸς, καὶ οὐ μετὰ [e] τῶν πλειόνων οὐδὲ αὐτὸς βουλευσάμενος, [f] ἀλλ' ἢ ἑνὶ ἀνδρὶ κοινώσας τῶν ἐν τέλει [g] ξυστρατευομένων, σπένδεται τέσσαρας μῆνας, ἐν οἷς ἔδει ἐπιτελέσαι αὐτοὺς τὰ ῥηθέντα. καὶ ἀπήγαγε τὸν στρατὸν εὐθὺς, οὐδενὶ φράσας τῶν ἄλλων ξυμμάχων. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι εἵποντο μὲν, ὡς ἡγεῖτο, διὰ τὸν νόμον, ἐν αἰτίᾳ δ' εἶχον [h] κατ' ἀλλήλους πολλῇ τὸν Ἆγιν, νομίζοντες, [i] ἐν καλῷ παρατυχὸν σφίσι ξυμβαλεῖν, καὶ πανταχόθεν αὐτῶν [k] ἀποκεκλεισμένων καὶ ὑπὸ ἱππέων καὶ πεζῶν, οὐδὲν δράσαντες ἄξιον τῆς παρασκευῆς ἀπιέναι. στρατόπεδον γὰρ δὴ τοῦτο κάλλιστον Ἑλληνικὸν τῶν μέχρι τῦδε ξυνῆλθεν. ὤφθη δὲ μάλιστα, ἕως ἔτι ἦν ἀθρόον ἐν Νεμέᾳ, [l] ἐν ᾧ Λακεδαιμόνιοί τε πανστρατιᾷ ἦσαν, καὶ Ἀρκάδες, καὶ Βοιωτοὶ, καὶ Κορίνθιοι, καὶ Σικυώνιοι, καὶ [m] Πελληνῆς, καὶ Φλιάσιοι, καὶ [n] Μεγαρῆς· καὶ οὗτοι πάντες λογάδες ἀφ' ἑκάστων, ἀξιόμαχοι δοκοῦντες εἶναι οὐ τῇ Ἀργείων μόνον ξυμμαχίᾳ, ἀλλὰ καὶ [o] ἄλλῃ ἔτι προσγενομένῃ. τὸ μὲν οὖν στρατόπεδον, οὕ-

[e] Τῶν omittit *Gr.* [f] Ἀλλ' ἢ ἀνδρὶ ἑνὶ *Ar.* Mox κοινώσασθαι Aug. κοινωσάμενος Mosqu. [g] Ξυστρατευσαμένων *Gr.* [h] Πολλῇ κατ' ἀλλήλους *Dan.* Δὲ εἶχον antea Mosqu. [i] Ἐν τῷ καλῷ *Gr.* [k] Ἀποκεκλημένων *Ar. C. Reg.* Aug. Ἀποκεκλεισμένων et supra ἀποκεκλεισμένων *Gr.* In *Cass.* detrita erat scriptura inter λ et μ, sed spatium tantum unius literæ capax erat. [l] Ἐν ᾧ οἱ Λακ. *Gr.* Paullo ante ξυνῆλθε Mosqu. [m] Πελληνεῖς *Ar. C. Cass.* Mosqu. Καὶ Πελληνῆς καὶ Φλιάσιοι desunt *Gr.* [n] Μεγαρεῖς *Cass.* [o] Ἄλλῃ τῇ ἔτι *Ar. C.* Ἀλλὰ τῇ ἔτι προσγινομένῃ *Dan.*

quidem cum pluribus *de his* consultasset, sed cum uno tantum, qui inter illius militiæ socios præturam gerebat, *has* communicasset, quatuor mensium fœdus cum ipsis fecit, intra quos oportebat ipsos *ea* conficere, quæ dixerant: exercitumque confestim abduxit, nulli cæterorum sociorum *re* declarata. Lacedæmonii vero, sociique quidem propter legem sequebantur, prout ducebat: sed tamen inter se graviter eum incusabant, quod, cum ipsis opportune cecidisset, ut possent confligere, qui undique et ab equitatu et peditatu circumventi essent, nulla re gesta *tanto* apparatu digna, se discedere putarent. Hic enim Græcorum exercitus omnium, qui ad eam usque diem exstitissent, pulcerrimus convenerat. maxime autem spectatus fuit, dum adhuc totus in Nemea esset, quo tempore et Lacedæmonii cum copiis ex omni suæ ditionis populo coactis aderant, et Arcades, et Bœoti, et Corinthii, et Sicyonii, et Pellenenses, et Phliasii, et Megarenses: atque hi omnes ex singulis delecti, qui non solum Argivis, eorumque sociis, sed et aliis præterea copiis, quæ se ipsis adjunxissent, virtute pares esse videbantur. Hic igi-

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. $\frac{2}{3}$. U. C. Varr. $33\frac{6}{7}$.

τως ἐν αἰτίᾳ ἔχοντες τὸν Ἄγιν, ἀνεχώρουν τε καὶ διελύθησαν ἐπ' οἴκου ἕκαστοι. Ἀργεῖοι δὲ καὶ αὐτοὶ ἔτι [p] ἐν πολλῷ πλείονι [q] αἰτίᾳ εἶχον τοὺς σπεισαμένους ἄνευ τοῦ πλήθους, νομίζοντες κἀκεῖνοι, μὴ ἂν σφίσι ποτὲ κάλλιον παρασχὸν, Λακεδαιμονίους διαπεφευγέναι. πρός τε γὰρ τῇ σφετέρᾳ πόλει καὶ μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων τὸν ἀγῶνα ἂν γίγνεσθαι. τόν τε Θράσυλλον, ἀναχωρήσαντες, ἐν τῷ Χαράδρῳ (οὗπερ τὰς ἀπὸ [r] στρατιᾶς δίκας, πρὶν [s] ἐσιέναι, κρίνουσιν,) ἤρξαντο [t] λεύειν. ὁ δὲ, καταφυγὼν ἐπὶ τὸν βωμὸν, περιγίγνεται· τὰ μέντοι χρήματα ἐδήμευσαν αὐτοῦ.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336. Post Jul. 11.

ξα'. Μετὰ δὲ τοῦτο, Ἀθηναίων βοηθησάντων χιλίων ὁπλιτῶν, καὶ τριακοσίων ἱππέων, ὧν ἐστρατήγουν Λάχης καὶ Νικόστρατος, οἱ Ἀργεῖοι (ὅμως γὰρ τὰς σπονδὰς ὤκνουν λῦσαι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους,) ἀπιέναι ἐκέλευον αὐτοὺς, καὶ πρὸς τὸν δῆμον οὐ προσῆγον, βουλομένους χρηματίσαι, πρὶν ἢ [u] Μαντινῆς καὶ Ἠλεῖοι (ἔτι γὰρ παρῆσαν,) κατηνάγκασαν δεόμενοι. καὶ ἔλεγον [x] οἱ Ἀθηναῖοι, Ἀλκιβιάδου πρεσβευτοῦ παρόντος,

[p] des. Mosqu. Πολλῷ ἐν πλείονι *Ar. C.* [q] Αἰτίᾳ deest *Dan.* Mox καὶ ξυμμ. Mosqu. [r] Στρατείας *Ar. C.* Atque ita legendum esse docuit *Æ. Port.* Ἀποστρατείας *Cass.* Aug. Στρατιωτῶν B. [s] Ἐπιέναι *Cl.* ex emendatione *Huds.* [t] Λέγειν et inter versus λεύειν *Gr.* In *Reg.* super λεύειν eadem manu est γρ. λιθεύειν. [u] Μαντινεῖς *Ar. C.* itidemque paulo infra. *Huds.* Utroque loco etiam *Cass.* Mosqu. qui idem antea χρηματ. [x] Οἱ omittit *Gr.*

tur exercitus sic Agidi succensens abiit, et singuli domum redierunt, et in suam quique patriam se receperunt. Argivi vero et ipsi multo magis succensebant illis, qui populi injussu fœdus fecerant, existimantes illi quoque Lacedæmonios evasisse, ea occasione sibi oblata, qua nullam aliam commodiorem sibi unquam oblatum iri putabant. Nam et prope *suam* urbem et cum multis, iisque fortibus sociis, *adversus illos sibi* certamen fore *credebant.* Itaque *domum* reversi, Thrasyllum apud Charadrum (* quo in loco, antequam e militia *reversi urbem* ingrediantur, de causis militaribus judicant) lapidare cœperunt. Ille vero ad aram confugiens evasit. Ejus tamen bona publicaverunt.

61. Postea vero cum Athenienses auxilium ipsis tulissent, adductis mille gravis armaturæ militibus, et trecentis equitibus, quibus Laches et Nicostratus præerat, Argivi (nam *quamvis improbarent ea,* tamen fœdera cum Lacedæmoniis inita rumpere non audebant) ipsos abire jusserunt, nec *ipsos* cum populo agere volentes produxerunt, priusquam Mantinei et Elei (adhuc enim *illic* aderant) precibus extorserunt. Athe-

* Ubi militaria judicia, priusquam urbem ineant, fieri solent. *Acacius.* HUDS.

ἔν τε τοῖς Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις, ταῦτα, ὅτι οὐκ ὀρθῶς αἱ σπονδαὶ ἄνευ τῶν ἄλλων ξυμμάχων καὶ γένοιντο, καὶ νῦν (ἐν καιρῷ γὰρ παρεῖναι σφεῖς) ἅπτεσθαι χρῆναι τοῦ πολέμου. καὶ πείσαντες [y] ἐκ τῶν λόγων τοὺς ξυμμάχους, εὐθὺς ἐχώρουν ἐπὶ [z] Ὀρχομενὸν τὸν Ἀρκαδικὸν πάντες, πλὴν Ἀργείων. οὗτοι δὲ, ὅμως καὶ πεισθέντες, ὑπελείποντο πρῶτον, ἔπειτα δ' ὕστερον καὶ οὗτοι ἦλθον. καὶ [a] προσκαθεζόμενοι τὸν Ὀρχομενὸν πάντες ἐπολιόρκουν· καὶ προσβολὰς ἐποιοῦντο, βουλόμενοι ἄλλως τε προσγενέσθαι σφίσι, [b] καὶ ὅμηροι ἐκ τῆς Ἀρκαδίας ἦσαν αὐτόθι ὑπὸ Λακεδαιμονίων κείμενοι. οἱ δὲ [c] Ὀρχομένιοι, δείσαντες [d] τήν τε τοῦ τείχους ἀσθένειαν, καὶ τοῦ στρατοῦ τὸ πλῆθος, καὶ, ὡς οὐδεὶς αὐτοῖς ἐβοήθει, μὴ προαπόλωνται, ξυνέβησαν, ὥστε ξύμμαχοί τε εἶναι, καὶ ὁμήρους σφῶν τε αὐτῶν [e] δοῦναι, καὶ Μαντινεῦσι, καὶ οὓς κατέθοντο Λακεδαιμόνιοι, παραδοῦναι. Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

ξβ'. Μετὰ δὲ τοῦτο, ἔχοντες ἤδη τὸν Ὀρχομενὸν, ἐβουλεύοντο οἱ ξύμμαχοι, ἐφ' ὅ, τι χρὴ πρῶτον ἰέναι τῶν λοιπῶν. καὶ Ἠλεῖοι μὲν ἐπὶ Λέπρεον ἐκέλευον,

[y] Ἐν τῷ λόγῳ *Gr.* [z] Τὸν Ὀρχομενὸν *Cl.* [a] Προκαθεζόμενοι *C. Ald. Flor. Bas. Gr. Dan.* [b] Nemo (inquit *Steph.* in Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 106.) qui attente locum hunc consideraverit, ellipsin particulæ ὅτι (et ea quidem significatione, qua ponitur pro Quoniam) ei ante verbum ἦσαν inesse negabit. *Huds.* [c] Ἀρχόμενοι *Reg.* [d] Τὴν τοῦ τείχους *Ar. C. Dan.* Mox συνέβ. Aug. [e] Δοῦναι Μαντιν. *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Mosqu.

nienses autem apud Argivos, eorumque socios, coram Alcibiade legato, hæc dixerunt, non recte fœdera sine cæteris sociis facta fuisse, et nunc (se enim opportune adesse) bellum suscipiendum esse. Cum autem hac oratione rem sociis persuasissent, confestim omnes, præter Argivos, adversus Orchomenum Arcadicum contenderunt. Isti enim, quamvis *Atheniensium verbis ad fædus frangendum* adducti fuissent, tamen primum *quidem* remanserunt, deinde vero mox et ipsi *illuc* iverunt. Castrisque ad Orchomenum positis, universi obsidebant; et oppugnabant, in suam potestatem redigere cupientes, cum aliis de causis, tum vero, quod Arcadum obsides illic essent a Lacedæmoniis depositi. Orchomenii vero, quod et murorum infirmitatem et *hostilis* exercitus multitudinem metuerent, simul etiam, cum nullus opem ipsis ferret, *veriti*, ne prius perirent, *quam sibi subveniretur*, deditionem ea conditione fecerunt, ut in societatem reciperentur, et obsides ex suorum numero *ipsis* darent, et Mantineis illos etiam traderent, quos Lacedæmonii deposuissent.

62. Postea vero cum Orchomenum jam tenerent, socii consultare cœperunt, adversus quamnam ex reliquis primum ire oporteret. Et Elei quidem suadebant, *ut iretur* adversus Lepreum: Mantinei vero,

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

Μαντινῆς δὲ ἐπὶ Τέγεαν. καὶ προσέθεντο οἱ Ἀργεῖοι καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς Μαντινεῦσι. καὶ οἱ μὲν Ἠλεῖοι, ὀργισθέντες, ὅτι οὐκ ἐπὶ Λέπρεον ἐψηφίσαντο, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου· [f] οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι παρεσκευάζοντο ἐν τῇ [g] Μαντινείᾳ, ὡς ἐπὶ Τέγεαν ἰόντες. καὶ τινὲς [h] αὐτοῖς καὶ αὐτῶν [i] τῶν Τεγεατῶν ἐν τῇ πόλει ἐνεδίδοσαν τὰ πράγματα.

ξγ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν ἐξ Ἄργους, τὰς τετραμήνους σπονδὰς ποιησάμενοι, Ἄγιν ἐν μεγάλῃ αἰτίᾳ εἶχον, οὐ χειρωσάμενον σφίσιν Ἄργος, παρασχὸν καλῶς, ὡς οὔπω πρότερον αὐτοὶ ἐνόμιζον· ἀθρόους γὰρ τοσούτους ξυμμάχους καὶ τοιούτους οὐ ῥᾴδιον εἶναι λαβεῖν. ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ Ὀρχομενοῦ ἠγγέλλετο, ἑαλωκέναι, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐχαλέπαινον· καὶ ἐβούλευον [k] εὐθὺς ὑπ' ὀργῆς, [l] παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἑαυτῶν, ὡς χρὴ [m] τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ κατασκάψαι, καὶ δέκα μυριάσι δραχμῶν ζημιῶσαι. ὁ δὲ παρῃτεῖτο, μηδὲν τούτων δρᾷν. ἔργῳ γὰρ ἀγαθῷ [n] ῥύσεσθαι τὰς αἰτίας [o] στρατευσάμενος· ἢ τότε ποιεῖν αὐτοὺς ὅ, τι βού-

[f] Οἱ δ' ἄλλοι *Gr.* Antea ἀνεχωρήσαντους Mosqu. [g] Μαντινίᾳ *Gr.* [h] Αὐτοῖς deest *Reg.* [i] Τῶν omittunt *Ar. C. Cl. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass. Gr.* Aug. Mox ἐνίδοσαν Mosqu. et 63. init. αἰτίᾳ in marg. scr. et deinde, pro ἑαλωκέναι ἑαλῶν. [k] Εὐθὺς deest *Dan.* Antea ἐβούλοντο Mosqu. [l] Παρὰ τὸν τρόπον τῶν ἑαυτῶν *Ar. Ald. Flor. Bas.* Præter morem esse dicit, quia alias propere de homine Spartano acerbius quid statuere non solebant, ut constat ex Lib. I. p. 73. *Huds.* [m] Τὴν οἰκίαν *Ar. C. Dan.* [n] Ῥύσασθαι *Ar. Cl.* [o] Στρατευσόμενος *Cl. Cass.* Aug.

adversus Tegeam: Argivi et Athenienses in Mantineorum sententiam iverunt. Elei vero indignati, quod decretum non fuisset, *ut iretur* adversus Lepreum, domum redierunt. Cæteri vero socii se Mantineæ præparabant ad Tegeam armis infestis petendam. Quinetiam nonnulli ex ipsis Tegeatis, qui in urbe erant, res ipsis dedere statuerant.

63. Lacedæmonii vero, postea quam ex agro Argivo redierunt, initis in quatuor menses fœderibus, Agin vehementer incusabant, quod Argos in suam potestatem non redegisset, cum occasio tam idonea sese ipsis obtulisset, quantam nunquam ante sibi oblatam putarent. Tot enim talesque socios, unum in locum congregatos, reperire non facile esse. Cum autem nuntius de Orchomeno capto allatus fuisset, tunc vero multo vehementius indignari cœperunt. Et præ ira protinus, præter suum morem, et de ipsius domo diruenda, et de ipso centum millibus drachmarum multando deliberabant. Ille vero deprecabatur, ne quid horum facerent. se enim, expeditione suscepta, forti aliquo facinore crimina sibi objecta diluturum; aut, *nisi præstitisset*, tunc ipsos, quicquid vellent, facturos. Illi vero a multa quidem irro-

λονται. [p] οἱ δὲ τὴν μὲν ζημίαν καὶ τὴν κατασκαφὴν ἐπέσχον· νόμον δὲ ἔθεντο ἐν τῷ παρόντι, ὃς οὔπω πρότερον ἐγένετο αὐτοῖς. δέκα γὰρ ἄνδρας Σπαρτιατῶν προσείλοντο αὐτῷ ξυμβούλους, ἄνευ ὧν μὴ κύριον εἶναι ἀπάγειν στρατιὰν ἐκ τῆς πόλεως.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

ξδ'. Ἐν τούτῳ [q] δ' ἀφικνεῖται αὐτοῖς ἀγγελία παρὰ τῶν ἐπιτηδείων ἐκ Τεγέας, ὅτι, εἰ μὴ παρέσονται ἐν τάχει, ἀποστήσεται αὐτῶν Τέγεα πρὸς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ [r] ὅσονοὐκ ἀφέστηκεν. ἐνταῦθα δὴ βοήθεια τῶν Λακεδαιμονίων [s] γίγνεται αὐτῶν τε καὶ τῶν [t] Εἱλώτων πανδημεὶ ὀξεῖα, [u] καὶ ὡς οὔπω πρότερον. ἐχώρουν δὲ ἐς [x] Ὀρέστειον τῆς Μαιναλίας· καὶ τοῖς μὲν Ἀρκάδων σφετέροις οὖσι ξυμμάχοις [y] προεῖπον ἀθροισθεῖσιν ἰέναι [z] κατὰ πόδας αὐτῶν ἐς Τέγεαν· αὐτοὶ δὲ, μέχρι μὲν τοῦ Ὀρεστείου πάντες ἐλθόντες, ἐκεῖθεν δὲ τὸ ἕκτον μέρος σφῶν αὐτῶν ἀποπέμψαντες ἐπ' οἴκου, (ἐν ᾧ τὸ πρεσβύτερόν τε καὶ [a] τὸ νεώτερον ἦν,) ὥστε τὰ

[p] Τὴν δ' οὐσίαν αὐτῶν δημεύσαντες, κατέσκαψαν τὰς οἰκίας. *Diodor. Sic.* l. 12. p. 326. *Ed. Steph.* 125. *Ed. Rhod. Huds.* Paullo post ἐπάγειν Mosqu. [q] Δ' αὐτοῖς ἀφικνεῖται *Ar.* Δὲ ἀφικνεῖται αὐτοῖς *Cass. Gr.* Aug. Mox ἀποστήσεσθαι Mosqu. [r] Ὅσον οὐκ *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Ὅσον οὐκ *Cass. Gr.* Aug. Ὅσον οὐκ ἀφειστήκει *Reg.* in marg. Ἀφίστησαν Mosqu. [s] Γίνεται *Cass.* Aug. [t] Εἰλώτων *Gr.* [u] Καὶ οἷα οὔπω πρότερον *Marg.* 1. *Cl. Gr.* Mosqu. Καὶ οἷα πρότερον *Marg.* 2. *Huds.* Καὶ οἷα οὐ. π. *Schol. Wass.* Καὶ οἷα οὔπω πρότερον *Reg. Cass. Dan.* Aug. e corr. pro οἷα. [x] Ὀρέσειον *Marg.* Ὀρέσθειον *Cl.* in marg. Ὀρέσειον et infra Ὀρεσθείου *Cl. Gr.* Ὀρέσθειον *Ald. Flor. Bas. Huds.* Ὀρέσειον *Schol. Wass.* Ὀρέσθειον et in marg. γρ. Ὀρέστειον (ita plane Aug. et mox Ὀρεσθείου) et infra Ὀρεσθείου *Cass.* Ὀρεστίειον Mosqu. et mox Μεναλίας, et Ὀρεστίου, ita porro. Ὀρέστιον *Gr.* hic in textu et marg. et infra Ὀρεσθίου. ubi *Reg.* Ὀρεστίου. *Duck.* [y] Προεῖπον deest *Gr.* [z] Καταπόδας *Cass.* Aug. [a] Τὸ omittunt *Ar. C.* Πρεσβύτερον καὶ νεώτερον *Dan.* Νεότερ. Mosqu.

ganda, et ab ædibus diruendis abstinuerunt; legem vero tunc, quæ nunquam ante apud ipsos fuerat, tulerunt. Decem enim viros Spartanos præterea elegerunt, quos ipsi consiliarios dederunt, sine quibus ipsi exercitum ex urbe educere non liceret.

64. Interea vero nuntius ab amicis Tegeatis ad ipsos allatus est, nisi celeriter adessent, Tegeam ab ipsis ad Argivos, eorumque socios defecturam, et propemodum jam defecisse. Tunc vero Lacedæmonii, tam ipsi, quam Helotes, cum frequentissimis copiis ex omni suæ ditionis populo congregatis, * citissime, si unquam ante, opem *Tegeatis* tulerunt. Iverunt autem ad Orestium Mænaliæ. Et Arcadibus quidem suis sociis præceperunt, ut congregati se Tegeam subsequērentur. Ipsi vero, cum universi ad Orestium usque profecti fuissent, et illinc sextam suarum copiarum partem domum remisissent (in qua parte seniores ac ju-

* Magna festinatione, quanta non alias, opem etc. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

[b] οἴκοι φρουρεῖν, τῷ λοιπῷ στρατεύματι ἀφικνοῦνται ἐς Τέγεαν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον οἱ ξύμμαχοι ἀπ' Ἀρκάδων παρῆσαν. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὴν Κόρινθον, καὶ Βοιωτοὺς, καὶ Φωκέας, καὶ Λοκροὺς, βοηθεῖν κελεύοντες [c] κατὰ τάχος ἐς Μαντίνειαν. ἀλλὰ τοῖς μὲν [d] ἐξ ὀλίγου τε ἐγίγνετο, καὶ οὐ ῥάδιον ἦν μὴ ἀθρόοις, καὶ [e] ἀλλήλους περιμείνασι, διελθεῖν [f] τὴν πολεμίαν· [g] ξυνέκλειε γὰρ [h] διὰ μέσου· ὅμως [i] δὲ ἠπείγοντο. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἀναλαβόντες τοὺς παρόντας Ἀρκάδων [k] ξυμμάχους, ἐσέβαλον ἐς τὴν Μαντινικὴν, καὶ στρατοπεδευσάμενοι πρὸς τῷ Ἡρακλείῳ, ἐδῄουν τὴν γῆν.

ξέ. [l] Οἱ δὲ Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ὡς εἶδον αὐτοὺς, [m] καταλαβόντες [n] χωρίον ἐρυμνὸν καὶ δυσπρόσοδον, παρετάξαντο ὡς ἐς μάχην. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι εὐθὺς αὐτοῖς ἐπῄεσαν· καὶ μέχρι μὲν λίθου καὶ ἀκοντίου βολῆς ἐχώρησαν· ἔπειτα τῶν πρεσβυτέρων τις [o] Ἄγιδι ἐπεβόησεν, [p] ὁρῶν πρὸς χωρίον καρτερὸν ἰόντας

[b] Οἴκου *Ar. C.* [c] Κατατάχος Aug. *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. ut et mox infra. ubi et ita *Reg.* Κατὰτ. Mosqu. junctis vocc. [d] Scil. διαστήματος χρόνου. *Æ. Port.* sic et *Schol. Huds.* [e] Ἀλλήλοις *Cass.* Aug. [f] Τὴν πολεμίαν omittunt *Cl.* Aug. sed hic in marg. reddit a m. vet. addito signo, λ″ (i. e. λείπει.) Τὴν omitt. Mosqu. [g] Ξυνέκλης *Reg. Gr.* [h] Διαμέσου *Ald. Flor. Bas.* Aug. [i] Δ' ἠπείγοντο *Gr.* [k] Ξυμμάχων et inter versus ξυμμάχους *Gr.* [l] Οἱ δ' Ἀργεῖοι *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. [m] Ἀπολαβόντες *Gr.* [n] Scil. λόφον, ut ex sequentibus constat. *Huds.* [o] Τῷ Ἄγιδι *Gr.* [p] Ὁρῶν πρὸς τὸ χωρίον *Ar. C.* Ὁρῶν ἐς χωρίων *Cam.* Ὁρῶν π. τὸ χ. *Dan.*

niores erant) ut res domesticas tuerentur, cum reliquis copiis Tegeam pervenerunt. nec multo post socii ab Arcadibus missi adfuerunt. Miserunt etiam et Corinthum, et ad Bœotos, et Phocenses, et Locros, imperantes, ut celeriter ad Mantineam, ad opem ferendam, venirent. * Sed his quidem ob nimias temporis angustias proficisci non dabatur, nec facile erat, nisi frequentibus copiis, et se invicem præstolantibus, *agrum* hostilem transire: (nam in medio *situs, transitum illis* præcludebat) nihilo tamen minus ire properabant. Lacedæmonii vero cum Arcadibus sociis, qui aderant, et quos secum assumserant, irruptionem in *agrum* Mantinicum fecerunt, castrisque ad Herculis templum positis, agrum vastabant.

65. Argivi vero et socii, qui locum natura munitum et accessu difficilem occuparant, cum ipsos vidissent, ad pugnam sese instruxerunt. Lacedæmonii vero confestim obviam illis iverunt, et usque ad lapidis jaculive jactum processerunt: tunc vero quidam ex senioribus ad Agidem exclamavit, cum suos ad locum natura

* Erant autem quibus e propinquo veniendum esset, nec facile etc. *Valla.* Cæterum iis nuntius hic inexpectato venit, nec facile etc. *Acacius.* Huds.

σφᾶς, ὅτι διανοεῖται [q] κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι· [r] δηλῶν, τῆς ἐξ Ἄργους [s] ἐπαιτίου ἀναχωρήσεως τὴν παροῦσαν ἄκαιρον προθυμίαν ἀνάληψιν βουλομένην εἶναι. ὁ δὲ, εἴτε καὶ [t] διὰ τὸ ἐπιβόημα, εἴτε καὶ αὐτῷ [u] ἄλλο τι ἢ [x] κατὰ τὸ αὐτὸ, δόξαν ἐξαίφνης, πάλιν τὸ στράτευμα κατὰ τάχος, πρὶν ξυμμῖξαι, ἀπῆγε. καὶ ἀφικόμενος πρὸς τὴν Τεγεᾶτιν, τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπε [y] πρὸς τὴν Μαντινικὴν, περὶ οὗπερ, [z] ὡς τὰ πολλὰ βλάπτοντος, [a] ὁποτέρωσε ἂν [b] ἐσπίπτῃ, [c] Μαντινῆς καὶ Τεγεᾶται πολεμοῦσιν. [d] ἐβούλετο δὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου βοηθοῦντας ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπὴν, ἐπειδὰν πύθωνται, καταβιβάσαι τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ ἐν τῷ ὁμαλῷ τὴν μάχην ποιεῖσθαι. καὶ ὁ μὲν, τὴν ἡμέραν ταύτην μείνας αὐτοῦ περὶ τὸ ὕδωρ, ἐξέτρεπεν· οἱ δ' Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, τὸ μὲν πρῶτον καταπλαγέντες τῇ [e] ἐξ ὀλίγου [f] αἰφνιδίῳ [g] αὐτῶν ἀναχωρήσει,

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

[q] Exstat et hoc proverbium apud *Herodot*. l. 3. et *Sophocl*. *Huds*. [r] Hic verborum ordo: δηλῶν τὴν παροῦσαν ἄκαιρον προθυμίαν βουλομένην εἶναι ἀνάληψιν τῆς ἐπαιτίου ἀναχωρήσεως τῆς ἐξ Ἄργους. *Æ. Port. Huds.* Τὴν ἐξ Ἄργους *Gr.* Aug. et a prima manu *Cass.* quod deinde factum erat τῆς. [s] Ἐπ' αἰτίου *Cass.* Aug. [t] Διὰ deest *Dan.* Καὶ utrumque d. Mosqu. [u] Ἀλλότι *Gr.* [x] Κατὰ ταυτὸ *Reg.* [y] Εἰς Μαντινικὴν *Ar. C.* Ἐς τὴν Μαντινικὴν *Cam.* Εἰς τὴν Μαντινικὴν *Dan.* Ἐξέτρεπεν ἐς τὴν Μαντινικὴν *Reg. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. [z] Ὡς ἐς τὰ πολλὰ *Ar. C.* Ὡς ταπολλὰ *Ald. Flor. Bas.* Ὡς ἐς τ. π. *Dan.* Ὡς ἐς ταπολλὰ *Reg.* [a] Ὁποτέρως ἐὰν ἐσπ. *Cass.* Aug. [b] Ἐμπίπτῃ *Gr.* [c] Μαντινεῖς *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass. Gr.* [d] Hic verborum ordo: ἐβούλετο δὲ καταβιβάσαι τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου, τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, βοηθοῦντας ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπὴν, ἐπειδὰν πύθωνται, καὶ ἐν τῷ ὁμαλῷ τὴν μάχην etc. *Æ. Port.* qui et Hypodiastolen etiam post λόφου ponendam censet. Πείθωνται pro πύθωνται legunt *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Dan.* [e] Ad loci intervallum referendum. *Æ. Port.* ut et δι' ὀλίγου paulo infra. *Huds.* [f] Αἰφνιδίῳ deest *Reg.* Αἰφνιδ. Mosqu. [g] Αὐτῶν omittit *Gr.*

munitum tendere videret, Agis malum malo sanare cogitat; innuens ex agro Argivo receptum, qui ipsi dabatur crimini, cui tunc mederi volebat hoc intempestivo studio. Ille vero sive propter illam inclamationem, sive etiam quod repente sententiam mutasset, copias celeriter, antequam manus consererent, abduxit. Et cum in agrum Tegeaticum pervenisset, aquam in agrum Mantinicum *a Tegeatico* avertere cœpit; cujus causa, quod magna damna daret, utram in partem cursu deferretur, Mantinei et Tegeatæ bellum *inter se* gerebant. Argivos enim, eorumque socios, ubi *rem* intellexissent, de colle, in quo consederant, deducere, accurrentes ad prohibendum cursum aquæ, quæ avertebatur, et prœlium in planitie facere volebat. Atque ille quidem, cum diem illum illic ad aquam mansisset, *eam* avertit. Argivi vero eorumque socii, primum quidem obstupefacti repentino illorum receptu e propinquo *loco*,

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

οὐκ εἶχον, [h] ὅ, τι εἰκάσωσιν· [i] εἶτα, ἐπειδὴ, ἀναχωροῦντες, ἐκεῖνοί τε ἀπέκρυψαν, καὶ σφεῖς ἡσύχαζον, καὶ οὐκ ἐπηκολούθουν, ἐνταῦθα τοὺς ἑαυτῶν στρατηγοὺς αὖθις ἐν αἰτίᾳ εἶχον, τό, τε πρότερον καλῶς ληφθέντας πρὸς Ἄργει Λακεδαιμονίους ἀφεθῆναι, καὶ νῦν, ὅτι ἀποδιδράσκοντας οὐδεὶς ἐπιδιώκει, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν οἱ μὲν σώζονται, σφεῖς δὲ προδίδονται. οἱ δὲ στρατηγοὶ [k] ἐθορυβήθησαν μὲν [l] τοπαραυτίκα, ὕστερον δὲ ἀπάγουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου, καὶ [m] προελθόντες ἐς τὸ ὁμαλὸν, ἐστρατοπεδεύσαντο, ὡς ἰόντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

ξϛʹ. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἵ τε Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ξυνετάξαντο, ὡς ἔμελλον [n] μαχεῖσθαι, ἢν περιτύχωσιν· οἵ τε Λακεδαιμόνιοι, ἀπὸ τοῦ ὕδατος πρὸς τὸ Ἡράκλειον πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον ἰόντες, ὁρῶσι δι' ὀλίγου τοὺς ἐναντίους ἐν τάξει τε ἤδη πάντας, καὶ ἀπὸ τοῦ λόφου προεληλυθότας. μάλιστα δὴ Λακεδαιμόνιοι, [o] ἐς ὃ ἐμέμνηντο, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἐξεπλάγησαν. διὰ [p] βραχείας γὰρ μελλήσεως ἡ παρασκευὴ αὐτοῖς ἐγίγνετο· καὶ εὐθὺς ὑπὸ σπουδῆς καθίσταντο

[h] Ὅ, τι ἂν εἰκ. *Reg.* [i] Εἶτ' ἐπειδὴ *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug. Mosqu. qui mox ἐπέκρυψ. Paullo post πρῶτον Mosqu. [k] Ἐθορύβησαν *Cl.* in marg. [l] Τὸ παραυτίκα *Ar. C.* Aug. Τὸ παρ' αὐτίκα *Cass.* [m] Προσελθόντες *Ar. C.* et in marg. *Cl. Dan.* Προελθ. e correct. Aug. σ eraso. Προσελθ. Mosqu. et mox ὑστερία. [n] Μάχεσθαι *Dan.* [o] Id est : ὅσον ἐμέμνηντο. *Huds.* Ἐμέμνητο in contextu et marg. *Gr.* pro δὴ Mosqu. δὲ καί. [p] Βραχίας *Cass.* Mox μελλήσεως Mosqu.

non habebant, quid conjectarent. Deinde vero cum et illi sese recepissent ac abdidissent; ipsi vero quiescerent, nec *illos* insequerentur: tunc vero suos duces rursus incusare cœperunt, quod et prius Lacedæmonii, qui prope Argos opportune erant intercepti, dimissi fuissent; et nunc aufugientes nullus insequeretur, sed per otium illi quidem incolumes evaderent, ipsi vero proderentur. Duces vero primum quidem turbati sunt, deinde vero ipsos a colle abduxerunt, et in planitiem progressi, castra *illic* posuerunt, ut in hostem ituri.

66. Postridie autem Argivi, eorumque socii aciem instruxerunt, ut *cum hoste* pugnaturi, si *in hostem* incidissent. Lacedæmonii vero, dum ab aqua rursus ad Herculis templum in eadem castra reverterentur, adversarios brevi *intervallo a se distantes*, omnesque jam in acie stantes, et ex colle progressos conspiciunt. Tunc igitur Lacedæmonii tanto timore perculsi fuerunt, quanto nunquam ante, quod ipsi meminissent. nam perexiguum temporis spatium ipsis ad aciem instruendam dabatur, et præ festinatione in suum quique ordinem confestim se receperunt, Agide omnia Imperatoris munia ob-

ἐς κόσμον τὸν ἑαυτῶν, Ἄγιδος τοῦ βασιλέως ἕκαστα ἐξηγουμένου κατὰ τὸν νομόν. βασιλέως γὰρ ἄγοντος, ὑπ᾽ ἐκείνου πάντα ἄρχεται· καὶ τοῖς μὲν [q] πολεμάρχοις αὐτὸς φράζει τὸ δέον, οἱ δὲ τοῖς [r] λοχαγοῖς, ἐκεῖνοι δὲ τοῖς [s] πεντηκοντατῆρσιν, αὖθις [t] δ᾽ οὗτοι τοῖς [u] ἐνωμοτάρχαις, καὶ οὗτοι τῇ [x] ἐνωμοτίᾳ. καὶ αἱ παραγγέλσεις, ἤν τι βούλωνται, κατὰ τὰ αὐτὰ χωροῦσι, καὶ ταχεῖαι ἐπέρχονται. σχεδὸν [y] γάρτοι πᾶν, πλὴν ὀλίγου, τὸ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων, ἄρχοντες ἀρχόντων εἰσὶ, καὶ τὸ ἐπιμελὲς τοῦ δρωμένου, πολλοῖς προσήκει.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

ξζ. Τότε δὲ κέρας μὲν εὐώνυμον [z] Σκιρῖται αὐτοῖς καθίσταντο, ἀεὶ ταύτην τὴν τάξιν μόνοι Λακεδαιμονίων ἐπὶ σφᾶν αὐτῶν ἔχοντες· [a] παρὰ δ᾽ αὐτοῖς οἱ ἐπὶ Θράκης [b] Βρασίδειοι στρατιῶται, καὶ Νεοδαμώδεις μετ᾽ αὐτῶν. ἔπειτ᾽ ἤδη Λακεδαιμόνιοι αὐτοὶ ἑξῆς καθ-

[q] Πολέμαρχοι Tribuni militum *Porto*. Præfecti belli *Acacius*. [r] Λοχαγοὶ Centuriones *Portus*. Præfecti cohortium *Acacius*. [s] Πεντηκοντῆρσιν *Ar. C. Cl. Gr. Bas.* Aug. Vid. *Annott.* Πεντηκοντατῆρες dimidiæ centuriæ Præfecti *Portus*. Centuriones *Acacius. Huds.* Πεντηκοντῆρσιν *Reg. Cass. Schol.* [t] Δὲ οὗτοι *Gr.* [u] Ἐνωμοτάρχαι Decani *P.* Decuriones *Ac.* [x] Ἐνωμοτία Decuria *P. Ac.* [y] Γάρ τι *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Aug. *Reg. Cass. Gr. Dan.* [z] Σκιρῖται Mosqu. Hujus distincta omnino militia erat, et circa regem stabat, atque in prælio laborantibus succurrebat, eratque ex milite selecto, ut clare docet *Diodor. Sic.* p. 473. *Ed. Steph.* p. 350. *Ed. Rhod.* Dicebatur Σκιρίτης a Sciro Arcadiæ, unde ab *Hesychio* Arcadicus dicitur, cujus hæc sunt verba: Σκιρίτης λόχος οὕτω καλούμενος, ὁ πρoκινδυνεύων, ἦν δὲ Ἀρκαδικός. Vide *Meursii* Att. Lect. l. 1. c. 16. et *Cragium* de Rep. Laced. l. 4. c. 4. *Huds.* Mox τὴν om. Aug. [a] Παρ᾽ αὐτοῖς *Ar.* et pag. seq. lin. 7. παρ᾽ αὐτοῖς. ubi παρὰ δ᾽ αὐτοῖς *C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. In Appendice Var. Lect. posteriore loco aliam scripturam horum librorum adnotat *Huds.* Vid. i. [b] Βρασίδιοι στρατιῶται *Ar. C.* Aug. sed m. rec. corr. in ει. Mox Νεοδαμώδας Mosqu. Ex hoc loco et altero p. 311. colligit *Cragius* de Rep. Lac. l. 1. c. 12. Νεοδαμώδεις distinctos fuisse a servis Brasidianis. Vide *Meursii* Misc. Lac. l. 2. c. 7. p. 133. *Huds.* Βρασίδιοι *Reg. Gr.*

eunte, ut lex jubet. Quum enim Rex *exercitum* ducit, omnia ab illo reguntur; et ipse quidem Polemarchis indicat ea, quæ sunt facienda. Illi vero, Lochagis. At Lochagi Pentecontateribus. Rursus isti, Enomotarchis. Enomotarchæ vero, *suæ* Enomotiæ. Et imperia, siquid *reges fieri* velint, eodem ordine progrediuntur, citoque *per exercitum* permeant. Nam propemodum totus Lacedæmoniorum exercitus, exceptis paucis, sunt duces ducum, et rerum gerendarum cura ad multos pertinet.

67. Tunc autem in sinistro quidem ipsorum cornu collocati erant Sciritæ, qui soli ex Lacedæmoniis hunc ordinem per se, *non permixti aliis*, semper obtinent. Juxta hos, Brasidiani milites ex Thracia reversi, et cum illis Neodamodes. Deinde jam ipsi Lacedæmonii deinceps Lochos constituebant, et juxta ipsos,

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

ἵστασαν τοὺς [c] λόχους, καὶ παρ' αὐτοὺς, Ἀρκάδων [d] Ἡραιῆς· μετὰ δὲ τούτους, Μαινάλιοι, καὶ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ, Τεγεᾶται, καὶ Λακεδαιμονίων ὀλίγοι, τὸ ἔσχατον ἔχοντες, καὶ [e] οἱ [f] ἱππῆς αὐτῶν ἐφ' [g] ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. Λακεδαιμόνιοι μὲν ὥτως ἐτάξαντο. οἱ δ' ἐναντίοι αὐτοῖς, δεξιὸν μὲν κέρας Μαντινῆς εἶχον, ὅτι ἐν [h] τῇ ἐκείνων τὸ ἔργον ἐγίγνετο. παρὰ δ' [i] αὐτοῖς οἱ ξύμμαχοι Ἀρκάδων ἦσαν· ἔπειτα Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες, οἷς ἡ πόλις ἐκ πολλοῦ ἄσκησιν τῶν ἐς τὸν πόλεμον δημοσίᾳ [k] παρεῖχε· καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν οἱ ἄλλοι Ἀργεῖοι, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, Κλεωναῖοι καὶ Ὀρνεᾶται· ἔπειτα Ἀθηναῖοι ἔσχατοι, τὸ εὐώνυμον κέρας ἔχοντες, καὶ ἱππῆς μετ' αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι.

ξη'. Τάξις μὲν ἥδε καὶ παρασκευὴ ἀμφοτέρων ἦν· τὸ δὲ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων, μεῖζον ἐφάνη. ἀριθμὸν δὲ γράψαι, ἢ καθ' ἑκάστους ἑκατέρων, ἢ ξύμπαντας, ἐκ ἂν ἐδυνάμην ἀκριβῶς. [l] τὸ μὲν γὰρ

[c] Hic loci et alibi retinui voces Græcas, cum vix occurrant Latina nomina, quæ iis ad amussim respondeant. Verum λόχος *mora* reddi possit (qua voce utitur *Corn. Nepos* in Iphicrate) si vere asserat *Meursius* Att. Lect. l. 1. c. 6. λόχον et μόραν sive μοῖραν eadem esse. Sed eundem falli, dum *moras* et λόχους Lacedæmoniorum confundit, docet *Valesius* in suis notis ad *Maussaci* notas in *Harpocr.* p. 123. *Huds.* [d] Ἡραιεῖς *Ar. C. Cass.* Mosqu. qui et antea εὐθὺς pro ἑξῆς, et καθίσταντο. [e] Οἱ omittit *Gr.* [f] Ἱππεῖς *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* itidemque paulo infra, ut et mox Μαντινεῖς. *Cass. Gr.* [g] Ἑκατέρων *Cass.* Aug. [h] Γῇ *Ar.* [i] Αὐτοὺς *Cl. Gr. Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Dan.* Aug. [k] Παρεῖχεν *Cass.* Mox οἱ ἴσχ. Bas. ἱππεῖς Mosqu. [l] Apud Lacedæmonios non in multitudine, sed in militum præstantia maximum momentum situm erat: atque ob hanc eorum paucitatem (inquit *Cragius* de Repub. Laced. l. 4. c. 3.) existimare licet,

ex Arcadibus *ii, qui vocantur* Heræenses. Post hos, Mænalii. Sed in dextro cornu Tegeatæ, et pauci Lacedæmoniorum, qui extremam *ejus partem* tenebant, et ipsorum equitatus in utroque cornu collocatus erat. Atque Lacedæmonii quidem sic erant instructi. Hostium vero ipsis oppositorum dextrum quidem cornu Mantinei tenebant, quod in ipsorum *agro* res gereretur. Juxta ipsos erant socii ex Arcadia profecti: deinde mille ex Argivis delecti, quibus jampridem civitas *in rebus bellicis* sese exercendi facultatem præbebat. Prope ipsos erant cæteri Argivi, post eos, ipsorum socii, Cleonæi, et Orneatæ. Postea Athenienses postremi, sinistrum cornu tenebant, et domesticus ipsorum equitatus cum ipsis erat.

68. Atque hic quidem ordo, et hic apparatus utrorumque erat. Sed Lacedæmoniorum exercitus *altero* major esse visus est. Quantus autem utrorumque, vel singulorum populorum, vel universorum numerus exstiterit, accurate scribere non po-

Λακεδαιμονίων πλῆθος, διὰ τῆς πολιτείας τὸ κρυπτὸν, ἠγνοεῖτο· τῶν δ᾽ αὖ, διὰ τὸ ἀνθρώπειον κομπῶδες ἐς τὰ οἰκεῖα [m] πλήθη, ἠπιστεῖτο. ἐκ [n] μέντοι τοιοῦδε λογισμοῦ ἔξεστί τῳ σκοπεῖν τὸ Λακεδαιμονίων τότε παραγενόμενον πλῆθος. [o] λόχοι μὲν [p] γὰρ ἐμάχοντο [q] ἑπτὰ, ἄνευ Σκιριτῶν, ὄντων ἑξακοσίων. ἐν δὲ ἑκάστῳ λόχῳ πεντηκοστύες ἦσαν τέσσαρες, [r] καὶ ἐν τῇ [s] πεντηκοστύϊ, [t] ἐνωμοτίαι τέσσαρες. τῆς τε ἐνωμοτίας ἐμάχοντο [u] ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ, τέσσαρες. ἐπὶ δὲ βάθος ἐτάξαντο μὲν οὐ πάντες ὁμοίως, ἀλλ᾽ [x] ὡς λοχαγὸς ἕκαστος ἐβούλετο· [y] ἐπίπαν δὲ κατέστησαν ἐπὶ ὀκτώ. παρὰ δὲ ἅπαν, πλὴν Σκιριτῶν, τετρακόσιοι καὶ δυοῖν δέοντες πεντήκοντα ἄνδρες, ἡ πρώτη τάξις ἦν.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

ξθʹ. Ἐπεὶ δὲ ξυνιέναι ἔμελλον ἤδη, ἐνταῦθα καὶ παραινέσεις [z] καθ᾽ ἑκάστους ὑπὸ τῶν οἰκείων στρατηγῶν τοιαίδε ἐγίγνοντο· Μαντινεῦσι μὲν, ὅτι ὑπέρ τε πατρίδος ἡ μάχη ἔσται, [a] καὶ ὑπὲρ ἀρχῆς ἅμα καὶ δουλείας,

ignorari eos voluisse vulgo ut plurimum militum numerum. *Huds.* Paullo ante et c. 69. καθεκάστους Aug. [m] Πλήθει *Cass.* Aug. [n] Μὲν *Reg.* [o] Valla λόχους vertit agmina, πεντηκοστύας centurias, ἐνωμοτίας manipulos, *Huds.* [p] Γὰρ deest *Dan.* [q] Πέντε pro ἑπτὰ reponendum censet *Meursius* Att. Lect. l. 1. c. 26. Vide *Cragium* et *Valesium* locis supra citatis. *Huds.* Mox Σκιτῶν Mosqu. et rursus ita c. extr. [r] Καὶ ἐν τ. π. ἐ. τέσσαρες omiserat scriba *Cod. Gr.* deinde adscripta sunt in marg. [s] Ἑκατοστυΐ *C.* et *Ar.* in marg., *Dan.* in textu. [t] Ἐνωμοσίας *Gr.* [u] *Primo ordine in transversum porrecto*, ex interpretatione *Æ. Port.* Τῶν μαχομένων, τὸ μὲν ἔμπροσθεν, μέτωπον, καὶ ζυγὸν, καὶ πρόσωπον καλεῖται. καὶ τὸ μὲν ἐφεξῆς εἶναι κατὰ μῆκος, ζυγεῖν. *Pollux* l. 1. c. 10. *Huds.* [x] Ὡς ὁ λοχαγὸς *C.* [y] Ἐπὶ πᾶν *Cass.* Aug. Mox c. 69. ἐπειδὴ Mosqu. [z] Καθεκάστους *Reg.* [a] Καὶ deest *Ar.*

tui. Nam Lacedæmoniorum quidem numerus ignorabatur propter institutum illius civitatis, quæ res suas occultat: horum vero propter jactationem, qua homines in efferenda suorum multitudine uti consueverunt, credibilis non erat. Ex ista tamen ratiocinatione cuilibet licet inire numerum Lacedæmoniorum, qui tunc *illic* adfuerunt. Nam Lochi septem pugnabant, præter Sciritas, qui erant sexcenti. In singulis autem Lochis erant quatuor Pentecostues, et in unaquaque Pentecostue erant quatuor Enomotiæ. In uno autem cujusque Enomotiæ primo jugo, quaterni *milites* pugnabant. Neque vero omnium in acie collocatorum ubique æqualis erat densitas; sed pro arbitrio cujusque Lochagi. In universum autem acies octonis militibus in altitudinem erat densata. In latitudinem vero, prima acies *et totius exercitus frons porrecta* quadringentos et duodequinquaginta milites, præter Sciritas, continebat.

69. Cum autem acies jamjam essent concursuræ, tunc vero singulorum populorum duces his verbis suos sunt cohortati. Et Mantinei quidem *docentes*, prœlium commissum iri et pro patria, simul et pro principatu

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

τὴν μὲν μὴ πειρασαμένοις ἀφαιρεθῆναι, τῆς δὲ μὴ αὖθις πειρᾶσθαι· Ἀργείοις δὲ, [b] ὑπὲρ τῆς τε παλαιᾶς ἡγεμονίας καὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ποτὲ [c] ἰσομοιρίας, μὴ [d] διὰ παντὸς [e] στερισκομένους ἀνέχεσθαι, καὶ ἄνδρας ἅμα [f] ἐχθροὺς καὶ ἀστυγείτονας ὑπὲρ πολλῶν ἀδικημάτων ἀμύνασθαι· τοῖς δὲ Ἀθηναίοις, καλὸν εἶναι, μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων ἀγωνιζομένες, μηδενὸς λείπεσθαι. καὶ ὅτι ἐν Πελοποννήσῳ Λακεδαιμονίους νικήσαντες, τήν τε ἀρχὴν βεβαιοτέραν καὶ μείζω [g] ἕξουσι, καὶ οὐ μή ποτέ τις αὐτοῖς [h] ἄλλος ἐς τὴν γῆν [i] ἔλθῃ. τοῖς μὲν Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις [k] ταῦτα [l] παρῃνέθη. [m] Λακεδαιμόνιοι δὲ, καθ' ἑκάστους τε, καὶ μετὰ τῶν πολεμικῶν νόμων, [n] ἐν σφίσιν αὐτοῖς ὧν ἠπίσταντο τὴν παρακέλευσιν τῆς μνήμης ἀγαθοῖς οὖσιν ἐποιοῦντο· εἰδότες, ἔργων ἐκ πολλοῦ μελέτην πλείω σώζουσαν, ἢ λόγων [o] δι' ὀλίγου καλῶς ῥηθεῖσαν παραίνεσιν.

[b] Ὑπέρ τε τῆς τε παλαιᾶς *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Ὑπὲρ τῆς παλαίας *Ar.* [c] Vide *Herodotum* l. 7. c. 148. 149. *Huds.* [d] Διαπαντὸς *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg.* Aug. [e] Ita a manu prima *Cass.* deinde emendatum erat στερισκομένοις. [f] Καὶ ἐχθροὺς *Gr.* Mox καὶ ante ἀγαθῶν d. Mosqu. [g] Ἕξουσιν *Gr.* [h] Ἄλλος omittit *Gr.* [i] Ἐπέλθῃ *Marg. Cam.* Ἔλθῃ Λακεδαιμόνιοι *Gr.* cætera desunt. Ἔλθοι Mosqu. [k] Τοιαῦτα Aug. *Ar. C. Cam. Cl. Reg. Cass. Dan.* [l] Παρῃνέχθη *Dan.* [m] Λακεδαιμονίων *Gr.* [n] Id est: παρεκελεύοντο μεμνῆσθαι ὧν ἠπίσταντο ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἀγαθοῖς οὖσι. *Æ. Port.* [o] Διολίγου *Reg.*

et pro servitute: ut illo quidem, cujus periculum ante fecissent, *et cujus commoda jam gustassent*, minime spoliarentur; hanc vero ne rursus experirentur. Argivi vero, et pro pristino principatu, et pro pari dignitate, quam in Peloponneso quondam obtinuissent, ne se perpetuo *his* privari paterentur, simul etiam ut hostes, eosque finitimos, pro multis injuriis ulciscerentur. Athenienses vero, pulcrum esse, cum multis ac fortibus sociis certamen subeuntes, in prœlio nullis *virtute* cedere. Illud etiam addebant, si Lacedæmonios in Peloponneso vicissent, se *suum* imperium et magis stabilituros et amplificaturos, nec ullum alium posthac in *suum* agrum venturum. Atque Argivis quidem, eorumque sociis tales cohortationes propositæ fuerunt. * Lacedæmonii vero, partim per se ipsos, partim ob militarem disciplinam, se mutuo hortabantur, ut memores essent virtutum, quas in se viris fortibus esse noverant: persuasum habentes, diuturnum rerum *bellicarum* studium ad salutem parandam plus valere, quam brevem verborum præclare factorum cohortationem.

* Quum *Scholiastes* νόμους πολιτικοὺς aliter exponit, quam *Valla* et *Æ. Port.* locus forsan sic verti possit: *Lacedæmonii vero et per se ipsos, et carminibus ad modos militares factis* (vel, *quadam militaris musicæ disciplina*) *se mutuo hortabantur etc.* HUDS.

ο'. Καὶ [p] μετὰ ταῦτα ἡ ξύνοδος ἦν· Ἀργεῖοι μὲν καὶ οἱ ξύμμαχοι, [q] ἐντόνως καὶ ὀργῇ χωροῦντες, Λακεδαιμόνιοι δὲ, βραδέως, καὶ ὑπὸ αὐλητῶν πολλῶν [r] νόμῳ [s] ἐγκαθεστώτων· οὐ τοῦ θείου χάριν, [t] ἀλλ' ἵνα, ὁμαλῶς μετὰ ῥυθμοῦ βαίνοντες, προέλθοιεν, καὶ μὴ διασπασθείη αὐτοῖς ἡ τάξις· ὅπερ φιλεῖ τὰ [u] μεγάλα στρατόπεδα ἐν ταῖς [x] προσόδοις ποιεῖν.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

οα'. Ξυνιόντων δ' ἔτι, Ἆγις ὁ βασιλεὺς τοιόνδε ἐβουλεύσατο δρᾶσαι. τὰ στρατόπεδα [y] ποιεῖ μὲν καὶ ἅπαντα τοῦτο· ἐπὶ τὰ δεξιὰ κέρατα αὐτῶν ἐν ταῖς ξυνόδοις μᾶλλον ἐξωθεῖται, καὶ [z] περιΐσχουσι κατὰ τὸ τῶν ἐναντίων εὐώνυμον ἀμφότεροι τῷ δεξιῷ, διὰ τὸ, φοβουμένους, [a] προστέλλειν τὰ γυμνὰ ἕκαστον ὡς μάλιστα τῇ τοῦ ἐν δεξιᾷ παρατεταγμένου ἀσπίδι, καὶ νομίζειν τὴν πυκνότητα τῆς [b] ξυγκλείσεως εὐσκεπαστότατον εἶ-

[p] Μεταταῦτα *Ar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg.* Aug. Μετὰ d. Mosqu. [q] Ἐντόνως καὶ ὁρμῇ etc. in quibusdam exemplaribus *Auli Gellii*, locum hunc citantis, quem de tibiarum usu in acie disserentem vide l. 1. c. 11. Consule etiam *Cragium* de Rep. Lac. l. 3. c. 10. et *Meursii* Miscell. Lacon. l. 2. c. 2. et 11. *Huds.* [r] Νόμου *Cl. Gr.* Aug. *Cass.* in quo recens manus super ου scripserat ω. [s] Ἐνκαθεστώτων *Gr.* [t] Quærente quodam, cur ad Tibiæ cantum Spartani pugnarent: respondit Agesilaus: ἵν', ὅταν πρὸς ῥυθμὸν βαίνωσιν, οἵτε δειλοὶ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι φανεροὶ ὦσι. *Plutarchus* in Apophtheg. Lacon. Videsis *Cragium* loco supra citato. *Huds.* [u] Μεγάλα *Marg. Cam. Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* In *Gr.* est μέγιστα, et inter versus μεγάλα. [x] Προόδοις *Marg. Ar. C. Dan.* Mox 71. init. δέ τι p. ἔτι Mosqu. et δράσαι p. δρᾶσαι. [y] Μὲν ποιεῖ *Dan.* Τὰ ante στρατ. d. Mosqu. [z] Περιΐσχουσι *Dan.* Περιίσχ. Mosqu. [a] Περιστέλλειν *Cl.* [b] Ξυγκλήσεως *Gr. Reg. Cass.* Aug. Συγκλ. Mosqu.

70. Atque post hæc concursus factus est. Et Argivi quidem, eorumque socii magno impetu, iraque concitati ferebantur: Lacedæmonii vero lente et ad cantum multorum tibicinum, qui ex lege inter ipsos erant interpositi; non rei divinæ gratia, sed ut ad numerum æquabili gradu incedentes progrederentur, et ne acies distraheretur: quod magni exercitus in ipso concursu facere solent.

71. Interea vero dum acies adhuc concurrerent, * rex Agis hujusmodi stratagemate uti constituerat, quo omnes exercitus uti consueverunt. nam in ipso conflictu acies utrorumque in *suum* dextrum cornu latius exporriguntur, et utrique *suo* dextro *cornu* sinistrum hostium sibi oppositum circumveniunt: quia singuli *milites, sibi* metuentes, sui corporis partes armis nudatas, clypeo illius, qui ad dextram suam in acie collocatus est, protegere maxime student, et existimant, istam conjunctionis *et aciei confertæ* densitatem adversus hostium irruptionem esse tutissi-

* Agis rex tale consilium capit: solet hoc in omni acie fieri, ut, quando congrediuntur, dextra cornua magis in exteriorem partem declinent, et in latera sinistri hostium cornu utrinque extendantur etc. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

ναι. καὶ ἡγεῖται μὲν τῆς αἰτίας ταύτης ὁ [c] πρωτοστάτης τοῦ δεξιοῦ κέρως, προθυμούμενος ἐξαλλάττειν ἀεὶ τῶν ἐναντίων τὴν [d] ἑαυτοῦ γύμνωσιν, ἕπονται δὲ διὰ τὸν αὐτὸν φόβον καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ τότε περιέσχον μὲν οἱ [e] Μαντινῆς [f] τῷ κέρᾳ πολὺ τῶν Σκιριτῶν, ἔτι δὲ πλέον οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Τεγεάται τῶν Ἀθηναίων, ὅσῳ μεῖζον τὸ στράτευμα εἶχον. δείσας δὲ [g] Ἆγις, μὴ σφῶν κυκλωθῇ τὸ εὐώνυμον, καὶ νομίσας, ἄγαν περιέχειν τοὺς Μαντινέας, τοῖς μὲν Σκιρίταις [h] καὶ Βρασιδείοις [i] ἐσήμηνεν, ἐπεξαγαγόντας ἀπὸ σφῶν, ἐξισῶσαι τοῖς [k] Μαντινεῦσιν· εἰς δὲ τὸ διάκενον τοῦτο παρήγγελλεν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως δύο λόχους τῶν πολεμάρχων Ἱππονοΐδᾳ καὶ Ἀριστοκλεῖ ἔχουσι παρελθεῖν, καὶ ἐσβαλόντας πληρῶσαι, νομίζων, [l] τῷ θ᾽ ἑαυτῶν δεξιῷ ἔτι περιουσίαν ἔσεσθαι, [m] καὶ τὸ κατὰ τοὺς Μαντινέας, βεβαιότερον τετάξεσθαι.

οβʹ. Ξυνέβη οὖν αὐτῷ, ἅτε ἐν αὐτῇ τῇ ἐφόδῳ καὶ [n] ἐξ ὀλίγου παραγγείλαντι, τόν τε Ἀριστοκλέα καὶ τὸν Ἱππονοΐδαν μὴ θελῆσαι παρελθεῖν, ἀλλὰ καὶ [o] διὰ

[c] Ὁ μὲν ἐκ δεξιᾶς τοῦ πρώτου ζυγοῦ, πρωτοστάτης. καὶ πᾶν τὸ μέτωπον πρωτοστάτης. *Pollux* l. 1. c. 10. *Huds.* [d] Ἑαυτοῦ γνῶσιν *Gr.* Mox οἱ d. Mosqu. [e] Μαντινεῖς *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass.* [f] Πολὺ τῷ κέρᾳ *Ar. C.* Aug. Mosqu. Τὸ κέρας *Gr.* Πολὺ τῷ κέρᾳ *Dan.* Πολὺ τὸ κέρᾳ *Reg. Cass.* Πολὺ τὸ κέρας *Gr.* [g] Ὁ Ἆγις *Reg.* [h] Καὶ τοῖς Βρασιδίοις *Cl.* [i] Ἐσήμαινεν *Reg. Gr.* [k] Μαντινεῦσι *Gr.* Mox παρήγγειλεν Mosqu. [l] Τό *Reg.* Τῷ μεθ᾽ ἑαυτ. Mosqu. [m] Καὶ κατὰ τοὺς Μαντινέας βεβαιότερόν τε τάξεσθαι *Ar. C.* Τὸ etiam abest a *Dan.* Paullo post τετάξασθαι Basil. Mox c. 72. τῇ ἐφ. ἐν αὐτῇ Mosqu. [n] Ἐξολίγου *Reg.* Aug. [o] Διατοῦτο *Cass.* Aug.

mam. Atque hujus rei caput est is, qui primus stat in dextro cornu, assidue studens, nudam sui corporis partem ab hostibus subducere, et propter eundem metum cæteri quoque eum sequuntur. Tunc autem Mantinei quidem *suo dextro* cornu, *sinistrum* Sciritarum multum circumvenerunt: Lacedæmonii vero, et Tegeatæ multo magis *sinistrum* Atheniensium *cornu circumvenerunt*, quo majorem exercitum habebant. Agis igitur, veritus, ne sinistrum suorum cornu *ab hoste* circumdaretur, et existimans, Mantineos aciem valde exporrectam habere ad suos circumveniendum, Sciritis et Brasidianis imperavit, ut aliqua suorum manu subducta *suum cornu* Mantineis exæquarent. Hipponoïdæ vero et Aristocli Polemarchis præcepit, ut duas cohortes ex dextro cornu detraherent, et cum his in illud vacuum spatium transirent, et ingressi *locum* explerent, existimans et dextrum suorum cornu vel sic satis magnam militum copiam habiturum, et *sinistrum*, quod Mantineis erat oppositum, *hoc subsidio confirmatum*, in acie constantius persistiturum.

72. Contigit autem ipsi, (quippe quod in ipso concursu ac repente *hæc illis* imperasset) ut Aristocles et Hipponoïdes *eo* transire nollent: quinetiam hac ipsa de causa postea

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

τοῦτο τὸ αἰτίαμα ὕστερον φεύγειν ἐκ Σπάρτης, δόξαντας μαλακισθῆναι· καὶ τοὺς πολεμίους φθάσαι τῇ προσμίξει· καὶ, [p] κελεύσαντος αὐτοῦ, ἐπὶ τοὺς Σκιρίτας ὡς [q] οὐ παρῆλθον οἱ λόχοι, πάλιν αὖ σφίσι προσμίξαι μὴ δυνηθῆναι ἔτι, [r] μηδὲ τούτους ξυγκλεῖσαι. ἀλλὰ μάλιστα δὴ κατὰ πάντα τῇ ἐμπειρίᾳ Λακεδαιμόνιοι ἐλασσωθέντες τότε, τῇ [s] ἀνδρείᾳ ἔδειξαν οὐχ ἧσσον περιγενόμενοι. ἐπειδὴ γὰρ ἐν χερσὶν ἐγίγνοντο τοῖς ἐναντίοις, τὸ μὲν τῶν Μαντινέων δεξιὸν τρέπει αὐτῶν τοὺς Σκιρίτας καὶ τοὺς [t] Βρασιδείους· καὶ ἐσπεσόντες οἱ [u] Μαντινῆς καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, καὶ τῶν Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες, κατὰ τὸ διάκενον καὶ οὐ [x] ξυγκλεισθὲν, τοὺς Λακεδαιμονίους διέφθειρον, καὶ κυκλωσάμενοι ἔτρεψαν, καὶ ἐξέωσαν ἐς τὰς ἁμάξας, καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν [y] ἐπιτεταγμένων ἀπέκτεινάν τινας. καὶ ταύτῃ μὲν ἡσσῶντο οἱ Λακεδαιμόνιοι· [z] τῷ δ' ἄλλῳ στρατοπέδῳ, καὶ μάλιστα τῷ μέσῳ, ἧπερ [a] ὁ βασιλεὺς Ἆγις ἦν, καὶ περὶ αὐτὸν οἱ τριακόσιοι ἱππῆς καλούμενοι, [b] προσπεσόντες τῶν [c] τε Ἀργείων τοῖς

[p] Κελεύοντος et cum superscripta emendatione κελεύσαντος *Gr.* [q] Οὐ deest *Reg.* [r] Μὴ δὲ *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [s] Ἀνδρίᾳ *Cass.* et a prima manu *Gr.* quod deinde correctum erat ἀνδρείᾳ. Ἀνδρίᾳ e corr. Aug. [t] Βρασιδίους *Dan.* [u] Μαντινεῖς *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* ut et bis paulo infra ἱππεῖς. *Huds. Cass. Gr.* sic omnibus his locis. [x] Συγκλεισθὲν *Gr. Cass.* Aug. Mox ἐξώσαν Mosqu. [y] Τεταγμένων *Cass.* [z] Τῷ δὲ ἄλλῳ *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. [a] Ὁ βασιλεὺς ἦν Ἆγις *Ar. C. Reg. Gr.* Ἦν deest *Dan.* [b] Προσπεσοῦντες *Gr.* Προσπεσόντες in marg. [c] Τε deest *Cass.* Aug.

Sparta ejecti fuerint, * quia per ignaviam hoc admisisse videbantur. Et *contigit, ut* hostes *cum Lacedæmoniis* manus ocius consererent : et cum ipsius *regis* jussu cohortes ad Sciritas non accessissent, nec cum ipsis se rursus conjungere, nec hostium agmen claudere amplius posset. Sed Lacedæmonii, quamvis omnibus in rebus tunc peritia longe inferiores fuissent, nihilominus virtute *sua se* illis superiores fuisse demonstrarunt. Nam ubi ad manus venerunt, dextrum quidem Mantineorum *cornu* in fugam vertit ipsorum Sciritas ac Brasidianos. Et Mantinei, ipsorumque socii, et illi mille Argivorum delecti Lacedæmonios, impressione per vacuum ac apertum latus *in eos* facta, cædebant. Eosque circumdatos in fugam verterunt, et ad plaustra repulerunt ; et aliquot de senioribus, qui impedimentis præsidio relicti fuerant, interfecerunt. Atque hac quidem in parte Lacedæmonii superati fuerunt. At cum reliquo exercitu, et præcipue medio, ubi rex Agis erat, et circa eum illi trecenti equites, qui *sic* vocantur, impetu facto in Argivorum seniores, et illos,

* Pro ignavis habiti. *Valla.* Huds.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

πρεσβυτέροις, καὶ [d] πέντε λόχοις ὠνομασμένοις, καὶ Κλεωναίοις, καὶ Ὀρνεάταις, καὶ Ἀθηναίων τοῖς παρατεταγμένοις, ἔτρεψαν, οὐδὲ εἰς χεῖρας τοὺς πολλοὺς ὑπομείναντας, ἀλλ᾽, ὡς ἐπήεσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, εὐθὺς ἐνδόντας, καὶ ἔστιν οὓς [e] καὶ καταπατηθέντας, τοῦ μὴ φθῆναι τὴν ἐγκατάληψιν.

ογʹ. Ὡς δὲ ταύτῃ ἐνεδεδώκει τὸ τῶν Ἀργείων [f] καὶ ξυμμάχων στράτευμα, παρερρήγνυντο [g] ἤδη ἅμα καὶ ἐφ᾽ ἑκάτερα, καὶ ἅμα τὸ δεξιὸν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Τεγεατῶν ἐκυκλοῦτο τῷ περιέχοντι σφῶν τοὺς Ἀθηναίους. καὶ ἀμφοτέρωθεν [h] αὐτοὺς κίνδυνος περιειστήκει, τῇ μὲν, κυκλουμένους, τῇ δὲ, ἤδη ἡσσημένους. καὶ μάλιστ᾽ ἂν τοῦ στρατεύματος ἐταλαιπώρησαν, εἰ μὴ οἱ ἱππῆς παρόντες αὐτοῖς ὠφέλιμοι ἦσαν. καὶ ξυνέβη, τὸν Ἆγιν, ὡς ᾔσθετο τὸ εὐώνυμον σφῶν πονοῦν τὸ κατὰ τοὺς Μαντινέας καὶ τῶν Ἀργείων τοὺς χιλίους, παραγγεῖλαι παντὶ τῷ στρατεύματι χωρῆσαι ἐπὶ τὸ νικώμενον. καὶ γενομένου τούτου, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι [ἐν τούτῳ] ὡς [i] παρῆλθε, καὶ ἐξέκλινεν ἀπὸ σφῶν τὸ στράτευμα, καθ᾽ ἡσυχίαν ἐσώθησαν, καὶ τῶν Ἀργείων

[d] Πέντε λόχοις *Ar. C. Cl.* atque ita (reclamante licet *Scholiaste*) legendum esse, olim docuit Cl. *Meursius* Attic. Lect. l. 1. c. 16. *Huds.* Ita etiam *Reg.* et *Gr.* Πεντελόχοις Aug. eraso accentu super πέντε. [e] Καὶ deest *Gr.* [f] Καὶ τὸ τῶν ξυμμάχων *Marg.* [g] Δὴ *Reg.* Antea παρερρήγνηντο Mosqu. et mox ἐκυκλοῦντο. [h] Κίνδυνος αὐτοὺς *Gr.* Mox ἡσσημμέν. Aug. Mox στρατοπέδῳ p. στρατεύματι Mosqu. [i] Παρῆλθεν *Cass.* Aug.

qui quinque cohortes appellantur, et in Cleonæos, et Orneatas, et Athenienses, qui juxta illos in acie collocati erant, in fugam verterunt, ita ut *eorum* plerique ne ad manus quidem venire ausi fuerint, sed, simul atque Lacedæmonii *in eos* invaserunt, statim cesserint; quinetiam nonnulli conculcati fuerint, *metuentes*, ne prius interciperentur, *quam elaberentur*.

73. Cum autem hac in parte Argivorum et sociorum copiæ cessissent, tunc vero simul et ab utraque *extrema* parte distractæ sunt, simul etiam Lacedæmoniorum ac Tegeatarum dextrum *cornu* superante suorum copia Athenienses circumdabat. Et periculum ipsos utrinque circumstetit, quod hinc quidem *ab hoste* circumvenirentur, illinc vero jam essent victi. Et præter cæteros omnes, qui erant in exercitu, maximam cladem accepissent, nisi equites, qui aderant, ipsis auxilio fuissent. Accidit etiam, ut Agis, cum, sinistrum suorum, Mantineis et Argivorum mille *delectis* oppositum, laborare, cognovisset, universo exercitui præciperet, ut tenderet ad *cornu*, quod vincebatur. Hoc autem facto, Athenienses quidem interea, cum *Lacedæmoniorum* exercitus præteriisset, ac ab ipsis declinasset, per otium evaserunt, et una cum ipsis Argivi, qui victi fuerant. Mantineis vero,

μετ' αὐτῶν τὸ ἡσσηθέν. οἱ δὲ [k] Μαντινῆς καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τῶν Ἀργείων οἱ λογάδες οὐκέτι πρὸς τὸ ἐγκεῖσθαι τοῖς ἐναντίοις τὴν γνώμην εἶχον, ἀλλ' ὁρῶντες τούς τε σφετέρους νενικημένους, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπιφερομένους, ἐς φυγὴν ἐτράποντο. καὶ τῶν [l] μὲν [m] Μαντινέων καὶ πλείους διεφθάρησαν, τῶν δὲ Ἀργείων λογάδων τὸ πολὺ [n] ἐσώθη. [o] ἡ μέντοι φυγὴ καὶ ἀποχώρησις, οὐ βίαιος οὐδὲ μακρὰ ἦν. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, μέχρι μὲν τοῦ τρέψαι, χρονίους τὰς μάχας καὶ βεβαίους τῷ μένειν ποιοῦνται, τρέψαντες δὲ, βραχείας καὶ οὐκ [p] ἐπὶ πολὺ τὰς διώξεις.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

οδ'. Καὶ ἡ μὲν μάχη, τοιαύτη καὶ [q] ὅτιεγγύτατα τούτων ἐγένετο, πλείστου [r] δὲ χρόνου μεγίστη δὴ τῶν Ἑλληνικῶν, καὶ ὑπὸ ἀξιολογωτάτων πόλεων ξυνελθοῦσα. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, προθέμενοι τῶν πολεμίων νεκρῶν τὰ ὅπλα, τροπαῖον εὐθὺς [s] ἵστασαν, [t] καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσκύλευον, καὶ τοὺς [u] αὑτῶν ἀνείλοντο, καὶ ἀπήγαγον ἐς Τέγεαν, οὗπερ ἐτάφησαν· καὶ τοὺς τῶν

[k] Μαντινεῦς *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass. Gr.* Mox οὐκ ἔτι Aug. [l] Μὲν omittit *Cl.* [m] Μαντινέων οἱ πλείους *Marg. Ar. Cl.* Mox διέφθειραν Mosqu. [n] Διεσώθη *Cl.* [o] Ἡ μέντοι desunt *Ar.* [p] Ἐπιπολὺ *Ar. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. [q] Ὅτι ἐγγύτατα *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. Ὅτι ἐγγυτάτω Mosqu. [r] Δὴ *Reg. Cass. Gr. Schol.* Aug. [s] Ἔστησαν *Ar. C. Dan.* [t] Scribit *Ælianus* l. 6. c. 6. ὅτι οὐκ ἐξῆν ἀνδρὶ Λάκωνι οὐδὲ σκυλεῦσαι τὸν πολέμιον. Vide *Plutarchi* Apophthegm. Lac. et *Cragium* de Rep. Lac. *Huds.* [u] Αὐτῶν *C. Cl. Gr. Cass. Dan.* Aug.

eorumque sociis, et mille Argivorum delectis non amplius ad instandum hostibus animus erat: sed, cum et suos *jam* profligatos, et Lacedæmonios contra se tendentes animadverterent, in fugam se conjecerunt. Et Mantineorum quidem plerique cæsi fuerunt: Argivorum vero delectorum magna *pars* evasit. Hæc tamen *Argivorum* fuga, et *Atheniensium* receptus, nec præceps, nec in longum spatium fuit. Nam Lacedæmonii diu quidem, et acriter, in acie perstantes pugnant, donec hostem in fugam verterint; ubi vero eum in fugam verterunt, *eum* neque diu neque procul persequuntur.

74. * Ac prœlium quidem istud hujusmodi fuit, et quam proxime ad hæc, *quæ a me commemorata sunt*, accedens, et maximum omnium, quæ inter Græcos jam a longissimo tempore gesta fuerant, et in quo maximi nominis civitates inter se concurrerunt. Lacedæmonii vero, † cæsorum hostium armis in patente conspicuoque loco positis, tropæum statim erexerunt, ipsaque cadavera spoliarunt, suorumque sustulerunt, et ad Tegeam absportarunt, ubi sepulta

* Talis fere omnino pugna hæc, ut commemoravimus, exstitit etc. *Acacius.* Huds.

† Prolatis in medium armis cæsorum hostium etc. *Steph.* Idem.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

πολεμίων ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀργείων μὲν καὶ Ὀρνεατῶν καὶ [x] Κλεωναίων, ἑπτακόσιοι· Μαντινέων δὲ, διακόσιοι· καὶ Ἀθηναίων [y] ξὺν Αἰγινήταις, διακόσιοι, καὶ οἱ στρατηγοὶ ἀμφότεροι. Λακεδαιμονίων δὲ οἱ μὲν ξύμμαχοι οὐκ ἐταλαιπώρησαν, ὥστε [z] καὶ ἀξιόλογόν τι ἀπογενέσθαι· αὐτῶν δὲ χαλεπὸν μὲν ἦν τὴν ἀλήθειαν πυθέσθαι, ἐλέγοντο δὲ περὶ [a] τριακοσίους ἀποθανεῖν.

οε'. Τῆς δὲ μάχης μελλούσης ἔσεσθαι, καὶ Πλειστοάναξ ὁ ἕτερος βασιλεὺς, ἔχων τούς τε πρεσβυτέρους καὶ νεωτέρους, ἐβοήθησε. καὶ μέχρι μὲν Τεγέας ἀφίκετο· πυθόμενος δὲ τὴν νίκην, [b] ἀπεχώρησε. καὶ τοὺς ἀπὸ Κορίνθου καὶ ἔξω ἰσθμοῦ ξυμμάχους [c] ἀπέτρεψαν πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι· (A die Aug. 7.) καὶ αὐτοὶ ἀναχωρήσαντες, καὶ τοὺς ξυμμάχους ἀφέντες ([d] Κάρνεια γὰρ αὐτοῖς ἐτύγχανον ὄντα,) τὴν ἑορτὴν [e] ἦγον. καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τότε ἐπιφερομένην αἰτίαν, ἔς τε μαλακίαν, διὰ τὴν ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορὰν, καὶ [f] ἐς τὴν ἄλλην ἀβουλίαν τε καὶ βραδυτῆτα, ἑνὶ ἔργῳ τούτῳ ἀπε-

[x] Κλαιωναίων *Gr.* [y] Σὺν *Gr.* [z] Καὶ deest *Reg.* [a] Τετρακοσίους *C. Gr.* [b] Ἀπεχώρησεν *Cass.* Aug. [c] Ἀπέστρεψαν *Ar. C. Cl. Gr. Cass.* Aug. [d] Carnea festum Apollini sacrum vocat *Demetrius Scersius* μίμημα στρατιωτικῆς ἀγωγῆς. Habuit igitur ea solennitas convenientiam aliquam cum Judaico festo, quod XX. Tisri celebrabant. Vide *Casaubonum* in *Athenæum* p. 267. et *Meursii* Græciam feriatam. *Huds.* [e] Εἶχον *Ar. C. Dan.* [f] Ἐς omittit *Gr.*

fuerunt; hostiumque *cadavera* fide publica interposita reddiderunt. Occubuerunt autem ex Argivis quidem, et Orneatis, et Cleonæis, septingenti. Ex Mantineis vero, ducenti, totidem etiam ex Atheniensibus cum Æginetis, et *ipsorum Atheniensium* uterque dux. Lacedæmoniorum vero socii ab hoste non adeo pressi fuerunt, ut eorum numerus aliquis memoratu dignus desideratus fuerit. Ex ipsis vero *Lacedæmoniis* verum dicere difficile est, ad trecentos tamen obiisse dicebant.

75. Cæterum cum prœlium jam esset committendum, Plistoanax etiam regum alter, cum senioribus ac junioribus, subsidio *suis* ivit. Et ad Tegeam usque profectus est: sed cum victoriam audisset, rediit. Iidem Lacedæmonii auxilia et e Corintho, et ab sociis, qui extra Isthmum erant, venientia per nuntios remiserunt. Cum autem ipsi sociis dimissis reversi fuissent, Carneorum (nam eorum celebrandorum tempus apud ipsos *tunc* erat) dies festos agere cœperunt. Atque hoc uno prœlio deleverunt infamiæ notam, sibi ab universa Græcia tunc inustam, cum ignaviæ nomine, propter cladem in insula *Sphacteria* acceptam, tum etiam propter consilii inopiam, et tarditatem aliis in rebus demonstra-

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

λύσαντο· τύχῃ μὲν, ὡς ἐδόκουν, κακιζόμενοι, γνώμῃ δὲ οἱ αὐτοὶ ἔτι ὄντες. τῇ δὲ [g] προτεραίᾳ ἡμέρᾳ [h] συνέβη τῆς μάχης ταύτης, καὶ τοὺς Ἐπιδαυρίους πανδημεὶ ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀργείαν, ὡς ἔρημον οὖσαν, καὶ τοὺς ὑπολοίπους φύλακας, τῶν Ἀργείων [i] ἐξελθόντων, διαφθεῖραι πολλούς. καὶ Ἠλείων τρισχιλίων ὁπλιτῶν βοηθησάντων Μαντινεῦσιν ὕστερον τῆς μάχης, καὶ Ἀθηναίων χιλίων πρὸς τοῖς προτέροις, ἐστράτευσαν ἅπαντες οἱ ξύμμαχοι οὗτοι εὐθὺς [k] ἐπὶ Ἐπίδαυρον, ἕως οἱ Λακεδαιμόνιοι [l] Κάρνεια ἦγον· καὶ διελόμενοι τὴν πόλιν περιετείχιζον. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐξεπαύσαντο· Ἀθηναῖοι δὲ, ὥσπερ προσετάχθησαν, τὴν ἄκραν τὸ Ἡραῖον εὐθὺς ἐξειργάσαντο. καὶ ἐν τούτῳ [m] ξυγκαταλιπόντες ἅπαντες τῷ τειχίσματι φρουρὰν, ἀνεχώρησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Post Sept. 5.

ος΄. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἀρχομένου, εὐθὺς οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ τὰ Κάρνεια ἤγαγον, ἐξεστράτευσαν, καὶ ἀφικόμενοι ἐς Τέγεαν, λόγους προ-

[g] Προτέρᾳ *Cl. Cass.* Aug. Mosqu. qui et ἐξελθόντας. [h] Συνέβη *Reg. Cass. Gr.* Aug. Mox Ἀργείων Mosqu. [i] Ἐξελθόντων, αὐτῶν διαφθεῖραι πολλοὺς *Marg. Cam. Ar. C.* Ἐξελθόντων αὐτῶν δ. π. *Cl. Cass. Dan.* Aug. [k] Ἐς Ἐπίδαυρον *Cam.* [l] Κράνεια passim in *Cod. Ar.* Verum Lacones ρ transponere solebant, teste *Pausania*: καὶ Ἀπόλλωνα ὀνομάζουσι Κάρνειον, ὑπὲρ τῶν Κρανειῶν μεταθέντες τὸ ρ, κατὰ δή τι ἀρχαῖον. *Huds.* Paullo post Ἡραῖον Mosqu. [m] Ξυνκαταλιπόντες *Gr.* Ξυγκαταλείποντες Mosqu.

tam: * cum tamen fortunæ quidem iniquitate ignavi haberentur, animo vero iidem adhuc essent. Pridie autem, quam hoc prœlium committeretur, accidit, ut et Epidaurii cum omnibus suorum copiis in *agrum* Argivum, quasi præsidio nudatum, irruptionem facerent; et illorum, qui ad *agri* custodiam relicti fuerant, *cæteris* Argivis ad bellum profectis, multos occiderent. Cum autem Eleorum armatorum tria millia, et Atheniensium mille, præter priores, post prœlium commissum, Mantineis subsidio venissent, hi socii universi confestim adversus Epidaurum contenderunt, dum Lacedæmonii Carnea celebrarent. Et urbem circumvallare cœperunt, *opus* inter se partiti. Et cæteri quidem *opus facere* cessarunt, † Athenienses vero, ut ipsis ea pars operis attributa fuerat, arcem, in qua Junonis templum erat, absolverunt: atque in hac arce præsidio, quod ex omnium copiis collectum fuerat, relicto, in suam quique urbem abierunt. Atque hæc æstas excessit.

76. Hyemis autem insequentis initio, statim Lacedæmonii, postea quam Carnea celebrarunt, in expeditionem exierunt. Cum autem Te-

* Fortuna siquidem, uti videbantur, adversa debilitati, animos tamen pristinos retinuerunt. *Acacius.* HUDS.

† Athenienses arcem (Junonis est illic fanum) uti jussi erant, communierunt. *Alii.* IDEM.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

πεμπὸν ἐς τὸ Ἄργος ξυμβατηρίους. ἦσαν δὲ αὐτοῖς πρότερόν τε ἄνδρες ἐπιτήδειοι, καὶ βουλόμενοι τὸν δῆμον τὸν ἐν Ἄργει καταλῦσαι· καὶ ἐπειδὴ ἡ μάχη ἐγεγένητο, πολλῷ μᾶλλον ἐδύναντο πείθειν τοὺς πολλοὺς ἐς τὴν ὁμολογίαν. ἐβούλοντο δὲ, πρῶτον σπονδὰς ποιήσαντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, αὖθις ὕστερον καὶ ξυμμαχίαν, καὶ οὕτως ἤδη τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι. καὶ ἀφικνεῖται [n] πρόξενος ὢν [o] Ἀργείων [p] Λίχας ὁ Ἀρκεσιλάου, παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων [q] δύο λόγω φέρων ἐς τὸ Ἄργος· [r] τὸν μὲν, καθότι [s] εἰ βούλονται πολεμεῖν· [t] τὸν δ', ὡς εἰ εἰρήνην ἄγειν. καὶ γενομένης πολλῆς ἀντιλογίας, [u] (ἔτυχε γὰρ καὶ [x] ὁ Ἀλκιβιάδης παρὼν) οἱ ἄνδρες οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις πράσσοντες, ἤδη καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τολμῶντες, ἔπεισαν τοὺς Ἀργείους, προσδέξασθαι τὸν [y] συμβατήριον λόγον. ἔστι δὲ [z] ὅδε.

οζ΄. " [a] ΚΑΤΤΑΔΕ δοκεῖ τᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων ξυμβαλέσθαι [b] ποττὼς Ἀργείως· ἀποδι-

[n] Πρόξενοι, οἱ προστάται τῆς ξενίας ἐπιμελούμενοι, ἤγουν τοὺς ξένους ὑποδεχόμενοι. *Hesych.* Vide *Cragium* de Rep. Lac. l. 2. c. 10. *Huds.* [o] Ἀργείων deest *C.* [p] Λείχας *Ar. C. Dan.* Vid. supr. Cap. 51. VIII, 39. et 43. [q] Φέρων ἐς τὸ Ἄργος δύο λόγω *Ar. C. Dan.* [r] Id est: τὸν μὲν, καθότι δεῖ πολεμεῖν, εἰ πολεμεῖν βούλονται· τὸν δὲ, ὡς δεῖ εἰρήνην ἄγειν, εἰ εἰρήνην ἄγειν βούλονται. *Æ. Port.* [s] Εἰ omittit *Gr.* Omittit utroque loco. [t] Τὸν δὲ *Gr.* [u] Ἔτυχεν *Gr.* [x] Ὁ omittunt *Ar. C. Dan.* [y] Συμβατήριον *Reg. Gr.* [z] Ὁ δὲ *Gr.* [a] Κατὰ τάδε δοκεῖ τῇ ἐκκλησίᾳ *Ar. C. Gr.* passim, ut et κατὰ τὰ πάτρια. Procul dubio vitiose: cum manifestum sit, hoc fœdus lingua Dorica scriptum esse, qua utebantur Lacones. Vide *Cragium* de Rep. Lac. l. 1. c. 3. et *Meursii* Miscell. Lac. l. 3. c. 5. *Huds.* Consentit cum his *Dan.* Κατγάδε *Cass.* Aug. et τᾶ ἐκκλησία sine (ι) subsc. In Mosqu. hoc cap. inscrib. Conventa inter Lacedæmonios et Argivos. [b] Ποτὶ τὼς *Ar. C.* Dorice etiam πὸτ τώς. Vide *Eustathium* ad Iliad. ρ. et λ. *Huds.* Πὸτ τὼς *Cass.* Ποτὰς *Gr.* Aug. a corr.

geam pervenissent, Argos præmiserunt pacis conditiones. Erant enim vel jampridem *Argis* nonnulli *Lacedæmoniorum* studiosi, qui popularem Argivorum dominatum abolere cupiebant. Hoc autem prœlio commisso, multo facilius populum ad compositionem faciendam inducere poterant: sed volebant primum quidem fœdera, deinde vero et societatem cum Lacedæmoniis inire, atque ita demum populum aggredi. Lichas autem Arcesilai *filius*, quod Argivorum hospes esset, a Lacedæmoniis *missus*, Argos ivit, duas conditiones ferens, unam quidem, de bello, si bellum gerere vellent; alteram vero, de pace, si pacem colere mallent. Cum autem *Argis* magna exstitisset altercatio (nam et Alcibiades aderat) illi, qui Lacedæmoniorum partibus favebant, jam vel palam audentes, Argivis persuaserunt, ut compositionis formulam admitterent, cujus hæc sunt verba.

77. " Placet concilio Lacedæmoniorum, his conditionibus compositionem facere cum Argivis, ut *Argivi*

δόντας τὼς παῖδας τοῖς Ὀρχομενίοις, καὶ τὼς ἄνδρας τοῖς Μαιναλίοις, καὶ τὼς ἄνδρας τὼς ἐν Μαντινείᾳ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀποδιδόντας, καὶ [e] ἐξ Ἐπιδαύρω [d] ἐκβῶντας, καὶ τὸ τεῖχος ἀναιροῦντας. αἰ δέ κα μὴ [e] εἴκωντι τοὶ Ἀθηναῖοι ἐξ Ἐπιδαύρω, πολεμίους [f] ἦμεν τοῖς Ἀργείοις [g] καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις καὶ τοῖς τῶν Ἀργείων ξυμμάχοις. καὶ [h] ἄν τινα τοὶ Λακεδαιμόνιοι παῖδα [i] ἔχωντι, ἀποδόμεν ταῖς [k] πολίεσι πάσαις. [l] περὶ δὲ τῶ σιῶ, συμβατόσαιμεν λῆν τοῖς Ἐπιδαυρίοις ὅρκον, [m] δῶμεν δὲ αὐτοὺς ὀμόσαι. τὰς δὲ πόλιας τὰς ἐν [n] Πελοποννά-

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

[e] Scilicet ἐκ τῆς Ἐπιδαύρου χώρας. Ἐξ Ἐπιδαύρου *Ar. C. Gr.* ut et mox infra. Sed ἐξ hic omittit *Gr.* Ἐπιδαύρου etiam *Reg. Cass. Gr.* hic et paullo post, uti et Aug. [d] Ἐκβάντας malit *Fr. Port.* Sic *Reg.* [e] Εἴκοντι *Ar. C. Cass.* Aug. Mosqu. [f] Εἶμεν Mosqu. Εἶμεν *Ar.* passim *Cl. Gr.* ut et mox infra. *Huds. Reg.* hic et infra, ubi etiam ita *Gr.* et *Dan.* hic εἰ μὲν *Gr.* Aug. Εἰ μὲν *Cass.* utroque loco, sed posteriore ἦμεν a correctore. [g] Καὶ τοῖς deest *Ar. C.* Mosqu. Τοῖς tantum deest *Dan.* Καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις non sunt in Mosqu. *Cass.* sed in hoc deinde manu recenti inter versus scripta erant. [h] Αἴ τινα *Ar. C. Bar. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass.* Aug. Καὶ ἂν d. Mosqu. In *Gr.* est ἄν τινα, [non αἴ τινα, ut *Huds.* volebat.] [i] Ἔχοντι *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [k] Πολίεσι *Gr.* [l] Ita *Bar.* in reliquis codicibus nihil sani apparet. Περὶ δὲ τὼ σιὼ σύγματος λῆν τὸν Ἐπιδαυρίοις etc. *Ar.* Περὶ δὲ τὼ σιὼ σύμπληκν τὸν Ἐπιδαυρίοις etc. *C.* Συμβατάσαι μὲν *Gr.* Hunc locum (quem corruptum esse suspicatur) ita refingi vult *Æ. Port.* Περὶ δὲ τῶ σιῶ συμβατοσίμεν λῆν τοῖς Ἐπιδαυρίοις, ὅρκον δὲ αὐτοὺς δῶμεν ὀμόσαι. De voce σιῶ, quæ pro θεῶ ponitur, vide *Meursii* Miscell. Lac. l. 1. c. 8. *Huds.* Περὶ δὲ τώ σιώ συμβατόσαι μὲν λην *Gr.* Περὶ δὲ τῶ σιῶ συματόσαι μὲν λ. τ. Ἐ. et in margine recenti manu ξυμβατῶσαι μὲν *Reg.* Περὶ δὲ τῶ σιῶ σύματος ἐμὲν λην et in marg. ἦμεν λῆν τοις, et, γρ. εἰθέλην, vel ἰθέλην, nam vix legi poterat scriptura *Cass.* Περὶ δὲ τῶ σιῶ συμπ... λην τὸν Ἐ. ὅ. *Dan.* Σύματος ἐμεν λην τοῖς Ἐπ. Aug. Σύγματος ἐμελην Mosqu. [m] Δόμεν *Reg. Cass. Gr.* Mosqu. Aug. [n] Πελοποννήσω *Reg.* Πελοποννάσσω, et mox Πελοποννάσσου, Πελοπόνασσον *Cass.* Aug. Ubique cum duplici ν et duplici σ *Gr.*

liberos Orchomeniis reddant, et viros Mænaliis, et illos, qui sunt Mantineæ, Lacedæmoniis, utque ex agro Epidaurio excedant, et munitionem, *quam exstruxerunt*, evertant. Et, nisi Athenienses ex agro Epidaurio excesserint, pro hostibus habeantur ab Argivis, et Lacedæmoniis, et ab utrorumque sociis. Et si quem puerum Lacedæmonii penes se habent, eum suæ civitati restituant. * Quod autem attinet ad Deum, *quem Epidaurii debitis victimis fraudant, Lacedæmonii dicunt, se* velle *ipsos Argivos* compositionem facere cum Epidauriis, *de controversia, quam hoc nomine cum illis habent*, ipsosque *Argivos* jurisjurandi formulam *Epidauriis* offerre, ex qua jurent, *se posthac officium facturos, debitasque Deo victimas missuros.* Item ut tam parvæ, quam magnæ civita-

* Qui exigunt ab Epidauriis juramentum, id exigant per Semelen, et invicem ipsi jusjurandum illis præbeant. *Valla.* De deo vero (sc. Æsculapio) permittatur Epidauriis, ut suo jurejurando utantur, ut vero id præstent, nos curabimus. *Acacius.* HUDS.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

σω, καὶ μικρὰς καὶ μεγάλας, αὐτονόμως ἦμεν [o] πάσας [p] καττὰ πάτρια. αἰ δέ κα τῶν ἐκτὸς Πελοποννάσου τὶς ἐπὶ τὰν Πελοπόννασον [q] γᾶν ἴῃ ἐπὶ κακῷ, ἀλεξέμεναι [r] ἁμόθι βουλευσαμένους, [s] ὅπα καὶ δικαιότατα δοκῇ τοῖς [t] Πελοποννασίοις. [u] ὅσοι δ' ἐκτὸς Πελοποννάσω [x] τῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι [y] ἐντὶ, ἐν τῷ αὐτῷ [z] ἐσοῦνται, ἐν τῷπερ καὶ τοὶ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοι ἐντὶ, τὰν [a] αὐτῶν ἔχοντες. ἐπιδείξαντας δὲ τοῖς ξυμμάχοις ξυμβαλέσθαι, αἴ κα αὐτοῖς δοκῇ. αἰ δέ τι [b] καὶ ἄλλο δοκῇ τοῖς ξυμμάχοις, [c] οἴκαδ' ἀπιάλλειν.

οη'. Τοῦτον μὲν τὸν λόγον προσεδέξαντο πρῶτον [d] οἱ Ἀργεῖοι· καὶ τῶν Λακεδαιμονίων τὸ στράτευμα ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Τεγέας ἐπ' οἴκου· μετὰ δὲ τοῦτο, [e] ἐπιμιξίας οὔσης ἤδη παρ' ἀλλήλους, οὐ πολλῷ ὕστερον ἔπραξαν αὖθις οἱ αὐτοὶ ἄνδρες, ὥστε τὴν Μαντινέων [f] καὶ Ἠλείων καὶ τὴν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν ἀφέντας

[o] Πάσας deest *Dan.* Antea εἶμεν Mosqu. [p] Κατὰ τὰ πάτρια *Ar. C. Dan. Gr.* Κὰτ τὰ *Reg.* [q] Γᾶς *Gr.* [r] Ἀμοθεῖ *Reg.* Ἀμοθεὶ Aug. *Cass. Gr.* et *Cass.* in marg. manu recenti ἀμόθι. [s] Ὅπακα *Ar. C. Cl.* Ὅπλα κἂν *Gr.* Ὅπακα *Cass.* Aug. [t] Πελοποναςσίοις *Cass.* Πελοποννησίοις Mosqu. [u] Ὅσοι δ' ἐκτὸς Πελοποννάσω desunt *Gr.* Πελοποννάσου *Reg.* Πελοπονάσσου *Cass.* Aug. Mosqu. (hic separ.) [x] Τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὶ τῶν Ἀργ. *Ar. C.* omissis ceteris, margini tamen *Cod. Ar.* adscribuntur. *Huds.* [y] Ἔντι *Gr.* et paullo post. [z] Ἐσσοῦνται *Cass. Gr.* Aug. [a] Αὐτῶν *Bar. C. Cl. Gr. Ald. Bas.* Aug. *Cass.* Αὐτὸν *Gr.* [b] Καὶ ἄλλο desunt *Ar. C. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [c] Οἴκαδε *Reg.* [d] Οἱ abest *Ar. C. Dan.* [e] Ἐπιμιξία commercium. Ἐπιμιγνύντες ἀδεῶς ἀλλήλοις l. 1. p. 2. *Huds.* [f] Καὶ τῶν Ἀθηναίων καὶ Ἠλείων *Cass. Gr.* Καὶ τὴν Ἀθ. κ. Ἠλ. ξ. Aug. Mosqu. Hic et ἀφέντες.

tes, quæ sunt in Peloponneso, omnes liberæ sint, patriis institutis utentes. Si quis vero illorum, qui sunt extra Peloponnesum, in agrum Peloponnesiacum maleficii causa veniat, *Argivi cum Lacedæmoniis* ad arcendam vim hostilem accurrant, initis una consiliis, ea ratione, quæ Peloponnesiis rectissima videbitur. Quotquot autem extra Peloponnesum sunt socii Lacedæmoniorum, eadem conditione erunt, qua sunt et Lacedæmoniorum et Argivorum socii, suum *agrum* obtinentes. Ubi vero *Argivi et Lacedæmonii pacis conditiones* sociis ostenderint, si assentiantur, *ita demum* compositionem faciant. Quod siquid aliud præterea visum fuerit, *hoc etiam* sociis domum mittant.

78. Hanc igitur conditionem Argivi primum admiserunt, et Lacedæmoniorum exercitus a Tegea domum revertit. Postea vero, cum mutuum commercium inter illos jam esset, non multo post iidem viri, *qui Lacedæmoniorum partibus favebant*, rursus effecerunt, ut Argivi, relicta Mantineorum et Eleorum et Athe-

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

[g] Ἀργείους, σπονδὰς καὶ [h] ξυμμαχίαν ποιήσασθαι πρὸς Λακεδαιμονίους. καὶ [i] ἐγένοντο αἵδε.

οθ'. "[k] ΚΑΤΤΑΔΕ ἔδοξε τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀργείοις σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν [l] ἦμεν [m] πεντηκονταετῆ· ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις [n] δίκας διδόντας [o] καττὰ πάτρια· ταὶ δὲ ἄλλαι πόλιες [p] ταὶ ἐν [q] Πελοποννάσῳ, [r] κοινᾶν [s] ἐόντων τᾶν σπονδᾶν καὶ τᾶν ξυμμαχιᾶν, αὐτόνομοι καὶ αὐτοπόλιες, τὰν [t] αὑτῶν ἔχοντες, [u] καττὰ πάτρια δίκας διδόντες τὰς ἴσας καὶ ὁμοίας. [x] ὅσοι δὲ ἔξω [y] Πελοποννάσου Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἐντὶ, ἐν τοῖς αὐτοῖς [z] ἐσοῦνται, τοῖσπερ [a] καὶ τοὶ Λακεδαιμόνιοι. καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοι ἐν τῷ αὐτῷ ἐσοῦνται, τῷπερ καὶ τοὶ Ἀργεῖοι, τὰν αὑτῶν ἔχοντες. αἰ [b] δέ ποι [c] στρατιᾶς δέῃ [d] κοινᾶς, βουλεύεσθαι Λακεδαιμονίως καὶ Ἀργείως, [e] ὅπα κα δικαιότατα κρίναντας τοῖς ξυμμάχοις. αἰ δέ τινι [f] τᾶν πολίων ῇ [g] ἀμ-

[g] Ἀργείους non agnoscunt *Ar. C. Dan.* [h] Ξυμμαχίας *Ar. Dan.* Ξυμμαχίαν ἦμεν πεντ. cetera in marg. manu vetusta. *Cass.* [i] Ἐλίγοντο *Gr.* [k] Κατὰ τάδε *Ar. C. Dan. Gr.* [l] Εἶμεν *Reg. Gr.* Mosqu. Εἰ μὲν *Cass.* Aug. [m] Πεντήκοντα ἔτη *Cass.* Aug. [n] Δίκας διδόντας pœnas dantes. *Valla.* Verum διδόναι δίκας dicitur reus, qui judicium subit. *Æ. Port.* [o] Κὰτ τὰ *Reg.* Κατὰ τάδε *Gr. Dan.* [p] Sic emendatum erat in *Cass.* et Aug. e καὶ. [q] Πελοποννάσσῳ *Cass.* Aug. et ita infra. Omnia a πόλιες usque ad τὰν αὑτῶν ἔχοντες absunt a *Gr.* [r] Κοινὰν ἐόντων τὰν σπονδὰν καὶ τὰν ξυμμαχίαν *Reg.* Aug. Mosqu. (hic et ἐχόντων pro ἐόντ.) Sic etiam a prima manu *Cass.* deinde omnia mutata erant, ut in editis. [s] Ἐόντων pro ἐουσῶν Attice: sic ἔχοντες pro ἔχουσαι, διδόντες pro διδοῦσαι· nisi dicantur πρὸς τὸ σημαινόμενον referri. *Huds.* [t] Αὐτῶν *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas.* Aug. ut et mox infra. *Huds.* Utrobique etiam *Reg.* et *Cass.* [u] Κὰτ τὰ *Reg.* Κατὰ τὰ *Gr.* [x] Ὅσσοι *Gr. Cass.* Aug. [y] Πελοποννάσσου *Cass.* Πελοποννάσσου *Gr.* Sic paullo inferius *Iidem.* [z] Ἐσσοῦνται *Cl. Gr.* passim. *Huds. Cass.* Aug. et paullo post, ubi etiam ita *Gr.* [a] Καὶ deest *Ar. C. Dan.* Καὶ οἱ Λακ. *Gr.* [b] Δέοιτο *Cass.* Aug. sed corr. δέποι. [c] Στρατείας malit *Æ. Port.* Στρατιὰς *Cass.* Aug. sed corr. στρατιᾶς. Στρατίας *Gr.* [d] Κοινὰς *Cass.* Aug. sed mut. in κοινᾶς. [e] Ὅπακα *Cass.* Aug. Ὁπάκα *Gr.* [f] Τὰν *Cass.* Τῶν *Gr.* [g] Ἀμφίλλογα *Cass.* Aug. alter. λ. eras. Τὰ ἀμφ. Mosqu.

niensium societate, fœdera societatemque cum Lacedæmoniis inirent in hæc verba.

79. "LACEDÆMONIIS et Argivis placuit, fœdera et societatem *inter se* esse in annos quinquaginta, his conditionibus: Ut æquo et pari jure judicium patriis moribus subeant. Cæteræ vero civitates, quæ sunt in Peloponneso, quia hæc fœdera, atque hæ societates *ipsis omnibus* sunt communes, liberæ suique juris *sint*, suum *agrum* obtinentes, *et* patriis institutis judicium æquo parique jure subeuntes. Quotquot vero extra Peloponnesum socii sunt Lacedæmoniorum, iisdem erunt conditionibus, quibus et Lacedæmonii. Et Argivorum socii eodem jure erunt, quo et Argivi, suum *agrum* obtinentes. Si quo autem communis expeditio sit facienda, Lacedæmonii et Argivi consultent, de sociorum causa, quam æquissime fieri poterit, judicantes.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

φίλογα, ἢ [h] τᾶν ἐντὸς ἢ τᾶν ἐκτὸς Πελοποννάσου, [i] αἴτε περὶ ὅρων, αἴτε περὶ ἄλλου τινὸς, [k] διακριθῆμεν. αἰ δέ τις τῶν ξυμμάχων πόλις πόλει ἐρίζοι, ἐς πόλιν ἐλθεῖν, [l] ἄν τινα ἴσαν ἀμφοῖν ταῖς [m] πολίεσι [n] δοκοίη. τοῖς [o] δὲ ἔταις [p] καττὰ πάτρια δικάζεσθαι.

π'. Αἱ μὲν σπονδαὶ καὶ ἡ ξυμμαχία αὕτη ἐγεγένητο· καὶ ὁπόσα ἀλλήλων πολέμῳ, ἢ εἴτι ἄλλο εἶχον, διελύσαντο. κοινῇ δὲ ἤδη τὰ πράγματα τιθέμενοι, ἐψηφίσαντο, κήρυκα καὶ πρεσβείαν [q] παρ' Ἀθηναίων μὴ προσδέχεσθαι, ἢν μὴ ἐκ Πελοποννήσου ἐξίωσι, [r] τὰ τείχη ἐκλιπόντες· καὶ μὴ ξυμβαίνειν [s] τῳ, [t] μηδὲ πολεμεῖν, ἀλλ' ἢ ἅμα. καὶ τά τε ἄλλα θυμῷ ἔφερον καὶ ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία καὶ ὡς Περδίκκαν ἔπεμψαν ἀμφότεροι πρέσβεις, καὶ ἀνέπεισαν Περδίκκαν ξυνομόσαι σφίσιν. οὐ μέντοι εὐθύς γε ἀπέστη τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ διενοεῖτο, ὅτι καὶ τοὺς Ἀργείους ἑώρα· (ἦν δὲ [u] καὶ αὐτὸς [x] τοαρχαῖον ἐξ Ἄργους·) καὶ τοῖς Χαλκι-

[h] Τὰν *Cass.* Aug. et mox, *Gr.* et paullo post. [i] Αἴτι π. ὅ. αἴτι π. ἄ. *Cass. Gr.* et supra aliquoties. [k] Supple χρῆναι ut et mox cum ἐλθεῖν, nisi pro ἐλθέτω poni dicatur, aut ἐξέστω subintelligatur. *Huds.* Διακριθεῖμεν *Dan.* [l] Ἄν τινα *Ar. C.* Aug. atque ita scribendum monuit *Fr. Port. Cass. Gr.* [m] Πολίεσσι *Cass.* Aug. [n] Δοκεῖ οἱ *Reg.* Δοκεῖοι *Gr.* et a prima manu *Cass.* deinde factum erat δοκείη. Δοκοίη Aug. a corr. prior scr. legi non poterat. Δοκεῖ οἱ Mosqu. [o] Δείταις *Gr.* [p] Κατὰ τὰ *Dan. Gr.* Mox δικάσ. Bas. et c. 80. init. ἐγίνητο Mosqu. [q] Παρὰ Ἀθ. *Gr.* Mosqu. [r] Sc. τὴν ἄκραν τὴν ἐν τῇ Ἐπιδαυρίᾳ ἐξειργασμένην· vel τὰ τειχίσματα, quæ paullo infra τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος appellat. *Huds.* [s] Τῷ *Gr.* Aug. [t] Μὴ δὲ *Cass.* Aug. [u] Καὶ deest *C.* [x] Τὸ ἀρχαῖον *Ar. C.* Vide *Herodotum* lib. 8. c. 137. *Huds.* Τὸ ἀρχαῖον *Cass. Gr.* Aug.

Si quæ vero controversiæ ortæ fuerint inter aliquas *socias* civitates, vel earum, quæ sunt intra Peloponnesum, vel earum, quæ sunt extra, aut de *agri* finibus, aut aliqua alia de re, disceptetur, *et istæ controversiæ judicio dirimantur.* si qua autem socialis civitas cum alia contendat, *ei liceat* ad civitatem *aliquam* ire, *ejusque arbitrio suam controversiam permittere,* quamcunque utrisque civitatibus æquam esse judicaverit. Civibus autem jus patrio ritu dicatur.

80. Hæc igitur fœdera, atque hæc societas inita fuit, et quæcunque alteri alterorum bello *occupaverant, alteri alteris restituerunt,* aut si quid aliud habebant, diluerunt. Jamque communiter res administrantes, decreverunt caduceatorem, et legationem ab Atheniensibus non recipiendam, nisi ex Peloponneso excederent, relictis munitionibus, *quas in agro Epidaurio fecerant:* neque cum ullo compositionem faciendam, aut bellum gerendum, nisi communiter. Et cum alia impetu quodam animi administrabant, tum etiam utrique legatos in Thraciam, et ad Perdiccam miserunt, eique persuaserunt, ut societatem jurejurando interposito secum iniret. Non tamen statim ab Atheniensibus defecit: sed in animo habebat, quod et Argivos *jam defecisse* videret. Erat autem et ipse antiquitus ex Argivorum

θεῦσι τούς τε παλαιοὺς ὅρκους ἀνενεώσαντο, καὶ ἄλλες ὤμοσαν. ἔπεμψαν δὲ καὶ παρὰ τοὺς Ἀθηναίους οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις, τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος κελεύοντες ἐκλιπεῖν. [y] οἱ δ᾽ ὁρῶντες [z] ὀλίγοι πρὸς πλείους ὄντας τοὺς ξυμφύλακας, ἔπεμψαν Δημοσθένην, τοὺς σφετέρους ἐξάξοντα. ὁ δὲ, ἀφικόμενος, καὶ ἀγῶνά τινα [a] πρόφασιν γυμνικὸν ἔξω τοῦ φρουρίου ποιήσας, ὡς ἐξῆλθε [b] τὸ ἄλλο φρούριον, [c] ἀπέκλεισε τὰς πύλας. καὶ ὕστερον Ἐπιδαυρίοις ἀνανεωσάμενοι τὰς σπονδὰς αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέδοσαν τὸ τείχισμα.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

πα΄. Μετὰ δὲ τὴν [d] τῶν Ἀργείων ἀπόστασιν ἐκ τῆς [e] ξυμμαχίας, καὶ οἱ [f] Μαντινῆς, τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχοντες, ἔπειτ᾽ οὐ δυνάμενοι ἄνευ [g] τῶν Ἀργείων, ξυνέβησαν καὶ αὐτοὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφεῖσαν τῶν πόλεων. καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι, χίλιοι ἑκάτεροι, [h] ξυστρατεύσαντες, [i] τά τ᾽ ἐν Σικυῶνι ἐς ὀλίγους μᾶλλον κατέστησαν αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι

[y] Hoc in loco ὄντες subaudiendum relinqui videtur: quod propter sequens ὄντας reticetur, quum tamen potuisset contra hic omitti ὄντας, si illic ὄντες positum fuisset. Verum illud tamquam a Scriptore καινοπρεπείας ubique affectatore accipiendum est. Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 164. *Huds.* [z] Ὀλίγους *Cl.* [a] Id est: προφάσεως χάριν· dictum est enim appositive, causam speciosam ut prætexeret. *Æ. Port.* [b] Τὸ ἄλλο φρουρικὸν *Marg. Cam: Gr.* ita etiam in *Cod. Ar.* ex alicujus emendatione. Τὸ ἄλλο φρουρικὸν pro ἡ ἄλλη φρουρά· paullo enim ante locum significabat τὸ φρούριον. *Æ. Port.* [c] Ἀπέκλησε *Gr. Cass.* a prima manu; emendatum erat ἀπέκλεισε. Ἀπέκλησε Aug. [d] Τῶν omittunt *Ar. C.* [e] Ξυμμαχίας *Reg.* [f] Μαντινεῖς *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass. Gr.* [g] Τῶν deest *Ar.* [h] Ξυνστρατεύσαντες *Gr.* [i] Τὰ ἐν Σικυῶνι *Gr.*

urbe profectus. Præterea vetustum jusjurandum cum Chalcidensibus renovarunt, et aliud jurarunt. Argivi etiam legatos ad Athenienses miserunt, imperantes, ut munitionem in agro Epidaurio factam relinquerent. Illi vero, cum animadverterent, suos *milites* paucos esse, præ cæteris præsidiariis militibus, qui in eodem loco erant, quorum numerus major erat, Demosthenem *eo* miserunt, ut suos *illinc* educeret. Ille vero, cum *illuc* pervenisset, et quoddam gymnicum certamen extra munitionem illam se editurum simulasset, simul ac alterum præsidium egressum est, portas clausit. Postea vero Athenienses ipsi, fœdere *cum Argivis* renovato, munitionem illam Epidauriis restituerunt.

81. Post Argivorum defectionem ab *Atheniensium* societate factam, Mantinei quoque, quamvis primo quidem *paci* restitissent, deinde tamen, quod *Lacedæmoniis* sine Argivis *resistere* non possent, et ipsi compositionem cum Lacedæmoniis fecerunt, et civitatum, *quas in sua potestate habebant*, imperium dimiserunt. Lacedæmonii autem et Argivi cum mille *de suis* utrique communem expeditionem susceperunt, et Sicyone statum popularem ipsi Lacedæmonii *eo* profecti in paucorum

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336.

[k] ἐλθόντες, καὶ μετ' ἐκεῖνα [l] ξυναμφότερα, ἤδη καὶ τὸν ἐν Ἄργει δῆμον κατέλυσαν· καὶ [m] ὀλιγαρχία ἐπιτηδεία τοῖς Λακεδαιμονίοις κατέστη. καὶ πρὸς ἔαρ [n] ἤδη ταῦτα ἦν, τοῦ χειμῶνος λήγοντος· καὶ τέταρτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Bell. Pelop. an. 15. Olymp. 90. 3/4. U. C. Varr. 33 7/8. Post Apr. 2.

πβʹ. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, [o] Δικτιδιῆς τε οἱ ἐν Ἄθῳ ἀπέστησαν Ἀθηναίων πρὸς Χαλκιδέας, καὶ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐν Ἀχαΐᾳ, οὐκ ἐπιτηδείως πρότερον ἔχοντα, καθίσταντο. καὶ Ἀργείων ὁ δῆμος, κατ' ὀλίγον ξυνιστάμενός τε, καὶ ἀναθαρσήσας, ἐπέθεντο τοῖς ὀλίγοις, τηρήσαντες αὐτὰς τὰς [p] γυμνοπαιδίας τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ μάχης γενομένης ἐν τῇ πόλει, ἐπεκράτησεν ὁ δῆμος· καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἐξήλασεν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἕως μὲν αὐτοὺς μετεπέμποντο οἱ φίλοι, οὐκ ἦλθον ἐκ πλείονος· [q] ἀναβαλλόμενοι δὲ τὰς γυμνοπαιδίας, ἐβοήθουν. καὶ ἐν Τεγέᾳ

[k] Οἱ ἐλθόντες *Gr.* [l] Ξυναμφότεροι *Ar. Gr.* atque ita legendum esse docuit *Fr. Port.* ut opponatur τῷ αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι. *Huds.* [m] *Aristot.* Polit. l. 5. c. 4. et *Diodor. Sic.* l. 12. mille illos delectos, de quibus in pugna prius audivimus, imperium arripuisse scribunt. *Huds.* [n] Ταῦτα ἤδη *Reg.* [o] Δικτιδιεῖς *Ar. C.* Δικτυδιῆς *Marg.* 1. Διῆς *Marg.* 2. *Gr. Ald. Flor. Bas.* Aug. quam lectionem retinendam censet *Æ. Port.* Διεῖς *Cl.* Δικτυεῖς Mosqu. et super εῖς scr. διη. Διῆς *Reg. Cass.* Δικτυδιεῖς *Dan.* [p] Γυμνοπαιδίαι (teste *Pausania* in Laconicis) gymnici puerorum ludi maxime solennes, in quibus puberes Apollini choros agitabant. Vide *Meursii* Orchestram, p. 11. *Huds.* Γυμνοπαιδιὰς hic et infra bis *Reg.* Aug. [q] Ἀναβαλόμενοι *Cass.* Aug. et mox οὐκ ἔτι. Paullo post πυθόμενοι Mosqu.

dominatum * magna ex parte converterunt; et post hæc utrique, popularem dominatum, qui Argis erat, sustulerunt; et paucorum dominatus Lacedæmoniorum reipublicæ congruens *ibi* constitutus fuit. Atque hæc sub extremam hyemem, vere jam appropinquante, gesta sunt; et decimus quartus hujus belli annus excessit.

82. Insequenti vere, Dictidienses, qui in Atho habitant, ab Atheniensibus ad Chalcidenses desciverunt; et Lacedæmonii in Achaia res, quæ prius *ipsis* amicæ non erant, constituerunt. Et Argiva plebs concilia paulatim habens, et animis resumtis, paucos, *qui res administrabant*, aggressa est, observato illo ipso tempore, quo Lacedæmonii gymnicos puerorum ludos faciebant. prælioque intra urbem commisso, plebs vicit: et alios quidem interfecit, alios vero expulit. † Lacedæmonii vero, cum multo ante, *quam prælium committeretur*, amici, *qui Argis erant*, ipsos accersivissent, *ad eos tamen tunc* non iverunt: sed *postea* dilato certamine puerorum, quos nudos exercebant, in viam se dederunt, ut opem ipsis ferrent. At cum Tegeæ audissent, paucorum statum supera-

* Μᾶλλον cum Λακεδαιμόνιοι jungit *Valla.* Huds.

† Lacedæmonii, dum a sociis accerserentur, aliquandiu ire supersederunt, dilato etc. *Valla.* Ἐκ πλείονος cum μετεπέμποντο conjungit *Æ. Port.* Idem.

πυθόμενοι, ὅτι νενίκηνται οἱ ὀλίγοι, προελθεῖν μὲν ἐκέτι ἠθέλησαν, δεομένων τῶν διαπεφευγότων· ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπ' οἴκου, [r] τὰς γυμνοπαιδίας ἦγον. καὶ ὕστερον, ἐλθόντων πρέσβεων ἀπό τε τῶν ἐν τῇ πόλει [s] ἀγγέλων, καὶ τῶν ἔξω Ἀργείων, παρόντων τε τῶν ξυμμάχων, καὶ ῥηθέντων πολλῶν ἀφ' ἑκατέρων, ἔγνωσαν μὲν ἀδικεῖν τὲς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς στρατεύειν ἐς Ἄργος· διατριβαὶ [t] δὲ καὶ μελλήσεις ἐγίγνοντο. ὁ [u] δὲ δῆμος τῶν Ἀργείων ἐν τέτῳ, φοβούμενος τοὺς Λακεδαιμονίες, καὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν πάλιν προσαγόμενός τε, καὶ νομίζων μέγιστον ἂν σφᾶς ὠφελήσειν, τειχίζει μακρὰ τείχη [x] ἐς θάλασσαν, ὅπως, ἢν τῆς γῆς εἴργωνται, ἡ κατὰ θάλασσαν σφᾶς μετὰ τῶν Ἀθηναίων [y] ἐπαγωγὴ τῶν ἐπιτηδείων [z] ὠφελῇ. ξυνῄδεσαν δὲ τὸν τειχισμὸν καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ τινὲς πόλεων. καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι πανδημεὶ, καὶ αὐτοὶ, καὶ γυναῖκες, καὶ οἰκέται ἐτείχιζον· καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν αὐτοῖς ἦλθον τέκτονες καὶ λιθουργοί· καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Bell. Pelop. an. 15. Olymp. 90. ½. U.C. Varr. 33⅞.

πγ'. [a] Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι, ὡς ἤσθοντο τειχιζόντων, ἐστράτευσαν ἐς τὸ Ἄργος,

[r] Τῆς *Dan.* Antea δ' ἐπ' οἰκ. Mosqu. [s] Ἀγγέλων delendum censent *F.* et *Æ. Port.* utpote e margine in Librum intrusum. *Huds.* [t] Δὲ deest *C.* Mox μελλήσεις Mosqu. [u] Δὲ abest a *Reg.* [x] Πρὸς θάλ. *Reg.* [y] Ita a manu recenti pro ἐπαγωγῇ *Cass.* [z] Ὠφελεῖ *Reg.* [a] Τοῦ δὲ γιγνομένου χειμῶνος *Ar.* Mox ante ἤσθ. Aug. superscr. ὡς a m. rec.

tum, ulterius progredi noluerunt, quamvis illi, qui effugerant, *ipsos* orarent: sed domum reversi, gymnicum puerorum certamen peregerunt. Postea vero, cum legati tam ab Argivis, qui in urbe erant, quam ab illis, qui exsulabant, *missi* venissent, cumque præsentibus sociis multa ab utrisque dicta fuissent, *Lacedæmonii* pronuntiarunt quidem, illos, qui in urbe erant, injuste fecisse, et cum exercitu Argos sibi petendum censuerunt: sed moræ et cunctationes interpositæ fuerunt. Interea vero populus Argivus Lacedæmonios metuens, et Atheniensium societatem rursus sibi concilians, et existimans, se maximam utilitatem ex ea percepturum, longos ad mare usque muros duxit, ut, si terra prohiberentur, Atheniensium auxiliis adjuvarentur ad commeatus *in urbem* mari invehendos. Horum autem murorum *ab Argivis* exstructorum nonnullæ etiam Peloponnesi civitates consciæ fuerunt. Quicquid autem hominum Argis erat, viri, mulieres, et servi, in his exstruendis occupatum fuit. Et fabri, et lapicidæ Athenis ad ipsos venerunt. Et hæc æstas excessit.

83. Insequenti hyeme Lacedæmonii, cum muros *ab Argivis* exstrui intellexissent, expeditionem adversus Argivos susceperunt, cum ipsi, tum

Bell. Pelop. an. 15. Olymp. 90. 4. U. C. Varr. 337. Post Sept. 26.

αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι, πλὴν Κορινθίων. ὑπῆρχε δέ τι αὐτοῖς καὶ ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν πρασσόμενον. ἦγε δὲ τὴν στρατιὰν Ἆγις ὁ Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ τὰ μὲν ἐκ τῆς πόλεως δοκοῦντα προϋπάρχειν, οὐ [b] προὐχώρησεν ἔτι· τὰ δὲ οἰκοδομούμενα τείχη ἑλόντες καὶ καταβαλόντες, καὶ [c] Ὑσιάς, χωρίον τῆς Ἀργείας, λαβόντες, καὶ τοὺς ἐλευθέρους ἅπαντας, οὓς ἔλαβον, ἀποκτείναντες, ἀνεχώρησαν, καὶ

Nov.

διελύθησαν κατὰ πόλεις. ἐστράτευσαν δὲ [d] μετὰ τοῦτο καὶ Ἀργεῖοι ἐς τὴν [e] Φλιασίαν· καὶ δῃώσαντες ἀπῆλθον, ὅτι σφῶν τοὺς φυγάδας [f] ἀπεδέχοντο. οἱ γὰρ πολλοὶ αὐτῶν ἐνταῦθα κατῴκηντο.

Bell. Pelop. an. 15. Olymp. 90. 4. U. C. Varr. 338. Inter Jan. et Mart. 22.

[g] κατέκλεισαν δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Μακεδονίας Ἀθηναῖοι Περδίκκαν, [h] ἐπικαλοῦντες τήν τε πρὸς Ἀργείους καὶ Λακεδαιμονίους γενομένην ξυνωμοσίαν, καὶ ὅτι, [i] παρασκευασαμένων αὐτῶν στρατιὰν ἄγειν ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης, καὶ Ἀμφίπολιν, Νικίου τοῦ Νικηράτου στρατηγοῦντος, ἔψευστο τὴν ξυμμαχίαν, καὶ ἡ στρατιὰ μάλιστα διελύθη ἐκείνου ἀπάραντος. πολέμιος οὖν ἦν.

[b] Προσεχώρησεν *Cl.* [c] Ὑσσίας Aug. Ὑσίας χωρίω *Ar. C.* Ὑσιαὶ κώμη Ἀργείας apud *Stephanum Byzant.* et *Strabonem*. Supra p. 161. Ὑσίας invenimus, sed in Bœotia sitas. *Huds.* [d] Μετατοῦτο *Ald. Flor. Bas. Reg.* [e] Φλιασιάν *Reg.* ια suprascr. a m. 2. Mosqu. [f] Ὑπεδέχοντο *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [g] Κατέκλησαν *Gr. Reg. Cass.* Aug. [h] Καὶ ἐπικαλοῦντες *Ar. C. Dan.* Mosqu. [i] Παρασκευασμένων *Gr.*

socii, præter Corinthios. * Nam nescio quid ipsis jampridem Argis in ipsa urbe struebatur. Agis vero Archidami *filius* Lacedæmoniorum rex exercitum ducebat. Verum illæ quidem res, quæ in urbe jam præparatæ esse videbantur, nequaquam *ipsis* successerunt: sed muros, qui adhuc ædificabantur, ceperunt et diruerunt. Item Hysias *agri* Argivi oppidum ceperunt; ac ingenuis omnibus, quos ceperunt, interfectis abierunt, et in suam quique civitatem se receperunt. Post hæc et Argivi copias in *agrum* Phliasium duxerunt, eoque vastato abierunt, quia suos exsules receperant. Illic enim eorum plerique domicilium habebant. Eadem hyeme Athenienses Perdiccam usu maris in Macedonia intercluserunt, crimini dantes, tum quod cum Argivis atque Lacedæmoniis societatem jurejurando interposito fecisset, tum quod exercitu ab ipsis præparato, quem ducerent adversus Chalcidenses, qui sunt in Thracia, et Amphipolin, Nicia Nicerati *filio* duce, societatem fefellisset, tum etiam quod exercitus ille potissimum propter ipsum, qui discesserat, dissipatus fuisset. His igitur de causis erat hostis. Atque

* *Vel,* erant autem Argis, qui illorum nomine aliquid molirentur. Huds.

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. $\frac{90}{91}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. $33\frac{8}{9}$. A Mart. 22.

καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα [k] οὕτω· καὶ πέμπτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

πδ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους [l] Ἀλκιβιάδης τε πλεύσας ἐς Ἄργος ναυσὶν εἴκοσιν, Ἀργείων τοὺς δοκοῦντας ἔτι ὑπόπτους εἶναι, [m] καὶ τὰ Λακεδαιμονίων φρονεῖν, ἔλαβε τριακοσίους ἄνδρας· καὶ κατέθεντο αὐτοὺς Ἀθηναῖοι ἐς τὰς ἐγγὺς νήσους, ὧν ἦρχον. καὶ ἐπὶ Μῆλον τὴν νῆσον Ἀθηναῖοι ἐστράτευσαν ναυσὶν, ἑαυτῶν μὲν τριάκοντα, Χίαις [n] δὲ ἓξ, [o] Λεσβίαιν δὲ δυοῖν, καὶ ὁπλίταις, ἑαυτῶν μὲν διακοσίοις καὶ χιλίοις, καὶ τοξόταις τριακοσίοις, καὶ ἱπποτοξόταις [p] εἴκοσι, τῶν δὲ ξυμμάχων καὶ νησιωτῶν ὁπλίταις μάλιστα πεντακοσίοις καὶ χιλίοις. οἱ δὲ Μήλιοι Λακεδαιμονίων μὲν εἰσὶν ἄποικοι, τῶν δ' Ἀθηναίων οὐκ ἤθελον ὑπακούειν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι νησιῶται. ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον [q] οὐδετέρων ὄντες, ἡσύχαζον, ἔπειτα, ὡς αὐτοὺς ἠνάγκαζον οἱ Ἀθηναῖοι δῃοῦντες τὴν γῆν, ἐς πόλεμον φανερὸν κατέστησαν. στρατοπεδευσάμενοι οὖν [r] ἐς τὴν γῆν αὐτῶν τῇ παρασκευῇ ταύτῃ οἱ στρατηγοὶ [s] Κλεομήδης τε ὁ Λυκομήδους καὶ Τισίας ὁ Τισιμάχου, πρὶν ἀδικεῖν τι τῆς

[k] Οὕτως *Gr.* Οὗτος *Reg. Cass.* Aug. a corr. pro οὕτως. Οὗτος Mosqu. [l] Ὁ Ἀλκιβιάδης *Gr.* Mox εἰς et εἴκοσι Mosqu. [m] Καὶ τοὺς Λακεδαιμονίων φρουροὺς ἔλαβε *Ar. C.* Vulgaris lectio in margine *Cod. Ar.* reponitur. *Huds. Dan.* [n] Δὲ non est in *Reg. Cass. Gr.* Aug. [o] Λεσβίαις *Gr. Cl. Reg. Cass.* Aug. [p] Εἴκοσιν *Cass.* [q] Μεθ' ἑτέρων *Marg.* Οὐδ' ἑτέρων *Gr.* lectionem marginis adnotat etiam *Schol.* vulgatus. in *Schol. Cass.* non legitur. [r] Αὐτῶν ἐς τὴν γῆν *Gr.* Εἰς τ. γ. ἀ. *Reg.* [s] Κλεομίδης et Λυκομίδους *Reg.*

hæc hyems sic exiit: et quintusdecimus hujus belli annus excessit.

84. Insequentis æstatis initio Alcibiades cum viginti navibus Argos trajiciens, trecentos Argivos, qui suspecti erant, et cum Lacedæmoniis sentire videbantur, comprehendit. Athenienses autem ipsos deposuerunt in proximis insulis, quibus imperabant. Iidem adversus Melum insulam navigaverunt cum triginta suis navibus, et sex Chiis, et duabus Lesbiis; et cum mille et ducentis gravis armaturæ militibus, et trecentis sagittariis, et viginti hippotoxotis, qui omnes erant nominis Attici; et cum sociorum, ac illorum, qui insulas incolebant, ferme mille, et quingentorum armatorum manu. Melii autem sunt illi quidem Lacedæmoniorum coloni: sed Atheniensibus parere nolebant, ut cæteri insularum incolæ. Verum initio quidem, quod in partibus non essent, quiescebant; postea vero, cum Athenienses ipsos coëgissent, quod agrum *ipsorum* vastarent, bellum aperte gerere cœperunt. Cum igitur *Atheniensium* duces, Cleomedes Lycomedis et Tisias Tisimachi *filius*,

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. $\frac{90.4}{91.1}$ U. C. Varr. 33$\frac{8}{9}$.

γῆς, λόγους πρῶτον ποιησομένους ἔπεμψαν πρέσβεις. οὓς οἱ Μήλιοι πρὸς μὲν τὸ πλῆθος οὐκ ἤγαγον, ἐν δὲ ταῖς ἀρχαῖς καὶ τοῖς ὀλίγοις λέγειν ἐκέλευον, περὶ ὧν ἥκουσιν. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ἔλεγον τοιάδε.

πε'. ΑΘ. "ΕΠΕΙΔΗ οὐ πρὸς τὸ πλῆθος οἱ λόγοι γίγνονται, ὅπως [t] δὴ μὴ ξυνεχεῖ ῥήσει οἱ πολλοὶ ἐπαγωγὰ καὶ [u] ἀνέλεγκτα [x] ἐσάπαξ ἀκούσαντες ἡμῶν, ἀπατηθῶσι ([y] γιγνώσκομεν γὰρ, ὅτι τοῦτο φρονεῖ [z] ὑμῶν ἡ ἐς τοὺς ὀλίγους ἀγωγὴ) ὑμεῖς οἱ καθήμενοι ἔτι ἀσφαλέστερον [a] ποιήσατε. [b] καθ' ἕκαστον γὰρ καὶ μηδ' ὑμεῖς [c] ἑνὶ λόγῳ, ἀλλὰ πρὸς τὸ μὴ δοκοῦν ἐπιτηδείως λέγεσθαι εὐθὺς ὑπολαμβάνοντες, κρίνετε. καὶ πρῶτον, εἰ [d] ἀρέσκει ὡς λέγομεν, εἴπατε." οἱ δὲ τῶν Μηλίων ξύνεδροι ἀπεκρίναντο.

πϛ'. ΜΗΛ. "Ἡ μὲν ἐπιείκεια τοῦ διδάσκειν [e] καθ' ἡσυχίαν ἀλλήλους, οὐ ψέγεται· [f] τὰ δὲ τοῦ πολέμου, παρόντα ἤδη, καὶ οὐ μέλλοντα, διαφέροντα

[t] Δὴ omittunt *Ar. C. Dan.* Mox ῥήσεις Mosqu. [u] Ἀνέλεκτα *Reg.* Mosqu. Aug. [x] Ἐς ἅπαξ *Cass. Gr.* [y] Γινώσκομεν *Reg. Cass.* Aug. [z] Ἡμῶν *Ar.* et *Dionys. Halic.* locum citans. *Huds.* [a] Ποιήσετε *Dionys. Halicarn.* [b] Καθέκαστον *Reg. Cass.* Aug. [c] Ἐν ὀλίγῳ Aug. *Marg. Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas.* et *Dionys. Halicarn. Reg. Cass.* et uterque in margine manu recenti γρ. ἑνὶ λόγῳ. [d] Ἀρέσκοι *Ar. C. Bar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Mox in ἀπεκρίναντο alterum ν. videtur a m. 2. scr. A. [e] Præscriptt. Μήλ. et Ἀθην. perpetuo abs. Mosqu. Καθησυχίαν *Cass.* Aug. [f] Τὰ τοῦ πολέμου pro ὁ πόλεμος. Perinde est ac si dixisset, ὁ δὲ πόλεμος, παρὼν ἤδη καὶ οὐ μέλλων, διαφέρων αὐτοῦ φαίνεται. Vide *Stephani* Append. ad scripta al. de Dial. Att. p. 178. *Huds.*

cum hoc apparatu castra in ipsorum agro posuissent, antequam ullo maleficio agrum afficerent, legatos ad colloquia *cum Meliis* habenda miserunt. Quos Melii ad populum quidem non produxerunt: sed apud Magistratus, et apud paucos ea dicere jusserunt, quorum causa venissent. Atheniensium vero legati hæc verba fecerunt.

85. ATH. "QUONIAM non apud populum verba *a nobis* fiunt, ne multitudo, si nos perpetua oratione utamur, et verba ad animos alliciendos apta, et quæ a nemine refelli queant, faciamus, nobis semel auditis decipiatur (intelligimus enim nos ad paucos eo consilio *nunc* a vobis adductos fuisse,) vos *igitur*, qui estis in isto consessu, *hoc vestrum consilium* tutius reddite, *magisque constabilite:* et ne vos quidem perpetua oratione utamini; sed ad singula, quæ non opportune *a nobis* dici videbuntur, continuo judicantes respondete. ac primum quidem declarate, an *vobis* placeat *facere*, ut dicimus." Meliorum vero consessus respondit.

86. MEL. "Æquitas quidem, qua homines se mutuo verbis pacificis docent, non vituperatur: sed bellum, quod jam præsens est, non autem futurum, ab hac re videtur differre.

αὐτοῦ φαίνεται. ὁρῶμεν γὰρ αὐτούς τε κριτὰς ἥκοντας ὑμᾶς τῶν λεχθησομένων, καὶ τὴν τελευτὴν ἐξ αὐτοῦ, κατὰ τὸ εἰκὸς, [g] περιγιγνομένοις μὲν τῷ δικαίῳ, καὶ [h] δι' αὐτὸ μὴ ἐνδοῦσι, πόλεμον ἡμῖν φέρουσαν, πεισθεῖσι δὲ, δουλείαν. Bell. Pelop. an. 16. Olymp. $\frac{90}{91}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. $33\frac{8}{9}$.

πζ'. ΑΘ. "Εἰ μὲν τοίνυν ὑπονοίας τῶν μελλόντων λογιούμενοι, ἢ ἄλλο τι, ξυνήκετε, ἢ ἐκ τῶν παρόντων, καὶ ὧν ὁρᾶτε, περὶ σωτηρίας [i] βουλεύσοντες τῇ πόλει, παυοίμεθ' ἄν· εἰ δ' [k] ἐπὶ τοῦτο, λέγοιμεν ἄν.

πη'. ΜΗΛ. "Εἰκὸς μὲν καὶ [l] ξυγγνώμη, ἐν τῷ τοιῷδε καθεστῶτας, ἐπὶ πολλὰ καὶ λέγοντας καὶ δοκοῦντας τρέπεσθαι· ἡ μέντοι ξύνοδος καὶ περὶ σωτηρίας ἥδε πάρεστι, καὶ ὁ λόγος, ᾧ [m] προκαλεῖσθε τρόπῳ, εἰ δοκεῖ, γιγνέσθω.

πθ'. ΑΘ. "Ἡμεῖς τοίνυν οὔτε αὐτοὶ μετ' ὀνομάτων καλῶν, ὡς ἢ δικαίως, τὸν Μῆδον καταλύσαντες, ἄρχομεν, ἢ ἀδικούμενοι νῦν ἐπεξερχόμεθα, λόγων μῆκος ἄπιστον παρέξομεν· οὔθ' ὑμᾶς ἀξιοῦμεν, ἢ, ὅτι, Λακεδαιμονίων ἄποικοι ὄντες, οὐ ξυνεστρατεύσατε, ἢ ὡς ἡμᾶς οὐδὲν [n] ἠδικήκατε, λέγοντας, [o] οἴεσθαι πείσειν·

[g] Περιγιγνομένοις pro vulg. περιγιγν. *Gr.* Περιγενομένοις Aug. [h] Διαυτὸ *Cass.* Aug. [i] Βουλεύσαντες *Dionys. Halicarn. Reg. Cass. Dan.* Aug. [k] Ἐπὶ τούτῳ malit *Sylburgius. Huds.* [l] Ξυγγνώμην *Reg. Cass.* [m] Προκαλεῖσθαι *Reg.* Mox ᾗ δοκεῖ Mosqu. Paullo post c. 89. ἐπεξερχόμ. Mosqu. et mox λόγῳ p. λόγων. [n] Ἠδικήσατε *Dan.* [o] Οἴεσθε *Gr. Ald. Flor. Bas.*

Videmus enim vos eorum, quæ dicentur, judices venisse, et (ut verisimile est) hujus colloquii exitum, si jure quidem *vobis* superiores fuerimus, et propterea *vobis* non cesserimus, bellum nobis allaturum: si vero *verbis vestris* adducti fuerimus, servitutem.

87. Ath. "Si igitur rerum futurarum suspiciones, aut aliquid aliud enumeraturi convenistis *potius*, quam propter ea, quæ sunt præsentia, et quæ cernitis, de *vestræ* civitatis salute consultaturi, finem dicendi faciemus: sin ad hoc venistis, loquemur.

88. Mel. "Rationi quidem consentaneum, veniaque dignum est, homines, qui in hujusmodi rerum statu sunt constituti, in varias partes se vertere, et multa dicere, atque suspicari. Hic tamen conventus institutus est de salute *nostræ civitatis*. Quare colloquium *eo* modo, quo *nos ipsi* provocastis, si placet, fiat.

89. Ath. "Neque igitur nos ipsi speciosis nominibus utentes longam ac incredibilem orationem afferemus, ut probemus vel imperium jure partum a nobis obtineri, quod Medum debellarimus, vel *nos a vobis* injuste lacessitos *nostras injurias* nunc persequi. Neque censemus vobis existimandum, fore, ut dicendo nobis persuadeatis, vel vos nobiscum non militasse, quod essetis Lacedæmoniorum coloni, vel vos nullam injuriam nobis fecisse. Sed *potius petimus a vo-*

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 90. 4. U. C. Varr. 338.

τὰ [p] δυνατὰ δ' ἐξ ὧν ἑκάτεροι ἀληθῶς φρονοῦμεν, [q] διαπράσσεσθαι, ἐπισταμένους [r] πρὸς εἰδότας, ὅτι δίκαια μὲν ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ λόγῳ ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης [s] κρίνεται, δυνατὰ δὲ οἱ προὔχοντες [t] πράσσουσι, καὶ οἱ ἀσθενεῖς ξυγχωροῦσι.

ϛ'. ΜΗΛ. "Ἡ μὲν δὴ νομίζομέν γε χρήσιμον, (ἀνάγκη γὰρ, ἐπειδὴ [u] ὑμεῖς οὕτω, παρὰ τὸ δίκαιον, τὸ ξυμφέρον λέγειν ὑπέθεσθε·) μὴ καταλύειν [x] ἡμᾶς τὸ κοινὸν ἀγαθὸν, ἀλλὰ τῷ ἀεὶ ἐν κινδύνῳ [y] γιγνομένῳ εἶναι τὰ εἰκότα [z] καὶ δίκαια, [a] καί τι καὶ [b] ἐκτὸς τοῦ ἀκριβοῦς [c] πείσοντά τινα ὠφεληθῆναι. καὶ πρὸς ὑμῶν οὐχ ἧσσον τοῦτο, ὅσῳ καὶ ἐπὶ μεγίστῃ τιμωρίᾳ, σφαλέντες ἂν, τοῖς ἄλλοις παράδειγμα γένοισθε.

ϛα'. ΑΘ. "Ἡμεῖς δὲ τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, ἢν καὶ [d] παυσθῇ, οὐκ ἀθυμοῦμεν τὴν τελευτήν. οὐ γὰρ οἱ

[p] Δυνατὰ ἐξ *Dan.* [q] Διαπράττεσθαι *Cl.* Aug. *Cass.* [r] Προσειδότας *Reg. Cass.* Aug. [s] Κρίνεται deest *Reg.* [t] Πράσσουσιν *Gr.* Aug. et mox ξυγχωροῦσιν *Reg. Cass. Gr.* Aug. Mox ἢ μὲν δὴ *Gr.* Ἡμεῖς δὴ in marg. *Cass.* [u] Ἡμεῖς *Reg.* [x] Ὑμᾶς *Cass.* Aug. Mox τῷ ἀεὶ Mosqu. [y] Γενομένῳ *Ar. C. Dan.* Mosqu. [z] Καὶ deest *Reg. Cass.* Aug. [a] Καί τοι *Reg.* [b] Ἐντὸς *Marg. Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [c] Πείσαντά τινα *Ar. C.* atque ita legendum esse monuit *Fr. Port. Huds.* [d] Παυθῇ *Ar. C.* et *Dionys. Halicarn.* locum citans. *Reg. Dan.* Mosqu.

bis, ut ex ea opinione, quam utrinque animo vere concepimus, *inter nos* ea transigantur, quæ fieri possunt: quia et vos, et nos æque scimus, de jure quidem inter homines oratione tunc disceptari, quum par est necessitas; illos vero, qui sunt potentiores, *per vim* facere quicquid possunt, et infirmiores concedere.

90. Mel. " Atqui utile censemus (necesse enim est, *nos quoque utilitatis mentionem facere*, quandoquidem vos ita, præterita æquitate, sermonem de utilitate instituistis) bonum, quod *omnibus* est commune, a nobis non everti: * sed *oportet* ei, qui semper in periculo versatur, res rationi consentaneas et æquas esse, quin etiam *oportet* quemlibet, si quid *alteri* persuaserit, omisso summo jure, *ex hac ratione, quam sequutus, cum altero ex æquo et bono egerit*, fructum aliquem percipere. Hoc autem eo magis e re vestra futurum est, quo etiam major *graviorque* pœna vos manet, si offenderitis, qua cæteris *mortalibus* exemplo eritis.

91. Ath. " Nos vero nostri imperii, etiam si deletum fuerit, finem non extimescimus. Neque enim,

* Sed homini, qui assiduo in periculo versatur, decorum atque æquum esse, ut, si quid alicui intra limites diligentiæ suadet, emolumentum id assequatur etc. *Valla.* Sed quemcunque in periculo versari contigerit, cum eo ex æquo et bono agere, ita ut possit cuilibet ea, qua usus fuerit, persuasio adjumento esse, summo jure omisso. Neque minus hoc vestra refert, sed eo magis quod post gravissimum *sumtum de nobis* supplicium, si qua offensio vobis contingat, exemplum aliis *similes de vobis pœnas sumendi* dederitis, *Steph.* Huds.

ἄρχοντες ἄλλων, ὥσπερ καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὗτοι δεινοὶ τοῖς νικηθεῖσιν. ἔστι δὲ οὐ πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμῖν ὁ ἀγὼν, ἀλλ' ἢν [e] οἵ ὑπήκοοί που τῶν ἀρξάντων, αὐτοὶ ἐπιθέμενοι, κρατήσωσι. καὶ περὶ μὲν τούτου [f] ἡμῖν ἀφείσθω κινδυνεύεσθαι. ὡς δὲ ἐπ' [g] ὠφελείᾳ τε πάρεσμεν τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ νῦν τοὺς λόγους ἐροῦμεν τῆς ὑμετέρας πόλεως, ταῦτα δηλώσομεν· βουλόμενοι ἀπόνως μὲν ὑμῶν ἄρξαι, [h] χρησίμως [i] δ' ὑμᾶς [k] ἀμφοτέροις σωθῆναι.

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. $\frac{90}{91}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. $33\frac{8}{9}$.

ϛβʹ. ΜΗΛ. "Καὶ πῶς χρήσιμον ἂν ξυμβαίη ἡμῖν δουλεῦσαι, ὥσπερ καὶ ὑμῖν ἄρξαι;

ϛγʹ. ΑΘ. "Ὅτι ὑμῖν μὲν, πρὸ τοῦ τὰ δεινότατα παθεῖν, ὑπακοῦσαι ἂν γένοιτο· ἡμεῖς δὲ, μὴ διαφθείραντες ὑμᾶς, κερδαίνοιμεν ἄν.

ϛδʹ. ΜΗΛ. "Ὥστε [l] δὲ, ἡσυχίαν ἄγοντας ἡμᾶς, φίλους μὲν εἶναι ἀντὶ πολεμίων, ξυμμάχους δὲ [m] μηδετέρων, οὐκ ἂν [n] δέξοισθε;

ϛεʹ. ΑΘ. "Οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμᾶς βλάπτει ἡ

[e] Οἵ omittunt *Cl.* Mosqu. [f] Ἡμῖν *Gr.* et infra fere semper. [g] Ὠφιλίᾳ *Gr.* [h] Χρησίμους *Reg.* [i] Δὲ ὑμᾶς *Gr.* [k] Ἀμφοτέρους *Reg.* Aug. et a prima manu *Cass.* deinde factum erat ἀμφοτέροις. Mox nomina Μήλ. et Ἀθην. Latine scr. Mosqu. [l] Δὲ abest a *Reg. Cass.* Aug. Mox ἀντι πολ. sine acc. sed separ. Mosqu. [m] Μηδ' ἑτέρων *Gr.* [n] Δέξησθε *Ar. C. Dan.* Antea οὐκὰν Aug.

qui aliis imperant, ut Lacedæmonii, ii *sunt* formidabiles victis. sed *in præsentia* cum Lacedæmoniis nullum nobis est certamen. * at *nunc illud scire volumus*, an illi, qui aliquo in loco aliorum imperio *ante* paruerint, cum ipsi *eos postea* aggressi fuerint, victoriam ab iis sint reportaturi, *ac imperium in eos habituri*. Sed hac quidem de re periclitari nobis permittatur. Illud vero declarabimus, nos jam *hic* adesse tum propagandi nostri imperii gratia, tum ut de vestræ civitatis salute verba faciamus. Nam vobis quidem sine molestia vestra imperare volumus; sed tamen vos e vestra nostraque re salvos esse cupimus.

92. Mel. "Sed qui fieri potest, ut ita nobis ex usu sit, servire, ut vobis, imperare?

93. Ath. "Quia vobis quidem continget, ut, antequam *mala* extrema patiamini, imperata faciatis; nos vero, vobis non interfectis, quæstum faciemus.

94. Mel. "† Verum nonne nos *ea conditione* recipietis, ut ab armis abstineamus, et pro hostibus amici *utrisque* simus; neutris vero socii?

95. Ath. "*Minime.* ‡ Neque enim

* Sed ne ii, qui subditi fuerint, insurgentes, eis, qui ipsis imperaverint, dominentur. *Steph.* Huds.

† Verum nonne contenti eritis etc. *Valla.* Nonne hoc sufficit vobis etc. *Steph.* Idem.

‡ Forsan, quæ uncis includuntur, rectius abesse debent. Idem.

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 90. 4. 91. 1. U. C. Varr. 338/9.

ἔχθρα ὑμῶν, ὅσον ἡ φιλία μὲν, ἀσθενείας, τὸ δὲ μῖσος, δυνάμεως παράδειγμα τοῖς ἀρχομένοις δηλούμενον.

ϛϛ'. ΜΗΛ. "Σκοποῦσι δ' ὑμῶν οὕτως οἱ ὑπήκοοι τὸ εἰκὸς, ὥστε [o] τούς τε μὴ προσήκοντας, καὶ ὅσοι, ἄποικοι ὄντες, οἱ πολλοὶ, καὶ ἀποστάντες τινὲς κεχείρωνται, ἐς τὸ αὐτὸ τιθέασι;

ϛζ'. ΑΘ. "Δικαιώματι γὰρ [p] οὐδετέρους ἐλλείπειν ἡγοῦνται, κατὰ δύναμιν δὲ, τοὺς μὲν περιγίγνεσθαι, ἡμᾶς δὲ φόβῳ οὐκ ἐπιέναι. ὥστε, ἔξω καὶ τοῦ πλεόνων ἄρξαι, καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἡμῖν διὰ τὸ καταστραφῆναι ἂν παράσχοιτε, ἄλλως τε καὶ νησιῶται [q] ναυτοκρατόρων, καὶ ἀσθενέστεροι ἑτέρων ὄντες, εἰ μὴ περιγένοισθε.

ϛη'. ΜΗΛ. "[r] Ἐν δ' ἐκείνῳ οὐ νομίζετε ἀσφάλειαν; (δεῖ γὰρ [s] αὖ καὶ ἐνταῦθα, ὥσπερ ὑμεῖς, τῶν δικαίων λόγων ἡμᾶς [t] ἐκβιβάσαντες, τῷ ὑμετέρῳ ξυμφόρῳ ὑπακούειν πείθετε, καὶ ἡμᾶς τὸ [u] ἡμῖν χρήσιμον διδάσκοντας, εἰ [x] τυγχάνοι καὶ ὑμῖν τὸ αὐτὸ ξυμβαί-

[o] Τούτους μὴ *Reg.* [p] Antea μὲν pro γὰρ Mosqu. et mox, καὶ ante κατὰ δύν. Μηδ' ἑτέρους *Cam.* Οὐδ' ἑτέρους *Gr.* [q] Antea ἄλλος τε καὶ ab al. m. in marg. Mosqu. Ναυκρατόρων *Marg. Ar. C. Cam. Gr. Cl.* Hic verborum ordo: νησιῶται ὄντες καὶ ἑτέρων ναυκρατόρων ἀσθενέστεροι etc. *Æ. Port.* Ναυκρατόρων *Reg. Cass. Dan.* Aug. [r] Ἐν δὲ ἐκ. *Gr.* Τί pro ἐν Mosqu. [s] Ἂν *Ar. C.* [t] Ἐκβιάσαντες *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [u] Ὑμῖν *Cl. Reg.* [x] Τυγχάνει *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. Aug. et hic mox ὅτ' ἄν. Mox ὑμῖν Mosqu.

vestra inimicitia tantum detrimentum nobis affert, quantum *amicitia. Nam* amicitia quidem *vestra* imbecillitatis *nostræ*, odium vero *vestrum* potentiæ *nostræ* manifestum argumentum *erit* illis, qui nostro imperio parent.

96. Mel. "Itane vero, qui vestro imperio sunt subjecti, perpendunt æquitatem, ut eodem loco habeant eos, qui nihil ad vos attinent, quo eos, qui, cum magna ex parte vestri coloni essent, et *eorum* nonnulli *a vobis* defecissent, subacti fuerunt?

97. Ath. "*Quidni?* Neutris enim deesse putant rationes, quibus suam causam tueantur: sed illos quidem, propter potentiam, *quam habent*, superstites esse: nos vero, præ metu *illos* non aggredi. Quare prætterquam quod imperium in plures obtinebimus, incolumitatem etiam *majorem* nobis præbebitis, si subacti fueritis, præsertim cum sitis insulani, et aliis, qui classe pollent, infirmiores, nisi *servitutis jugum, quod vobis imponere statuerunt, a vestris cervicibus repellatis, atque* superiores evadatis.

98. Mel. "In illa vero ratione, *qua vobis suademus, ut ab illis subigendis abstineatis, in quos nullum jus habetis,* nihil præsidii *vobis ad res vestras firmius tutandas* esse putatis? Oportet enim vicissim hic etiam (quemadmodum vos, qui ex juris disceptatione nos extrusistis, suadetis, ut vestræ utilitati morem gera-

νον, πειρᾶσθαι πείθειν.) ὅσοι γὰρ νῦν [y] μηδετέροις ξυμμαχοῦσι, πῶς οὐ πολεμώσεσθε αὐτοὺς, ὅταν, ἐς τάδε βλέψαντες, ἡγήσωνταί ποτε [z] ὑμᾶς καὶ ἐπὶ σφᾶς ἥξειν; κἀν τούτῳ τί ἄλλο ἢ τοὺς μὲν ὑπάρχοντας πολεμίους μεγαλύνετε, τοὺς δὲ [a] μηδὲ μελλήσοντας γενέσθαι, ἄκοντας ἐπάγεσθε;

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. $\frac{89}{90}.\frac{4}{1}$. U. C. Varr. $33\frac{8}{9}$.

ϛϑʹ. ΑΘ. "Οὐ γὰρ νομίζομεν ἡμῖν τούτους δεινοτέρους, ὅσοι, ἠπειρῶταί που ὄντες, τῷ ἐλευθέρῳ πολλὴν τὴν [b] διαμέλλησιν τῆς πρὸς ἡμᾶς φυλακῆς [c] ποιήσωνται, ἀλλὰ τοὺς νησιώτας τέ που ἀνάρκτους, ὥσπερ ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἤδη τῆς ἀρχῆς τῷ ἀναγκαίῳ παροξυνομένους. [d] οὗτοι γὰρ, πλεῖστ' ἂν τῷ ἀλογίστῳ ἐπιτρέψαντες, σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς [e] ἐς προὖπτον κίνδυνον καταστήσειαν.

ρʹ. ΜΗΛ. "Ἦπου ἄρα, εἰ τοσαύτην γε ὑμεῖς τε, μὴ [f] παυσθῆναι ἀρχῆς, καὶ οἱ δουλεύοντες ἤδη, ἀπαλλαγῆναι, τὴν παρακινδύνευσιν ποιοῦνται, ἡμῖν γε, τοῖς

[y] Μηδ' ἑτέροις *Gr.* [z] Ἡμᾶς *Ald. Flor. Bas. Reg.* Antea ἡγήσονται Mosqu. [a] Μὴ μελλήσοντας *Ar. C. Dan. Gr.* Μὴ δὲ μελλ. *Cass.* Μὴ δὲ Aug. [b] Μέλλησιν *Ar.* Ora codicis διαμέλλησιν. *Huds.* [c] Ποιήσονται *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [d] Οὗτοι γὰρ καὶ πλεῖστ' ἂν *Ar. C. Dan.* [e] Antea ὑμᾶς Mosqu. Εἰς *Reg.* [f] Παυθῆναι *Reg.* Παθῦναι Mosqu. qui et antea που p. ἤπου.

mus) *sic* nos quoque, docendo vos id, quod nobis est utile, si vobis etiam idem utile esse contingat, operam dare, ut *vobis* persuadeamus *quod nobis utile commodumque judicamus.* Quomodo enim hostes vobis non reddetis illos, quotquot in hoc bello neutras partes sequuntur, quum hæc, *quæ per vim contra nos facitis,* intuentes *atque considerantes,* vos contra se quoque aliquando venturos existimabunt? Hac vero ratione, quid aliud *facitis,* quam pristinos quidem hostes augetis, illos vero, qui ne unquam quidem *vobis hostes* esse statuerant, invitos *ad inimicitias suscipiendas* impellitis?

99. Ath. "*Hoc non timemus.* Neque enim magis pertimescendos nobis existimamus illos, quicunque usquam continentem incolentes, propter libertatem, *qua fruuntur,* * a nobis accurate sibi cavebunt, *nulloque bello a nobis lacessiti, libertatis studio, pacis commodis indulgebunt:* sed cum insularum incolas, qui usquam sunt, et qui nullius imperio parent, quemadmodum vos, *qui insulam incolitis, et nullius imperio paretis;* tum etiam illos, qui jam irritantur propter imperii necessitatem. Isti enim, inconsultis affectibus plurimum indulgentes, et se ipsos et nos in apertum periculum adducunt.

100. Mel. "Si igitur et vos, ne imperio spoliemini; et illi, qui *vestro imperio* serviunt, ut liberentur, tantum discrimen adeunt: profecto nobis, qui adhuc liberi sumus, magno

* Ita *Æ. Port.* qui τὴν διαμέλλησιν etc. idem valere censet ac μέλλουσιν ἀκριβῶς φυλάττεσθαι ἡμᾶς. Valde segnes et lenti ad se custodiendos a nobis futuri sunt etc. *Stephanus.* Huds.

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. $\frac{90}{91}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. 33$\frac{8}{9}$.

ἔτι ἐλευθέροις, πολλὴ κακότης καὶ [g] δειλία, μὴ πᾶν πρὸ τοῦ δουλεῦσαι ἐπεξελθεῖν.

ρα΄. ΑΘ. " Οὐκ, ἤν γε σωφρόνως βουλεύησθε. οὐ γὰρ περὶ ἀνδραγαθίας ὁ ἀγὼν ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν, μὴ αἰσχύνην ὄφλειν, περὶ δὲ σωτηρίας μᾶλλον ἡ βουλὴ, πρὸς τοὺς κρείσσονας πολλῷ [h] μὴ ἀνθίστασθαι.

ρβ΄. ΜΗΛ. " [i] Ἀλλ' ἐπιστάμεθα τὰ τῶν πολεμίων ἔστιν ὅτε [k] κοινοτέρας τὰς τύχας λαμβάνοντα, ἢ κατὰ τὸ διαφέρον ἑκατέρων πλῆθος. καὶ ἡμῖν τὸ μὲν εἶξαι εὐθὺς, ἀνέλπιστον· μετὰ δὲ τοῦ δρωμένου ἔτι καὶ στῆναι ἐλπὶς ὀρθῶς.

ργ΄. ΑΘ. " Ἐλπὶς δὲ, [l] κινδύνῳ παραμύθιον οὖσα, τοὺς μὲν ἀπὸ περιουσίας χρωμένους αὐτῇ, κἂν βλάψῃ, οὐ καθεῖλε· τοῖς [m] δ' ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον [n] ἀναρρίπτουσι (δάπανος γὰρ φύσει) ἅμα τε γιγνώσκεται σφαλέντων. καὶ, ἐν ὅτῳ [o] ἔτι φυλάξεταί τις αὐτὴν [p] γνωρισθεῖσαν, οὐκ ἐλλείπει. ὃ ὑμεῖς, ἀσθενεῖς τε καὶ ἐπὶ ῥοπῆς μιᾶς ὄντες, μὴ [q] βούλησθε παθεῖν, [r] μηδὲ

[g] Δουλεία *Dan.* [h] Sic ex emendatione *Reg.* a prima manu μᾶλλον ἵστασθαι. [i] Ἀλλὰ *Gr.* Mox πολέμων Mosqu. [k] Καινοτέρας *Dan. Stob.* Mosqu. [l] Κινδύνου *Marg.* [m] Δὲ ἐς Aug. Mosqu. *Ar. C.* et *Dionys. Halic. Huds.* Δὲ ἐσάπαν *Dionysius. Wass.* Δὲ ἐς ἅπαν *Reg. Cass. Dan. Stobæus.* [n] Ἀναῤῥιπτοῦσι more verborum circumflexorum. Ἀναῤῥίπτουσι *Dionys. Halic.* Mox *Idem* γινώσκεται. [o] Ἔτι non agnoscunt *C. Dan.* [p] Γνωσθεῖσαν *C.* Super voc. ῥοπῆς scr. κοπῆς, a m. rec. Aug. [q] Βούλεσθε *Reg. Gr.* Aug. [r] Μηδ' ὁμοιωθῆναι *Dionys. Halicarn. Huds.* Μὴ δὲ *Cass.* Aug.

vitio et ignaviæ detur, nisi prius omnia experiamur, quam serviamus.

101. Ath. " Nequaquam *hæc facietis,* si recte consultaritis. Neque enim vobis ex æquo *nobiscum* est de strenuitate certamen, ne in dedecus incurratis, *si nobis cesseritis:* sed potius de salute consultatio, ne multo potentioribus resistatis.

102. Mel. " Sed *probe* scimus, res bellicas interdum exitus habere magis communes, quam pro diversa utrorumque multitudine. Et nobis, si statim quidem *vobis* cedamus, nullam *salutis* spem superesse; sed si rem *strenue* geramus, spes *est*, fore, ut adhuc recte stemus.

103. Ath. " Spes vero, quæ periculi est solatium, illos quidem, qui in magna opum abundantia, ipsa utuntur *ac nituntur*, quamvis damno afficiat, non *tamen funditus* evertit. Ab illis vero, qui de summa suarum fortunarum aleam jaciunt, (* nam *spes* natura est detrimentosa) simul ac *illi* lapsi sunt, cognoscitur, *qualis sit, et quam detrimentosa,* † nec *ullum locum* amplius relinquit, in quo quis *sese continens* ab ipsa cognita sibi caveat. Quare vos, qui infirmi estis, et in unico *rerum* momento positi, hoc ne vobis accidat diligenter cavete. Neque plerisque similes esse *velitis*, qui, cum humanis

* Nam natura profusa est. *Steph.* Huds.

† Et ne inde quidem, ubi sibi quis ab ea cognita cavet, abscedit et deficit. *Steph.* Idem.

ὁμοιωθῆναι τοῖς πολλοῖς, οἷς παρὸν ἀνθρωπείως ἔτι σώζεσθαι, ἐπειδὰν πιεζομένους αὐτοὺς ἐπιλείπωσιν αἱ φανεραὶ [s] ἐλπίδες, ἐπὶ τὰς ἀφανεῖς καθίστανται, μαντικήν τε καὶ χρησμοὺς, καὶ ὅσα τοιαῦτα μετ' ἐλπίδων λυμαίνεται.

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 90/91. 4/1. U. C. Varr. 33 8/9.

ϱδʹ. ΜΗΛ. "Χαλεπὸν μὲν καὶ ἡμεῖς (εὖ ἴστε) νομίζομεν, πρὸς δύναμίν τε τὴν ὑμετέραν καὶ τὴν τύχην, [t] εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἔσται, ἀγωνίζεσθαι· ὅμως δὲ πιστεύομεν, τῇ μὲν τύχῃ ἐκ τοῦ θείου μὴ ἐλασσώσεσθαι, ὅτι ὅσιοι πρὸς οὐ [u] δικαίους ἱστάμεθα· τῆς δὲ δυνάμεως τῷ ἐλλείποντι, τὴν Λακεδαιμονίων ἡμῖν ξυμμαχίαν προσέσεσθαι, ἀνάγκην [x] ἔχουσαν, καὶ εἰ μὴ τοῦ ἄλλου, τῆς [y] γε ξυγγενείας ἕνεκα καὶ αἰσχύνῃ βοηθεῖν. καὶ οὐ παντάπασιν [z] οὕτως ἀλόγως θρασυνόμεθα.

ϱεʹ. ΑΘ. "Τῆς μὲν τοίνυν πρὸς τὸ θεῖον εὐμενείας οὐδ' ἡμεῖς οἰόμεθα λελείψεσθαι. [a] οὐδὲν γὰρ ἔξω τῆς ἀνθρωπείας, τῶν μὲν ἐς τὸ θεῖον νομίσεως, [b] τῶν δ' ἐς

[s] Ἐλπίδες χαλεπὸν *Cass.* quæ desunt, in margine adscripta erant. In *Reg.* omnia post καθίστανται usque ad χαλεπὸν desiderabantur, sed in marg. recenti manu notata erant. In Aug. inde ab ἐλπίδ. ad λυμαίνεται, in marg. a m. ant. scr. in contexto des. Paullo post c. 104. ἡμετέραν Mosqu. [t] Ἢ μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἔσται legit *Valla. Huds.* [u] Δικαίως *Gr.* [x] Ἔχουσα *Dan.* [y] Γε deest *Dan.* [z] Οὕτω *Gr. Cass.* Aug. [a] Sic distinguit *Fr. Port.* οὐδὲν γὰρ ἔξω τῆς ἀνθρωπείας, τῶν μὲν ἐς τὸ θεῖον etc. *Huds.* [b] Τῶν δὲ ἐς σφᾶς *Dionys. Halicarn. Gr.* Mox τι τὸ θ. Basil.

subsidiis conservandæ salutis facultas adhuc ipsis detur, postquam certa spes ipsos *ab hoste* pressos destituit, ad incertam confugiunt, *ad* divinationem *videlicet*, ac oracula, et hujusmodi, quæ spe perdunt.

104. Mel. "Nos etiam (hoc probe sciatis) arduum quidem esse ducimus, et cum vestra potentia et cum fortuna certare, si non ex æquo est futurum. Veruntamen, quod ad fortunam quidem attinet, nos non inferiores futuros, Deo favente, confidimus: quia insontes *vobis* haud juste nos invadentibus obsistimus. Quod vero attinet ad *nostræ* potentiæ tenuitatem, *confidimus* Lacedæmoniorum societatem nobis adfuturam, quæ si nulla alia re, *saltem cognatione et pudore adducta *nobis* opem ferre cogetur. Quare non penitus temere sic audaces sumus.

105. Ath. "Ne nos quidem benevolentiam deorum nobis defuturam arbitramur. † Nihil enim facimus præter ritus, quibus homines in cultu Deorum uti solent, aut *quicquam a vobis* postulamus *præter ipsorum hominum* voluntatem erga se ipsos: *sed a vobis petimus, quod*

* Certe (quum simus cognati) ob pudorem opem ferre cogetur. *Valla.* Huds.

† Nihil enim præter morem humanum, vel quod spectat ad opinionem de Diis, vel quod ad voluntatem erga nos ipsos, postulamus agimusve. nam quod ad numina pertinet, de illis, quod opinione receptum est, sentimus: de hominibus autem ita naturæ necessitate comparatur, ut, quibus prævaleant, iis imperent. Idem.

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. $\frac{90}{91}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. 33$\frac{8}{9}$.

σφᾶς αὐτοὺς βουλήσεως, δικαιοῦμεν ἢ πράσσομεν. ἡγούμεθα γάρ τό τε θεῖον δόξῃ, [c] τὸ ἀνθρώπειόν τε σαφῶς [d] διαπαντὸς ὑπὸ φύσεως [e] ἀναγκαίας, οὗ ἂν κρατῇ, ἄρχειν. καὶ ἡμεῖς οὔτε θέντες τὸν νόμον, οὔτε [f] κειμένῳ πρῶτοι χρησάμενοι, ὄντα δὲ παραλαβόντες, καὶ ἐσόμενον [g] ἐς ἀεὶ [h] καταλείψοντες, χρώμεθα αὐτῷ· εἰδότες καὶ [i] ὑμᾶς ἂν, καὶ ἄλλους, ἐν τῇ αὐτῇ δυνάμει ἡμῖν γενομένους, δρῶντας ἂν αὐτό. καὶ πρὸς μὲν τὸ θεῖον, οὕτως ἐκ τοῦ εἰκότος οὐ φοβούμεθα ἐλασσώσεσθαι· τῆς δὲ ἐς Λακεδαιμονίους δόξης, [k] ἣν διὰ τὸ αἰσχρὸν δὴ βοηθήσειν ὑμῖν [l] πιστεύετε αὐτοὺς, μακαρίσαντες ὑμῶν τὸ ἀπειρόκακον, οὐ ζηλοῦμεν τὸ ἄφρον. Λακεδαιμόνιοι γὰρ πρὸς σφᾶς μὲν αὐτοὺς καὶ [m] τὰ ἐπιχώρια νόμιμα, πλεῖστα ἀρετῇ χρῶνται· πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους, πολλὰ ἄν τις ἔχων εἰπεῖν, ὡς προσφέρονται, ξυνελὼν [n] μάλιστ᾽ ἂν δηλώσειεν· ὅτι ἐπιφανέστατα ὧν ἴσμεν, τὰ μὲν ἡδέα, καλὰ νομίζουσι, τὰ δὲ ξυμφέροντα, δίκαια. καίτοι οὐ πρὸς τῆς [o] ὑμετέρας νῦν ἀλόγου σωτηρίας ἡ τοιαύτη διάνοια.

ρϛʹ. ΜΗΛ. "Ἡμεῖς δὲ κατ᾽ αὐτὸ τοῦτο ἤδη καὶ

[c] Τἀνθρώπειόν τε *Dionys. Halic.* Τὸ δὲ ἀνθρ. *Dan.* [d] Διὰ παντὸς *Gr.* [e] Ἀναγκαίως *Dionys. Halic.* Mox κρατεῖ Mosqu. [f] Καινῷ *Marg.* [g] Ἐσαεὶ *Reg.* Mosqu. [h] Καταλήψονται *Reg.* Mox χρώμεθ᾽ Mosqu. [i] Ἡμᾶς *Ar. Ald. Bas. Reg.* Paullo post ἐκ τ. εἰκότως Mosqu. [k] Id est: καθ᾽ ἣν, δι᾽ ἣν, ᾗ. *Æ. Port. Huds.* Ἣν *Reg. Cass.* [l] Πιστεύεται *Gr.* [m] Τὰ omittunt *Ar. C.* [n] Μάλιστα ἂν δηλ. *Cass.* Aug. Mosqu. Μάλιστα ἂν ὡς δηλ. *Dan.* [o] Ἡμετέρας *Bar. Gr. Ald. Bas.* Mox c. 106. καταυτὸ Aug.

quilibet alii homines potentiores ab infirmioribus petere, sibique præstari volunt. Nam opinione *jam recepta* existimamus et Deos, et homines naturæ necessitate haud dubie semper illi imperare, quem in sua potestate tenent. Hanc autem legem nos neque tulimus, neque ea lata primi usi sumus: sed jam receptam, *a majoribus* accepimus ac usurpamus, perpetuam futuram *posteris* relicturi. Nam persuasum habemus, vos quoque, cæterosque, si eadem, qua nos, potentia præditi essetis, idem esse facturos. Quod igitur ad Deos quidem attinet, sic, ut est verisimile, non extimescimus, ne *vobis* inferiores futuri simus. Quod vero pertinet ad opinionem, quam de Lacedæmoniis habetis, qua freti confiditis, eos pudore adductos opem vobis laturos, vestram quidem simplicitatem laudamus, sed *vestram* stultitiam non probamus. Lacedæmonii enim erga se quidem ipsos, et in domesticis institutis, virtute plurimum utuntur. erga alios vero quales se præstent, quamvis multa quis commemorare possit: illud tamen in summa paucis declarare poterit, eos omnium, quos novērimus, res quidem jucundas pro honestis, res vero utiles pro justis habere. Quamobrem hujusmodi mens *et consilium* pro vestra inconsulta salute non facit.

106. Mel. "Nos vero ob hoc ipsum jam vel maxime ipsos propter suam utilitatem confidimus nolle

μάλιστα πιστεύομεν τῷ ξυμφέροντι αὐτῶν, Μηλίους ἀποίκους ὄντας, μὴ [p] βούλεσθαι προδόντας, τοῖς μὲν εὔνοις τῶν Ἑλλήνων ἀπίστους καταστῆναι, τοῖς δὲ πολεμίοις ὠφελίμους.

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. $\frac{90}{91}$. $\frac{4}{1}$. U.C. Varr. $33\frac{8}{9}$.

ρζ΄. ΑΘ. "[q] Οὐκοῦν οἴεσθε τὸ ξυμφέρον μὲν, [r] μετὰ ἀσφαλείας εἶναι, τὸ δὲ δίκαιον καὶ καλὸν, μετὰ κινδύνου [s] δρᾶσθαι· ὃ Λακεδαιμόνιοι ἥκιστα ὡς [t] ἐπιτοπολὺ τολμῶσιν.

ρη΄. ΜΗΛ. "Ἀλλὰ καὶ τοὺς κινδύνους τε ἡμῶν ἕνεκα μᾶλλον ἡγούμεθ' ἂν ἐγχειρίσασθαι αὐτοὺς, καὶ βεβαιοτέρους, ἢ ἐς ἄλλους, [u] νομιεῖν, [x] ὅσῳ πρὸς μὲν τὰ ἔργα, τῆς Πελοποννήσου ἐγγὺς κείμεθα, τῆς δὲ γνώμης τῷ ξυγγενεῖ πιστότεροι ἑτέρων ἐσμέν.

ρθ΄. ΑΘ. "Τὸ δ' ἐχυρόν [y] γε τοῖς ξυναγωνιουμένοις οὐ τὸ εὔνουν τῶν ἐπικαλεσαμένων φαίνεται, ἀλλ' [z] ἢν τῶν ἔργων τὶς δυνάμει [a] πολὺ προὔχῃ· ὃ Λακεδαιμόνιοι καὶ πλεῖόν τι τῶν ἄλλων σκοποῦσι. τῆς γοῦν οἰκείας παρασκευῆς ἀπιστίᾳ, καὶ μετὰ ξυμμάχων πολλῶν τοῖς πέλας ἐπέρχονται. ὥστε οὐκ εἰκὸς, ἐς

[p] Βουλήσεσθαι *Cl.* Aug. *Reg. Cass.* [q] Οὔκουν *Marg.* [r] Μετ' ἀσφαλ. *Cass.* Aug. [s] Δράσαι *Ar. C. Bar. Ald. Flor. Bas.* Δρᾶσαι *Cl. Gr.* Aug. Δράσαι *Reg.* Δρᾶσαι *Cass. Dan.* [t] Ἐπιπολὺ *Ar. C.* Ὡσεπιτοπολὺ *Reg.* Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ *Cass. Gr.* Aug. Ὡς ἐπι—(ita) πολ. Mosqu. [u] Νομίσειν *Gr.* [x] Μᾶλλον repetendum ἀπὸ κοινοῦ. *Huds.* [y] Γε omittunt *Ar. C. Dan.* [z] Ἢν deest *Dan.* [a] Πολλῇ προὔχει *Reg.* Προὔχει etiam *Gr.*

proditis Meliis, qui sunt *ipsorum* coloni, a Græcis quidem amicis infidos haberi, hostibus vero utiles esse.

107. Ath. "Ergo utilitatem quidem a periculo abesse, æquitatem vero et honestatem, si ei opera detur, cum periculo conjunctam esse putatis. Quod *periculum* Lacedæmonii *omnium* minime *pro aliis adire* plerumque audent.

108. Mel. "Imo vero existimamus ipsos nostri causa *eo* facilius pericula suscepturos, et existimaturos, *nos esse amicos erga se* constantiores, quam erga alios, quo ad bella quidem gerenda, Peloponneso propinquiores sumus, ob animorum vero conjunctionem a *nostra* cognatione manantem, fideliores, quam alii, *erga ipsos* sumus.

109. Ath. "At illi, qui suppetias laturi sunt, * non in benevolentia eorum, a quibus evocati fuerint, sed in ea potentia, qua quis ad res gerendas *cæteris* est instructior, suæ salutis præsidium collocant. Quod Lacedæmonii vel multo magis, quam cæteri, spectare solent. Nam propter apparatus domestici diffidentiam, vel finitimos cum magnis sociorum copiis invadunt. Quare non est verisimile, ipsos in insulam sal-

* *Vel*, non se tutos esse existimant benevolentia eorum, qui auxilium imploraverint, sed *ita demum se tutos esse arbitrantur*, si eos *suis hostibus* longe instructiores ad res gerendas esse videant. *Steph.* Huds.

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 4. U. C. Varr. 338.

νῆσόν γε αὐτοὺς, ἡμῶν [b] ναυτοκρατόρων ὄντων, περαιωθῆναι.

ρί. ΜΗΛ. "[c] Οἱ δὲ καὶ ἄλλους [d] ἂν ἔχοιεν πέμψαι· πολὺ δὲ τὸ Κρητικὸν πέλαγος, δι' οὗ τῶν κρατούντων ἀπορώτερος ἡ λῆψις, ἢ τῶν λαθεῖν βουλομένων ἡ σωτηρία. καὶ εἰ τοῦδε [e] σφάλλοιντο, τράποιντ' ἂν καὶ ἐς τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ἐπὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ξυμμάχων, ὅσους μὴ Βρασίδας ἐπῆλθε. καὶ οὐ περὶ τῆς μὴ προσηκούσης μᾶλλον, ἢ τῆς οἰκειοτέρας ξυμμαχίδος τε [f] καὶ γῆς, ὁ πόνος ὑμῖν ἔσται.

ριά. ΑΘ. " Τούτων μὲν καὶ πεπειραμένοις ἄν τι γένοιτο καὶ ὑμῖν, καὶ οὐκ ἀνεπιστήμοσιν, [g] ὅτι οὐδ' ἀπὸ μιᾶς πώποτε πολιορκίας Ἀθηναῖοι δι' [h] ἄλλων φόβον ἀπεχώρησαν. ἐνθυμούμεθα δὲ, [i] ὅτι, φήσαντες περὶ σωτηρίας βουλεύσειν, οὐδὲν ἐν τοσούτῳ λόγῳ εἰρήκατε, ᾧ ἄνθρωποι ἂν πιστεύσαντες νομίσαιεν σωθήσεσθαι· [k] ἀλλ' ὑμῶν τὰ μὲν [l] ἰσχυρότατα, ἐλπιζόμενα μέλλεται· [m] τὰ δ' ὑπάρχοντα, βραχέα πρὸς τὰ ἤδη ἀντιτεταγμένα [n] περιγίγνεσθαι. [o] πολλήν τε ἀλογίαν τῆς

[b] Ναυκρατόρων *Ar. C. Cam. Cl. Gr. Cass. Dan.* Aug. Αὐτοκρατόρων *Reg.* [c] Οἱ δὲ μὴ καὶ *Ar. C. Dan.* Mosqu. Εἰ δὲ καὶ *Reg.* [d] Ἀνέχοιεν *Reg.* [e] Σφάλοιντο *Dan.* Mosqu. [f] Γῆς καὶ *Reg.* Mox τοῦ μὲν Mosqu. [g] Ὅτι δ' ἀπὸ μιᾶς *Dan.* [h] Ἄλλον *Ar.* [i] Ὅ, τι *Bar. Ald. Bas.* Δὲ ante ὅτι d. Mosqu. [k] Ἀλλὰ ὑμῶν *Gr.* [l] Ἰσχυρότερα *Ar.* Ἰσχυρὰ ὄντα *Dionys. Halic.* [m] Τὰ δὲ παρόντα *Dionys. Halic.* [n] Περιγενέσθαι *Dionys. Halic.* [o] Πολλήν γε *Dionys. Halic.*

tem, nobis maris imperium obtinentibus, trajecturos.

110. Mel. " Atqui Lacedæmonii vel alios mittere poterunt. Latum autem est Creticum pelagus, in quo illi, qui maris imperium tenent, difficilius intercipere, quam illi, qui clam *ad opem nobis ferendam* venire voluerint, saluti suæ consulere poterunt. Et, si hoc assequi nequeant, arma convertent in vestrum agrum, et in reliquos *vestros* socios, quos Brasidas non invasit. Itaque non pro alieno potius, quam pro vestro ipsorum ac sociorum agro, labor vobis erit subeundus.

111. Ath. " Ubi vero aliquid horum, *quæ urbibus expugnatis accidere solent*, vobis quoque contigerit, tunc vestro malo docti cognoscetis, Athenienses propter aliorum metum a nulla obsidione unquam recessisse. Animadvertimus autem, vos, quamvis de salute vestra vos consultaturos dixeritis, nullam tamen in tanto sermone mentionem ullius rei fecisse, qua homines freti se servatum iri arbitrentur. Sed ea quidem, in quibus firmissimum vestræ salutis præsidium collocatis, * sperantur fore, *et incerta spe nituntur:* opes vero præsentes, *quas habetis*, sunt parvæ ad vos tutandos adversus opes jam *vobis* oppositas. Quapropter magnam de-

* Hac interpretatione inversa est verborum Græcorum structura. Μέλλεσθαι sæpe apud *Thucyd.* pro *differri* et *tarde procedere*. Huds.

διανοίας [p] παρέχετε, εἰ μὴ, μεταστησάμενοι [q] ἔτι ἡμᾶς, [r] ἄλλο τι τῶνδε σωφρονέστερον γνώσεσθε. οὐ γὰρ δὴ ἐπί γε τὴν ἐν τοῖς αἰσχροῖς καὶ προὔπτοις κινδύνοις πλεῖστα διαφθείρουσαν ἀνθρώπους αἰσχύνην τρέψεσθε. [s] πολλοῖς γὰρ, προορωμένοις ἔτι, ἐς οἷα φέρονται, τὸ αἰσχρὸν καλούμενον, ὀνόματος ἐπαγωγοῦ δυνάμει, ἐπεσπάσατο, ἡσσηθεῖσι τοῦ ῥήματος, ἔργῳ ξυμφοραῖς ἀνηκέστοις ἑκόντας περιπεσεῖν, καὶ αἰσχύνην αἰσχίω μετὰ ἀνοίας, ἢ τύχης, προσλαβεῖν. ὃ ὑμεῖς, ἢν εὖ [t] βουλεύησθε, [u] φυλάξεσθε· καὶ οὐκ ἀπρεπὲς νομιεῖτε, πόλεώς τε τῆς μεγίστης [x] ἡσσᾶσθαι, μέτρια προκαλουμένης, ξυμμάχους γενέσθαι, ἔχοντας τὴν ὑμετέραν αὐτῶν [y] ὑποτελῆ, καὶ, δοθείσης αἱρέσεως πολέμου πέρι, καὶ ἀσφαλείας, μὴ τὰ χείρω φιλονεικῆσαι. ὡς, οἵτινες τοῖς μὲν ἴσοις μὴ εἴκουσι, τοῖς δὲ κρείσσοσι καλῶς προφέρονται, πρὸς δὲ τοὺς [z] ἥσσους μέτριοί [a] εἰσι, πλεῖστ᾽ ἂν ὀρθοῖντο. σκοπεῖτε οὖν καὶ μεταστάντων ἡμῶν, καὶ ἐνθυμεῖσθε πολλάκις, ὅτι περὶ πατρίδος βουλεύεσθε, [b] ἣν,

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. $\frac{92}{91}$. $\frac{4}{1}$. U.C. Varr. $33\frac{8}{9}$.

[p] Παρέχετε Reg. [q] Ἔτι non agnoscunt *Dionysii* exemplaria. Ὑμᾶς Mosqu. [r] Ἀλλό τι *Gr.* [s] Per enallagen pro πολλοὺς προορωμένους καὶ ἡσσηθέντας etc. *Æ. Port.* Mox εἰς d. Mosqu. Paullo post ἑκόντ. d. Mosqu. [t] Βουλεύεσθαι *Gr.* [u] d. Mosqu. Φυλάξησθε *Dan.* [x] Ἡσσᾶσθε *Reg.* [y] Ὑποτελεῦς *Marg. Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Dan.* Aug. Mosqu. Antea ἡμ. Bas. In *Cass.* corrector erasa vetere scriptura fecerat ὑποτελῆ. [z] Ἐλάσσους *Ar.* Ἴσους *C. Dan.* [a] Εἰσὶν *Cass.* Aug. [b] Hic aut aliquid deest, aut certe legendum, ἣ μιᾶς πέρι, καὶ ἐς μίαν βουλὴν τυχοῦσά τι καὶ μὴ κατορθώσασα, ἔσται. *Æ. Port. Huds.* Mox κατασφ. Mosqu.

claratis amentiam, nisi, nobis semotis, aliquid aliud his prudentius adhuc decernatis. Nam ad verecundiam, quæ in fœdis ac apertis periculis homines plerumque perdit, nequaquam jam vos convertetis. Multos enim, quamvis adhuc manifeste cernerent *mala*, in quæ ferebantur, tamen ea, quæ turpitudo vocatur, vi nominis animos allicientis, verbo superatos, *et speciosis nominum lenociniis captos, ad se sic* attraxit, ut re ipsa *illi* sua sponte in gravissimas calamitates inciderint, et dedecus turpius propter *suam* stultitiam, *potius* quam *propter* fortunam acceperint. Quod vos, si recte consultaveritis, cavebitis. Nec indecorum censebitis potentissimæ civitati cedere, quæ commodis conditionibus provocat, ut socii sitis, et vestrum *agrum* retinentes, tributum pendatis; neve, belli et incolumitatis optione *vobis* data, contentionis studio deteriora sequamini. Nam, qui paribus quidem non cedunt, erga superiores vero recte se gerunt, et inferioribus se moderatos præbent, ii diutissime stare possunt. Considerate igitur nobis etiam semotis, et sæpius vobiscum cogitate, vos de patria consultare, quæ in hac una, et ex hac

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 1/4. U. C. Varr. 338/9.

μιᾶς πέρι, καὶ ἐς μίαν βουλὴν, τυχοῦσάν τε καὶ μὴ κατορθώσασαν, ἔσται.

ριβ'. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι μετεχώρησαν ἐκ τῶν λόγων· οἱ δὲ Μήλιοι, κατὰ σφᾶς αὐτοὺς γενόμενοι, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς [c] παραπλήσια, καὶ ἀντέλεγον, ἀπεκρίναντο τάδε. "Οὔτε ἄλλα δοκεῖ [d] ἡμῖν, ἢ ἅπερ καὶ [e] τοπρῶτον, ὦ Ἀθηναῖοι· οὔτ' ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πόλεως ἑπτακόσια ἔτη ἤδη οἰκουμένης τὴν ἐλευθερίαν ἀφαιρησόμεθα, ἀλλὰ τῇ τε μέχρι τοῦδε σωζούσῃ τύχῃ ἐκ τοῦ θείου αὐτὴν, καὶ τῇ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ Λακεδαιμονίων τιμωρίᾳ πιστεύοντες, [f] πειρασόμεθα σώζεσθαι. προκαλούμεθα δὲ ὑμᾶς, φίλοι μὲν εἶναι, πολέμιοι δὲ [g] μηδετέροις, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἡμῶν ἀναχωρῆσαι, σπονδὰς ποιησαμένους, αἵτινες δοκοῦσιν ἐπιτήδειοι εἶναι ἀμφοτέροις.

ριγ'. Οἱ μὲν δὴ Μήλιοι τοσαῦτα ἀπεκρίναντο· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, διαλυόμενοι ἤδη ἐκ τῶν λόγων, ἔφασαν. "Ἀλλ' οὖν μόνοι γε ἀπὸ τούτων τῶν βουλευμάτων, ὡς ἡμῖν δοκεῖτε, τὰ μὲν μέλλοντα τῶν ὁρωμένων σαφέστερα κρίνετε, τὰ δὲ ἀφανῆ, τῷ [h] βούλεσθαι, ὡς γιγνόμενα ἤδη

[c] Id est: *παραπλήσια οἷς ἔλεγον*. *Fr. Port. Huds.* [d] Ὑμῖν *Gr.* [e] Τὸ πρῶτον *Ar. C. Cass. Gr.* Mosqu. et hic mox οὔτε. [f] Πειρασώμεθα *Gr.* Mox δὲ d. Mosqu. [g] Μηδ' ἑτέροις *Bar. Gr.* [h] Βουλεύεσθε *Dan.*

una consultatione vel felix vel infelix est futura.

112. Post hæc Athenienses quidem ex colloquio discesserunt. * Melii vero, cum *in curia* soli remansissent, postquam ipsis eadem, quæ *ante* dixerant, visa sunt, hæc *ipsa* responderunt. "Nobis vero, Athenienses, neque aliud, quam paulo ante videtur: neque brevi temporis spatio urbi, quæ jam per septingentos annos habitatur, libertatem eripiemus: sed tum fortuna, quæ divinitus eam huc usque conservavit, tum humanis auxiliis et Lacedæmoniorum *ope* freti, nostram salutem tueri conabimur. Vos tamen provocamus, ut amici quidem *utrisque* simus, hostes vero neutris; utque fœderibus initis, quæ utrisque commoda videbuntur, ex agro nostro discedatis.

113. Melii igitur hæc responsa dederunt. Athenienses vero, cum e colloquio jam digrederentur, dixerunt. "Enimvero vos soli *omnium*, ut nobis videmini, his *vestris* consiliis, res quidem futuras, *quarum exitus est incertus*, certiores *esse* judicatis, quam quæ cernuntur, res vero occultas, quod *eas* cupiatis, ut præ-

* Melii vero inter seipsos colloquuti sunt. quumque eadem, quæ prius visa ipsis essent, et contradicerent, talia responderunt. *Steph.* Huds.

[i] θεᾶσθε· καὶ Λακεδαιμονίοις, καὶ τύχῃ καὶ ἐλπίσι πλεῖστον δὴ παραβεβλημένοι καὶ πιστεύσαντες, [k] πλεῖστον καὶ σφαλήσεσθε.

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. $\frac{90}{91}$. $\frac{4}{1}$. U. C. Varr. $338\frac{8}{9}$.

ριδ'. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναίων πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐς τὸ στράτευμα. οἱ δὲ στρατηγοὶ αὐτῶν, ὡς οὐδὲν ὑπήκουον οἱ Μήλιοι, πρὸς πόλεμον εὐθὺς [l] ἐτράποντο, καὶ διελόμενοι κατὰ πόλεις περιετείχισαν κύκλῳ τοὺς Μηλίους. καὶ ὕστερον [m] φυλακὴν σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων καταλιπόντες οἱ Ἀθηναῖοι [n] καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἀνεχώρησαν τῷ πλείονι τοῦ στρατοῦ. οἱ δὲ [o] λειπόμενοι, παραμένοντες ἐπολιόρκουν τὸ χωρίον.

ριε'. Καὶ Ἀργεῖοι κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτὸν, ἐσβαλόντες ἐς τὴν [p] Φλιασίαν, καὶ [q] λοχισθέντες ὑπό τε [r] τῶν Φλιασίων καὶ τῶν σφετέρων φυγάδων, διεφθάρησαν ὡς ὀγδοήκοντα. καὶ οἱ ἐκ τῆς Πύλου Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίων πολλὴν λείαν ἔλαβον. καὶ Λακεδαιμόνιοι [s] δι' αὐτὸ, τὰς μὲν σπονδὰς οὐδ' ὡς ἀφέντες, ἐπολέμουν αὐτοῖς· ἐκήρυξαν δὲ, εἴτις βούλεται παρὰ σφῶν [t] Ἀθηναίους λεΐζεσθαι. καὶ Κορίνθιοι ἐπολέμησαν ἰδίων

[i] Θεᾶσθαι, et paullo ante βούλεσθαι ex emendatione inter versus *Gr.* [k] Πλεῖστοι *Dan.* [l] Ἐτράποντο (pro vulg. ἐτρέποντο) *Gr.* Aug. *Dan.* [m] Φυλακήν τε σφῶν αὐτῶν *Reg.* [n] Καὶ omittunt *Ar. C. Dan.* Mox καὶ ἀνεχ. Mosqu. [o] Πολέμιοι *Ar. C.* In ora *Cod. Ar.* λειπόμενοι a manu secunda. *Huds.* Πολέμιοι *Dan.* Mox ἐπιλιόρκ. Mosqu. [p] Φλιασίων *Cl.* Φλιασίαν ex emendatione. *Huds.* Φλιασίων *Reg.* Aug. sine τῶν. [q] Λογχισθέντες *Dan.* [r] Τῶν deest *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* [s] Δ' αὐτὰ *Cl.* in marg. [t] Ἀθηναίων *Reg.* Paullo post Πελοποννήσ. Mosqu.

sentes jam spectatis. Et quia Lacedæmoniis et fortunæ et spei jam plurimum vos ipsos permisistis, et *his nimium* confiditis; plurimum etiam labemini.

114. Atque Atheniensium quidem legati ad castra redierunt. Ipsorum vero duces, cum Melii nullo modo morem ipsis gerere vellent, ad bellum continuo se converterunt; et *opus* inter civitates partiti, Melios vallo circumdederunt. Post hæc Athenienses, præsidio cum ex suis tum ex sociorum copiis et a mari et a terra *illic* relicto, cum majore copiarum parte domum redierunt. Reliqui in obsidione urbis manserunt.

115. Sub idem tempus Argivi, irruptione in *agrum* Phliasium facta, et a Phliasiis et a suis exsulibus per insidias excepti, circiter octoginta perierunt. Et Athenienses, qui Pyli erant, magnam Lacedæmoniorum prædam ceperunt. Lacedæmonii vero, ne sic quidem propterea solutis fœderibus, bellum ipsis fecerunt. Edicto autem permiserunt cuilibet de suis, ut prædam ex Atheniensium finibus ageret. Et Corinthii quidem

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 90. 4/91. 1. U. C. Varr. 338/9.

τινῶν διαφορῶν ἕνεκα τοῖς Ἀθηναίοις· οἱ δ᾽ ἄλλοι Πελοποννήσιοι ἡσύχαζον. εἷλον δὲ καὶ οἱ Μήλιοι τῶν Ἀθηναίων τοῦ περιτειχίσματος τὸ κατὰ τὴν ἀγορὰν, προσβαλόντες νυκτὸς, καὶ ἄνδρας τε ἀπέκτειναν, καὶ [u] ἐσενεγκάμενοι σῖτόν τε καὶ ὅσα πλεῖστα ἐδύναντο [x] χρήμασιν, ἀναχωρήσαντες ἡσύχαζον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἄμεινον τὴν φυλακὴν [y] τοέπειτα παρεσκευάζοντο. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 338. Post Oct. 15.

ρις΄. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι, μελλήσαντες ἐς τὴν Ἀργείαν στρατεύειν, ὡς αὐτοῖς τὰ διαβατήρια ἱερὰ ἐν τοῖς ὁρίοις οὐκ ἐγίγνετο, ἀνεχώρησαν. [z] καὶ Ἀργεῖοι, διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν, τῶν ἐν τῇ πόλει τινὰς ὑποτοπήσαντες, τοὺς μὲν ξυνέλαβον, [a] οἱ δ᾽ αὐτοὺς καὶ διέφυγον. καὶ οἱ Μήλιοι περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους [b] αὖθις [c] καθ᾽ ἕτερόν τι τοῦ περιτειχίσματος εἷλον τῶν Ἀθηναίων, παρόντων οὐ πολλῶν τῶν φυλάκων· καὶ ἐλθούσης στρατιᾶς [d] ὕστερον ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἄλλης, ὡς ταῦτα ἐγίγνετο, ἧς ἦρχε Φιλοκράτης ὁ [e] Δημέου, καὶ [f] κατὰ κράτος ἤδη πολιορκούμενοι, [g] γε-

[u] Ἐπισενεγκάμενοι *Marg. Ald. Flor. Bas.* [x] Χρήματα *Ar.* Mosqu. [y] Τὸ ἔπειτα *Ar. C.* Aug. Mosqu. *Cass.* [z] Καὶ οἱ Ἀργ. *Gr.* Mox μέλησιν Mosqu. uno λ. [a] Οἱ δὲ αὐτοὺς *Gr.* [b] Αὖ τις *Cl. Gr. Cass.* [c] Καθέτερόν τι *Reg. Cass.* Aug. [d] Ὕστερον αὐτῶν Ἀθηναίων *Gr.* [e] Εὐδήμου legit *Valla.* [f] Κατακράτος *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg.* [g] Καὶ γινομένης προδοσίας etc. *Ar. C.* Τινὸς d. Mosqu. Forsan sic distinguendum: γινομένης καὶ προδοσίας τινὸς ἀφ᾽ ἑαυτῶν, ξυνεχώρησαν τοῖς Ἀθηναίοις. *Æ. Port.* Ita hæc distinguuntur in *Reg.* Cum *Ar.* et *C.* consentit *Dan.*

privatarum quarundam controversiarum causa bellum Atheniensibus intulerunt. Cæteri vero Peloponnesii quiescebant. Melii quoque munitionis ab Atheniensibus exstructæ partem, quæ forum spectabat, ceperunt, *eam* aggressi noctu, et *nonnullos* viros interfecerunt, et frumentum aliumque commeatum pecunia comparatum, quam plurimum potuerunt, *in urbem* importarunt, et cum *in eam* se recepissent, quiescebant. Et Athenienses postea diligentius excubias agebant. Et hæc æstas excessit.

116. Insequentis hyemis initio, Lacedæmonii copias in *agrum* Argivum educere statuerant: sed cum in ipsis finibus sacrificium pro transitu fecissent, nec litare potuissent, *domum* reverterunt. * Argivi vero, quod illi in suum agrum invadere statuissent, nonnullos, qui in urbe erant, suspectos habuerunt: et eorum alios quidem comprehenderunt, alii vero ex ipsorum manibus elapsi profugerunt. Sub idem quoque tempus Melii rursus Atheniensium munitionem ab alia parte aggressi, ubi non multi custodes aderant, *eam partem* ceperunt. Cum autem mox, post has res gestas, alius exercitus Athenis venisset, cui præerat Philocrates Demeæ *filius;* cumque *Melii*

* Qui dum tardarent, Argivi aliquos eorum, qui in etc. *Steph.* Huds.

νομένης καὶ προδοσίας τινὸς, ἀφ' ἑαυτῶν ξυνεχώρησαν Bell. Pelop. an. 16.
τοῖς Ἀθηναίοις, [h] ὥστ' ἐκείνους περὶ αὐτῶν βουλεῦσαι. Olymp. 91. 1.
οἱ δὲ ἀπέκτειναν Μηλίων, ὅσους ἡβῶντας ἔλαβον, παῖ- U. C. Varr. 338.
δας δὲ καὶ γυναῖκας [i] ἠνδραπόδισαν. τὸ δὲ χωρίον αὐ-
τοὶ [k] ᾤκησαν, ἀποίκους ὕστερον πεντακοσίους πέμψαν-
τες.

[h] Ὥστι ἐκείνους *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug. [i] Ἠνδραποδίσαντο *Ar. C. Dan.* [k] Ὤικισαν *Ar. Cl. Reg. Dan.*

gravi obsidione jam premerentur, quadam etiam proditione a quibusdam ipsorum civibus facta, Atheniensibus sese dediderunt, ea conditione, ut ipsi *Athenienses* de se *arbitratu suo* statuerent. Illi vero, Meliorum quoscunque puberes ceperunt, *omnes* interfecerunt, pueros et fœminas in servitutem abstraxerunt, et urbem ipsi incoluerunt, postea quingentis colonis *eo* missis.

[a]ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΕΚΤΟΝ.

EPITOME LIBRI VI.

SICILIÆ magnitudo, urbesque et gentes eam incolentes referuntur. Cap. VI. *Adversus quam Athenienses, specie ut Egestanis contra Syracusanos auxilio essent, reipsa ut in suam ditionem redigerent insulam, expeditionem pararunt: classemque maximam et instructissimam, Nicia et Alcibiade et Lamacho ducibus, eo miserunt.* XXIX. *Hæc in Corcyram primo, inde Italiam veniens, paulo post in Siciliam transmissa.* XLIV. *Præter Egestam, Naxus quoque et Catana urbes Athenienses receperunt.* LI. *Hinc Alcibiades ob Hermarum præcisionem et alia crimina, jam ante profectionem agitata, revocatus, veritus judicium populi, voluntarium in exsilium ivit:* et obiter, de facinore Aristogitonis et Harmodii. LIV. LX. *Cum Athenienses Catanæ se castris quieti tenerent, Syracusani feroces exercitum suum illuc miserunt. Qua occasione Athenienses nocte ad Syracusas classe circumvecti, et loco idoneo castra metati, Syracusanos redeuntes acie vicerunt.* LXVII. *Inde Catanam reversi.* LXXI. *Alcibiades exsul a Lacedæmoniis accitus, ut Syracusanis ducem et auxilia mitterent, ac Deceleam in Attica communirent, suasit.* XCI. *Æstate sequente Athenienses ad Syracusas reversi, Epipolis captis, acieque ibidem Syracusanis devictis, urbem circummunire ordiuntur.* XCIX. *Cum Syracusanis opera impedire conantibus aliquot præliis secundo eventu pugnant: donec magna ex parte munitionibus urbem clauserunt.* CII. *Gylippus a Lacedæmoniis dux Syracusanis missus, in Italiam venit.* CIV. *Athenienses, Laconicæ parte populata, propalam fœdus Lacedæmonium ruperunt.* CV.

ΤΟΥ δ' αὐτοῦ χειμῶνος [b]'Αθηναῖοι ἐβούλοντο αὖθις Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 338.
μείζονι παρασκευῇ τῆς μετὰ [c]Λάχητος καὶ [d]Εὐρυμέ-

[a] Θουκυδίδου 'Αθηναίου ξυγγραφῶν ἕκτη *Ar.* Titulo caret *C.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς τὸ ἕκτον *Cl.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς ἕκτης *Ald. Bas.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς ἕκτη *Flor.* Θουκυδίδου τοῦ 'Ολόρου ξυγγραφῆς τὸ ἕκτον *Editi reliqui.* Vide *Annott. Huds.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς ἕκτον *Reg.* Θουκυδίδου ξυγγραφῆς ϛ' *Cass.* Συγγραφῆς ϛ'. *Gr.* [b] Οἱ 'Αθηναῖοι *Reg.* [c] Hujus meminit Thucyd. l. 3. p. 196. *Huds.* [d] Vide l. 4. p. 126. *Idem.* τοῦ πλ. Aug. a corr. pro τὸ πλῆθος· antea κατεστρέψαι Mosqu.

HAC eadem hyeme Athenienses *quem* cum Lachete et Eurymedonte cum majori apparatu, quam *erat is, miserant,* rursus in Siciliam navi-

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 338. Post Oct. 15.

δοντος, ἐπὶ Σικελίαν πλεύσαντες, καταστρέψασθαι, εἰ δύναιντο· ἄπειροι οἱ πολλοὶ ὄντες τοῦ μεγέθους τῆς νήσου, καὶ τῶν ἐνοικούντων τοῦ πλήθους καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων· καὶ ὅτι οὐ πολλῷ [e] τινι ὑποδεέστερον πόλεμον ἀνῃροῦντο, ἢ [f] τὸν πρὸς [g] Πελοποννησίους. [h] Σικελίας γὰρ περίπλους μέν ἐστιν ὁλκάδι οὐ πολλῷ τινι ἔλασσον ἢ ὀκτὼ ἡμερῶν. καὶ, τοσαύτη οὖσα, [i] ἐν εἴκοσι σταδίων μάλιστα μέτρῳ τῆς θαλάσσης διείργεται, τὸ μὴ ἤπειρος οὖσα.

β'. Ὠικίσθη δὲ [k] ὧδε τοαρχαῖον, καὶ τοσάδε ἔθνη ἔσχε τὰ ξύμπαντα. παλαιότατοι μὲν λέγονται ἐν μέρει τινὶ τῆς χώρας Κύκλωπες καὶ Λαιστρυγόνες [l] οἰκῆσαι· ὧν ἐγὼ οὔτε γένος ἔχω εἰπεῖν, οὔτε ὁπόθεν εἰσῆλθον, ἢ [m] ὅποι ἀπεχώρησαν. ἀρκείτω δὲ, ὡς [n] ποιηταῖς [o] τε εἴρηται, καὶ ὡς ἕκαστός πη γιγνώσκει περὶ αὐτῶν. Σικανοὶ δὲ μετ' αὐτοὺς πρῶτοι φαίνονται [p] ἐνοι-

[e] Particula τινι videtur πλεονάζειν. Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 80. *Huds.* [f] Τῶν *Ald. Flor. Bas.* [g] Πελλοποννησίους *Gr.* [h] *Ephorus* (teste *Strabone*) Siciliam circumnavigari ait quinque diebus et noctibus. De Siciliæ ambitu vide *Strabonem*, l. 6. p. 266. *Plinium*, l. 3. c. 8. et *Cluverii* Siciliam, l. 1. c. 3. *Huds.* ὁλκάδος Mosqu. [i] Ἐν εἴκοσι σταδίοις τῆς θαλάσσης etc. *Marg.* In hoc spatio dimetiendo falsum esse *Thucydidem*, docet *Cluverius* in Sicil. antiq. l. 1. c. 5. σταδίοις *Cl.* σταδίων in marg. *Huds.* Σταδίω *Cass.* in textu et marg. et *Schol.* ibidem. σταδίῳ A. sed a m. 2. suprascr. ν. Σταδίοις etiam vulg. *Schol.* sed quod monet de varietate scripturæ, non est in *Cass.* [k] Ἦδε τὸ ἀρχαῖον *Ar. C. Cl. Gr. Aug. Cass.* ἤδη τοαρχ. Mosqu. et mox τοσαύταδε pro τοσάδε. Ἦδε τοαρχαῖον *Dan.* Λεστρυγ. Mosqu. Aug. sed hic supra ε scr. αι a m. 2. [l] Οἰκισταὶ *Gr. Huds.* Immo οἰκησταὶ, ab errore scribæ pro οἰκῆσαι, ut infr. Cap. 4. οἰκησταὶ, quod correctum erat οἰκισταὶ. [m] Ὅπη *Ar. C. Dan.* [n] Vide *Bocharti* Geographiam Sacram, part. poster. lib. 1. c. 30. *Huds.* [o] Τε deest *Ar.* [p] Ἐνοικησάμενοι *Cl. Cass.* Mosqu. et mox ἤβηρες p. Ἴβηρ.

gantes, eam, si possent, subigere decreverunt. Nam ipsorum plerique ignari erant, et magnitudinis illius insulæ, et multitudinis tum Græcorum tum barbarorum in *ea* habitantium. Et *ignorabant*, se suscipere bellum haud multo minus, quam quod adversus Peloponnesios *susceperant*. * Nam Siciliæ ambitus est non multo minor octo dierum circumnavigatione, navi onerariæ. Quamvis autem tanta sit, *tamen tantum* viginti stadiorum ad summum maritimo spatio discluditur, ne sit continens.

2. Sic autem antiquitus habitata fuit, ac tot gentes in universum *eam* tenuerunt. Antiquissimi quidem in quadam illius regionis parte feruntur habitasse Cyclopes atque Læstrygones: quorum ego neque genus, neque *locum*, unde venerint, neque quo abierint, dicere habeo. Sufficiant autem ea, quæ a poëtis dicta sunt, et quæ unusquisque de ipsis sentit. Sicani vero post ipsos primi *sedes hic*

* Sicilia quippe non multo minus octo dierum spatio navi oneraria circumiri potest. *Acacius.* HUDS.

κισάμενοι, ὡς μὲν αὐτοί φασι, καὶ πρότεροι, διὰ τὸ αὐτόχθονες εἶναι· ὡς δὲ ἡ ἀλήθεια εὑρίσκεται, Ἴβηρες ὄντες, [q] καὶ ἀπὸ [r] τοῦ [s] Σικανοῦ ποταμοῦ τοῦ ἐν Ἰβηρίᾳ ὑπὸ [t] Λιγύων ἀναστάντες. καὶ ἀπ' αὐτῶν Σικανία τότε ἡ νῆσος ἐκαλεῖτο, [u] πρότερον [x] Τρινακρία καλουμένη. οἰκοῦσι δὲ ἔτι καὶ νῦν τὰ πρὸς ἑσπέραν [y] τῆς Σικελίας. Ἰλίου δὲ ἁλισκομένου, τῶν Τρώων τινὲς, διαφυγόντες Ἀχαιοὺς, πλοίοις ἀφικνοῦνται πρὸς τὴν Σικελίαν· καὶ ὅμοροι τοῖς Σικανοῖς οἰκήσαντες, ξύμπαντες μὲν Ἔλυμοι ἐκλήθησαν, [z] πόλεις [a] δ' αὐτῶν Ἔρυξ τε καὶ Ἔγεστα. προσξυνῴκησαν δὲ αὐτοῖς καὶ Φωκέων τινὲς τῶν ἀπὸ Τροίας, [b] τότε [c] χειμῶνι ἐς Λιβύην πρῶτον, ἔπειτα ἐς Σικελίαν ἀπ' αὐτῆς κατενεχθέντες. [d] Σικελοὶ δ' ἐξ Ἰταλίας (ἐνταῦθα γὰρ ᾤκουν) διέβησαν ἐς Σικελίαν, φεύγοντες [e] Ὀπικοὺς, ὡς μὲν εἰκὸς, καὶ λέγεται, [f] ἐπὶ σχεδιῶν, τηρήσαντες τὸν πορθμὸν, κατιόντος τοῦ ἀνέμου, τάχα [g] ἂν δὲ καὶ ἄλλως πως ἐσπλεύσαντες. [h] εἰσὶ

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 338.

[q] Καὶ omittunt *Ar. C. Dan.* [r] Τοῦ deest *Ar.* [s] Ποταμοῦ Σικανοῦ *Gr.* [t] Λιγίων, et inter versus Λυγίων *Gr.* [u] Τὸ πρότερον *Reg.* [x] Τρινακία *C.* τριναχρία Mosqu. Τρινακὶς dicitur *Straboni* lib. 6. Verum Τρινακία ibidem legendum esse contendit *Cluverius* Sicil. antiq. l. 1. c. 2. p. 8. *Huds.* [y] Τὴν Σικελίαν *Cl. Gr. Ar. C.* Aug. *Reg. Cass. Dan.* σικελίαν Mosqu. sed nil not. an et τήν. [z] Πόλις *Cass. Gr.* Aug. Mosqu. [a] Δ' αὐτῶν omittit *Gr.* [b] Τότε omittunt *Ar. C. Dan.* [c] Χειμῶσιν *Ar.* [d] Σικελοὶ δὲ ἐξ etc. *Ar. C.* Vide *Dionys. Halicarn.* Histor. l. 1. p. 17. 18. *Diodor. Sic.* l. 5. *Cluverii* Sicil. antiq. l. 1. c. 3. p. 28. et *Bocharti* Geogr. Sacr. l. 1. c. 30. partis poster. *Huds.* Σικελοὶ δὲ ἐξ *Reg. Cass. Gr.* Aug. [e] Ὄπικας *Cl.* Ὀπίκους *Gr.* Ὀπίκους Aug. a corr. p. ὀπίκος. [f] Vel distinguendum post σχεδιῶν, vel cum *L. Valla* vertendum: *ratibus observato, quum ventus posuisset, freto.* Hujus commigrationis totidem fere verbis meminit *Dionys. Halicarn.* Hist. l. 1. p. 17. κατασκευασάμενοι σχεδίας ἐπὶ τῷ πορθμῷ, καὶ φυλάξαντες κατιόντα τὸν ῥοῦν, ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διέβησαν etc. *Huds.* [g] Particulam ἂν non agnoscit *Valla*: et fortassis potius abesse debet. *Steph. Idem.* [h] Falsus

posuisse putantur, et (ut ipsi quidem prædicant) vel priores, *et ante Cyclopes*, quod essent indigenæ, sed (ut veritas comperitur) quum Iberi essent, et a Sicano Iberiæ flumine, a Ligybus expulsi, *in Siciliam iverunt.* Et hæc insula tunc ab ipsis Sicania vocabatur, cum prius Trinacria nominaretur. Et nunc etiam Siciliæ partes ad occasum vergentes incolunt. Ilio autem capto, quidam Trojani, qui Achæos effugerant, navibus ad Siciliam appulerunt: sedibusque positis in Sicanorum finibus, universi vocati sunt Elymi, urbesque ipsorum fuere Eryx et Egesta. His autem accolæ accesserunt et nonnulli Phocenses, ex eorum numero, qui a Troja tunc in Libyam tempestate delati primum, deinde ex Libya in Siciliam transmisere. Siculi vero ex Italia (illic enim habitabant) in Siciliam trajecerunt, fugientes Opicos, ut et credibile est, et fama fertur, ratibus, observato freto, quum ventus secundus flabat: fortasse etiam aliqua alia ratione eo navigantes. Sunt autem nunc etiam in

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 338.

δὲ καὶ νῦν ἔτι ἐν [i] τῇ Ἰταλίᾳ Σικελοί· καὶ ἡ χώρα ἀπὸ Ἰταλοῦ, βασιλέως τινὸς [k] Ἀρκάδων, τοὔνομα [l] τοῦτο ἔχοντος, [m] οὕτως Ἰταλία ἐπωνομάσθη. ἐλθόντες δὲ ἐς τὴν Σικελίαν στρατὸς πολὺς, τούς τε Σικανοὺς κρατοῦντες μάχῃ, ἀπέστειλαν πρὸς τὰ μεσημβρινὰ καὶ ἑσπέρια αὐτῆς, καὶ ἀντὶ Σικανίας Σικελίαν τὴν νῆσον ἐποίησαν καλεῖσθαι, καὶ τὰ κράτιστα τῆς γῆς ᾤκησαν ἔχοντες, [n] ἐπεὶ διέβησαν, [o] ἔτη ἐγγὺς τριακόσια, [p] πρὶν Ἕλληνας ἐς Σικελίαν ἐλθεῖν· ἔτι δὲ καὶ νῦν τὰ [q] μέσα καὶ τὰ πρὸς βοῤῥᾶν τῆς νήσου ἔχουσιν. ᾤκουν δὲ καὶ [r] Φοίνικες περὶ πᾶσαν μὲν τὴν Σικελίαν, ἄκρας τε ἐπὶ [s] τῇ [t] θαλάσσῃ [u] ἀπολαβόντες, καὶ τὰ ἐπικείμενα νησίδια, ἐμπορίας [x] ἕνεκεν τῆς πρὸς τοὺς Σικελούς. [y] ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἕλληνες πολλοὶ κατὰ θάλασσαν ἐπεισέπλεον, [z] ἐκλιπόντες [a] ταπλεῖω, Μοτύην καὶ Σολόεντα καὶ Πάνορμον [b] ἐγγὺς τῶν Ἐλύμων

est *Thucydides* (modo locus mendo careat), qui sua adhuc ætate Siculos quosdam Italiam incoluisse tradit, contra aliorum Historiæ Scriptorum fidem. Nam πανδημεὶ, ut ait *Diodorus*, in Siciliam trajecerunt, cui haud obscure adsentitur *Dionysius*, loco jam citato. *Vide Cluverii* Sicil. antiq. p. 29. *Idem*. [i] Τῇ deest *Ar*. [k] Σικελῶν *Marg*. *Ar*. *C*. *Cl*. Aug. et forsan rectius: nam ita legisse videtur *Servius*. Videsis *Cluver*. p. 22. 29. *Huds*. Σικελῶν *Reg*. *Cass*. Σικελοῦ *Dan*. Mosqu. [l] Τοῦ τρέχοντος *Dan*. [m] Οὕτω *Cass*. *Reg*. Aug. Paullo post Σικελία τῇ νήσ. Mosqu. sed nil not. an et νήσῳ. [n] Ἐπειδὴ *Ar*. [o] Hic iterum *Thucydidem* errasse, observat *Cluverius* p. 29. *Huds*. Ἔτι *Cass*. [p] Πλὴν et in marg. πρὴν *Gr*. [q] Μέσσα *Gr*. [r] Utrum isti *Thucydidis* in Sicilia Φοίνικες intelligendi sint in Africa *Pœni*, an vero Phœnices in Asia, vide *Cluverium* p. 40. etc. ἄκρα Mosqu. [s] Τῇ abest *Ar*. *C*. *Dan*. [t] Θαλάσσης *Dan*. [u] Ἀναλαβόντες *Marg*. Καταλαβόντες *Ar*. *Schol*. vulgatus etiam adnotat variam lectionem ἀναλαβόντες. Sed hoc non est in *Cass*. [x] Ἕνεκα *Dan*. Mosqu. et mox τῆς Σικ. pro τοὺς Σικ. [y] Ἐπεὶ δὲ *Gr*. [z] Aliud legisse, aut legendum putavisse videtur *Valla*: nam vertit, *omissa navigatione*. *Huds*. Ἐκλειπόντες *Gr*. [a] Τὰ πλείω *Reg*. Aug. Mosqu. [b] Ἐγγὺς τῶν Ἑλλήνων *Gr*.

Italia Siculi, et illa regio a quodam Italo Arcadum rege, qui nomen hoc habebat, sic, Italia, cognominata fuit. Cum autem ingentes *Siculorum* copiæ in Siciliam trajecissent, et Sicanos prœlio vicissent, in meridionales et occidentales insulæ partes *eos* amandarunt, et auctores fuerunt, ut hæc insula pro Sicania vocaretur Sicilia, et feracissimas quasque illius agri partes, postquam *eo* trajecerunt, retinentes incoluerunt, annis prope trecentis ante Græcorum in Siciliam adventum. Et nunc quoque tenent mediterraneas ejus insulæ partes, et eas, quæ ad Aquilonem vergunt. Phœnices præterea per eandem passim habitaverunt, occupatis ad mare promontoriis, et parvis insulis adjacentibus, ut cum Siculis negotiarentur. At postquam permulti Græcorum cum navibus *eo* trajecerunt, relictis plerisque *insulæ partibus*, Motyam, et Soloëntem, et Panormum, oppida Elymis finitima, [*] in unum coëuntes incoluerunt,

[*] Sedibus ibi positis incoluerunt. *Valla*. Huds.

[c] ξυνοικίσαντες ἐνέμοντο, ξυμμαχίᾳ τε πίσυνοι τῇ τῶν Ἐλύμων, καὶ ὅτι ἐντεῦθεν ἐλάχιστον πλοῦν Καρχηδὼν Σικελίας [d] ἀπέχει. βάρβαροι μὲν οὖν τοσοίδε Σικελίαν καὶ [e] οὕτως ᾤκησαν. Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 338.

γ'. Ἑλλήνων δὲ [f] πρῶτοι [g] Χαλκιδεῖς, ἐξ Εὐβοίας, πλεύσαντες μετὰ [h] Θουκλέους οἰκιστοῦ, Νάξον [i] ᾤκησαν, καὶ [k] Ἀπόλλωνος Ἀρχηγέτου βωμὸν, ὅστις νῦν ἔξω τῆς πόλεώς ἐστιν, ἱδρύσαντο· ἐφ' ᾧ, ὅταν ἐκ Σικελίας [l] Θεωροὶ [m] πλεύσωσι, [n] πρῶτον θύουσι. [o] Συρακούσας δὲ [p] τοῦ ἐχομένου ἔτους [q] Ἀρχίας τῶν Ἡρακλειδῶν ἐκ Κορίνθου ᾤκισε, [r] Σικελοὺς ἐξελάσας πρῶτον ἐκ τῆς [s] νήσου, ἐν ᾗ νῦν [t] οὐκέτι περικλυζομένη ἡ πόλις ἡ ἐντός ἐστιν· ὕστερον δὲ χρόνῳ καὶ ἡ ἔξω, [u] προστειχισθεῖσα, πολυάνθρωπος ἐγένετο. Θουκλῆς δὲ καὶ οἱ [x] Χαλκι-

[c] Ξυνοικήσαντες *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* συνοικήσαντες Aug. Bas. Ed. C. Mosqu. sed hic duo puncta supra ή scr. [d] Ἀπέχει deest *Gr.* [e] Ὡς *Reg.* et supra οὕτως eadem manu. [f] Πρῶτον *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass. Dan.* Aug. [g] De Chalcidensium migratione vide *Cluver.* p. 37. *Huds.* Καλχιδεῖς hic et paullo post, et Cap. seq. Καλχιδικῆς et Καλχίδος *Gr.* Χαλκιδῆς Aug. hic et infra. [h] Θεοκλέους *Alii. Huds.* [i] Ὤικισαν malit *Æ. Port. Cl. Cass.* Mox Νάξῳ Mosqu. sed suprascr. ον a m. al. [k] Ἀρχιγέτου Mosqu. Ἀρχηγέτης dicebatur Ἀπόλλων, quia coloniæ in Siciliam deducendæ fuerat Dux et Auctor. Vide *Cluver.* p. 93. 94. *Huds.* [l] Θεωροὶ rerum divinarum curatores. *Huds.* [m] Πλέωσι *Marg. Ar. C. Cl. Gr.* Aug. Mosqu. *Reg. Cass. Dan.* [n] Πρῶτοι *Ar. C. Dan.* [o] Συρακούσας fere ubique *Cass.* Aug. hic et mox, et Συρακουσσίων infr. et semper dupl. σ. [p] Ἀρχομένου τοῦ ἔτους *Marg.* 1. Τοῦ ἐρχομένου ἔτους *Marg.* 2. *Cl.* Τοῦ ἐπιγενομένου ἔτους *Cam.* Τοῦ ἐρχομένου ἔτους *Reg. Cass.* Aug. [q] Hujus meminit *Strabo* l. 6. p. 259. *Huds.* [r] Σικελὰς *Dan.* antea ᾤλησε Mosqu. [s] Insulam intelligit *Ortygiam*, quintam Syracusarum partem, ponte connexam: quæ et *Arx*, et proprio nomine *Ortygia* dicebatur. Vide *Cluverii* Siciliam p. 155. etc. et *Bocharti* Geograph. Sacr. part. poster. l. 1. c. 28. *Huds.* [t] Οὐκ ἔτι Aug. *Gr.* passim. [u] Προστυχισθεῖσα *Reg.* [x] Χαλκιδῆς *Reg.*

tum societate Elymorum freti, tum quod Carthago perexiguo trajectu illinc a Sicilia distaret. Tot igitur numero barbari, atque hoc modo Siciliam habitaverunt.

3. Græcorum autem primi Chalcidenses, ex Eubœa navigantes cum Theucle coloniæ duce, Naxum condiderunt, et Apollinis Archegetæ aram, quæ nunc extra urbem exstat, exstruxerunt: supra quam Theori, quoties e Sicilia solvunt, primum sacrificium faciunt. Insequenti anno Archias, Heraclidarum *unus*, Corintho *profectus*, Syracusas condidit. Siculis ex insula prius expulsis, in qua non amplius mari circumflua urbs sita est interior. * Postea vero et *urbs* ea, quæ est extra *hanc insulam*, muro *alteri urbi* adjuncta, populo frequens facta est. Theucles autem et Chalcidenses, Naxo pro-

* Nam ea, quæ extra insulam est, diu post communita populoque frequentata est. *Vel*, muro addito (muro circumducto) incolis frequentata est.

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 338.

δεῖς, ἐκ Νάξου ὁρμηθέντες, ἔτει πέμπτῳ μετὰ Συρακούσας οἰκισθείσας, Λεοντίνους τε, πολέμῳ τοὺς Σικελοὺς ἐξελάσαντες, οἰκίζουσι, καὶ μετ' αὐτοὺς Κατάνην. οἰκιστὴν δὲ αὐτοὶ Καταναῖοι [y] ἐποιήσαντο Εὔαρχον.

δ'. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ Λάμις, ἐκ [z] Μεγάρων, ἀποικίαν ἄγων, ἐς Σικελίαν ἀφίκετο, καὶ ὑπὲρ [a] Παντακίου τε ποταμοῦ [b] Τρώτιλόν τι ὄνομα [c] χωρίον [d] οἰκίσας, καὶ ὕστερον αὐτόθεν, τοῖς Χαλκιδεῦσιν ἐς Λεοντίνους ὀλίγον χρόνον ξυμπολιτεύσας, καὶ [e] ὑπὸ αὐτῶν ἐκπεσὼν, καὶ Θάψον οἰκίσας, αὐτὸς μὲν ἀποθνήσκει· οἱ δ' ἄλλοι, ἐκ τῆς Θάψου ἀναστάντες, Ὕβλωνος βασιλέως Σικελοῦ προδόντος τὴν χώραν, καὶ καθηγησαμένου, Μεγαρέας ᾤκισαν τοὺς Ὑβλαίους κληθέντας. καὶ ἔτη οἰκήσαντες πέντε καὶ τεσσαράκοντα καὶ διακόσια, ὑπὸ Γέλωνος τυράννου Συρακυσίων ἀνέστησαν ἐκ τῆς πόλεως καὶ χώρας. πρὶν δὲ ἀναστῆναι, ἔτεσιν ὕστερον ἑκατὸν, ἢ αὐτοὺς [f] οἰκίσαι, [g] Πάμμιλον πέμψαντες ἐς [h] Σελινοῦντα κτίζουσι· καὶ ἐκ

[y] Ἐποίησαν τὸν Εὔαρχον *Reg.* [z] Μεγαρέων *Ar. C.* ut et mox infra. *Huds. Dan.* Mosqu. hic, et infra *Cass.* [a] Παντακύου *Cass.* Aug. Παντακιοῦ Bas. (Mosqu.) [b] Πρώτιλόν τι *Ar. C.* et *Cl.* in marg. Τρώγιλον legendum censet *Æ. Port. Huds.* [c] Χωρίου *Reg.* [d] Οἰκήσας *Ar.* Mosqu. [e] Ὑπ' αὐτῶν *C.* ἐκ πασῶν Mosqu. pro ἐκπεσών· super ω fuit accentus. τῆς ante Θάψου d. Mosqu. ᾤκησαν Aug. [f] Οἰκῆσαι *Ar. C.* atque ita legebat *Valla. Huds. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. Et huc pertinere arbitror οἰκῆσαι, quod ad vers. 9. hujus pag. in Appendice Var. Lection. e *Cl.* et *Gr.* adnotaverat *Hudsonus.* Sed in *Gr.* est ἐνοικῆσαι. [g] Πάμμιλλον Aug. *Cass.* Πάμιλον *Gr.* [h] Ἑλινοῦντα *Reg. Cass. Gr.* Aug. σ add. a m. 2.

fecti, anno quinto post Syracusas conditas, Leontinos, ejectis bello Siculis, condiderunt; et post ipsos, Catanam. Ipsi vero Catanæi Euarchum coloniæ deducendæ ducem crearunt.

4. Per idem vero tempus et Lamis, coloniam Megaris ducens, in Siciliam pervenit, et super * Pantacium flumen locum quendam nomine Trotilum condidit, et illinc postea *digressus*, cum apud Leontinos aliquamdiu rempublicam una cum Chalcidensibus administrasset, et ab ipsis *Leontinis* ejectus fuisset, et Thapsum condidisset, ipse quidem obiit; cæteri vero Thapso expulsi, duce Hyblone rege Siculo, qui regionem prodiderat, Megara, quæ Hyblæa vocabantur, condiderunt. Et cum *hanc urbem* ducentos et quadraginta quinque annos habitassent, a Gelone Syracusarum rege ex urbe et agro expulsi fuerunt. Sed antequam expellerentur, anno centesimo post urbem ab ipsis conditam, Selinuntem, Pammilo *illuc* misso, condiderunt. Hic autem e Megaris

* Rectius *Pantaciam;* nam, nominativum ei fuisse Παντακίας, demonstrat *Cluver.* Sicil. antiq. l. 1. c. xi.

Μεγάρων, τῆς μητροπόλεως οὔσης αὐτοῖς, ἐπελθὼν, [i] ξυγκατῴκισε. Γέλαν δὲ Ἀντίφημος ἐκ Ῥόδου καὶ Ἔντιμος ἐκ Κρήτης, [k] ἐποίκους ἀγαγόντες, κοινῇ ἔκτισαν, ἔτει πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ [l] μετὰ τὴν Συρακουσῶν [m] οἴκησιν· (καὶ τῇ μὲν πόλει ἀπὸ τοῦ Γέλα ποταμοῦ τοὔνομα ἐγένετο· τὸ δὲ χωρίον, οὗ νῦν ἡ πόλις [n] ἐστὶ, καὶ [o] ὃ πρῶτον ἐτειχίσθη, Λίνδιοι καλεῖται· νόμιμα δὲ Δωρικὰ ἐτέθη αὐτοῖς·) [p] ἔτεσι δὲ [q] ἐγγύτατα ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μετὰ τὴν σφετέραν [r] οἴκησιν Γελῷοι Ἀκράγαντα [s] ᾤκισαν, τὴν μὲν πόλιν ἀπὸ τοῦ Ἀκράγαντος ποταμοῦ ὀνομάσαντες, οἰκιστὰς δὲ ποιήσαντες Ἀριστόνουν καὶ [t] Πυστίλον, νόμιμα δὲ τὰ Γελῴων δόντες. [u] Ζάγκλη δὲ τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ Κύμης τῆς ἐν [x] Ὀπικίᾳ Χαλκιδικῆς πόλεως λῃστῶν ἀφικομένων ᾠκίσθη, [y] ὕστερον δὲ ἀπὸ Χαλκίδος καὶ τῆς ἄλλης Εὐβοίας πλῆθος [z] ἐλθὸν ξυγκατενείμαντο τὴν γῆν· καὶ οἰκισταὶ [a] Περιήρης καὶ Κραταιμένης ἐγένοντο αὐτῆς, ὁ μὲν ἀπὸ Κύμης, ὁ δὲ ἀπὸ Χαλκίδος. ὄνομα δὲ τὸ μὲν

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 338.

[i] Ξυγκατῴκησε *Cl.* Συγκατῴκισε *Reg. Cass. Gr.* Aug. [k] Ἀποίκους *Ar. C. Dan.* Mosqu. et mox ἔκτησαν. [l] Μετὰ τὴν τῶν Συρακουσῶν *Ar.* Μετὰ Συρακουσῶν *Reg. Gr.* Mosqu. Τὴν manu recenti inter versus scriptum erat in *Cass.* [m] Οἴκισιν malit *Æ. Port. Huds.* Ita fuerat in *Cass.* Corrector fecerat οἴκησιν. [n] Ἐστὶ deest *Ar.* [o] Τὸ πρῶτον *Gr.* [p] Ἔτη *C.* [q] Ἐγγυτάτω *Dan.* [r] Οἴκισιν reponendum censet *Æ. Port. Huds.* Ita *Cass.* [s] Ὤικησαν *Ar. C. Reg. Dan.* Mosqu. atque ita scribendum suspicatus est *Steph.* [t] Πύστιλον *Ar. C.* Πίστυλον *Reg.* [u] Paulo aliter hoc referunt alii Scriptores. Vide *Cluverii* Sicil. ant. p. 82. 83. et *Casauboni* notas in *Strabonem* p. 128. *Huds.* [x] Ὀπυκίᾳ *Gr.* [y] Ὕστερον δὲ καὶ ἀπὸ Χαλκίδος Aug. Mosqu. (qui et Χαλκίδονος) *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* [z] Ἐλθὼν *Cass.* et a prima manu *Gr.* [a] Ita emendatum erat in *Cass.* e Περιήρος, et Κραταιμένης e Κραταιμενοῦς.

ipsorum metropoli *eo* profectus, *urbem illam* cum cæteris *sociis* condidit. Gelam vero Antiphemus e Rhodo, et Entimus ex Creta, suam uterque coloniam ducentes, communiter condiderunt, anno quadragesimo quinto post Syracusas habitari cœptas. Atque huic quidem urbi a Gela flumine nomen impositum fuit: locus vero, ubi nunc urbs est sita, et qui primus muro munitus fuit, Lindii vocatur. Jura autem Dorica ipsis constituta fuerunt. Anno autem propemodum centesimo octavo ab urbe sua condita, Geloi Acragantem condiderunt, urbemque ab Acragante fluvio nominarunt, et coloniæ deducendæ et collocandæ duces sibi delegerunt Aristonoum et Pystilum, suaque jura *incolis* dederunt. Zancle vero initio quidem a latronibus, qui e Cumis, urbe Chalcidica in agro Opico sita, venerant, condita fuit. Postea vero multitudo, quæ ex Chalcide et ex reliqua Eubœa venerat, agrum communiter possedit. Ejusque coloniæ illuc deductæ ibique collocatæ duces fuerunt Perieres atque Cratæmenes, quorum alter e Cumis, alter e Chalcide *venerat.*

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 338.

πρῶτον, Ζάγκλη ἦν [b] ὑπὸ τῶν Σικελῶν κληθεῖσα, [c] ὅτι δρεπανοειδὲς τὸ χωρίον τὴν ἰδέαν ἐστί· τὸ δὲ δρέπανον οἱ Σικελοὶ [d] ζάγκλον καλοῦσιν· [e] ὕστερον δὲ, αὐτοὶ μὲν ὑπὸ Σαμίων καὶ ἄλλων Ἰώνων ἐκπίπτουσιν, οἳ, Μήδους φεύγοντες, [f] προσέβαλον Σικελίᾳ.

έ. Τοὺς δὲ Σαμίους [g] Ἀναξίλας, Ῥηγίνων τύραννος, οὐ πολλῷ ὕστερον ἐκβαλὼν, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῖς ξυμμίκτων ἀνθρώπων οἰκίσας, Μεσσήνην ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ [h] τοαρχαῖον πατρίδος [i] ἀντωνόμασε. καὶ [k] Ἱμέρα [l] ἀπὸ Ζάγκλης ᾠκίσθη ὑπὸ Εὐκλείδου, καὶ [m] Σίμου, καὶ Σάκωνος. καὶ Χαλκιδεῖς [n] μὲν οἱ πλεῖστοι ἦλθον [o] ἐς τὴν [p] ἀποικίαν· [q] ξυνῴκησαν δὲ αὐτοῖς καὶ ἐκ Συρακουσῶν φυγάδες, στάσει νικηθέντες, οἱ [r] Μυλητίδαι καλούμενοι. καὶ φωνὴ μὲν μεταξὺ τῆς τε Χαλκιδέων καὶ Δωρίδος ἐκράθη· νόμιμα δὲ τὰ Χαλκιδικὰ ἐκρά-

[b] Ὑπὸ deest *Dan.* [c] Ὅτι δρεπανοειδὲς τὴν ἰδέαν τὸ χωρίον ἐστὶ *Ar. C.* Aug. Mosqu. Unus opinor *Diodorus* prorsus a *Thucydide* dissentit, qui Zanclen a rege Zanclo nomen ait invenisse. Vide *Strabonem* l. 6. p. 268. *Cluverii* Sicil. p. 84. *Bocharti* Geogr. Sacr. part. poster. l. 1. c. 28. et *Berkelium* in *Stephanum* περὶ πόλεων. p. 371. *Huds.* Ὅτι δρ. τ. χ. ἐστὶ τὴν ἰδέαν *Reg.* Cum *Ar.* et *C.* consentit *Cass.* qui et ἐστὶν habet. [d] Ζάγκλον pro falce usurpavit *Callimachus*, ut constat ex *Etymol. Magno*, in voce ζάγκλον. *Huds.* Ζάγκλην *Gr.* [e] Ὕστερον δ' αὐτοὶ *Ar. C. Reg. Cass.* Mosqu. et mox ἄλων, uno λ. [f] Προσέβαλλον *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Προσέβαλον τῇ Σικελίᾳ *Reg.* [g] Ἀναξίας *Gr.* Mox Μισάνην Mosqu. [h] Τὸ ἀρχαῖον *Ar. C. Bas.* Aug. *Reg. Cass. Gr.* qui et paullo ante Μεσήνην. [i] Αὐτὸ ὠνόμασε *Cl.* Aug. Ἀντωνόμασεν ab emendatione, ἂν τὸ ὠνόμασεν a prima manu *Cass.* [k] Ἱμέρα *Ar. C. Cl. Reg. Cass.* Aug. [l] Id est: μετὰ τὴν Ζάγκλην οἰκισθεῖσαν, *post Zanclen conditam*, ut vertit Æ. Port. Vel ἀπὸ Ζάγκλης pro ὑπὸ Ζαγκλαίων, et tunc hoc modo reddi potest: *Himera quoque Zancles colonia est, deducta ab Euclide etc.* Vide *Cluverii* Siciliam antiq. p. 281. *Huds.* [m] Σιμοῦ *Gr.* [n] Οἱ μὲν πλεῖστοι *Gr.* antea Χαλκιδῆς Aug. [o] Εἰς *Reg.* [p] Ex hoc loco aliisque liquet, vocem ἀποικίαν non solum ἀποίκων πλῆθος significare, sed et locum, in quem coloni ὑπὸ τῶν οἰκιστῶν deducuntur. *Æ. Port.* [q] Ξυνῴκισαν *Cass.* [r] Μυλιτίδαι *Cass.* Mosqu.

Hæc autem urbs primo quidem a Siculis Zancle vocata fuit, quod locus ille speciem falcis habeat: falcem autem Siculi zanclon appellant. Postea vero ipsi quidem a Samiis et aliis Ionibus, qui Medos fugientes ad Siciliam appulerant, expulsi fuerunt.

5. Anaxilas vero, Rheginorum tyrannus, non multo post Samiis *illinc* ejectis, urbem hominibus, quos cum ipsis miscuit, frequentem reddidit, et nomine mutato Messenen a sua antiqua patria nominavit, *cum ante Zancle vocaretur.* Post Zanclen autem *conditam*, Himera ab Euclide et Simo et Sacone condita fuit. Et Chalcidenses plerique in istam coloniam venerunt, et cum ipsis habitaverunt et Syracusani exsules, a contraria factione superati, qui Myletidæ vocantur. Et lingua quidem *istorum* est medium quoddam genus ex Chalcidica et Dorica mixtum, leges

τησεν. Ἄκραι δὲ καὶ [s] Κάσμεναι ὑπὸ Συρακουσίων ᾠκίσθησαν· Ἄκραι μὲν, ἑβδομήκοντα [t] ἔτεσι μετὰ Συρακούσας, Κάσμεναι [u] δὲ, ἐγγὺς εἴκοσι μετὰ Ἄκρας. καὶ [x] Καμαρίνα τοπρῶτον ὑπὸ Συρακουσίων ᾠκίσθη, ἔτεσιν ἐγγύτατα πέντε καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν μετὰ Συρακουσῶν κτίσιν. οἰκισταὶ δὲ ἐγένοντο αὐτῆς Δάσκων καὶ Μενέκωλος. [y] ἀναστάτων δὲ Καμαριναίων γενομένων πολέμῳ ὑπὸ Συρακουσίων δι' ἀπόστασιν, χρόνῳ Ἱπποκράτης ὕστερον Γέλας τύραννος, λύτρα ἀνδρῶν Συρακουσίων αἰχμαλώτων λαβὼν τὴν γῆν [z] τὴν Καμαριναίων, αὐτὸς οἰκιστὴς γενόμενος, κατῴκισε Καμαρίναν. καὶ αὖθις ὑπὸ Γέλωνος ἀνάστατος γενομένη, [a] τοτρίτον κατῳκίσθη ὑπὸ Γέλωνος.

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 338.

ϛ'. Τοσαῦτα ἔθνη Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων Σικελίαν ᾤκει· καὶ ἐπὶ τοσήνδε οὖσαν αὐτὴν οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύειν ὥρμηντο, ἐφιέμενοι μὲν, τῇ ἀληθεστάτῃ προφάσει, τῆς πάσης [b] ἄρχειν, βοηθεῖν δὲ ἅμα εὐπρεπῶς

[s] Κασμίναι *Ar.* Aug. Κασμίαι *C.* itidemque paulo infra. Βάσμιναι *Gr.*, ut mox infra. *Huds.* Κασμίναι *Reg.* hic et infra. Sic quoque a prima manu, sed deinde a correctore Κάσμιναι *Cass.* Mosqu. [t] Ἔτεσιν *Cass.* Aug. [u] Δ' ἐγγὺς *Ar. C. Cass.* Aug. [x] Καμάρινα τὸ πρῶτον *Ar. C.* Καμάρινα etiam *Reg.* et *Dan.* Aug. et paullo post Καμάριναν *Reg. Cass. Gr.* Τὸ πρῶτον *Cass.* et *Gr.* Aug. [y] Ἀναστάντων *Gr.* Mosqu. et a prima manu *Cass.* sed in hoc deinde correctum erat. [z] Τῶν *Ar. Gr.* Aug. [a] Τὸ τρίτον *Ar. C. Cas. Cass. Gr.* Aug. [b] Ἄρξειν *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. et mox κατῴκησε.

vero Chalcidenses obtinuerunt. Acræ vero et Casmenæ a Syracusanis conditæ fuerunt. Et Acræ quidem, septuaginta annis post Syracusas *conditas;* Casmenæ vero, viginti circiter *annis* post Acras *conditas.* Et Camarina primum, a Syracusanis condita fuit, ferme centum et triginta quinque annis post Syracusas conditas. Ipsius vero conditores fuerunt Dascon et Menecolus. Cum autem Camarinæi a Syracusanis, propter defectionem *ab ipsis factam,* bello ex suis sedibus expulsi fuissent; non multo post Hippocrates, Gelæ tyrannus, cum pro Syracusanorum captivorum redemtione Camarinæum agrum accepisset, * ipse coloniæ dux fuit, eamque in urbe Camarina collocavit; et rursus, cum a Gelone suis sedibus expulsi fuissent, ab eodem Gelone tertio in eadem urbe collocati fuerunt.

6. Tot igitur gentes, partim Græcæ, partim barbaræ, Siciliam incolebant. Quamvis autem hæc insula tanta esset *ac tot populis referta,* huic tamen Athenienses impetu quodam animi bellum inferre statuerunt, cupientes quidem, quæ verissima erat causa, totius imperio potiri, simul vero quodam honesto

* Ipse coloniæ deductor Camarinam iterum condidit et incolis frequentavit. *Cluver.* Huds.

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 338.

βουλόμενοι τοῖς ἑαυτῶν [c] ξυγγενέσι, καὶ τοῖς [d] προσγεγενημένοις ξυμμάχοις. μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐξώρμησαν Ἐγεσταίων [e] τε πρέσβεις παρόντες, καὶ [f] προθυμότερον ἐπικαλούμενοι. ὅμοροι γὰρ ὄντες τοῖς Σελινουντίοις, ἐς πόλεμον καθέστασαν, περί τε [g] γαμικῶν τινων, καὶ περὶ γῆς ἀμφισβητήτου· καὶ οἱ Σελινούντιοι, Συρακουσίους ἐπαγόμενοι [h] ξυμμάχους, [i] κατεῖργον αὐτοὺς τῷ πολέμῳ [k] καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν· ὥστε, τὴν γενομένην ἐπὶ Λάχητος καὶ τοῦ προτέρου πολέμου Λεοντίνων οἱ [l] Ἐγεσταῖοι ξυμμαχίαν [m] ἀναμιμνήσκοντες τοὺς Ἀθηναίους, ἐδέοντο σφίσι ναῦς [n] πέμψαντες ἐπαμῦναι· λέγοντες ἄλλα τε πολλὰ, καὶ κεφάλαιον· εἰ Συρακούσιοι, Λεοντίνους τε ἀναστήσαντες, ἀτιμώρητοι γενήσονται, καὶ τοὺς λοιποὺς ἔτι ξυμμάχους αὐτῶν [o] διαφθείροντες, αὐτοὶ τὴν ἅπασαν δύναμιν τῆς Σικελίας σχήσουσι, κίνδυνον εἶναι, μήποτε μεγάλῃ παρασκευῇ [p] Δωριεῖς τε Δωριεῦσι, κατὰ τὸ ξυγγενὲς, καὶ ἅμα ἄποικοι τοῖς ἐκπέμψασι [q] Πελοποννησίοις

[c] Ξυγγενέσιν *Cass.* Aug. [d] Προγεγενημένοις *Ar. C. Gr. Dan.* [e] Τε deest *Ar.* [f] Προθυμότεροι *Gr.* Mox ὅμορον Mosqu. [g] Ob agrorum fines bellum exortum scribit *Diodorus* l. 12. p. 328. *Ed. Steph.* Quæ autem fuerint nuptiarum controversiæ, non liquet. τῆς ἀμφ. Mosqu. [h] Συμμάχους *Gr.* [i] Καθεῖργον *Reg. Gr.* [k] Καὶ non agnoscit *Ar.* nec *Gr.* [l] Αἰγεσταῖοι *Cl.* passim. [m] Ἀθηναίους cum participio ἀναμιμνήσκοντες non jungit *Valla:* nam sic vertit: *Itaque Egestæi repetita memoria societatis sibi cum Lachete initæ, et superioris belli Leontinorum, obsecrabant Athenienses* etc. ἀναμνημνήσ. Mosqu. et ναῦ p. ναῦς, et Λεοντίνοος τὲ scr. id. [n] Ita in *Gr.* factum erat e πέμψαντας. [o] Διαφθείραντες legebat *Valla.* μήτε Aug. sed a m. 2. superscr. πο. [p] Δωριῆς *Cass.* Aug. [q] Πελλοποννησίοις *Gr.* et sic passim.

prætextu, *Chalcidensibus,* suis cognatis, pristinisque sociis opem ferre volentes. Ipsos autem potissimum *ad hoc* impulerunt Egestæorum legati, qui *illic* aderant, et enixius auxilium implorabant. Cum enim Selinuntiis essent finitimi, bellum *adversus eos* susceperant, propter quasdam res, quæ ad nuptias spectabant, et *propter* agrum controversum. Et Selinuntii, accitis Syracusanis sociis, ipsos bello terra marique premebant. Quamobrem Egestæi Atheniensibus in memoriam reducebant societatem *cum ipsis factam* Lachetis et superioris Leontinorum belli tempore, et ipsos orabant, ut sibi missa classe succurrerent; et cum alia multa dicebant, tum vero (quod caput erat) si Syracusani impune ferrent, quod Leontinos suis sedibus expulissent, et cæteris ipsorum *Atheniensium* sociis præterea corruptis *ac attritis,* ipsi omnem Siciliæ potentiam in suam potestatem redigerent, periculum esse, ne forte aliquando cum magno apparatu Dorienses Doriensibus, propter cognationem, simul etiam coloni Peloponnesiis, a quibus essent

βοηθήσαντες, καὶ τὴν [r] ἐκείνων δύναμιν [s] ξυγκαθέλωσι. σῶφρον [t] δ' εἶναι, μετὰ τῶν ὑπολοίπων ἔτι ξυμμάχων ἀντέχειν τοῖς Συρακουσίοις, ἄλλως τε καὶ χρήματα σφῶν παρεξόντων ἐς τὸν πόλεμον ἱκανά. ὧν [u] ἀκούοντες οἱ Ἀθηναῖοι, ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν τε Ἐγεσταίων πολλάκις λεγόντων, καὶ τῶν ξυναγορευόντων αὐτοῖς, ἐψηφίσαντο, πρέσβεις πέμψαντες πρῶτον ἐς τὴν [x] Ἔγεσταν, περί τε τῶν χρημάτων σκεψομένους, εἰ ὑπάρχει, ὥσπερ φασὶν, ἐν τῷ κοινῷ, καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς, καὶ [y] τὰ τοῦ πολέμου ἅμα πρὸς τοὺς Σελινουντίους, ἐν [z] ὅτῳ ἐστὶν, εἰσομένους.

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 338.

ζʹ. Καὶ οἱ μὲν πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἀπεστάλησαν ἐς τὴν Σικελίαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος, καὶ οἱ ξύμμαχοι, πλὴν Κορινθίων, στρατεύσαντες ἐς τὴν Ἀργείαν, τῆς τε γῆς ἔτεμον [a] οὐ πολλὴν, καὶ σῖτον [b] ἀνεκόμισαν, τινὰ ζεύγη κομίσαντες, καὶ ἐς [c] Ὀρνεὰς [d] κατοικίσαντες τοὺς Ἀργείων φυγάδας, καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς παρακαταλιπόντες αὐτοῖς ὀλίγους. καὶ σπεισάμενοί τινα χρόνον, ὥστε μὴ ἀδικεῖν Ὀρνεάτας καὶ Ἀργείους τὴν ἀλλήλων, ἀπεχώ-

Paullo post Octob. 15.

[r] Ἐκείνην *Reg.* [s] Ξυγκαθέλωσι *Gr.* [t] Δὲ εἶναι *Gr.* [u] Ἀκούσαντες *Cl. Reg.* [x] Ἐγέσταν *Gr.* τῶν ante χρημ. d. Mosqu. [y] Alibi τὰ τοῦ πολέμου pro ὁ πόλεμος. Hæc tamen verba significare possunt res bellicas, apparatum bellicum, aut statum. Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 178. 179. *Huds.* [z] Ὅτῳ Mosqu. *Marg. Cam.* τῶν d. Mosqu. ante Ἀθην. [a] Πολλὴν sine οὐ legit *Valla.* Οὐ πολὺ *Gr.* πολλά. Mosqu. [b] Ἀνεκομίσαντο *Ar. C. Cl. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [c] Ὀρναιὰς *Cl.* passim, et infra Ὀρναιάτας. [d] Κατοικήσαντες *Cass.*

emissi, auxilium ferentes, ipsorum etiam imperium una demolirentur. Prudentium autem esse, cum reliquis adhuc sociis obsistere Syracusanis; præsertim cum ipsi *Egestæi* satis pecuniæ ad bellum essent collaturi. Quæ cum audirent sæpenumero Athenienses in concionibus, tum ex Egestæorum, tum ex illorum, qui ipsis patrocinabantur, ore, decreverunt, legatis primum Egestam missis, explorare, an tantum pecuniæ, quantum jactabant, in ærario et in templis haberent, et simul cognoscere, quo in statu esset bellum, quod cum Selinuntiis gerebant.

7. Et legati quidem Atheniensium in Siciliam missi fuerunt. Lacedæmonii vero eadem hyeme, eorumque socii, præter Corinthios, cum exercitu in *agrum* Argivum profecti, non magnam agri partem vastarunt, et * frumenta absportarunt imposita quibusdam plaustris, quæ secum adduxerant, et Argivos exsules Orneis collocarunt, et paucos ex reliquo exercitu apud ipsos reliquerunt: initisque fœderibus ad certum tempus, ut *per id* Orneatæ et Argivi se

* Frumenta et aliquot boum paria absportarunt etc. *Valla.* Huds.

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 338. exeunte.

ρησαν τῷ στρατῷ ἐπ' οἴκου. ἐλθόντων δὲ Ἀθηναίων οὐ [e] πολλῷ ὕστερον ναυσὶ τριάκοντα καὶ ἑξακοσίοις ὁπλίταις, οἱ Ἀργεῖοι μετὰ τῶν Ἀθηναίων πανστρατιᾷ [f] ἐξελθόντων, τοὺς [g] μὲν ἐν Ὀρνεαῖς μίαν ἡμέραν ἐπολιόρκουν· ὑπὸ δὲ νύκτα, αὐλισαμένου τοῦ στρατεύματος [h] ἄπωθεν, ἐκδιδράσκουσιν οἱ ἐκ τῶν Ὀρνεῶν. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ οἱ Ἀργεῖοι, ὡς ᾔσθοντο, κατασκάψαντες τὰς Ὀρνεὰς, ἀνεχώρησαν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ὕστερον ταῖς ναυσὶν, ἐπ' οἴκου. καὶ ἐς [i] Μεθώνην τὴν ὅμορον Μακεδονίᾳ ἱππέας κατὰ θάλασσαν κομίσαντες Ἀθηναῖοι, σφῶν τε αὐτῶν, καὶ Μακεδόνων τοὺς παρὰ σφίσι φυγάδας, ἐκακούργουν τὴν Περδίκκου. Λακεδαιμόνιοι δὲ, πέμψαντες παρὰ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης, ἄγοντας πρὸς Ἀθηναίους δεχημέρους σπονδὰς, ξυμπολεμεῖν ἐκέλευον Περδίκκᾳ· [k] οἱ δ' οὐκ ἤθελον. καὶ ὁ χειμὼν [l] ἐτελεύτα· καὶ ἕκτον καὶ δέκατον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Θουκυδίδης [m] ξυνέγραψε.

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339. Ante April. 9.

η'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, ἅμα ἦρι, οἱ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ἧκον ἐκ τῆς Σικελίας, καὶ οἱ Ἐγεσταῖοι μετ' αὐτῶν, ἄγοντες ἑξήκοντα τάλαντα [n] ἀσήμου

[e] Πολλῶν *Reg.* [f] Ἐξελθόντες legebat *Valla:* atque ita scribendum censet *Æ. Port. Huds.* [g] Μὲν deest *Reg.* Aug. In *Cass.* recens manus inter versus scripserat. [h] Ἄποθεν *Gr.* ὑστερίᾳ Mosqu. [i] Hæc est illa urbs, ad cujus oppugnationem Philippus Macedo alterum amisit oculum. Mox Μακεδονίας Mosqu. [k] Οἱ δὲ οὐκ *Gr.* καὶ οἱ δ' Mosqu. [l] Ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, καὶ ἕκτον κ. δ. ἔ. ἐ. τ. π. τ. *Gr.* [m] Συνέγραψε *Gr.* [n] Hujus oppositum ἐπίσημον, ut docet *Pollux:* cujus valor bonitasve Principis, ejusve,

invicem non læderent, cum reliquis copiis domum redierunt. Cum autem non multo post Athenienses cum triginta navibus et sexcentis gravis armaturæ militibus venissent, Argivi cum Atheniensibus, omni *suorum, qui per ætatem arma ferre poterant,* exercitu educto, unum quidem diem Orneas oppugnaverunt: sed cum illi noctu procul castra haberent, qui Orneis erant, *illinc* effugerunt. Quod ubi sensere postero die Argivi, Orneis solo æquatis, redierunt, et mox Athenienses etiam cum classe domum reverterunt. Iidem, cum Methonen Macedoniæ finitimam equites mari transportassent, partim ex suis, partim ex Macedonibus apud se exsulantibus, Perdiccæ *regionem* maleficiis infestabant. Lacedæmonii vero, missis *nunciis* ad Chalcidenses, qui erant in Thracia, qui decem dierum inducias cum Atheniensibus habebant, *eos suis auxiliis* Perdiccam in bello *contra Athenienses* adjuvare jubebant. At illi noluerunt. Atque hæc hyems exiit. Et hujus belli, quod Thucydides conscripsit, decimus sextus annus excessit.

8. Insequenti æstate, vere statim ineunte, Atheniensium legati ex Sicilia redierunt, et Egestæi cum ipsis, ferentes sexaginta talenta ar-

ἀργυρίου, ὡς [o] ἐς ἑξήκοντα ναῦς μηνὸς μισθὸν, ἃς [p] ἔμελλον δεήσεσθαι πέμπειν. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐκκλησίαν ποιήσαντες, καὶ ἀκούσαντες τῶν τε Ἐγεσταίων καὶ τῶν σφετέρων πρέσβεων τά τε ἄλλα ἐπαγωγὰ, [q] καὶ οὐκ ἀληθῆ, καὶ περὶ τῶν χρημάτων, ὡς εἴη ἕτοιμα ἔν τε τοῖς ἱεροῖς πολλὰ καὶ [r] ἐν τῷ κοινῷ, ἐψηφίσαντο ναῦς ἑξήκοντα πέμπειν ἐς Σικελίαν, καὶ στρατηγοὺς αὐτοκράτορας, Ἀλκιβιάδην τε τὸν Κλεινίου, καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτου, καὶ Λάμαχον τὸν Ξενοφάνους, βοηθοὺς μὲν Ἐγεσταίοις πρὸς Σελινουντίους, [s] ξυγκατοικίσαι δὲ καὶ Λεοντίνους, [t] ἤν τι περιγίγνηται αὐτοῖς τοῦ πολέμου, καὶ τἄλλα τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ πρᾶξαι, ὅπῃ ἂν γιγνώσκωσιν [u] ἄριστα Ἀθηναίοις. μετὰ δὲ τοῦτο ἡμέρᾳ πέμπτῃ ἐκκλησία αὖθις [x] ἐγίγνετο, καθότι χρὴ τὴν παρασκευὴν ταῖς [y] ναυσὶ τάχιστα γίγνεσθαι, καὶ τοῖς στρατηγοῖς, εἴ του προσδέοιντο, ψηφισθῆναι ἐς τὸν ἔκπλουν. καὶ ὁ Νικίας, [z] ἀκούσας μὲν ᾑρημένος ἄρχειν, νομίζων δὲ τὴν πόλιν οὐκ ὀρθῶς βεβουλεῦσθαι, ἀλλὰ προφάσει βραχείᾳ καὶ εὐπρεπεῖ,

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 90. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. $33\frac{9}{40}$. Mox ab Apr. 10.

qui cudendæ monetæ jus habet, effigie aut nota quadam comprobata est. *Huds.* [o] Ἐς omittunt *Cl. Gr. Ar. C.* Aug. sed add. a m. rec. [p] Ἔμελλον *Cass.* [q] Καὶ abest a *Reg.* [r] Ἐν τοῖς κοινοῖς *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. Aug. [s] Ξυγκατοικῆσαι *Reg.* Ξυνκατοικίσαι *Gr.* [t] Ἤν τι περιγίγνηται τοῖς τοῦ πολέμου *Ald. Flor. Bas.* Ἤν τι περιγίγνηται αὐτοῖς τὰ τοῦ πολέμου *Marg. Huds.* Περιγίγνηται emendatum erat in *Cass.* e περιγίγνεται. ἄλλα Bas. ἐν Σικελ. Mosqu. τὰ et τῇ des. [u] Ἄριστα non habet *Reg.* πέμπτῃ Mosqu. [x] Ἐγίνετο, et inter versus ἐγίνετο *Gr.* [y] Ναυσὶν *Cass.* Aug. [z] Ἀκούσιος *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* (Recens corrector in *Cass.* inter versus scripserat γρ. ἀκούσας.) Aug. Mosqu.

genti non signati, menstruum sexaginta navium stipendium, quæ ut mitterentur erant oraturi. Athenienses autem, advocata concione, auditisque et Egestæis et suis legatis, cum alia dicentibus ad persuadendum apposita et falsa, tum vero de pecunia renuntiantibus, multam et in templis et in ærario paratam esse, decreverunt, sexaginta naves in Siciliam esse mittendas, et duces summa potestate præditos, Alcibiadem Cliniæ, et Niciam Nicerati, et Lamachum Xenophanis *filium*, qui opem quidem Egestæis contra Selinuntios ferrent; sed et Leontinos in suis *pristinis* sedibus collocarent, si quod temporis spatium *ad hæc peragendum* ipsis in bello superesset; atque res cæteras in Sicilia perinde gererent, ac reipublicæ Atheniensium maxime expedire judicarent. Quinto post hæc die concio rursus advocata fuit, *ut in ea consultaretur*, qua ratione oporteret quam celerrime classem apparare, et decernere, si qua re ducibus ad hanc expeditionem opus esset. Nicias autem, cum se quidem ducem electum audisset, sed *suam* civitatem non recte decrevisse, *neque bonum consilium cepisse*, duceret, sed exigua et speciosa de

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. $3\frac{39}{40}$.

τῆς Σικελίας ἁπάσης, μεγάλου ἔργου, ἐφίεσθαι, παρελθὼν, ἀποτρέψαι ἐβούλετο, καὶ παρῄνει τοῖς Ἀθηναίοις [a] τοιάδε.

θ΄. "Η ΜΕΝ ἐκκλησία περὶ παρασκευῆς τῆς ἡμετέρας ἥδε ξυνελέγη, καθότι χρὴ ἐς Σικελίαν ἐκπλεῖν. ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ καὶ περὶ αὐτοῦ τούτου ἔτι χρῆναι σκέψασθαι, εἰ ἄμεινόν ἐστιν ἐκπέμπειν τὰς ναῦς, καὶ μὴ [b] οὕτω βραχείᾳ βουλῇ, περὶ μεγάλων πραγμάτων, ἀνδράσιν ἀλλοφύλοις [c] πειθομένους, πόλεμον οὐ προσήκοντα [d] ἄρασθαι. [e] καί τοι ἔγωγε καὶ τιμῶμαι ἐκ τοῦ τοιούτου, καὶ ἧσσον ἑτέρων περὶ τῷ ἐμαυτοῦ σώματι ὀῤῥωδῶ· (νομίζων, ὁμοίως ἀγαθὸν πολίτην εἶναι, ὃς ἂν καὶ τοῦ σώματός τι καὶ τῆς οὐσίας [f] προνοῆται· μάλιστα γὰρ ἂν ὁ τοιοῦτος καὶ τὰ τῆς πόλεως δι' ἑαυτὸν βούλοιτο ὀρθοῦσθαι·) ὅμως δὲ οὔτε ἐν τῷ [g] πρότερον χρόνῳ διὰ τὸ προτιμᾶσθαι εἶπον παρὰ γνώμην, οὔτε νῦν, [h] ἀλλὰ ᾗ ἂν γιγνώσκω [i] βέλτιστα, ἐρῶ. καὶ πρὸς μὲν τοὺς τρόπους τοὺς ὑμετέρους, ἀσθενὴς ἄν μου ὁ λόγος εἴη, εἰ τά τε ὑπάρχοντα σώζειν παραινοίην, καὶ μὴ τοῖς ἑτοίμοις περὶ τῶν ἀφανῶν καὶ μελλόντων κινδυνεύειν. ὡς δὲ οὔτε ἐν καιρῷ σπεύδετε,

[a] Τοιάδε *Marg. Cam. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Paullo post ἤδη Mosqu. [b] Οὕτως *Cass.* Aug. [c] Πυθομένους *Gr.* [d] Αἴρεσθαι *Dan.* [e] Καί τι *Cass.* [f] Πρόηται *Marg. Stobæus.* Προνοεῖται *Reg. Gr.* Mosqu. [g] Πρότερον *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. [h] Ἀλλὰ ἣ ἂ γιγνώσκω malint *Nonnulli. Huds.* [i] Τὰ βέλτιστα *Gr.*

causa Siciliæ totius imperium, rem arduam, affectare, *in medium* progressus, a proposito revocare voluit, atque Atheniensibus hæc suasit.

9. "Hæc quidem concio de nostræ classis apparatu est coacta, quonam modo in Siciliam navigare oporteat. Mihi vero de hoc ipso rursus consultandum videtur, utrum satius sit classem emittere, nec ne; nec tam brevi consultatione, de rebus magnis (fide viris alienigenis habita) bellum suscipiendum, quod ad nos nihil pertineat. Atqui ego quidem ex hujusmodi re honorem consequor, et meo ipsius corpori minime omnium timeo. Quamquam existimo, pariter bonum esse civem, qui et sibi ipsi et suis fortunis prospicit. Nam hujusmodi *vir*, et rempublicam, *quæ ex privatorum rebus constat*, sua opera salvam esse volet. Verum, ut nec unquam ante propter honores mihi delatos quicquam aliter, quam sentiebam, dixi: sic ne nunc quidem alia dicam, quam quæ optima esse sentio. Quamvis autem apud vestra ingenia parum ponderis oratio mea sit habitura, si suadeam, ut et res præsentes conservetis, neve de iis, quæ sunt certa, propter ea, quæ incerta dubiaque sunt, periclitemini: quod tamen neque tempestive festinetis, neque facile obtineri possint

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 3$\frac{39}{40}$.

οὔτε ῥᾴδιά ἐστι κατασχεῖν, ἐφ' ἃ ὥρμησθε, ταῦτα [k] διδάξω."

ί. "Φημὶ γὰρ, [l] ὑμᾶς, πολεμίους πολλοὺς ἐνθάδε ὑπολιπόντας, καὶ ἑτέρους, ἐπιθυμεῖν, ἐκεῖσε πλεύσαντας, [m] δεῦρο ἐπαγαγέσθαι. καὶ οἴεσθε ἴσως, τὰς γενομένας ὑμῖν σπονδὰς ἔχειν τὶ βέβαιον, [n] αἳ, ἡσυχαζόντων μὲν [o] ὑμῶν, ὀνόματι σπονδαὶ ἔσονται· [p] (οὕτω γὰρ ἐνθένδε τε ἄνδρες ἔπραξαν αὐτὰς, καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων·) [q] σφαλέντων που ἀξιόχρεῳ δυνάμει, ταχεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ἡμῖν οἱ ἐχθροὶ [r] ποιήσονται, οἷς πρῶτον μὲν διὰ ξυμφορῶν ἡ ξύμβασις, καὶ ἐκ τοῦ αἰσχίονος, ἢ ἡμῖν, [s] κατ' ἀνάγκην ἐγένετο· ἔπειτα ἐν αὐτῇ ταύτῃ [t] πολλὰ τὰ ἀμφισβητούμενα [u] ἔχομεν. [x] εἰσὶ δ', οἳ οὐδὲ ταύτην πω τὴν ὁμολογίαν ἐδέξαντο, [y] καὶ οὐχ οἱ ἀσθενέστατοι· [z] ἀλλ' οἱ μὲν ἄντικρυς πολεμοῦσιν, οἱ δὲ, [a] καὶ διὰ τὸ Λακεδαιμονίους ἔτι ἡσυχάζειν, δεχημέροις σπονδαῖς καὶ αὐτοὶ [b] ἔτι κατέχονται. [c] τάχα δ' ἂν ἴσως, εἰ δίχα ἡμῶν τὴν δύναμιν λάβοιεν, (ὅπερ νῦν

[k] Δηλώσω *Marg.* [l] Ἡμᾶς *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [m] Δεύτερον *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. Aug. In *Cass.* manus recens super δεύτερον scripserat γρ. δεῦρο. [n] Ἢ pro αἳ *Cl.* ex emendatione. [o] Ἡμῶν legebat *Valla.* [p] Οὕτω γὰρ ἐνθένδε τε ἄνδρες ἔπραξαν αὐτὰς καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων, σφαλέντων δέ που, ἀξιόχρεῳ etc. *Camerarius*, atque ita legendo locum interpretati sunt *Valla* et *Æ. Port.* et quamvis alteram lectionem sequutus est *Scholiastes*, nihil tamen in hac video, quod absonum sit et inconcinnum. Αὐτὰ *Cl. Gr.* Αὐτὰς *Cl.* ex emend. Αὐτὰ *Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [q] Σφαλέντων δέ που *Marg. Gr.* πω Mosqu. [r] Ποιήσονται *Cass.* [s] Κατὰ ἀνάγκην *Ar. C. Reg. Dan.* Mosqu. qui et αὐτοῦ pro ἐκ τοῦ. [t] Πολλῷ τε ἀμφ. *Gr.* [u] Ἔχομεν deest *C.* [x] Εἰσὶ δὲ οἱ *Gr.* πω τὴν d. Mosqu. [y] Καὶ οἱ οὐκ ἀσθενέστατοι *Gr.* [z] Ἀλλὰ οἱ μὲν *Gr.* [a] Καὶ omittunt *Ar. C. Dan.* [b] Ἔτι non agnoscunt *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [c] Τάχα ἂν δ' ἴσως *Reg. Cass.* Aug.

ea, ad quæ contenditis, hæc docebo."

10. "Etenim dico vos, multis hostibus hic relictis, alios etiam illuc trajicientes, cupere huc attrahere. Sed fortasse putatis, fœdera, quæ inistis, aliquid firmitudinis habitura; quæ quidem verbo tenus, dum vos nihil movebitis, fœdera erunt: (sic enim quidam ex nostris atque ex adversariis, re transacta, ea fecerunt) sed si quis justus exercitus noster aliquam cladem accipiat, hostes celeriter nos invadent. Nam primum quidem propter clades, vi necessitatis coacti, cum majore, quam nos, dedecore, compositionem fecerunt. Deinde vero in hac ipsa compositione multas controversias habemus. Præterea sunt etiam, qui ne has quidem pactiones admittere voluerunt, iique non infirmissimi: sed *eorum* alii quidem palam bellum gerunt; alii vero, quod Lacedæmonii adhuc quiescant, ipsi quoque decem dierum induciis, *in officio* adhuc continentur. Sed fortasse, si nostras opes distractas acceperint, (id, quod

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. ½. U. C. Varr. 339/40.

σπεύδομεν,) καὶ πάνυ ἂν [d] ξυνεπίθοιντο μετὰ Σικελιωτῶν, οὓς πρὸ πολλῶν ἂν ἐτιμήσαντο ξυμμάχους [e] σφίσι γενέσθαι ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ. ὥστε χρὴ σκοπεῖν τινα αὐτὰ, καὶ μὴ μετεώρῳ τε πόλει ἀξιοῦν κινδυνεύειν, καὶ ἀρχῆς ἄλλης ὀρέγεσθαι, πρὶν, ἣν ἔχομεν, [f] βεβαιωσώμεθα, [g] εἰ Χαλκιδεῖς γε οἱ ἐπὶ Θρᾴκης, ἔτη τοσαῦτα ἀφεστῶτες [h] ἡμῶν, ἔτι ἀχείρωτοί [i] εἰσι, καὶ ἄλλοι τινὲς κατὰ τὰς ἠπείρους, [k] ἐνδοιαστῶς [l] ἀκροῶνται. ἡμεῖς δὲ Ἐγεσταίοις δὴ, οὖσι ξυμμάχοις, ὡς ἀδικουμένοις, ὀξέως βοηθοῦμεν· ὑφ' ὧν [m] δ' αὐτῶν, πάλαι ἀφεστώτων, ἀδικούμεθα, ἔτι μέλλομεν ἀμύνεσθαι.

ια'. "Καίτοι τοὺς μὲν, κατεργασάμενοι, κἂν κατάσχοιμεν· τῶν δ' εἰ καὶ κρατήσαιμεν, διὰ πολλοῦ γε καὶ πολλῶν ὄντων, χαλεπῶς ἂν ἄρχειν δυναίμεθα. ἀνόητον δ', ἐπὶ τοιούτους [n] ἰέναι, ὧν [o] κρατήσας τε μὴ [p] κατασχήσει τὶς, καὶ μὴ κατορθώσας, μὴ ἐν τῷ ὁμοίῳ καὶ πρὶν ἐπιχειρῆσαι ἔσται. Σικελιῶται δ' ἂν

[d] Ξυνεπιθεῖντο *Ar. C. Dan.* Ξυνεπιθοῖντο *Gr.* Aug. [e] Σφίσι deest *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [f] Βεβαιωσόμεθα *Ar. C. Bar. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* [g] Οἱ Χαλκιδεῖς γὰρ οἱ ἐπὶ etc. *Ar.* Hic locus *Æ. Porto* suspectus erat de menda. Cum *Ar.* consentit *Dan.* In *Gr.* corrector super εἰ scripserat οἱ. In Aug. est Χαλκιδῆς, et supra γε scr. γὰρ a m. rec. [h] 'Αφ' ἡμῶν *Cl. Reg.* ἀφ' ἡμ. Aug. ἀφ' ita not. punct. a m. l. ut vid. ἀφ' ἡμ. Mosqu. [i] Ὦσι et in marg. εἰσὶ *Gr.* [k] Ἐνδοιάστως *Reg.* [l] Ἡμῶν ἀκρ. *Gr.* δῆθεν pro δὴ Mosqu. et mox μέλομεν p. μέλλ. [m] Δὲ αὐτῶν *Gr.* [n] Εἶναι *Ar. C.* Ἰέναι margini *Cod. Ar.* ab aliena manu adscribitur. *Huds.* Ἐπὶ τοιούτοις εἶναι *Dan.* Τοιούτοις etiam *Gr.* sed cum emendatione superscripta τοιούτους. [o] Κρατήσαντας *Gr.* [p] Κατισχύσει *Ar. C.* Κατισχήσῃ *Bar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Κατισχύσει *Dan.* Κατασχήσῃ *Gr.*

nunc urgemus) vel libentissime nos adorientur una cum Siciliensibus, quorum societatem sibi adjunctam antea plurimi æstimassent. Quamobrem hæc nobis sunt perpendenda, neque committendum, ut, suspensis nostræ reipublicæ rebus, pericula subeamus, et aliud imperium affectemus, priusquam id, quod habemus, stabiliverimus. Si quidem Chalcidenses, qui sunt in Thracia, quamvis tot annos a nobis jam defecerint, tamen in nostram potestatem nondum sunt redacti; et alii nonnulli in variis continentis partibus, dubie parent. Nos vero nunc Egestæis sociis, ut injuriam passis, præcipitanter succurrimus. A quibus autem, propter defectionem jampridem a nobis factam, violamur; illos vero ulcisci adhuc cunctamur."

11. "Atqui hos quidem *Chalcidenses*, si *eos* in nostram potestatem redegerimus, facile retinere poterimus. His vero, quamvis eos subegerimus, quia tamen longo *intervallo* distant, simul etiam quia permulti sunt, ægre poterimus imperare. Amentia vero fuerit bellum illis inferre, quos, si viceris, in potestate tua retinere nequeas, et nisi rem feliciter gesseris, eandem illos invadendi facultatem, quam prius, non sis habiturus. Siciliensès enim,

μοι [q] δοκοῦσιν, ὥς γε νῦν ἔχουσι, καὶ ἔτι ἂν ἧσσον [r] δεινοὶ ἡμῖν γενέσθαι, εἰ ἄρξειαν αὐτῶν [s] Συρακούσιοι· ὅπερ οἱ Ἐγεσταῖοι μάλιστα ἡμᾶς ἐκφοβοῦσι. νῦν μὲν γὰρ [t] κἂν ἔλθοιεν ἴσως Λακεδαιμονίων ἕκαστοι χάριτι· [u] ἐκείνως [x] δ', οὐκ εἰκὸς, ἀρχὴν [y] ἐπὶ ἀρχὴν στρατεῦσαι. ᾧ γὰρ ἂν τρόπῳ τὴν ἡμετέραν μετὰ Πελοποννησίων ἀφέλωνται, εἰκὸς, ὑπὸ τῶν αὐτῶν καὶ [z] τὴν σφετέραν διὰ τοῦ αὐτοῦ καθαιρεθῆναι. ἡμᾶς δ' ἂν οἱ ἐκεῖ Ἕλληνες μάλιστα μὲν ἐκπεπληγμένοι εἶεν, εἰ μὴ ἀφικοίμεθα, ἔπειτα δὲ [a] καὶ, εἰ, δείξαντες τὴν δύναμιν, δι' ὀλίγου ἀπέλθοιμεν· εἰ δὲ σφαλείημέν τι, τάχιστ' ἂν ὑπεριδόντες, μετὰ τῶν [b] ἐνθάδε [c] ἐπίθοιντο. τὰ γὰρ [d] διὰ πλείστου πάντες ἴσμεν θαυμαζόμενα, καὶ τὰ πεῖραν ἥκιστα τῆς δόξης [e] δόντα. ὅπερ νῦν [f] ὑμεῖς, [g] ὦ Ἀθηναῖοι, ἐς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους πεπόνθατε, διὰ τὸ, παρὰ γνώμην αὐτῶν, πρὸς ἃ ἐφοβεῖσθε [h] τοπρῶτον, περιγεγενῆσθαι, [i] καταφρονήσαντες, ἤδη καὶ Σικελίας [k] ἐφίε-

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 3$\frac{39}{40}$.

[q] Δοκοῦσιν *Marg. Bar.* [r] Δεινοὶ ἂν ἡμῖν *Gr.* [s] Οἱ Συρακούσιοι *Gr.* [t] Sic emendatum erat in *Gr.* ex ἄν. [u] Ἐκεῖνο *Reg.* Ἐκείνως cum emendatione inter versus ἐκεῖνοι *Cass.* [x] Δὲ οὐκ εἰκὸς *Gr.* [y] Ἐπ' ἀρχὴν *Gr.* [z] Τῶν σφετέρων *Reg.* [a] Καὶ deest *Gr.* [b] Ἐνθάνδε, et supra scriptum ἐνθένδε *Gr.* [c] Ἐπιθεῖντο *Ar. C. Cl.* Ἐπιθοῖντο *Ald. Flor.* ut et paulo supra ἐξεπιθοῖντο. Ἐπιθεῖντο *Dan.* [d] Scil. διαστήματος ἀφεστηκότα. *Æ. Port.* διαπλείστου Aug. [e] Δίοντα *Libri excusi* ante *Steph.* Bas. [f] Ἡμεῖς *Cass.* Aug. [g] Ὁ Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναῖοι ἐς Λακεδ. *Gr.* παραγνώμην Aug. [h] Τὸ πρῶτον *C. Bas. Cass.* Aug. [i] Καὶ καταφρονήσαντες *Ar. C. Dan.* Καὶ φρονήσαντες *Gr.* [k] Ἐφίεσθαι Aug. *Reg. Gr. Cass.* sed hic cum emendatione ἐφίεσθε recenti manu inter versus scripta.

ut nunc saltem *se* habent, mihi videntur *parum formidabiles*, multoque minus nobis formidabiles fore, si Syracusani ipsis imperent: qua re potissimum Egestæi nos territant. Nunc enim fortasse singuli facile veniant, ut Lacedæmoniorum gratiam sibi concilient: at illo modo, *si videlicet a Syracusanis subacti fuerint*, verisimile non est, fore, ut imperium *recens partum*, imperio *reipublicæ, quæ floret opibus*, bellum inferat. Quo enim modo cum Peloponnesiis *ipsi* nostrum *imperium nobis* eripuerint, verisimile est, ab iisdem *Peloponnesiis* ipsorum etiam *imperium* eodem *modo* eversum iri. Porro Græci, qui illic sunt, primum quidem maxime nos extimescent, si *eo* non transmiserimus; deinde vero, si, ostentatis nostris opibus, statim *illinc* discesserimus: sed si quam cladem acceperimus, *illi* celerrime, *nobis* contemtis, una cum illis *Græcis*, qui hic sunt, *nos* adorientur. Quæ enim a nobis longissime distant, et quæ opinionis, *quam homines de ipsorum virtute conceperunt*, nullum specimen dederunt, omnes *hæc* admirationi esse scimus. Id quod nunc vobis, Athenienses, erga Lacedæmonios eorumque socios accidit, qui, quoniam præter opinionem ipsos superastis, *in illis rebus bellicis scilicet*, in quibus *ipsos* antea formidabatis, jam, *illis* contemtis, Siciliam etiam affe-

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1/5. U. C. Varr. 338/45.

σθε. χρὴ δὲ μὴ πρὸς [l] τὰς τύχας τῶν ἐναντίων ἐπαίρεσθαι, ἀλλὰ τὰς διανοίας κρατήσαντας θαῤῥεῖν· [m] μηδὲ, Λακεδαιμονίους ἄλλο τι, ἡγήσασθαι, ἢ διὰ τὸ αἰσχρὸν σκοπεῖν, ὅτῳ τρόπῳ ἔτι καὶ νῦν, [n] ἢν δύνωνται, σφήλαντες ἡμᾶς, τὸ σφέτερον ἀπρεπὲς εὖ θήσονται· ὅσῳ [o] δὲ καὶ [p] περὶ πλείστου, καὶ διὰ πλείστου, δόξαν ἀρετῆς μελετῶσιν. ὥστε οὐ περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ Ἐγεσταίων ἡμῖν, ἀνδρῶν βαρβάρων, ὁ ἀγὼν, εἰ σωφρονοῦμεν, ἀλλ', ὅπως [q] πόλιν δι' ὀλιγαρχίας ἐπιβουλεύουσαν ὀξέως φυλαξώμεθα."

ιβ'. "Καὶ μεμνῆσθαι χρὴ ἡμᾶς, ὅτι [r] νεωστὶ ἀπὸ νόσου μεγάλης καὶ πολέμου βραχύ τι λελωφήκαμεν, ὥστε καὶ χρήμασι [s] καὶ τοῖς σώμασιν ηὐξῆσθαι· [t] καὶ ταῦτα ὑπὲρ ἡμῶν δίκαιον ἐνθάδε [[u] εἶναι] ἀναλοῦν, καὶ μὴ ὑπὲρ ἀνδρῶν φυγάδων τῶνδε, ἐπικουρίας δεομένων, οἷς τό τε ψεύσασθαι καλῶς, χρήσιμον, καὶ τῷ τοῦ πέλας κινδύνῳ, [x] αὐτοὺς λόγους μόνον παρασχομένους, ἢ κατορθώσαντας, χάριν μὴ ἀξίαν εἰδέναι, ἢ πταίσαν-

[l] Scil. τὰς δυστυχίας, τὰς ξυμφοράς. *Æ. Port.* [m] Μὴ δὲ *Reg.* Paullo post ἔτει Mosqu. pro ἔτι. [n] Ἢν δύνωνται desunt *Ar.* [o] Δὲ omittunt Aug. *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Mosqu. [p] Id est: Ὅσῳ πολυχρονιώτερον τὴν ἀρετὴν μελετῶντες καὶ ἀσκοῦντες δόξαν κτᾶσθαι ζητοῦσι, τόσῳ καὶ μᾶλλον εἰκὸς ἡγήσασθαι αὐτοὺς σκοπεῖν, ὅτῳ τρόπῳ τὴν σφετέραν ἐκ τῶν ξυμφορῶν ἀδοξίαν ἀνδραγαθήματι καὶ κατορθώματί τινι νῦν ἀφανίζωσιν. *Æ. Port.* περιπλ. Aug. [q] Πολλὴν et in marg. πόλιν *Gr.* [r] νεωστὴ Mosqu. [s] Καὶ τοῖς σώμασιν omittunt *Ar. C.* in ora tamen *Cod. C.* a manu aliena reponuntur. Absunt etiam a *Dan.* In *Gr.* primum fuerat καὶ χρήμασι τοῖς σώμασιν, deinde corrector καὶ punctis subscriptis notaverat, et super τοῖς posuerat. [t] Καὶ τὰ ὑπὲρ *Gr.* [u] Εἶναι deest *Bar. Ald. Bas.* uti et ἔτι paullo infra post νεώτερος ὤν. Εἶναι omittit *Gr.* et mox τῶν ἐπικ. [x] Αὐτῶν *Reg.* Aug. Αὐτοὺς μόνον λόγοις *Gr.*

etatis. Atqui propter adversariorum casus animos extollere non oportet; sed animos cohibendo, confidere: neque *oportet* existimare, Lacedæmonios aliud quicquam *facere*, quam propter *acceptæ cladis* ignominiam speculari, quanam ratione, vel nunc quoque si possint, labefactatis nobis, suam ignominiam deleant. Quo autem studiosius, et quo diutius virtutis laudem sese exercentes venantur, *eo etiam magis existimandum est, eos id agere.* Quare non de Egestæis, viris barbaris, qui sunt in Sicilia, nobis est certamen, si sapimus: sed *hac de re,* ut civitatem, quæ per oligarchiam *nostræ reipublicæ, quæ populari statu regitur,* insidiatur, celeriter caveamus."

12. "Debemus autem meminisse nos nuper e gravi morbo et bello paululum esse recreatos, ita ut et pecuniæ vi et hominum numero aucti simus: et æquum esse, hæc pro nobis *ipsis* hic impendi, non autem pro istis viris exsulibus, qui *nostrum* auxilium implorant, quibus et pulcre mentiri conducit, et aliorum periculo (cum ipsi nihil nisi verba tantum afferant) aut re feliciter gesta

τάς που, τοὺς φίλους ξυναπολέσθαι. [x] εἴτε τις, [y] ἄρχειν ἄσμενος αἱρεθεὶς, [z] παραινεῖ ὑμῖν ἐκπλεῖν, τὸ ἑαυτοῦ μόνον σκοπῶν, ἄλλως τε, καὶ νεώτερος ὢν [[a] ἔτι] ἐς τὸ ἄρχειν, ὅπως θαυμασθῇ μὲν ἀπὸ τῆς ἱπποτροφίας, διὰ δὲ πολυτέλειαν, καὶ ὠφεληθῇ τι ἐκ τῆς ἀρχῆς· μηδὲ τούτῳ ἐμπαράσχητε, τῷ τῆς πόλεως κινδύνῳ ἰδίᾳ ἐλλαμπρύνεσθαι. νομίσατε δὲ, τὺς τοιούτους τὰ μὲν δημόσια ἀδικεῖν, διὰ δὲ ἴδια [b] ἀναλῦν· καὶ τὸ πρᾶγμα μέγα εἶναι, καὶ μὴ οἷον νεωτέρῳ βουλεύσασθαί τε καὶ ὀξέως μεταχειρίσαι."

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 3$\frac{39}{40}$.

ιγ'. Οὓς [c] ὁρῶν ἐγὼ νῦν ἐνθάδε τῷ αὐτῷ ἀνδρὶ [d] παρακελευστοὺς καθημένους, φοβοῦμαι, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἀντιπαρακελεύομαι, μὴ καταισχυνθῆναι, εἴτῳ τὶς παρακάθηται τῶνδε, ὅπως μὴ δόξῃ, ἂν μὴ [e] ψηφίζηται πολεμεῖν, μαλακὸς εἶναι· μηδ', ὅπερ ἂν αὐτοὶ πάθοιεν, δυσέρωτας εἶναι τῶν ἀπόντων, γνόντας, ὅτι [f] ἐπιθυμίᾳ [g] μὲν ἐλάχιστα κατορθοῦνται, προνοίᾳ δὲ πλεῖστα· ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ὡς μέγιστον δὴ [h] τῶν

[x] Εἰ δέ τις Gr. [y] Ἄσμενος ἄρχειν Reg. Ἄρχειν deest Dan. [z] Παραινῇ Gr. [a] Ἔτι omittit Gr. ὢν d. Aug. sed add. a m. 2. [b] Ἀναλολοῦν Reg. Mox. εἶναι Aug. [c] Ἐγὼ ὁρῶν Ar. C. Aug. Reg. Cass. Gr. Dan. [d] Παρασκευαστοὺς Ar. C. ante αὐτῷ d. Mosqu. [e] Ὑποψηφίζηται Gr. καὶ p. ἂν Mosqu. [f] Ἐπιθυμίαι et mox προνοίαι Gr. [g] Μὲν deest Dan. τὰ πλ. Mosqu. [h] Τὸν Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Bas. Reg.

meritam gratiam *nobis* non habere, aut aliqua clade accepta amicos in perniciem secum trahere. Quod si quis lubens creatus imperator, vos ad hanc navalem expeditionem hortatur, suarum tantum rerum rationem habens, præsertim si propter juniorem ætatem imperio gerendo sit adhuc impar, ut propter sumtus quidem, quos in alendis equis facit, *ab omnibus* suspiciatur, propter magnitudinem vero sumtuum aliquem fructum ex hoc imperio percipiat; ne huic quidem permittatis, ut reipublicæ periculo privatim fiat illustris. Existimate vero, hujusmodi *cives* rem quidem publicam lædere, rem vero privatam absumere. Præterea hoc negotium arduum esse, nec de quo adolescens consultare, * quodque facile tractare possit."

13. "Quos cum ego nunc hic eidem viro advocatos assidere videam, metuo, et vicissim ipse quoque seniores hortor, ne, si quis *ipsorum* alicui horum assidet, *a sententia libere dicenda* pudore deterreatur, ne videatur ignavus esse, nisi bellum suo suffragio comprobarit. Ac *eosdem hortor*, ne eodem morbo laborent, quo ipsi *adolescentes*, ut absentes perdite ament, (cum sciant, cupiditate quidem res paucissimas, providentia vero plurimas feliciter geri,) sed pro patria, quæ maximum omnium su-

* Quodque repente tentare debet. *Valla.* Quodque propere administrare possit. *Steph.* Hudь.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 3$\frac{32}{40}$.

πρὶν κίνδυνον ἀναῤῥιπτούσης, ἀντιχειροτονεῖν, καὶ ψηφίζεσθαι, τοὺς μὲν Σικελιώτας, οἷσπερ νῦν ὅροις χρωμένους πρὸς [h] ὑμᾶς, οὐ μεμπτοῖς, τῷ τε Ἰονίῳ κόλπῳ παρὰ γῆν, ἤν τις πλέῃ, καὶ τῷ Σικελικῷ, διὰ πελάγυς, τὰ [i] αὐτῶν νεμομένους, [k] καθ' αὑτὺς καὶ ξυμφέρεσθαι. [l] τοῖς δ' Ἐγεσταίοις ἰδίᾳ εἰπεῖν, ἐπειδὴ ἄνευ Ἀθηναίων καὶ ξυνῆψαν [m] πρὸς Σελινουντίους τὸν πρῶτον πόλεμον, μετὰ σφῶν αὐτῶν καὶ καταλύεσθαι· καὶ [n] τολοιπὸν ξυμμάχους μὴ ποιεῖσθαι, ὥσπερ εἰώθαμεν, οἷς [o] κακῶς μὲν πράξασιν ἀμυνοῦμεν, ὠφελείας δ' αὐτοὶ δεηθέντες, οὐ τευξόμεθα.

ιδ'. "Καὶ σὺ, [p] ὦ Πρύτανι, ταῦτα (εἴπερ [q] ἡγῇ, σοὶ προσήκειν, κήδεσθαί τε τῆς πόλεως, καὶ βούλει γενέσθαι πολίτης ἀγαθὸς,) [r] ἐπιψήφιζε, καὶ γνώμας προτίθει αὖθις Ἀθηναίοις· νομίσας, εἰ ὀῤῥωδεῖς τὸ ἀναψηφίσαι, τὸ μὲν λύειν τοὺς νόμους, [s] μὴ μετὰ τοσῶνδ' ἂν μαρτύρων αἰτίαν [t] σχεῖν, τῆς δὲ πόλεως [[u] κακῶς]

[h] Ἡμᾶς *Cl. Reg.* Mosqu. [i] Αὐτῶν *Ar. C. Cl. Gr. Flor. Reg. Cass.* [k] Καθ' ἑαυτοὺς *Gr.* Καθ' αὐτοὺς *Cass.* [l] Τοῖς δὲ Ἐγεσταίοις *Ar. C. Reg.* [m] προσελιν. Mosqu. [n] Τὸ λοιπὸν *C. Bas. Cass.* [o] Καλῶς *Ar. C.* [p] Præsidem senatus alloquitur: qui et Ἐπιστάτης dicebatur, et in *Marm. Arund.* CXVI. Πρύτανις πρῶτος vocatur. Vide *Notas* ad *Marm.* XLVI. *Huds.* [q] Ἡγεῖ *Gr.* [r] Ἀντὶ τοῦ ἐπικύρου, suffragio tuo comproba. *Harpocr.* Non ut *Schol.* δευτέρας ψήφους τίθει. hoc enim est ἀναψηφίζειν, quo et mox utitur *Nicias.* Ἐπιψηφίζειν eodem sensu *Herodotus* lib. 8. p. 482. *Æschines* p. 38. et 40. et κατὰ Κτησιφῶντος initio, ubi, προέδρων hoc munus fuisse, innuit. Vide *Valesii* notas in *Harpocr.* p. 32. *Huds.* [s] Μὴ με τοσῶνδε *Gr.* μετὰ in marg. Sic quoque *Cass.* deinde adscriptum erat τὰ. μὴ με τοσῶνδ' Aug. supra με scr. a m. 1. τὰ. [t] Ἔχειν *Gr.* [u] Κακῶς omittunt *Ar. C. Cl. Ald. Flor.*

periorum periculum jam subit, sententias contrarias ferant, ac decernant, ut Sicilienses quidem iisdem finibus utentes, quibus nunc *utuntur*, * de quibus non est quod apud vos querantur, (Ionico *videlicet* sinu, si quis navigando terram legat, et Siculo, si quis per altum feratur,) sua possidentes, res item suas inter se componant. Item, *hortor*, ut Egestæis separatim respondeamus, ut, quandoquidem sine Atheniensibus primum bellum ipsi sua sponte contra Selinuntios susceperunt, *id* etiam ipsi sua sponte deponant. Nec posthac societatem (quemadmodum consuevimus,) cum iis faciamus, quibus calamitate quidem pressis auxilium feramus, sed si *nos* ipsi auxilio indigeamus, impetraturi non simus."

14. "Tu vero, Prytani, *Senatus præses,* (si modo hoc ad munus tuum pertinere ducis, curare, ne quid respublica detrimenti capiat, et *si* bonus civis esse vis) hæc, *quæ dico,* de consilii sententia confirma, et Athenienses *de his* iterum sententias roga, persuasum habens, si *plebiscitum rescindere, et rem ad suffragia revocare, atque* sententias iterum rogare reformidas, tibi, siquidem leges solvantur, in tanta testium frequen-

* De quibus non est quod queramur etc. *Steph.* Huds.

βουλευσαμένης ἰατρὸς ἂν γενέσθαι· καὶ τὸ καλῶς ἄρξαι τοῦτ' εἶναι, [x] ὃς ἂν τὴν πατρίδα [y] ὠφελήσῃ ὡς πλεῖστα, ἢ ἑκὼν εἶναι [z] μηδὲν [a] βλάψῃ." Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 3$\frac{38}{40}$.

ιε'. Ὁ μὲν Νικίας τοιαῦτα [b] εἶπε. τῶν δὲ Ἀθηναίων [c] παριόντες οἱ μὲν πλεῖστοι στρατεύειν παρῄνουν, καὶ τὰ ἐψηφισμένα μὴ λύειν· [d] οἱ δέ τινες καὶ ἀντέλεγον. ἐνῆγε δὲ προθυμότατα τὴν στρατείαν Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, βουλόμενος τῷ τε Νικίᾳ ἐναντιοῦσθαι, ὢν καὶ ἐς [e] τὰ ἄλλα διάφορος τὰ [f] πολιτικὰ, καὶ ὅτι αὐτοῦ διαβόλως ἐμνήσθη, καὶ μάλιστα στρατηγῆσαί τε ἐπιθυμῶν, καὶ ἐλπίζων Σικελίαν τε [g] δι' αὐτοῦ καὶ Καρχηδόνα λήψεσθαι· καὶ τὰ ἴδια ἅμα [h] εὐτυχήσας, χρήμασί τε καὶ δόξῃ ὠφελήσειν. ὢν γὰρ ἐν ἀξιώματι ὑπὸ τῶν ἀστῶν, ταῖς ἐπιθυμίαις μείζοσιν, ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν, ἐχρῆτο, ἔς τε τὰς ἱπποτροφίας καὶ τὰς ἄλλας δαπάνας· ὅπερ καὶ καθεῖλεν ὕστερον τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν [i] οὐχ ἥκιστα. φοβηθέντες γὰρ αὐτοῦ οἱ πολλοὶ τὸ μέγεθος τῆς τε [k] κατὰ τὸ ἑαυτοῦ

Bas. Steph. l. Margini *Cod. Ar.* apponitur. Omittunt etiam Aug. *Reg. Dan. Cass.* in quo recens corrector inter versus scripserat. [x] Ὡς *Reg. Cass.* et ex emendatione recenti ὅς. [y] Ὠφελήσει *Gr.* [z] Μὴ *Reg.* [a] Ita in *Gr.* emendatum erat e βλάψαι. [b] Εἶπεν *Cass.* Aug. [c] Παριόντων *Gr.* [d] Οἱ δὲ ἀντέλεγον *Dan.* [e] Τἆλλα *Gr.* [f] Πολεμικὰ *Marg.* [g] Δι' αὐτοῦ *Reg.* [h] εὐτυχήσας Mosqu. [i] Οὐχήκιστα *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg.* Aug. [k] Id est: τῆς περὶ τὸ σῶμα διαίτης παρὰ τοὺς νόμους. *Æ. Port.* Ἀλ-

tia rem istam crimini datum non iri; sed te civitatis, quæ malum consilium ceperit, medicum fore: atque id demum esse, recte magistratu fungi, si patriam quam plurimis beneficiis affeceris, aut saltem opera dedita nullum detrimentum ei attuleris."

15. Atque Nicias quidem hæc verba fecit. Atheniensium vero plerique, qui *post Niciam in medium* processerunt, hanc expeditionem suscipiendam censebant, nec ea rescindenda, quæ decreta essent. Nonnulli etiam contradicebant, *eamque dissuadebant.* Hanc autem expeditionem summo studio urgebat Alcibiades Cliniæ *filius,* quod Niciæ adversari cuperet, tum quod ei aliis etiam in rebus ad reipublicæ administrationem pertinentibus adversarius esset, tum quod *Nicias* sui mentionem criminose fecisset, tum etiam præcipue, quod imperator esse cuperet, et se, si imperium gereret, Siciliam atque Carthaginem capturum speraret: simul etiam se, si rem feliciter gessisset, rem privatam et pecunia et gloria amplificaturum. Cum enim auctoritate inter *suos* cives emineret, majora appetebat, quam ferre possent ejus facultates, cum in alendis equis, tum in aliis sumtibus *faciendis.* Quod etiam postea rempublicam Atheniensium potissimum evertit. Multi enim metuentes eum propter corporis cultum, victusque lautitiam, qua præ-

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. ½. U. C. Varr. 339/340.

σῶμα παρανομίας ἐς τὴν δίαιταν, καὶ τῆς διανοίας, ὧν, καθ' ἓν ἕκαστον, ἐν ὅτῳ [k] γίγνοιτο, ἔπρασσεν, ὡς τυραννίδος ἐπιθυμοῦντι πολέμιοι καθέστασαν. καὶ δημοσίᾳ κράτιστα [l] διαθέντα τὰ τοῦ πολέμου, ἰδίᾳ ἕκαστοι τοῖς ἐπιτηδεύμασιν [m] αὐτοῦ ἀχθεσθέντες, καὶ ἄλλοις ἐπιτρέψαντες, οὐ διὰ μακροῦ ἔσφηλαν τὴν πόλιν. τότε δ' οὖν παρελθὼν, τοῖς Ἀθηναίοις παρῄνει τοιάδε.

ιϛʹ. "ΚΑΙ προσήκει [n] μοι μᾶλλον ἑτέρων, ὦ Ἀθηναῖοι, ἄρχειν· (ἀνάγκη γὰρ ἐντεῦθεν ἄρξασθαι, ἐπειδή μου Νικίας καθήψατο.) καὶ ἄξιος ἅμα νομίζω εἶναι. ὧν γὰρ πέρι [o] ἐπιβοητός εἰμι, τοῖς μὲν προγόνοις μου καὶ ἐμοὶ [p] δόξαν φέρει ταῦτα, τῇ δὲ πατρίδι [q] καὶ ὠφέλειαν. οἱ γὰρ Ἕλληνες καὶ ὑπὲρ δύναμιν μείζω ἡμῶν τὴν πόλιν ἐνόμισαν, τῷ ἐμῷ διαπρεπεῖ τῆς Ὀλυμπίαζε θεωρίας, (πρότερον ἐλπίζοντες, αὐτὴν [r] καταπεπολεμῆσθαι·) διότι ἅρματα μὲν ἑπτὰ καθῆκα, ὅσα οὐδείς πω ἰδιώτης πρότερον, [s] ἐνίκησα δὲ, καὶ δεύτερος

κιβιάδης δ' ἦν μὲν ἀμέλει καὶ πρὸς ἡδονὰς ἀγώγιμος. ἡ γὰρ ὑπὸ Θουκυδίδου λεγομένη παρανομία εἰς τὸ σῶμα τῆς διαίτης ὑποψίαν τοιαύτην δίδωσιν. *Plutarch.* in Alcibiade. *Huds.* [k] Γίγνητο *Cass.* [l] Διαθέντα pro διαθέντος, Atticorum more. *Huds.* [m] Αὐτοῖς, *Dan.* [n] Μοι deest *Bar.* Huic orationi superscr. in Mosqu. a m. 2. λόγος Ἀλκιβιάδους πρὸς Ἀθηναίους. [o] Περιβόητός εἰμι *Marg. Cass.* in marg. ἐπιβ. Aug. at in marg. γρ. περιβόητος. [p] Δόξαν deest *Gr.* [q] Καὶ non habet *Reg.* ὠφελίαν Aug. accent. a correct. mut. (sed n. not. ubi fuerit.) [r] Καταπεπολεμεῖσθαι *Cass. Gr.* [s] Καὶ τὸ νικῆσαι δὲ, καὶ δεύτερον γενέσθαι καὶ τέταρτον, ὡς Θουκυδίδης φησὶν, ὁ δ' Εὐριπίδης τρίτον, ὑπερβάλλει λαμπρότητι καὶ δόξῃ πᾶσαν τὴν ἐν τούτοις φιλοτιμίαν. *Plutarchus* in Alcib. *Huds.*

ter modum et præter patrium institutum utebatur, *metuentes* etiam animi *magnitudinem* in singulis rebus, quascunque gerendas suscepisset, ab eo, ut tyrannidem affectante, prorsus alienati sunt. Quamvis autem publice res bellicas præclarissime administrasset, privatim tamen singuli studiis ejus infensi, aliisque *rerum bellicarum administratione* commissa, non multo post rempublicam everterunt. Tunc igitur *Alcibiades in medium* progressus, hæc Atheniensibus suasit.

16. "Ego vero, Athenienses, aio, et imperium ad me magis, quam ad *ullos* alios, pertinere; (hinc enim me dicendi initium facere, est necesse, quia Nicias me perstrinxit;) et simul, me dignum *hoc* esse, censeo. Nam ea, propter quæ sum celebris, majoribus quidem meis et mihi *ipsi* gloriam; patriæ vero, utilitatem etiam afferunt. Græci enim propter apparatus splendorem, quo ego ad ludos Olympiacos adii, nostram rempublicam vel longe potentiorem, quam sit re ipsa, esse judicarunt, cum ipsam prius debellatam esse crederent: quia septem currus dimisi, quos nullus privatus unquam ante, et victor exstiti, et secunda et

καὶ τέταρτος ἐγενόμην, καὶ [s] τἆλλα ἀξίως τῆς νίκης παρεσκευασάμην. νόμῳ μὲν γὰρ τιμὴ τὰ τοιαῦτα· ἐκ δὲ τοῦ δρωμένου καὶ δύναμις ἅμα ὑπονοεῖται. καὶ ὅσα αὖ ἐν τῇ πόλει χορηγίαις ἢ ἄλλῳ τῳ λαμπρύνομαι, [t] τοῖς μὲν ἀστοῖς φθονεῖται φύσει, πρὸς δὲ τοὺς ξένους καὶ [u] αὐτὴ ἰσχὺς φαίνεται. καὶ οὐκ ἄχρηστος [x] ἥδ' ἡ ἄνοια, ὃς ἂν τοῖς ἰδίοις [y] τέλεσι μὴ ἑαυτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν, [z] ὠφελῇ. οὐδέ γε ἄδικον, ἐφ' ἑαυτῷ μέγα φρονοῦντα, [a] μὴ ἴσον εἶναι. [b] ἐπεὶ καὶ ὁ κακῶς πράσσων πρὸς οὐδένα τῆς ξυμφορᾶς [c] ἰσομοιρεῖ. ἀλλ', ὥσπερ δυστυχοῦντες οὐ προσαγορευόμεθα, ἐν τῷ ὁμοίῳ τὶς ἀνεχέσθω, καὶ ὑπὸ τῶν εὐπραγούντων [d] ὑπερφρονούμενος· ἢ τὰ ἴσα νέμων, τὰ ὅμοια ἀνταξιούτω. οἶδα δὲ, τοὺς τοιούτους, καὶ ὅσοι ἔν τινος λαμπρότητι προέσχον, ἐν μὲν τῷ κατ' αὐτοὺς βίῳ [e] λυπηροὺς ὄντας, τοῖς ὁμοίοις [f] μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ,

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. ½. U. C. Varr. 3 30/40.

[s] τ' ἄλλα Mosqu. et mox τὰ d. ante τοιαῦτα. [t] Id est: ὑπὸ τῶν ἀστῶν φθονεῖται. Sic et supra εἴρηται τοῖς ποιηταῖς, pro ὑπὸ τῶν ποιητῶν. *Æ. Port. Huds.* Αὐτοῖς *Cass. Reg.* et in hoc recenti manu inter versus ἀστοῖς. Mosqu. αὐτοῖς, et Aug. ἀστοῖς a correct. ut c. 15. [u] Αὐτὴ ἡ ἰσχὺς *Gr.* Habet αὕτη, non αὐτὴ, ut perperam notat *Huds.* Et sic etiam *Reg.* Aug. [x] Ἥδ' ἄνοια in margine *Cod. Ar.* atque locum ita emendandum esse, conjecit *Muretus*, Var. Lect. l. 14. c. 1. Quod niti videtur auctoritate *Scholiorum Gr.* in quibus ita notatum est: εἰρωνεύεται etc. idque plane confirmat quod haud ita multo post legitur: καὶ ταῦτα ἡ ἐμὴ νεότης καὶ ἄνοια etc. Ἥδ' ἡ ἄνοια *Cl.* ἡ διάνοια in marg. ἡ διάνοια Aug. Ἥδ' ἡ ἄνοια *Cass.* in marg. γρ. διάνοια. [y] Τέλεσιν *Cass.* [z] Ὠφελεῖ *Cass.* et a prima manu *Gr.* deinde emendatum erat. [a] Καὶ *C.* [b] Id est: ἐπεὶ καὶ ὅταν οἱ δυνατοὶ κακῶς πράσσουσι, οὐδεὶς τῆς αὐτῶν δυστυχίας ἴσην αὐτοῖς μοῖραν ἔχειν ἐθέλει. *Æ. Port.* [c] Ἰσομοιρῇ *Dan.* [d] Καταφρονούμενος *Gr.* [e] λυπηροὺς Aug. correct. pro λυπ. Antea λαμπρότη Mosqu. pro -ι. [f] Μάλιστα μὲν *Gr.*

quarta præmia tuli, et cætera apparavi pro victoriæ dignitate. Hæc enim et legitimum habent honorem, et ex iis, quæ *in hujusmodi magnificis apparatibus* fiunt, simul etiam *nostræ reipublicæ* potentia suspicione *et conjectura* cognoscitur. Reliquus etiam meus domesticus splendor in publicis sumtibus, aliisve rebus, mihi quidem apud *meos* cives invidiam natura parit: sed apud exteras gentes et ipse potentiæ opinionem parit. Neque vero incommodum est hoc hominis propositum, quisquis suis sumtibus non solum de se ipso, sed etiam de sua patria, bene meretur. Neque etiam iniquum est, si quis propter se ipsum, *ac propter suas virtutes, de se ipso* magnifice sentiens, cæteris par esse nolit: siquidem et is, qui premitur adversa fortuna, nullum habet suæ calamitatis socium. Sed quemadmodum quum calamitatibus premimur, *ab aliis* ne salutamur quidem, *sed ab omnibus contemnimur;* sic etiam quilibet *de illis* a fortunatis *beatisque* viris se *vicissim* contemni patiatur: aut idem *aliis* tribuens, idem *ab illis* repetat. Scio autem, hujusmodi *homines, qui magnifice de se sentiunt,* et *alios,* quotquot in alicujus *rei* splendore antecellunt, quamdiu quidem vivunt, invidia premi, præcipue quidem

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. $\frac{1}{2}$. U.C. Varr. $3\frac{39}{40}$.

καὶ τοῖς ἄλλοις ξυνόντας, [f] τῶν δὲ ἔπειτα [g] ἀνθρώπων προσποίησίν [h] τε ξυγγενείας τισὶ, καὶ μὴ οὖσαν, καταλιπόντας, καὶ, ἧς ἂν ὦσι πατρίδος, ταύτῃ αὔχησιν, ὡς οὐ περὶ ἀλλοτρίων, οὐδ' ἁμαρτόντων, ἀλλ' ὡς περὶ σφετέρων τε καὶ καλὰ πραξάντων. [i] ὧν ἐγὼ ὀρεγόμενος, καὶ διὰ ταῦτα τὰ ἴδια ἐπιβοώμενος, τὰ δημόσια, σκοπεῖτε, εἴ του χεῖρον μεταχειρίζω. Πελοποννήσου γὰρ τὰ δυνατώτατα [k] ξυστήσας ἄνευ μεγάλου ὑμῖν κινδύνου καὶ δαπάνης, Λακεδαιμονίους ἐς μίαν ἡμέραν κατέστησα ἐν Μαντινείᾳ περὶ τῶν ἁπάντων ἀγωνίσασθαι. ἐξ οὗ καὶ περιγενόμενοι τῇ μάχῃ, οὐδέπω καὶ νῦν βεβαίως θαρσοῦσι."

ιζ'. "Καὶ ταῦτα ἡ ἐμὴ νεότης καὶ ἄνοια παρὰ φύσιν δοκοῦσα εἶναι, ἐς τὴν Πελοποννησίων δύναμιν λόγοις τε πρέπουσιν ὡμίλησε, καὶ ὀργῇ πίστιν παρασχομένη, ἔπεισε καὶ νῦν μὴ [l] πεφοβῆσθαι αὐτήν. ἀλλ', ἕως ἐγώ τε ἔτι ἀκμάζω μετ' αὐτῆς, καὶ ὁ Νικίας εὐτυχὴς [m] δοκεῖ εἶναι, [n] ἀποχρήσασθε τῇ ἑκατέρου ἡμῶν [o] ὠφε-

[f] Τῶν δ' ἔπειτα *Bar. Ald. Flor.* [g] 'Ανδρῶν *Gr.* [h] Τε deest *Gr.* [i] Καινοπρεπῶς dici videtur pro, ὧν ἐμοῦ ὀρεγομένου, καὶ δ. τ. τ. ἴ. ἐπιβοωμένου, τὰ δημόσια etc. *Æ. Port.* [k] Ξυνστήσας *Gr.* [l] Πεφοβεῖσθαι *Cass. Gr.* [m] Δοκῇ *Bar. C. Ald. Flor.* Abest a *Gr.* in marg. δοκεῖ. [n] 'Αποχρήσεσθε *Bar. Ald. Flor. Bas. Gr.* [o] 'Ωφελία *Cass.* Aug. (itid. sine ι subscr.)

a paribus; deinde vero et ab aliis, quibuscum versantur: posteris vero summam admirationem relinquere, ita ut eorum nonnulli jus cognationis sibi vindicent, licet nulla cognatione cum illis sint conjuncti; et patriæ, unde sunt oriundi, gloriationem, non quasi de alienigenis, aut viis, qui flagitiose vixerint, sed ut de suis, et qui res præclaras gesserint. Quarum rerum cum ego sim desiderio captus, et propter has res privatas sim celebris, videte *jam* an deterius ullo alio rempublicam administrem. Cum enim potentissimarum Peloponnesi civitatum amicitiam sine magno aut periculo aut sumtu vobis conciliarim, Lacedæmonios uno die de summa rerum suarum ad Mantineam decernere coëgi. Quo ex prœlio licet victores discesserint, tamen ne nunc quidem suis rebus plane confidunt."

17. "Hæc autem mea juventus, et amentia, quæ præter naturam videtur esse, *apud potentissimas Peloponnesiorum civitates verbis decentibus utens, et familiariter cum ipsis agens, hæc transegit, et animi impetu fidem faciens, effecit, ut ne nunc quidem hæc *amentia vobis* sit extimescenda. Verum quamdiu cum hac *amentia* ego floreo, et Nicias felix videtur esse, utriusque nostrum

* Apud potentissimos quosque Peloponnensium tum oratione apposita hæc transigendo, tum etiam cum ira fidem illi *orationi* addendo, nunc quoque eam non timere persuasit. *Steph.*

λείᾳ· καὶ τὸν ἐς [p] τὴν Σικελίαν πλοῦν μὴ [q] μεταγιγνώσκητε, ὡς ἐπὶ μεγάλην δύναμιν ἐσόμενον. ὄχλοις τε [r] γὰρ ξυμμίκτοις πολυανδροῦσιν αἱ πόλεις, καὶ ῥᾳδίας ἔχουσι τῶν πολιτειῶν τὰς μεταβολὰς, καὶ ἐπιδοχάς. καὶ οὐδεὶς, δι' αὐτὸ, [s] ὡς περὶ οἰκείας πατρίδος, [t] οὔτε τὰ περὶ τὸ σῶμα ὅπλοις [u] ἐξήρτυται, οὔτε τὰ ἐν τῇ χώρᾳ νομίμοις κατασκευαῖς· [v] ὅ, τι δὲ ἕκαστος ἢ ἐκ τοῦ λέγων πείθειν οἴεται, ἢ στασιάζων ἀπὸ τοῦ κοινοῦ λαβὼν, ἄλλην γῆν, μὴ κατορθώσας, οἰκήσειν, ταῦτα ἑτοιμάζεται. καὶ οὐκ εἰκὸς, τὸν τοιοῦτον ὅμιλον οὔτε λόγου μιᾷ γνώμῃ ἀκροᾶσθαι, οὔτε ἐς τὰ ἔργα κοινῶς τρέπεσθαι· ταχὺ δ' ἂν ὡς ἕκαστοι, εἴ τι καθ' ἡδονὴν λέγοιτο, προσχωροῖεν· ἄλλως τε, καὶ εἰ [x] στασιάζουσιν, ὥσπερ πυνθανόμεθα. καὶ μὴν [y] οὐδ' ὁπλῖται οὔτ' ἐκείνοις, [z] ὅσοι περικομποῦνται, οὔτε οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, διεφάνησαν τοσοῦτοι ὄντες, [a] ὅσοι [b] ἕκαστοι σφᾶς αὐτὰς ἠρίθμουν· ἀλλὰ μέγιστον [c] δὴ αὐτοὺς ἐψευσμένη [d] ἡ Ἑλλὰς, μόλις ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ ἱκανῶς ὡπλίσθη.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. ½. U.C. Varr. 33⁹⁄₄₀.

[p] Τὴν omittit *Cl.* [q] Μεταγιγνώσκετε *Reg. Gr.* Μεταγινώσκετε *Cass.* Mosqu. Aug. [r] Γὰρ deest *Reg.* [s] Ὥσπερ οἰκείας Aug. *Reg. Cass.* in hoc deinde correctum erat ὡς περὶ οἰκείας. [t] Id est: οὔτε ὅπλοις ἐξήρτυται τοῖς πρὸς τὸ σῶμα σκεπάζειν ἐπιτηδείοις, οὔτε νομίμοις παρασκευαῖς κατὰ τὰ ἐν τῇ χώρᾳ χωρία ἐξήρτυται. *Æ. Port.* [u] ἐξήρτηται Bas. Mosqu. [v] Hic verborum ordo: ὅ, τι ἕκαστος οἴεται λαβὼν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ οἰκήσειν ἄλλην γῆν, ἢ ἐκ τοῦ πείθειν λέγων, ἢ μὴ κατορθώσας στασιάζων. etc. *Huds.* λέγειν Mosqu. et στασιάζων. [x] Στάσιν *Reg.* [y] Οὐδὲ ὁπλῖται *Gr.* ὁπλίται Mosqu. [z] Ὅσοι περ κομποῦνται *Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [a] Ὅσους *Reg.* [b] Ἕκαστοι ἑαυτοὺς, et in marg. σφᾶς *Gr.* [c] Δι' αὐτοὺς *Marg.* [d] Ἡ manu rec. inter versus scriptum est in *Cass.* abest Aug. πόλις pro μόλις Mosqu.

commodo libere utamini: neque sententiam de expeditione in Siciliam facienda revocetis, quasi adversus magnam potentiam sit futura. Nam urbes varia advenarum colluvie sunt frequentes, et suum statum facile mutant, et *peregrinos* recipiunt. Atque hac ipsa de causa nullus *ipsorum* tanquam pro sua patria, aut armis ad *suum* corpus protegendum *necessariis* est instructus, aut in ipsa regione usitatis apparatibus. Quicquid autem unusquisque sperat, se vel dicendo ac persuadendo impetraturum, vel seditione a se excitata ex ærario rapturum, et, nisi rem feliciter gesserit, se solum esse versurum, hoc *sibi* comparat. Neque verisimile est hujusmodi turbam aut unanimi consensu verba *recte monentium* audire, aut communiter ad res gerendas se convertere. Celeriter autem singuli *Siciliæ populi*, si quid dicatur, quod ipsis sit gratum, se *nobis* dedent; præsertim si seditione laborant, quemadmodum audimus. Quinetiam neque *tot* gravis armaturæ milites illis *sunt*, quot inflatius *ab ipsis* prædicantur; neque etiam cæteros Græcos tot esse constat, quod singuli se ipsos esse jactabant. Sed Græcia, quæ plurimum ipsos *barbaros falsa suæ multitudinis prædicatione* jam fefellit, vix *tandem* in hoc bello justum

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. $3\frac{39}{40}$.

τά τε οὖν ἐκεῖ, ἐξ ὧν ἐγὼ ἀκοῇ αἰσθάνομαι, τοιαῦτα, καὶ ἔτι [d] εὐπορώτερα ἔσται. βαρβάρους τε γὰρ πολλὲς ἕξομεν, οἳ, Συρακουσίων μίσει, [e] ξυνεπιθήσονται αὐτοῖς· καὶ τὰ [f] ἐνθάδε οὐκ [g] ἐπικωλύσει, ἢν ὑμεῖς ὀρθῶς βουλεύησθε. οἱ γὰρ πατέρες ἡμῶν, τοὺς αὐτοὺς τούτους, οὕσπερ νῦν φασὶ πολεμίους ὑπολιπόντας ἂν ἡμᾶς πλεῖν, καὶ προσέτι τὸν Μῆδον ἐχθρὸν ἔχοντες, τὴν ἀρχὴν [h] ἐκτήσαντο, οὐκ [i] ἄλλῳ τινὶ, ἢ τῇ περιουσίᾳ τοῦ ναυτικοῦ, ἰσχύοντες. [k] καὶ νῦν οὔτε ἀνέλπιστοί πω μᾶλλον Πελοποννήσιοι ἐς ἡμᾶς ἐγένοντο, εἴτε καὶ πάνυ ἔῤῥωνται. τὸ μὲν ἐς τὴν γῆν ἡμῶν ἐσβάλλειν, κἂν μὴ [l] ἐκπλεύσωμεν, ἱκανοί [m] εἰσι, τῷ δὲ ναυτικῷ οὐκ ἂν δύναιντο βλάπτειν. ὑπόλοιπον γὰρ [n] ἡμῖν ἐστιν ἀντίπαλον ναυτικόν."

ιη'. "Ὥστε τί ἂν λέγοντες εἰκὸς, ἢ αὐτοὶ ἀποκνοῖμεν, ἢ πρὸς τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους σκηπτόμενοι, μὴ [o] βοηθοῖμεν; οἷς χρεὼν, ἐπειδή γε καὶ ξυνωμόσαμεν, ἐπαμύνειν, καὶ μὴ ἀντιτιθέναι, ὅτι

[d] Ἀπορώτερα, et in marg. *in majori difficultate. Gr.* ἀπορ. Mosqu. [e] συνεπιθῶνται. Aug. [f] Ἐνθένδε *Marg. Ar. C. Cl. Gr.* Mosqu. Respicit ad illud in oratione Niciæ: φημὶ γὰρ ὑμᾶς πολεμίους πολλοὺς ἐνθάδε ὑπολιπόντας, καὶ ἑτέρους ἐπιθυμεῖν ἐκεῖσε πλεύσαντας, δεῦρο ἐπαγαγέσθαι. *Huds.* Ἐνθένδε *Dan.* [g] Ἔτι κωλύσει *Gr.* [h] ἐκτίσαντο Mosqu. [i] Ἄλλο *Cass.* [k] Vide *Annott. Huds.* [l] Πλεύσωμεν *Dan.* [m] Εἰσὶν *Gr.* [n] Ὑμῖν *Bar. Ald. Flor. Bas. Steph.* I. [o] Ita emendatum erat in *Gr.* e φοβηθοῖμεν.

militum graviter armatorum numerum habere cœpit. Rerum igitur illarum status, quantum ego sentio ex iis, quæ audivi, talis est, quinetiam longe facilior erit. Nam et barbaros multos habebimus, qui propter odium, quo Syracusanos prosequuntur, nobiscum ipsos invadent; neque res domesticæ impedient, si vos recte consultaritis. Nam majores nostri, quamvis hos ipsos hostes, quibus *hic* nunc relictis *Nicias ejusque fautores* nos *in Siciliam* navigaturos prædicant, et præterea Medos hostes haberent, tamen imperium, *quod jam obtinemus*, comparaverunt, nulla alia re quam magnitudine classis, qua pollebant. Et pro præsenti rerum statu Peloponnesii nunquam ante minus spei de nobis superandis habuerunt, etsi etiam valde firmi *magnisque viribus præditi sint.* Irruptionem quidem in agrum nostrum facere possunt, quamvis hanc navalem expeditionem non suscipiamus, sed classe nihil nobis nocere queant. nam reliqua nostra classis *quæ domi remanebit*, est *illorum classi* par, *et facile ipsi resistere poterit.*"

18. "Quid igitur rationi consentaneum afferemus, cur aut nos ipsi desidia quadam *hanc expeditionem* recusemus, aut tergiversantes, sociis, qui illic sunt, non succurramus? quibus (quandoquidem vel jurejurando interposito fœdus ac societatem cum illis fecimus) opem ferre oportet, nec objicere, *auxilium ipsis*

[o] οὐδὲ ἐκεῖνοι ἡμῖν. οὐ γὰρ, ἵνα δεῦρο ἀντιβοηθῶσι, προσεθέμεθα αὐτοὺς, ἀλλ', ἵνα, τοῖς ἐκεῖ ἐχθροῖς ἡμῶν λυπηροὶ ὄντες, δεῦρο [p] κωλύωσιν αὐτοὺς ἐπιέναι. τήν τε ἀρχὴν οὕτως ἐκτησάμεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ ὅσοι δὴ ἄλλοι ἦρξαν, παραγιγνόμενοι προθύμως τοῖς ἀεὶ [q] ἢ βαρβάροις ἢ Ἕλλησιν ἐπικαλουμένοις. [r] ἐπεὶ, εἴγε [s] ἡσυχάζοιεν πάντες, ἢ φιλοκρινοῖεν, οἷς χρεὼν βοηθεῖν, βραχὺ ἄν τι προσκτώμενοι [t] αὐτῇ, περὶ αὐτῆς ἂν ταύτης μᾶλλον κινδυνεύοιμεν. τὸν γὰρ [u] προὔχοντα οὐ μόνον ἐπιόντα [x] τὶς ἀμύνεται, [y] ἀλλὰ καὶ, μὴ ὅπως ἔπεισι, προκαταλαμβάνει. καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι, [z] ἐς ὅσον βουλόμεθα ἄρχειν· [a] ἀλλ' ἀνάγκη, ἐπειδήπερ ἐν τῷδε καθέσταμεν, τοῖς μὲν ἐπιβουλεύειν, [b] τοὺς δὲ μὴ ἀνιέναι, διὰ τὸ ἀρχθῆναι ἂν ὑφ' ἑτέρων, [c] αὐτοῖς κίνδυνον εἶναι, εἰ μὴ [d] αὐτοὶ ἄλλων ἄρχοιμεν. καὶ οὐκ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐπισκεπτέον [e] ἡμῖν τοῖς ἄλλοις τὸ ἥσυχον, εἰ [f] μὴ καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐς τὸ ὁμοῖον [g] μεταλή-

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. ½. U. C. Varr. $3\frac{39}{40}$.

[o] Οὐδ' ἐκεῖναι Gr. [p] Κωλύουσι Gr. κωλύουσιν Mosqu. κωλύσουσιν Schol. [q] Ἢ omittunt Ar. C. Bar. Mosqu. Aug. sed superscr. a m. 2. [r] Ἐπειδὴ Ar. [s] Ἡσυχάζοιμεν et φιλοκρινοῖμεν legit Valla. Huds. Ita emendatum erat in Gr. Φυλοκρινοῖεν Cass. Aug. in marg. not. σημ. (σημείωσαι) φιλοκρινοῖεν. [t] Αὐτοὶ Gr. inter versus; Mosqu. [u] Προέχοντα Dan. [x] Τίνας Reg. [y] Hic verborum ordo: ἀλλὰ καὶ προκαταλαμβάνει ὅπως μὴ ἴπωσιν. Id est: πρότερος αὐτὸν καταλαμβάνειν καὶ καθαιρεῖν φιλεῖ, ὅπως αὐτὸς αὐτῷ μὴ ἐπίῃ καὶ αὐτὸν καθέλῃ Æ. Port. [z] Ἐς abest a Gr. corrector adscripsit. [a] Ἀλλὰ ἀνάγκη Ar. C. Reg. Cass. Gr. Aug. [b] In Cass. manu recenti emendatum erat τοῖς. [c] Ἡμῖν αὐτοῖς Dan. [d] Αὐτοὶ ἂν ἄρχοιμεν Gr. [e] Ἡμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις legendum censent Æ. et F. Port. Ὑμῖν τοῖς ἄλλοις Ar. C. Aug. Cl. Dan. et ex emendatione pro ἡμῖν Gr. τι ἡμ. καὶ τ. ἄ. Mosqu. [f] Μὴ recenti manu inter versus Cass. [g] Μεταλήψεσθαι Reg.

non esse mittendum, quod ne ipsi quidem nobis *auxilium vicissim mittere possint*. Neque enim ipsos *nobis socios* adjunximus, ut huc vicissim opem *nobis* ferant; sed ut illis hostibus, quos illic habemus negotium facessentes, eos impediant, ne contra *nos* huc veniant. Sic enim imperium paravimus, et nos, et quotquot alii rerum potiti sunt, impigre succurrendo semper iis, qui nostrum auxilium implorarunt, sive barbari, sive Græci essent. Nam si omnes quiescant, aut delectum habeant *illorum*, quibus auxilium sit ferendum, exiguam quandam *agri alieni portionem* ipsi *nostro imperio* adjungentes, de hoc ipso *imperio* magis periclitabimur. Quilibet enim eum, qui præpotens est, non solum contra *se* venientem propulsare solet; sed etiam antevertere, ne contra veniat. Neque nobis licet imperium arbitratu nostro moderari: sed necesse est, quando in hoc *loco* constituti sumus, *et imperium habemus*, aliis quidem insidiari, alios vero, non missos facere: quod periculum *nobis* ipsis immineat, ne aliorum imperio pareamus, nisi *nos* ipsi aliis imperemus. Neque eodem modo nobis, quo cæteris, ratio quietis est habenda, nisi etiam mutato vitæ genere, studiis iisdem, quæ cæteri *sequuntur*, ope-

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1/2. U. C. Varr. 339/340.

ψεσθε. λογισάμενοι οὖν, τάδε μᾶλλον αὐξήσειν, ἐπ' ἐκεῖνα ἢν ἴωμεν, ποιώμεθα τὸν πλοῦν, ἵνα Πελοποννησίων τε [h] στορέσωμεν τὸ φρόνημα, εἰ δόξομεν, ὑπεριδόντες [i] καὶ οὐκ ἀγαπήσαντες τὴν ἐν τῷ παρόντι ἡσυχίαν, καὶ ἐπὶ Σικελίαν πλεῦσαι. καὶ ἅμα ἢ τῆς Ἑλλάδος, τῶν ἐκεῖ προσγενομένων, πάσης τῷ εἰκότι, ἄρξομεν, [k] ἢ κακώσομέν γε Συρακουσίους· ἐν ᾧ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ξύμμαχοι ὠφελησόμεθα. [l] τὸ δὲ ἀσφαλὲς, καὶ μένειν, ἤν τι προσχωρῇ, καὶ ἀπελθεῖν, αἱ νῆες παρέξουσιν. αὐτοκράτορες γὰρ ἐσόμεθα καὶ ξυμπάντων Σικελιωτῶν. καὶ μὴ ὑμᾶς ἡ Νικίου τῶν λόγων ἀπραγμοσύνη καὶ διάστασις τοῖς νέοις ἐς τοὺς πρεσβυτέρους [m] ἀποστρέψῃ. τῷ δὲ εἰωθότι κόσμῳ, ὥσπερ καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, ἅμα νέοι γεραιτέροις βουλεύοντες, ἐς τάδε ἦραν αὐτὰ, καὶ νῦν τῷ αὐτῷ τρόπῳ πειρᾶσθε προαγαγεῖν τὴν πόλιν. καὶ νομίσατε, [n] νεότητα μὲν καὶ γῆρας ἄνευ ἀλλήλων [o] μηδὲν δύνασθαι· ὁμοῦ δὲ, τό τε φαῦλον, καὶ τὸ μέσον, καὶ τὸ πάνυ ἀκριβὲς ἂν ξυγκραθὲν, [p] μάλιστ' ἂν ἰσχύειν· καὶ τὴν πόλιν, ἂν μὲν ἡσυχάζῃ, τρίψεσθαί

[h] Στερήσωμεν *Reg.* στερέσομεν Aug. supra στε a m. 2. ο. [i] Καὶ οὐκ ἀγαπήσαντες omittunt *Ar. C. Gr. Cl.* Aug. Mosqu. *Reg. Cass. Dan.* in marg. *Cass.* deinde ab alio scripta sunt. [k] Εἰ *Reg.* [l] Τὸ δὲ καὶ ἀσφ. *Dan.* [m] Ἐπιστρέψῃ *Ar. C. Dan.* [n] Μὲν νεότητα *Reg.* [o] Μὴ δύνασθαι *Dan.* [p] Μάλιστα ἂν *Gr.*

ram detis. Considerantes igitur, fore ut has *res* magis augeamus, si ad illas proficiscamur, hanc navalem expeditionem suscipiamus, ut Peloponnesiorum spiritus deprimamus, si contemtis *ipsis*, neque præsenti quiete, *qua fruimur*, contenti in Siciliam etiam trajicere videamur. Simul etiam, aut Græciæ totius (ut credibile videtur) imperium obtinebimus, rebus illis in nostram potestatem redactis, aut saltem malo Syracusanos afficiemus: unde tum *nos* ipsi, tum etiam socii *nostri* utilitatem percipient. Tuto autem et manendi, si quis se nobis dedat, et abeundi facultatem naves præbebunt. * Nam et apud universos Sicilienses merum imperium obtinebimus. Neque vero Niciæ oratio, quæ quietem *vobis* suadet, et dissidium inter juvenes et senes excitat, vos avertat. Sed solita modestia, quemadmodum et majores nostri *res* ipsas in hunc statum extulerunt, dum juniores una cum senioribus consultarent, nunc etiam eadem ratione rempublicam amplificare conemini: et existimetis, juventutem ac senectutem, alteram sine altera, nihil posse. Sed si infimus, et medius, et summus ordo sit simul permixtus, maximas vires habere; et rempublicam, si quiescat, ipsam suis ipsius opibus attritum iri,

* Nam penes nos arbitrium erit etiam omnium Siciliensium. *Valla.* Id enim nostræ potestatis erit, etiamsi universi conentur obsistere Sicilienses. *Acacius*, et *Hobbesius.* Huds.

τε αὐτὴν [q] περὶ ἑαυτὴν, ὥσπερ καὶ ἄλλο τι, καὶ πάντων τὴν ἐπιστήμην ἐγγηράσεσθαι· ἀγωνιζομένην δὲ, ἀεὶ προσλήψεσθαί τε τὴν ἐμπειρίαν, καὶ τὸ ἀμύνεσθαι, οὐ λόγῳ, ἀλλ' ἔργῳ, μᾶλλον ξύνηθες ἕξειν. παράπαν τε [r] γιγνώσκω πόλιν μὴ ἀπράγμονα τάχιστ' ἄν μοι δοκεῖν ἀπραγμοσύνης μεταβολῇ διαφθαρῆναι· καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀσφαλέστατα τούτους οἰκεῖν, οἳ ἂν τοῖς παροῦσιν [s] ἤθεσι καὶ νόμοις, ἢν καὶ χείρω ᾖ, ἥκιστα διαφόρως πολιτεύωσι."

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. $339\frac{39}{40}$.

ιθ'. Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἀλκιβιάδης εἶπεν. [t] οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ἀκούσαντες ἐκείνου τε καὶ τῶν Ἐγεσταίων καὶ Λεοντίνων φυγάδων, οἳ, παρελθόντες, ἐδέοντό τε, καὶ, τῶν ὁρκίων ὑπομιμνήσκοντες, ἱκέτευον βοηθῆσαι σφίσι, πολλῷ μᾶλλον, ἢ πρότερον, ὥρμηντο στρατεύειν. καὶ ὁ Νικίας, γνοὺς, ὅτι ἀπὸ μὲν τῶν αὐτῶν λόγων οὐκ ἂν ἔτι [u] ἀποτρέψειε, παρασκευῆς δὲ πλήθει, εἰ πολλὴν ἐπιτάξειε, τάχ' ἂν μεταστήσειεν αὐτοὺς, [x] παρελθὼν αὐτοῖς ἔλεγε τοιάδε.

κ'. "[y] ΕΠΕΙΔΗ πάντως ὁρῶ ὑμᾶς, ὦ Ἀθηναῖοι,

[q] Περὶ αὐτὴν *Ar. C. Cl. Gr.* Aug. Mosqu. *Dan.* et a prima manu *Cass.* e quo deinde recens corrector fecerat αὐτὴν, quod est in *Reg.* [r] Ξυγγιγνώσκω *Marg. Bar. Ald. Flor. Bas.* mox δοκῇ Mosqu. pro δοκεῖν. [s] Ἤθεσιν et mox πολιτεύωσιν *Gr.* [t] Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι *C.* [u] Ἀποτρέψειεν, et mox ἐπιτάξειεν, *Cass. Gr.* Aug. [x] Παρελθὼν αὖθις ἔλεγε etc. *Cam.* Παρελθὼν αὐτοῖς αὖθις ἔλεγε etc. *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. *Dan.* [y] Ἐπειδὴ πάντως αὖθις ὁρῶ *Ar. C.* Ἐπειδὴ πάντας ὁρῶ *Cass. Gr.* Mosqu. suprascr. λόγος Νικίου πρὸς τοὺς Ἀθηναίους a m. 2. Id. ἐπειδὴ πάντων αὖθις ὁρ. ὑμ.

ut quælibet alia, et futurum, ut omnium disciplina in ipsa consenescat: sed si bella gerat, peritiam sibi semper adjuncturam, et usum adepturam, quo non verbis, at factis potius propulsare possit. In summa vobiscum ita sentio, civitatem negotiosam, si negotium cum otio commutet, meo judicio confestim everti: et illos homines tutissime degere vitam, qui præsentibus institutis, legibusque, quamvis sint deteriores, in civitatibus minime discordes vivunt."

19. Atque Alcibiades quidem hæc dixit. Athenienses vero, cum audissent et illum, et Egestæos et Leontinos exsules, qui *in medium* prodierant, et orabant, et *fœderis* jusjurandum in memoriam *Atheniensibus* revocantes, precibus supplicibus *ab ipsis* petebant, ut opem sibi ferrent, longe majore, quam ante, studio ad hanc expeditionem suscipiendam ferebantur. Nicias vero, cum animadvertisset, fore, ut non amplius iisdem rationibus revocaret, sed apparatus magnitudine, si magnum imperaret, fortasse *ipsos* de sententia deduceret, *rursus in mediam concionem* progressus, hunc in modum apud ipsos est loquutus.

20. "Quoniam vos ad hanc militiam obeundam, Athenienses, prorsus animatos video, utinam hæc eum

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. ½. U. C. Varr. 340.

ὡρμημένους στρατεύειν, [z] ξυνενέγκοι μὲν ταῦτα, ὡς βουλόμεθα· ἐπὶ δὲ τῷ παρόντι ἃ γιγνώσκω, σημανῶ. ἐπὶ γὰρ πόλεις, ὡς ἐγὼ ἀκοῇ αἰσθάνομαι, μέλλομεν ἰέναι μεγάλας, καὶ οὔθ' ὑπηκόους ἀλλήλων, οὔτε δεομένας μεταβολῆς, ᾗ ἂν ἐκ βιαίου τὶς δουλείας ἄσμενος ἐς ῥάω μετάστασιν χωροίη· οὐδ' ἂν τὴν ἀρχὴν τὴν ἡμετέραν εἰκότως ἀντ' ἐλευθερίας [a] προσδεξομένας· [b] τό, τε πλῆθος, ὡς ἐν μιᾷ νήσῳ, πολλὰς τὰς Ἑλληνίδας. πλὴν γὰρ Νάξου καὶ Κατάνης, ἃς, ἐλπίζω, ἡμῖν, κατὰ [c] τὸ Λεοντίνων ξυγγενὲς, προσεσέσθαι, ἄλλαι εἰσὶν ἑπτὰ, καὶ [d] παρεσκευασμέναι τοῖς πᾶσιν ὁμοιοτρόπως μάλιστα τῇ [e] ἡμετέρᾳ δυνάμει, καὶ [f] οὐχ ἥκιστα, ἐπὶ ἃς μᾶλλον πλέομεν, Σελινοῦς καὶ Συράκουσαι. πολλοὶ [g] μὲν γὰρ ὁπλῖται ἔνεισι, καὶ τοξόται, καὶ ἀκοντισταὶ, πολλαὶ δὲ τριήρεις, καὶ ὄχλος ὁ πληρώσων αὐτάς. [h] χρήματά τ' ἔχουσι, τὰ μὲν ἴδια, τὰ δὲ [i] καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς [k] ἐστι Σελινουντίοις. Συρακουσίοις δὲ καὶ ἀπὸ βαρβάρων τινῶν [l] ἀπαρχὴ εἰσφέρεται. ᾧ δὲ μάλιστα ἡμῶν προέχουσιν,

[z] Ξυνενέγκοιμεν *Reg. Gr.* [a] Προσευξαμένας *Gr.* [b] Τόγε *Ald. Flor. Bas.* [c] Τὸ deest *Gr.* [d] Παρασκευασμέναι *Cass.* Mosqu. [e] Ὑμετέρᾳ *Ar.* [f] Οὐχήκιστα *Bar. C. Ald. Flor. Bas.* Aug. *Reg. Gr.* [g] Μὲν omittunt *Ar. C. Dan.* Mox ὁπλίται Mosqu. [h] Χρήματ' ἔχουσι *Ar. Flor.* Χρήματα ἔχουσι *Gr.* [i] Καὶ deest *Gr.* [k] Ἐστὶ deest *Ar.* [l] Ἀπαρχῆς εἰσφέρεται *Marg.* Ἀπ' ἀρχῆς φέρεται *Ar. C. Cl. Gr. Huds.* Sic et *Reg.* et *Dan.* Ἀπαρχῇ φέρεται, et manu recent. ἀπαρχὴ εἰσφέρεται *Cass.* ἀπαρχῆς φέρεται Aug. Mosqu.

exitum habeant, quem cupimus. In præsentia tamen meam sententiam *vobis* exponam. Etenim adversus civitates, quantum ego audiendo didici, magnas ituri sumus; quæ aliarum imperio non parent, neque mutationem desiderant, qua aliqua ipsarum ex dura servitute in meliorem rerum statum transeat: et quas verisimile est suam libertatem cum nostro imperio non esse commutaturas; * et quæ, ut in una insula, sunt numero multæ, *eæque* Græcæ *civitates.* Nam præter Naxum et Catanam (quas, propter Leontinorum cognationem, ad nostras partes, spero, transituras,) sunt aliæ † septem, quæ rebus omnibus sunt instructæ prorsus eodem modo, quo noster exercitus, præcipue vero illæ, Selinus et Syracusæ, adversus quas potissimum tendimus. Nam in *illis* sunt et multi gravis armaturæ milites, et sagittarii, et jaculatores, et multæ triremes, et hominum multitudo, quæ illas implebit. Habent etiam pecuniam, partim privatam, partim *publicam*, quam *cum alii, tum* etiam Selinuntii in templis servant, quin etiam Syracusanis tributum a nonnullis barbaris penditur. Et (quo nobis præcipue præstant) magnam

* Ad hæc multitudine, cum unica sit insula, multas Græcas æquare possunt. *Acacius.* Huds.

† *Scilicet*, Selinus, Syracusæ, Camarina, Messana, Agrigentum, Imera, Gela. Idem.

ἵππους τε πολλοὺς κέκτηνται, καὶ σίτῳ οἰκείῳ, καὶ οὐκ ἐπακτῷ, χρῶνται." Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. $\frac{1}{4}$. U. C. Varr. $3\frac{39}{40}$.

κα'. "Πρὸς οὖν τοιαύτην δύναμιν, οὐ ναυτικῆς καὶ [m] φαύλου στρατιᾶς μόνον δεῖ, ἀλλὰ καὶ πεζὸν πολὺν [n] ξυμπλεῖν, εἴπερ βουλόμεθα [o] ἄξιόν τι τῆς διανοίας δρᾷν, καὶ μὴ ὑπὸ ἱππέων πολλῶν εἴργεσθαι τῆς γῆς· ἄλλως τε, καὶ [p] εἰ [q] ξυστῶσιν αἱ πόλεις, [r] φοβηθεῖσαι, καὶ μὴ ἀντιπαράσχωσιν [s] ἡμῖν φίλοι τινὲς γενόμενοι, ἄλλοι, ἢ Ἐγεσταῖοι, ᾧ ἀμυνούμεθα, ἱππικόν. ([t] αἰσχρὸν δὲ, βιασθέντας ἀπελθεῖν, ἢ ὕστερον ἐπιμεταπέμπεσθαι, [u] τοπρῶτον ἀσκέπτως βουλευσαμένους·) αὐτόθεν δὲ παρασκευῇ ἀξιόχρεῳ [v] ἐπιέναι, γνόντας, ὅτι [w] πολύ τε [x] ἀπὸ τῆς ἡμετέρας [y] αὐτῶν μέλλομεν πλεῖν, καὶ οὐκ [z] ἐν τῷ ὁμοίῳ [a] στρατευσόμενοι, καὶ οὐκ ἐν τοῖς τῇδε ὑπηκόοις ξύμμαχοι ἤλθετε ἐπί τινα, ὅθεν ῥᾴδιαι αἱ κομιδαὶ ἐκ τῆς φιλίας, ὧν προσέδει, [b] ἀλλ' ἐς ἀλ-

[m] Φαύλου pro φαύλης. Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 157. *Huds.* [n] Ξυνπλεῖν *Cass.* πολὴν Mosqu. [o] Ἄξιον τῆς διανοίας Aug. *Ar. C. Cl.* Ἀξίως τι *Gr.* Ἄξιον ex emend. Ἄξιον τῆς διανοίας *Reg. Cass. Dan.* In *Cass.* deinde manus recens inter versus scripserat τι. [p] Ἢν *Ar. C. Dan.* [q] Ξυνστῶσιν *Reg. Cass. Gr.* ita et in Aug. fuisse videtur. [r] Βοηθεῖσαι *Reg.* [s] Ἡμῖν deest *Dan.* [t] ἰσχρὸν Mosqu. [u] Τὸ πρῶτον *Bar. C. Bas. Cass.* Aug. [v] ἐπιβαίνειν Mosqu. [w] Πολύ τι *Reg.* [x] Non ἀπὸ sed ἄπο in *Cod. C.* [y] Αὐτῶν *Bar. C. Ald. Flor. Bas.* [z] Sic legunt et distinguunt *F.* et *Æ. Port.* ἐν τῷ ὁμοίῳ, καὶ ὅτι στρατευσόμενοι ἐν τοῖς τῇδε ὑπηκόοις etc. Huds. [a] Στρατευσόμενοι *Reg. Cass. Gr.* Aug. [b] Ἀλλὰ ἐς *Ar. C.* Mosqu. *Reg. Cass.* Aug.

equorum copiam habent, et frumento domi nato, nec *aliunde* importato, utuntur."

21. "Adversus igitur talem potentiam non solum navalibus et infirmis copiis est opus; sed etiam multum *equitatum* nobiscum navigare *oportet*, si modo aliquid cogitatis dignum agere volumus, nec a magno *hostium* equitatu terra *Sicula* prohiberi. Præsertim si civitates nostri metu conspirent; nec ulli alii, quam Egestæi, amici nobis facti, equitatum, quo *hostibus* resistamus, vicissim suppeditent. (Turpe enim est, nos vi repulsos discedere, aut postea novas copias arcessere, quod primo consilium prudens non inierimus.) Sed *oportet nos* ex hoc ipso loco cum firmissimo apparatu bellum *illis* inferre, et illud scire, nos ab *agri* nostri finibus procul esse navigaturos, * neque copias *hinc* educturos eodem modo, *quo consuevistis* inter civitates, quæ sunt in his regionibus, et quæ vestro imperio parent, quum jure societatis alicui bellum infertis, unde res necessarias ex *agro* amico facile potestis comportare: sed in *agrum* totum alienum,

* Nec æquales cum hostibus bellum gerendi commoditates habituri. Non enim in subdita regione bellum alicui infertis, unde res necess. etc. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. $91.\frac{1}{2}$. U. C. Varr. $3\frac{39}{40}$.

λοτρίαν πᾶσαν [c] ἀπαρτήσαντες, [d] ἐξ ἧς, μηνῶν οὐδὲ τεσσάρων τῶν χειμερινῶν, ἄγγελον, ῥάδιον, ἐλθεῖν."

κβ'. "Ὁπλίτας τε οὖν πολλούς μοι δοκεῖ χρῆναι ἡμᾶς ἄγειν, καὶ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων, τῶν τε ὑπηκόων, καὶ ἤν τινα ἐκ Πελοποννήσου δυνώμεθα ἢ πεῖσαι, ἢ μισθῷ προσαγαγέσθαι· καὶ τοξότας πολλοὺς καὶ σφενδονήτας, ὅπως πρὸς τὸ ἐκείνων ἱππικὸν ἀντέχωσι· ναυσί τε καὶ πολὺ περιεῖναι, ἵνα καὶ τὰ ἐπιτήδεια ῥᾷον ἐσκομιζώμεθα. τὸν δὲ καὶ αὐτόθεν σῖτον, ἐν ὁλκάσι, πυροὺς καὶ πεφρυγμένας κριθὰς, ἄγειν, καὶ σιτοποιοὺς ἐκ τῶν μυλώνων πρὸς μέρος ἠναγκασμένους ἐμμίσθους, ἵνα, ἤν που ὑπὸ ἀπλοίας [e] ἀπολαμβανώμεθα, [f] ἔχῃ ἡ στρατιὰ τὰ ἐπιτήδεια. [g] πολλὴ γὰρ οὖσα, οὐ πάσης ἔσται πόλεως ὑποδέξασθαι· τά τε ἄλλα, ὅσον δυνατὸν, ἑτοιμάσασθαι, καὶ μὴ ἐπὶ ἑτέροις γίγνεσθαι· μάλιστα δὲ χρήματα αὐτόθεν [h] ὡς πλεῖστα ἔχειν. τὰ δὲ παρ' Ἐγεσταίων, ἃ λέγεται ἐκεῖ ἕτοιμα, [i] νομίσατε καὶ λόγῳ ἂν μάλιστα ἕτοιμα εἶναι."

[c] Ἀπαρτήσοντες *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Aug. atque ita legendum censet *Æ. Port.* Scilicet, ut respondeat τῷ στρατευσόμενοι. *Huds.* Sic et *Reg. Cass. Dan.* et a prima manu *Gr.* sed ex emendatione ἀπαρτήσαντες. [d] Ἐξ ἧς οὐδὲ μηνῶν *Ar. C. Dan.* mox ῥᾴδ. ἄγγ. Mosqu. [e] Ἀπολαμβανόμεθα *Ar. C. Port.* ἀπὸ ἀπλ. pro ὑπὸ Mosqu. [f] Ἔχει *Bar. Ald. Flor. Cass.* Sed deinde emendatum erat. [g] Pro πολλῆς γὰρ οὔσης, vel πολλῆς γὰρ ἐσομένης. *Æ. Port.* [h] Ὡς πλεῖστον *Ar.* [i] Verba a νομίσ. ad ἕτοιμα abs. Mosqu.

procul a domo profecturos, unde ne quatuor quidem hybernorum mensium spatio nuntius *huc* facile venire possit."

22. "Ego igitur censeo, nobiscum ducendos esse multos gravis armaturæ milites, cum ex nostris civibus, tum ex *nostris* sociis, tum etiam ex iis, qui nostro imperio parent, et si quem alium aut verbis aut mercede adductum nobis adjungere possumus. Præterea multos sagittarios, et funditores, ut illorum equitatui resistant. Item *hostes* navium numero longe superandos *censeo*, ut res ad victum necessarias *illuc* facilius importemus. Frumentum etiam, triticum (inquam,) et hordeum tostum, hinc navibus onerariis *eo* convehendum; et pistores ex pistrinis mercede conductos, qui vicissim *operam pistrino dare* cogantur, *adducendos censeo*, ut, si quo in loco tempestatibus intercepti teneamur, exercitus res ad victum necessarias habeat. Cum enim hic exercitus futurus sit ingens, *eum* non quælibet civitas excipere poterit. Cæterasque res pro viribus præparandas, neque nostræ salutis præsidium in aliorum auxilio collocandum *censeo:* inprimis vero pecuniam quam plurimam hinc afferendam. Nam quæ ab Egestæis prædicatur illic in promtu esse, eam verbo tenus in promtu fore putetis."

κγ'. "Ἢν γὰρ αὐτοὶ [i] ἔλθωμεν ἐνθένδε μὴ [k] ἀντίπαλον μόνον παρασκευασάμενοι, πλήν γε πρὸς τὸ μάχιμον αὐτῶν τὸ ὁπλιτικὸν, ἀλλὰ καὶ ὑπερβάλλοντες τοῖς πᾶσι, μόλις οὕτως οἷοί τε ἐσόμεθα τῶν μὲν κρατεῖν, τὰ δὲ καὶ διασῶσαι. πόλιν τε νομίσαι [l] χρὴ ἐν ἀλλοφύλοις καὶ πολεμίοις [m] οἰκιοῦντας ἰέναι, οὓς, πρέπει, τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ, ᾗ ἂν [n] κατάσχωσιν, εὐθὺς κρατεῖν τῆς γῆς· ἢ εἰδέναι, ὅτι, ἢν [o] σφάλωνται, πάντα πολέμια ἕξουσιν. ὅπερ ἐγὼ φοβούμενος, καὶ [p] εἰδὼς, πολλὰ μὲν ἡμᾶς δέον [q] εὖ βουλεύσασθαι, ἔτι δὲ πλείω εὐτυχῆσαι, ([r] χαλεπὸν δὲ, ἀνθρώπους [s] ὄντας,) [t] ὁτιελάχιστα τῇ τύχῃ παραδοὺς ἐμαυτὸν βούλομαι ἐκπλεῖν, [u] παρασκευῇ δὲ ἀπὸ τῶν εἰκότων ἀσφαλὴς ἐκπλεῦσαι. ταῦτα γὰρ τῇ τε ξυμπάσῃ πόλει βεβαιότατα ἡγοῦμαι, καὶ ἡμῖν τοῖς [v] στρατευσομένοις σωτήρια. εἰ δέ τῳ ἄλλως [x] δοκεῖ, παρίημι αὐτῷ τὴν ἀρχήν." Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. $\frac{1}{2}$. U. C. Varr. 3$\frac{39}{40}$.

κδ'. Ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα [y] εἶπε, νομίζων, τοὺς

[i] Ἔλθωμεν οὐκ ἐνθένδε *Gr.* [k] Scilicet, στράτευμα. [l] Καὶ post χρὴ add. Mosqu. [m] Οἰκιοῦντες *Ar. C.* atque ita legebat *Valla*. Aug. eras. ι. [n] Κατάσχωσι *Gr.* mox γῆς om. Mosqu. post κρατ. τ. [o] Σφάλλωνται *Ald. Flor. Steph.* 1. *Reg. Cass. Gr.* Aug. [p] Εἰδὼς ὡς πολλὰ *Ar. C.* Mosqu. [q] Εὖ deest *Reg. Cass.* Aug. [r] Id est: χαλεπὸν δὲ ἡμᾶς ἀνθρώπους ὄντας εὐτυχῆσαι. *Æ. Port. Huds.* Χαλεπὸν δ' ἀνθ. *Gr.* [s] Ὄντας deest *Reg.* [t] Ὅτι ἐλάχιστα *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. [u] Παρασκευὴ, et mox ἀσφαλὴς, deinde ab emendatione παρασκευῇ et ἀσφαλεῖς *Gr.* ἀσφαλεῖς etiam *Dan.* [v] Στρατευομένοις *Ar. C. Dan.* [x] Δοκῇ, in marg. δοκεῖ *Gr.* [y] Εἶπεν *Cass.* Aug.

23. "* Nam si nos hinc discedamus cum exercitu, quem non solum *hostili* parem præparaverimus, (nisi bellicoso gravis armaturæ robori, quod habent) sed etiam cum eo, qui rebus omnibus longe sit instructior, *quam hostilis exercitus*, tamen et sic vix illas quidem in nostram potestatem redigere, has vero conservare poterimus. Existimandum autem est proficisci, ut urbem *aliquam* inter alienigenas ac hostes sibi vindicent; quos primo die, quo *ad insulam* appulerint, confestim agro potiri oportet: aut persuasum habere, nisi voti compotes fiant, fore, ut omnia habeant hostilia. Quod ego formidans, et compertum habens, oportere nos *de rebus istis* sæpius et recte consultare, ac multo magis rem feliciter gerere (quod arduum est, quia sumus homines) ad hanc expeditionem proficisci volo, quam minimum memet fortunæ committens: sed apparatu munitus, ut rationi consentaneum videtur, *hinc* discedere *volo*. Hæc enim et universæ reipublicæ tutissima, et nobis ad militiam profecturis salutaria fore duco. Quod si quis aliter sentiat, huic ego magistratu cedo."

24. Atque Nicias quidem hæc dixit,

* Nisi enim hinc proficiscamur non pari tantum apparatu instructi rerum omnium, (præterquam adversus id, quod habent, armatorum robur) sed longe etiam illis instructiores, vix illas etc. *Steph.* Huds.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. ½. U.C. Varr. 339/40.

Ἀθηναίους τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων ἢ [z] ἀποτρέψειν, ἢ, [a] εἰ ἀναγκάζοιτο [b] στρατεύεσθαι, μάλιστα οὕτως ἀσφαλῶς ἐκπλεῦσαι. οἱ δὲ τὸ [c] μὲν ἐπιθυμοῦν τοῦ πλοῦ οὐκ ἐξῃρέθησαν ὑπὸ τοῦ ὀχλώδους τῆς παρασκευῆς, πολὺ δὲ μᾶλλον ὥρμηντο. καὶ τοὐναντίον περιέστη αὐτῷ· εὖ τε γὰρ παραινέσαι ἔδοξε, καὶ ἀσφάλεια νῦν [d] δὴ καὶ πολλὴ ἔσεσθαι. καὶ ἔρως ἐνέπεσε τοῖς [e] πᾶσιν ὁμοίως ἐκπλεῦσαι. τοῖς μὲν γὰρ πρεσβυτέροις, ὡς ἢ [f] καταστρεψομένοις, ἐφ' ἃ ἔπλεον, ἢ οὐδὲν ἂν σφαλεῖσαν μεγάλην δύναμιν· [g] τοῖς δ' ἐν τῇ ἡλικίᾳ, τῆς τε ἀπούσης πόθῳ ὄψεως καὶ θεωρίας, καὶ εὐέλπιδες ὄντες σωθήσεσθαι· ὁ δὲ πολὺς ὅμιλος, καὶ στρατιώτης, ἔν τε τῷ παρόντι ἀργύριον οἴσειν, καὶ [h] προσκτήσασθαι δύναμιν, ὅθεν ἀΐδιον [i] μισθοφορὰν ὑπάρξειν. ὥστε, διὰ τὴν ἄγαν τῶν πλειόνων ἐπιθυμίαν, εἴτῳ ἄρα καὶ μὴ ἤρεσκε, δεδιὼς, μὴ, ἀντιχειροτονῶν, κακόνους δόξειεν εἶναι τῇ πόλει, ἡσυχίαν ἦγε.

κε'. Καὶ τέλος παρελθών τις τῶν Ἀθηναίων καὶ παρακαλέσας τὸν Νικίαν, οὐκ ἔφη χρῆναι προφασίζεσθαι, οὐδὲ διαμέλλειν, ἀλλ' [k] ἐναντίον ἁπάντων ἤδη

[z] Ἀποστρέψειν *Reg.* [a] Εἰ deest *Cass.* Aug. superscr. a m. 2. [b] Στρατεύσασθαι ex emendatione *Gr.* [c] Μὲν deest *Reg.* [d] Δὲ *Reg. Cass.* Aug. [e] Πᾶσι *Gr.* [f] Καταστρεψαμένοις *Reg.* [g] Τοὺς δ' Aug. pro τοῖς δ'. [h] Προσκτήσεσθαι *Ar. C.* Προσκτήσισθαι *Dan.* [i] Μισθοφορίαν Mosqu. [k] Ἐναντίων *Cass.* Antea διαμέλλειν Mosqu.

sperans *se* Athenienses vel rerum multitudine de sententia deducturum; vel si ad hanc expeditionem *ipse* proficisci cogeretur, sic saltem *se* tuto profecturum. Illi vero hanc hujus expeditionis cupiditatem ex animis non expulerunt, quamvis tanti apparatus difficultas ipsis proponeretur: sed multo magis incitati sunt. Et res ipsi cessit, aliter ac sperabat. Nam et *ipse* bonum consilium dedisse, et res hoc modo tutissima fore videbatur. Et navigandi desiderium omnes pariter invasit. Ac seniores quidem, quod vel in suam potestatem se redacturos sperarent ea, ad quæ pergerent, vel *saltem* exercitum, qui tantus esset, nullam cladem accepturum. Illos vero, qui erant ætate *integra*, quod peregrinam regionem visere et spectare cuperent, et bonam spem animo conciperent, fore, ut incolumes salvique reverterentur. Ingens vero militum turba proficisci cupiebat, *sperans, se* et in præsentia pecuniam accepturam, et imperium amplificaturam, unde perpetuum stipendium *sibi* suppeditaturum *credebat.* Quamobrem propter nimiam pluris habendi cupiditatem, si cui forte *res ista* minus placebat, veritus, ne *cæteris* refragando reipublicæ malevolus esse videretur, silentium agebat.

25. Tandem vero quidam ex Atheniensibus *in medium* progressus, et Niciam adhortatus, dixit, non oportere amplius *eum* tergiversari, atque cunctari; sed in omnium conspectu

λέγειν, ἥν τινα αὐτῷ παρασκευὴν Ἀθηναῖοι [k] ψηφίσωνται. ὁ δὲ, ἄκων μὲν, εἶπεν· ὅτι καὶ μετὰ τῶν ξυναρχόντων καθ' ἡσυχίαν μᾶλλον βουλεύσοιτο· ὅσα μέντοι ἤδη [l] δοκεῖν αὐτῷ, τριήρεσι μὲν οὐκ ἔλασσον ἢ ἑκατὸν πλευστέα εἶναι. αὐτῶν δ' Ἀθηναίων ἔσεσθαι ὁπλιταγωγοὺς ὅσαι ἂν δοκῶσι, καὶ ἄλλας ἐκ τῶν ξυμμάχων μεταπεμπτέας εἶναι. ὁπλίταις δὲ [m] τοῖς ξύμπασιν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων, πεντακισχιλίων μὲν οὐκ ἐλάσσοσιν, ἢν δέ τι δύνωνται, καὶ [n] πλείοσι. τὴν δὲ ἄλλην παρασκευὴν ὡς κατὰ λόγον, καὶ τοξοτῶν [o] τῶν [p] αὐτόθεν, καὶ ἐκ Κρήτης, καὶ σφενδονητῶν, καὶ ἤν τι [q] ἄλλο πρέπον [r] δοκῇ εἶναι, ἑτοιμασάμενοι ἄξειν.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. $\frac{1}{2}$. U.C. Varr. $3\frac{39}{40}$.

κϛʹ. Ἀκούσαντες [s] δ' οἱ Ἀθηναῖοι, ἐψηφίσαντο εὐθὺς, αὐτοκράτορας εἶναι, καὶ περὶ στρατιᾶς πλήθους καὶ περὶ τοῦ παντὸς [t] πλοῦ τοὺς στρατηγοὺς πράσσειν ᾗ ἂν αὐτοῖς [u] δοκῇ ἄριστα εἶναι Ἀθηναίοις. καὶ [v] μετὰ ταῦτα ἡ παρασκευὴ ἐγίγνετο· καὶ ἔς τε τοὺς ξυμμάχους ἔπεμπον, καὶ αὐτόθεν καταλόγους ἐποιοῦντο. ἄρτι δ' ἀνειλήφει ἡ πόλις ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς νόσου καὶ

[k] Ψηφίσονται *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [l] Δοκεῖ *Gr.* τριήρεσιν mox Mosqu. [m] Καὶ τοῖς *Reg.* [n] Πλείοσιν *Gr.* πλείοσι Mosqu. [o] Τῶν deest *Gr. Dan.* [p] Scil. ἐκ τῆς Ἀττικῆς. *Huds.* [q] Ἄλλῳ *Cass.* [r] Δοκεῖ *Cass. Gr.* [s] Δὴ οἱ *Cass. Reg.* Aug. [t] Πλοῦ τοῦ τοὺς *Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Πλοῦ τούτους, et a manu recenti τοῦ τοὺς *Cass.* πλοῦ τοῦτους Aug. accent. in extr. omiss. [u] Δοκεῖ *Cass.* [v] Μεταταῦτα *Ar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.*

jam declarare, quemnam apparatum ab Atheniensibus sibi decerni vellet. Ille vero invitus dixit, se cum collegis per otium *hac de re* accuratius consultaturum. Quantum tamen judicare poterat, non paucioribus quam centum triremibus in præsentia navigandum *censebat.* Navium autem Atticarum milites vehentium numerum *tantum* fore, quantus *ipsis* videretur, aliasque ex sociis arcessendas. Universorum autem gravis armaturæ militum, tam Atheniensium, quam sociorum, numerum, non minorem quidem, quam quinque millium, sed ampliorem etiam, si possent, *mittendum censebat.* Reliquum vero apparatum, pro exercitus magnitudine, et sagittariorum illinc et ex Creta *assumtorum*, et funditorum, et si quid aliud opportunum esse videretur, præparaturos *et* ducturos.

26. Cum autem Athenienses *hæc* audissent, confestim ipsis imperatoribus summam imperii potestatem facto decreto dederunt, ut arbitratu suo et de copiarum numero, et de universæ navigationis ratione transigerent, prout ipsis ex usu reipublicæ Atheniensis maxime fore videretur. Post hæc autem hic apparatus parari cœpit. Et cum ad socios mittebant, tum etiam ex suo ipsorum agro milites conscribebant. Jam enim civitas et a morbo et ab assiduo bello se recreaverat, ita ut et

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U.C. Varr. 339. Maii 9.

τοῦ ξυνεχοῦς πολέμου, ἔς τε ἡλικίας πλῆθος ἐπιγεγενημένης, καὶ ἐς χρημάτων ἄθροισιν, διὰ τὴν ἐκεχειρίαν. ὥστε ῥᾷον [v] πάντα ἐπορίζετο. καὶ οἱ μὲν ἐν παρασκευῇ ἦσαν.

κζ'. Ἐν δὲ τούτῳ, [w] ὅσοι Ἑρμαῖ ἦσαν λίθινοι ἐν τῇ πόλει [x] τῇ Ἀθηναίων, (εἰσὶ δὲ, κατὰ τὸ ἐπιχώριον, [y] ἡ τετράγωνος ἐργασία, πολλοὶ καὶ [z] ἐν ἰδίοις προθύροις, καὶ ἐν ἱεροῖς·) μιᾷ νυκτὶ οἱ πλεῖστοι [a] περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα. καὶ τοὺς δράσαντας ᾔδει [b] οὐδείς· ἀλλὰ [c] μεγάλοις [d] μηνύτροις [e] δημοσίᾳ οὗτοί [f] τε ἐζητοῦντο, καὶ προσέτι ἐψηφίσαντο, καὶ εἴτις ἄλλο τι [g] οἶδεν ἀσέβημα γεγενημένον, μηνύειν ἀδεῶς τὸν βουλόμενον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων καὶ δούλων. καὶ τὸ πρᾶγμα μειζόνως ἐλάμβανον. τοῦ τε γὰρ ἔκπλου οἰωνὸς ἐδόκει εἶναι, καὶ ἐπὶ [h] ξυνωμοσίᾳ ἅμα νεωτέρων πραγμάτων καὶ δήμου καταλύσεως γεγενῆσθαι.

κη'. Μηνύεται [i] οὖν ἀπὸ μετοίκων τέ τινων καὶ ἀκολούθων, περὶ μὲν τῶν [k] Ἑρμῶν, οὐδὲν, ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων περικοπαί τινες πρότερον ὑπὸ νεωτέρων μετὰ παι-

[v] Πάντ' ἐπορ. Mosqu. [w] Vide *Schefferi* notas in *Æliani* Var. Hist. l. 2. c. 41. et notas *Variorum* in *Corn. Nepotis* Alcibiadem. *Huds.* Ὅσαι *Reg.* Ὅσοι Ἑρμαῖοι *Dan.* [x] Τῶν *Ar. C. Dan.* [y] Ἡ τετράγωνος ἐργασία πολλὴ *Ar. C.* Πολλὴ etiam *Reg.* et *Dan.* [z] Ἐν τοῖς ἰδ. πρ. Mosqu. [a] Vide *Annott. Huds.* [b] Ἐλέχθη, ὅτι Κορίνθιοι διὰ τοὺς Συρακουσίους ἀποίκους ὄντας, ὡς ἐπισχέσεως ἐσομένης πρὸς τῶν οἰωνῶν, ἢ μεταγνώσεως τοῦ πολέμου, ταῦτα δράσειαν. *Plutarchus* in Alcibiade. *Idem.* [c] Vide *Demosthenem* in Midiam, et *Andocidis* Orat. περὶ τῶν μυστηρίων. *Idem.* [d] Μινύτροις, et paullo post μινύειν *Gr.* [e] Δημοσίᾳ omittit *Gr.* [f] Τε deest *Dan.* [g] Εἶδεν *Ar. C. Dan.* [h] Ξωμοσίᾳ *Gr.* [i] Γοῦν Mosqu. *Marg. Cam. Cl.* [k] Ἑρμαίων *Dan.*

civium ætate militari præditorum, post *morbum* natorum, numero floreret, et pecunia coacta abundaret, propter inducias. Quamobrem omnia facilius suppeditabantur. Atque hi quidem in apparatu erant.

27. Interea vero quotquot lapidea Mercurii simulacra Athenis erant, (ritu autem patrio multa cum in privatarum ædium vestibulis, tum in templis erant, opus ex lapide quadrato,) una eademque nocte pleraque vultu circumcisa fuerunt. Cujus facinoris auctores nullus sciebat: sed isti magnis præmiis pro indicio publice propositis quærebantur: præterea *Athenienses* decreverunt *ac edixerunt*, ut, si quis aliquod aliud piaculum admissum sciret, quilibet, sive civis, sive peregrinus, sive servus, *hoc* sine timore indicaret. Hoc autem facinus atrocius esse judicabant. Hujus enim expeditionis *malum* omen esse videbatur; simul etiam *hoc* per conjurationem factum fuisse *videbatur*, rerum novandarum, statusque popularis evertendi causa.

28. A quibusdam igitur inquilinis et famulis, de Mercurii quidem simulacris nihil indicatum est: sed de quibusdam aliis statuis ab adolescen-

διᾶς καὶ οἴνου γεγενημένας, [k] καὶ, τὰ μυστήρια ἅμα ὡς [l] ποιῆται [m] ἐν οἰκίαις ἐφ᾽ ὕβρει. ὧν καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην [n] ἐπῃτιῶντο, καὶ αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες οἱ μάλιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἀχθόμενοι, [o] ἐμποδὼν ὄντι σφίσιν αὐτοῖς μὴ τοῦ δήμου βεβαίως προεστάναι, καὶ νομίσαντες, εἰ αὐτὸν [p] ἐξελάσειαν, πρῶτοι ἂν εἶναι, ἐμεγάλυνον, καὶ ἐβόων, ὡς ἐπὶ δήμου καταλύσει [q] τά τε μυστικὰ καὶ ἡ τῶν Ἑρμῶν περικοπὴ γένοιτο· καὶ οὐδὲν εἴη αὐτῶν, ὅ, τι οὐ μετ᾽ ἐκείνου ἐπράχθη· [r] ἐπιλέγοντες τεκμήρια, τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπιτηδεύματα [s] οὐ δημοτικὴν παρανομίαν.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

κθʹ. [t] Ὁ δ᾽ ἔν τε τῷ παρόντι πρὸς τὰ μηνύματα ἀπελογεῖτο, καὶ ἕτοιμος ἦν, πρὶν ἐκπλεῖν, κρίνεσθαι, εἴ τι τούτων εἰργασμένος ἦν. (ἤδη γὰρ [u] καὶ τὰ τῆς παρασκευῆς [v] ἐπεπόριστο·) καὶ, εἰ μὲν τούτων τὶ εἴργαστο, δίκην δοῦναι· [x] εἰ δ᾽ ἀπολυθείη, ἄρχειν. καὶ ἐπε-

[k] Mysteria illa erant Cereris sacra arcana: *Mysteria Cereris initiorum sacra* vocat *Justinus*, criminis hujus mentionem faciens. Vide notas *Variorum* in *Corn. Nepotis* Alcibiadem, et *Justini* lib. V. *Huds.* [l] Ποιεῖται Aug. Mosqu. *Reg. Cass. Dan.* [m] Scilicet in Polytionis domo, ut ait *Isocrates* Orat. de bigis, et *Andocides* de Mysteriis, et *Plutarchus* in Symposiacis. *Palmerius* in Exercitat. pag. 53. *Huds.* [n] Ἐπιτιῶντο Mosqu. [o] Ἐμποδὼν ὄντι σφίσι, μὴ αὐτοῖς τοῦ δήμου etc. *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Ὄντα *Dan.* Σφίσι *Reg. Cass. Dan.* Aug. Μὴ αὐτοῖς *Reg. Cass. Dan. Gr.* Aug.

[p] Ἐξελάσαιεν *Cass.* ἐξελάσειεν (ita) Aug. (α superscr.) mox ἐμεγάλυνον Mosqu. [q] Τὰ μυστικὰ *Ar. C.* [r] Ἐπιλέγοντές τε τεκμήρια *Dan.* [s] Vide c. 15. [t] Ὁ δὲ ἐν τῷ τε παρόντι *Gr.* [u] Καὶ omittunt *Ar. C.* Ἤδη γὰρ τῆς παρ. *Dan.* [v] Ἐπεπόρηστο *Reg.* [x] Εἰ suprascr. Mosqu. a m. 2. id. σωφρονίστ.

tibus per lusum ac temulentiam jampridem concisis; simul etiam de sacris arcanis, quæ per contemtionem domi fiebant. Quarum rerum etiam Alcibiadem insimulabant. Qui autem Alcibiadi maxime infensi erant, quod ipsis impedimento esset, quo minus in administranda republica principem locum constanter obtinerent, hæc *indicia ac crimina* excipientes, et existimantes, si eum expulissent, *se reipublicæ* principes futuros, *rem* exaggerabant, vociferabanturque, ad popularis status eversionem spectare, tum quod illa mystica *et arcana sacra domi per Deorum contemtionem* facta fuissent, tum etiam quod Mercurii simulacra concisa fuissent: eorumque nihil sine illo factum esse *dicebant:* addentes argumenta, *quibus probarent, hoc facinus ab eo perpetratum,* reliquam vitæ licentiam, qua in victu cultuque corporis præter patrium et populare institutum utebatur.

29. Ille vero et in præsentia adversus indicia se purgabat, et antequam discederet, *ad causam dicendam et* ad judicium subeundum paratus erat, si quid horum admisisset. (Jam enim quæ ad illum apparatum spectabant, collata *et præparata* erant) et si quid horum commisisset, ad pœnas dandas *erat paratus:* sin absolutus fuisset, ad imperium gerendum, *quod ipsi decre-*

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

μαρτύρετο, μὴ ἀπόντος περὶ αὐτοῦ διαβολὰς ἀποδέχεσθαι, ἀλλ' ἤδη ἀποκτείνειν, εἰ ἀδικεῖ· καὶ, ὅτι σωφρονέστερον εἴη, μὴ μετὰ τοιαύτης αἰτίας, πρὶν [x] διαγνῶσι, πέμπειν αὐτὸν ἐπὶ τοσούτῳ στρατεύματι. [y] οἱ δ' ἐχθροὶ, δεδιότες, τό, τε στράτευμα μὴ εὔνουν ἔχῃ, ἢν ἤδη ἀγωνίζηται, ὅ, τε δῆμος μὴ μαλακίζηται, θεραπεύων, ὅτι δι' ἐκεῖνον οἵ τ' Ἀργεῖοι ξυνεστράτευον καὶ τῶν Μαντινέων τινὲς, ἀπέτρεπον καὶ ἀπέσπευδον, ἄλλους ῥήτορας [z] ἐνιέντες, οἳ ἔλεγον, νῦν μὲν πλεῖν αὐτὸν, καὶ μὴ κατασχεῖν τὴν [a] ἀναγωγὴν, ἐλθόντα δὲ, κρίνεσθαι ἐν ἡμέραις ῥηταῖς· βουλόμενοι ἐκ μείζονος διαβολῆς, ἣν ἔμελλον ῥᾷον αὐτοῦ ἀπόντος ποριεῖν, μετάπεμπτον κομισθέντα αὐτὸν ἀγωνίσασθαι. καὶ ἔδοξε, πλεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην.

Post Jun. 8.

λ'. Μετὰ δὲ ταῦτα, θέρους μεσοῦντος ἤδη, ἡ ἀναγωγὴ [b] ἐγίγνετο ἐς τὴν Σικελίαν. τῶν μὲν οὖν ξυμμάχων τοῖς πλείστοις, καὶ ταῖς σιταγωγοῖς [c] ὁλκάσι, καὶ τοῖς πλοίοις, καὶ ὅση ἄλλη παρασκευὴ ξυνείπετο, πρότερον εἴρητο ἐς Κέρκυραν ξυλλέγεσθαι, ὡς ἐκεῖθεν ἀθρόοις ἐπὶ [d] τὴν ἄκραν Ἰαπυγίαν τὸν Ἰόνιον [e] διαβα-

[x] Διαγνῶσιν *Cass. Gr.* Aug. Διαγνῶναι Mosqu. [y] Οἱ δὲ *Gr.* [z] Ἐνιόντες Mosqu. [a] Ἀγωγὴν *Marg. Ald. Flor. Bas. Cl.* et ἀναγωγὴν in marg. Ἀγωγὴν Aug. *Reg. Gr. Cass.* et hic inter versus rec. manu ἀναγωγὴν. [b] Ἐγίνετο *C.* [c] Ὁλκάσιν *Gr.* [d] Τὴν omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [e] Διαβάλλουσιν *Ar. C. Dan.*

tum fuerat. Et obtestabatur, ne de se absente crimina reciperent: sed jam, si deliquisset, morte mulctarent. Et sapientius esse *dicebat*, ne se talis criminis reum, priusquam causam cognovissent, tanti exercitus imperatorem mitterent. Sed *ejus* inimici, veriti, ne, si jam certaret, *ac judicium subiret*, exercitum *sibi* benevolum haberet, neve plebs, ejus habens rationem, animo remissiore esset, quod propter ipsum et Argivi et ex Mantineis nonnulli ad hanc expeditionem cum eo proficiscerentur, * *hoc* dissuadebant, et *populum* deterrebant, submissis aliis oratoribus, qui dicebant, tunc quidem ipsi navigandum esse, neque profectionem retardandam, sed reversum ad diem dictam judicium subiturum: volebant enim eum majore cum invidia, quam ipsi absenti facilius conflaturi erant, revocatum et reversum judicio contendere. Quare placuit, ut Alcibiades abiret.

30. Postea vero, æstate jam media, classis portu solvens in Siciliam navigare cœpit. Plerisque autem sociis et onerariis navibus commeatum vecturis, et *minoribus* navigiis, et quicunque præterea apparatus comitabatur, ante præceptum fuerat, ut Corcyram convenirent, ut illinc omnes simul Ionium ad Japygiam pro-

* Remiserunt de contentione, studioque declinarunt etc. *Acacius.* Huds.

λοῦσιν. [f] αὐτοὶ δ' Ἀθηναῖοι, καὶ [g] εἴ τινες τῶν ξυμμάχων [h] παρῆσαν, ἐς τὸν Πειραιᾶ καταβάντες, ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ ἅμα ἕῳ ἐπλήρουν τὰς ναῦς, ὡς ἀναξόμενοι. [i] ξυγκατέβη δὲ καὶ [k] ὁ ἄλλος ὅμιλος ἅπας, ὡς εἰπεῖν, ὁ ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀστῶν καὶ ξένων· οἱ μὲν ἐπιχώριοι, τοὺς σφετέρους αὐτῶν ἕκαστοι προπέμποντες, οἱ μὲν, ἑταίρους, οἱ δὲ, ξυγγενεῖς, οἱ δὲ, [l] υἱεῖς· [m] καὶ μετ' ἐλπίδος τε ἅμα ἰόντες καὶ ὀλοφυρμῶν, τὰ μὲν ὡς κτήσοιντο, τοὺς δ' εἴ ποτε ὄψοιντο· ἐνθυμούμενοι, ὅσον πλοῦν ἐκ τῆς σφετέρας ἀπεστέλλοντο.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

λα'. Καὶ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ, ὡς ἤδη ἔμελλον μετὰ κινδύνων ἀλλήλους [n] ἀπολιπεῖν, μᾶλλον αὐτοὺς ἐσῄει τὰ δεινὰ, ἢ [o] ὅτε ἐψηφίζοντο πλεῖν. ὅμως δὲ τῇ παρούσῃ ῥώμῃ, διὰ τὸ πλῆθος ἑκάστων, ὧν ἑώρων, τῇ ὄψει ἀνεθάρσουν. οἱ δὲ ξένοι καὶ ὁ ἄλλος ὄχλος κατὰ θέαν ἧκεν, ὡς ἐπὶ [p] ἀξιόχρεων καὶ ἄπιστον διάνοιαν. παρασκευὴ γὰρ αὕτη πρώτη ἐκπλεύσασα μιᾶς πόλεως δυνάμει Ἑλληνικῇ, πολυτελεστάτη δὴ καὶ εὐπρεπε-

[f] Αὐτοὶ δ' Ἀθηναῖοι *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Οἱ omittunt *Cl. Gr.* Αὐτοὶ δ' Ἀθηναῖοι *Reg. Cass. Dan.* Αὐτοὶ δὲ Ἀθ. *Gr.* [g] Οἵτινες *Ar. C. Cl.* εἴτινες in marg. Οἵτινες *Dan.* [h] Sic distinguunt *Ar. C.* παρῆσαν, ἐς τὸν Πειραιᾶ καταβάντες etc. atque locum ita distinguendum monuit *Æ. Port.* Sic etiam *Cass. Reg.* et hic Πειραιᾶ. Πειραιᾶ Aug. [i] Ξυνκατέβη *Gr.* [k] Ὁ deest *Reg.* [l] Υἱῦς *Gr.* [m] Καὶ d. Mosqu. [n] Ἀπολείπειν *Reg.* [o] Ὅτι Mosqu. [p] Ἀξιόχρεω *Gr.*

montorium transmitterent. Ipsi autem Athenienses, et si qui sociorum aderant, cum ad dictam diem in Piræeum descendissent, primo diluculo naves implere cœperunt, ut in altum ferrentur. Cum quibus una descendit omnis (prope dixerim) turba, quæ in urbe erat, tum civium, tum peregrinorum. Et ipsi quidem *Atticæ* regionis incolæ, ut suos quique prosequerentur, alii quidem sodales; alii vero cognatos; alii vero filios. Et cum spe pariter ac lamentis *eos prosequebantur:* spe quidem, quod res illas *Siculas* in suam potestatem redactum iri sperarent; lamentis vero, quod dubitarent, an unquam *amplius suos illuc euntes* essent visuri: quia secum ipsi reputabant, quam procul ab *agri* sui finibus mitterentur.

31. Et in præsentia, cum alii alios cum periculis jam mutuo relicturi essent, pericula tunc in mentem ipsis magis veniebant, quam quum hanc expeditionem decernebant: verumtamen propter præsentem potentiam, et multitudinem rerum singularum, quas *in hoc apparatu* cernebant, *harum* spectaculo animos recolligebant. Peregrini vero, et cætera multitudo ad spectaculum perrexit, ut ad rem visu dignam, ac opinione majorem. Hic enim apparatus, qui primus ex una civitate cum Græcorum copiis profectus est, sumtuosissimus atque magnificentissimus fuit omnium, qui ad illam

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

στάση [q] τῶν εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐγένετο. ἀριθμῷ δὲ νεῶν καὶ ὁπλιτῶν, [r] καὶ ἡ ἐς Ἐπίδαυρον μετὰ Περικλέους, [s] καὶ ἡ αὐτὴ ἐς Ποτίδαιαν μετὰ Ἅγνωνος, οὐκ ἐλάσσων ἦν. τετράκις γὰρ χίλιοι [t] ὁπλῖται αὐτῶν Ἀθηναίων, καὶ τριακόσιοι [u] ἱππεῖς, καὶ τριήρεις ἑκατὸν, καὶ Λεσβίων καὶ Χίων πεντήκοντα, καὶ ξύμμαχοι ἔτι πολλοὶ, ξυνέπλευσαν. ἀλλὰ ἐπί τε βραχεῖ πλῷ ὡρμήθησαν, καὶ παρασκευῇ φαύλῃ. οὗτος [v] δὲ ὁ στόλος, ὡς χρόνιός τε ἐσόμενος, καὶ κατ' ἀμφότερα, οὗ ἂν δέῃ, [w] καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ἅμα, ἐξαρτυθεὶς, τὸ μὲν ναυτικὸν μεγάλαις δαπάναις τῶν τε [x] τριηράρχων καὶ τῆς πόλεως ἐκπονηθὲν, τοῦ μὲν δημοσίου δραχμὴν τῆς ἡμέρας τῷ ναύτῃ ἑκάστῳ διδόντος, καὶ ναῦς παρασχόντος [y] κενὰς, ἑξήκοντα μὲν ταχείας, τεσσαράκοντα δὲ ὁπλιταγωγοὺς, καὶ ὑπηρεσίας [z] ταύταις τὰς κρατίστας τῶν τριηράρχων, ἐπιφοράς τε, πρὸς τῷ ἐκ δημοσίου μισθῷ, διδόντων τοῖς [a] θρανίταις τῶν [b] ναυτῶν καὶ ταῖς ὑπηρεσίαις, καὶ τἄλλα σημείοις καὶ κατασκευαῖς πο-

[q] Sc. ἐκπλευσάντων ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων. *Æ. Port.* ἐς pro εἰς Mosqu. [r] Vide l. 2. c. 56. *Huds.* [s] Lib. 2. c. 59. *Huds.* [t] Ὁπλίται Mosqu. [u] Ἱππῆς Aug. [v] Δ' ὁ στόλος *Gr.* [w] Καὶ πεζῷ ἅμα καὶ ναυσὶν Mosqu. [x] *Trierarchus* is dicebatur, qui navem bellicam præbebat, armamentis et remigiis instruebat, militibusque stipendia numerabat. Vide *Sigonium* l. 4. de Repub. Ath. *Pfeifferi* Antiq. Græc. l. 2. c. 20. *Huds.* [y] Καινὰς inter versus *Gr.* [z] Ταύτης Mosqu. [a] Vide *Annott. Huds.* [b] Ναυτικῶν *Ar.*

diem *ex Græcis civitatibus emissi fuerunt.* Nam navium et gravis armaturæ militum numero, et ille *apparatus*, qui cum Pericle in agrum Epidaurium *missus est*, et *alter* ille, qui cum Agnone ad Potidæam *missus est*, non erat inferior *hoc apparatu.* Nam *in illo* erant ex ipsis Atheniensibus quatuor millia militum graviter armatorum, et trecenti equites, et centum triremes, et Lesbiorum atque Chiorum quinquaginta, præterea multi socii ad eandem expeditionem cum illis proficiscebantur. Sed *Pericles et Agnon* in brevem expeditionem, et cum tenui apparatu profecti sunt. Sed hæc expeditio, quippe quod diuturna futura esset, utraque ratione, utra opus *ei* fuisset, et navibus simul et peditatu, erat instructa. Et classis quidem magnis trierarchorum et reipublicæ sumtibus erat laboriose parata. Nam respublica quidem singulas drachmas singulis nautis quotidie dabat, et naves inanes sexaginta quidem veloces, quadraginta vero ad gravis armaturæ milites vehendos suppeditarat. Trierarchi vero præstantissimos ministros his, et præter publicum stipendium etiam extraordinarium *de suis privatis fortunis* dabant illis nautis, qui Thranitæ vocantur, et *præstantissimis navium* ministris. Et cæteris etiam in rebus signis, et artificiis sumtuosis instruxerant, et

λυτελέσι [u] χρησαμένων, καὶ ἐς τὰ μακρότατα προθυμηθέντος ἑνὸς ἑκάστου, ὅπως αὐτῷ τινι εὐπρεπείᾳ τε [x] ἡ ναῦς μάλιστα προέξει, καὶ τῷ ταχυναυτεῖν. τὸ δὲ πεζὸν καταλόγοις τε χρηστοῖς ἐκκριθὲν, καὶ ὅπλων καὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα σκευῶν μεγάλῃ σπουδῇ πρὸς ἀλλήλους ἁμιλληθέν. ξυνέβη δὲ, πρός τε σφᾶς [y] αὐτοὺς ἅμα ἔριν γενέσθαι, ᾧ τις ἕκαστος [z] προσετάχθη, καὶ ἐς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἐπίδειξιν μᾶλλον εἰκασθῆναι τῆς δυνάμεως καὶ ἐξουσίας, ἢ ἐπὶ πολεμίους παρασκευήν. εἰ γάρ τις ἐλογίσατο τήν τε τῆς πόλεως ἀνάλωσιν δημοσίαν, καὶ τῶν στρατευομένων τὴν ἰδίαν, τῆς μὲν πόλεως, ὅσα τε ἤδη [a] προσετετελέκει, καὶ ἃ ἔχοντας τοὺς στρατηγοὺς [b] ἀπέστελλε· [c] τῶν δὲ ἰδιωτῶν, ἅ, τε περὶ τὸ σῶμά τις καὶ τριήραρχος ἐς τὴν ναῦν [d] ἀναλώκει, καὶ ὅσα ἔτι ἔμελλεν ἀναλώσειν· χωρὶς δ', ἃ εἰκὸς ἦν, καὶ ἄνευ τοῦ [e] ἐκ δημοσίου μισθοῦ, πάντα τινὰ παρασκευάσασθαι ἐφόδιον, ὡς ἐπὶ χρόνιον [f] στρατείαν· καὶ ὅσα ἐπὶ μεταβολῇ τις ἢ στρατιώτης ἢ ἔμπορος ἔχων ἔπλει· πολλὰ ἂν τάλαντα [g] εὑρέθη ἐκ

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

[u] Χρησομένων Bas. [x] Μάλιστα ἡ ναῦς Dan. Paullo post ταχυναυτεῖν Mosqu. et mox ἐκριθὲν, uno κ. [y] Αὐτοὺς καὶ ἅμα Ar. C. Dan. [z] Προστάχθη legisse videtur *Valla*, quam lectionem non ferendam esse censet *Steph.* [a] Προσετετελέκει Mosqu. [b] Ἀπέστελλεν *Gr.* [c] Τῶν δ' ἰδ. *Gr.* [d] Ἀνηλώκει *Gr.* ex emendat. Antea ναῦ Mosqu. et mox ἂν pro ἃ. [e] Ἐκ omittit *Cl. Reg.* Ἐκ τοῦ δημοσίου *Cass.* Aug. [f] Στρατιὰν *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Gr. Dan.* et in marg. *Cass.* στρατείαν Aug. a correct. p. στρατιάν. [g] Εὑρεθῇ *Reg.*

eorum * unusquisque summum studium *ad hoc* adhibuerat, ut sua navis inter cæteras et aliquo decore et celeritate longe præstaret. Peditatus vero conscriptus fuerat delectu accuratissime habito, et magno studio inter se certaverant armorum et vestitus elegantia. Contigit autem, ut simul et illi inter se certarent *de illa re*, quæ unicuique fuerat assignata; et apud cæteros Græcos *hoc* potentiæ potius ac magnarum opum ostentatio videretur, quam adversus hostem apparatus. Si quis enim rationem iniisset et sumtuum, quos civitas publice et unusquisque militum privatim fecerat, tum ea, quæ civitas jam ante erogaverat, tum ea, quæ imperatoribus, quos mittebat, secum absportanda dederat, tum etiam ea, quæ unusquisque privatorum in corporis cultum, et Trierarchus in *suam* navem impenderat, aut quæ præterea in posterum erat impensurus: præter ea, quæ verisimile erat unumquemque, præter publicum stipendium, præparasse viatici causa, quippe quod ad diuturnam militiam iturus esset; item quæcunque vel miles, vel mercator negotiationis gratia secum tulit: *is profecto* permultorum talentorum summam ex urbe

* Unoquoque in longissimum præparante, ut sua etc. *Valla.* Unoquoque in quam longissimum sibi tempus prospiciente, ut etc. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U.C. Varr. 339.

τῆς πόλεως τὰ πάντα ἐξαγόμενα. καὶ ὁ στόλος οὐχ ἧσσον τόλμης τε θάμβει καὶ ὄψεως λαμπρότητι περιβόητος ἐγένετο, ἢ στρατιᾶς, πρὸς οὓς ἐπῄεσαν, ὑπερβολῇ, καὶ ὅτι [h] μέγιστος ἤδη διάπλους ἀπὸ τῆς [i] οἰκείας, καὶ ἐπὶ μεγίστῃ ἐλπίδι τῶν μελλόντων, πρὸς τὰ ὑπάρχοντα, ἐπεχειρήθη.

λβ΄. [k] Ἐπειδὴ δὲ αἱ νῆες πλήρεις ἦσαν, καὶ [l] ἐσέκειτο [m] πάντα ἤδη, ὅσα ἔχοντες ἔμελλον ἀνάξεσθαι, τῇ μὲν σάλπιγγι σιωπὴ [n] ὑπεσημάνθη, εὐχὰς δὲ τὰς νομιζομένας πρὸ τῆς ἀναγωγῆς, οὐ κατὰ ναῦν ἑκάστην, ξύμπαντες δὲ ὑπὸ κήρυκος, ἐποιοῦντο, κρατῆράς τε κεράσαντες [o] παρ' ἅπαν τὸ στράτευμα, καὶ ἐκπώμασι χρυσοῖς τε καὶ ἀργυροῖς [p] οἵ τε ἐπιβάται καὶ οἱ ἄρχοντες σπένδοντες. ξυνεπεύχοντο δὲ καὶ [q] ὁ ἄλλος ὅμιλος ὁ ἐκ τῆς γῆς, τῶν τε πολιτῶν, καὶ εἴ τις ἄλλος εὔνους παρῆν σφίσι. [r] παιωνίσαντες δὲ, καὶ [s] τελεώσαντες τὰς σπονδὰς, ἀνήγοντο. καὶ [t] ἐπὶ κέρως [u] τοπρῶτον ἐκπλεύσαντες, ἅμιλλαν ἤδη μέχρι Αἰγίνης ἐποιοῦντο· καὶ οἱ μὲν, ἐς τὴν Κέρκυραν, ἔνθα περ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα τῶν ξυμμάχων ξυνελέγετο, ἠπείγοντο ἀφ-

[h] Ὁ μέγιστος *Dan.* [i] Οἰκίας *Gr.* [k] Ἐπεὶ δὲ *Cl.* [l] Ἐπέκειτο *Gr. Reg.* Mosqu. [m] Πάντα ὅσα ἤδη *Ar. C. Dan.* [n] Ἐπεσημάνθη *C.* [o] Παράπαν *Gr.* Mosqu. [p] Οἵ τ' ἐπιβ. *Reg.* [q] Ὁ deest *Gr.* [r] Παιανίσαντες *Ar. C.* Aug. a correct. ω in α mut. [s] Τελέσαντες *Reg.* [t] Ἐπικαίρως *Marg. Reg. Bas.* ἐπικίρως τους, hoc sine acc. [u] Τὸ πρῶτον *C. Bas. Cass. Gr.*

tunc exportatam fuisse comperisset. Hæc igitur expeditio non minus ob admirandam audaciam, et spectaculi splendorem, quam ob exercitus magnitudinem, celebris fuit *apud eos*, adversus quos proficiscebantur: præterea, quod hæc navigatio ab *agro domestico* longissime, et rerum adipiscendarum proposita spe longe majori, quam præsentes *ipsorum* opes ferrent, tunc suscepta fuisset.

32. Quum autem naves *viris* impletæ fuerunt, omniaque jam imposita, quæ secum erant laturi, tuba silentium indictum est; et ante profectionem, non in singulis navibus, sed universi per præconis vocem vota solennia nuncuparunt, et crateras miscentes, in aureis argenteisque poculis cum navium defensores, tum *ipsi* duces, libarunt. Simul autem vota faciebat et cætera turba, quæ erat in terra, tam civium, quam aliorum etiam, si quis benevolus ipsis aderat. Cum autem pæana cecinissent, et libationes peregissent, e portu solventes in altum vela fecerunt. * Atque primum longa navium serie navigantes, jam ad Æginam usque cursum certatim tenuerunt. Atque hi quidem Corcyram, quo et reliquus sociorum exercitus convenie-

* In speciem cornu primo navigantes etc. *Valla.* In cornu primo tendentes, certatim Æginam usque navigarunt. *Acacius.* Vide *Scholiast.* ad 2, 70. v. κατὰ μίαν. Huds.

ικέσθαι. ἐς δὲ τὰς Συρακούσας ἠγγέλλετο μὲν [v] πολλαχόθεν τὰ περὶ τοῦ ἐπίπλου, οὐ μέντοι [x] ἐπιστεύετο ἐπὶ πολὺν χρόνον οὐδέν. ἀλλὰ καὶ γενομένης ἐκκλησίας, ἐλέχθησαν τοιοίδε λόγοι ἀπό τε ἄλλων, τῶν μὲν, πιστευόντων [y] τὰ περὶ τῆς [z] στρατείας [a] τῆς τῶν [b] Ἀθηναίων, τῶν δὲ, τὰ ἐναντία λεγόντων· καὶ Ἑρμοκράτης ὁ Ἕρμωνος παρελθὼν, αὐτοῖς, ὡς [c] σαφῶς οἰόμενος εἰδέναι τὰ περὶ αὐτῶν, ἔλεγε, καὶ παρῄνει τοιάδε.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

λγ'. "[d] ΑΠΙΣΤΑ μὲν ἴσως, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τινὲς, δόξω ὑμῖν περὶ τοῦ [e] ἐπίπλου τῆς ἀληθείας λέγειν. καὶ γιγνώσκω, ὅτι οἱ τὰ μὴ πιστὰ δοκοῦντα εἶναι ἢ λέγοντες, ἢ ἀπαγγέλλοντες, οὐ μόνον οὐ πείθουσιν, ἀλλὰ καὶ ἄφρονες δοκοῦσιν εἶναι· ὅμως δὲ οὐ καταφοβηθεὶς ἐπισχήσω, κινδυνευούσης τῆς πόλεως· πείθων γε ἐμαυτὸν, σαφέστερόν τι ἑτέρου εἰδὼς, λέγειν. Ἀθηναῖοι γὰρ ἐφ' [f] ἡμᾶς (ὃ πάνυ [g] θαυμάζετε,) πολλῇ στρατιᾷ ὥρμηνται καὶ ναυτικῇ καὶ πεζικῇ· πρόφασιν μὲν, Ἐγεσταίων ξυμμαχίᾳ, καὶ Λεοντίνων [h] κατοικίσει, [i] τὸ δὲ ἀληθὲς, Σικελίας ἐπιθυμίᾳ, μάλιστα δὲ

[v] Πολλαχόθεν καὶ τὰ *Ar. C.* Μὲν πανταχόθεν *Cl.* Καὶ habet etiam *Dan.* [x] Ἐπιστεύοντο *Gr.* [y] Scilicet ἀγγελλόμενα. *Huds.* [z] Στρατιᾶς *Ar. C. Cass. Reg. Dan.* Aug. [a] Τῆς deest *Ar.* Τῆς ἀπὸ τῶν *Gr.* [b] Ἀθηνῶν *Reg. Cass.* Aug. mox τἀναντία Mosqu. [c] Αὐτὸς *Reg.* [d] Παραίνεσις Ἑρμοκράτους πρὸς τοὺς Συρακουσίους suprascr. Mosqu. tria verba extr. a m. 2. mox ἀπαγγέλοντες, uno λ. et πείθων γ' ἐμαυτ. [e] Ἐπίπλου τῶν Ἀθηναίων *Marg. Cam.* [f] Ἐφ' ὑμᾶς Aug. *Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* [g] Θαυμάζεται *Dan.* [h] Κατοικίσαι *Cl. Reg. Cass.* [i] Τὸ δ' ἀλ. *Gr.*

bat, pervenire properabant. Syracusas vero ex variis quidem locis nuntii de infesto hujus classis adventu afferebantur: sed tamen diu nihil horum creditum est. Quinetiam, convocata concione, hujusmodi sententiæ dictæ fuerunt cum ab aliis (quorum alii quidem credebant, *vera esse*, quæ de Atheniensium expeditione *nuntiabantur*, alii vero contraria dicebant,) tum etiam ab Hermocrate Hermonis *filio*, qui *in medium* progressus, quippe persuasum haberet, se plane scire, quæ de illis *rebus ferebantur*, ipsis hæc dixit, ac suasit.

33. "INCREDIBILIA quidem, quemadmodum et alii nonnulli, forsitan et ego apud vos de certissimo classis hostilis adventu dicere videbor. Illud autem probe novi, eos, qui vel dicunt, vel nuntiant res, quæ fidem superant, non solum non persuadere, verum etiam amentes videri. Veruntamen, cum reipublicæ periculum impendeat, non *idcirco* deterritus abstinebo: quia persuasum habeo, me aliquid exploratius dicturum, quam quemvis alium, quod hoc sciam. Athenienses enim adversus nos (quod vehementer admiramini) cum ingenti exercitu et navali et pedestri veniunt. Hoc quidem prætextu, ut Egestæis sociis auxilium ferant, et Leontinos in suas sedes restituant: sed re vera, Siciliæ, præ-

Bell. τῆς [i] ἡμετέρας πόλεως, ἡγούμενοι, εἰ ταύτην σχοῖεν,
Pelop. an. 17. ῥαδίως καὶ τἄλλα ἕξειν. ὡς οὖν ἐν τάχει παρεσομέ-
Olymp. 91. 1. νων, ὁρᾶτε, ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων, ὅτῳ [k] τρόπῳ κάλλιστα
U. C. ἀμυνεῖσθε αὐτοὺς, [l] καὶ μήτε, καταφρονήσαντες, ἄφρα-
Varr. 339. κτοι ληφθήσεσθε, μήτε, [m] ἀπιστήσαντες, τοῦ ξύμπαντος ἀμελήσετε. εἰ δέ τῳ καὶ πιστὰ, τὴν τόλμαν αὐτῶν καὶ δύναμιν μὴ ἐκπλαγῇ. οὔτε γὰρ βλάπτειν ἡμᾶς πλείω [n] οἷοί τε ἔσονται, ἢ πάσχειν· οὐδ', ὅτι μεγάλῳ στόλῳ [o] ἐπέρχονται, ἀνωφελεῖς· ἀλλὰ πρός τε τοὺς ἄλλους Σικελιώτας πολὺ ἄμεινον· μᾶλλον γὰρ [p] ἐθελήσουσιν, ἐκπλαγέντες, ἡμῖν ξυμμαχεῖν. καὶ ἢν ἄρα [q] ἢ κατεργασώμεθα αὐτοὺς, ἢ ἀπράκτους, ὧν ἐφίενται, [r] ἀπώσωμεν, ([s] οὐ γὰρ δὴ, μὴ [t] τύχωσί γε, ὧν [u] προσδέχονται, φοβοῦμαι·) κάλλιστον δὴ [v] ἔργων ἡμῖν ξυμβήσεται, καὶ οὐκ ἀνέλπιστον ἔμοιγε. ὀλίγοι [x] γὰρ δὴ στόλοι μεγάλοι, ἢ Ἑλλήνων, ἢ βαρβάρων, πολὺ ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν ἀπάραντες, κατώρθωσαν. οὔτε γὰρ πλείους τῶν ἐνοικούντων καὶ ἀστυγειτόνων ἔρχονται·

[i] Ὑμετέρας *Ar.* Mox pro τἄλλα, τάλλα *Bas.* [k] Τρόπῳ μάλιστα *Gr.* [l] Καὶ μὴ καταφρονήσαντες *Ar.* [m] Ἐπιστήσ. Mosqu. [n] Οἷοί τ' ἔσονται *Ar. C. Reg. Cass.* [o] Ἐπέρχονται *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Dan.* [p] Ἐθελισήσουσι Mosqu. [q] Εἰ *Reg.* [r] Ἀπώσομεν *Gr.* Bas. [s] Οὐ γὰρ μὴ δὴ *Reg.* [t] Τύχωσιν *Cass. Gr.* Aug. [u] Προσεδέχοντο *Gr.* [v] Ἔργον *Ar. C. Reg.* Mosqu. in Aug. corr. ο in ω. [x] Γὰρ ἤδη στόλοι *Gr.*

cipue vero nostræ urbis cupiditate, existimantes, si hanc obtineant, *se cæteras etiam Siciliæ partes* facile obtenturos. Quoniam igitur propediem *huc* sunt appulsuri, videte, qua ratione pro viribus ipsos honestissime propulsaturi sitis; et *cavete*, ne per *hostium* contemtionem, imparati opprimamini, neve *nuntiis* fidem non habentes, rerum summam negligatis. Quod si cui etiam res credibiles *dicere videbor*, illorum audaciam ac potentiam *is* ne reformidet: nam non magis nos lædere, quam a nobis lædi, poterunt. Quod autem cum magna classe veniunt, *hoc modo nobis* non inutiles *erunt*. Imo vero etiam apud cæteros Sicilienses *hoc nobis erit* longe melius: facilius enim *illorum adventu* territi se nobis socios adjungere volent. Et si forte vel subegerimus ipsos, vel ea, quæ cupiunt, non adeptos repulerimus (* non enim vereor, ne consequantur, quod exspectant) præclarissimi facinoris gloria nobis continget: † neque mihi saltem desperandum. Paucæ enim aut Græcorum aut barbarorum magnæ classes, procul ab *agro* domestico profectæ, rem feliciter gesserunt. Nam neque veniunt numero superiores incolis et

* Nec enim vel minimum, ut voti sui compotes fiant, metuo. *Acacius.* Huds.

† Id quod (ut mea fert opinio) sperare debemus. *Valla.* Quod futurum haud despero. *Acacius.* Idem.

(πάντα γὰρ [x]δὴ ὑπὸ δέους [y]ξυνίσταται·) ἤν τε δι' ἀπορίαν τῶν ἐπιτηδείων ἐν ἀλλοτρίᾳ γῇ σφαλῶσι, τοῖς [z]ἐπιβουλευθεῖσιν ὄνομα, κἂν περὶ σφίσιν αὐτοῖς τὰ πλείω [a]πταίσωσιν, ὅμως καταλείπουσιν. ὅπερ καὶ [b]Ἀθηναῖοι αὐτοὶ οὗτοι, τοῦ Μήδου [c]παρὰ λόγον πολλὰ σφαλέντος, [[d]ἐπὶ] τῷ ὀνόματι, ὡς [e]ἐπ' Ἀθήνας [f]ᾔει, ηὐξήθησαν· καὶ ἡμῖν, οὐκ ἀνέλπιστον, τὸ [g]τοιοῦτο ξυμβῆναι."

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

λδ'. "Θαρσοῦντες οὖν, τά τε αὐτοῦ παρασκευαζώμεθα, καὶ, ἐς τοὺς Σικελὺς πέμποντες, τοὺς μὲν μᾶλλον βεβαιωσώμεθα, τοῖς δὲ φιλίαν καὶ ξυμμαχίαν πειρώμεθα ποιεῖσθαι· ἔς τε τὴν ἄλλην Σικελίαν πέμπωμεν πρέσβεις, δηλοῦντες, ὡς κοινὸς ὁ κίνδυνος· καὶ ἐς τὴν Ἰταλίαν, ὅπως ἢ ξυμμαχίαν [h]ποιῶνται ἡμῖν, ἢ μὴ δέχωνται Ἀθηναίους. δοκεῖ δέ μοι, καὶ ἐς Καρχηδόνα, ἄμεινον εἶναι, πέμψαι. οὐ γὰρ ἀνέλπιστον αὐτοῖς, ἐπὶ τὴν πόλιν ἔλθωσιν. ὥστε τάχ' ἂν ἴσως, νομίσαντες, [i]ἀλλ' ἀεὶ διὰ φόβου [k]εἰσὶ, μή ποτε Ἀθηναῖοι αὐτοῖς εἰ τάδε [l]προήσονται, [m]καὶ ἂν σφεῖς ἐν πόνῳ εἶναι, ἐθε-

[x] Δὴ omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. In *Cass.* manus recens adscripsit. [y] Ξυνίστανται *Gr.* Mosqu. [z] Ἐπιβουλευθεῖσι *Cass.* [a] Πταίωσιν *Gr. Huds.* Immo πταίσωσιν. Πταίωσιν *Reg. Cass.* Aug. [b] Οἱ Ἀθην. Mosqu. [c] Παραλόγον *Cass. Gr.* Aug. [d] Ἐπὶ deest *Cam.* [e] Ἐπὶ Ἀθήνας *Reg. Cass. Gr.* Aug. [f] Ἥκει *Gr.* Εἴη *Cass.* [g] Τοιοῦτον *Cl. Gr. Ar. C. Reg.* [h] Ποιώμεθα *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas.* Ποιῶνται *Cl.* in marg. Ποιώμεθα *Reg. Cass. Dan.* Aug. [i] Ἀλλὰ ἀεὶ *Gr.* [k] Εἰσὶν *Cass.* Aug. [l] Ποιήσονται *Reg.* [m] Κἂν σφεῖς *Gr.*

vicinis; (omnes enim præ metu congregabuntur;) et si propter inopiam rerum necessariarum in alieno solo rem male gesserint, quamvis ipsimet magna ex parte sibi cladem invexerint, tamen nomen *et victoriæ gloriam* illis relinquent, quibus insidiati fuerint. Qua ratione etiam hi ipsi Athenienses creverunt, quod Medus præter opinionem sæpius offenderit, dum prædicaret, se unam civitatem, Athenas videlicet, bello petere. Cui rei simile quiddam nobis etiam eventurum, non est desperandum."

34. "Confidenter igitur et res in hoc ipso loco præparemus, et *nuntiis* ad Siculos missis, hos quidem magis confirmemus, cum aliis vero amicitiam atque societatem inire conemur. Et in reliquas Siciliæ partes legatos mittamus, et hoc periculum commune esse demonstremus; et in Italiam, ut aut societatem nobiscum faciant, aut ne recipiant Athenienses. Existimo autem, satius esse, Carthaginem etiam *legatos* mittere. * Nam ne ipsis quidem est dubitandum: sed in perpetuo metu degunt, ne quando Athenienses contra suam urbem veniant. Quamobrem fortasse existimantes, si res istas neglexerint, se quoque laboraturos, aut id iis accidit, quia in perpetuo etc.

* Nam minime præter opinionem *Acacius*, Huds.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

λήσειαν ἡμῖν ἤτοι κρύφα [n] γε, ἢ φανερῶς, ἢ ἐξ ἑνός γέ [o] του τρόπου, ἀμῦναι. δυνατοὶ δέ εἰσι μάλιστα τῶν νῦν, βουληθέντες. χρυσὸν γὰρ καὶ ἄργυρον πλεῖστον κέκτηνται, ὅθεν ὅ τε πόλεμος καὶ [p] τἄλλα εὐπορεῖ. πέμπωμεν δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα, καὶ ἐς Κόρινθον, δεόμενοι [q] δεῦρο κατὰ τάχος βοηθεῖν, καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον κινεῖν. ὃ δὲ μάλιστα ἐγώ [r] τε νομίζω ἐπίκαιρον, [s] ὑμεῖς τε, διὰ τὸ ξύνηθες ἥσυχον, ἥκιστ' ἂν ὀξέως πείθοισθε, ὅμως εἰρήσεται. Σικελιῶται γὰρ εἰ [t] θέλοιμεν, ξύμπαντες, εἰ δὲ μὴ, [u] ὁτιπλεῖστοι μεθ' ἡμῶν, [v] καθελκύσαντες ἅπαν τὸ ὑπάρχον ναυτικὸν μετὰ δυοῖν μηνοῖν τροφῆς, ἀπαντῆσαι Ἀθηναίοις ἐς [x] Τάραντα καὶ ἄκραν Ἰαπυγίαν, καὶ δῆλον ποιῆσαι αὐτοῖς, ὅτι οὐ περὶ τῇ Σικελίᾳ πρότερον ἔσται ὁ ἀγὼν, ἢ τοῦ ἐκείνους περαιωθῆναι τὸν Ἰόνιον· μάλιστ' ἂν αὐτοὺς ἐκπλήξαιμεν, καὶ [y] ἐς λογισμὸν καταστήσαιμεν, ὅτι [z] ὁρμώμεθα μὲν ἐκ φιλίας χώρας φύλακες· (ὑποδέχεται γὰρ [a] ἡμᾶς Τάρας,) τὸ δὲ πέλαγος αὐτοῖς πολὺ [b] περαιοῦσθαι μετὰ πάσης τῆς παρασκευῆς, χαλεπὸν δὲ, διὰ πλοῦ

[n] Γε omittunt *Ar. C.* [o] Που τρόπου *Gr.* [p] τἄλλα Bas. mox πέμπομεν Mosqu. [q] Δεῦρο omittit *Gr.* κατατάχος Aug. κατὰ τ. δ. Mosqu. [r] Τε deest *Reg.* [s] Ὑμεῖς δὲ *Ar.* [t] Θέλομεν *Reg.* [u] Ὅτι πλεῖστοι *Ar. C. Bar. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. [v] Μεθελκύσαντες *Reg.* [x] Τάρανταν *Reg.* Ταράκαντα Mosqu. [y] Id est: αὐτοὺς τοῦτο λογίζεσθαι ἀναγκάσοιμεν. *Æ. Port. Huds.* [z] Sic distinguit *Æ. Port.* ὁρμώμεθα μὲν ἐκ φιλίας, χώρας φύλακες. *Huds.* [a] Ὑμᾶς *Cass.* Aug. sed corr. in ἡμ. [b] Περαιοῦται, in marg. περαιοῦσθαι *Gr.*

clam, aut palam, aut quovis alio modo nobis opem ferre volent. Et profecto, si velint, *hoc facere* poterunt vel maxime omnium, qui nunc *rerum potiuntur*. Nam maximam auri argentique vim possident, unde et bellum et cætera commode administrantur. Lacedæmonem etiam et Corinthum *legatos* mittamus, ac oremus, ut celeriter auxilium huc mittant, et bellum illic *adversus Athenienses* moveant. Quod autem ego maxime opportunum arbitror, et *quod* vos propter solitam desidiam minime celeriter probabitis, tamen *a me* dicetur. Si enim universi Siculienses, sin minus, quam plurimi nobiscum, omnem præsentem classem cum duorum mensium cibariis deducere velimus, et Atheniensibus ad Tarentum et ad Japygiam promontorium occurrere, ipsisque demonstrare, non de Sicilia prius *ipsis* certamen fore, quam de Ionio mari ab ipsis trajiciendo; ipsos maxime terrebimus, et cogemus *ipsos hoc* considerare, nos quidem ex *agro* amico, regionis *nostræ* custodes, proficisci, (Tarentum enim nos excipiet) ipsis vero cum toto *classis* apparatu pelagus ingens esse transeundum, et propter navigationis longitudinem diffi-

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

μῆκος, ἐν τάξει [c] μεῖναι· καὶ ἡμῖν ἂν εὐεπίθετος εἴη, [d] βραδεῖά τε καὶ [e] κατὰ λόγον προσπίπτουσα. εἰ δ' αὖ τῷ [f] ταχυναυτοῦντι ἀθροωτέρῳ, κουφίσαντες, [g] προσβάλοιεν, εἰ μὲν κώπαις χρήσαιντο, [h] ἐπιθοίμεθ' ἂν [i] κεκμηκόσιν· εἰ δὲ μὴ [k] δοκοίη, ἔστι καὶ ὑποχωρῆσαι ἡμῖν ἐς Τάραντα. οἱ δὲ, μετ' ὀλίγων ἐφοδίων, ὡς ἐπὶ [l] ναυμαχίᾳ, περαιωθέντες, ἀποροῖεν ἂν κατὰ χωρία ἔρημα, καὶ ἢ, μένοντες, πολιορκοῖντο ἂν, ἢ, πειρώμενοι, παραπλεῖν, τήν τε ἄλλην παρασκευὴν [m] ἀπολείποιεν ἂν, καὶ τὰ τῶν πόλεων οὐκ ἂν βέβαια ἔχοντες, [n] εἰ ὑποδέξοιντο, ἀθυμοῖεν. [o] ὥστε ἔγωγε, τούτῳ τῷ λογισμῷ, ἡγοῦμαι, ἀποκλειομένους αὐτοὺς, [p] οὐδ' ἂν ἀπᾶραι ἀπὸ Κερκύρας, ἀλλ' ἢ, [q] διαβουλευσαμένους, καὶ κατασκοπαῖς χρωμένους, [r] ὁπόσοι τε ἐσμὲν, καὶ ἐν ᾧ χωρίῳ, ἐξωσθῆναι ἂν τῇ ὥρᾳ ἐς χειμῶνα, ἢ, καταπλαγέντας τῷ ἀδοκήτῳ, καταλῦσαι ἂν τὸν πλοῦν· ἄλλως τε καὶ τοῦ ἐμπειροτάτου τῶν στρατηγῶν (ὡς ἐγὼ ἀκούω,) ἄκοντος ἡγουμένου, καὶ ἀσμένου αν πρόφασιν λαβόντος, εἴ τι ἀξιόχρεων ἀφ' ἡμῶν ὀφθείη.

[c] Εἶναι *Ar. C. Gr. Dan.* [d] Βραχεῖα legisse videtur *Valla*: nam vertit, *brevi spatio et ordine venientes invadere. Huds.* Βραχεῖα *Reg.* Aug. Mosqu. [e] Κατ' ὀλίγον *Cl.* in marg. [f] Ταχυνοῦντι *Dan.* [g] Προσβάλλοιεν *Ar. C.* [h] Ἐπιθείμεθ' ἂν *Ar. C. Dan.* Aug. a corr. [i] Κεκμηκόσι *Gr.* [k] Προσδοκοίη *Marg. Schol.* [l] Ναυμαχίαν *Ar. C.* [m] Ἀπολίποιεν *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. hic etiam mox πολεμίων pro πόλεων. [n] Εἰ μὴ ὑποδέξοιντο *Ar. C. Dan.* Mosqu. id. ἂν add. post ἀθυμοῖεν. [o] Ὥς' ἔγωγε *Cass. Reg.* Aug. Mosqu, [p] Οὐκ ἂν *Ar.* [q] Βουλευσαμένους *Ar.* [r] Ὁπόσοι τ' ἐσμὲν *Ar. C. Bar. Ald, Flor. Bas.* Aug. *Steph.* 1. *Reg. Cass. Gr.*

cile esse ordinem servare. Nobis vero facile fore, *ipsorum classem* lente navigantem et ordine, *nec frequentem* contra *nos* venientem invadere. Quod si cum ea parte classis, quæ celeritate præstat, navibus exoneratis atque confertis *nos* adoriantur, et remis utantur, *ipsos remigio jam* defessos aggrediemur. Sin *eos invadere* non placuerit, Tarentum etiam nosmet recipere nobis licebit. Illi vero, si cum exiguo commeatu, tanquam ad navale prœlium, mare transierint, inopia laborabunt in locis desertis, et aut *in iis* manentes obsidebuntur, aut prætervehi conantes, et cæterum apparatum relinquent, et incerti, an aliquæ civitates sint recepturæ, animis consternabuntur. Quamobrem ego saltem arbitror, eos hac ratiocinatione deterritos, ne soluturos quidem ex Corcyra: sed aut dum *ibi* consultabunt, et dum mittent, qui explorent, quot numero simus, et quo in loco, *ipsorum adventum* anni tempestate in hyemem extractum iri; aut *ipsos* inopinata re perculsos navigationem desituros. Præcipue vero quod (quantum ego audio) peritissimus *illorum* dux *exercitum* invitus ducat, et lubenter occasionem sit arrepturus, si quæ copiæ pares ad resistendum a nobis ostendantur.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

[s] ἀγγελοίμεθα δ' ἂν, εὖ οἶδ', ὅτι, [t] ἐπὶ τὸ πλεῖον. τῶν δ' ἀνθρώπων πρὸς τὰ λεγόμενα καὶ αἱ γνῶμαι ἵστανται [u] καὶ τοὺς προεπιχειροῦντας, ἢ τοῖς γε ἐπιχειροῦσι προδηλοῦντας, ὅτι [x] ἀμυνοῦνται, μᾶλλον πεφόβηνται, ἰσοκινδύνους ἡγούμενοι. ὅπερ ἂν νῦν [y] Ἀθηναῖοι πάθοιεν. ἐπέρχονται γὰρ ἡμῖν ὡς οὐκ ἀμυνουμένοις, δικαίως κατεγνωκότες, ὅτι αὐτοὺς οὐ μετὰ Λακεδαιμονίων ἐφθείρομεν. εἰ δ' ἴδοιεν παρὰ γνώμην τολμήσαντας, τῷ ἀδοκήτῳ μᾶλλον ἂν καταπλαγεῖεν, ἢ τῇ ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς δυνάμει. πείθεσθε οὖν, μάλιστα μὲν, ταῦτα τολμήσαντες· εἰ δὲ μὴ, [z] ὁτιτάχιστα τἄλλα ἐς τὸν πόλεμον ἑτοιμάζειν. καὶ [a] παραστῆναι παντὶ, τὸ μὲν καταφρονεῖν τοὺς ἐπιόντας, [b] ἐν τῶν ἔργων τῇ ἀλκῇ δείκνυσθαι, τὸ δ' ἤδη, τὰς μετὰ φόβου παρασκευὰς ἀσφαλεστάτας νομίσαντας, ὡς [c] ἐπικινδύνους πράσσειν, [d] χρησιμώτατα ἂν ξυμβῆναι. οἱ δὲ ἄνδρες καὶ ἐπέρχονται, καὶ, ἐν

[s] Ἀγγελλοίμεθα *Cass.* Aug. [t] Ἐπὶ τὸ πλεῖστον *Ar.* [u] *G. Canterus* lib. 8. Novarum lection. cap. 6. inter καὶ et τοὺς interponendum censet μὴ vel οὐ hoc modo: καὶ μὴ τοὺς προεπιχειροῦντας ἢ τοῖς γε ἐπιχειροῦσι etc. *nec tam illi solent esse terrori, qui aliquos primi invadunt, quam, qui se primis fortiter opponunt.* Vide *Thesaur. Crit.* Vol. 3. p. 684. *Huds.* [x] Ἀμύνονται *Reg. Cass.* Aug. [y] Οἱ Ἀθηναῖοι *Gr.* [z] Ὅτι τάχιστα *Reg. Cass. Gr.* Aug. [a] Παραστήτω *Ar. C. Dan.* Mosqu. qui id. paullo ante, τ' ἄλλα. [b] Ἐν τῇ ἀλκῇ τῶν ἔργων δείκνυσθαι *Ar. C. Dan.* ἐκ τ. ἔ. Mosqu. [c] Ἐπὶ κινδύνου *Reg. Cass.* [d] Χρησιμώτατον *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug.

* Illud autem certo scio, rumorem de nostris viribus, ut longe majoribus, *quam re vera sint*, emanaturum. Quales autem sunt ipsi rumores, qui circumferuntur, tales etiam sunt hominum opiniones; et magis horrent eos, qui priores invadunt, quam eos, qui mature aggressuris significant, se ad vim *ipsorum* propulsandam paratos esse, quod *eos* in pari discrimine futuros putent. Id, quod Atheniensibus nunc accidet. Nos enim ut non repugnaturos invadunt, merito nos contemnentes, quod ipsos cum Lacedæmoniis conjuncti non profligarimus. Quod si præter *suam* opinionem *nos* audere viderint, hoc inopinato *nostro conatu* magis terrebuntur, quam vero nostræ potentiæ apparatu. Mihi igitur assentiamini potissimum quidem audentes hæc, *quæ vobis suadeo:* sin minus, *saltem* ut cæteras res ad bellum necessarias primo quoque tempore præparetis. Cuilibet autem in mentem venire *oportet*, contemtionem quidem invadentium, in ipso prœliorum ardore, dum fortiter certatur, demonstrari: illud vero maximam utilitatem *nobis* allaturum, si jam, *antequam hostes huc appellant*, cum metu tutissimos apparatus præparemus, ita ut eos periculosos existimemus. Nam hostes et contra *nos* veniunt,

* Prodeat de nobis rumor, in majus (ut certum habeo) evasurus. *Valla.* Potest etiam verti: nuntientur de nobis plura, quam sint. *Steph.* Huds.

[d] πλῷ, εὖ οἶδ᾽, ὅτι [e] ἤδη εἰσὶ, καὶ ὅσον οὔπω [f] πάρεισι." Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

λε΄. Καὶ ὁ μὲν Ἑρμοκράτης τοσαῦτα εἶπε. τῶν δὲ Συρακουσίων ὁ δῆμος ἐν πολλῇ πρὸς ἀλλήλους ἔριδι ἦσαν, οἱ μὲν, ὡς οὐδενὶ ἂν τρόπῳ ἔλθοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, [g] οὐδ᾽ ἀληθῆ ἐστιν, ἃ λέγει· [h] τοῖς δὲ, εἰ καὶ ἔλθοιεν, τί ἂν δράσειαν αὐτοὺς, ὅ, τι οὐκ ἂν μεῖζον ἀντιπάθοιεν; ἄλλοι δὲ καὶ πάνυ καταφρονοῦντες, ἐς γέλωτα ἔτρεπον τὸ πρᾶγμα. ὀλίγον δ᾽ ἦν τὸ πιστεῦον τῷ Ἑρμοκράτει, [i] καὶ φοβούμενον τὸ μέλλον. παρελθὼν δ᾽ αὐτοῖς Ἀθηναγόρας, ὃς δήμου τε προστάτης ἦν, καὶ ἐν τῷ παρόντι πιθανώτατος [k] τοῖς πολλοῖς, ἔλεγε τοιάδε.

λς΄. [l] "ΤΟΥΣ μὲν Ἀθηναίους, ὅστις μὴ βούλεται, [m] οὕτω κακῶς φρονῆσαι, καὶ ὑποχειρίους ἡμῖν γενέσθαι ἐνθάδε ἐλθόντας, ἢ δειλός ἐστιν, ἢ τῇ πόλει οὐκ εὔνους· [n] τοὺς δ᾽ ἀγγέλλοντας τὰ τοιαῦτα, καὶ περιφόβους [o] ὑμᾶς ποιοῦντας, τῆς μὲν τόλμης οὐ θαυμάζω, τῆς δὲ ἀξυνεσίας, εἰ μὴ οἴονται ἔνδηλοι εἶναι. οἱ γὰρ δεδιότες ἰδίᾳ τὶ, βούλονται τὴν πόλιν ἐς ἔκπληξιν καθ-

[d] Πλεῷ Mosqu. et mox εἰσί, acuto. [e] Ἤδη deest *Reg.* [f] Πάρεισιν et paullo post εἴσιν *Cass.* Aug. πάρεισιν Mosqu. [g] Οἱ δ᾽ ἀληθῆ *Marg. Ar. C. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Οἱ δὲ, ὡς ἀληθῆ etc. vel, οὐδ᾽ ἀληθῆ etc. sine distinctionis nota post οὐδὲ, scribendum censet *Æ. Port. Huds.* Οἱ δ᾽ ἀληθῆ *Dan.* [h] Vel ἐδόκει aut quid simile subintelligendum, vel (quod verisimilius) οἱ δὲ reponendum pro τοῖς δέ. *Æ. Port. Huds.* [i] Καὶ τὸ φοβούμενον *Reg.* [k] Τοῖς ἄλλοις *Gr.* Sed in marg. πολλοῖς. [l] In Mosqu. superscr. a m. 1. λόγος πρὸς Συρακουσίους Ἀθηναγόρου. [m] Οὕτως *Cass. Gr.* Aug. [n] Τοὺς δὲ ἀγγέλλοντας *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* [o] Ἡμᾶς *Cl.*

et in ipso itinere (quod probe scio) jam sunt, quinetiam tantum non jam adsunt."

35. Atque Hermocrates quidem hæc dixit. At inter Syracusanos ingens altercatio exorta est, quod alii quidem, Athenienses nullo modo venturos, dicerent, et quæ *Hermocrates* dixerat, vera esse negarent: alii vero, dicerent, quid nobis facient, quin et ipsi vicissim *aliud hoc ipso* gravius a nobis sint accepturi? Quinetiam alii rem istam prorsus contemnebant, et in risum convertebant. Pauci vero erant, qui Hermocrati fidem haberent, et futurum formidarent. Athenagoras autem, qui populi princeps, et tunc temporis propter popularem facundiam apud plebem gratiosissimus erat, *in medium* progressus hæc ipsis dixit.

36. "Quisquis non cupit Athenienses eo dementiæ progredi, ut huc profecti in nostram potestatem redigantur, is aut timidus est, aut reipublicæ non benevolus. Illorum vero, qui res hujusmodi nuntiant, magnumque metum vobis incutiunt, audaciam quidem non miror; sed imprudentiam, si, sua consilia non patere, putant. Qui enim privatim aliquid formidant, rempublicam in

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

ἱστάναι, ὅπως τῷ κοινῷ φόβῳ τὸ σφέτερον [o] ἐπηλυγάζωνται. καὶ νῦν αὗται αἱ ἀγγελίαι τοῦτο δύνανται, οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου, ἐκ δὲ ἀνδρῶν, οἵπερ [p] ἀεὶ τάδε κινοῦσι, ξύγκεινται. ὑμεῖς δὲ, ἢν εὖ βουλεύησθε, οὐκ, ἐξ ὧν οὗτοι ἀγγέλλουσι, σκοποῦντες, λογιεῖσθε τὰ εἰκότα, [q] ἀλλ᾽ ἐξ ὧν [r] ἂν ἄνθρωποι δεινοὶ καὶ πολλῶν ἔμπειροι (ὥσπερ ἐγὼ Ἀθηναίους ἀξιῶ,) δράσειαν. οὐ γὰρ, αὐτοὺς, εἰκὸς, Πελοποννησίους [s] τε ὑπολιπόντας, καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον μήπω βεβαίως καταλελυμένους, ἐπ᾽ ἄλλον πόλεμον οὐκ ἐλάσσω ἑκόντας ἐλθεῖν. ἐπεὶ ἔγωγε, ἀγαπᾶν, οἴομαι, αὐτοὺς, ὅτι οὐχ [t] ἡμεῖς ἐπ᾽ ἐκείνους ἐρχόμεθα, πόλεις τοσαῦται καὶ οὕτω μεγάλαι."

λζ. "Εἰ δὲ δὴ, ὥσπερ λέγονται, ἔλθοιεν, ἱκανωτέραν ἡγοῦμαι Σικελίαν Πελοποννήσου διαπολεμῆσαι, ὅσῳ κατὰ πάντα ἄμεινον [u] ἐξήρτυται· τὴν δὲ ἡμετέραν πόλιν αὐτὴν, τῆς νῦν στρατιᾶς, ὥς φασιν, ἐπιούσης, καὶ εἰ δὶς τοσαύτη [v] ἔλθοι, πολὺ κρείσσω εἶναι· [x] οἷς γ᾽, ἐπίσταμαι, οὔθ᾽ ἵππους ἀκολουθήσοντας, οὐδ᾽ αὐ-

[o] Ἐπιλυγάζονται Mosqu. et in marg. ἢ κρύπτουσι. Ex *Hesychio* ἐπηλυγίζωνται malint *Nonnulli*. Vide *Erotianum*. *Huds.* [p] Ἀεὶ τὰ ἐνθάδε κινοῦσι *Gr.* Videtur aliquis error scribæ esse in *Gr.* Nam primum scriptum erat οἵπερ ἐνθάδε κινοῦσι, deinde inter versus additum ἀεὶ τά. Mox σύγκειται Aug. pro ξύγκεινται· a correct. supersc. ν. Tum pro ἢν Mosqu. εἰ, et βουλέσθε, et mox λογιοῦσθε. [q] Ἀλλὰ ἐξ *Gr.* [r] Ἂν deest *Cass.* [s] Τε abest a *Reg.* [t] Ὑμεῖς Aug. [u] Ἐξήρτηται *Dan.* Mosqu. [v] Ἔλθῃ *Dan.* [x] Οἷς γε ἐπ. *Gr.*

magno timore constituere volunt, ut publico metu suum occultent. Et nunc isti rumores eo spectant neque *enim* sua sponte *disseminantur*, sed ab hominibus componuntur, qui semper tales motus moliuntur. Vos vero, si recte consultaveritis, non ex rerum, quas isti nuntiant, consideratione, deliberabitis de rebus, quas facere decet; sed ex iis, quæ viri prudentes et multarum rerum periti (quales ego Athenienses esse puto) facerent. Non est enim credibile, ipsos, Peloponnesiis relictis, belloque nondum illic plane finito, ad alterum bellum, *illo* non minus, ultro venire. Siquidem ego existimo, * ipsos putare, secum præclare agi, quod nos, qui tot atque tam magnas civitates habemus, bellum ipsis non inferamus."

37. "Quinetiam si venerint (ut fertur), existimo, Siciliam plus virium habituram ad eos debellandos, quam Peloponnesum, quo est omnis generis apparatu instructior; nostramque civitatem solam, hoc exercitu, qui (ut *isti* dicunt) nunc contra *nos* venit, atque adeo bis tanto, longe superiorem esse *duco*. quippe quod sciam, ipsos nullum equitatum secum adducturos, qui sequatur, ne-

* Ipsos contentos esse, quod nos etc. Huds.

τόθεν ποςισθησομένους, εἰ μὴ ὀλίγους τινὰς [y] παρ' Ἐγεσταίων, οὐδ' ὁπλίτας ἰσοπληθεῖς τοῖς ἡμετέροις, ἐπὶ νεῶν γε ἐλθόντας. μέγα γὰρ τὸ καὶ αὐταῖς ταῖς ναυσὶ κούφαις τοσοῦτον πλοῦν δεῦρο κομισθῆναι, τήν τε ἄλλην παρασκευὴν, ὅσην δεῖ ἐπὶ πόλιν τοσήνδε ποςισθῆναι, οὐκ ὀλίγην οὖσαν. ὥστε, [z] παρὰ τοσοῦτον γιγνώσκω, μόλις ἄν μοι δοκοῦσιν, εἰ, πόλιν [a] ἑτέραν τοσαύτην, ὅσαι Συρακοῦσαί εἰσιν, ἔλθοιεν ἔχοντες, καὶ [b] ὅμορον οἰκήσαντες, τὸν πόλεμον ποιοῖντο, οὐκ ἂν [c] παντάπασι διαφθαρῆναι· ἤπου γε δὴ ἐν πάσῃ πολεμίᾳ Σικελίᾳ. [d] ξυστήσεται γὰρ [e] στρατοπέδῳ τε ἐκ νεῶν ἱδρυθέντι, καὶ ἐκ [f] σκηνιδίων, καὶ ἀναγκαίας παρασκευῆς, οὐκ [g] ἐπὶ πολὺ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἱππέων [h] ἐξιόντες. τὸ δὲ ξύμπαν, οὐδ' ἂν κρατῆσαι αὐτὲς τῆς γῆς, ἡγοῦμαι· τοσούτῳ τὴν ἡμετέραν παρασκευὴν κρείσσω νομίζω."

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

λή. "Ἀλλὰ ταῦτα, ὥσπερ ἐγὼ λέγω, οἵ τε Ἀθη-

[y] Παρὰ Ἐγεσταίων *Ar. C. Reg. Cass. Gr.* Aug. [z] Παρατοσοῦτον Mosqu. *Cass.* [a] Τοσαύτην ἑτέραν et Συράκουσαί εἰσιν *Reg.* [b] Ὅμοροι *Dan.* [c] Παντάπασιν *Cass.* Aug. [d] Scil. ἡ γὰρ ἐκείνων στρατιὰ ξυστήσεται καὶ ἐμοῦ μενεῖ ἐν στρατοπέδῳ ἐκ νεῶν ἱδρυθέντι· καὶ οἱ στρατιῶται ἐκ σκηνιδίων, καὶ παρασκευῆς, ἣν ἐξ ἀνάγκης, καὶ παρὰ γνώμην ἀναγκασθέντες, κατὰ δύναμιν, πρὸς τὰ παρόντα παρασκευάσωσιν, οὐκ ἐπὶ πολὺ χώρας διάστημα, καὶ πόῤῥω τῶν ὅπλων, ἐξιόντες πλανήσονται, ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἱππέων κωλυθέντες. *Æ. Port.* Loci sententiam melius constare existimat *Acacius*, si verba hoc modo distinguantur: μόλις μοι δοκοῦσιν οὐκ ἂν παντάπασι διαφθαρῆναι (ἤπου γε δὴ ἐν π. π. Σικελίᾳ. ξυστήσεται γὰρ) στρατοπέδῳ τε ἐκ νεῶν etc. Ξυστήσονται *Ald.* Ξυστήσεται *Reg. Cass. Gr.* [e] Τὸ στράτ. Mosqu. [f] Σκηνίδων *Gr.* Σκηνιδιῶν Mosqu. [g] Ἐπιπολὺ *Reg. Cass. Gr.* [h] Ἐξιόντων *Ar. C. Dan.*

que ex hac ipsa regione comparaturos, nisi perexiguum quendam ab Egestæis, neque gravis armaturæ militum numerum nostro parem, quia navibus vehentur. Arduum enim fuerit vel solis navibus expeditis, tantum navigationis cursum huc *usque* conficere, et cæterum apparatum *ferre*, quantum adversus tantam civitatem suppetere oportet, qui *profecto* parvus esse non debet. Quamobrem ab hac opinione ego adeo dissentio, ut, si *Athenienses* aliam urbem tantam, quantæ sunt Syracusæ, *in Sicilia* obtinerent, et contra *nos illinc* venirent, et *urbem Syracusis* finitimam incolerent, et *ex ea prodeuntes, nobis* bellum facerent, vix totius exercitus internecionem vitare posse videantur. Jam vero multo minus, si tota Sicilia sit ipsorum hostis. Nam *illorum exercitus* in castris, quæ ex navibus fient, consistet, *et se continebit*, et *illorum milites* ex parvis tabernaculis, et apparatu necessario, non longe prodeuntes *vagabuntur*, a nostris equitibus *prohibiti*. In summa, ne terra quidem ipsos posituros puto. Adeo nostrum apparatum *hostili* præstantiorem duco."

38. "Quamobrem Athenienses,

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

ναῖοι [f] γιγνώσκοντες, τὰ [g] σφέτερα αὐτῶν, εὖ οἶδ', ὅτι σώζουσι, καὶ ἐνθένδε [h] ἄνδρες, οὔτε ὄντα, [i] οὔτε ἂν γενόμενα, λογοποιοῦσιν. οὓς ἐγὼ, οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλ' ἀεὶ, ἐπίσταμαι, [k] ἤτοι λόγοις γε τοιοῖσδε, καὶ ἔτι τούτων κακουργοτέροις, ἢ ἔργοις, βουλομένους καταπλήξαντας τὸ [l] ὑμέτερον πλῆθος, αὐτοὺς τῆς πόλεως ἄρχειν. καὶ δέδοικα μέντοι, μήποτε, πολλὰ πειρῶντες, καὶ [m] κατορθώσωσιν, ἡμεῖς δὲ κακοὶ, πρὶν ἐν τῷ παθεῖν, ὦμεν [n] προφυλάξασθαί τε, καὶ [o] αἰσθόμενοι ἐπεξελθεῖν. τοιγάρτοι δι' αὐτὰ ἡ πόλις ἡμῶν ὀλιγάκις μὲν ἡσυχάζει, στάσεις δὲ πολλὰς καὶ ἀγῶνας οὐ πρὸς τοὺς πολεμίους πλείονας, ἢ πρὸς [p] αὑτὴν, ἀναιρεῖται, τυραννίδας δὲ, ἔστιν ὅτε, καὶ δυναστείας ἀδίκους. [q] ὧν ἐγὼ πειράσομαι, ἤν [r] γε ὑμεῖς ἐθέλητε [s] ἕπεσθαι, μήποτε [t] ἐφ' ἡμῶν τὶ [u] περιϊδεῖν γενέσθαι. [x] ὑμᾶς μὲν τοὺς πολλοὺς πείθων, τοὺς δὲ τὰ τοιαῦτα μηχανωμένους κολάζων, μὴ [y] μόνον αὐτοφώρους, (χαλεπὸν γὰρ ἐπι-

[f] Γινώσκοντες Mosqu. [g] Σφέτερ' αὐτῶν Gr. [h] Ὦ ἄνδρες Reg. [i] Οὔτ' ἂν Gr. [k] Εἴτι λόγ. Mosqu. γε abest. [l] Ἡμέτερον Reg. Mosqu. [m] Κατορθώσωσι Gr. [n] Φυλάξασθαι Reg. [o] Αἰσθανόμενοι Ar. C. Dan. [p] Αὐτὴν Bar. C. Gr. Ald. Flor. Bas. Cass. [q] Hic verborum ordo: ὧν ἐγὼ πειράσομαι μὴ περιϊδεῖν τι γενέσθαι ποτὲ ἐφ' ὑμῶν etc. F. Port. Huds. [r] Τε Gr. [s] Ἔσεσθαι Cass. [t] Ἀφ' ἡμῶν Reg. [u] Περὶ ἰδεῖν Cass. [x] Dicit ὑμᾶς τοὺς πολλοὺς pro eo, quod modo dixit, τὸ ὑμέτερον πλῆθος. Id est, *vos, e quibus populus constat*. Vel, *vos, qui populus estis*. Quibus opponit paulo post τοὺς ὀλίγους. *Steph. Huds.* [y] Μόνως *Ar. Dan.*

quod hæc, quæ ego dico, cognoscant, res suas (quod probe novi) conservant: et quidam hujus civitatis homines, ea, quæ neque sunt, neque futura sunt, comminiscuntur; quos ego non nunc primum, sed semper scio, hujuscemodi rumoribus, quinetiam aliis, qui sunt istis longe maligniores, vel factis, vestræ multitudini terrore incusso, ipsos civitatis imperio potiri velle. Vereor autem, ne sæpius *idem* conantes, hoc etiam aliquando consequantur. * Nos vero ignavi sumus tum ad præcavendas istorum insidias, antequam *ab ipsis* opprimamur; tum ad sumendum de istis supplicium, postquam ipsorum insidias cognovimus. His autem de causis nostra civitas raro quidem quiescit, sæpe vero seditione laborat, et longe plura certamina contra suos ipsius cives, quam contra hostes, suscipit; quinetiam interdum tyrannidem ac iniquum dominatum *sustinet*. Quarum rerum (si modo vos meam sententiam sequi velitis) ego nullam unquam nostra ætate fieri sinam: vestram quidem multitudinem verbis in meam sententiam adducens, de illis vero, qui talia machinantur, supplicium sumens, non solum in ipso facinore deprehensis, (arduum enim fuerit, ipsos deprehendere,) sed etiam

* Nos vero tanta segnities tenet, ut neque, priusquam opprimamur, nos muniamus, neque, ubi senserimus, obviam eamus. *Acacius*. Huds.

τυγχάνειν,) [y] ἀλλὰ καὶ, ὧν βούλονται μὲν, δύνανται δ' Bell.
οὔ· (τὸν γὰρ ἐχθρὸν, οὐχ ὧν [z] δρᾷ μόνον, ἀλλὰ καὶ Pelop. an. 17.
τῆς διανοίας [a] προαμύνεσθαι χρὴ, εἴπερ καὶ μὴ προ- Olymp. 91. 1.
φυλαξάμενός τις [b] προπείσεται·) τοὺς δ' αὖ ὀλίγους, U. C.
τὰ μὲν ἐλέγχων, τὰ δὲ φυλάσσων, τὰ δὲ καὶ διδά- Varr. 339.
σκων. μάλιστα γὰρ δοκῶ ἄν μοι οὕτως ἀποτρέπειν τῆς κακουργίας. καὶ δῆτα (ὃ πολλάκις ἐσκεψάμην,) τί [c] καὶ βούλεσθε, ὦ νεώτεροι; πότερον ἄρχειν ἤδη; ἀλλ' οὐκ [d] ἔννομον. ὁ δὲ νόμος ἐκ τοῦ μὴ δύνασθαι ὑμᾶς μᾶλλον, ἢ, δυναμένους, ἐτέθη, ἀτιμάζειν. ἀλλὰ [e] δὴ [f] μὴ μετὰ πολλῶν ἰσονομεῖσθαι; καὶ πῶς δίκαιον, τοὺς αὐτοὺς μὴ τῶν αὐτῶν ἀξιοῦσθαι;"

λθ'. "[g] Φήσει τις, δημοκρατίαν οὔτε ξυνετὸν, [h] οὔτ' ἴσον εἶναι, τοὺς δ' ἔχοντας τὰ χρήματα καὶ ἄρχειν ἄριστα βελτίστους. ἐγὼ δέ φημι, πρῶτα μὲν, δῆμον [i] ξύμπαν ὠνομάσθαι, ὀλιγαρχίαν δὲ, μέρος· ἔπειτα, φύλακας μὲν ἀρίστους εἶναι χρημάτων τοὺς πλουσίους, βουλεῦσαι δ' ἂν βέλτιστα τοὺς ξυνετοὺς, [k] κρῖναι δ'

[y] Id est: ἀλλὰ καὶ ἐκείνων ἕνεκα, ὧν βούλονται etc. *F. Port. Huds.* [z] Μόνων δρᾷ *Ar.* Μόνον δρᾷ *C. Dan.* [a] Προσαμύνεσθαι *Bar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. [b] Προσπείσεται *Reg.* [c] Καὶ abest Mosqu. [d] Εὔνομον *Dan.* [e] Δὲ deest *Ar.* [f] Μὴ abest a *Reg.* [g] Φήσῃ *Reg.* [h] Οὔτε ἴσον *Ar. C.* et mox τοὺς δὲ ἔχοντας. Δὲ ἔχ. etiam *Cass.* [i] Ξύμπαν deest *Dan.* [k] Sic et *Aristot.* lib. 3. Polit. c. 11. *Huds.*

ob ea, quæ volunt quidem, sed tamen non possunt. Hostis enim non solum pro maleficiis, sed etiam pro consiliis, est prius ulciscendus, *quam nos opprimat*, * si modo quis illius insidias ita præcavere possit, ut ab eo prior non opprimatur. Paucos vero, contra, partim quidem, *ut hostes in facinore deprehensos*, coarguens, partim vero, observans, partim etiam, *ut cives officii sui monens*, *ac* docens. Sic enim potissimum existimo fore, ut *hos* a maleficio deterream. Sed agite (quod sæpe mecum ipse consideravi) quidnam vultis, adolescentes? utrum rerum potiri? at *hoc* non est legitimum. Lex enim lata potius est, quod *vos juniores magistratus gerere* nequeatis, quam ut *vos* ignominia afficiat, quum *per ætatem* potestis. An vero *vultis* non pari jure cum plebe vivere? At quo pacto justum fuerit, eosdem non iisdem dignos censeri?

39. "*Sed fortasse* dixerit quis, popularem statum rem esse neque consultam, neque æquabilem; sed eos, qui magnam pecuniæ vim possident, optimos etiam esse ad optime imperandum. Ego vero respondeo, primum quidem, † populi nomen universam rempublicam complecti; paucorum vero potentiam, partem. Deinde *vero*, locupletes quidem, pecuniarum optimos esse custodes, sed *viros* prudentes, præstantissimos es-

* Nam nisi sibi quis præcaverit prior, detrimentum accipiet. *Valla.* Huds.
† Populari status nomine intelligi omnem civitatem: paucorum vero, partem civitatis. *Valla.* Populum appellatum fuisse universum *corpus civitatis*, oligarchiam vero, partem. *Steph.* Idem.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

ἂν ἀκούσαντας ἄριστα τοὺς πολλούς· [l] καὶ ταῦτα ὁμοίως [m] καὶ κατὰ μέρη καὶ ξύμπαντα ἐν δημοκρατίᾳ ἰσομοιρεῖν. ὀλιγαρχία δὲ τῶν μὲν κινδύνων τοῖς πολλοῖς μεταδίδωσι, τῶν [n] δ' ὠφελίμων οὐ πλεονεκτεῖ μόνον, ἀλλὰ [o] καὶ ξύμπαν ἀφελομένη ἔχει· [p] ἃ ὑμῶν οἵ τε δυνάμενοι καὶ οἱ νέοι προθυμοῦνται, ἀδύνατα ἐν μεγάλῃ πόλει κατασχεῖν. ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν, ὦ πάντων ἀξυνετώτατοι, εἰ μὴ μανθάνετε [q] κακὰ σπεύδοντες, ἢ ἀμαθέστατοί ἐστε, ὧν ἐγὼ οἶδα, Ἑλλήνων, ἢ ἀδικώτατοι, εἰ εἰδότες τολμᾶτε."

μ'. "Ἀλλ' ἤτοι, μαθόντες [r] γε, ἢ μεταγνόντες, τὸ τῆς πόλεως ξύμπασι κοινὸν αὔξετε, ἡγησάμενοι, τοῦτο μὲν [s] ἂν ἴσον, καὶ πλέον, οἱ ἀγαθοὶ ὑμῶν, [t] ἧπερ τὸ τῆς πόλεως πλῆθος, μετασχεῖν· εἰ δ' ἄλλα βουλήσεσθε, καὶ τοῦ παντὸς [u] κινδυνεῦσαι στερηθῆναι· καὶ τῶν τοιῶνδε ἀγγελιῶν, [x] ὡς προαισθανομένους, καὶ μὴ ἐπιτρέψοντας, [y] ἀπαλλαγῆτε. ἡ γὰρ πόλις ἥδε, καὶ εἰ

[l] Id est: τὰ διάφορα τῶν πολιτῶν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει συμπολιτευομένων συντάγματα, τὰ τῶν ξυνετῶν, τῶν πλουσίων, καὶ τῶν πολλῶν. *Æ. Port. Idem.* [m] Καὶ τὰ μέρη *Bar.* Καὶ κατὰ τὰ μέρη Aug. *Reg. Cass.* [n] Δὲ ὠφελίμων *Gr.* [o] Καὶ abest Mosqu. [p] Ἐφ' ὑμῶν legit *Valla.* [q] Κατασπεύδοντες *C.* in margine κακὰ σπεύδοντες. [r] Γε omittunt *Ar. C.* [s] Ἂν καὶ ἴσον *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [t] Ὥνπερ in margine *Cod. C.* [u] Κινδυνεύσετε *Ar. C. Dan.* [x] Id est: ἡμῶν ἤδη τὰς ὑμῶν ἐπιβουλὰς καὶ ἐπιχειρήσεις προαισθομένων, καὶ οὐκ ἐπιτρεψόντων ὑμῖν ταῦτα διαπράξασθαι. Vel, ὅτι τὰς ὑμετέρας διανοίας καὶ ἐπιχειρήσεις ἤδη προαισθόμεθα, καὶ οὐκ ἐπιτρέψομεν ὑμῖν ποιεῖν ὧν ἐφίεσθε. *Æ. Port.* Ὡς προαισθομένους *Marg.* Ὡς πρὸς αἰσθανομένους *Gr.* Ὡς πάρ (vel ὥσπερ) αἰσθανομένους. *Cl. Huds.* Ὡς πρὸς αἰσθομένους *Reg.* Ὡς προαισθομένους *Schol.* et a prima manu *Cass.* deinde a correctore πρὸς αἰσθομένους. ὡς πρὸς αἴσθαν. Aug. [y] Ἀπαλλαγῆναι *Marg.*

se consultores; multitudinem vero, postquam *res propositas* audierit, optimum esse judicem; atque hos civium diversos ordines et per partes et simul universos in statu populari juris æquabilitate frui. Sed paucorum dominatus pericula quidem multitudini impertit; commodorum vero non solum majorem partem habet, verum etiam universa, *sua portione cæteris* erepta, retinet. Quas res illi, qui inter vos sunt et potentes et juvenes, obtinere student; quas *tamen* in ampla civitate non poterunt. Sed nunc etiam omnium estis stultissimi, nisi animadvertitis, vos rem perniciosam affectare, aut omnium Græcorum, quos ego novi, *estis* imperitissimi, aut injustissimi, si, cum sciatis, audetis."

40. "Verum aut *a me* edocti, aut mutata sententia, quod ad universæ reipublicæ bonum spectat, id augeatis; sperantes fore, ut illi, qui de vobis boni *sunt cives, horum reipublicæ commodorum* parem, atque *adeo* majorem partem obtineant, quam *cætera* reipublicæ multitudo. Quod si alia affectaritis, *sciatis,* vos in periculum venturos, ne et rebus omnibus privemini. Quamobrem hujusmodi nuntios missos faciatis, quia *vestra consilia* presensimus, neque *vos hæc ad exitum perducere* sine-

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 90. 1. U. C. Varr. 339.

ἔρχονται Ἀθηναῖοι, ἀμυνεῖται αὐτοὺς ἀξίως [x] αὐτῆς· καὶ στρατηγοί εἰσιν ἡμῖν, οἳ σκέψονται αὐτά. καὶ, εἰ [y] μή τι αὐτῶν ἀληθές ἐστιν, (ὥσπερ οὐκ οἴομαι,) οὐ, πρὸς τὰς ὑμετέρας ἀγγελίας καταπλαγεῖσα, καὶ ἑλομένη ὑμᾶς ἄρχοντας, αὐθαίρετον δουλείαν [z] ἐπιβαλεῖται· αὐτὴ δ' [a] ἐφ' ἑαυτῆς σκοποῦσα, τούς τε λόγους ἀφ' ὑμῶν [b] ὡς ἔργα δυναμένους κρινεῖ, καὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἐλευθερίαν οὐχὶ ἐκ τοῦ ἀκούειν ἀφαιρεθήσεται, ἐκ δὲ τοῦ ἔργῳ φυλασσομένη μὴ ἐπιτρέπειν πειράσεται σώζειν."

μα'. [c] Τοιαῦτα Ἀθηναγόρας εἶπε. τῶν δὲ στρατηγῶν [d] εἷς, ἀναστὰς, ἄλλον μὲν οὐδένα ἔτι εἴασε παρελθεῖν, αὐτὸς δὲ, πρὸς τὰ παρόντα, ἔλεξε τοιάδε. "Διαβολὰς μὲν, οὐ σῶφρον, οὔτε λέγειν τινὰς [e] ἐς ἀλλήλους, οὔτε τοὺς ἀκούοντας ἀποδέχεσθαι· πρὸς δὲ τὰ [f] εἰσαγγελλόμενα μᾶλλον ὁρᾶν, ὅπως εἷς τε ἕκαστος καὶ ἡ ξύμπασα [g] πόλις καλῶς τοὺς ἐπιόντας [h] παρασκευαζώμεθα ἀμύνεσθαι. καὶ, ἢν ἄρα μηδὲν [i] δεήσῃ, [k] οὐδεμία βλάβη [l] τοῦ τε τὸ κοινὸν κοσμηθῆναι καὶ

[x] Αὐτῆς *Cl. Gr. Cass.* [y] Μὴν Mosqu. Mox ἡμετέρ. Bas. [z] Ἐπιβαλεῖτε *Bar. Ald. Flor. Bas.* Ἐπικαλεῖται *Gr.* [a] Ἀφ' ἑαυτῆς *Marg. Ar. C.* Ἐφ' αὐτῆς *Gr.* Aug. Ἀφ' ἑαυτῆς *Dan.* Mosqu. Δὲ ἐφ' αὐτῆς *Gr.* [b] Ὡς deest *Reg.* [c] Τοιαῦτα μὲν Ἀθηναγόρας εἶπε *Ar. C.* Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἀθ. *Cl.* Τοιαῦτα μὲν Ἀθ. *Reg. Cass. Dan.* Aug. et εἶπεν *Cass. Dan.* [d] Τὶς ἀναστὰς *Gr.* εἷς ἀναστὰς in marg. [e] Ἐς deest *Gr.* [f] Ἐπαγγελλόμενα *Ar. C. Dan.* Ἐσαγγελλόμενα *Reg. Cass.* Aug. [g] Πόλις d. Mosqu. id. antea ὑποδέχ. p. ἀποδ. [h] Παρασκευασώμεθα *Ar. C. Bar. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. Παρεσκευασόμεθα *Gr.* [i] Δεήσει *Cass.* [k] Οὐδὲ μία *Cass.* [l] Τοῦτο τὸ κ. *Dan.* Mox κοσμεθ. Mosqu.

mus. Hæc enim civitas, ut etiam veniant Athenienses, ipsos *tamen* pro sua dignitate propulsabit. Sunt autem nobis imperatores, qui hæc videbunt. Quod si nihil horum verum fuerit (prout ego suspicor), nequaquam vestris nuntiis exterrita *civitas*, vobisque ducibus electis, sua sponte *sibi* servitutis jugum imponet; sed ipsa per se consultans, et de rumoribus, quos vos *ipsi* disseminatis, quasi idem valeant ac *ipsa* facta, quæstionem habebit: et præsentem libertatem non propter rumores, quos *a vobis sparsos* audit, amittet; sed factis ita sibi cavens, ut non permittat *vobis ea peragere, quæ cupitis*, conservare conabitur."

41. Atque Athenagoras hæc dixit. Tunc autem unus e ducibus surgens, nullum quidem alium *ad dicendum* prodire passus est; sed ipse pro præsenti rerum statu hæc verba fecit. "Obtrectationes quidem vel ab aliis in alios mutuo proferri, vel ab audientibus admitti, nequaquam est prudentiæ: sed potius pro rebus, quæ nuntiantur, *oportet* videre, quanam ratione cum privatim, tum publice, ex dignitate nos instruamus ad eos propulsandos, qui contra *nos* veniunt. Et, si forte nihil opus fuerit, nulla jactura fiet, si respublica instruatur et equis, et armis,

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

ἵπποις καὶ ὅπλοις, καὶ τοῖς [l] ἄλλοις, οἷς ὁ πόλεμος ἀγάλλεται. [m] τὴν δ' ἐπιμέλειαν καὶ ἐξέτασιν αὐτῶν ἡμεῖς [n] ἕξομεν, καὶ τῶν πρὸς τὰς πόλεις διαπομπῶν ἅμα, ἔς τε κατασκοπὴν, καὶ ἤν τι ἄλλο [o] φαίνηται ἐπιτήδειον. τὰ δὲ καὶ [p] ἐπιμεμελήμεθα ἤδη, καὶ, ὅ, τι ἂν αἰσθώμεθα, ἐς ὑμᾶς οἴσομεν." Καὶ οἱ μὲν Συρακούσιοι, τοσαῦτα εἰπόντος τοῦ στρατηγοῦ, διελύθησαν ἐκ τοῦ ξυλλόγου.

μβ'. [q] Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἤδη ἐν τῇ Κερκύρᾳ, αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅπαντες, ἦσαν· καὶ πρῶτον μὲν [r] ἐπεξέτασιν τοῦ στρατεύματος, καὶ ξύνταξιν, ὥσπερ ἔμελλον [s] ὁρμιεῖσθαί τε καὶ στρατοπεδεύεσθαι, οἱ στρατηγοὶ [t] ἐποιήσαντο· καὶ τρία μέρη νείμαντες, ἐν ἑκάστῳ ἐκλήρωσαν, ἵνα μήτε, [u] ἀναπλέοντες, ἀπορῶσιν ὕδατος, καὶ λιμένων, καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐν ταῖς καταγωγαῖς, πρός τε [x] τἄλλα [y] εὐκοσμότεροι καὶ ῥᾴους ἄρχειν ὦσι, κατὰ τέλη [z] στρατηγῷ προστεταγμένοι. ἔπειτα δὲ προὔπεμψαν καὶ [a] ἐς τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν τρεῖς ναῦς, εἰσομένας, αἵτινες σφᾶς τῶν πόλεων

[l] Ἄλλης ἧς et ex emendat. ἄλλοις ἧς *Cass.* [m] Τὴν δὲ ἐπιμ. *Gr.* [n] Ἄξομεν *Dan.* [o] Φαίνεται *Cass.* [p] Ἐπιμελήμεθα *Ar. Bar. Ald. Flor. Bas. Gr.* [q] Ἀθηναῖοι δὲ ἤδη *Cl.* οἱ omittens. οἱ δὲ Ἀθ. Mosqu. [r] Ἐπ' ἐξέτασιν *Reg. Cass. Gr.* Bas. [s] Ὁρμεῖσθαί τε Mosqu. *Bas. Steph.* 1. Illud τε non agnoscit *Ar.* [t] Ἐποίησαν *Reg.* [u] Ἅμα πλέοντες legisse videtur. *Valla. Huds.* [x] Τὰ ἄλλα *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [y] Hic verborum sensus: ἵνα οἱ στρατιῶται βέλτιον καὶ εὐπρεπέστερον κοσμηθέντες ὦσι, καὶ τὰς τάξεις καὶ τὸν κόσμον ῥᾷον φυλάττειν, καὶ ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἄρχεσθαι, καὶ τὰ προσταττόμενα ποιεῖσθαι δύνωνται. *Æ. Port. Huds.* [z] Στρατηγῶν *Gr.* [a] Εἰς *Reg.* Aug. *Cass.*

et cæteris *rebus*, quibus bellum gaudet. Nos vero istarum curam geremus, easque recensebimus; simul etiam *curabimus*, ut ad civitates quoquoversum mittantur, qui et explorent et *agant*, si quid aliud commodum esse videatur. Sunt etiam, quæ jam curavimus, et quicquid senserimus, id ad vos referemus." Atque Syracusani quidem, cum dux iste hæc verba fecisset, ex concilio discesserunt.

42. Athenienses vero, cum ipsi, tum eorum socii, omnes apud Corcyram jam erant. Atque primum quidem duces copias iterum recensuerunt, et instruxerunt, eo ordine, quo portum capturi, castraque posituri erant. Et classe in tres partes distributa, in singulis sortitionem fecerunt, ne in altum navigantes, aquæ, et portuum, et rerum ad victum necessariarum, * in diversoriis, ad quæ appellerent, inopia laborarent; utque cæteris etiam in *rebus milites* aptius instructi essent, et a ducibus facilius regi possent, in *singulis illis tribus* agminibus attributi suo quique duci. Deinde vero præmiserunt et in Italiam et in Siciliam tres naves, ut explorarent, quænam

* Vel, *in stationibus.* Huds.

[a] δέξονται. καὶ εἴρητο αὐταῖς προαπαντᾷν, ὅπως ἐπιστάμενοι καταπλέωσι. Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

μγ'. Μετὰ δὲ ταῦτα, τοσῆδε ἤδη [b] τῇ παρασκευῇ Ἀθηναῖοι ἄραντες ἐκ τῆς Κερκύρας, [c] ἐς τὴν Σικελίαν ἐπεραιοῦντο· τριήρεσι μὲν ταῖς πάσαις, [d] τέσσαρσι καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ δυοῖν Ῥοδίοιν πεντηκοντόροιν. τούτων Ἀττικαὶ μὲν ἦσαν ἑκατὸν, ὧν αἱ μὲν ἑξήκοντα, ταχεῖαι, αἱ δ' ἄλλαι, στρατιώτιδες· τὸ δὲ ἄλλο ναυτικὸν, Χίων, καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων· ὁπλίταις [e] δὲ τοῖς ξύμπασιν, ἑκατὸν καὶ πεντακισχιλίοις. (καὶ τούτων, Ἀθηναίων μὲν αὐτῶν ἦσαν πεντακόσιοι μὲν καὶ χίλιοι [f] ἐκ καταλόγȣ, ἑπτακόσιοι δὲ, [g] θῆτες, ἐπιβάται τῶν νεῶν. ξύμμαχοι [h] δὲ οἱ ἄλλοι ξυνεστράτευον, οἱ μὲν, τῶν ὑπηκόων, οἱ δ' Ἀργείων, πεντακόσιοι, καὶ Μαντινέων καὶ μισθοφόρων πεντήκοντα καὶ διακόσιοι·) τοξόταις δὲ τοῖς πᾶσιν, ὀγδοήκοντα καὶ [i] τετρακοσίοις· (καὶ τȣτων Κρῆτες οἱ ὀγδοήκοντα ἦσαν·) καὶ σφενδονή-

[a] Δέξωνται Mosqu. [b] Τῇ deest *Gr.* τόσηδε Mosqu. et mox ἐπαιρεαι. [c] Εἰς *Gr.* [d] Τέτταρσι *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Gr.* Aug, et mox πεντηκοντέροιν, et διοῖν p. δυ. Mosqu. [e] Δὲ deest *Gr.* [f] Οἱ ἐκ καταλόγου sunt ἐκ τῶν αὐτοχθόνων, id est, cives ac indigenæ, sic dicta, quoniam ex tabulis, in quas publice nomina et numerum civium referri mos fuit, nominatim citabantur per δημάρχους. *Huds.* Paulo ante μὲν post πενταχ. d. Mosqu. [g] Vide *Annott. Huds.* [h] Δ' οἱ ἄλλοι et paullo post δὲ Ἀργείων *Gr.* [i] Τριακοσίοις *Gr.*

civitates se essent recepturæ; ipsisque præceptum fuerat, ut *classi* occurrerent, ut *duces ab ipsis* certiores facti *ad illas* appellerent.

43. Post hæc Athenienses, jam cum tanto apparatu e Corcyra solventes, in Siciliam trajicere cœperunt: cum triremibus numero centum, et triginta quatuor, et duabus Rhodiis navibus, quæ quinquaginta remis agebantur. Harum autem *triremium* erant Atticæ centum, quarum sexaginta quidem *erant* veloces, cæteræ vero milites vehebant, reliqua vero classis *erat* Chiorum, et cæterorum sociorum. Universi autem gravis armaturæ milites erant quinque millia, et centum *præterea*. (Atque inter hos, ex ipsis quidem Atheniensibus erant * mille et quingenti legionarii milites, et septingenti famuli, † navium defensores. ‡ Cæteri vero socii, qui cum ipsis ad hanc militiam proficiscebantur, partim quidem erant ex populis ipsorum imperio subjectis, partim vero ex Argivis, quingenti; et ex Mantineis atque mercenariis, ducenti et quinquaginta.) Universi vero sagittarii, quadringenti et octoginta (quorum

* Mille quingentique ex formula. *Valla.* Ex delectu. *Acacius.* HUDS.

† Vel, *propugnatores.* ita enim *militantes in triremibus* (Græcis ἐπιβάται) vocat *Livius.* Vide *Schefferum* de Militia Naval. l. 2. c. 3. IDEM.

‡ Cæteri, qui sequebantur, subditi et Argivi: quingenti erant Mantineorum, itemque mercenariorum ducenti et quinquaginta. *Acacius.* IDEM.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C Varr. 339.

ταις Ῥοδίων ἑπτακοσίοις, καὶ Μεγαρεῦσι ψιλοῖς, φυγάσιν, εἴκοσι καὶ ἑκατόν· καὶ [k] ἱππαγωγῷ μιᾷ, τριάκοντα ἀγούσῃ ἱππέας.

μδ΄. Τοσαύτη ἡ πρώτη παρασκευὴ πρὸς τὸν πόλεμον διέπλει. [l] τούτοις δὲ τὰ ἐπιτήδεια ἄγουσαι ὁλκάδες μὲν τριάκοντα σιταγωγοὶ, καὶ τοὺς σιτοποιοὺς ἔχουσαι, καὶ λιθολόγους, καὶ τέκτονας, καὶ [m] ὅσα ἐς τειχισμὸν ἐργαλεῖα, πλοῖα δὲ ἑκατὸν, [n] ἃ ἐξ ἀνάγκης μετὰ τῶν ὁλκάδων ξυνέπλει, πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πλοῖα καὶ ὁλκάδες ἑκούσιοι ξυνηκολούθουν τῇ στρατιᾷ ἐμπορίας ἕνεκα· ἃ τότε πάντα ἐκ τῆς Κερκύρας [o] ξυνδιέβαλε τὸν Ἰόνιον κόλπον. καὶ προσβαλοῦσα [p] ἡ πᾶσα παρασκευὴ πρός τε ἄκραν Ἰαπυγίαν, καὶ πρὸς Τάραντα, καὶ ὡς ἕκαστοι εὐπόρησαν, παρεκομίζοντο τὴν Ἰταλίαν, τῶν μὲν πόλεων οὐ δεχομένων αὐτοὺς ἀγορᾷ οὐδὲ ἄστει, ὕδατι δὲ καὶ ὅρμῳ, Τάραντος δὲ καὶ Λοκρῶν οὐδὲ τούτοις· ἕως ἀφίκοντο ἐς Ῥήγιον, τῆς Ἰταλίας ἀκρωτήριον, καὶ ἐνταῦθα ἤδη [q] ἠθροίζοντο. καὶ ἔξω τῆς πόλεως, ὡς αὐτοὺς εἴσω οὐκ ἐδέχοντο, στρατόπεδόν τε κατεσκευάσαντο ἐν τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερῷ, οὗ αὐτοῖς καὶ ἀγο-

[k] Ἱππαγωγῶν *Ald. Flor. Bas.* Eadem navis στρατιῶτις etiam appellabatur, quoniam non equos modo, sed et milites in iis perducebant. *Huds.* Καὶ ante ἱππαγωγῷ deest *Dan.* [l] Scilicet, ἠκολούθουν. *Huds.* [m] Ὅσα δὲ ἐπὶ τειχισμὸν *Ar. C. Dan.* [n] Ἃ omittit *Cl.* [o] Ξυνδιέβαλλε *C. Ald. Flor. Bas.* Aug. *Cass.* [p] Ἡ παρασκευὴ πᾶσα *Ar. C. Dan.* Antea προσβάλλουσα Mosqu. [q] Ἠθροίζετο, et mox ἐδέχετο Mosqu.

Cretenses erant octoginta), et Rhodiorum funditores septingenti, et Megarensium exsulum leviter armatorum centum viginti. Erat et una hippagoga, quæ triginta equites vehebat.

44. Primus apparatus, qui ad bellum *in Siciliam* trajecit, tantus fuit. Hos autem *sequebantur* triginta onerariæ naves, quæ commeatum et res exercitui necessarias vehebant, et quæ pistores, et lapidum structores, et fabros, omniaque instrumenta, quæ ad munitiones exstruendas erant necessaria, portabant. Item centum navigia, quæ naves onerarias vi necessitatis coacta comitabantur. Multa etiam alia navigia, et naves onerariæ simul navigantes exercitum ultro negotiationis causa sequebantur. Quæ omnes e Corcyra tunc sinum Ionium simul transmiserunt. Totusque apparatus, partim ad promontorium Japygiam, partim Tarentum appulsus, partim etiam *alio*, prout cuique facultas data est, oram Italiæ legentes prætervehebantur; et civitates nec ad mercatum ipsos admittebant, nec in urbem recipiebant, sed aquæ et stationis usu eos adjuvabant: Tarentum vero Locrique ne his quidem: donec ad Rhegium, Italiæ promontorium, pervenerunt, atque hic jam congregabantur: et extra urbem (quia *Rhegini* ipsos intra muros non recipiebant) castra fecerunt ad Dianæ templum, ubi etiam *Rhegini* mercatum ipsis

ῥὰν παρεῖχον· καὶ τὰς ναῦς ἀνελκύσαντες ἡσύχασαν· καὶ πρός τε τοὺς Ῥηγίνους λόγους ἐποιήσαντο, ἀξιοῦντες, [q] Χαλκιδέας ὄντας, Χαλκιδεῦσιν οὖσι Λεοντίνοις βοηθεῖν. οἱ [r] δὲ, οὐδὲ μεθ' ἑτέρων, ἔφασαν, ἔσεσθαι, ἀλλ', ὅ, τι ἂν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰταλιώταις ξυνδοκῇ, τοῦτο ποιήσειν. οἱ δὲ, πρὸς τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ πράγματα, ἐσκόπουν, ὅτῳ τρόπῳ ἄριστα προσοίσονται· καὶ τὰς [s] πρόπλους ναῦς ἐκ τῆς Ἐγέστης ἅμα προσέμενον, βουλόμενοι εἰδέναι περὶ τῶν χρημάτων, εἴ ἐστιν, ἃ [t] ἔλεγον ἐν ταῖς Ἀθήναις οἱ ἄγγελοι.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

με΄. Τοῖς δὲ Συρακουσίοις ἐν τούτῳ πολλαχόθεν τε ἤδη καὶ ἀπὸ τῶν κατασκόπων σαφῆ ἠγγέλλετο, ὅτι ἐν Ῥηγίῳ αἱ νῆες εἰσί. καὶ ὡς ἐπὶ τούτοις παρεσκευάζοντο πάσῃ τῇ γνώμῃ, καὶ [u] οὐκέτι ἠπίστουν· καὶ ἔς τε τοὺς Σικελοὺς περιέπεμπον, ἔνθα μὲν, φύλακας, πρὸς δὲ τοὺς, πρέσβεις· καὶ ἐς τὰ [v] περίπλοια τὰ ἐν τῇ χώρᾳ [w] φρουρὰς ἐσεκόμιζον· τά τε ἐν τῇ πόλει, ὅπλων ἐξετάσει καὶ ἵππων, ἐσκόπουν, εἰ ἐντελῆ [x] ἐστι· καὶ [y] τἄλλα,

[q] Hunc locum egregie illustrat *Strabo* l. 6. Vide *Cluverii* Italiam, p. 1297. et Siciliam, p. 128. *Huds.* Καλχιδίας et Καλχιδιεῦσιν οὖσιν *Gr.* [r] Δὲ abest Mosqu. mox τούτῳ ποιήσ. pr. τοῦτο, et προσοίσοιντο p. προσοίσονται. [s] Vide *Bayfium* de re Navali, p. 92. et *Schefferum*, l. 3. c. 3. p. 202. *Huds.* [t] Ἐλέγοντο *Gr.* Sed duæ postremæ litteræ punctis subscriptis notatæ sunt. [u] Οὐκ ἔτι *Gr.* [v] Περιπόλια *Marg. C. Gr. Cl.* in marg. *Ald. Flor. Bas.* Πέριξ πλοῖα legisse videtur *Valla. Huds.* Περιπόλια *Cass.* in marg. [w] Φρουρὰς Mosqu. [x] Ἐστὶν *Gr.* [y] Τὰ ἄλλα *Gr.*

præbebant. Subductisque navibus quieverunt. Et apud Rheginos verba fecerunt, postulantes, ut *ipsi*, qui Chalcidenses essent, Leontinis, qui *et ipsi* Chalcidenses essent, auxilium ferrent. Rhegini vero dixerunt, se neutris affuturos: sed quicquid cæteris * Italis communiter placeret, id esse facturos. Isti vero animum ad res Siculas converterunt, considerantes, quanam ratione in illis optime se gererent. Simul etiam præcursorias naves ab Egesta præstolabantur, quia scire cupiebant, an *illic* ea esset pecunia, quam legati Athenis prædicassent.

45. Interea vero Syracusanis cum ex multis aliis locis, tum etiam ab exploratoribus jam certo nuntiabatur, naves *hostium* ad Rhegium esse: et propterea omni studio se præparabant, nec amplius dubitabant: et ad Siculos mittebant quoquo versus, ad hos quidem, præsidia; ad illos vero, legationes. Et in castella, quæ in regione circumcirca erant, præsidia immittebant. Et quæ intra urbem erant, an absoluta essent, explorabant, recensentes arma et equos; et cætera constituebant, ut

* Potius, *Italicis*: nam *Itali* sunt indigenæ: *Italici*, Græcis Ἰταλιῶται, sunt advenæ. Vide *Cluverii* Italiam, l. 1. p. 45. Huds.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

ὡς ἐπὶ ταχεῖ πολέμῳ καὶ [z] ὅσονοὺ παρόντι, καθίσταντο.

μϛʹ. [a] Αἱ δ᾽ ἐκ τῆς Ἐγέστης τρεῖς νῆες αἱ πρόπλοι [b] παραγίγνονται τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὸ Ῥήγιον, ἀγγέλλουσαι, ὅτι τἄλλα μὲν οὐκ ἔστι χρήματα, ἃ ὑπέσχοντο, τριάκοντα δὲ [c] τάλαντα μόνα φαίνεται. καὶ οἱ στρατηγοὶ εὐθὺς ἐν ἀθυμίᾳ ἦσαν, ὅτι αὐτοῖς τοῦτό τε πρῶτον ἀντεκεκρούκει, καὶ οἱ [d] Ῥηγῖνοι, οὐκ ἐθελήσαντες [e] ξυστρατεύειν, οὓς πρῶτον ἤρξαντο πείθειν, καὶ εἰκὸς ἦν μάλιστα, Λεοντίνων τε ξυγγενεῖς ὄντας, καὶ σφίσιν ἀεὶ ἐπιτηδείους. καὶ τῷ μὲν Νικίᾳ προσδεχομένῳ ἦν τὰ [f] περὶ τῶν Ἐγεσταίων, τοῖν δὲ ἑτέροιν καὶ [g] ἀλογώτερα. οἱ δὲ Ἐγεσταῖοι τοιόνδε τι [h] ἐξετεχνήσαντο τότε, ὅτε οἱ πρῶτοι πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἦλθον αὐτοῖς ἐς τὴν κατασκοπὴν τῶν χρημάτων· ἔς τε τὸ ἐν Ἔρυκι [i] ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης ἀγαγόντες αὐτοὺς, ἐπέδειξαν τὰ ἀναθήματα, φιάλας τε, καὶ οἰνοχόας, καὶ θυμιατήρια, καὶ [k] ἄλλην κατασκευὴν οὐκ ὀλίγην, ἃ, ὄντα ἀργυρᾶ, πολλῷ πλείω τὴν ὄψιν ἀπ᾽ ὀλίγης

[z] Ὅσον οὐ *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Aug. *Reg. Cass.* [a] Ἐκ δὲ τῆς Ἐγέστης *Ar.* Αἱ δὲ ἐκ τ. Ἐ. *Gr.* Mosqu. [b] Παραγίνονται *Gr.* [c] Μόνα τάλαντα *Reg.* Mosqu. [d] Ῥήγιοι *Gr.* [e] Ξυνστρατεύειν οὓς ἤρξαντο πρῶτον π. *Gr.* [f] Παρὰ *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [g] Ἀλογώτατα *Marg. Schol.* [h] Ἐξετεχνάσαντο τότε *Marg. C.* Ἐξετεχνάσαντό τε *Ar.* Ἐξετηχνήσαντό τ᾽ *Gr. Huds. Gr.* habet ἐξετεχνήσαντό τε ὅτε. [i] Vide *Cluverii* Siciliam antiq. p. 93. 94. *Huds.* [k] Καὶ τὴν ἄλλην *C.*

imminenti, et tantum non jam præsenti bello.

46. Illæ vero tres præcursoriæ naves ab Egesta Rhegium ad Athenienses advenerunt, et renuntiarunt, cæteram quidem pecuniam, quam *Egestæi* promiserant, non exstare; sed tantum triginta talenta apparere. Confestim autem duces animos despondere cœperunt, quod hoc ipsis initio præter exspectationem incommode cecidisset; quodque Rhegini *ipsis restitissent*, una secum militare recusantes, quibus primis suadere cœperant, et maxime credibile videbatur, quod essent Leontinorum cognati, et ipsorum semper studiosi *fuissent*. Atque Niciæ quidem hæc, prout exspectaverat, ab Egestæis contigerunt; duobus vero reliquis vel maxime præter opinionem. Egestæi enim hujusmodi fraudem excogitarunt tunc, quum primi Atheniensium legati eos adierunt ad explorandas *ipsorum* pecunias. Illis enim adductis in Veneris fanum, quod est in Eryce, ostenderunt donaria, phialas, trullas, thuribula, cæteramque non paucam supellectilem; * quæ, quum essent argentea, longe majorem solidæ opulentiæ speciem præbebant, *quam re ipsa valebant*, quod

* Quæ cum argentea omnia essent, multiplicem, quamvis exigui pretii, speciem intuentibus reddebant. *Acacius.*

δυνάμεως χρημάτων παρείχετο· καὶ ἰδίᾳ ξενίσεις ποιούμενοι τῶν [k] τριηριτῶν, τά τε ἐξ αὐτῆς Ἐγέστης ἐκπώματα [l] καὶ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ [m] ξυλλέξαντες, καὶ τὰ ἐκ τῶν ἐγγὺς πόλεων καὶ [n] Φοινικικῶν καὶ Ἑλληνίδων αἰτησάμενοι, ἐσέφερον ἐς τὰς ἑστιάσεις, ὡς οἰκεῖα ἕκαστοι. καὶ πάντων ὡς [o] ἐπιτοπολὺ τοῖς αὐτοῖς χρωμένων, καὶ πανταχοῦ πολλῶν φαινομένων, μεγάλην τὴν ἔκπληξιν [p] τοῖς ἐκ τῶν τριηρῶν Ἀθηναίοις [q] παρεῖχε. καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας, [r] διεθρόησαν, ὡς χρήματα πολλὰ ἴδοιεν. καὶ οἱ μὲν, αὐτοί τε ἀπατηθέντες, καὶ τοὺς ἄλλους τότε πείσαντες, ἐπειδὴ [s] διῆλθεν ὁ λόγος, ὅτι οὐκ εἴη ἐν τῇ Ἐγέστῃ [t] τὰ χρήματα, [u] πολλὴν τὴν αἰτίαν εἶχον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. οἱ δὲ στρατηγοὶ πρὸς τὰ παρόντα ἐβουλεύοντο.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

μζ. Καὶ Νικίου μὲν ἦν γνώμη, πλεῖν ἐπὶ Σελινοῦντα πάσῃ τῇ στρατιᾷ, [v] ἐφ᾽ ὅπερ μάλιστα ἐπέμφθησαν· καὶ, ἢν μὲν [w] παρέχωσι χρήματα παντὶ τῷ στρατεύματι Ἐγεσταῖοι, πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι· [x] εἰ δὲ μὴ, ταῖς ἑξήκοντα ναυσὶν, [y] ὅσασπερ ᾐτήσαντο, ἀξιοῦν, διδόναι αὐτοὺς τροφήν· καὶ παραμείναντας,

[k] Τριηραρχῶν Mosqu. [l] Καὶ deest *Dan.* [m] Ξυνλέξαντες *Gr.* [n] Φοινικῶν *Reg.* [o] Ἐπὶ τὸ πολὺ *C. Cass.* Ἐπὶ πολὺ *Gr.* Aug. Ὠσεπιτοπολὺ *Reg.* [p] Vocat τοὺς ἐκ τριηρῶν, quos paulo ante τριηρίτας dixerat *Huds.* τριήρων Aug. Τριηρῶν ex emendat. recenti pro τριήρων *Cass.* ἐκ abest Mosqu. [q] Παρεῖχεν *Cass.* Aug. [r] Διεθρόησαν, διελάλησαν, διεθορύβησαν. *Suid. Huds.* [s] Ἦλθεν *Ar. C. Dan.* [t] Τὰ deest *C.* [u] Πολλοὶ *Dan.* [v] Ἐφόπερ Aug. [w] Παρέχωσι τὰ χρήματα *Ar. C. Dan.* [x] Εἰ δὲ μὴ Aug. [y] Ὁσάπερ *Gr.* Paulo post παραμείναντες Mosqu.

essent parvi pretii. Quinetiam privatim exceptis hospitio illis, qui triremibus *ad eos* advecti fuerant, cum ex ipsa Egesta *omnia* tum aurea tum argentea pocula collecta, tum etiam ex vicinis tam Phœnicum quam Græcorum urbibus corrogata, in conviviis ut suam quique domesticam supellectilem exhibuerant. Cum autem omnes *convivatores* iisdem *poculis* plerumque uterentur, et multa ubique conspicerentur, ingentem stuporem afferebant Atheniensibus, qui triremibus *ad eos* advecti fuerant. Quare Athenas reversi divulgarant, se magnam pecuniæ vim conspexisse. Atque illi quidem, qui cum ipsi decepti fuerant, tum etiam aliis tunc *hoc* persuaserant, postquam hic rumor dimanavit, pecunias illas Egestæ non esse, graviter a militibus accusabantur. Duces autem pro præsenti rerum statu consultare cœperunt.

47. Et Niciæ quidem sententia *hæc* erat, ut cum omnibus copiis adversus Selinuntem navigaretur, cujus rei causa potissimum missi fuissent. Et, si quidem Egestæi pecunias universo exercitui suppeditarent, pro pecuniæ summa consilium caperetur; sin minus, ab ipsis postularetur, ut sexaginta navibus, quas *ipsi* petiissent, cibaria suppeditarent;

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

Σελινουντίους, ἢ βίᾳ, ἢ [y] ξυμβάσει, [z] διαλλάξαι [a] αὐτοῖς, καὶ οὕτω παραπλεύσαντας τὰς ἄλλας πόλεις, καὶ ἐπιδείξαντας μὲν τὴν δύναμιν [b] τῆς Ἀθηναίων πόλεως, δηλώσαντας δὲ τὴν ἐς τοὺς φίλους καὶ ξυμμάχους προθυμίαν, ἀποπλεῖν οἴκαδε, ἢν μή τι [c] δι' ὀλίγου καὶ ἀπὸ τοῦ ἀδοκήτου ἢ Λεοντίνους οἷοί τε ὦσιν ὠφελῆσαι, ἢ τῶν ἄλλων τινὰ πόλεων προσαγαγέσθαι, καὶ τῇ πόλει δαπανῶντας τὰ οἰκεῖα μὴ κινδυνεύειν.

μη'. Ἀλκιβιάδης δὲ, οὐκ, ἔφη, χρῆναι, τοσαύτῃ δυνάμει ἐκπλεύσαντας, αἰσχρῶς καὶ ἀπράκτως ἀπελθεῖν, [d] ἀλλ' ἔς τε τὰς πόλεις ἐπικηρυκεύεσθαι, πλὴν Σελινοῦντος καὶ Συρακουσῶν, τὰς ἄλλας, καὶ πειρᾶσθαι καὶ τοὺς Σικελοὺς, τοὺς μὲν ἀφιστάναι ἀπὸ τῶν Συρακουσίων, τοὺς δὲ, φίλους ποιεῖσθαι, ἵνα σῖτον καὶ στρατιὰν ἔχωσι· πρῶτον δὲ πείθειν [e] Μεσσηνίους (ἐν πόρῳ γὰρ μάλιστα καὶ προσβολῇ εἶναι αὐτοὺς τῆς Σικελίας,) καὶ λιμένα καὶ [f] ἐφόρμησιν τῇ στρατιᾷ ἱκανωτάτην ἔσεσθαι· [g] προσαγαγομένους δὲ τὰς πόλεις, [h] εἰδότας, μεθ' ὧν τὶς πολεμήσει, οὕτως ἤδη Συρακούσαις καὶ Σελινοῦντι ἐπιχειρεῖν· ἢν μὴ [i] οἱ μὲν

[y] Ξυμβιβάσει *Ar.* [z] Διαλέξαι *Dan.* [a] Αὐτοὺς *Reg.* Aug. [b] Τῶν *Ar. C.* [c] Διολίγου Aug. [d] Ἀλλὰ ἐς *Gr.* [e] Μεσηνίους *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Gr.* [f] Ἐφόρμισιν *Reg.* [g] Προσαγομένους *Cl. Reg. Dan.* [h] Ἰδόντας μεθ' ὧν τὶς τολμήσει *Ar. C.* Τολμήσει etiam *Dan.* Mosqu. [i] Οἱ μὲν, οἱ Σελινούντιοι· οἱ δὲ, οἱ Συρακούσιοι. *Æ. Port.*

atque *sic Athenienses ibi* permanerent, donec Selinuntios ipsis *Egestæis* vel vi vel pactione reconciliassent; et ita cæteras civitates obirent, et ubi Atheniensis reipublicæ potentiam *ipsis* ostendissent, et *suum* in amicos sociosque studium demonstrassent, domum redirent, (nisi forte brevi *temporis spatio*, et ex inopinato aliqua facultas offerretur, qua oblata, vel Leontinos juvare, vel aliquam aliarum civitatum *sibi* adjungere possent,) neque suas quique facultates reipublicæ causa consumentes, *rempublicam* in periculum adducerent.

48. Alcibiades vero dicebat, non oportere *se* cum tantis copiis *Athenis* emissos, turpiter, ac infecto negotio abire: sed ad omnes civitates, præter Selinuntem et Syracusas, legatos mittere, et operam dare, ut et Siculos, partim quidem ad defectionem a Syracusanis faciendam solicitarent, partim vero amicos *sibi* facerent, ut et commeatum et copias haberent. Ac primum quidem Messanenses adducendos *censebat*, (ipsos enim potissimum in trajectu, et opportuno loco, quo ad Siciliam appelli posset, sitos esse *dicebat*,) et portum atque stationem, quæ copias, *classemque* commodissime caperet, *illic* fore *demonstrabat*. Civitatibus autem in amicitiam adductis, ubi nossent, quos belli socios essent habituri, ita demum Syracusas et Selinuntem aggrediendas *censebat*: nisi hi quidem,

Ἐγεσταίοις ξυμβαίνωσιν, οἱ δὲ Λεοντίνους [k] ἐῶσι κατοικίζειν.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

μθʹ. Λάμαχος δὲ, ἄντικρυς, [l] ἔφη, χρῆναι πλεῖν ἐπὶ [m] Συρακούσας, καὶ πρὸς τῇ πόλει ὡς τάχιστα τὴν μάχην ποιεῖσθαι, ἕως ἔτι ἀπαράσκευοί τε εἰσὶ, [n] καὶ μάλιστα ἐκπεπληγμένοι. τὸ γὰρ πρῶτον πᾶν στράτευμα δεινότατον εἶναι· ἢν δὲ [o] χρονίσῃ, πρὶν ἐς ὄψιν ἐλθεῖν, τῇ γνώμῃ ἀναθαρσοῦντας ἀνθρώπους, καὶ τῇ ὄψει καταφρονεῖν μᾶλλον. [p] αἰφνίδιοι δὲ ἢν προσπέσωσιν, ἕως ἔτι περιδεεῖς προσδέχονται, μάλιστ᾽ ἂν σφᾶς περιγενέσθαι, καὶ [q] κατὰ πάντα ἂν αὐτοὺς ἐκφοβῆσαι, [r] τῇ τε ὄψει (πλεῖστοι γὰρ ἂν [s] νῦν φανῆναι,) καὶ τῇ προσδοκίᾳ, ὧν πείσονται, μάλιστα δ᾽ ἂν τῷ αὐτίκα κινδύνῳ τῆς μάχης. εἰκὸς δ᾽ εἶναι, καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς πολλοὺς [t] ἀποληφθῆναι ἔξω, διὰ τὸ ἀπιστεῖν, σφᾶς μὴ ἥξειν· καὶ ἐσκομιζομένων αὐτῶν, τὴν στρατιὰν [u] οὐκ ἀπορήσειν χρημάτων, ἢν πρὸς τῇ πόλει κρατοῦσα καθέζηται. τούς τε ἄλλους Σικελιώτας οὕτως ἤδη μᾶλλον καὶ ἐκείνοις οὐ ξυμμαχήσειν, καὶ σφίσι προσιέναι, καὶ οὐ [v] διαμελλήσειν περισκοποῦντας, ὁπότεροι κρατή-

[k] Ἐῶσιν *Gr.* [l] Ἔφη omittunt *Ar. C. Dan.* Ἔφη ἄντικρυς *Reg.* [m] Συρακούσαις *Reg. Dan.* [n] Καὶ abest Mosqu. [o] Χρονίσει *Gr.* [p] Αἰφνίδιον *Ar. C. Cl. Gr.* Aug. *Reg. Dan.* et ab emendatione *Cass.* [q] Καταπάντα *Ar.* [r] Τῇ δὲ ὄψει *Ar. C. Dan.* [s] Νῦν deest *Dan.* [t] Ἀπολειφθῆναι *Dan.* ἐν ante τ. ἀγρ. om. Mosqu. [u] Μὴ *Marg.* τῇ στρατιᾷ ἀπ. Mosqu. [v] Διαμελλήσειν *Reg. Gr.* Mosqu.

compositionem cum Egestæis facerent, illi vero, Leontinos in suas pristinas sedes redire sinerent.

49. Lamachus vero palam dicebat, adversus Syracusas navigandum esse, et primo quoque tempore prœlium ad urbem committendum, dum adhuc imparati essent, et maxime perterriti. Omnem enim exercitum principio maximum terrorem afferre: sed si moram interponat, antequam in *ipsorum* conspectum veniat, homines ex pavore se colligentes, et *ipsum* cernentes, magis contemnere. Sed si repente *Syracusanos* invaserint, dum adhuc metu perculsi *hostem* exspectarent, *affirmabat*, se superiores *illis* facillime futuros, omnibusque rebus terrorem *illis* incussuros, tum adspectu (plurimos enim tunc visum iri) tum exspectatione cladium, quas essent accepturi, præcipue vero subito prœlii *committendi* periculo. Verisimile autem esse, in agris etiam multos extra *urbem* intercipi posse, quod minime crederent se venturos. * Quod si isti *ex agris in urbem* se reciperent, exercitum, si victor urbem obsideret, satis pecuniarum habiturum. Præterea reliquos Sicilienses sic jam et illorum societatem facilius deserturos, et ad se transituros, minimeque cunctaturos, circumspicientes, utri victores

* Quibus in urbem ex agris res suas comportantibus, non defuturas exercitui pecunias, si urbem obsidens, superior esset. *Steph.* Huds.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

σουσι. ναύσταθμον δὲ, ἐπαναχωρήσαντας, καὶ ἐφορμηθέντας, Μέγαρα, ἔφη, χρῆναι ποιεῖσθαι, ἃ ἦν ἔρημα, ἀπέχοντα Συρακουσῶν οὔτε πλοῦν πολὺν, οὔτε ὁδόν.

ν'. [x] Λάμαχος μὲν, ταῦτα εἰπὼν, ὅμως προσέθετο [y] καὶ αὐτὸς τῇ Ἀλκιβιάδου γνώμῃ. μετὰ δὲ [z] τοῦτο Ἀλκιβιάδης, τῇ [a] αὐτοῦ νηῒ διαπλεύσας ἐς [b] Μεσήνην, καὶ λόγους ποιησάμενος περὶ ξυμμαχίας πρὸς αὐτοὺς, ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἀλλ' ἀπεκρίναντο, πόλει μὲν ἂν οὐ [c] δέξεσθαι, ἀγορὰν [d] δ' ἔξω παρέξειν, ἀπέπλει ἐς τὸ Ῥήγιον. καὶ εὐθὺς ξυμπληρώσαντες ἑξήκοντα ναῦς ἐκ πασῶν οἱ στρατηγοὶ, καὶ τὰ ἐπιτήδεια λαβόντες, παρέπλεον ἐς Νάξον, τὴν ἄλλην στρατιὰν ἐν Ῥηγίῳ καταλιπόντες καὶ ἕνα σφῶν αὐτῶν. Ναξίων δὲ δεξαμένων τῇ πόλει, παρέπλεον ἐς Κατάνην. καὶ ὡς αὐτοὺς οἱ Καταναῖοι οὐκ ἐδέχοντο, (ἐνῆσαν γὰρ αὐτόθι ἄνδρες τὰ Συρακουσίων βουλόμενοι) ἐκομίσθησαν ἐπὶ τὸν Τηρίαν ποταμὸν, καὶ αὐλισάμενοι, τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ Συρακούσας ἔπλεον, [e] ἐπὶ κέρως ἔχοντες τὰς ἄλλας ναῦς.

[x] *Λάμαχος δὲ μὲν ταῦτα Gr.* *Λάμαχος μὲν τοσαῦτα Cl.* Scriba *Cod. Gr.* δὲ punctis subscriptis deleri voluerat. [y] Καὶ omittunt *Ar. C. Cl. Gr.* Aug. *Reg. Cass. Dan.* [z] Ταῦτα *Ar. C.* Mosqu. Μετὰ δὲ τοῦ Ἀλκ. *Reg.* Μετὰ δὲ ταῦτα οὕτω Ἀλκ. *Dan.* [a] Αὑτοῦ *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Cass.* Aug. [b] Μεσσήνην *Reg. Cass.* Aug. εἰς M. Mosqu. Δέξασθαι *Reg. Cass. Gr.* Aug. [d] Δὲ ἔξω *Gr.* [e] Ἐπικαίρως Aug. Bas. Ἐπὶ κέρως *Marg. Ar. C. Cl.* Vide ad 6, 32. extr. *Huds. Dan.*

essent futuri. Sibi autem *ab urbis obsidione* reversis, et ad portum appulsis, navium stationes obtinendas dicebat ad Megara, quæ deserta essent, et a Syracusis mari terraque parum distarent.

50. Lamachus autem, quamvis hæc dixisset, tamen et ipse in Alcibiadis sententiam ivit. Postea vero Alcibiades, cum sua navi Messanam trajecisset, et de societate *secum ineunda* apud Messanenses verba fecisset, neque *rem ipsis* persuadere potuisset, sed *illi* respondissent, in urbem quidem se nequaquam recepturos, forum tamen rerum venalium *ipsis* præbituros, ad Rhegium rediit. Duces autem, cum ex omni *navium* numero sexaginta naves confestim implevissent, et necessarias res assumsissent, reliquo exercitu cum uno de suis *collegis* ad Rhegium relicto, classe prætervecti ad Naxum iverunt. Cum autem Naxii *eos* in urbem recepissent, *illinc* oram legentes ad Catanam navigarunt. Sed cum Catanæi ipsos *in urbem* non recepissent, (illic enim aderant quidam, qui Syracusanorum partibus favebant) in flumen Teriam delati sunt. Cum autem *illic* pernoctassent, postero die Syracusas versus navigarunt, * agmine longo cæteris navibus instructis. Decem vero na-

* Classe opportune digesta etc. *Valla.* Cum opportune cæteræ quoque naves venissent etc. *Acacius.* Huds.

δέκα δὲ τῶν νεῶν προὔπεμψαν ἐς τὸν μέγαν λιμένα, πλεῦσαί τε, καὶ κατασκέψασθαι, εἴ τι ναυτικόν ἐστι [f] καθειλκυσμένον, καὶ κηρύξαι ἀπὸ τῶν νεῶν, προσπλεύσαντας, ὅτι [g] οἱ Ἀθηναῖοι ἥκουσι, Λεοντίνους ἐς τὴν ἑαυτῶν [h] κατοικιοῦντες, κατὰ ξυμμαχίαν καὶ [i] ξυγγένειαν· τοὺς οὖν ὄντας ἐν Συρακούσαις Λεοντίνων, ὡς παρὰ φίλους καὶ εὐεργέτας [k] Ἀθηναίων ἀδεῶς ἀπιέναι. ἐπεὶ [l] δ' ἐκηρύχθη, καὶ κατεσκέψαντο τήν τε πόλιν καὶ τοὺς λιμένας καὶ τὰ περὶ τὴν [m] χώραν, [n] ἐξ ἧς αὐτοῖς [o] ὁρμωμένοις πολεμητέα ἦν, ἀπέπλευσαν πάλιν ἐς Κατάνην. Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

να΄. Καὶ ἐκκλησίας γενομένης, τὴν μὲν στρατιὰν οὐκ ἐδέχοντο οἱ Καταναῖοι, τοὺς δὲ στρατηγοὺς, [p] ἐσελθόντας, ἐκέλευον, [q] ὅ, τι βούλονται, εἰπεῖν. καὶ, λέγοντος τοῦ Ἀλκιβιάδου, καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τετραμμένων, [r] οἱ στρατιῶται πυλίδα τινὰ [s] ἐνῳκοδομημένην κακῶς ἔλαθον διελόντες· καὶ ἐσελθόντες, ἠγόραζον ἐς τὴν πόλιν. τῶν δὲ Καταναίων, οἱ μὲν [t] τὰ τῶν Συρακουσίων φρονοῦντες, ὡς εἶδον τὸ στράτευμα ἔνδον, εὐθὺς περιδεεῖς γενόμενοι, ὑπεξῆλθον, οὐ

[f] Καθειλκυσμένων *Gr.* mox κυρίξαι Mosqu. [g] Οἱ omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Reg.* Aug. Mosqu. *Cass. Dan.* [h] Κατοικοῦντες *C. Gr. Reg.* καταξυμμ. (uno voc.) Mosqu. [i] Leontini a Theocle Atheniensi conditi. Vide ad 6, 3. et *Cluverii* Sicil. l. 1. c. 2, 10. *Huds.* [k] Ἀθηναίους *Dan.* [l] Δὲ ἐκηρύχθη *Gr.* [m] Πόλιν *C.* [n] Ἑξῆς *Reg. Gr.* [o] Ὁρμημένοις *Reg.* [p] Ἐξελθόντες *Gr. Huds.* Habet ἐξελθόντας. *Duk.* [q] Εἶτι *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [r] Καὶ οἱ στρατ. *Cass.* [s] Ἐνοικοδομημένων Aug. [t] Τὸ *Gr.*

ves præmiserunt in magnum *Syracusarum* portum, ut et *illuc* navigarent, et explorarent, si quid navium *a Syracusanis* deductum esset; utque *ad urbem* accedentes ex navibus per præconis vocem *ipsis* significarent, Athenienses venire, ut Leontinos in suas pristinas sedes restituerent, propter societatis atque cognationis jus. Leontinis igitur, quotquot Syracusis essent, *dicerent*, ut intrepide transirent ad Athenienses, ut ad amicos, et *de ipsis* bene meritos. Postquam autem per præconis vocem *hoc ipsis* denuntiatum est, postquam etiam urbis portuumque situm, omnemque circumcirca regionem, unde ipsis ad bellum *hostibus* faciendum prodeundum esset, contemplati sunt, rursus Catanam redierunt.

51. Catanæi vero, convocata concione, copias quidem *in urbem* non receperunt; sed duces ingressos dicere jusserunt, si quid vellent. Cum autem Alcibiades *apud ipsos* orationem haberet, et oppidani in illam concionem essent conversi, milites *Athenienses* quandam portulam male obstructam *nacti*, clam diruta ædificii materia aperuerunt: et in urbem ingressi, mercabantur. Catanæi vero, qui cum Syracusanis sentiebant, cum exercitum in urbe animadvertissent, confestim terrore perculsi,

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

πολλοί τινές· [t] οἱ δὲ ἄλλοι ἐψηφίσαντό τε ξυμμαχίαν τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα [u] ἐκέλευον ἐκ Ῥηγίου κομίζειν. μετὰ δὲ τοῦτο πλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸ Ῥήγιον, πάσῃ ἤδη τῇ στρατιᾷ ἄραντες ἐς τὴν Κατάνην, ἐπειδὴ ἀφίκοντο, κατεσκευάζοντο τὸ στρατόπεδον.

νβʹ. Ἐσηγγέλλετο δὲ αὐτοῖς ἔκ τε Καμαρίνης, ὡς, εἰ ἔλθοιεν, προσχωροῖεν ἄν, καὶ ὅτι Συρακούσιοι πληροῦσι ναυτικόν. ἁπάσῃ οὖν τῇ στρατιᾷ παρέπλευσαν, πρῶτον μὲν ἐπὶ Συρακούσας· [v] καὶ, ὡς οὐδὲν εὗρον ναυτικὸν πληρούμενον, [w] παρεκομίζοντο αὖθις ἐπὶ Καμαρίνης, καὶ σχόντες ἐς τὸν αἰγιαλὸν, ἐπεκηρυκεύοντο. οἱ δ᾽ οὐκ ἐδέχοντο, λέγοντες, [x] σφίσι τὰ ὅρκια εἶναι, μιᾷ νηῒ καταπλεόντων Ἀθηναίων δέχεσθαι, ἢν μὴ αὐτοὶ πλείους μεταπέμπωσιν. ἄπρακτοι δὲ γενόμενοι, ἀπέπλεον· καὶ ἀποβάντες [y] κατά τι τῆς Συρακουσίας, καὶ ἁρπαγὴν ποιησάμενοι, καὶ τῶν Συρακοσίων ἱππέων βοηθησάντων, καὶ τῶν ψιλῶν τινὰς ἐσκεδασμένους διαφθειράντων, ἀπεκομίσθησαν ἐς Κατάνην.

νγʹ. Καὶ καταλαμβάνουσι τὴν Σαλαμινίαν [z] ναῦν,

[t] Οἱ δ᾽ ἄλλοι *Ar. C.* [u] Ἐκ Ῥηγ. ἐκέλ. Mosqu. et mox, πάσῃ ἤδη στρ. om. τῇ, ut mox, 52. init. ἁπ. οὖν στρ. [v] Καὶ deest *Reg.* [w] Παρεσκευάζ. Mosqu. [x] Σφίσι καὶ τὰ ὅρκια εἶναι *C.* Σφίσι κατὰ τὰ ὅρκια εἶναι *Ar.* Σφίσι καὶ τὰ ὅ. ἠ. *Dan.* [y] Κατά τι *Ar. C.* Κατὰ τῆς Συρ. *Dan.* [z] Ναῦν non agnoscit *C.* De navi Salaminia vide *Annott.* ad 3, 33. init. *Huds.*

quorum numerus non magnus erat, clam profugerunt. Cæteri vero decreverunt societatem cum Atheniensibus faciendam, et reliquum exercitum a Rhegio acciri jusserunt. Postea vero Athenienses ad Rhegium reversi, jam cum omnibus copiis *inde* solventes Catanam *appulerunt, et* postquam *eo* pervenerunt, *ibi* castra fecerunt.

52. Ad ipsos autem nuntii Camarina afferebantur, si *illuc* proficiscerentur, *Camarinæos* deditionem facturos, et Syracusanos classem instruere. Primum igitur cum omnibus copiis adversus Syracusas profecti sunt. Et cum nullam classem *ab illis* instrui comperissent, rursus Camarinam versus, oram legentes, se receperunt, et ad littus appulsi, caduceatorem miserunt. Illi vero eos non receperunt, dicentes, se jurisjurandi religione obstrictos esse, ut Athenienses cum una *tantum* navi appellentes reciperent, nisi ipsi plures *ab illis* accersissent. Quamobrem *Athenienses* re infecta discesserunt. Cum autem exscensum e navibus in quandam *agri* Syracusani partem fecissent, et prædas egissent, et Syracusanorum equites accurrissent, et nonnullos levis armaturæ milites *Athenienses* palatos interfecissent, Catanam se receperunt.

53. Illic autem offendunt Salaminiam navem Athenis missam, tum

ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἧκουσαν ἐπί τε Ἀλκιβιάδην, ὡς [z] κε- Bell.
λεύσοντας ἀποπλεῖν ἐς ἀπολογίαν, ὧν ἡ πόλις [a] ἐνεκά- Pelop. an. 17.
λει, καὶ ἐπ' ἄλλους τινὰς τῶν στρατιωτῶν τῶν μετ' Olymp. 91. 1.
αὐτοῦ, μεμηνυμένων περὶ τῶν μυστηρίων ὡς ἀσεβούν- U. C.
των, τῶν δὲ, καὶ περὶ τῶν Ἑρμῶν. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι, Varr. 339.
ἐπειδὴ ἡ στρατιὰ ἀπέπλευσεν, οὐδὲν ἧσσον ζήτησιν ἐποιοῦντο [b] τῶν περὶ τὰ μυστήρια καὶ τῶν [c] περὶ τοὺς Ἑρμᾶς δρασθέντων· καὶ οὐ δοκιμάζοντες τοὺς μηνυτὰς, ἀλλὰ [d] πάντας ὑπόπτως [e] ἀποδεχόμενοι, διὰ πονηρῶν ἀνθρώπων πίστιν, πάνυ χρηστοὺς τῶν πολιτῶν ξυλλαμβάνοντες κατέδουν· χρησιμώτερον, ἡγούμενοι, εἶναι, βασανίσαι τὸ πρᾶγμα καὶ εὑρεῖν, ἢ διὰ μηνυτοῦ πονηρίαν, τινὰ, καὶ χρηστὸν δοκοῦντα εἶναι, αἰτιαθέντα, [f] ἀνέλεγκτον διαφυγεῖν. ἐπιστάμενος γὰρ ὁ δῆμος ἀκοῇ, τὴν Πεισιστράτου καὶ τῶν παίδων τυραννίδα χαλεπὴν τελευτῶσαν γενομένην, καὶ προσέτι οὐδ' ὑφ' ἑαυτῶν καὶ Ἁρμοδίου [g] καταλυθεῖσαν, ἀλλ' [h] ὑπὸ [i] τῶν Λακεδαιμονίων, ἐφοβεῖτο ἀεὶ, καὶ πάντα ὑπόπτως ἐλάμβανε.

νδ'. Τὸ γὰρ Ἀριστογείτονος καὶ Ἁρμοδίου τόλμη-

[z] Figura mutata est, aliter κελεύσουσαν dicendum esset. Jam illud κελεύσοντας referri debet ad ἄνδρας τοὺς ἐν τῇ Σαλαμινίᾳ πλέοντας. *Æ. Port. Idem.* Κελεύσαντας *Cass. Reg.* Aug. [a] Ἐπεκάλει *Gr.* non ἐνεκάλει, ut in Appendice *Huds.* vitio operarum editum est. [b] Τῶν περὶ τ. μυστ. καὶ des. Mosqu. [c] Περὶ τὰς Ἑρμᾶς *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* [d] Πάντα *Ar. C. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. antea μηνυτὰς Mosqu. [e] Ὑποδεχόμενοι *Reg. Dan.* [f] Ἀνέλεγκτον *Reg.* Paulo post πρὸς ἔτι Aug. [g] Καταλυθεῖσαν deest *Gr.* [h] *Scil.* Duce Cleomene Rege. Vide *Herodoti* Τερψιχόρην p. 311. *Ed. Francof. Huds.* [i] Τῶν deest *Reg. Cass. Gr.* Aug.

adversus Alcibiadem, ut, qui in ea vehebantur, juberent redire ad respondendum criminibus, quorum publice insimulabatur, tum adversus quosdam alios milites, qui cum eo erant: de quibus indicium delatum fuerat, quod impie mysteria polluissent, partim vero, quod Mercurii simulacra violassent. Athenienses enim post classis discessum, nihilo minus quæstionem habebant de mysteriis pollutis, et de violatis Mercurii simulacris. Quoniam autem non explorabant indices, sed omnes suspiciose admittebant, ob fidem improbis hominibus habitam, ex civibus optimos comprehenderunt, et in vincula conjecerunt: satius esse judicantes, hac de re quæstionem habere, et reperire, quam propter indicis improbitatem, aliquem, licet vir probus esse videretur, accusatum, nulla quæstione habita, evadere. Populus enim, qui fama acceperat, Pisistrati ac filiorum tyrannidem extremis ejus temporibus gravem fuisse, præterea neque a se, neque ab Harmodio, sed a Lacedæmoniis eversam, semper metuebat, et omnia suspiciose accipiebat.

54. Nam audax illud Aristogitonis et Harmodii facinus, propter rei cu-

Bell. μα δι' ἐρωτικὴν ξυντυχίαν ἐπεχειρήθη· ἣν ἐγὼ [k] ἐπιπλέον
Pelop. διηγησάμενος, ἀποφανῶ, οὔτε τοὺς ἄλλους, [l] οὔτε αὐ-
an. 17. τοὺς Ἀθηναίους, περὶ τῶν σφετέρων τυράννων, οὐδὲ περὶ
Olymp. 91. 1. τοῦ γενομένου, ἀκριβὲς οὐδὲν λέγοντας. Πεισιστράτου
U. C. Varr. 339. γὰρ γηραιοῦ τελευτήσαντος ἐν τῇ τυραννίδι, οὐχ Ἵππαρχος, ὥσπερ οἱ πολλοὶ οἴονται, [m] ἀλλ' Ἱππίας, πρεσβύτατος ὢν, ἔσχε τὴν ἀρχήν. γενομένου δὲ Ἁρμοδίου ὥρᾳ ἡλικίας λαμπροῦ, Ἀριστογείτων, ἀνὴρ τῶν ἀστῶν, [n] μέσος πολίτης, ἐραστὴς ὢν, εἶχεν αὐτόν. [o] πειραθεὶς δὲ ὁ Ἁρμόδιος ὑπὸ Ἱππάρχου τοῦ Πεισιστράτου, καὶ οὐ πεισθεὶς, καταγορεύει τῷ Ἀριστογείτονι. ὁ δὲ, ἐρωτικῶς περιαλγήσας, καὶ φοβηθεὶς τὴν Ἱππάρχου δύναμιν μὴ βίᾳ [p] προσαγάγηται αὐτὸν, ἐπιβουλεύει εὐθὺς, ὡς ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ἀξιώσεως, κατάλυσιν τῇ τυραννίδι. καὶ ἐν τούτῳ ὁ Ἵππαρχος, ὡς, αὖθις πειράσας, οὐδὲν μᾶλλον ἔπειθε τὸν Ἁρμόδιον, βίαιον μὲν οὐδὲν ἐβούλετο δρᾶν, ἐν τόπῳ δέ τινι ἀφανεῖ, ὡς οὐ διὰ τοῦτο δὴ, παρεσκευάζετο προπηλακιῶν αὐτόν. οὐδὲ γὰρ

[k] Ἐπὶ πλέον *C.* et mox ἐπὶ πλεῖστον *Gr.* utroque loco. [l] Οὔτε τοὺς Ἀθηναίους *Ar. C. Dan.* [m] Ἀλλὰ Ἱππίας etc. *Ar. C.* Aug. De Hippia et Hipparcho, uter horum natu major, magnum inter maximos auctores est dissidium. Vide *Annott. Huds.* Ἀλλὰ Ἱππίας *Reg. Cass.* [n] Τοὺς μέσους πολίτας optimos esse, censet *Aristoteles* Polit. l. 4. c. 11. Et *Phocylides*: Πολλὰ μέσοισιν ἄριστα· μέσος θέλω ἐν πόλει εἶναι. *Acacius. Huds.* [o] Πειρασθεὶς *Reg.* [p] Προσάγηται Mosqu. Id. mox τῆς τυραννίδος, p. τῇ τυραννίδι, et ἐπιφθόνως pro ἀνεπιφθ.

jusdam ad amores pertinentis casum, *ab illis* susceptum fuit. Quam *rem* ego fusius narrans demonstrabo, neque alios, neque ipsos Athenienses, de suis tyrannis, aut de re gesta, quicquam certi dicere. Cum enim Pisistratus *jam* senex in tyrannide decessisset, non Hipparchus (ut vulgus arbitratur), sed Hippias, quod esset natu maximus, obtinuit principatum. Cum autem Harmodius ætatis flore insignis esset, Aristogiton, quidam e civibus, mediæ conditionis vir, eum adamabat, atque habebat. Hic autem Harmodius ab Hipparcho, Pisistrati *filio*, * tentatus, neque *ei* morem gerens, *rem* ad Aristogitonem detulit. Hic vero more amatorum ingenti dolore concepto, et Hipparchi potentiam extimescens, ne per vim ipsum *Harmodium* ad se pertraheret, protinus pro sua auctoritate, tyrannidem per insidias evertere conatur. Interea vero Hipparchus, cum Harmodium rursus solicitasset, et nihilo magis inducere potuisset, nihil quidem violenti intentare destinabat, sed in loco quodam obscuro, veluti non hac de causa *hoc faceret*, ad eum contumelia afficiendum se parabat. † Quippe neque cætero ejus principatu multitudini

* Appellatus de stupro etc. *Valla.* Compellatus vero de stupro etc. *Meursius.* Πειρᾶν, λόγους περὶ συνουσίας προσφέρειν. καὶ πειραθῆναι, ἀκοῦσαι λόγους τοιούτους. *Suidas.* Huds.

† Neque enim invisus populo erat circa cætera ejus dominatus, sed etc. *Steph.* Nec in aliis rebus multitudini gravis etc. *Acacius.* Idem.

τὴν ἄλλην ἀρχὴν ἐπαχθὴς ἦν ἐς τοὺς πολλοὺς, ἀλλ' ἀνεπιφθόνως κατεστήσατο· καὶ ἐπετήδευσαν ἐπιπλεῖστον δὴ τύραννοι οὗτοι ἀρετὴν καὶ ξύνεσιν, καὶ Ἀθηναίους εἰκοστὴν μόνον πρασσόμενοι τῶν γιγνομένων, [p] τήν τε πόλιν αὐτῶν καλῶς διεκόσμησαν, καὶ τοὺς πολέμους διέφερον, καὶ ἐς τὰ ἱερὰ ἔθυον. τὰ δὲ ἄλλα [q] αὐτὴ ἡ πόλις τοῖς πρὶν κειμένοις νόμοις ἐχρῆτο, πλὴν, [r] καθόσον, ἀεὶ τινὰ, ἐπεμέλοντο, σφῶν αὐτῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἶναι. καὶ ἄλλοι τε αὐτῶν ἦρξαν τὴν [s] ἐνιαύσιον Ἀθηναίοις ἀρχὴν, καὶ Πεισίστρατος, ὁ Ἱππίου τοῦ τυραννεύσαντος υἱὸς, τοῦ πάππου ἔχων τοὔνομα, ὃς [t] τῶν δώδεκα θεῶν βωμὸν [u] τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ [v] Ἄρχων ἀνέθηκε, καὶ τὸν τοῦ [x] Ἀπόλλωνος ἐν Πυθίου. καὶ [y] τῷ μὲν [z] ἐν τῇ ἀγορᾷ προσοικοδομήσας ὕστερον ὁ δῆμος Ἀθηναίων μεῖζον μῆκος τοῦ βωμοῦ, ἠφάνισε τοὐπίγραμμα· [a] τῷ δ' ἐν Πυθίου, ἔτι καὶ νῦν δῆλόν ἐστιν, ἀμυδροῖς γράμμασι, λέγον τάδε·

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

Μνῆμα τόδ' ἧς ἀρχῆς Πεισίστρατος Ἱππίȣ υἱὸς
Θῆκεν Ἀπόλλωνος Πυθίου ἐν τεμένει.

νέ. [b] Ὅτι δὲ πρεσβύτατος ὢν Ἱππίας ἦρξεν, εἰδὼς

[p] Τὴν δὲ πόλιν *Ar.* [q] Αὕτη *Reg. Cass.* Aug. Paullo ante Mosqu. διακόσμησαν. [r] Καθ' ὅσον *C. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [s] Ἐνιαυσίαν *Reg. Cass.* Aug. [t] Hujus aræ meminit *Plutarchus* in Demosthene: item in Nicia. *Herodotus* lib. 6. *Lycurgus* in Oratione adversus Lesbonact. Vide *Meursii* Ceramicum Cap. XVI. *Huds.* [u] Τῶν *Ar.* [v] Ἄρχων deest *Gr.* [x] Ἀπόλλωνος Πυθίου legisse videtur *Valla.* Ἀπόλλωνος ἐν Πυθίῳ malit *F. Port. Huds.* Ἀπόλ. ἐκ Πυθίου *Gr.* et mox τοῦ δ' ἐκ Πυθίου. [y] Τὸν *Dan.* [z] Ἐν deest *Reg.* [a] Τοῦ δὲ ἐν *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [b] Ἔτι Mosqu.

gravis erat: sed citra invidiam se gesserat. Ac profecto hi tyranni virtutem et prudentiam diutissime coluerunt, et proventuum vicesimam tantum ab Atheniensibus exigentes, et ipsorum urbem egregie exornarunt, et bella administrarunt, et in templis sacrificia fecerunt. In cæteris vero civitas legibus ante latis utebatur, præterquam quod operam provide dabant, ut semper aliquis de suo ipsorum numero magistratum gereret. Et cum alii ex ipsis annuum imperium apud Athenienses obtinuerunt, tum Pisistratus, Hippiæ ejus, qui tyrannus fuerat, filius, avi nomen ferens: qui cum esset Archon, aram duodecim deorum in foro dedicavit, et illam, quæ est Apollinis in Pythii *templo.* Postea vero populus Atheniensis, cum amplificasset aram, quæ erat in foro, inscriptionem abolevit. At illius, quæ in *Apollinis* Pythii *templo* erat, etiamnum tota exstat, literis evanidis pæne, in hæc verba:

In Pythii Phœbi Pisistratus æde locavit
Imperii Hippiades hæc monumenta sui.

55. Hippiam igitur imperasse, quod *inter fratres* natu maximus es-

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

μὲν καὶ ἀκοῇ ἀκριβέστερον ἄλλων, ἰσχυρίζομαι, γνοίη δ' ἄν τις καὶ αὐτῷ τούτῳ· παῖδες γὰρ αὐτῷ [b]μόνῳ φαίνονται τῶν γνησίων ἀδελφῶν [c]γενόμενοι· ὥς ὅ, τε βωμὸς σημαίνει, καὶ ἡ στήλη περὶ [d]τῆς τῶν τυράννων ἀδικίας, ἡ ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀκροπόλει σταθεῖσα· ἐν ᾗ [e]Θεσσαλοῦ μὲν [f]οὐδ' Ἱππάρχου οὐδεὶς παῖς γέγραπται, Ἱππίου δὲ πέντε, οἳ αὐτῷ ἐκ [g]Μυῤῥίνης τῆς Καλλίου τοῦ [h]Ὑπεροχίδου θυγατρὸς ἐγένοντο. εἰκὸς γὰρ ἦν, τὸν πρεσβύτατον πρῶτον γῆμαι· καὶ ἐν τῇ πρώτῃ στήλῃ πρῶτος γέγραπται μετὰ τὸν πατέρα· οὐδὲ τοῦτο ἀπεοικότως, διὰ τὸ πρεσβεύειν τε ἀπ' αὐτοῦ καὶ τυραννεῦσαι. οὐ μὴν οὐδ' ἂν κατασχεῖν μοι [i]δοκεῖ ποτε Ἱππίας [k]τοπαραχρῆμα ῥαδίως τὴν τυραννίδα, εἰ Ἵππαρχος μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ ὢν ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ αὐθήμερον καθίστατο. ἀλλὰ καὶ, διὰ τὸ πρότερον ξύνηθες, τοῖς μὲν πολίταις φοβερὸν, ἐς δὲ τοὺς ἐπικούρους ἀκριβὲς, [l]πολλῷ τῷ περιόντι τοῦ ἀσφαλοῦς [m]κατεκράτησε. καὶ οὐχ, ὡς ἀδελφὸς [n]νεώτερος ὢν, [o]ἠπόρη-

[b] Μόνον *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [c] Γένοι *Reg.* [d] Τῆς δὲ Mosqu. [e] Hujus nulla fere est apud Auctores mentio. Meminit tamen *Thucyd.* l. 1. p. 12. Vide *Meursii* Pisistratum c. 10. *Huds.* [f] Οὐδ' Ἱππάρχου καὶ οὐδεὶς *Ar. C.* [g] Μυρίνης *Reg.* [h] Ὑπερεχίδου *Reg. Cass. Dan.* Aug. Ὑπερεχίου Mosqu. [i] Δοκῇ *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [k] Τὸ παραχρῆμα *Ar. C.* Aug. οπ ita contr. Mosqu. [l] Τῷ πολλῷ *Gr.* [m] Κατεκράτησεν *Cass.* Aug. [n] Νέος, in marg. νεώτερος *Gr.* [o] Ὑπόρησεν *Cass.*

set, * asseverare possum, partim scientia, partim fama, *quod rei veritatem indagarim* accuratius, quam alii: verum et ex hoc ipso, *quod sum dicturus, ita rem habere* quivis cognoscat. Hunc enim solum inter legitimos fratres, liberos suscepisse constat: ut et ara istud indicat, et columna in Athenarum arce erecta cum inscriptione sceleris a tyrannis perpetrati. In qua nullus Thessali aut Hipparchi filius est scriptus; sed quinque Hippiæ *filii*, quos ille ex Myrrhine Calliæ Hyperochidæ filia susceperat. Nam verisimile videtur, maximum natu *inter fratres* uxorem primum duxisse. Deinde in columna prima prior ille est perscriptus, post parentem; neque etiam abs re istud: quippe quod et ab eo natu maximus esset, et tyrannidem obtinuisset. Quin nec Hippias mihi videtur ita facile e vestigio tyrannidem retenturus fuisse, si Hipparchus in imperio constitutus decessisset, † et ipse eodem die, *quo tyrannus interfectus fuisset, imperium* constituere cœpisset. Sed propter pristinum, solitumque civium metum, et diligentiam, qua in satellitum præsidio utebatur, imperium nullo prorsus cum periculo retinuit: non cunctatus,

* Partim certius aliis sciens, partim auditu, assevero. Huds.

† Et eodem ipse die principatum vindicare debuisset. Sed, cum jam timere cives consuevissent, ac satellitum certa omnino fides esset, restarentque etiam multa, quibus se tueri posset, vindicavit. *Meursius.* Idem.

σιν, ἐν ᾧ οὐ πρότερον ξυνεχῶς ὡμιλήκει τῇ ἀρχῇ. Ἱππάρχῳ δὲ ξυνέβη, τοῦ πάθους τῇ δυστυχίᾳ [p] ὀνομασθέντα, καὶ τὴν δόξαν τῆς τυραννίδος ἐς τὰ ἔπειτα προσλαβεῖν.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

νς΄. [q] Τὸν δ' οὖν Ἁρμόδιον, ἀπαρνηθέντα τὴν πείρασιν, ὥσπερ διενοεῖτο, προὐπηλάκισεν. ἀδελφὴν γὰρ αὐτοῦ, κόρην, [r] ἐπαγγείλαντες ἥκειν κανοῦν οἴσουσαν ἐν πομπῇ τινὶ, ἀπήλασαν, λέγοντες, [s] οὐδὲ ἐπαγγεῖλαι τὴν ἀρχὴν, διὰ τὸ μὴ ἀξίαν εἶναι. χαλεπῶς δὲ ἐνεγκόντος τοῦ Ἁρμοδίου, πολλῷ δὴ μᾶλλον δι' ἐκεῖνον [t] καὶ Ἀριστογείτων παρωξύνετο· καὶ αὐτοῖς τὰ μὲν ἄλλα πρὸς τοὺς ξυνεπιθησομένους [u] τῷ ἔργῳ ἐπέπρακτο, περιέμενον δὲ Παναθήναια τὰ μεγάλα, [x] ἐν ᾗ μόνον ἡμέρᾳ οὐχ ὕποπτον [y] ἐγίγνετο, [z] ἐν ὅπλοις τῶν πολιτῶν τοὺς τὴν πομπὴν [a] πέμψαντας, ἀθρόους γενέσθαι· καὶ ἔδει ἄρξαι μὲν αὐτοὺς, ξυνεπαμύνειν δὲ εὐθὺς τὰ πρὸς τοὺς δορυφόρους, ἐκείνους. [b] ἦσαν δὲ οὐ πολλοὶ οἱ ξυνομωμοκότες, ἀσφαλείας [c] οὕνεκα. ἤλπιζον γὰρ, καὶ τοὺς

[p] Ὀνομασθέντι *Dan.* Mosqu. [q] Τὸν δ' αὖ Ἁρμόδιον *Ar. C. Dan.* Mosqu. [r] Ἐπαγγείλαντος in *Cod. Ar.* ex alicujus emendatione. *Huds.* [s] Οὐδ' ἐπαγγεῖλαι *Ar. C.* [t] Καὶ ὁ Ἀριστογείτων *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. κ. ὁ. Ἀριστ. δι' ἐκ. Mosqu. [u] Τῶν ἔργων *Gr.* [x] Ex hoc loco apparet, Panathenæa initio uno tantum die celebrata fuisse. Postea enim in plures prolata erant ornatus et magnificentiæ causa. Vide *Meursii* Panathenæa c. 5. p. 6. *Huds.* [y] Ἐγίγνετο *Ar. C. Reg. Cass.* ἐγίνετο Mosqu. ἐγίνετο Bas. [z] Infra dicit, quod μετὰ ἀσπίδος καὶ δόρατος εἰώθησαν τὰς προπομπὰς ποιεῖν. Vide *Meursii* Panath. c. 21. p. 35. *Huds.* [a] Πέμψοντας *Ar. C.* Aug. Mosqu. [b] Ἦσαν δὲ πολλοὶ ξυνομωμοκότες *Ar. C. Dan.* Ξυνομομάτες *Reg.* Ξυνομωκότες *Cass.* Ξυνωμοκότες et ex emend. ξυνομομωκότες *Gr.* οἱ abest et Mosqu. et habet ξυνομωμοκότας. [c] Ἕνεκα *Gr. Cass.*

neu, quid ageret, incertus, quod, ceu frater natu minor, imperium continenter antea non administrasset. Hipparcho vero hoc evenit, uti, propter calamitatem, in quam inciderat, nobilitatus, hanc etiam tyrannidis *occupatæ* famam apud posteros sibi præterea conciliarit.

56. Hunc igitur Harmodium, quod ipsi eum solicitanti morem gerere noluisset, ut in animo habebat, contumelia affecit. Nam sororem ejus virginem, cum ad gestandum in pompa quadam canistrum venire jussissent, abegerunt; dicentes, se ne principio quidem ei denuntiasse, quod digna non esset. Cum autem Harmodius ægre ferret, propter ipsum et Aristogiton multo magis irritatus est. Quamobrem cæteras quidem res constituerunt cum iis, qui facinus simul aggressuri erant: sed exspectabant magna Panathenæa, quo tantum die extra suspicionem erat, cives eos, qui pompam prosequebantur, in armis frequentes esse. Oportebat autem ipsos quidem inceptare facinus, statim vero illos simul opem ferre adversus satellites. Erant autem non multi conjurati, ut res tutius gereretur. Sperabant enim, illos etiam, qui prius ignorabant, si

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U.C. Varr. 339.

μὴ προειδότας, εἰ καὶ [d] ὁπωστιοῦν τολμήσειαν, ἐκ τοῦ παραχρῆμα, ἔχοντάς γε ὅπλα, ἐθελήσειν σφᾶς αὐτοὺς ξυνελευθεροῦν.

νζ΄. Καὶ ὡς ἐπῆλθεν ἡ ἑορτὴ, Ἱππίας μὲν [e] ἔξω ἐν τῷ Κεραμεικῷ καλουμένῳ μετὰ τῶν δορυφόρων διεκόσμει, ὡς ἕκαστα ἐχρῆν τῆς πομπῆς προϊέναι· ὁ δὲ Ἁρμόδιος καὶ ὁ Ἀριστογείτων, ἔχοντες ἤδη τὰ ἐγχειρίδια, ἐς τὸ ἔργον προήεσαν. καὶ ὡς εἶδόν τινα τῶν ξυνωμοτῶν σφίσι διαλεγόμενον [f] οἰκείως τῷ Ἱππίᾳ, (ἦν δὲ πᾶσιν εὐπρόσοδος ὁ Ἱππίας·) ἔδεισαν, καὶ ἐνόμισαν μεμηνῦσθαι τε, καὶ [g] ὅσονοὺκ ἤδη ξυλληφθήσεσθαι. τὸν λυπήσαντα οὖν σφᾶς, καὶ [h] δι' οὗπερ πάντα ἐκινδύνευον, ἐβούλοντο πρότερον, εἰ δύναιντο, [i] προτιμωρήσασθαι· καὶ, ὥσπερ εἶχον, ὥρμησαν εἴσω τῶν πυλῶν· καὶ περιέτυχον [k] τῷ Ἱππάρχῳ παρὰ τὸ [l] Λεωκόριον [m] καλούμενον, [n] εὐθὺς ἀπερισκέπτως προσπεσόντες· [o] καὶ ὡς ἂν μάλιστα δι' ὀργῆς, ὁ μὲν ἐρωτικῆς, ὁ δὲ ὑβρισμένος,

[d] Ὁπωσιοῦν *Ald. Flor. Bas.* Ὁποσοιοῦν *C.* Ὁπόσοι ἂν *Ar.* Ὁπόσοι οὖν *Reg. Cass. Gr.* Aug. Ὁποσοῦν *Dan.* [e] Ceramici duo, quorum unus intra urbem, alter extra. Vide *Meursii* Ceramicum. *Huds.* et de Popul. Attic. in Κεραμεικός. [f] οἰκείως d. Mosqu. qui et mox, μεμην. τί. [g] Ὅσον οὐκ *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. [h] Δι' ὅνπερ *Cl. Reg. Gr.* Aug. Mosqu. et ex emendat. *Cass.* in quo fuerat διόνπερ. [i] Προτιμωρήσεσθαι *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Πρότερον τιμωρήσεσθαι *Gr. Huds.* Προτιμωρήσεσθαι *Reg. Cass.* Aug. [k] Τῶν *Gr.* Mox κατὰ τὸ λεωκ. Mosqu. [l] Vide *Schol.* et *Annott.* ad Lib. 1. p. 12. *Huds.* [m] Punctum ponendum post καλούμενον, et legendum εὐθὺς δ' ἀπερισκέπτως προσπεσόντες, καὶ ὡς etc. *F. Port. Idem.* καλούμενον· εὐθὺς Aug. et comma post προσπεσ. [n] Καὶ εὐθὺς *Reg.* [o] vv. inde a καὶ ὡς ad ὑβρισμ. abs. Mosqu.

ipsi vel quomodocunque *hoc facinus* ausi fuissent, repente, præsertim cum arma haberent, lubenter se ipsos in libertatem pariter asserturos.

57. Cum autem festum advenisset, Hippias quidem extra *urbem* in loco, qui Ceramicus vocatur, cum *suis* satellitibus res ad pompam spectantes ornabat, prout singulas procedere oportebat. Harmodius vero et Aristogiton, cum pugiones jam haberent, ad facinus *faciendum* prodierant. Et, ut quendam ex conjuratis cum Hippia familiariter colloquentem conspexere, (aditus enim ad Hippiam omnibus erat facilis) extimuerunt; et existimarunt, rem patefactam esse, * seque jamjam comprehensum iri. Quamobrem illum, a quo læsi fuerant, et cujus causa de summa rerum suarum periclitabantur, primum ulcisci volebant, si possent. Atque ut erant, impetu portas *urbis* introiverunt. Et Hipparchum nacti sunt in eo loco, qui Leocorium vocatur, protinus ex improviso irruentes: et maxima ira impulsi, hic quidem ex amore, ille vero propter

* Seque tantum non e vestigio comprehendendos etc. Huds.

ἔτυπτον, καὶ ἀποκτείνουσιν αὐτόν. καὶ ὁ μὲν τοὺς δορυφόρους [n] τοαυτίκα διαφεύγει ὁ [o] Ἀριστογείτων, ξυνδραμόντος τοῦ ὄχλου, καὶ ὕστερον ληφθεὶς, οὐ ῥᾳδίως διετέθη· Ἁρμόδιος δὲ αὐτοῦ παραχρῆμα [p] ἀπόλλυται. Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U.C. Varr. 339.

νη΄. Ἀγγελθέντος δὲ Ἱππίᾳ [q] ἐς τὸν Κεραμεικὸν, οὐκ ἐπὶ τὸ γενόμενον, [r] ἀλλ' ἐπὶ τοὺς πομπέας τοὺς ὁπλίτας, πρότερον, ἢ αἰσθέσθαι αὐτοὺς, [s] ἄπωθεν ὄντας, εὐθὺς ἐχώρησε, καὶ ἀδήλως τῇ ὄψει πλασάμενος πρὸς τὴν ξυμφορὰν, ἐκέλευσεν αὐτοὺς, δείξας τι χωρίον, ἀπελθεῖν ἐς αὐτὸ ἄνευ τῶν ὅπλων. καὶ οἱ μὲν ἀνεχώρησαν, [t] οἰόμενοί τι ἐρεῖν αὐτόν· ὁ δὲ, τοῖς ἐπικούροις φράσας τὰ ὅπλα [u] ὑπολαβεῖν, ἐξελέγετο εὐθὺς, οὓς ἐπῃτιᾶτο, καὶ εἴ τις [v] εὑρέθη ἐγχειρίδιον ἔχων. [x] μετὰ γὰρ ἀσπίδος καὶ δόρατος [y] εἰώθησαν τὰς [z] προπομπὰς ποιεῖν.

νθ΄. Τοιούτῳ μὲν τρόπῳ δι' ἐρωτικὴν λύπην ἥ τε ἀρχὴ τῆς ἐπιβουλῆς, καὶ ἡ ἀλόγιστος τόλμα ἐκ τοῦ παραχρῆμα περιδεοῦς Ἁρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι ἐγένετο. [a] τοῖς δ' Ἀθηναίοις χαλεπωτέρα μετὰ τοῦτο ἡ τυραννὶς κατέστη· καὶ ὁ Ἱππίας, διὰ φόβου [b] ἤδη

[n] Τὸ αὐτίκα *Cass.* Aug. [o] Sic legit et distinguit *F. Port.* Ἀριστογείτων. ξυνδραμόντος δὲ τοῦ ὄχλου, καὶ etc. *Huds.* [p] Ἀπόλυται Mosqu. [q] Ἐς τὸ Κεραμεικὸν *Ar. C.* [r] Ἀλλὰ ἐπὶ *Gr.* [s] Ἄποθεν *Ar. C.* Mosqu. antea αἴσθεσθαι Aug. [t] Οἰόμενοί τε *Ar.* [u] Ἀπολαβεῖν *Ar. C. Dan.* φέρειν Mosqu. et mox ἐπιτιᾶτο. [v] Εὑρεθείη *Ar.* [x] Vide ad c. 56. *Huds.* [y] Εἰώθεσαν *Reg. Cass. Gr. Bas. Steph.* 2. *Port.* Aug. [z] Τὰς πομπὰς *Cl. Reg. Cass.* Aug. [a] Τοῖς δὲ Ἀθην. *Reg.* [b] Ἤδη omittunt *Ar. C. Dan.*

contumeliam, qua fuerat affectus, ipsum feriunt, et occidunt. Et Aristogiton quidem per satellites e vestigio fuga evasit; verum, facto multitudinis concursu, et postea comprehensus, haud leniter tractatus fuit. Harmodius vero ipso in loco statim occisus est.

58. Cum autem nuntius ad Hippiam in Ceramicum allatus fuisset, non ad id, quod acciderat, sed ad pompæ ductores armatos, priusquam illi *rem* rescisceret, longiuscule absentes, confestim se convertit: vultuque ad calamitatem dissimulandam composito, locum quendam ostendit, et in illum sine armis abscedere jussit. Et illi quidem *eo* se receperunt, existimantes, illum aliquid dicturum. Ille vero satellitibus imperans, ut arma subtraherent, protinus eos delegit, quos insimulabat *criminis*, et si quis cum pugione deprehensus esset. Nam cum scuto et hasta pompas prosequi consueverant.

59. Hoc igitur modo, propter amatoriam indignationem, et conjurationis initium factum est, et audax illud facinus propter repentinum metum ab Harmodio et Aristogitone susceptum est. Postea vero tyrannis Atheniensibus asperior fuit. Et Hippias jam sibi metuens vehe-

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

μᾶλλον ὢν, τῶν τε πολιτῶν πολλοὺς ἔκτεινε, καὶ πρὸς τὰ ἔξω ἅμα διεσκοπεῖτο, εἴποθεν ἀσφάλειάν [c] τινα ὁρῴη, μεταβολῆς γενομένης, ὑπάρχουσάν οἱ. Ἱπποκλου γοῦν τοῦ Λαμψακηνοῦ τυράννου [d] Αἰαντίδῃ τῷ παιδὶ θυγατέρα ἑαυτοῦ [e] μετὰ ταῦτα Ἀρχεδίκην, Ἀθηναῖος ὢν, Λαμψακηνῷ, ἔδωκεν, [f] αἰσθανόμενος, αὐτοὺς μέγα παρὰ βασιλεῖ Δαρείῳ δύνασθαι. καὶ αὐτῆς σῆμα ἐν [g] Λαμψάκῳ [h] ἐστὶν, ἐπίγραμμα ἔχον τόδε·

[i] Ἀνδρὸς ἀριστεύσαντος ἐν Ἑλλάδι τῶν ἐφ' ἑαυτοῦ,
Ἱππίου Ἀρχεδίκην ἥδε [k] κέκευθε κόνις·
[l] Ἣ πατρός τε καὶ ἀνδρὸς, ἀδελφῶν τ' οὖσα [m] τυράννων,
Παίδων τ', οὐκ ἤρθη νοῦν ἐς ἀτασθαλίην.

Τυραννεύσας δὲ ἔτη τρία Ἱππίας ἔτι Ἀθηναίων, καὶ [n] παυσθεὶς ἐν τῷ τετάρτῳ ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Ἀλκμαιωνιδῶν τῶν φευγόντων, ἐχώρει ὑπόσπονδος ἔς τε Σίγειον, καὶ παρ' Αἰαντίδην ἐς Λάμψακον· ἐκεῖθεν δὲ, ὡς βασιλέα Δαρεῖον. ὅθεν καὶ ὁρμώμενος ἐς Μαραθῶνα ὕστερον ἔτει εἰκοστῷ, ἤδη γέρων ὢν, μετὰ [o] Μήδων ἐστράτευσεν.

[c] Τινα deest *Reg.* [d] Αἰαντίδι *Gr. Dan.* et a recenti correctore *Cass.* [e] Μεταταῦτα *Reg.* Aug. Bas. [f] Αἰσθόμενος *C. Cam.* [g] Λαμψάκῳ *Cass.* Aug. [h] Ἐστὶ *Gr.* [i] Hoc Epigramma Simonidi adscribit *Aristot.* Rhetor. l. 1. c. 9. Vide *Casauboni* Epist. ad *Rittershusium*, p. 409. *Valesii* notas ad *Harpocr.* p. 75. et *Meursii* Pisistratum, p. 129. *Huds.* [k] Κεύθει *Gr.* [l] Ἣ πατρός τ' ἀνδρός τε *Marg. Cam.* [m] Tyrannorum Sigei scilicet; non enim potiti sunt rerum Athenis Hippiæ liberi. Sed Hegesistratus, Hippiæ filius, fuit Tyrannus Sigei, ut docet *Herodotus*, lib. 5. *Palmerius* Exercitation. p. 53. *Huds.* [n] Παυθεὶς *Ar. C. Reg.* [o] Μήδοιν *Dan.*

mentius, *quam ante*, multos cives interfecit, et simul ad externa *auxilia* respicere cœpit, si quid præsidii alicunde sibi paratum cerneret, mutato rerum statu. Post hæc igitur Æantidæ, Hippocli Lampsacenorum tyranni filio, Archedicen suam filiam, Atheniensis Lampsaceno, quod ipsos apud regem Darium auctoritate multum pollere sciret, nuptum dedit. Ac ipsius monumentum Lampsaci exstat, cum inscriptione ista:

Hippiæ apud Græcos laudem virtutis adepti
Hic pulvis prolem contegit Archedicen,
Quæ reges habuit, patrem, fratresque, virumque,
Et natos, haudque est facta superba tamen.

Hippias autem, cum tres deinceps annos tyrannidem apud Athenienses obtinuisset, et quarto *anno* a Lacedæmoniis, et Alcmæonidis exsulibus imperio spoliatus fuisset, fide publica impetrata, Sigeum, et *inde* Lampsacum, ad Æantidem est profectus: illinc vero, ad regem Darium. Unde postea profectus anno vicesimo, jam senex, cum Medis ad Marathonem militavit.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U.C. Varr. 339.

ξ'. Ὧν ἐνθυμούμενος ὁ [p] δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων, καὶ μιμνησκόμενος, ὅσα ἀκοῇ περὶ [q] αὐτῶν ἠπίστατο, χαλεπὸς ἦν τότε καὶ [r] ὑπόπτης ἐς τοὺς περὶ τῶν μυστικῶν τὴν αἰτίαν λαβόντας· καὶ πάντα [s] αὐτοῖς ἐδόκει ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ὀλιγαρχικῇ [t] καὶ τυραννικῇ πεπρᾶχθαι. καὶ, ὡς αὐτῶν διὰ τὸ τοιοῦτον ὀργιζομένων, πολλοί τε καὶ ἀξιόλογοι ἄνθρωποι ἤδη ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἦσαν. καὶ οὐκ ἐν παύλῃ [u] ἐφαίνετο, ἀλλὰ [v] καθ' ἡμέραν ἐπεδίδοσαν μᾶλλον ἐς τὸ ἀγριώτερόν τε, καὶ πλείους ἔτι ξυλλαμβάνειν. ἐνταῦθα ἀναπείθεται εἷς τῶν δεδεμένων, [x] ὅσπερ ἐδόκει αἰτιώτατος εἶναι, ὑπὸ τῶν ξυνδεσμωτῶν τινὸς, [y] εἴτε ἄρα καὶ τὰ ὄντα μηνῦσαι, εἴτε [z] καὶ οὔ. ([a] ἐπ' ἀμφότερα γὰρ εἰκάζεται· τὸ δὲ σαφὲς [b] οὐδεὶς οὔτε τότε, οὔτε ὕστερον, ἔχει εἰπεῖν περὶ τῶν δρασάντων τὸ ἔργον·) λέγων δὲ ἔπεισεν αὐτὸν, ὡς χρὴ, εἰ μὴ καὶ δέδρακεν, [c] αὐτόν τε ἄδειαν ποιησάμενον σῶσαι, καὶ τὴν πόλιν τῆς παρούσης ὑποψίας παῦσαι· βεβαιοτέραν [d] γὰρ αὐτῷ σωτηρίαν εἶναι ὁμολογήσαντι, [e] μετ' ἀδείας, ἢ [f] ἀρνηθέντι [g] διὰ δίκης ἐλθεῖν.

[p] Μῆδος *Gr.* in marg. δῆμος. [q] Αὐτὸν *Reg.* [r] Ὕποπτος *Gr. Ald. Flor. Bas.* [s] Πρὸς τὸ σημαινόμενον refertur. *Æ. Port. Huds.* [t] κ. τυρ. abs. Mosqu. [u] Ὁ δῆμος scilicet: ἐπεδίδοσαν οἱ Ἀθηναῖοι. *Æ. Port. Huds.* [v] Καθημέραν a prima manu *Cass.* Aug. [x] Ὥσπερ *Ar.* mox ξυνδεσμοτ. Bas. (per ο.) [y] Scil. ἀναπείθεται μηνῦσαι τὰ πράγματα, εἴτε ἄρα οὕτως εἴη, εἴτε καὶ οὔ. *Æ. Port. Huds.* [z] Καὶ deest *Dan.* [a] Ἐπαμφότερα *Cass.* [b] Οὐδεὶς *Ar. C.* [c] Αὐτόν τι *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Cass.* Aug. [d] Γὰρ deest *C.* [e] Μετὰ ἀδείας *Ar. C.* Mosqu. [f] Ἀρθέντι *C.* [g] Μετὰ δίκης *Reg.*

60. Quæ reputans populus Atheniensis, et memoria repetens, quæcunque de illis fama acceperat, tunc sævus erat, et suspiciosus in eos, qui de mysteriis insimulati fuerant; atque omnia ipsi videbantur eo consilio facta, ut dominatus paucorum, vel regum, a conjuratis constitueretur. Et cum ipse *populus* ob hanc rem irasceretur, multos, eosque claros viros in carcerem jam conjecerat. Nec dum sedatus esse videbatur; * sed in dies magis in sævitia proficiebat, et longe plures, *quam ante*, comprehendebat. Interea vero quidam ex iis, qui cum aliis in vinculis erat, cuidam, qui in carcere erat, et qui maxime affinis crimini esse videbatur, persuasit, ut rem indicaret, sive vera, sive non vera esset, (nam utrinque sunt conjecturæ: nihil enim certi de illius facinoris auctoribus aut tunc aut postea a quoquam afferri potuit.) Persuasit autem dicens, oportere ipsum, quamvis *hoc facinus* non perpetrasset, *tamen* impetrata impunitate, cum se ipsum servare, tum etiam civitatem præsenti suspicione liberare. Salutem enim ipsi certiorem fore dicebat, si, impunitate impetrata, *rem* fassus fuisset, quam si negans judicium subiis-

* *Ad verbum*, Sed quotidie promovebant ad sævitiam et ad plures adhuc comprehendendum. *Stephanus.* Huds.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

καὶ ὁ μὲν, αὐτός τε [h] καθ' ἑαυτοῦ καὶ κατ' ἄλλων μηνύει [i] τὸ τῶν Ἑρμῶν. ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων, ἄσμενος λαβὼν, ὡς ᾤετο, τὸ σαφὲς, καὶ δεινὸν [k] ποιούμενοι πρότερον, εἰ τοὺς ἐπιβουλεύοντας σφῶν τῷ πλήθει μὴ [l] εἴσονται, τὸν μὲν μηνυτὴν εὐθὺς καὶ τοὺς ἄλλους μετ' αὐτοῦ, ὅσων μὴ [m] κατηγορήκει, ἔλυσαν· τοὺς δὲ [n] καταιτιαθέντας, κρίσεις ποιήσαντες, τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, ὅσοι ξυνελήφθησαν, τῶν δὲ διαφυγόντων θάνατον καταγνόντες, [o] ἐπανεῖπον ἀργύριον τῷ ἀποκτείναντι. κᾀν τούτῳ, οἱ μὲν [p] παθόντες, ἄδηλον ἦν, εἰ [q] ἀδίκως ἐτετιμώρηντο· ἡ μέντοι ἄλλη πόλις ἐν τῷ παρόντι περιφανῶς ὠφέλητο.

ξα'. Περὶ δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ἐναγόντων τῶν ἐχθρῶν, οἵπερ καὶ, πρὶν ἐκπλεῖν αὐτὸν, ἐπέθεντο, χαλεπῶς οἱ Ἀθηναῖοι ἐλάμβανον. καὶ ἐπειδὴ, τὸ τῶν Ἑρμῶν, ᾤοντο, [r] σαφὲς ἔχειν, πολὺ δὴ μᾶλλον καὶ τὰ μυστικὰ, ὧν ἐπαίτιος ἦν, μετὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου καὶ τῆς ξυνωμοσίας

[h] Καθ' ἑαυτὸν *Dan.* κ. ἑαυτοῦ Aug. ex corr. p. κ. ἑαυτόν. Mox κατὰ τῶν ἄλλων Mosqu. [i] Quamvis τὸ τῶν Ἑρμῶν id ipsum esse sciamus, quod alibi dicit τὰ περὶ τοὺς Ἑρμᾶς δραθέντα, nimirum τὴν τῶν Ἑρμῶν περικοπὴν, ut idem alibi vocat: malim tamen τόλμημα aut ἀσέβημα (nam ipse auctor hoc inter ἀσεβήματα numerat,) subaudire; ut τὸ τῶν Ἑρμῶν dictum sit pro τὸ περὶ τοὺς Ἑρμᾶς τόλμημα aut ἀσέβημα. Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 180. *Huds.* [k] Ποιησάμενοι *Ar.* [l] Οἴσονται *Reg.* [m] Προκατηγορήκει *Ar.* [n] Καταιτιωθέντας *Reg. Cass.* καταιτιαθ. Aug. e corr. p. καταιτιωθ. [o] Sic apud *Demosthenem* ἐπικηρύττειν χρήματά τινι. *Huds.* [p] Παθοῦντες *Gr.* [q] Ἐνδίκως *Ar. C. Dan.* [r] Σαφῶς *Ar. C. Dan.* et inter versus pro varia lectione manu rec. *Cass.*

set. Quamobrem hic et contra se, et contra alios, indicium professus est de *violatis* Mercurii simulacris. Populus vero Atheniensis, lubenter cognita (ut ipse putabat) *rei* veritate, cum prius indignissime ferret, si eos, qui suæ multitudini insidiabantur, cognoscere non posset, confestim dimisit et ipsum indicem, et cæteros, qui cum ipso erant, et quos ille non accusasset. Illorum vero, qui *tunc ab isto* delati fuerunt, constitutis judiciis, *et causa cognita*, alios quidem occidit, quotquot comprehensi fuerant; alios vero, fuga dilapsos, morte damnavit, et per præconis vocem præmia proposuit ei, qui *damnatos* interfecisset. Interea vero non constabat, utrum ii, qui capitali supplicio fuerant affecti, *jure, an* injuria, supplicio affecti fuissent. Reliqua tamen civitas in præsentia commodum *ex hac re* manifeste percepit.

61. De Alcibiade vero, instigantibus inimicis *iisdem*, qui, vel priusquam ille discederet, aggressi fuerant, Athenienses *delationem* iratis animis accipiebant. Postquam autem de *violatis* Mercurii simulacris rem compertam se habere existimarunt, tunc vero multo magis etiam mysteria, de quibus *pollutis* accusabatur, ab illo polluta fuisse videbantur, eodem consilio, et cum conju-

ἐπὶ τῷ δήμῳ ἀπ' ἐκείνου ἐδόκει [s] πραχθῆναι. καὶ γάρ τις καὶ στρατιὰ Λακεδαιμονίων οὐ πολλὴ ἔτυχε κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ἐν ᾧ περὶ ταῦτα ἐθορυβοῦντο, μέχρι ἰσθμοῦ παρελθοῦσα, [t] πρός Βοιωτούς τι πράσσοντες. ἐδόκει οὖν, ἐκείνου πράξαντος, καὶ οὐ Βοιωτῶν ἕνεκα, ἀπὸ ξυνθήματος ἥκειν, καὶ, εἰ μὴ ἔφθασαν δὴ αὐτοὶ κατὰ τὸ μήνυμα ξυλλαβόντες τοὺς ἄνδρας, προδοθῆναι ἂν ἡ πόλις. καί τινα μίαν νύκτα καὶ κατέδαρθον ἐν [u] Θησείῳ τῷ ἐν πόλει ἐν ὅπλοις. οἵ τε ξένοι τοῦ Ἀλκιβιάδου [[x] οἱ] ἐν Ἄργει κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπωπτεύθησαν τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι· καί [y] τοὺς ὁμήρους τῶν Ἀργείων [z] τοὺς ἐν ταῖς νήσοις κειμένους οἱ Ἀθηναῖοι τότε παρέδοσαν τῷ Ἀργείων δήμῳ [a] διὰ ταῦτα διαχρήσασθαι. πανταχόθεν τε [b] περιεστήκει ὑποψία ἐς τὸν Ἀλκιβιάδην. ὥστε, βουλόμενοι αὐτὸν ἐς κρίσιν ἀγαγόντες ἀποκτεῖναι, πέμπουσιν οὕτω τὴν Σαλαμινίαν ναῦν ἐς τὴν Σικελίαν, ἐπί τε ἐκεῖνον, καὶ ὧν πέρι ἄλλων ἐμεμήνυτο. εἴρητο δὲ, προειπεῖν αὐτῷ [c] ἀπολογησομένῳ ἀκολουθεῖν, ξυλλαμβάνειν δὲ μή· θεραπεύοντες τό, τε πρὸς τοὺς ἐν τῇ Σικελίᾳ στρατιώτας [d] τε σφετέ-

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

[s] Παραχθῆναι *Reg.* [t] Ὡς *Reg.* [u] Duplex erat Theseum, unum in media urbe prope Gymnasium: alterum vero extra urbem, ad murum longum. Vide *Meursii* Theseum c. 31. *Huds.* [x] Οἱ omittunt *Ald.* *Bas.* [y] Vide Lib. 5. Cap. 84. *Huds.* [z] Τοὺς deest *C.* Mosqu. qui pro eo δή. Eid. mox d. τότι. [a] Διαταῦτα διαχρήσεσθαι *Ald. Flor. Bas.* *Cass.* Aug. Διαχρήσεσθαι etiam *Reg.* et *Gr.* [b] Περιεστήκει *Ar.* *C.* Aug. Mosqu. [c] Ἀπολογησαμένῳ *Reg. Cass. Gr.* [d] Τι deest *Ar.*

ratis, adversus statum popularem. Nam quidam non magnus Lacedæmoniorum exercitus per hoc ipsum tempus, quo *Athenienses in urbe* propter istas res perturbabantur, ad Isthmum usque progressus est, nescio quid adversus Bœotos moliens. Videbatur igitur illo solicitante, non autem Bœotorum causa, ex composito venisse; et, nisi ipsi per indicium homines illos mature comprehendissent, futurum fuisse, ut civitas proderetur. Unde etiam unam quandam noctem apud Thesei templum, quod est in urbe, sub armis pernoctarunt. Quinetiam Alcibiadis hospites, qui Argis erant, per idem tempus in suspicionem venerunt, fore, ut populum aggrederentur. Argivorum autem obsides, qui collocati fuerant in insulis, Athenienses tunc Argivo populo his de causis interficiendos tradiderunt. Denique suspiciones Alcibiadem undique circumstabant. Quamobrem *Athenienses*, quod eum adductum ad judicium morte mulctare vellent, ita demum mittunt Salaminiam navem in Siciliam, cum ad illum *revocandum*, tum ad alios, de quibus indicia delata fuerant. Mandatum autem fuerat, ut ipsi *Alcibiadi* præciperent, ut se purgaturus sequeretur, non tamen ipsum comprehenderent: caventes, ne sui milites, qui erant in Sicilia, tumultum aliquem excita-

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 339.

ρους καὶ πολεμίους μὴ θορυβεῖν, καὶ [e] οὐχ ἥκιστα τοὺς Μαντινέας καὶ Ἀργείους βουλόμενοι παραμεῖναι, δι' ἐκείνου, νομίζοντες, πεισθῆναι σφᾶς [f] ξυστρατεύειν. καὶ ὁ μὲν, ἔχων τὴν ἑαυτοῦ ναῦν, καὶ οἱ ξυνδιαβεβλημένοι ἀπέπλεον μετὰ τῆς Σαλαμινίας ἐκ τῆς Σικελίας [g] ὡς ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ, ἐπειδὴ ἐγένοντο [h] ἐν Θουρίοις [i] οὐκέτι ξυνείποντο, [k] ἀλλ', ἀπελθόντες ἀπὸ τῆς νεὼς, οὐ φανεροὶ ἦσαν, δείσαντες τὸ ἐπὶ διαβολῇ ἐς δίκην καταπλεῦσαι. οἱ δ' ἐκ τῆς Σαλαμινίας, τέως μὲν ἐζήτουν τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ· ὡς δ' οὐδαμοῦ φανεροὶ ἦσαν, ᾤχοντο ἀποπλέοντες. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης, ἤδη φυγὰς ὢν, [l] οὐ πολλῷ ὕστερον ἐπὶ πλοίου ἐπεραιώθη [m] ἐς Πελοπόννησον ἐκ τῆς Θουρίας. [n] οἱ δ' Ἀθηναῖοι [o] ἐρήμῃ δίκῃ θάνατον κατέγνωσαν αὐτοῦ τε καὶ τῶν μετ' ἐκείνου.

ξβ'. [p] Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ λοιποὶ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐν τῇ Σικελίᾳ, δύο μέρη ποιήσαντες τοῦ στρατεύματος, καὶ λαχὼν ἑκάτερος, ἔπλεον [q] ξὺν παντὶ ἐπὶ Σελινοῦντος καὶ Ἐγέστης· βουλόμενοι [r] μὲν εἰδέναι, τὰ

[e] Οὐχήκιστα *Ald. Flor. Bas. Reg.* [f] Ξυνστρατεύειν *Reg. Cass. Gr.* Bas. Aug. ν eras. a corr. [g] Ὡς deest *Cass.* [h] Ἐν τοῖς Θουρίοις *Marg.* Θούριοι πόλις Ἰταλίας, ἡ πρότερον Σύβαρις. *Steph. Huds.* [i] Οὐκ ἔτι *Gr.* [k] Ἀλλὰ ἀπελθ. *Gr.* [l] Οὐ πολὺ ὕστερον *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [m] Tacitus in exsilium Elidem profectus est. *Justinus* lib. V. c. 1. *Huds.* Πελλοπόννησον *Gr.* [n] Οἱ δὲ Ἀθην. *Gr.* [o] *Diodorus Sic.* lib. XIII. δίκην ἐρήμην κατεδίκασαν θανάτου. *Huds.* [p] Μεταταῦτα δὲ *Ald. Bas.* Μετὰ ταῦτα δὲ *Gr.* [q] Ξυμπαντὶ *Ald. Flor. Bas.* [r] δὲ Mosqu. et mox δελινουντίων p. Σελ.

rent, neve hostes, *hoc animadverso, castra aggrederentur*, præcipue vero cupientes Mantineos et Argivos *in illa expeditione* permanere, quod existimarent, illos illius opera inductos ad hanc militiæ societatem. Hic igitur habens suam navem, itemque ii, qui una insimulati fuerant, ex Sicilia cum navi Salaminia, tanquam Athenas ituri, discesserunt. Et cum in Thuriis fuerunt, *illos* non amplius sunt sequuti; sed ex navi egressi evanuerunt: post criminationem ad judicium proficisci non ausi. Qui vero navi Salaminia vehebantur, aliquamdiu quidem Alcibiadem, ejusque socios quæsiverunt: sed cum nusquam apparerent, navigationis cursum conficere perrexerunt. Alcibiades vero, cum jam exsul esset, non multo post ex *agro* Thurio in Peloponnesum navigio vectus transmisit. Athenienses vero illum, et eos, qui cum illo erant, deserto judicio, capite condemnarunt.

62. Postea vero cæteri Atheniensium duces, qui erant in Sicilia, cum exercitum in duas partes divisissent, et uterque suam partem sortito accepisset, cum omnibus copiis Selinuntem ac Egestam versus navigarunt: partim quidem, quod scire

χρήματα εἰ δώσουσιν [r] οἱ Ἐγεσταῖοι, κατασκέψασθαι δὲ καὶ τῶν Σελινουντίων τὰ πράγματα, καὶ τὰ διάφορα μαθεῖν τὰ [s] πρὸς Ἐγεσταίους. παραπλέοντες δ' ἐν ἀριστερᾷ τὴν Σικελίαν, τὸ μέρος τὸ πρὸς τὸν Τυρσηνικὸν κόλπον, ἔσχον ἐς [t] Ἱμέραν, ἥπερ μόνη ἐν τούτῳ τῷ μέρει τῆς Σικελίας, Ἑλλὰς πόλις [u] ἐστί. καὶ, ὡς οὐκ [v] ἐδέχοντο αὐτοὺς, παρεκομίζοντο· καὶ ἐν τῷ παράπλῳ αἱροῦσιν [x] Ὕκκαρα, πόλισμα [y] Σικανικὸν μὲν, Ἐγεσταίοις δὲ πολέμιον· ἦν δὲ παραθαλασσίδιον. καὶ ἀνδραποδίσαντες τὴν [z] πόλιν παρέδοσαν [a] Ἐγεσταίοις· (παρεγένοντο γὰρ αὐτῶν [b] ἱππεῖς·) [c] αὐτοὶ δὲ πάλιν τῷ μὲν πεζῷ ἐχώρουν διὰ τῶν [d] Σικελῶν, ἕως ἀφίκοντο ἐς Κατάνην· αἱ δὲ νῆες περιέπλευσαν, τὰ ἀνδράποδα ἄγουσαι. Νικίας δὲ, εὐθὺς ἐξ Ὑκκάρων ἐπὶ Ἐγέστης παραπλεύσας, καὶ [e] τἄλλα χρηματίσας, καὶ λαβὼν τάλαντα τριάκοντα, παρῆν ἐς τὸ στράτευμα· καὶ τἀνδράποδα [f] ἀπέδοσαν, καὶ ἐγένοντο ἐξ αὐτῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τάλαντα. καὶ

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 339.

[r] Οἱ omittit *Gr.* [s] Παρ' Ἐγεστ. *Gr.* [t] Ἰμέραν cum spiritu leni *Ar. Ald. Bas. Steph.* 1. utroque modo in Nummis vett. Vide *Parutæ* Siciliam. *Huds.* Ἡμέραν *Reg.* Ἰμέραν *Gr.* [u] Ἐστὶν Aug. [v] ὡς in marg. Mosqu. Ἐδέχετο, et ex emendat. ἐδέχοντο *Gr.* [x] Ὕκλαρα et infra Ὑκλάρων in *Cod. C.* De origine vocabuli sic refert *Athenæus* lib. VII. Ὕκκαρα προσαγορευέσθαι διὰ τὸ τοὺς πρώτους τῶν ἀνθρώπων ἐλθόντας ἐπὶ τὸν τόπον ἰχθῦς εὑρεῖν τοὺς καλουμένους ὕκκας. *Huds.* Ὕκαρα, et infra Ὑκάρων *Reg.* [y] Σικανὸν *Gr.* [z] Post πόλιν distinguunt *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* [a] Τοῖς Ἐγεστ. *Cl. Gr.* [b] Ἱππῆς *Gr.* Aug. [c] Scil. οἱ Ἀθηναῖοι, aut, ut volunt *Alii*, οἱ Ἐγεσταῖοι. *Æ. Port. Huds.* [d] Σικελικῶν *Dan.* [e] Τἆλλα Bas. mox τὰ ἀνδράπ. Mosqu. [f] Id est: ὁ Νικίας καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, vel οἱ Ἀθηναῖοι. *Æ. Port. Huds.*

vellent, an Egestæi pecunias *exercitui promissas* daturi essent; partim vero etiam, ut Selinuntiorum res explorarent, et controversias cognoscerent, quæ *Selinuntiis* cum Egestæis intercedebant. Siciliæ autem oram a sinistra legentes, ab ea parte, quæ ad sinum Tyrrhenum vergit, Himeram appulerunt, quæ sola, in hac Siciliæ parte, est Græca civitas. Cum autem *Himeræi* ipsos non recepissent, prætervecti sunt. Et dum prætervehereutur, ceperunt Hyccara, oppidum Sicanicum quidem, sed Egestæis hostile. Erat autem maritimum. Cum autem *oppidanos* in servitutem abstraxissent, *oppidum Egestæis tradiderunt. Ipsorum enim equitatus *Atheniensibus* adfuerat. Ipsi vero rursus cum peditatu quidem per Siculorum agrum iter fecerunt, donec Catanam pervenerunt. Naves vero, quæ captivos vehebant, circumvectæ sunt. Nicias autem ex Hyccaris Egestam confestim prætervectus, cum de cæteris rebus *cum Egestæis* egisset, et triginta talenta *ab illis* accepisset, ad exercitum rediit: et captivos vendidit, et ex ipsis confecta sunt centum et viginti talenta. Illinc autem *Nicias ejusque collega cum copiis* circumvecti ad

* Oppidum, ab se direptum, Egestæis tradiderunt. *Cluverius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 339.

ἐς τοὺς τῶν [e] Σικελῶν ξυμμάχους περιέπλευσαν, στρατιὰν, κελεύοντες, πέμπειν· τῇ τε ἡμισείᾳ τῆς ἑαυτῶν ἦλθον ἐπὶ [f] Ὕβλαν τὴν [g] Γελεᾶτιν, πολεμίαν [h] οὖσαν, καὶ οὐχ εἷλον. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ξγ΄. [i] Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς τὴν ἔφοδον οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ Συρακούσας παρεσκευάζοντο· οἱ δὲ Συρακούσιοι καὶ αὐτοὶ, ὡς ἐπ' ἐκείνους ἰόντες. ἐπειδὴ γὰρ αὐτοῖς, πρὸς τὸν πρῶτον φόβον καὶ τὴν προσδοκίαν, οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ εὐθὺς ἐπέκειντο, κατά τε τὴν ἡμέραν ἑκάστην προϊοῦσαν ἀνεθάρσουν μᾶλλον· καὶ, ἐπειδὴ πλέοντες τά τε [k] ἐπέκεινα τῆς Σικελίας [l] πολὺ ἀπὸ σφῶν ἐφαίνετο, καὶ πρὸς τὴν Ὕβλαν ἐλθόντες καὶ πειράσαντες, οὐχ εἷλον βίᾳ, ἔτι πλέον κατεφρόνησαν· καὶ ἠξίουν τοὺς στρατηγοὺς, (οἷον δὴ ὄχλος φιλεῖ θαρσήσας ποιεῖν, ἄγειν σφᾶς ἐπὶ Κατάνην, ἐπειδή [m] γε οὐκ ἐκεῖνοι ἐφ' ἑαυτὲς ἔρχονται. [n] ἱππεῖς τε προσελαύνοντες ἀεὶ κατάσκοποι τῶν Συρακουσίων πρὸς τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων, ἐφύβριζον [o] ἄλλα τε, καὶ,

[e] Συκελῶν Basil. [f] Hyblæ tres fuere Siciliæ urbes, auctore *Stephano* περὶ πόλεων. Harum duarum tantum meminit *Thucyd. Majoris* infra; *Parvæ*, sive *Geleatidis*, hic loci, quæ, immigrantibus Græcis Megarensibus, *Megara* dicta est. In cognomine ejus Auctores variant. Nam *Stephano* dicitur Γαλεῶτις, *Pausaniæ* Γερεᾶτις, *Thucydidi* Γελεᾶτις. Vide *Cluverii* Siciliam, p. 333. et *Bochartum*, lib. I. de Phœnicum colonis, c. 28. *Huds.* [g] Γελεάτιν *Cass. Gr.* γελεάτην Mosqu. [h] Πόλιν *Ar. C.* Πολεμίων πόλιν *Dan.* [i] Τοῦ δὲ ἐπιγ. *Gr.* [k] Ἐπ' ἐκεῖνα *Gr.* [l] Πολὺ ἀπὸ σφῶν ἐφαίνοντο legendum censent *F.* et *Æ. Port.* Ἐφαίνοντο *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. mox ἐφαίνοντο et μᾶλλον p. πλέον Mosqu. [m] Γε deest *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. [n] Καὶ ἱππεῖς πρ. *Ar. C.* Ἱππεῖς προσ. *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Ἱππῆς προσελ. *Gr.* Aug. Ἱππεῖς προσελ. et pro τε inter versus δὲ *Cass.* καὶ ἱππεῖς Mosqu. sine τε. [o] Ἄλλα τε ὡς ξυνοικήσ. *C.* Ἄλλα καὶ ὡς ξυνοικίσοντες *Ar.* in margine. Ἀλλά τε ὡς ξυνοικήσ. *Dan.*

socios Siculorum iverunt, ac imperarunt, ut exercitum mitterent. Et cum dimidia sui exercitus parte adversus Hyblam Geleatin, quæ hostilis erat, profecti sunt, nec expugnarunt. Et æstas excessit.

63. Insequenti hyeme statim Athenienses sese præparare cœperunt ad invadendas Syracusas. Syracusani vero et ipsi vicissim, ut adversus illos ituri, *se præparabant.* Quod enim ad primum *ipsorum* pavorem et exspectationem Athenienses non protinus ipsos invasissent, quotidie, temporisque progressu magis ac magis se ipsos colligebant: item quod, dum illam Siciliæ oram prætervehe-rentur, valde procul ab ipsis profi-cisci visi fuissent, et ad Hyblam profecti, eam tentassent, nec expugnassent, multo magis *eos* contemserunt. Quare duces rogabant (ut vulgus confidens facere solet), ut se Catanam versus ducerent, quandoquidem illi contra se non venirent. Quinetiam equites Syracusani, qui ad speculandum assidue usque ad Atheniensium castra provehebantur, cum

εἰ ξυνοικήσοντες σφίσιν αὐτοῖς μᾶλλον ἥκοιεν ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ, ἢ Λεοντίνους ἐς τὴν οἰκείαν κατοικιοῦντες. Bell. Pelop. an. 17.

ξδ'. Ἃ γιγνώσκοντες οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων, Olymp. 91. 2. καὶ βουλόμενοι αὐτοὺς ἄγειν [o] πανδημεὶ ἐκ τῆς πό- U. C. λεως [p] ὅτιπλεῖστον, αὐτοὶ δὲ ταῖς ναυσὶν ἐν τοσέτῳ ὑπὸ Varr. 339. νύκτα παραπλεύσαντες στρατόπεδον [q] καταλαμβάνειν ἐν ἐπιτηδείῳ [r] καθ' ἡσυχίαν, (εἰδότες οὐκ ἂν ὁμοίως δυνηθέντες, καὶ εἰ ἐκ τῶν νεῶν [s] πρὸς παρεσκευασμένες ἐκβιβάζοιεν, ἢ κατὰ γῆν ἰόντες γνωσθείησαν. [t] τοὺς γὰρ ἂν ψιλοὺς τοὺς σφῶν, καὶ τὸν ὄχλον, τῶν Συρακουσίων τοὺς ἱππέας πολλοὺς ὄντας, σφίσι δ' οὐ παρόντων ἱππέων, βλάπτειν ἂν μεγάλα· οὕτω δὲ, λήψεσθαι χωρίον, ὅθεν ὑπὸ τῶν ἱππέων οὐ βλάψονται ἄξια λόγου· ἐδίδασκον δ' αὐτοὺς περὶ τοῦ πρὸς τῷ [u] Ὀλυμπιείῳ χωρίου, ὅπερ [x] καὶ κατέλαβον, Συρακουσίων φυγάδες, οἳ ξυνείποντο·) [y] τοιόνδε τι ἔν, πρὸς ἃ ἐβέλοντο,

[o] Πανδημὶ Mosqu. [p] Ὅτι πλεῖστον *C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. [q] Καταλαβεῖν *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [r] Κατὰ *Gr.* Paullo post εἰ abest Mosqu. [s] Πρὸς παρεσκευασμένους ἐκβιάζοιεν *Ar. C.* Ἐκβιάζοιεν etiam *Reg. Cass. Dan.* Sed in *Cass.* manus recens inter versus scripserat β. [t] Τοὺς γὰρ ἂν ψιλοὺς τῶν σφῶν etc. *Ald. Flor. Bas.* Hic verborum ordo: τοὺς γὰρ ἱππέων τῶν Συρακουσίων etc. βλάπτειν ἂν μεγάλα τοὺς ψιλοὺς etc. *Æ. Port.* Καὶ post Συρακουσίων ponunt *Ar. C.* et totum ab ἱππέων ad βλάψονται omittunt. *Huds.* Τῶν σφῶν *Reg. Gr.* Τῶν Συρακουσίων καὶ τοὺς *Dan.* τ. γ. ψιλ. τοὺς σφῶν καὶ ὄχλ. καὶ τῶν Συρ. καὶ τοὺς ἱππ. Mosqu. [u] Ὀλυμπείῳ *C.* Ὀλυμπίῳ *Ar.* Mosqu. atque ita apud *Diodorum Siculum.* Non *templum* heic tantum fuisse *Jovis*, sed et *Oppidulum* juxta situm, auctor est *Thucyd.* lib. 7. Vide *Cluverii* Siciliam p. 179. *Huds.* [x] Καὶ deest *Ar. C. Dan.* [y] Τοιόνδ' ἔτι *Ald. Flor. Bas.*

alia probra per contumeliam *in eos* ingerebant, tum vero illud *percontabantur*, an potius ad secum in alieno *agro* habitandum venissent, quam ad Leontinos in propria sede collocandos.

64. * Quæ cum cognoscerent Atheniensium duces, et vellent ipsos *Syracusanos* cum universo populo ab urbe quam longissime abducere, ipsi vero interea sub noctem cum classe prætervecti, locum castris idoneum occupare, hoste nullum negotium sibi facessente; sciebant enim, futurum, ut non perinde possent, si *aut* ex navibus adversus *hostes jam* præparatos descenderent, aut itinere terrestri euntes *ab illis* animadverterentur. Suæ enim levi armaturæ, et multitudini, quod nullus equitatus adhuc ipsis adesset, Syracusanorum equitatum, qui magnus erat, magna detrimenta daturum. Ita vero, *ut ipsi facere statuerant, existimabant, se* locum capturos, unde ab *hostium* equitatu nullum memoratu dignum damnum essent accepturi. Ipsos autem *Atheniensium duces* de *occupando* loco ad Olympieum sito, quem etiam occuparunt, Syracusanorum exsules, qui ipsos sequebantur, admonuerunt. Duces *inquam*

* His cognitis, Atheniensium duces statuerunt ipsos etc. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 339.

οἱ στρατηγοὶ μηχανῶνται. πέμπουσιν ἄνδρα [z] σφίσι μὲν πιστὸν, τοῖς δὲ τῶν Συρακουσίων στρατηγοῖς τῇ δοκήσει οὐχ ἧσσον ἐπιτήδειον· ἦν δὲ Καταναῖος ὁ ἀνήρ· καὶ ἀπ' ἀνδρῶν ἐκ τῆς Κατάνης ἥκειν [a] ἔφησεν, ὧν ἐκεῖνοι τὰ ὀνόματα ἐγίγνωσκον, καὶ ἠπίσταντο, ἐν τῇ πόλει ἔτι ὑπολοίπους ὄντας τῶν σφίσιν [b] εὔνων. ἔλεγε δὲ, τοὺς Ἀθηναίους αὐλίζεσθαι [c] ἀπὸ τῶν ὅπλων ἐν τῇ πόλει· καὶ, εἰ βούλονται ἐκεῖνοι πανδημεὶ ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ ἅμα ἕῳ ἐπὶ τὸ στράτευμα ἐλθεῖν, αὐτοὶ μὲν [d] ἀποκλείσειν τοὺς παρὰ σφίσι, καὶ τὰς ναῦς ἐμπρήσειν, ἐκείνους δὲ ῥᾳδίως τὸ στράτευμα προσβαλόντας τῷ [e] σταυρώματι αἱρήσειν. εἶναι δὲ ταῦτα τοὺς [f] ξυνδράσοντας πολλοὺς Καταναίων, καὶ ἡτοιμάσθαι ἤδη, ἀφ' ὧν αὐτὸς [g] ἥκειν.

ξε'. Οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Συρακουσίων, μετὰ τοῦ καὶ ἐς τὰ ἄλλα θαρσεῖν, καὶ εἶναι ἐν διανοίᾳ καὶ ἄνευ τούτων ἰέναι [h] παρεσκευάσθαι ἐπὶ Κατάνην, ἐπίστευσάν

[z] Σφίσιν *Gr.* [a] Ἔφη *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [b] Εὐνόων *Reg.* Aug. Sic quoque a prima manu videtur fuisse in *Cass.* nam erasum erat aliquid inter ω et ν, et accentus recenti manu in prima syllaba scriptus. εὔνουν Mosqu. id. ante ἐπίσταντο p. ἠπ. [c] Potius ἄπο τῶν ὅπλων. ὅπλα apud *Thucyd.* castra, stationem, in qua armati milites sunt, agmen etiam armatorum, significat. Sic lib. 1. καὶ τῆς μὲν γῆς ἐκράτουν, ὅσα μὴ προϊόντες πολὺ ἐκ τῶν ὅπλων. et initio lib. 3. καὶ τὸν μὲν πλεῖστον ὅμιλον τῶν ψιλῶν εἶργον, τὸ μὴ προεξιόντες τῶν ὅπλων τὰ ἐγγὺς τῆς πόλεως κακουργεῖν. *F. Port. Huds.* Ἄπο *Cass.* sed a manu recenti: nam adparebant vestigia abrasi accentus super ο. [d] Ἀποκλείσειν αὐτοὺς παρὰ σφίσι *C.* Ἀποκλείσειν αὐτοὺς *Ar.* absque παρὰ σφίσι. margini tamen apponitur. Ἀποκλήσειν *Cl. Gr.* Ἀποκλήσειν αὐτοὺς π. σ. *Reg. Cass.* Αὐτοὺς etiam *Dan.* et σφίσιν *Gr.* ἀποκλήσ. α. π. σφίσιν Aug. αὐτοὺς et Mosqu. qui et ante στρατόπαιδον (per αι) p. στράτευμα. [e] Ita *Cam.* Mosqu. Στρατεύματι *Marg. Ar. C. Gr. Ald. Flor. Bas. Dan.* et *Cass.* in marg. *Schol.* pro varia lectione. [f] Ξυμπράσσοντας *Cam.* Ξυνδράσσοντας *Dan.* [g] Ἥκει *Marg.* [h] Παρασκευάσασθαι *Cl.* Παρασκευάσθαι *Gr. Bas.*

igitur, ut voti compotes fierent, hujusmodi commentum machinati sunt. Mittunt quendam fidei sibi probatæ virum, et Syracusanorum ducibus non minus amicum, ut ipsi opinabantur, *ad quos mittebatur*; erat autem Catanæus: et, a quibusdam Catanæis *missum* se venire, dicebat, quorum illi nomina cognoscebant, et quos suæ factionis studiosos in urbe adhuc superesse sciebant. Hic autem dicebat, Athenienses in urbe procul a castris pernoctare, et, si illi certa die, primo diluculo ad exercitum cum universo populo venire vellent, se quidem exclusuros eos, qui essent apud se, et naves incensuros, illos vero, si vallum adorti fuissent, exercitum *Atheniensem* facile capturos. Permultos autem Catanæorum ad rem gerendam adjutores fore, et jam paratos esse, a quibus ipse veniret.

65. Syracusanorum autem duces, cum alioqui et cæteris in rebus essent confidentiores, et in animo haberent, vel sine his *nuntiis* adversus Catanam cum apparatu proficisci, longe

τε τῷ ἀνθρώπῳ πολλῷ ἀπερισκεπτότερον, καὶ εὐθὺς ἡμέραν ξυνθέμενοι, ᾗ παρέσονται, ἀπέστειλαν αὐτόν. καὶ αὐτοὶ (ἤδη γὰρ καὶ τῶν ξυμμάχων Σελινούντιοι καὶ ἄλλοι τινὲς παρῆσαν,) προεῖπον πανδημεὶ πᾶσιν ἐξιέναι Συρακουσίοις. ἐπεὶ δὲ ἕτοιμα αὐτοῖς [i] καὶ τὰ τῆς παρασκευῆς ἦν, καὶ αἱ ἡμέραι, ἐν αἷς [k] ξυνέθεντο ἥξειν, ἐγγὺς ἦσαν, πορευόμενοι ἐπὶ Κατάνης, ηὐλίσαντο ἐπὶ τῷ [l] Συμαίθῳ ποταμῷ, ἐν τῇ Λεοντίνῃ. [m] οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ὡς ᾔσθοντο αὐτοὺς [n] προσιόντας, ἀναλαβόντες τό τε στράτευμα ἅπαν τὸ ἑαυτῶν, καὶ ὅσοι Σικελῶν αὐτοῖς, ἢ ἄλλος τις, προσεληλύθει, καὶ ἐπιβιβάσαντες ἐπὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ πλοῖα, ὑπὸ νύκτα ἔπλεον ἐπὶ τὰς Συρακούσας. καὶ οἵ τε Ἀθηναῖοι ἅμα ἕῳ ἐξέβαινον ἐς τὸν κατὰ τὸ [o] Ὀλυμπίειον, [p] ὡς στρατόπεδον καταληψόμενοι, καὶ οἱ [q] ἱππῆς οἱ Συρακουσίων, πρῶτοι προσελάσαντες ἐς [r] τὴν Κατάνην, καὶ αἰσθόμενοι, ὅτι τὸ στράτευμα ἅπαν ἀνῆκται, ἀποστρέψαντες, ἀγγέλλουσι τοῖς πεζοῖς· καὶ ξύμπαντες ἤδη ἀποτρεπόμενοι, ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν πόλιν.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 339.

ξϛ'. Ἐν τούτῳ [s] δ' οἱ Ἀθηναῖοι, μακρᾶς οὔσης τῆς

[i] Κατὰ τῆς παρασκ. *Cass. Gr.* sed in *Cass.* deinde emendatum erat καὶ τὰ. [k] Ξυνέθετο *Cass.* [l] Σημαίθῳ *Ar.* Σιμαίθῳ *Cl.* et *Reg.* [m] Οἱ δὲ Ἀθην. *Cass. Gr.* [n] Προσιόντας *Ald. Flor. Bas.* Aug. [o] Ὀλύμπιον *Ar. Gr.* passim. Ὀλύμπειον *C.* Vide *Var. Lect.* ad C. 64. n. *v. Huds. Dan.* [p] Ὡς τὸ στρατόπεδον *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. [q] Ἱππεῖς *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. itidemque paulo infra, *Reg. Cass. Gr.* hic, et infra. *Dan.* infra. [r] Τὴν abest Mosqu. id. c. extr. ἀποτραπέσθαι. [s] Δὲ οἱ *Gr.*

inconsideratissime fidem huic homini habuerunt: statimque constituta die, ad quam *ad Catanam* adessent, ipsum remiserunt. Ipsi vero (jam enim Selinuntii et alii nonnulli ex sociis aderant) Syracusanis edixerunt, ut cuncti nullo delectu ad exeundum se expedirent. Cum autem res omnes ad illam expeditionem necessarias jam præparassent, et dies adventaret, ad quam se venturos constituerant, iter ingressi, ut Catanam versus proficiscerentur, ad Symæthum flumen, in agro Leontino, castra posuerunt, Athenienses vero, cum intellexissent, ipsos adventare, assumtis omnibus copiis, et suorum, et Siculorum, quotquot ipsis *aderant*, et si quis alius ad ipsos accesserat, eisque in naves et navigia impositis, sub noctem Syracusas versus contenderunt. Et Athenienses, simul ac dies illuxit, egressi sunt in locum, qui erat juxta Olympieum, ibi castrametaturi: et Syracusanorum equites, qui primi ad Catanam accesserant, et qui cognoverant totum exercitum classe vectum discessisse, reversi *rem* peditatui significarunt. Tunc vero cuncti regressi, ad suppetias urbi ferendas accurrerunt.

66. Interea vero *Athenienses*, quod

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 339.

ὁδοῦ αὐτοῖς, καθ' ἡσυχίαν [t] ἐκάθισαν τὸ στράτευμα ἐς χωρίον ἐπιτήδειον, καὶ ἐν ᾧ μάχης τε ἄρξειν ἔμελλον, ὁπότε βούλοιντο, καὶ οἱ ἱππῆς τῶν Συρακουσίων ἥκιστ' ἂν αὐτοὺς καὶ ἐν τῷ ἔργῳ [u] καὶ πρὸ αὐτοῦ λυπήσειν. τῇ μὲν γὰρ [v] τειχία [x] τε καὶ οἰκίαι [y] εἶργον καὶ δένδρα καὶ λίμνη· παρὰ δὲ τὸ, κρημνοί. καὶ τὰ ἐγγὺς δένδρα κόψαντες, καὶ [z] κατενεγκόντες ἐπὶ τὴν θάλασσαν, παρά τε τὰς ναῦς [a] σταύρωμα ἔπηξαν, καὶ ἐπὶ τῷ [b] Δάσκωνι· ἔρυμά τε, ᾗ [c] εὐεφοδώτατον ἦν τοῖς πολεμίοις, λίθοις λογάδην καὶ ξύλοις [d] διὰ ταχέων ὤρθωσαν, καὶ τὴν τοῦ [e] Ἀνάπου γέφυραν ἔλυσαν. παρασκευαζομένων δὲ, [f] ἐκ μὲν τῆς πόλεως [g] οὐθεὶς ἐξιὼν ἐκώλυε· πρῶτοι δὲ οἱ ἱππῆς τῶν Συρακουσίων προσεβοήθησαν· ἔπειτα δὲ ὕστερον καὶ τὸ πεζὸν ἅπαν ξυνελέγη. καὶ προσῆλθον μὲν ἐγγὺς τοῦ στρατεύματος τῶν Ἀθηναίων [h] τοπρῶτον, ἔπειτα δὲ, ὡς οὐκ [i] ἀντιπροσῄεσαν αὐτοῖς, ἀναχωρήσαντες, καὶ διαβάντες τὴν [k] Ἑλωρίνην ὁδὸν, ηὐλίσαντο.

[t] Καθίσαν *Ar. C. Gr. Ald. Flor.* Aug. *Bas. Steph.* 1. Ἐκάθισαν *Cl.* ex emend. Καθίσαν *Reg. Cass. Dan.* [u] Καὶ omittunt *Ar. C.* [v] Τειχίᾳ *Ald. Flor. Bas.* [x] Τε deest *Gr.* [y] Διεῖργον *Marg. Cam.* [z] Μετενεγκόντες *Ar.* [a] Σταυρώματα *Reg.* [b] Δάσκων erat sinus et castellum in Sicilia. Vide *Cluverii* Siciliam p. 180. et *Bochartum* de Phœnicum coloniis l. 1. c. 28. Δάσκωνι omisit *Valla*: fortasse quia deerat in *Cod.* unde vertebat. *Huds.* [c] Ἐφοδώτατον *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Mosqu. Aug. In *Cass.* recenti manu inter versus εὐ. Ἐνεφοδώτατον *Gr.* [d] Διαταχέων *Ar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* διάταχέων Mosqu. c. spir. asp. sed uno vocab. [e] Sic *Cam.* Ἀνάπλου *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Atque ita legisse videtur *Valla*: nam vertit, *pontem, per quem remeatur a navibus. Huds.* Ἀνάπλου etiam *Reg.* et *Cass.* sed hic in marg. γρ. ἀνάπου, ὃ καὶ κρεῖττον. ἀνάπου Aug. sed λ eras. [f] Ἐκ τῆς μὲν πόλ. *Gr.* [g] Οὐδεὶς *Ar. C. Dan.* [h] Τὸ πρῶτον *C. Bas. Cass.* Aug. [i] Ἀντιπροήεσαν *Reg. Cass. Gr.* Aug. [k] Ἐλωρίδην *Gr.*

ipsis longum iter esset, per otium castra posuerunt in opportuno loco, et in quo prœlii initium erant facturi, quotiescunque vellent, et vel in ipso prœlio, vel ante prœlium ab equitatu Syracusanorum minime infestari poterant. Nam ab una quidem parte munitiones, ædificia, arbores, et stagnum *hostes* prohibebant: ab altera vero, loca prærupta: cæsisque vicinis arboribus, et ad mare delatis, juxta naves, et ad Dasconem vallum fixerunt, ab ea vero parte, quæ aditu hostibus erat facillima, munitionem ex saxis electis lignisque constructam celeriter erexerunt, et Anapi pontem solverunt. Dum autem hæ munitiones fierent, ex urbe quidem nemo egressus *eorum opus* impedivit: sed primi Syracusanorum equites ad opem *suis rebus* ferendam procurrerunt, deinde vero mox et universus peditatus convenit. Et primum quidem ad Atheniensium castra propius accesserunt, deinde vero, cum *illi* contra ipsos non prodirent, regressi, ac, via Helorina transmissa, castra posuerunt.

ξζ. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι παρεσκευάζοντο ὡς ἐς μάχην, καὶ ξυνετάξαντο ὧδε· δεξιὸν μὲν κέρας Ἀργεῖοι εἶχον καὶ [l] Μαντινῆς, Ἀθηναῖοι δὲ τὸ μέσον, τὸ δὲ ἄλλο οἱ ξύμμαχοι οἱ ἄλλοι. καὶ τὸ μὲν ἥμισυ αὐτοῖς τοῦ στρατεύματος ἐν τῷ πρόσθεν ἦν τεταγμένον ἐπὶ ὀκτὼ, τὸ δὲ ἥμισυ [m] ἐπὶ ταῖς εὐναῖς ἐν [n] πλαισίῳ, ἐπὶ ὀκτὼ καὶ τῦτο τεταγμένον. οἷς εἴρητο, ᾗ ἂν τοῦ στρατεύματός τι πονῇ, μάλιστα ἐφορῶντας παραγίγνεσθαι. καὶ τοὺς σκευοφόρους ἐντὸς τούτων τῶν [o] ἐπιτακτῶν ἐποιήσαντο. οἱ δὲ Συρακούσιοι ἔταξαν τοὺς μὲν [p] ὁπλίτας, [q] ἐφ' ἑκκαίδεκα, ὄντας πανδημεὶ Συρακουσίους, καὶ ὅσοι ξύμμαχοι παρῆσαν. ἐβοήθησαν δὲ αὐτοῖς Σελινούντιοι μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ καὶ [r] Γελώων ἱππῆς, τὸ ξύμπαν ἐς διακοσίους· καὶ Καμαριναίων ἱππῆς ὅσον [s] εἴκοσι, καὶ τοξόται ὡς πεντήκοντα. [t] τοὺς δὲ ἱππέας ἐπετάξαντο ἐπὶ τῷ δεξιῷ, οὐκ ἔλασσον ὄντας, ἢ διακοσίους καὶ

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 339.

Ald. Flor. Bas. Ἐλωρίνην *Steph.* 1. Ἑλωρινὴν *Cl.* Ἐλωρινὴν Aug. *Ar. C.* et *Dan.* Ἑλωρινὴν *Reg. Cass.* ἐλωρίκην Mosqu. mox 67. init. ἐς μάχην. om. ὡς. [l] Μαντινεῖς *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* ut et paulo infra. *Reg. Cass. Gr.* utroque loco. *Dan.* infra. [m] *M. Crusius* intelligit Triarios, quales apud Romanos fuerunt. *Huds.* [n] Πλαίσιον, ἡ τετραγωνοειδὴς τῶν στρατιωτῶν σύνταξις. *Herodianus.* Πλαίσιον (ut scribit *Ælianus* proprie est, ὅταν ἐκ τεσσάρων πλευρῶν γίνηται ἡ παράταξις, οὐκ ἐν τετραγώνῳ, ἀλλ' ἑτερομήκει σχήματι. *Idem.* Πλησίῳ
αι
a prima manu *Reg.* πλησίῳ Aug. [o] Ἐπισάκτων *Ar.* in marg. Ἐπιτάκτων *Reg. Cass. Dan.* Aug. [p] Ὁπλίτας πάντας *Gr.* Mosqu. [q] Ἐπικκαίδεκα *Reg. Cass. Gr.* sed in *Gr.* emendatum erat ἐφ'. ita et in Aug. ἐπ' ἐκκαιδ. Mosqu. [r] Γελώων ἱππεῖς ὅσον cetera in marg. *Gr.* Ἱππεῖς etiam *Reg. Cass. Dan.* et plerumque. [s] Εἴκοσιν *Cass.* [t] Τοὺς δ' ἱππέας *Gr.*

67. Insequenti vero die Athenienses eorumque socii ut ad prœlium se præpararunt, et aciem hoc modo instruxerunt. Dextrum quidem cornu tenebant Argivi et Mantinei, Athenienses vero medium *agmen*, alterum vero *cornu* cæteri socii *tenebant*. Et dimidium quidem ipsorum exercitus sic erat instructum, ut in fronte octoni milites starent, dimidium vero, quod erat ad tentoria, et ipsum octonis militibus erat instructum, ita tamen, ut agminis longitudo latitudinem longe superaret. Quibus præceptum fuerat, ut qua parte exercitus laboraret, diligentissime observantes se conferrent. Atque intra hos, qui in subsidiis collocati fuerant, lixas posuerunt. Syracusani vero *suos* gravis armaturæ milites, qui erant Syracusani ex omni totius populi ordine atque ætate collecti, et socios, quotquot aderant, sic instruxerunt, ut deni seni in *aciei fronte* starent. Auxilium autem ipsis tulerunt in primis quidem Selinuntii, mox vero et Geloi equites, universi ad ducentos. Et Camarinæorum equites ad viginti, et sagittarii circiter quinquaginta. Equites autem in dextro *cornu* collocarunt, non pauciores, quam mille et ducentos.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 339.

χιλίους· [u] παρὰ δ' αὐτοὺς, καὶ τοὺς ἀκοντιστάς. μέλλουσι δὲ τοῖς Ἀθηναίοις προτέροις ἐπιχειρήσειν, ὁ Νικίας, κατά τε ἔθνη ἐπιπαριὼν ἕκαστα, καὶ ξύμπασι, τοιάδε παρεκελεύετο.

ξη'. "ΠΟΛΛΗι [v] μὲν παραινέσει, ὦ ἄνδρες, τί δεῖ χρῆσθαι, οἳ πάρεσμεν ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα; [x] αὕτη γὰρ ἡ παρασκευὴ [y] ἱκανωτέρα μοι δοκεῖ εἶναι θάρσος παρασχεῖν, ἢ καλῶς λεχθέντες λόγοι μετὰ ἀσθενοῦς στρατοπέδου. ὅπου γὰρ Ἀργεῖοι, καὶ Μαντινῆς, καὶ Ἀθηναῖοι, καὶ νησιωτῶν οἱ πρῶτοι ἐσμὲν, πῶς οὐ χρὴ μετὰ τοιῶνδε καὶ τοσῶνδε ξυμμάχων πάντα τινὰ μεγάλην τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης ἔχειν; ἄλλως τε, καὶ πρὸς ἄνδρας πανδημεί τε ἀμυνομένους, καὶ οὐκ ἀπολέκτους, ὥσπερ καὶ [z] ἡμᾶς· καὶ προσέτι Σικελιώτας, οἳ ὑπερφρονοῦσι μὲν [a] ἡμᾶς, [b] ὑπομενοῦσι δὲ οὐ, διὰ τὸ τὴν ἐπιστήμην τῆς τόλμης [c] ἥσσω ἔχειν. παραστήτω δέ τινι καὶ τόδε, πολύ τε ἀπὸ τῆς [d] ἡμετέρας αὐτῶν εἶναι, καὶ πρὸς γῇ [e] οὐδεμιᾷ φιλίᾳ, ἥντινα μὴ αὐτοὶ μαχόμενοι κτήσεσθε. καὶ τοὐναντίον ὑπομιμνήσκω [f] ὑμᾶς, ἢ οἱ πολέμιοι σφίσιν αὐτοῖς [g] εὖ οἶδ', ὅτι παρακελεύονται.

[u] Παρα δ' αὐτ. Mosqu. Mox c. 68. inscr. Νικίου λόγος πρὸς τοὺς στρατιώτας. a m. pr. [v] Μὲν οὖν παρ. *Dan.* [x] Αὐτὴ *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Reg.* Aug. et ex emendat. *Cass.* [y] Ἱκανοτέρα *Gr.* [z] Ὑμᾶς *Ar.* [a] Sic in *Gr.* emendatum erat ex ὑμᾶς. οἶδ' Mosqu. [b] Ὑπομένουσι *Reg. Cass.* Aug. [c] Εἴσω, et marg. ἥσσω *Gr.* [d] Ὑμετέρας a prima manu *Gr.* [e] Οὐδε μιᾷ *Cass.* [f] Ἡμᾶς *Bar. Gr. Ald. Flor. Bas.* [g] Εὖ δ' ὅτι Mosqu.

Juxta autem ipsos, et jaculatores. Cum autem Athenienses prœlium priores inituri essent, Nicias et singulas gentes, ut quamque adibat, et universas hujusmodi verbis adhortabatur.

68. "LONGA adhortatione, viri, quid opus est *nos* uti, qui ad idem certamen adsumus? Hic enim apparatus ad confidentiam vobis præbendam magis valere mihi videtur, quam verba præclare facta, quæ copiarum firmitate careant. Ubi enim sumus Argivi, et Mantinei, et Athenienses, et præcipui inter insularum incolas, quomodo non oportet quemlibet cum talibus totque sociis magnam de victoria spem habere? præsertim adversus homines, qui copias, ex omni totius populi ordine ac ætate raptim et nullo delectu habito collectas, ad nostram vim propulsandam ducunt: non autem *adversus viros* delectos, quales nos sumus. Præterea *adversus* Sicilienses, qui nos quidem contemnunt, sed tamen non sustinebunt, quod plus audaciæ, quam peritiæ, habeant. Illud etiam in mentem unicuique veniat, nos et procul a nostræ patriæ finibus abesse, et in nullo amico solo, nisi quod *vos* ipsi pugnando quæsieritis. Atque ego vos admoneo, * contra ac hostes (quod probe scio) se ipsos adhortantur. Illi enim

* Alia via ac hostes etc. HUDS.

οἱ μὲν γὰρ, [h] ὅτι περὶ πατρίδος ἔσται ὁ ἀγών· [i] ἐγὼ δὲ, ὅτι οὐκ ἐν πατρίδι, ἐξ ἧς [k] κρατεῖν δεῖ, ἢ μὴ ῥᾳδίως ἀποχωρεῖν· οἱ γὰρ [l] ἱππῆς πολλοὶ ἐπικείσονται. τῆς τε οὖν ὑμετέρας αὐτῶν ἀξίας μνησθέντες, ἐπέλθετε τοῖς ἐναντίοις προθύμως, καὶ τὴν παροῦσαν ἀνάγκην καὶ ἀπορίαν φοβερωτέραν ἡγησάμενοι τῶν πολεμίων."

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 339.

ξθ'. Ὁ μὲν Νικίας, [m] τοιαῦτα παρακελευσάμενος, ἐπῆγε τὸ στρατόπεδον εὐθύς. οἱ δὲ Συρακούσιοι ἀπροσδόκητοι μὲν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἦσαν ὡς ἤδη μαχούμενοι· καί τινες αὐτοῖς, ἐγγὺς τῆς πόλεως οὔσης, καὶ [n] ἐπεληλύθεσαν· οἱ δὲ καὶ διὰ σπουδῆς προσβοηθοῦντες δρόμῳ, ὑστέριζον μὲν, ὡς δὲ ἕκαστός πη τοῖς πλείοσι [o] προσμίξειε, καθίσταντο. οὐ γὰρ δὴ προθυμίᾳ ἐλλιπεῖς ἦσαν, οὐδὲ τόλμῃ, [p] οὔτ' ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ, οὔτ' ἐν [q] ταῖς ἄλλαις· ἀλλὰ τῇ μὲν [r] ἀνδρείᾳ οὐχ ἥσσους, ἐς ὅσον ἡ ἐπιστήμη [s] ἀντέχοι· τῷ δὲ ἐλλείποντι αὐτῆς, καὶ τὴν βούλησιν ἄκοντες προὐδίδοσαν. ὅμως δὲ, οὐκ ἂν οἰόμενοι, σφίσι τοὺς Ἀθηναίους προτέρους ἐπελθεῖν, καὶ [t] διὰ τάχους ἀναγκαζόμενοι [u] ἀμύνασθαι, ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα, εὐθὺς ἀντεπήεσαν. καὶ πρῶτον μὲν

[h] Ὅτι d. Mosqu. [i] Ἐγὼ δ' ὅτι *Gr.* [k] Pro κρατοῦντας ἀποχωρεῖν. *Æ. Port. Huds.* [l] Ἱππεῖς *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Cass.* [m] Τοσαῦτα Mosqu. [n] Ἀπεληλύθεσαν, vel ἐπὶ τὴν πόλιν ἐληλύθεσαν scribendum, censet *Æ. Port. Huds.* [o] Προσμίξειεν ἐνκαθίσταντο *Ar.* Προσμίξειεν etiam *Cass. Gr.* Προσμίξειν *Dan.* [p] Οὔτε ἐν *Ar.* [q] Ταῖς deest *C.* [r] Ἀνδρίᾳ *Ar. C. Reg.* [s] Ἀντέχει *Reg.* [t] Διατάχους *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* Aug. [u] Ἀμύνασθαι Mosqu.

quod pro patria certamen *ipsis* sit futurum: at ego *vos admoneo* non in patrio solo; unde oportet *nos* victoria potitos reverti, aut non facile reverti *posse*. Nam permulti equites nobis instabunt. Vestræ igitur ipsorum dignitatis memores, hostes alacriter invadatis, et præsentem necessitatem atque difficultatem, quam adversarios, terribiliorem esse ducatis."

69. Nicias autem talibus adhortatus, copias confestim adversus *hostem* duxit. Syracusani vero tunc quidem non exspectabant, sibi jam dimicandum esse; quinetiam ipsorum nonnulli in urbem, quæ vicina erat, abierant. Alii vero festinabundi ad suos adjuvandos accurrentes, tardius quidem perveniebant; veruntamen ut singuli ad aliquos exercitus ordines accedebant, in iis sese collocabant. Nam nec in isto prœlio, nec in aliis, aut alacritate, aut audacia, *hostibus* inferiores fuerunt. Sed virtute quidem *illis* non fuerunt inferiores, quatenus *rei militaris* scientia suppetebat. Ejus vero defectu, alacritatem etiam inviti amittebant. Veruntamen, quod non opinarentur Athenienses priores contra se venturos, quodque celeriter propulsare cogerentur, sumtis armis, confestim obviam *ipsi* prodierunt. Ac primum

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 339.

αὐτῶν ἑκατέρων οἵ τε λιθοβόλοι καὶ σφενδονῆται καὶ τοξόται προὐμάχοντο· [q] καὶ τροπὰς, [r] οἵας εἰκὸς ψιλοὺς, ἀλλήλων ἐποίουν. ἔπειτα δὲ μάντεις [s] τε σφάγια προὔφερον τὰ νομιζόμενα, καὶ σαλπιγκταὶ ξύνοδον ἐπώτρυνον τοῖς ὁπλίταις. οἱ δ᾽ ἐχώρουν, Συρακούσιοι μὲν, περί τε πατρίδος μαχούμενοι, καὶ τῆς ἰδίας, [t] ὡς ἕκαστος, τὸ μὲν αὐτίκα, σωτηρίας, τὸ δὲ μέλλον, ἐλευθερίας· [u] τῶν δὲ ἐναντίων, Ἀθηναῖοι μὲν, περί τε τῆς ἀλλοτρίας [v] οἰκείαν σχεῖν, καὶ τὴν οἰκείαν μὴ βλάψαι ἡσσώμενοι· Ἀργεῖοι δὲ, καὶ τῶν ξυμμάχων οἱ αὐτόνομοι, [x] ξυγκτήσασθαί τε ἐκείνοις, ἐφ᾽ ἃ ἦλθον, καὶ τὴν ὑπάρχουσαν σφίσι πατρίδα, νικήσαντες, πάλιν [y] ἐπιδεῖν· τὸ δ᾽ ὑπήκοον τῶν ξυμμάχων, μέγιστον μὲν περὶ τῆς αὐτίκα ἀνελπίστου σωτηρίας, ἣν μὴ κρατῶσι, τὸ πρόθυμον [z] εἶχον· ἔπειτα δὲ, ἐν παρέργῳ, καὶ [a] εἴ τι ἄλλο [b] ξυγκαταστρεψαμένοις ῥᾷον αὐτοῖς ὑπακούσεται.

ο΄. Γενομένης [c] δ᾽ ἐν χερσὶ τῆς μάχης, [d] ἐπιπολὺ ἀντεῖχον ἀλλήλοις· καὶ ξυνέβη βροντάς τε ἅμα τινὰς

[q] Καὶ τροπὰς οἵας εἰκὸς ἀλλήλων ψιλοὺς ἐποίουν *Ar. C. Dan.* sed pro ἀλλήλων habet ἀλλήλους. [r] Οἷα *Cass.* Aug. Mosqu. hic tamen οἷα. [s] Καὶ Mosqu. pro τε. [t] Ὡς omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [u] Τῶν δ᾽ ἐναντίων *Ar. C.* Ita voluit scriba *Cass.* in quo est τῶν δὲ ἀντίων. Ita et Aug. sed corr. a m. 2. in δ᾽ ἐναντ. [v] Οἰκίαν *Gr.* Mosqu. et paullo post. [x] Ξυνκτήσασθαί τι *Ar.* [y] Ἐπειδεῖν *Cass.* [z] Ἔχειν Mosqu. [a] Id est, χωρίον. *Huds.* [b] Συγκαταστρεψομένοις *Reg. Cass.* Aug. Mox ὑπακοῦσαι Mosqu. [c] Δὲ ἐν χ. *Gr.* [d] Ἐπὶ πολὺ *C.* ut et mox infra.

quidem utriusque exercitus velites, qui lapides manu jaculabantur, et funditores, et sagittarii ante pugnabant: et alii alios in fugam vicissim vertebant, ut verisimile est fieri inter levis armaturæ milites. Deinde vero vates protulerunt hostias more receptas, et tubicines ad congressum milites incitabant. Illi vero *in hostem* tendebant, Syracusani quidem, pro patria pugnaturi, et unusquisque in præsentia pro sua salute, et in posterum, libertate. Ex hostibus vero, Athenienses quidem, pro alieno ut proprium haberent, neve domesticum *agrum* victi detrimento afficerent: Argivi vero, et qui ex sociis liberi erant, ut et illos *Athenienses* adjuvarent in quærendis *rebus* illis, quarum causa *illuc* venerant, utque suam quique patriam victores reviserent. Socii vero, qui aliorum imperio parebant, præcipue quidem animum alacrem habebant propter præsentem salutem, de qua, nisi vicissent, desperabant. Deinde vero, secundo loco *ad prælium committendum erant alacres*, ut, si quam etiam aliam *gentem* una cum Atheniensibus subegissent, ipsis * facilius parerent.

70. Cum autem ad pugnam manusque ventum esset, ad multas horas alteri alteris restiterunt. Interea vero

* *Scil.* illorum imperio minus premerentur, quod eos in aliis populis subigendis adjuvissent. *Vel*, fortunæ societate se consolarentur, quod alii eandem servitutem subirent. Huds.

γενέσθαι καὶ [d] ἀστραπὰς, καὶ ὕδωρ πολύ· ὥστε τοῖς μὲν πρῶτον μαχομένοις, καὶ ἐλάχιστα πολέμῳ ὡμιληκόσι, καὶ τοῦτο ξυνεπιλαβέσθαι [e] τοῦ φόβου· [f] τοῖς δ' ἐμπειροτέροις, [g] τὰ μὲν γιγνόμενα, καὶ ὥρᾳ ἔτους περαίνεσθαι δοκεῖν, [h] τοὺς δὲ ἀνθεστῶτας πολὺ μείζω ἔκπληξιν μὴ νικωμένους παρέχειν. [i] ὠσαμένων δὲ πρῶτον τῶν Ἀργείων τὸ εὐώνυμον κέρας τῶν Συρακουσίων, καὶ μετ' αὐτοὺς τῶν Ἀθηναίων τὸ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς, [k] παρεῤῥήγνυτο ἤδη καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα τῶν Συρακουσίων, καὶ ἐς φυγὴν κατέστη. καὶ [l] ἐπιπολὺ μὲν οὐκ ἐδίωξαν οἱ Ἀθηναῖοι· οἱ γὰρ [m] ἱππῆς τῶν Συρακουσίων, πολλοὶ ὄντες καὶ ἀήσσητοι, εἶργον· καὶ ἐσβαλόντες ἐς τοὺς ὁπλίτας αὐτῶν, [n] εἴ τινας [o] προσδιώκοντας ἴδοιεν, ἀνέστελλον· ἐπακολουθήσαντες δὲ ἀθρόοι, ὅσον ἀσφαλῶς εἶχε, πάλιν [p] ἐπανεχώρουν, καὶ τροπαῖον [q] ἵστασαν. οἱ δὲ Συρακούσιοι, ἀθροισθέντες ἐς τὴν [r] Ἑλωρινὴν ὁδὸν, καὶ ὡς ἐκ τῶν παρόντων, ξυνταξάμενοι, ἔς τε τὸ [s] Ὀλυμπίειον ὅμως σφῶν αὐτῶν παρέπεμψαν φυλακὴν, δείσαντες, μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τῶν χρημάτων,

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 339. Novembri.

[d] Ἀστραπᾶς Mosqu. [e] Τοῦ φόβου desunt *Dan.* [f] Τοῖς δὲ ἐμπ. *Gr.* [g] Τὰ μὲν γιγνόμενα *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* [h] Τοὺς δ' ἀνθεστ. *Gr. Schol.* [i] Πρῶτον d. Mosqu. Ὠσαμένων δὲ τῶν Ἀργείων πρῶτον *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [k] Παρεῤῥήγνυντο *Gr.* [l] Ἐπὶ πολὺ *Cass.* [m] Ἱππεῖς *Ar. C. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Gr.* Aug. [n] Εἴ τινες *Cass. Gr.* Aug. [o] Προδιώκοντας *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [p] Ἐπανεχώρησαν *Ar.* [q] Ἔστησαν Mosqu. [r] Ἐλωρινὴν *Ar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. 2. Vide ad c. 65. *Huds.* Ἑλωρικὴν *Dan.* [s] Ὀλυμπιεῖον *Ar. Cl.* ex emend. Ὀλυμπιῶον *C.* Vide ad c. 64. *Huds.* Ὀλυμπιστεῖον Aug. *Reg. Cass.* Ὀλύμπιον *Gr.*

contigit, ut et aliquot tonitrua et fulgura, et ingens pluvia simul existeret. Quamobrem illis quidem, qui tunc primum pugnabant, et qui in bellis minime versati fuerant, hoc etiam majorem terrorem incussit. Illis vero, qui peritiores erant, ea, quæ fiebant, propter anni tempus fieri videbantur; sed illud ipsis majorem terrorem incutiebat, quod adversarii non vincerentur. Cum autem primi *omnium* Argivi lævum Syracusanorum cornu pepulissent, et post ipsos Athenienses *agmen* sibi oppositum, tunc et reliquus Syracusanorum exercitus perruptus est, et fugere cœpit. Sed Athenienses non longe persequuti sunt: (nam Syracusanorum equites, qui permulti, iique invicti erant, prohibebant. Et impressione facta in gravem ipsorum armaturam, si quos longius insequentes animadvertissent, *eos* reprimebant) sed conferti, quoad tuto potuere, persequuti, retro se recepērunt, et tropæum statuerunt. Syracusani vero in via Helorina congregati, pro præsenti rerum statu et facultate acie instructa, * præsidium tamen e suorum numero ad Olympieum miserunt, veriti, ne Athenienses pecunias, quæ illic erant, amove-

* Præsidium tamen ad Olympieum, quod adhuc ipsorum erat, miserunt etc. *Valla.* Huds.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 339.

ἃ ἦν αὐτόθι, κινήσωσι· καὶ [t] οἱ λοιποὶ ἐπανεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν.

οα΄. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πρὸς μὲν τὸ ἱερὸν οὐκ ἦλθον, ξυγκομίσαντες δὲ τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς, καὶ ἐπὶ πυρὰν ἐπιθέντες, ηὐλίσαντο αὐτοῦ. τῇ δ' ὑστεραίᾳ τοῖς μὲν Συρακουσίοις ἀπέδοσαν ὑποσπόνδους τοὺς νεκρούς· (ἀπέθανον δὲ αὐτῶν καὶ [u] τῶν ξυμμάχων [v] περὶ ἑξήκοντα καὶ διακοσίους·) τῶν δὲ σφετέρων τὰ ὀστᾶ [w] ξυνέλεξαν, (ἀπέθανον δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ὡς πεντήκοντα·) καὶ, τὰ τῶν πολεμίων σκῦλα ἔχοντες, ἀπέπλευσαν ἐς Κατάνην. χειμών τε γὰρ ἦν, καὶ, τὸν πόλεμον αὐτόθεν ποιεῖσθαι, οὔπω ἐδόκει δυνατὸν εἶναι, πρὶν ἂν ἱππέας τε μεταπέμψωσιν ἐκ τῶν [x] Ἀθηνῶν, καὶ ἐκ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων ἀγείρωσιν, ὅπως μὴ παντάπασιν ἱπποκρατῶνται, καὶ χρήματα δὲ ἅμα αὐτόθεν [y] τε ξυλλέξωνται, καὶ παρ' Ἀθηναίων ἔλθῃ, τῶν τε [z] πόλεων τινὰς προσαγάγωνται, ἃς ἤλπιζον [a] μετὰ τὴν μάχην μᾶλλον σφῶν ὑπακούσεσθαι, τά τε ἄλλα καὶ σῖτον, καὶ [b] ὅσων δέοι, παρασκευάσωνται, [c] ὡς εἰς τὸ ἔαρ ἐπιχειρήσοντες ταῖς Συρακούσαις.

οβ΄. Καὶ οἱ μὲν [d] ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἀπέπλευσαν ἐς

[t] Οἱ πολλοὶ *C.* [u] Τῶν ξυμμάχων ὡς πεντήκοντα, omissis ceteris, *Dan.* [v] Ὡς πεντήκοντα καὶ διακ. *Gr.* [w] Ἀνέλεξαν *Gr.* συνέλ. Aug. [x] Ἀθηναίων *Gr.* [y] Τε deest *Gr.* [z] Πολεμίων Mosqu. [a] Καὶ μετὰ τὴν μάχην *Gr.* [b] Ὅσον *Gr. Ald. Flor. Bas.* [c] Ὡς τε τὸ ἔαρ *Ar. C.* Mosqu. Aug. Εἰς omittit *Cl.* Ὥστε τὸ ἔαρ *Reg. Cass. Dan.* [d] Ταύτῃ τῇ γνώμῃ *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Dan.*

rent. Cæteri vero in urbem redierunt.

71. Athenienses vero ad templum quidem non iverunt: sed, * congestis suorum cadaveribus ac pyræ impositis, ibi pernoctarunt. Postero vero die Syracusanis quidem sua cadavera, fide publica ipsis data, reddiderunt; (ipsorum vero et sociorum ad ducentos et sexaginta ceciderunt) suorum vero ossa collegerunt. Ipsorum vero et sociorum obierunt ad quinquaginta. Et cum hostium spoliis Catanam navigarunt. Erat enim hyems, et bellum illinc nondum administrari posse videbatur, priusquam et Athenis equites arcesserent, et *alios* ex sociis, qui regionem illam incolebant, cogerent, ne prorsus equitatu superarentur. Simul etiam ut illinc pecunias colligerent, utque *aliæ* Athenis afferrentur. Quinetiam ut aliquas civitates sibi adjungerent, quas post pugnam sibi facilius obtemperaturas esse sperabant. Item ut cum alia, tum etiam commeatum et cætera, quibus opus esset, præpararent, quod ineunte vere Syracusas aggredi statuissent.

72. Atque hi quidem hoc consilio

* Receptis etc. *Valla*. Huds.

τὴν Νάξον καὶ Κατάνην [e] διαχειμάσοντες. Συρακούσιοι δὲ, τοὺς σφετέρους αὐτῶν νεκροὺς θάψαντες, ἐκκλησίαν ἐποίουν. καὶ παρελθὼν αὐτοῖς [f] Ἑρμοκράτης ὁ Ἕρμωνος, ἀνὴρ καὶ [g] ἐς τὰ ἄλλα ξύνεσιν οὐδενὸς λειπόμενος, καὶ κατὰ τὸν πόλεμον ἐμπειρίᾳ τε ἱκανὸς γενόμενος, καὶ [h] ἀνδρείᾳ ἐπιφανὴς, ἐθάρσυνέ τε, καὶ οὐκ εἴα τῷ γεγενημένῳ ἐνδιδόναι· τὴν μὲν γὰρ γνώμην αὐτῶν οὐχ ἡσσῆσθαι, τὴν δὲ ἀταξίαν βλάψαι. οὐ μέντοι τοσοῦτόν γε λειφθῆναι, ὅσον εἰκὸς [i] εἶναι, ἄλλως τε τοῖς πρώτοις τῶν Ἑλλήνων ἐμπειρίᾳ ἰδιώτας, ὡς εἰπεῖν [k] χειροτέχνας, ἀνταγωνισαμένους. μέγα δὲ βλάψαι καὶ τὸ πλῆθος τῶν [l] στρατηγῶν, καὶ τὴν πολυαρχίαν, (ἦσαν γὰρ [m] πεντεκαίδεκα οἱ στρατηγοὶ αὐτοῖς,) τῶν τε πολλῶν τὴν ἀξύντακτον ἀναρχίαν. ἢν δὲ ὀλίγοι [n] τε στρατηγοὶ γένωνται [o] ἔμπειροι, καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ παρασκευάσωσι τὸ ὁπλιτικὸν, οἷς τε ὅπλα μή ἐστιν, [p] ἐκπορίζοντες, ὅπως ὡς πλεῖστοι ἔσονται, καὶ τῇ ἄλλῃ μελέτῃ προσαναγκάζοντες, ἔφη, κατὰ τὸ εἰκὸς κρατήσειν σφᾶς τῶν ἐναντίων, [q] ἀνδρείας μὲν σφίσιν

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 339.

[e] Διαχειμάσαντες *Dan.* [f] Ὁ Ἑρμοκράτης *Gr.* [g] Ἐς τἆλλα *Ar. C. Reg.* Aug. *Cass. Dan.* [h] Ἀνδρείᾳ deest *Ar.* Ἀνδρίᾳ *Reg.* [i] Ἦν *Gr.* [k] Χειροτέχναις legit *Valla.* Χειροτέχνας *Gr.* χειροτεχνὰς Aug. sed supra α m. ant. scr. ι. mox ἀνταγωνησαμ. Mosqu. per η. [l] Στρατιωτῶν *Ar. C. Dan.* [m] Πέντε legebat *Valla. Huds.* Πέντε καὶ δέκα *Gr.* [n] Τε deest *Ar.* [o] Ἔμπειροι non habet *Dan.* [p] Ἐμπορίζοντες *Reg.* Antea ἐστὶ Mosqu. [q] Ἀνδρίας *Reg. Gr.* Mosqu.

Naxum et Catanam navigarunt, ut *illic* hybernarent. Syracusani vero, suis mortuis sepultis, concionem coëgerunt. Tunc autem in mediam ipsorum multitudinem progressus Hermocrates, Hermonis *filius*, vir cum cæteris in rebus prudentia nulli secundus, tum etiam rerum bellicarum peritia usuque potens, et fortitudine insignis, *ipsos* confirmabat, neque propter id, quod acciderat, animum despondere sinebat. Non ipsorum animum superatum fuisse *dicebat*; sed ordinum confusionem nocuisse. Neque tamen *ipsos* adeo superatos fuisse, ut verisimile erat, *ipsos superatum iri*; præsertim quod idiotæ et propemodum artifices cum iis pugnassent, qui *rei militaris* peritia primi Græcorum censebantur. Quinetiam ipsam ducum multitudinem et imperatorum turbam (erant enim ipsis quindecim duces) et confusam multorum manum, quæ nullius imperio parebat, multum *ipsis* offecisse *dicebat*. Quod si pauci, iique periti imperatores essent, atque per eam hyemem gravis armaturæ milites præpararent, et subministrarent, quibus deessent arma, ut quam maximus esset militum graviter armatorum numerus, et in cæteris *rei bellicæ* studiis *eos sese exercere* cogerent, affirmabat, ipsos, (ut credibile videbatur,) adversariis superiores futuros; quod fortitudo quidem ipsis jam adesset, ordinis vero conservatio in rebus gerendis esset

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 339.

ὑπαρχούσης, [r] εὐταξίας δὲ ἐς τὰ ἔργα προσγενομένης. ἐπιδώσειν γὰρ ἀμφότερα αὐτὰ, τὴν μὲν, μετὰ κινδύνων μελετωμένην, τὴν δ' εὐψυχίαν, αὐτὴν ἑαυτῆς, μετὰ τοῦ πιστοῦ τῆς ἐπιστήμης, θαρσαλεωτέραν ἔσεσθαι. τούς τε στρατηγοὺς, καὶ ὀλίγους καὶ αὐτοκράτορας χρῆναι ἑλέσθαι, καὶ ὀμόσαι [s] αὐτοῖς [t] τὸ ὅρκιον, ἦ μὴν ἐάσειν ἄρχειν, [u] ὅπῃ ἂν ἐπίστωνται. οὕτω γὰρ, ἅ, τε κρύπτεσθαι δεῖ, μᾶλλον ἂν στέγεσθαι, καὶ τἄλλα κατὰ κόσμον καὶ ἀπροφασίστως παρασκευασθῆναι.

ογ'. Καὶ οἱ Συρακούσιοι, αὐτοῦ ἀκούσαντες, ἐψηφίσαντό [x] τε πάντα, ὡς [y] ἐκέλευε, καὶ στρατηγὸν αὐτόν [z] τε εἵλοντο τὸν Ἑρμοκράτην, καὶ Ἡρακλείδην τὸν [a] Λυσιμάχου, καὶ Σικανὸν τὸν [b] Ἐξηκέστου, [c] τούτους τρεῖς· καὶ ἐς τὴν Κόρινθον καὶ [d] ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις ἀπέστειλαν, ὅπως ξυμμαχία τε αὐτοῖς παραγένηται, καὶ [e] τὸν πρὸς Ἀθηναίους πόλεμον βεβαιότερον πείθωσι ποιεῖσθαι ἐκ τοῦ προφανοῦς ὑπὲρ σφῶν τοὺς Λακεδαιμονίους, ἵνα ἢ ἀπὸ τῆς Σικελίας ἀπαγάγωσιν αὐτοὺς, ἢ πρὸς τὸ ἐν Σικελίᾳ στράτευμα ἧσσον [f] ὠφέλειαν ἄλλην ἐπιπέμπωσι.

[r] Εὐταξίας δ' ἐς τὰ ἔργα προσγενομένης *Ar. C. Cass.* [s] Αὐτοῖς omittit *Cl.* [t] Τὸν ὅρκον *Marg.* [u] Ὅπῃ *Cass.* Aug. ὅσοι Mosqu. [x] Τε deest *Dan.* [y] Ἐκέλευσε *Ar.* [z] Τε deest *Reg.* τὸ Ἑρμ. p. τὸν Mosqu. [a] Λυσίμαχον *Dan.* [b] Ἐξηκέστου τούτους τρεῖς. καὶ ἐς τὴν etc. legit et distinguit *Portus:* atque ita *Codd. Ar. C. Reg. Cass. Gr.* [c] Τούτους τοὺς τρεῖς *Dan.* [d] Ἐς τὴν desunt *Reg.* [e] Τὸν abest Mosqu. (mox τὸν id. ante ἐν Σικ. p. τό.) [f] Ὠφιλίαν *Cass. Gr.* Aug.

accessura. Hæc enim ambo progressus esse factura: hanc quidem *ordinis conservationem*, cum periculis excultam; animi vero præsentiam, conjunctam cum fiducia scientiæ, * ipsam se ipsa confidentiorem *atque firmiorem* fore. Imperatores vero, et paucos, et cum summa potestate creandos, et religioso jurejurando promittendum ipsis, fore, ut *populus* imperare sinat, pro ea scientia, qua præditi fuerint. Sic enim et ea, quæ sunt celanda, facilius celatum iri, et cætera recte atque ordine et sine ulla tergiversatione præparatum iri.

73. Syracusani vero, cum eum audissent, omnia in ejus sententiam decreverunt, ipsumque Hermocratem imperatorem crearunt, et Heraclidem Lysimachi, et Sicanum Execesti *filium*, † hos tres. Quinetiam Corinthum et Lacedæmonem legatos miserunt, ut auxilia sibi mitterentur, utque Lacedæmoniis persuaderent, ut bellum adversus Athenienses majore studio propalam pro se administrarent; ut ipsos vel a Sicilia abducerent, vel ad exercitum, qui in Sicilia erat, aliud auxilium mittere minus possent.

* Ex seipsa etc. *Hobbesius.* Huds.
† Hos tres etiam Corinthum etc. *Valla* et *Acacius.* Idem.

οδ. [e] Τὸ δ' ἐν τῇ Κατάνῃ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων ἔπλευσεν εὐθὺς ἐπὶ [f] Μεσήνην, ὡς προδοθησομένην. καὶ, ἃ μὲν ἐπράσσετο, οὐκ ἐγένετο. Ἀλκιβιάδης γὰρ, [g] ὅτε ἀπῄει ἐκ τῆς ἀρχῆς ἤδη μετάπεμπτος, ἐπιστάμενος, ὅτι [h] φεύξοιτο, μηνύει τοῖς τῶν Συρακουσίων φίλοις [i] τοῖς ἐν Μεσήνῃ, ξυνειδὼς τὸ μέλλον. οἱ δὲ τούς τε ἄνδρας [k] διέφθειραν πρότερον, καὶ τότε στασιάζοντες καὶ ἐν ὅπλοις ὄντες, ἐπεκράτουν μὴ δέχεσθαι τοὺς Ἀθηναίους οἱ ταῦτα βουλόμενοι. ἡμέρας δὲ μείναντες περὶ [l] τρισκαίδεκα οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἐχειμάζοντο, καὶ τὰ ἐπιτήδεια οὐκ εἶχον, καὶ προὐχώρει οὐδὲν, [m] ἀπελθόντες ἐς Νάξον καὶ Θρᾷκας, σταύρωμα περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι, αὐτοῦ διεχείμαζον· καὶ τριήρη ἀπέστειλαν ἐς τὰς Ἀθήνας ἐπί τε χρήματα καὶ ἱππέας, ὅπως ἅμα τῷ ἦρι παραγένωνται. Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 339.

οε. Ἐτείχιζον δὲ καὶ οἱ Συρακούσιοι ἐν τῷ χειμῶνι πρός τε τῇ πόλει, τὸν [n] Τεμενίτην ἐντὸς ποιησάμενοι,

[e] Τὸ τὶ Mosqu. [f] Μεσσήνην *Reg. Cass.* Aug. [g] Ὅτ' ἀπῄει *Ar. C. Steph.* 1. Ὅταν ἀπῄει *Gr. Ald. Flor. Bas.* Ὅτ' ἀπῄει *Reg. Cass.* Aug. Ὅτι ἀπιέν *Dan.* [h] Scil. φυγὰς ἔσοιτο. *Æ. Port.* Φεύγοιτο *Ar.* [i] Τοὺς ἐν τῇ Μεσσήνῃ *Ar. C.* Ἐν τῇ Μεσσήνῃ *Cl. Gr. Huds.* Τοῖς ἐν τῇ Μεσσήνῃ *Reg. Cass. Dan.* Aug. Μεσήνῃ *Gr.* Τοὺς in *Var. Lect. Hudsoni* videtur esse error operarum. [k] Διέφθειρον *Reg.* Mosqu. [l] Τρεῖς *Gr. Cl.* Περὶ τρεῖς καὶ δέκα μείναντες *Reg. Gr.* sed hic καίδεκα. Μείναντες περὶ τρεῖς καίδεκα *Cass.* [m] Ἀπελθόντες ἐς Νάξον, καὶ σταύρωμα etc. legendum, censet *F. Port.* atque illud καὶ Θρᾷκας ex voce Χάρακας (quæ margini olim apposita erat, ad explicationem vocabuli σταύρωμα) originem duxisse, existimat. Vide *Annott.* Σταυρώματα περὶ τὸ etc. *Ar. C. Cl. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [n] Ea Syracusarum

74. Classis autem Atheniensium, quæ ad Catanam erat, Messanam versus continuo navigavit, quod eam per proditionem captum iri sperarent. Sed quæ struebantur, non successerunt. Alcibiades enim, cum jam *Athenas* revocatus imperium deposuisset, sciens, se exsulem fore, Syracusanorum amicis, qui Messanæ erant, futuram *urbis* proditionem, * cujus erat conscius, indicavit. Illi vero, qui hæc volebant, et homines interfecerunt prius, *quam Athenienses ad urbem accederent*; et tunc, cum ob seditionem ortam in armis essent, obtinuerunt, ne Athenienses reciperentur. Athenienses vero, stativis *illic* tredecim circiter dies habitis, cum tempestate jactarentur, neque commeatum haberent, neque quicquam succederet, Naxum reversi, et classe vallo munita, illic hybernarunt: et triremem Athenas miserunt, pecuniarum et equitatus gratia, ut *hæc* primo vere statim adessent.

75. Per eam hyemem Syracusani quoque † murum excitaverunt prope urbem a tota illa parte, quæ Epipolas spectat, Temenitem complexi,

* Nam, id futurum, præscierat. *Acacius.* Huds.

† Murum ante urbem tota ea parte, qua spectat Epipolas, incluso intra Temenite, excitaverunt. *Cluver.* Idem.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 339.

τεῖχος [o] παρὰ πᾶν τὸ πρὸς τὰς [p] Ἐπιπολὰς ὁρῶν, ὅπως μὴ δι' [q] ἐλάσσονος εὐαποτείχιστοι ὦσιν, ἢν ἄρα [r] σφάλωνται· [s] καὶ τὰ Μέγαρα φρούριον, καὶ ἐν τῷ Ὀλυμπιείῳ ἄλλο. καὶ τὴν θάλασσαν προεσταύρωσαν πανταχῇ, ᾗ ἀποβάσεις ἦσαν. καὶ, τοὺς Ἀθηναίους, εἰδότες, ἐν τῇ Νάξῳ χειμάζοντας, ἐστράτευσαν πανδημεὶ ἐπὶ τὴν Κατάνην· καὶ τῆς [t] τε γῆς [u] αὐτῶν ἔτεμον, καὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων σκηνὰς καὶ [x] τὸ στρατόπεδον ἐμπρήσαντες, [y] ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ πυνθανόμενοι, τοὺς Ἀθηναίους ἐς τὴν Καμαρίναν, κατὰ τὴν ἐπὶ Λάχητος γενομένην ξυμμαχίαν, πρεσβεύεσθαι, εἴπως [z] προσαγάγοιντο αὐτοὺς, ἀντεπρεσβεύοντο καὶ αὐτοί. ἦσαν γὰρ ὕποπτοι [a] αὐτοῖς οἱ Καμαριναῖοι, μὴ προθύμως [b] σφίσι μήτ' ἐπὶ τὴν πρώτην μάχην πέμψαι, ἃ ἔπεμψαν· [c] ἔς τε τὸ [d] λοιπὸν μὴ οὐκέτι βούλωνται ἀμύνειν, ὁρῶντες τοὺς Ἀθηναίους ἐν τῇ μάχῃ [e] εὖ πράξαντας, προσχωρῶσι δ' αὐτοῖς, κατὰ τὴν προτέραν

pars, quam posteriores dixere *Neapolin*, a *Thucydide* appellata est *Temenites:* scilicet ab *Apollinis Temenitæ fano;* quemadmodum altera illa pars ἀπὸ τῆς Τύχης, id est, a *Fortunæ fano, Tyche.* Vide *Cluverii* Siciliam p. 151. *Huds.* [o] Παράπαν *Reg.* Aug. Mosqu. *Cass. Gr.* [p] Ἐπιβολὰς *Gr.* [q] Scil. διαστήματος. *Æ. Port. Huds.* [r] Σφάλλωνται *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [s] Id est: καὶ φρούριον (scil. φρουρὰν vel φυλακὴν) ἐς τὰ Μέγαρα ἔπεμψαν, καὶ ἐν Ὀλυμπιείῳ ἄλλο φρούριον καθίστασαν. *Æ. Port. Huds.* [t] Γε *Reg.* [u] Αὐτῶν non est in *Dan.* [x] Τὸ omittunt *Ar. C.* [y] Ἀνεχώρουν *Reg.* [z] Προσάγοιντο *Ar. C.* [a] Αὐτοῖς deest *Dan.* αὐτῆς Mosqu. [b] Σφίσιν μήτε ἐπὶ *Gr.* [c] Ὥστε τὸ λ. *Dan.* [d] Λοιπὸν οὐκ ἔτι *Gr.* οὐκ ἔτι Aug. Mox ἀμήνειν Mosqu. [e] Εὐπράξαντας *Reg.*

ne, si forte cladem aliquam accepissent, propter angustiorem urbis ambitum facile circumvallarentur. * Et præsidium Megara miserunt, et alterum in Olympieo collocarunt. Quinetiam quacunque ex parte exscensus *e navibus in terram* fieri poterat, mare vallo præclusum muniverunt. Et cum scirent, Athenienses apud Naxum hybernare, cum frequentibus copiis ex omni totius populi ordine collectis, expeditionem adversus Catanam susceperunt. Et ipsorum agrum vastarunt, et, Atheniensium tabernaculis castrisque incensis, domum redierunt. Præterea cum intellexissent, Athenienses Camarinam legatos misisse † pro jure societatis *cum Camarinæis* initæ, quo tempore Laches in Siciliam *ab Atheniensibus cum classe missus* ivit, si quo pacto ipsos sibi adjungere possent, ipsi quoque vicissim legatos *eo* miserunt. Camarinæi enim ipsis erant suspecti, ne non alacriter ea ipsis misissent, quæ ad superiorem pugnam miserant, et ne deinceps opem ferre recusarent, quia videbant, Athenienses in prœlio rem feliciter gessisse, sed veteris amicitiæ

* Castellum etiam ad Megara, et aliud in Olympieo exstruxerunt. *Acacius.* Huds.

† Ad societatem sub Lachete factam renovandam etc. *Acacius.* Idem.

φιλίαν πεισθέντες. ἀφικομένων οὖν, ἐκ μὲν [f] Συρακουσῶν, Ἑρμοκράτους, καὶ ἄλλων, ἐς τὴν Καμαρίναν, ἀπὸ δὲ τῶν Ἀθηναίων, Εὐφήμου, μεθ' ἑτέρων, ὁ Ἑρμοκράτης, ξυλλόγου γενομένου τῶν Καμαριναίων, βουλόμενος [g] προσδιαβαλεῖν τὰς Ἀθηναίους, ἔλεγε τοιάδε.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

οϛ'. [h] "ΟΥ, τὴν παροῦσαν δύναμιν τῶν Ἀθηναίων, ὦ Καμαριναῖοι, μὴ αὐτὴν καταπλαγῆτε, δείσαντες, ἐπρεσβευσάμεθα· ἀλλὰ μᾶλλον, τοὺς μέλλοντας ἀπ' αὐτῶν λόγους, πρίν τι [i] καὶ ἡμῶν ἀκοῦσαι, μὴ ὑμᾶς [k] πείσωσιν. ἥκουσι γὰρ ἐς τὴν Σικελίαν, προφάσει μὲν, ᾗ πυνθάνεσθε, διανοίᾳ [l] δὲ, ἣν πάντες ὑπονοοῦμεν. καί μοι δοκοῦσιν οὐ Λεοντίνους βούλεσθαι [m] κατοικίσαι, ἀλλ' ἡμᾶς μᾶλλον ἐξοικίσαι. οὐ γὰρ δὴ εὔλογον, τὰς μὲν ἐκεῖ πόλεις ἀναστάτους ποιεῖν, τὰς δὲ ἐνθάδε κατοικίζειν· καὶ Λεοντίνων μὲν, Χαλκιδέων ὄντων, κατὰ τὸ ξυγγενὲς κήδεσθαι, Χαλκιδέας δὲ τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ, ὧν οἵδε ἄποικοί εἰσι, δουλωσαμένους ἔχειν. [n] τῇ δὲ αὐτῇ ἰδέᾳ ἐκεῖνά τε ἔσχον, καὶ τὰ ἐνθάδε νῦν πειρῶνται. ἡγεμόνες γὰρ γενόμενοι ἑκόντων, τῶν τε Ἰώνων, καὶ ὅσοι ἀπὸ σφῶν ἦσαν ξύμμαχοι, ὡς ἐπὶ τοῦ [o] Μήδε

[f] Τῶν Συρακ. *Gr.* [g] Προδιαβάλλειν *Ar. C. Gr. Cl. Reg. Cass. Dan.* Προδιαβαλεῖν *Gr.* Aug. [h] In Mosqu. præscr. λόγος πρὸς Καμαριναίους. [i] Καὶ abest Mosqu. [k] Πείσωσι *Gr.* [l] Μὲν *Reg.* [m] Κατοικῆσαι Mosqu. et mox ἐξοικῆσαι. [n] Τῇ δ' αὐτῇ *Gr.* [o] Δήμου *C. Bar. Ald. Bas.* Μήδου Mosqu.

jure adducti se ipsis adjungerent. Cum igitur Syracusis quidem, Hermocrates, aliique Camarinam pervenissent; ab Atheniensibus vero, Euphemus cum aliis *collegis eo missi fuissent;* Hermocrates, coacto Camarinæorum concilio, majorem invidiam Atheniensibus conflare volens, hanc habuit orationem:

76. "Non ideo legati ad vos sumus, viri Camarinæi, quod vereamur, ne præsentibus Atheniensium copiis terreamini: sed potius *metuentes*, ne, priusquam aliquid a nobis quoque dictum audieritis, illi verbis, quæ sunt facturi, vobis *rem* persuadeant. Veniunt enim in Siciliam, eo quidem prætextu, quem audistis, eo vero animo, quo omnes suspicamur. Nam non Leontinos in suas sedes restituere: sed potius nos ex nostris sedibus expellere velle mihi videntur. Nec enim rationi consentaneum videtur, eos, illas quidem urbes, quæ illic sunt, evertere; eas vero, quæ hic sunt, *condere, et* civium in pristinas sedes reductorum numero frequentes reddere. Et de Leontinis quidem, qui sunt Chalcidenses, propter cognationis jus solicitos esse; Chalcidenses vero, qui sunt in Eubœa, (quorum isti sunt coloni) servitute premere. Sed eadem ratione et res illas occuparunt, et res istas nunc *occupare* conantur. Cum enim et Iones, cæterique socii, quotquot ipsorum erant coloni, imperium ad eos ultro detulissent, ut

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

[m] τιμωρίᾳ, τοὺς μὲν, [n] λειποστρατίαν, τοὺς δὲ, ἐπ' [o] ἀλλήλους στρατεύειν, τοῖς δ', ὡς ἑκάστοις τινὰ εἶχον αἰτίαν εὐπρεπῆ, ἐπενεγκόντες, κατεστρέψαντο. καὶ οὐ περὶ τῆς ἐλευθερίας ἄρα, οὔτε [p] οὗτοι τῶν Ἑλλήνων, οὔθ' οἱ Ἕλληνες τῆς ἑαυτῶν, τῷ Μήδῳ ἀντέστησαν, περὶ δὲ, οἱ μὲν σφίσιν, ἀλλὰ μὴ ἐκείνῳ, καταδουλώσεως, [q] οἱ δ', ἐπὶ δεσπότου μεταβολῇ, οὐκ ἀξυνετωτέρου, [r] κακοξυνετωτέρου δέ."

οζ'. "Ἀλλ' οὐ γὰρ δὴ τὴν [s] τῶν Ἀθηναίων, εὐκατηγόρητον οὖσαν, πόλιν νῦν [t] ἥκομεν ἀποφανοῦντες ἐν εἰδόσιν, ὅσα ἀδικεῖ· πολὺ δὲ μᾶλλον ἡμᾶς αὐτοὺς αἰτιασόμενοι, ὅτι, ἔχοντες [u] παραδείγματα [v] τῶν τε ἐκεῖσ' Ἑλλήνων, ὡς ἐδουλώθησαν, οὐκ [w] ἀμύνοντες σφίσιν αὐτοῖς, καὶ νῦν ἐφ' ἡμᾶς [x] ταῦτα παρόντα σοφίσματα, Λεοντίνων τε ξυγγενῶν [y] κατοικίσεις, καὶ Ἐγεσταίων ξυμμάχων ἐπικουρίας, οὐ ξυστραφέντες βουλό-

[m] Τιμωρίᾳ deest *Reg.* recens manus inter versus adscripserat. [n] Λειποστρατιὰν *Reg.* λειποστρατίαν Mosqu. Λιποστρατίαν *Gr.* Bas. [o] Sic emendatum erat in *Reg.* ex ἄλλους. [p] Οἴδε *Dionys. Halicarn.* locum citans, quem vide p. 160. *Ed. Wechel. Huds.* [q] Οἱ δὲ ἐπὶ *Gr.* [r] Κακοξυνετωτέρου deest in scripto Codice *Dionysii*, teste *Sylburgio*; et Mosqu. abest. [s] Τῶν non agnoscit *Dionys. Hal. Huds.* [t] Εἵκομεν Mosqu. et mox ὑμᾶς p. ἡμ. [u] Παράδειγμα *Ar. C.* [v] Τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων *Ar. C.* et *Dionys. Halic.* Ἐκεῖ *Cl. Gr.* Τῶν τ' ἐκεῖ Ἑλλήνων *Reg.* Τῶν τ' ἐκεῖσε Ἑλλ. *Cass.* Aug. Mosqu. Τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων *Dan.* [w] Ἀμυνοῦντες *Ar.* Ἀμύνοντας *C. Bar. Ald. Flor.* Mosqu. quod convenit quidem cum præced. accus. ἡμᾶς αὐτοὺς, at non item cum conjunctione ὅτι. quare vel ἀμύνοντες legendum, vel ἀμύνομεν, posita scilicet post ἐδουλώθησαν distinctione. *Sylburg. Huds.* Ἀμυνοῦντες *Reg.* Ἀμύναντες a prima manu, deinde ἀμύνοντες *Gr.* Ἀμύνονται *Dan.* Bas. [x] Ταὐτὰ *Dionys. Halic. Cass.* [y] Κατοικήσεις Mosqu.

Medum ulciscerentur, *eorum* alios quidem, desertæ militiæ crimen *ipsis* inferentes, alios vero, quod inter se bellum gererent, *accusantes*, alios etiam, prout singulis aliquod speciosum *atque probabile* crimen objicere poterant, *criminantes*, in servitutem redegerunt. Ergo neque isti *Athenienses* pro Græcorum libertate *conservanda*, neque *cæteri* Græci pro sua ipsorum *libertate retinenda* Medis restiterunt. Sed hi quidem, ut *Græcos* in suam, non autem in illius *Medi* potestatem redigerent: illi vero, ut dominum mutarent, *et alium haberent* non insipientiorem, sed astutiorem.

77. "Quanquam non propterea nunc venimus, ut accusationem in Atheniensium civitatem, licet abunde criminum copia suppetat adversus eam, apud *vos* instituamus, qui probe nostis omnes ejus injurias, sed multo magis, ut nos ipsos accusemus, qui, cum habeamus *ob oculos* exempla Græcorum, qui illic sunt, quomodo in servitutem *ab ipsis* redacti fuerint, quod sibi ipsis opem non tulerint, et nunc ista præsentia commenta adversus nos, *scilicet* et Leontinorum cognatorum in suam civitatem restitutiones, et Egestæorum sociorum suppetias, *quas se ipsis ferre, simulant*, nolimus conspiran-

μεθα προθυμότερον δεῖξαι αὐτοῖς, ὅτι οὐκ Ἴωνες [z] τάδε εἰσὶν, οὐδ᾽ Ἑλλησπόντιοι, καὶ νησιῶται, [a] οἳ, δεσπότην ἢ Μῆδον, ἢ ἕνα γέ τινα [b] αἰεὶ μεταβάλλοντες, δουλοῦνται, ἀλλὰ Δωριεῖς, ἐλεύθεροι ἀπ᾽ αὐτονόμου τῆς Πελοποννήσου τὴν Σικελίαν οἰκοῦντες. [c] ἢ μένομεν, ἕως ἂν ἕκαστοι κατὰ πόλεις ληφθῶμεν, εἰδότες, ὅτι ταύτῃ μόνον ἁλωτοί ἐσμεν, καὶ ὁρῶντες αὐτοὺς ἐπὶ τοῦτο τὸ εἶδος τρεπομένους, ὥστε τοὺς μὲν λόγοις ἡμῶν [d] διϊστάναι, τοὺς δὲ ξυμμάχων ἐλπίδι ἐκπολεμοῦν πρὸς ἀλλήλους, [e] τοῖς δὲ ὡς ἑκάστοις τὶ προσηνὲς λέγοντες, δύνανται κακουργεῖν. καὶ οἰόμεθα, τοῦ [f] ἄπωθεν ξυνοίκου προαπολλυμένου, [g] οὐκ ἐς αὐτόν τινα ἥξειν τὸ δεινὸν, πρὸ δὲ αὐτοῦ μᾶλλον τὸν πάσχοντα, [h] καθ᾽ ἑαυτὸν δυστυχεῖν."

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

οη΄. [i] "Καὶ εἴ τῳ [k] ἄρα παρέστηκε, [l] τὸν μὲν Συρακούσιον, ἑαυτὸν δ᾽ οὐ, πολέμιον εἶναι τῷ Ἀθηναίῳ, καὶ δεινὸν ἡγεῖται [m] ὑπέρ γε τῆς ἐμῆς κινδυνεύειν, [n] ἐνθυ-

[z] Ταῦτά εἰσιν *Dion. Hal.* [a] Ἢ δεσπότην *Dion. Hal.* [b] Ἀεὶ *Ar. C. Cl.* passim. *Reg. Dan.* Aug. id. mox Δωριῆς ἀεὶ Mosqu. qui et μεταβάλλονται. eid. d. δουλοῦνται. mox ἀπαυτονόμου habet. [c] Οἳ μένομεν *Ar.* in margine ἢ μένομεν. Οἳ μέν. et in marg. manu rec. γρ. ἢ *Reg.* [d] Διεστάναι *Gr.* [e] Id est: Τοῖς δὲ λέγοντές τι προσηνὲς, ὡς ἑκάστοις λέγειν δύνανται, αὐτοὺς κακουργεῖν. *Æ. Port.* Τοῖς δ᾽ ὡς *Gr.* [f] Ἄποθεν *Ar. C.* [g] Οὐ καὶ ἐς αὐτόν τινα *Ar. C. Cass. Dan.* Aug. [h] Καθ᾽ αὑτὸν *Cl. Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [i] Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 46, 130. *Huds.* [k] Ἄρα omittit *Gr.* [l] Τῶν μὲν Συρακουσίων, ἑαυτοῦ δ᾽ οὐ π. ε. τὸν Ἀθηναῖον *Dan.* [m] Ὑπέρ γε τῆς ἐμῆς χώρας μᾶλλον κινδυνεύειν *Ar. C.* μᾶλλον et Mosqu. cui et d. καὶ post ἐν ἴσῳ. [n] Ἐνθυμηθήτω *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Cass. Reg.* Aug. *Dionys. Halic.* et paullo post ἴσον.

tes, alacriter ipsis ostendere, nos non esse Iones, neque Hellespontios, neque insularum incolas, qui, dominum aut Medum, aut quemlibet alium semper commutantes, serviunt; sed Dorienses, qui liberi ex libera Peloponneso *profecti*, Siciliam incolunt. An exspectamus, donec oppidatim singuli capiamur? cum sciamus, nos hac una ratione capi posse, et animadvertamus, eos ad hanc artem animos appellere, ut alios quidem de nobis oratione dissocient, alios vero spe societatis ad mutuum bellum concitent, alios vero, prout possunt, singulis aliquid blandi dicentes, detrimento afficiant? Et existimamus, si vicinus, qui remotior est, prius perierit, calamitatem ad quemlibet alium de nobis non perventuram: *sed potius pro unoquoque nostrum, illum, qui in calamitatem inciderit, solum infelicem fore."

78. "Quod si cui forte in mentem venit, Syracusanum quidem, at non se ipsum, Atheniensium esse hostem, et durum *sibi* putat esse pro mea *patria* periclitari, is cogitet, se non magis pro mea; sed pariter at-

* Sed in eo substituram potius, qui prior passus est. *Valla.* Sed pro nobis quemlibet cladem perferre, pro se in futurum sustinere. *Acacius.*

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C Varr. 340.

μηθείτω οὐ περὶ τῆς ἐμῆς μᾶλλον, ἐν ἴσῳ δὲ καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἅμα ἐν τῇ ἐμῇ, [o] μαχούμενος· τοσούτῳ δὲ καὶ ἀσφαλέστερον, ὅσῳ, οὐ προδιεφθαρμένου ἐμοῦ, ἔχων δὲ ξύμμαχον ἐμὲ, καὶ οὐκ [p] ἔρημος, ἀγωνιεῖται· τόν τε Ἀθηναῖον μὴ τὴν τοῦ Συρακουσίου ἔχθραν κολάσασθαι, [q] τῇ δ' ἐμῇ προφάσει τὴν [r] ἐκείνου φιλίαν οὐχ ἧσσον βεβαιώσασθαι [s] βούλεσθαι. εἴτε τις φθονεῖ μὲν, [t] ἢ [u] καὶ φοβεῖται, (ἀμφότερα γὰρ τάδε πάσχει τὰ μείζω·) διὰ δὲ αὐτὰ τὰς Συρακούσας κακωθῆναι μὲν, ἵνα σωφρονισθῶμεν, βούλεται, περιγενέσθαι δὲ, ἕνεκα τῆς [x] αὑτοῦ ἀσφαλείας, οὐκ [y] ἀνθρωπείας δυνάμεως βούλησιν ἐλπίζει. οὐ γὰρ οἷόν τε, ἅμα τῆς τε ἐπιθυμίας καὶ τῆς τύχης τὸν αὐτὸν ὁμοίως ταμίαν γενέσθαι. καὶ, εἰ [z] γνώμῃ ἁμάρτοι, τοῖς [a] αὑτοῦ κακοῖς ὀλοφυρθεὶς, τάχ' ἂν ἴσως καὶ τοῖς ἐμοῖς ἀγαθοῖς ποτὲ [b] βουληθείη αὖθις φθονῆσαι. ἀδύνατον δὲ προεμένῳ,

[o] Μαχόμενος *Cl.* Aug. *Reg. Cass.* [p] Ἔρημον *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas.* atque ita in scripto codice *Dionys. Halic. Reg. Cass. Dan.* Aug. In *Reg.* recens corrector inter versus scripserat ἔρημος. [q] Τῇ δὲ ἐμῇ *Gr.* [r] Scil. ὅστις οὕτω φρονεῖ, καὶ τὸ δεινὸν οὐκ οἰκεῖον, ἀλλ' ἀλλότριον εἶναι νομίζει. *Æ. Port.* qui, τὴν ἐκείνου φιλίαν pro τὴν ἡμετέραν φιλίαν positum, censet. *Huds.* ἧσον pro ἧσσον Mosqu. [s] Βούλεσθε *Dan.* [t] Ἦν *Gr.* [u] Καὶ deest *Ar.* [x] Ἑαυτοῦ *Ar.* et *Dionys. Halicarn.* Αὐτοῦ *C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* et paullo post, itidem, ut alii. [y] Ἀνθρωπείας *Dionys. Halic.* Aug. [z] Γνώμη *Dion. Hal.* Aug. [a] Αὐτοῦ *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas.* Aug. et infr. et *Dionys. Hal.* ut et mox infra. αὐτοῖς Mosqu. [b] Βουληθεὶς *Dan.*

que simul pro sua ipsius in mea pugnaturum: et eo tutius, quod, me non prius everso; sed me socium habens, nec ope destitutus, sit pugnaturus. Item *cogitet*, Atheniensem nolle Syracusanorum inimicitias ulcisci: * sed hoc meo prætextu, *quo simulat, se mihi ut hosti bellum inferre,* vestram amicitiam *sibi conciliatam* non minus confirmare velle. Verum, si quis invidet *nobis*, aut etiam *nos* metuit, (qui enim sunt potentiores, utroque hoc incommodo premuntur;) et propterea Syracusas damno quidem affici cupit, ut simus modestiores, superstites tamen esse, propter suam ipsius incolumitatem, † is non humanarum virium spem concipit. Fieri enim non potest, ut idem simul et pariter suæ voluntatis atque fortunæ sit arbiter. Quare si frustretur opinione, ‡ ob sua ipsius mala deploratus, *suoque damno doctus,* fortasse meis etiam bonis aliquando rursus, *ut prius*, invidere cupiet. Sed hoc impossibile fuerit ei,

* Sed hoc colore suam non minus vobiscum amicitiam confirmare. *Valla.*

† *Ad verbum*, Is non humanæ facultatis desiderium (*vel* votum) sperat. *Steph.* HUDS.

‡ Calamitatis suæ tædio etc. *Valla.* Suis malis dolens etc. *Acacius.* IDEM.

καὶ μὴ τοὺς αὐτοὺς κινδύνους, οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων, ἀλλὰ περὶ τῶν ἔργων, ἐθελήσαντι προσλαβεῖν. λόγῳ μὲν γὰρ, τὴν ἡμετέραν δύναμιν [c] σώζοι ἄν τις, ἔργῳ δὲ, τὴν αὑτοῦ σωτηρίαν. καὶ μάλιστα εἰκὸς ἦν, ὑμᾶς, ὦ Καμαριναῖοι, ὁμόρους ὄντας, καὶ [d] τὰ δεύτερα κινδυνεύσοντας, προορᾶσθαι αὐτὰ, καὶ μὴ μαλακῶς, ὥσπερ νῦν, ξυμμαχεῖν, [e] αὐτοὺς δὲ, πρὸς ἡμᾶς μᾶλλον ἰόντας, ἅπερ [f] ἂν, εἰ ἐς τὴν Καμαριναίαν πρῶτον [g] ἀφίκοιτο οἱ Ἀθηναῖοι, δεόμενοι ἂν [h] ἐπεκαλεῖσθε, ταῦτα ἐκ τοῦ ὁμοίου καὶ νῦν παρακελευομένους, ὅπως μηδὲν [i] ἐνδώσωμεν, φαίνεσθαι. ἀλλ' οὔθ' ὑμεῖς νῦν γέ πω, οὔθ' οἱ ἄλλοι, ἐπὶ ταῦτα ὥρμησθε."

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

οθ'. "Δειλίᾳ δὲ ἴσως τὸ δίκαιον πρός τε ἡμᾶς καὶ πρὸς τοὺς ἐπιόντας [k] θεραπεύσετε, λέγοντες, ξυμμαχίαν εἶναι [l] ὑμῖν πρὸς Ἀθηναίους· [m] ἥν γε οὐκ ἐπὶ τοῖς φίλοις ἐποιήσασθε, τῶν δὲ ἐχθρῶν ἤν τις ἐφ' [n] ὑμᾶς ἴῃ· καὶ τοῖς γε Ἀθηναίοις βοηθεῖν, ὅταν [o] ὑπ' ἄλλων, καὶ μὴ αὐτοὶ, ὥσπερ νῦν, τοὺς πέλας ἀδικῶσιν.

[c] Σώζει *Gr.* [d] Τὰ deest *Gr.* [e] Hic verborum ordo: αὐτοὺς δὲ μᾶλλον φαίνεσθαι παρακελευομένους ταῦτα ἐκ τοῦ ὁμοίου καὶ νῦν, ἰόντας πρὸς ἡμᾶς, ἅπερ εἰ οἱ Ἀθηναῖοι πρῶτον ἀφίκοντο ἐς τὴν Καμαριναίαν, δεόμενοι ἂν ἐπεκαλεῖσθε. *Æ. Port.* [f] Ἂν omittunt *Ar. C. Cl. Gr. Flor. Reg. Cass. Dan.* Aug. sed suprascr. a m. 2. Mosqu. d. [g] Ἀφίκοιντο *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. ἀφοίκοιντο Mosqu. [h] Ἐπικαλεῖσθε *Reg. Dan.* [i] Ἐνδώσομεν *Ar. C. Bar. Ald. Flor. Bas. Cass. Gr.* Aug. μὴ p. μηδὲν Mosqu. [k] Θεραπεύσετε *Ar. C. Dan.* et in marg. rec. manu *Reg.* [l] Ἡμῖν *Ar.* [m] Οἵ γέ Mosqu. [n] Ἡμᾶς *Reg.* [o] Ἐπ' ἄλλων *Dan.*

qui *nos* deseruerit, et qui eadem, non de verbis, sed de rebus, pericula *nobiscum* suscipere recusaverit. Qui enim nos tuebitur, is nomine quidem nostram potentiam, sed re ipsa suam ipsius salutem tuebitur. Et sane, Camarinæi, decebat vos præcipue, qui estis finitimi, et qui secundo loco estis periclitaturi, ista *pericula, nobis omnibus impendentia*, prospicere, neque segniter, quemadmodum nunc *fecistis*, auxilium nobis ferre: sed potius ipsos ad nos venire, et nos palam hortari, ne animo succumberemus, et nobis eadem nunc etiam proponere, quæ nobis proposuissetis, ope nostra indigentes, eamque implorantes, si Athenienses *vestrum agrum* Camarinæum prius invasissent. Sed neque vos adhuc, neque cæteri has cogitationes suscepistis.

79. "Fortasse vero propter *vestram* ignaviam, cum erga nos, tum etiam erga illos, qui *nos* invadunt, æquitatem coletis, vobis cum Atheniensibus societatem esse dicentes: quam profecto non adversus amicos contraxistis, sed adversus hostes, si quis contra vos veniret: utque Atheniensibus succurratis, quoties ab aliis *injuriam acciperent*, non autem quoties ipsi (ut nunc) injuriam * aliis

* Vicinis, *Valla*. Verum τοὺς πέλας vocat τοὺς ἄλλους, sicut alibi. *Steph.* Huds.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

ἐπεὶ οὐδ᾽ οἱ Ῥηγῖνοι, ὄντες [n] Χαλκιδεῖς, Χαλκιδέας ὄντας Λεοντίνους ἐθέλουσι ξυγκατοικίζειν. καὶ δεινὸν, εἰ ἐκεῖνοι μὲν, τὸ ἔργον τοῦ καλοῦ δικαιώματος ὑποπτεύοντες, ἀλόγως σωφρονοῦσιν, ὑμεῖς [o] δ᾽ [ἐν] εὐλόγῳ προφάσει, τοὺς μὲν φύσει πολεμίους βούλεσθε ὠφελεῖν, [p] τοὺς δὲ ἔτι μᾶλλον [q] φύσει ξυγγενεῖς μετὰ τῶν ἐχθίστων διαφθεῖραι. ἀλλ᾽ οὐ δίκαιον· ἀμύνειν δὲ, καὶ [r] μὴ φοβεῖσθαι τὴν παρασκευὴν αὐτῶν· οὐ γὰρ, ἢν ἡμεῖς [s] ξυστῶμεν πάντες, δεινή ἐστιν, ἀλλ᾽, ἢν ([t] ὅπερ οὗτοι σπεύδουσι,) τἀναντία διαστῶμεν. ἐπεὶ οὐδὲ, πρὸς ἡμᾶς μόνους ἐλθόντες, καὶ μάχῃ περιγενόμενοι, ἔπραξαν, ἃ ἠβούλοντο, ἀπῆλθον δὲ [u] διὰ τάχους."

π΄. "Ὥστε οὐκ, ἀθρόους γε ὄντας, εἰκὸς, ἀθυμεῖν, ἰέναι δὲ [x] ἐς τὴν ξυμμαχίαν [y] προθυμότερον· ἄλλως τε, καὶ ἀπὸ [z] Πελοποννήσου παρεσομένης [a] ὠφελείας, οἳ τῶνδε κρείσσους εἰσὶ [b] τὸ παράπαν τὰ πολέμια· καὶ μὴ ἐκείνην τὴν [c] προθυμίαν [d] δοκεῖν, [e] τῷ ἡμῖν μὲν

[n] Χαλκιδῆς Aug. Χαλκιδέας Mosqu. [o] Δ᾽ εὐλόγῳ προφ. Aug. *Cl. Gr.* Εὐλόγῳ λόγῳ προφ. *Ar. C. Dan.* Δ᾽ εὐλόγῳ προφ. *Reg. Cass.* et hic ἡμεῖς pro ὑμεῖς. [p] Τοὺς δ᾽ ἔτι *Gr.* [q] Φύσει omittunt *Ar. C. Dan.* [r] Μὴ deest *Ar. C. Dan.* [s] Ξυνστῶμεν *Reg. Cass.* in Aug. ν eras. [t] Ὅπερ deest *Cass.* recens manus inter versus scripserat. abest et Aug. [u] Διατάχους *Bar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* [x] Πρὸς et a manu recenti ἐς super πρὸς *Reg.* [y] Προθυμότεροι *Ar.* [z] Πελλοποννήσου, ut sæpe alibi, *Gr.* [a] Ὠφελίας Aug. *Cass. Gr.* et paullo post ὠφελίαν *Gr.* Aug. [b] Τοπαράπαν *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass. Gr.* [c] Προμυθίαν *Bar.* atque ita legisse videntur *Scholiastes* et *Valla.* Προμηθείαν *Cl. Gr. Huds.* Προμηθίαν *Reg. Cass.* Aug. et *Gr.* non προμηθείαν. [d] Δοκεί et interjecto spatio vacuo, e quo aliquid abrasum erat, τω sine accentu *Cass.* [e] Τῷ ὑμῖν μὲν ἴσην εἶναι, ἡμῖν etc. *Bar.*

facerent. Nam ne Rhegini quidem, qui sunt Chalcidenses, una *cum Atheniensibus* Leontinos, qui sunt Chalcidenses, in suas sedes restituere volunt. Et sane indignum est, si illi quidem hoc *Atheniensium* factum, quod honestæ petitionis specie velatur, suspectum habentes, præter id, quod rationi consentaneum videtur, sapiunt, vos vero, qui occasionem rationi consentaneam habetis, illos quidem, qui natura sunt hostes, juvare vultis; illos vero, qui vel multo magis natura sunt cognati, una cum inimicissimis funditus perdere. Atqui *hoc* minime æquum *est: sed potius æquum est, vos nobis* opem ferre, nec ipsorum apparatum formidare. Nec enim, si conjungamur omnes, est formidabilis; sed si (quod isti facere student) contra disjungamur. Siquidem, quamvis contra nos solos venerint, et prœlio superiores discesserint, tamen non peregerunt quæcunque cupiebant, sed celeriter abierunt."

80. "Quamobrem, si omnes in unum coëamus, non decet nos animos dejicere; sed belli societatem alacriter inire. Præsertim cum auxilium *nobis* ex Peloponneso sit venturum, *homines scilicet,* qui sunt istis in re bellica longe præstantiores. Neque existimandum est, illud studium *esse studium,* quod nobis quidem æquum, vobis vero tutum sit;

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

[f] ἴσην εἶναι, ὑμῖν δὲ ἀσφαλῆ, τὸ [g] μηδετέροις δὴ, ὡς καὶ ἀμφοτέρων ὄντας ξυμμάχους, βοηθεῖν. οὐ γὰρ ἔργῳ ἴσον, ὥσπερ τῷ δικαιώματι, ἐστίν. εἰ γὰρ δι' [h] ὑμᾶς μὴ ξυμμαχήσαντας [i] ὅ τε παθὼν σφαλήσεται, καὶ ὁ κρατῶν περιέσται, τί ἄλλο, ἢ τῇ αὐτῇ [k] ἀπουσίᾳ, τοῖς μὲν οὐκ ἠμύνατε σωθῆναι, τοὺς δὲ οὐκ ἐκωλύσατε κακοὺς γενέσθαι; καίτοι κάλλιον, τοῖς ἀδικουμένοις καὶ ἅμα ξυγγενέσι [l] προσθεμένους, τήν τε κοινὴν ὠφέλειαν τῇ Σικελίᾳ φυλάξαι, καὶ τοὺς Ἀθηναίους, φίλους δὴ [m] ὄντας, μὴ ἐᾶσαι ἁμαρτεῖν. ξυνελόντες τε λέγομεν οἱ [n] Συρακούσιοι, ἐκδιδάσκειν μὲν, ὐδὲν ἔργον εἶναι, σαφῶς, οὔτε ὑμᾶς, οὔτε τοὺς ἄλλους, περὶ ὧν αὐτοὶ οὐδὲν χεῖρον γιγνώσκετε· [o] δεόμεθα δὲ, καὶ μαρτυρόμεθα [p] ἅμα, εἰ μὴ [q] πείσομεν, ὅτι ἐπιβουλευόμεθα μὲν ὑπὸ Ἰώνων, ἀεὶ πολεμίων, [r] προδιδόμεθα δὲ ὑπὸ ὑμῶν, [s] Δωριεῖς Δωριέων· [t] καὶ, εἰ καταστρέψονται ἡμᾶς Ἀθηναῖοι, ταῖς μὲν ὑμετέραις γνώμαις κρατήσουσι, τῷ δ' [u] αὐτῶν ὀνόματι τιμηθήσονται· καὶ τῆς νίκης ὐκ ἄλλον τινὰ ἆθλον, ἢ τὸν τὴν νίκην παρασχόν-

[f] Ἴσον ab emendatore recenti, qui ο ex alia litera fecerat, *Cass.* [g] Μηδ' ἑτέροις *Gr.* [h] Ἡμᾶς *Reg.* [i] Ὥστε παθὼν *Reg.* [k] Ἀπουσίᾳ deest *Reg.* αὐτοῦ ἄτουσ. Mosqu. [l] Προθεμένους *Reg.* [m] Ὄντας non habet *Gr.* [n] Συρακόσιοι *Cass.* Aug. [o] Δεόμεθα οὖν *Dionys. Halic.* locum citans. *Huds.* [p] Ἅμα deest in *Codd. Dionys. Halic.* ut et mox δὲ post προδιδόμεθα. *Idem.* [q] Πείσοιμεν *Marg.* [r] Προδιδώμεθα Mosqu. [s] Δωριῆς Aug. [t] Καὶ εἰ μὴ καταστρ. *Gr.* [u] Αὐτῷ *Ar. C.* Αὐτῶν *Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Aug. Αὐτῷ *Dan.* Mosqu. Αὐτῶν *Reg. Cass.*

quod videlicet neutris opem ferre velitis, quia utrorumque socii estis. Neque enim, ut verbis, quibus vestram causam tuemini, *sic etiam* re ipsa *hæc vestra auxilii recusatio* est æqua. Nam, si propter vos, qui *nobis* auxilium ferre recusatis, is, qui oppugnatus fuerit, evertatur, et is, qui *eum* expugnaverit, victor evadat, quid aliud *feceritis*, nisi quod his quidem, propter eandem *vestram* absentiam, nullum auxilium tuleritis, ut servari possent; illos vero, ne mali essent, non prohibueritis. Atqui honestius *est*, illis, qui injuriam patiuntur, et præterea sunt *vestri* cognati, *vos* adjunctos et commune Siciliæ commodum tueri, et Atheniienses, qui jam sunt *vobis* amici, non sinere peccare. Sed, ut rem totam paucis comprehensam expediamus, *nos* Syracusani dicimus, nullius esse negotii, plane docere aut vos, aut alios, de rebus illis, quas vos ipsi non minus, *quam quivis alius*, cognoscitis. Precamur vero, simul et testificamur, nisi *nobis* persuaserimus, *ut nobis opem feratis*, nos insidiis appeti ab Ionibus, perpetuis hostibus, et a vobis prodi, Dorienses a Doriensibus. Et si Athenienses nos subegerint, vestris quidem consiliis *culpaque* victores evasuros, sed suo ipsorum nomine honorem habituros; et pro victoriæ præmio nullum alium, quam illum ipsum, qui victoriam *ipsis*

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

τα, λήψονται. [v] καὶ, εἰ αὖ ἡμεῖς περιεσόμεθα, τῆς αἰτίας τῶν κινδύνων οἱ αὐτοὶ τὴν τιμωρίαν ὑφέξετε. σκοπεῖτε οὖν, καὶ αἱρεῖσθε ἤδη ἢ τὴν [w] αὐτίκα ἀκινδύνως δουλείαν, ἢ κἂν, περιγενόμενοι μεθ' [x] ἡμῶν, τούσδε τε μὴ αἰσχρῶς δεσπότας λαβεῖν, καὶ τὴν πρὸς [y] ἡμᾶς ἔχθραν, μὴ ἂν βραχεῖαν γενομένην, διαφυγεῖν."

πα'. Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἑρμοκράτης εἶπεν. ὁ δ' Εὔφημος, ὁ τῶν Ἀθηναίων πρεσβευτὴς, μετ' αὐτὸν, τοιάδε.

πβ'. " ΑΦΙΚΟΜΕΘΑ μὲν ἐπὶ τῆς πρότερον οὔσης ξυμμαχίας ἀνανεώσει· τοῦ δὲ Συρακουσίου καθαψαμένου, ἀνάγκη καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς εἰπεῖν, ὡς εἰκότως ἔχομεν. τὸ μὲν οὖν μέγιστον [z] μαρτύριον αὐτὸς εἶπεν, ὅτι οἱ Ἴωνες ἀεί ποτε πολέμιοι τοῖς Δωριεῦσιν εἰσίν. ἔχει δὲ [a] καὶ οὕτως. [b] ἡμεῖς γὰρ, Ἴωνες ὄντες, [c] Πελοποννησίοις, Δωριεῦσι, καὶ πλείοσιν [d] οὖσι, καὶ παροικοῦσιν, ἐσκεψάμεθα, ὅτῳ τρόπῳ [e] ἥκιστα αὐτῶν ὑπακουσόμεθα. καὶ μετὰ τὰ Μηδικὰ ναῦς [f] κτησάμενοι, τῆς μὲν Λακεδαιμονίων ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἀπηλλάγημεν, οὐδὲν [g] προσῆκον μᾶλλόν τι, ἐκείνους ἡμῖν, ἢ καὶ

[v] Καὶ αὖ εἰ ἡμεῖς *Reg.* [w] Αἰτίαν Mosqu. [x] Ὑμῶν *Dan.* [y] Ὑμᾶς *Ald. Flor. Bas.* [z] Μαρτυρίας *Marg. Schol.* [a] Καὶ deest *Gr.* Mosqu. [b] Ἡμεῖς μὲν γὰρ *Marg.* [c] Πελοποννησ. Mosqu. Mutata est figura: alias dixisset Πελοποννησίων Δωριέων, καὶ πλειόνων ὄντων, καὶ παροικούντων. *Æ. Port.* [d] Οὖσιν *Gr.* Mosqu. cui et d. καὶ παροικ. [e] Ἥκιστ' ἂν αὐτῶν *Cass.* Aug. Mosqu. [f] Κτησάμενοι deest *Dan.* [g] Attice pro προσήκοντος. *Huds.* μᾶλλον d. Mosqu.

subministrarit, accepturos. Quod si contra victoria penes nos fuerit, vos ipsos, ut *nostrorum* periculorum auctores, pœnas *nobis* daturos. Quare *rem* considerate, atque jam nunc eligite aut servitutem, quæ nullum in præsentia periculum habet, aut *nostram societatem*, ut, si nobiscum viceritis, ne turpiter istos dominos habeatis, utque nostras inimicitias non breves futuras devitetis."

81. Atque Hermocrates quidem hæc dixit. Euphemus vero, Atheniensium legatus, post ipsum hæc verba fecit.

82. "VENERAMUS quidem, ut pristinam societatem renovaremus: sed quoniam Syracusanus *nos* incessit, necessarium est etiam de imperio *nostro* verba facere, ut, *hoc* a nobis jure obtineri, demonstremus. Maximum igitur *hujus rei* testimonium ipse perhibet, *qui* dixit, Iones Doriensium hostes semper exstitisse. Et *res* ita se habet. Nos enim, qui sumus Iones, rationem iniimus, qua Peloponnesiis, qui sunt Dorienses, et plures, *quam nos*, et iidem accolæ, minime obediremus. Et post Medicum bellum, parata classe, Lacedæmoniorum imperio, et principatu liberati sumus, quia non magis decebat, illos nobis, quam etiam nos ipsos illis imperare, nisi quatenus tunc

ἡμᾶς ἐκείνοις, ἐπιτάσσειν, πλὴν [f] καθόσον ἐν τῷ παρόντι μεῖζον ἴσχυον. αὐτοὶ δὲ τῶν ὑπὸ [g] τῷ βασιλεῖ πρότερον ὄντων ἡγεμόνες καταστάντες, οἰκοῦμεν, νομίσαντες, ἥκιστ' ἂν [h] ὑπὸ Πελοποννησίοις οὕτως εἶναι, δύναμιν ἔχοντες, ᾗ [i] ἀμυνούμεθα. καὶ, ἐς τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν, οὐδὲ ἀδίκως καταστρεψάμενοι τούς τε Ἴωνας καὶ νησιώτας, οὓς ξυγγενεῖς, [k] φασὶν, ὄντας, ἡμᾶς Συρακούσιοι δεδουλῶσθαι. ἦλθον γὰρ ἐπὶ τὴν μητρόπολιν, ἐφ' ἡμᾶς, μετὰ τοῦ [l] Μήδου, καὶ οὐκ ἐτόλμησαν ἀποστάντες τὰ οἰκεῖα φθεῖραι, [m] ὥσπερ ἡμεῖς, ἐκλιπόντες τὴν πόλιν· δουλείαν δὲ [n] αὐτοί τε ἐβούλοντο καὶ [o] ὑμῖν τὸ αὐτὸ ἐπενεγκεῖν."

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U.C. Varr. 340.

πγ'. "Ἀνθ' ὧν ἄξιοί τε ὄντες, ἅμα ἄρχομεν, ὅτι τε ναυτικὸν [p] πλεῖστόν τε καὶ προθυμίαν ἀπροφάσιστον παρεσχόμεθα ἐς τοὺς Ἕλληνας, [q] καὶ διότι καὶ τῷ Μήδῳ ἑτοίμως τοῦτο δρῶντες [r] οὗτοι ἡμᾶς ἔβλαπτον· ἅμα δὲ, [s] τῆς πρὸς Πελοποννησίους ἰσχύος ὀρεγόμενοι. καὶ [t] οὐκ ἄλλῳ ἑπόμεθα, ὡς ἢ, τὸν [u] βάρβαρον μόνοι

[f] Καθ' ὅσον *C.* Mosqu. [g] Τῷ deest *Ar. C. Bar. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [h] Ὑπὸ d. Bas. [i] Ἀμυνόμεθα *Marg. Ar. C. Cass.* Aug. [k] Φασὶ Mosqu. [l] Δήμου *Reg.* In marg. *Cass.* quoque paullo inferius ad τῷ Μήδῳ adnotatum erat, γρ. τῷ δήμῳ. [m] Ὥσπερ καὶ ἡμεῖς *Marg.* [n] Αὐτοί γε *Dan.* [o] Ἡμῖν *Ar. C. Cl. Gr. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [p] Πλεῖστον καὶ *Ar. C. Dan.* [q] Καὶ abest Mosqu. [r] Οὕτω καὶ ἡμᾶς *Cass.* [s] Τῇ Mosqu. [t] Οὐκ ἄλλῳ ἰσόμεθα *Marg.* Οὐ καλλιστούμεθα *Gr.* [u] Βαρβάρων Mosqu.

temporis *nobis* potentiores erant. Nos etiam *Græcorum*, qui regis imperio prius parebant, duces creati, *res* administramus, existimantes, sic *nos* in Peloponnesiorum potestatem minime venturos esse, si potentiam habeamus, qua vim propulsemus. Atque (ut vere dicam) *imperium obtinemus*, non injuria in nostram potestatem redactis Ionibus ac insularum incolis, quos Syracusani a nobis in servitutem redactos aiunt, quamvis *nostri* cognati essent. Nam adversus nos, metropolin suam, cum Medo venerant, nec ausi sunt defectionem *a Medo* facere, et res domesticas profligare, quemadmodum nos, qui *nostram* urbem *olim* deseruimus, sed et ipsi servitutem *pati*, et nobis idem imponere volebant."

83. Quamobrem hoc imperio potimur, simul, quod *eo* digni simus, tum, quia maximum navium numerum suppeditavimus, tum, quia sine tergiversatione studium erga Græcos *contulimus*, tum etiam, quia isti idem *studium* alacriter Medo præstantes incommoda nobis afferebant; simul etiam potentiam adversus Peloponnesios *nobis comparare* cupientes. * Nec alterius auspicia sequimur, quia vel soli barbarum

* Neque alterius auspicia sequi jure optimo speramus, ut qui vel soli profligavimus barbarum, vel pro libertate istorum magis, quam pro univer-

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

καθελόντες, [s] εἰκότως ἄρχομεν, [t] ἢ, ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῇ τῶνδε μᾶλλον, ἢ τῶν ξυμπάντων τε καὶ τῇ ἡμετέρᾳ αὐτῶν, κινδυνεύσαντες. πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον, τὴν προσήκουσαν σωτηρίαν ἐκπορίζεσθαι. καὶ νῦν, τῆς ἡμετέρας ἀσφαλείας ἕνεκα καὶ ἐνθάδε παρόντες, ὁρῶμεν καὶ [u] ὑμῖν ταῦτα ξυμφέροντα. ἀποφαίνομεν δὲ, ἐξ ὧν οἵδε τε [v] διαβάλλουσι, καὶ ὑμεῖς μάλιστα ἐπὶ τὸ φοβερώτερον ὑπονοεῖτε· εἰδότες τοὺς περιδεῶς ὑποπτεύοντάς τι, λόγου μὲν ἡδονῇ [x] τοπαραυτίκα τερπομένους, τῇ δ' ἐγχειρήσει ὕστερον τὰ ξυμφέροντα πράσσοντας. τήν τε γὰρ ἐκεῖ ἀρχὴν, εἰρήκαμεν, διὰ δέος ἔχειν, καὶ τὰ ἐνθάδε, διὰ τὸ αὐτὸ, ἥκειν μετὰ τῶν φίλων ἀσφαλῶς καταστησόμενοι, καὶ οὐ δουλωσόμενοι, μὴ παθεῖν δὲ [y] μᾶλλον τοῦτο κωλύσοντες."

πδ'. "[z] Ὑπολάβῃ δὲ μηδεὶς, ὡς οὐδὲν προσῆκον ὑμῶν κηδόμεθα, γνοὺς, ὅτι, σωζομένων [a] ὑμῶν, καὶ διὰ τὸ μὴ ἀσθενεῖς ὑμᾶς ὄντας ἀντέχειν Συρακουσίοις, ἧσ-

[s] Hæc verba *εἰκότως ἄρχομεν* e margine in contextum irrepsisse suspicatur *Fr. Port. Huds.* [t] Οἱ a manu recenti, deleta vetere scriptura, *Cass.* [u] Ἡμῖν *Ar. C. Bar. Dan.* [v] Διαβάλλουσιν *Cass.* Aug. [x] Τὸ παραυτίκα *Ar. C.* Aug. Τὸ παρ' αὐτίκα *Cass.* [y] Τοῦτο μᾶλλον *Reg.* [z] Ὑπολάβοι δὲ μὴ δεὶς *Cass.* [a] Ἡμῶν Mosqu.

profligavimus, vel pro libertate istorum potius, quam cæterorum omnium *Græcorum*, et nostra ipsorum, pericula suscepimus. Non est autem cuiquam invidendum, si salutem suam quærat. Et nunc etiam cum nostræ incolumitatis, *præsidiique parandi gratia*, huc venerimus, hæc *ipsa, quæ Syracusani nobis invidiose objiciunt*, vobis etiam conducere videmus. Demonstramus autem, *hæc ipsa, quæ nobis expediunt, vobis etiam expedire*, tum ex iis, quæ isti criminantur, tum *ex iis, quæ* vos *ipsi* potissimum cum vehementiore metu suspicamini ; quia compertum habemus, eos, qui cum vehementi metu aliquid suspicantur, protinus quidem orationis illecebris capi : postea vero, quum ad rem gerendam veniunt, facere, quæ *sibimet* conducunt. Etenim et illic nos imperium propter metum obtinere diximus, et propter eundem *metum, nos huc jam* venisse, ut res, quæ hic sunt, cum amicis tuto constituamus, non autem, ut in servitutem *vos* redigamus, imo potius, ut impediamus, ne *hoc vobis* accidat."

84. "Neque vero quispiam opinetur, nos de vobis, ut de viris nulla necessitudine nobiscum conjunctis, esse solicitos ; illud compertum habens, vobis salvis et vires habentibus ad resistendum Syracusanis, * nos minoribus incommodis affe-

sorum ac nostra ipsorum, pericula adivimus. *Valla.* Nullius igitur nutum arbitriumque sequimur: aut quia soli, profligato barbaro, jure imperium tenemus, aut quia pro libertate istorum potius, quam universe omnium, et nostra quoque ipsorum, discrimen subiimus. *Acacius.* Huds.

* Quod minus isti auxilia Peloponnesiis mittentes nobis nocere possunt. *Acacius.* Idem.

σον ἂν, τούτων [a] πεμψάντων τινὰ δύναμιν Πελοποννησίοις, ἡμεῖς βλαπτοίμεθα. καὶ ἐν τούτῳ προσήκετε ἤδη ἡμῖν τὰ μέγιστα· διόπερ καὶ, τοὺς Λεοντίνους, εὔλογον, κατοικίζειν, [b] μὴ ὑπηκόους, ὥσπερ τοὺς ξυγγενεῖς αὐτῶν τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ, [c] ἀλλ' ὡς δυνατωτάτους· ἵνα ἐκ τῆς σφετέρας, ὅμοροι ὄντες, τοῖσδε ὑπὲρ ἡμῶν λυπηροὶ ὦσι. τὰ μὲν γὰρ ἐκεῖ, καὶ αὐτοὶ ἀρκοῦμεν πρὸς τοὺς πολεμίους, καὶ ὁ Χαλκιδεὺς, ὃν ἀλόγως [d] ἡμᾶς, φησὶ, δουλωσαμένους, τοὺς ἐνθάδε ἐλευθεροῦν, ξύμφορος ἡμῖν, ἀπαράσκευος ὢν, καὶ χρήματα μόνον φέρων· τὰ δὲ ἐνθάδε, καὶ Λεοντῖνοι καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι, [e] ὅτιμάλιστα αὐτονομέμενοι."

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

πε΄. "Ἀνδρὶ δὲ τυράννῳ, ἢ πόλει ἀρχὴν ἐχούσῃ, οὐδὲν ἄλογον, ὅ, τι ξυμφέρον, οὐδ' οἰκεῖον, ὅ, τι μὴ πιστόν. πρὸς ἕκαστα δὲ [f] δεῖ ἢ ἐχθρὸν ἢ φίλον μετὰ καιροῦ [g] γίγνεσθαι. καὶ [h] ἡμᾶς τοῦτο ὠφελεῖ ἐνθάδε, οὐκ, ἢν τοὺς φίλους κακώσωμεν, ἀλλ', ἢν [i] οἱ ἐχθροὶ διὰ τὴν τῶν φίλων ῥώμην ἀδύνατοι ὦσιν. ἀπιστεῖν δὲ οὐ χρή. [k] καὶ γὰρ τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους, ὡς ἕκαστοι

[a] Πεμψάντων deest *Reg.* [b] Id est: *μὴ ὡς ὑπηκόους, ὥσπερ εἰσὶν οἱ ξυγγενεῖς αὐτῶν* etc. *Æ. Port.* [c] Ἀλλὰ ὡς *Gr.* [d] Φησὶν ἡμᾶς Mosqu. [e] Ὅτι μάλιστα *C. Bar. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. [f] Δεῖν *Stob.* [g] Γίνεσθαι *Gr.* [h] Ὑμᾶς *Bar. Ald. Bas.* [i] Οἱ deest *Ar.* Antea τοὺς φίλους κακ. Mosqu. et ἢ p. ἢν. [k] Καὶ τοὺς ἐκεῖ γὰρ ξυμμάχους *Marg.* Καὶ γὰρ τοὺς ἐκεῖ

ctum iri, quia isti *Syracusani* minus copiarum ad Peloponnesios mittent. Et ob istam causam maxima necessitudine jam nobiscum estis conjuncti. Quamobrem etiam æquum est, Leontinos a nobis in suas sedes restitui, non *ut imperio nostro* subjectos, quemadmodum sunt ipsorum cognati, qui in Eubœa habitant, sed ut potentissimos; ut ex suo *agro*, quia sunt finitimi *Syracusanis*, ipsis pro nobis sint infesti. Quod enim attinet ad res illas, *et ad bellum domesticum*, vel nos ipsi *soli* satis virium habemus ad hostes propulsandum, et Chalcidensis, *qui est in Eubœa*, (quem *Syracusanus iste* dicit a nobis præter id, quod rationi consentaneum videtur, subactum esse, et tamen nos jam simulare, nos huc venisse, ut eos, qui hic sunt, in libertatem asseramus) utilis est nobis, quod nullo bellico apparatu sit instructus, et pecuniam tantum pendat: res vero istæ, et Leontini, et cæteri amici, *nobis utiles sunt*, in summa libertate degentes."

85. "Viro autem tyrannidem, aut civitati principatum obtinenti, nihil, quod utile sit, a ratione est alienum, nihil etiam amicum, nisi fidum. Pro singulis autem rebus, *quæ geruntur*, oportet vel inimicum, vel amicum opportune fieri. Atque hoc nobis hic est commodum, non ut amicos maleficiis afficiamus: sed ut propter amicorum potentiam inimici reddantur infirmi. Non est autem de nostra fide dubitandum. Nam sociis, qui illinc sunt, prout

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

χρήσιμοι, ἐξηγούμεθα, Χίους μὲν καὶ Μηθυμναίους, νεῶν παροχῇ αὐτονόμους, τοὺς δὲ πολλοὺς, χρημάτων βιαιότερον φορᾷ· ἄλλους δὲ καὶ πάνυ ἐλευθέρως ξυμμαχοῦντας, καίπερ νησιώτας ὄντας καὶ εὐλήπτους, διότι [k] ἐν χωρίοις ἐπικαίροις εἰσὶ περὶ τὴν Πελοπόννησον. ὥστε, καὶ [l] τἀνθάδε, εἰκὸς, πρὸς τὸ λυσιτελοῦν, [m] καὶ, ὃ λέγομεν, ἐς Συρακουσίους δέος, [n] καθίστασθαι. ἀρχῆς γὰρ [o] ἐφίενται ὑμῶν, καὶ βούλονται [p] μὲν, ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ ξυστήσαντες ὑμᾶς ὑπόπτῳ, βίᾳ, [q] ἢ κατ' ἐρημίαν, ἀπράκτων ἡμῶν ἀπελθόντων, αὐτοὶ ἄρξαι τῆς Σικελίας. ἀνάγκη δὲ, [r] ἢν ξυστῆτε πρὸς αὐτούς. οὔτε γὰρ ἡμῖν ἔτι ἔσται ἰσχὺς τοσαύτη, [s] ἐς ἓν ξυστᾶσα, [t] εὐμεταχείριστος, οὔθ' οἵδ' ἀσθενεῖς ἂν, ἡμῶν [u] μὴ παρόντων, πρὸς ὑμᾶς [v] εἶεν.

ξυμμάχοις *Ar. C.* Aug. Mosqu. Sic etiam *Reg. Cass. Dan.* Sed in *Reg.* altera lectio recenti manu inter versus scripta erat. [k] Ἐγχωρίοις Mosqu. et καὶ d. ante εὐλήπτ. et τὴν ante Πελοπ. d. Bas. Ἐπὶ χωρίοις *Reg.* [l] Ἐνθάδε *Reg. Cass.* et uterque a correctore recenti supra script. Τἀνθάδε. ἐνθάδε Aug. [m] Id est: *καὶ πρὸς τὸ δέος, τοὺς Συρακουσίους φοβούμεθα, ὃ λέγομεν καὶ ὑμῖν δηλοῦμεν.* Vel, *καὶ τοῦτο διὰ τὸ δέος τὸ ἐς Συρακουσίους, ὃ ὑμῖν λέγομεν, ὃ δέος ἡμᾶς ἀναγκάζει τὰ ἡμῖν καὶ ὑμῖν λυσιτελοῦντα σκοπεῖν, καὶ πειρᾶσθαι τὰ ἐνθάδε πράγματα καθιστάναι, καὶ διοικεῖν κατὰ τὸ ἀμφοτέροις λυσιτελοῦν.* *Æ. Port. Huds.* Pro ὃ *Reg.* habet ᾧ. [n] Καθίσταται *Ar. C. Gr. Bar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Καθίστασθαι in marg. *Gr.* Καθίστανται *Reg. Cass. Dan.* Aug. [o] Ἀφίενται ἡμῶν *Reg.* [p] Μὲν omittunt *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass.* Aug. [q] Ἢ καὶ κατ' ἐρημίαν *Reg. Cass. Dan.* Aug. [r] Εἰ ξυστῆτε *Ar.* Ἢν ξυνστῆτε *Cass.* [s] Εἰς *Gr.* mox συστᾶσα Aug. Bas. [t] Ἀμεταχείριστος in marg. *Cod. C.* atque ita edidit *Aldus.* Ξυστᾶσα εὐμεταχείρηστος *Reg.* [u] Μὴ deest *C.* [v] Ita ab emendatione pro εἰς ἓν *Reg.*

singuli *nobis sunt* utiles, *ita* imperamus: Chiis quidem, et Methymnæis, ut classem præbeant, at liberi vivant; plerisque vero *sic imperamus*, ut tributum severius exigamus. Quinetiam aliis permittimus, ut summa cum libertate nobis in bello ferant auxilium, quamvis insulas colant, et facile subigi possint, quia sunt in locis circa Peloponnesum opportunis. Quamobrem consentaneum est, res etiam, quæ hic sunt, *a nobis* constitui, prout *nobis* conducit, idque propter metum, quem *vobis* significamus, quo Syracusanos metuimus. Nam imperium in vos affectant, et istis suspicionibus, quas contra nos spargunt, vos ad societatem secum ineundam solicitare volunt, ut *vel* per vim, vel propter solitudinem *vestram*, si nos re infecta abierimus, ipsi Siciliæ principatum obtineant. Necesse est autem, *hoc ita contingere, quemadmodum dicimus*, si cum ipsis vos conjungatis. *Nam neque nos tantas copias in unum contrahere, atque *huc* facile transportare posthac poterimus; neque isti *Syracusani*, nobis absentibus, erunt infirmi contra vos."

* Nam neque nobis facultas erit amplius parandi tantum copiarum, neque isti etc. *Valla.* Nec enim tantæ in unum collatæ vires facile a nobis expugnari poterunt, neque etc. *Acacius.* HUDS.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

πϛʹ. "Καὶ, ὅτῳ ταῦτα μὴ [v] δοκεῖ, αὐτὸ τὸ ἔργον ἐλέγχει. τὸ γὰρ πρότερον ἡμᾶς ἐπηγάγεσθε, οὐκ ἄλλον τινὰ [x] προσείοντες φόβον, ἢ, εἰ περιοψόμεθα, ὑμᾶς ὑπὸ Συρακουσίοις γενέσθαι, ὅτι καὶ αὐτοὶ [y] κινδυνεύσομεν. καὶ νῦν οὐ δίκαιον, [z] ὅπερ καὶ ἡμᾶς ἠξιοῦτε λόγῳ πείθειν, τῷ αὐτῷ ἀπιστεῖν· οὐδ', ὅτι δυνάμει μείζονι πρὸς τὴν τῶνδε ἰσχὺν πάρεσμεν, ὑποπτεύεσθαι, [a] πολὺ δὲ μᾶλλον τοῖσδε ἀπιστεῖν. ἡμεῖς μέν γε οὔτε ἐμμεῖναι δυνατοὶ [b] μὴ μεθ' ὑμῶν· εἴτε καὶ, γενόμενοι [c] κακοὶ, κατεργασαίμεθα, ἀδύνατοι κατασχεῖν, διὰ μῆκός τε πλοῦ, καὶ ἀπορίᾳ φυλακῆς πόλεων μεγάλων, καὶ τῇ παρασκευῇ ἠπειρωτίδων. οἵδε δὲ, οὐ στρατοπέδῳ, [d] πόλει δὲ μείζονι τῆς ἡμετέρας παρουσίας, [e] ἐποικοῦντες ὑμῖν, ἀεί τε [f] ἐπιβουλεύουσιν, [g] καὶ, ὅταν καιρὸν λάβωσιν ἑκάστου, οὐκ ἀνιᾶσιν. ἔδειξαν δὲ καὶ ἄλλα ἤδη, καὶ [h] τὰ ἐς Λεοντίνους· καὶ νῦν τολμῶσιν ἐπὶ τοὺς ταῦτα κωλύοντας, καὶ ἀνέχοντας τὴν Σικελίαν μέχρι

[v] Δοκῇ Mosqu. [x] Προσιόντες *Ar. Bar. Ald. Flor. Bas. Gr.* Aug. Mosqu. [y] Κινδυνεύσωμεν Mosqu. [z] Ὥπερ *Reg. Cass.* et Aug. a corr., primitus scr. videtur ὅπερ. post ὅπερ abest καὶ in Mosqu. [a] Πολλὺ *Bar.* [b] Μὴ deest *Reg. Cass.* [c] Κακοὶ καὶ κατεργασαίμεθα *Ar. C.* Mosqu. [d] Id est: πόλεως δυνάμει πολὺ μείζονι τῆς ἡμετέρας ἤδη παρούσης δυνάμεως. Vel, μείζονι τῆς ἡμῶν ἐνθάδε νῦν παρόντων δυνάμεως. *Æ. Port. Huds.* [e] Non dixit, παροικοῦντες, sed ἐποικοῦντες, ut innueret, vicinos esse, sed infestos et hostes, qui illis immineant. *Idem.* ἡμῖν Mosqu. [f] Ἐπιβουλεύουσι *Cass. Gr.* Mosqu. Aug. id. mox ὅτ' ἄν. [g] Καὶ omittunt *Bar. Ald. Flor. Bas.* [h] Τὰ deest *Dan.*

86. "Cui autem hæc non videntur *ita se habere, ut dicimus, illum* ipsa res arguit. Prius enim nos arcessistis, nullum alium metum *nobis* incutientes, nisi quod, si per nostram negligentiam vos in Syracusanorum potestatem venire sineremus, nos quoque pericula subiremus. Quamobrem non est æquum, vos nunc eidem rationi fidem habere nolle, quam tamen nobis etiam oratione *vestra* persuadere volebatis. Neque, in suspicionem venire, quod cum majoribus copiis adversus istorum potentiam *huc* venerimus, imo potius *æquum est, vos Syracusanis* istis nullam habere fidem. Nos enim ne consistere quidem *hic* possumus, nisi vobiscum. Quod si etiam, perfidi effecti, *res istas* subigeremus, *eas tamen* retinere non possemus propter navigationis longitudinem, et difficultatem custodiendi urbes magnas, * et quæ mediterraneis copiis indigent *et nituntur.* At isti non castris, sed in urbe vobis finitima, habitantes, cujus populus est major his nostris copiis, quæ *jam hic* adsunt, assidue *vobis* insidiantur, et quamlibet occasionem nacti, eam non omittent. Id, quod cum erga alios, tum etiam erga Leontinos jam declararunt. Et *tamen* nunc audent adversus eos, qui hæc impediunt, et

* Et mediterraneis copiis subnixas. *Valla.* Πόλεις παρασκευῇ ἠπειρώτιδες videntur esse urbes ἱππεῦσι καὶ πεζῷ ἰσχύουσαι ἠπειρώτιδος ξυμμαχίας, quæ instar *mediterranearum* copiis et bellico apparatu instructæ sunt. Huds.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

τοῦδε μὴ ὑπ' αὐτοὺς εἶναι, παρακαλεῖν ὑμᾶς ὡς ἀναισθήτους. πολὺ δὲ ἐπὶ ἀληθεστέραν γε σωτηρίαν ἡμεῖς ἀντιπαρακαλοῦμεν, δεόμενοι τὴν ὑπάρχουσαν [i] ἀπ' ἀλλήλων ἀμφοτέροις μὴ προδιδόναι· νομίσαι τε, τοῖσδε μὲν, καὶ ἄνευ ξυμμάχων, [k] ἀεὶ ἐφ' ὑμᾶς ἑτοίμην, διὰ τὸ πλῆθος, εἶναι ὁδὸν, ὑμῖν [l] δ' οὐ πολλάκις παρασχήσειν, μετὰ τοσῆσδε ἐπικουρίας ἀμύνασθαι. ἣν εἰ τῷ ὑπόπτῳ ἢ ἄπρακτον [m] ἐάσετε ἀπελθεῖν, ἢ καὶ σφαλεῖσαν, ἔτι βουλήσεσθε καὶ [n] πολλοστημόριον αὐτῆς ἰδεῖν, ὅτε οὐδὲν ἔτι περανεῖ παραγενόμενον ὑμῖν."

πζ'. "Ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς, ὦ Καμαριναῖοι, ταῖς τῶνδε διαβολαῖς ἀναπείθεσθε, μήτε οἱ ἄλλοι· εἰρήκαμεν δ' ὑμῖν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν περὶ ὧν ὑποπτευόμεθα, καὶ ἔτι ἐν κεφαλαίοις ὑπομνήσαντες, ἀξιώσομεν πείθειν. φαμὲν γὰρ ἄρχειν μὲν τῶν ἐκεῖ, ἵνα μὴ ὑπακούωμεν ἄλλου, [o] ἐλευθεροῦν δὲ τὰ ἐνθάδε, ὅπως μὴ ὑπ' αὐτῶν βλαπτώμεθα· πολλὰ δ' ἀναγκάζεσθαι πράσσειν, διότι καὶ πολλὰ φυλασσόμεθα· ξύμμαχοι δὲ καὶ νῦν καὶ πρότερον τοῖς ἐνθάδε ὑμῶν ἀδικουμένοις

[i] Ἐπ' ἀλλήλων *Gr.* [k] Αἰεὶ *Ar. C.* Omittit *Cl.* Deest etiam *Dan.* Mosqu. [l] Δὲ οὐ *Gr.* Antea ἡμῖν Mosqu. [m] Ἐάσατε Mosqu. [n] Πολλοστὸν μόριον *Marg. Ar. C. Flor. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. [o] Ἐλευθεροῦντες *Ar.*

qui ad hunc usque diem Siciliam sustinent, ne in ipsorum potestatem redigatur, vos ut stupidos *ac amentes* adhortari, *et ad societatem solicitare.* Nos vero contra ad salutem longe certiorem *vos* adhortamur, *orantes, ne *salutem,* utrisque nostrum ope mutua paratam, prodatis: sed existimetis, istis quidem, vel sine sociorum auxiliis, propter multitudinem, viam adversus vos semper expeditam esse; vobis vero non semper futuram facultatem cum tot auxiliaribus copiis *eos* propulsandi. Quas si vel ob suspicionem, vel etiam accepta clade, infecto negotio discedere sinatis, optabitis profecto aliquando vel minimam ipsarum partem videre, quum ejus ad vos adventus nihil amplius *vobis* prodesse poterit."

87. "Sed neque vos, Camarinæi, criminationibus istorum *ad nos deserendum* adducamini, neque cæteri. Jam autem vobis declaravimus omnem veritatem, de quibus *vobis* sumus suspecti, et nunc etiam *iisdem* in vestram memoriam per capita revocatis, postulabimus, ut flectamini. Dicimus enim, nos illis quidem, qui illic sunt, imperare, ne alterius imperio pareamus; hos vero, qui hic sunt, in libertatem asserere, ne ab ipsis lædamur; multa autem nos facere cogi, quia sunt etiam multa, † quæ nobis sunt cavenda. Socios vero et nunc et prius *huc* venisse,

* Orantes, ne eam, quæ utrisque jam invicem esse potest, incolumitatem negligatis etc. *Acacius.* HUDS.

† Quæ nobis tutanda et custodienda sunt. *Acac.* A quibus cavere nos oportet. *Steph.* IDEM.

οὐκ ἄκλητοι, παρακληθέντες δὲ, ἥκειν. καὶ ὑμεῖς μήθ' ὡς δικασταὶ γενόμενοι τῶν [o] ἡμῖν ποιουμένων, μήθ' ὡς σωφρονισταὶ (ὃ χαλεπὸν ἤδη,) ἀποτρέπειν πειρᾶσθε. [p] καθόσον δέ τι [q] ὑμῖν τῆς ἡμετέρας πολυπραγμοσύνης καὶ τρόπου τὸ αὐτὸ ξυμφέρει, τούτῳ [r] ἀπολαβόντες χρήσασθε· καὶ νομίσατε, μὴ πάντας ἐν ἴσῳ βλάπτειν αὐτὰ, πολὺ δὲ πλείους τῶν Ἑλλήνων καὶ ὠφελεῖν. ἐν παντὶ γὰρ πᾶς χωρίῳ, καὶ ᾧ μὴ ὑπάρχομεν, ὅ, τε οἰόμενος [s] ἀδικήσεσθαι, καὶ ὁ ἐπιβουλεύων, διὰ τὸ [t] ἑτοίμην ὑπεῖναι ἐλπίδα, τῷ μὲν, [u] ἀντιτυχεῖν ἐπικουρίας ἀφ' ἡμῶν, τῷ δὲ, εἰ ἥξομεν, μὴ ἀδεεῖς εἶναι κινδυνεύειν, ἀμφότεροι ἀναγκάζονται, ὁ μὲν, ἄκων σωφρονεῖν, ὁ δ', ἀπραγμόνως σώζεσθαι. ταύτην οὖν τὴν κοινὴν [v] τῷ τε δεομένῳ καὶ ὑμῖν νῦν παροῦσαν ἀσφάλειαν μὴ ἀπώσησθε, ἀλλ', ἐξισώσαντες τοῖς ἄλλοις, μεθ' ἡμῶν τοῖς Συρακουσίοις, ἀντὶ τοῦ ἀεὶ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς, [x] καὶ ἀντεπιβουλεῦσαί ποτε ἐκ τοῦ ὁμοίου μεταλάβετε."

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

[o] Ὑμῖν *Ald. Bas.* [p] Καθ' ὅσον Mosqu. *Ar. C.* itidemque paullo infra. [q] Ἡμῖν *Cass.* καὶ ὑμ. Bas. [r] Ἀπολαύοντες *Ar.* [s] Ἀδικηθήσεσθαι Basil. [t] Ἑτοίμην εἶναι *Gr.* [u] Ἀντισχεῖν, et inter versus a recenti correctore ἀντιτυχεῖν *Reg.* Paullo post τῶν δὲ Mosqu. et mox ἀδεεῖς. [v] Τῷ δεομένῳ *Ar. C.* τῷδε Mosqu. [x] Id est: καὶ αὐτοῖς ὁμοίως ἀντεπιβουλεῦσαι ἄρχεσθε. *Æ. Port. Huds.*

non nostra sponte, sed arcessitos, ut opem ferremus illis de vobis, qui hic injuria afficiuntur. Quare vos neque tanquam facti judices rerum, quæ a nobis geruntur, neque tanquam censores (quod factu jam est difficile) deterrere conemini: * sed quatenus aliqua nostræ curiositatis, ac ingenii pars, qua tot res gerendas aggredimur, vobis quoque prodesse potest, ea recepta utamini, et existimetis, hæc non omnibus æque nocere, verum longe pluribus e Græcis prodesse. Quilibet enim in qualibet regione, vel in ea, in qua non imperamus, et is, qui sibi ab injuria timet, et is, qui *alteri* insidiatur, quod in promtu sit spes, illi quidem fore, ut auxilium a nobis vicissim impetret, huic vero, fore, ut, si venerimus, metu periculi non vacet, ambo coguntur: hic quidem, invitus ab injuria *alteri* facienda sibi temperare; ille vero, nemine negotium ipsi facessente, salutem consequi. Hoc igitur salutis præsidium, quod omnibus, qui *eo* indigent, est commune, et quod vobis nunc præsto est, ne rejiciatis; sed idem facientes, quod cæteri mortales facere solent, nobiscum *juncti*, Syracusanis, pro eo, quod ipsorum insidias semper cavetis, vos etiam nunc tandem eodem modo, *quo illi vobis*, insidias tendere vicissim incipiatis."

* Quatenus vero hoc nostrum multarum rerum studium vobis etc. *Acacius.* Ad multas res aggressio, earumque omnium rerum actio, πολυπραγμοσύνη Græce dicitur, inquit *A. Gellius*, quem vide lib. XI. c. 16. Huds.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

πη΄. [x] Τοιαῦτα μὲν ὁ Εὔφημος εἶπεν. οἱ δὲ Καμαριναῖοι ἐπεπόνθεσαν τοιόνδε· τοῖς μὲν Ἀθηναίοις εὖνοι ἦσαν, πλὴν, καθόσον [y] εἰ, τὴν Σικελίαν, ᾤοντο, αὐτοὺς δουλώσεσθαι, τοῖς δὲ Συρακουσίοις [z] ἀεὶ, κατὰ τὸ ὅμορον, διάφοροι. δεδιότες δ᾽ οὐχ ἧσσον τοὺς Συρακουσίους, ἐγγὺς ὄντας, μὴ [a] καὶ ἄνευ σφῶν περιγένωνται, [b] τότε πρῶτον αὐτοῖς τοὺς ὀλίγους ἱππέας ἔπεμψαν· καὶ [c] τὸ λοιπὸν ἐδόκει αὐτοῖς, ὑπουργεῖν μὲν τοῖς Συρακουσίοις μᾶλλον ἔργῳ, ὡς ἂν δύνωνται μετριώτατα· ἐν δὲ τῷ παρόντι, ἵνα μηδὲ τοῖς Ἀθηναίοις [d] ἔλασσον δοκῶσιν εἶναι, [e] ἐπειδὴ καὶ ἐπικρατέστεροι τῇ μάχῃ ἐγένοντο, λόγῳ ἀποκρίνασθαι ἴσα ἀμφοτέροις· καὶ οὕτω, βουλευσάμενοι, ἀπεκρίναντο· ἐπειδὴ τυγχάνει ἀμφοτέροις οὖσι ξυμμάχοις σφῶν πρὸς ἀλλήλους πόλεμος ὢν, εὔορκον [f] δοκεῖν εἶναι σφίσιν, ἐν τῷ παρόντι [g] μηδετέροις ἀμύνειν. καὶ οἱ πρέσβεις ἑκατέρων ἀπῆλθον. καὶ οἱ μὲν Συρακούσιοι [h] τὰ καθ᾽ ἑαυτοὺς ἐξηρτύοντο ἐς [i] τὸν πόλεμον· [k] οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι, ἐν τῇ Νάξῳ ἐστρατοπεδευμένοι, [l] τὰ πρὸς τοὺς Σικελοὺς ἔπρασσον,

[x] Τοιαῦτα δὲ ὁ *Gr. Reg. Cass.* Aug. [y] Εἰς *Dan.* [z] Αἰεὶ *Ar. C.* [a] Καὶ d. Mosqu. [b] Τό, τε πρῶτον legit *Æ. Port. Huds.* [c] Τολοιπὸν *Reg.* [d] Ἐλάσσω *Dan.* [e] Ἐπεὶ *Reg.* [f] Δοκεῖ *Ar. C.* Aug. *Reg. Cass. Dan.* In *Reg.* manus recens super ει scripserat ν. [g] Μηδ᾽ ἑτέροις *Ar. C. Ald. Flor. Bas.* Μηδ᾽ ἑτέροις *Reg. Gr.* Mox ἀμήνειν Mosqu. [h] Τὸ *Reg. Dan.* et a prima manu *Cass.* in quo deinde e τὸ factum erat τά. Aug. τὸ a correct. a m. I. videtur scr. τά. [i] Τὸν omittunt *Ar. C.* [k] Οἱ δὲ Ἀθην. *Gr.* [l] Articulus redundare videtur:

88. Atque Euphemus quidem hæc dixit. Camarinæi vero sic animis erant affecti. Atheniensibus quidem erant benevoli, nisi quatenus eos ad subigendam Siciliam venisse suspicabantur: Syracusanis vero, * propter agri finitimi controversias semper, erant inimici. Quum tamen Syracusanos, qui vicini erant, non minus formidarent, ne vel sine suis auxiliis superiores evaderent, et ante paucos illos equites ipsis miserant: et in posterum Syracusanis quidem potius, re ipsa, quam *tamen* parcissime possent, operam suam navare decreverunt. In præsentia vero, ne Atheniensibus minus *benevoli* esse viderentur, præsertim quod ex prœlio victores discessissent, verbis responsum par utrisque dare *statuerunt*. Cum autem sic consultassent, responderunt: Quoniam bellum gerebatur inter illos, qui utrique sibi erant socii, videri sibi æquum esse, in præsentia neutris opem ferre. Atque utrorumque legati *sic* abierunt. Et Syracusani quidem res suas ad bellum apparabant. Athenienses vero, qui apud Naxum stativa habebant, id apud Siculos agebant, ut quam

* Utpote conterminis, semper etc. *Vel*, Cum Syracusanis semper controversiæ illis erant, ut inter conterminos esse consueverunt. *Steph.* Propter agri vicinitatem etc. *Acacius. Huds.*

ὅπως αὐτοῖς ὡς πλεῖστοι προσχωρήσωνται. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὰ πεδία μᾶλλον τῶν Σικελῶν ὑπήκοοι ὄντες τῶν Συρακουσίων, οἱ πολλοὶ [m] ἀφειστήκεσαν· τῶν δὲ τὴν [n] μεσόγαιαν ἐχόντων αὐτόνομοι οὖσαι καὶ πρότερον ἀεὶ [o] οἰκήσεις εὐθὺς, πλὴν ὀλίγοι, μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἦσαν· καὶ [p] σῖτόν τε κατεκόμιζον τῷ στρατεύματι, καὶ [q] εἰσὶν οἳ καὶ χρήματα. ἐπὶ δὲ τοὺς μὴ προσχωροῦντας οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύοντες, τοὺς μὲν προσηνάγκαζον, τοὺς δὲ καὶ [r] ὑπὸ τῶν Συρακουσίων [s] φρουρούς τε πεμπόντων καὶ βοηθούντων ἀπεκώλυον· τόν τε χειμῶνα μεθορμισάμενοι ἐκ τῆς Νάξου ἐς τὴν Κατάνην, καὶ τὸ στρατόπεδον, ὃ κατεκαύθη ὑπὸ τῶν [t] Συρακουσίων, αὖθις ἀνορθώσαντες, διεχείμαζον· καὶ ἔπεμψαν μὲν ἐς [u] Καρχηδόνα τριήρη περὶ φιλίας, εἰ δύναιντό τι ὠφελεῖσθαι· ἔπεμψαν δὲ καὶ [v] ἐς Τυρσηνίαν, ἔστιν ὧν πόλεων ἐπαγγελλομένων καὶ αὐτῶν ξυμπολεμεῖν. [x] περιήγγελον δὲ καὶ τοῖς Σικελοῖς, καὶ, ἐς τὴν [y] Ἔγεσταν πέμψαντες, ἐκέλευον ἵππους σφίσιν ὡσπλείστους πέμ-

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

nam si orationi eximatur, eundem plane sensum habebis. Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. pag. 179. *Huds.* [m] Ἀφιστήκεσαν *Reg.* Aug. Mosqu. [n] Μεσόγειαν Mosqu. Tum οἰκούντων *Dan.* [o] Non post εὐθὺς, sed οἰκήσεις, distinguunt *Codd. Mss.* [p] Σῖτόν γε *Reg.* [q] Εἰσὶ οἳ *Gr.* [r] Ἀπὸ pro ὑπὸ reponendum censet *F. Port.* [s] Φρουροὺς ἐσπεμπόντων *Gr.* Mosqu. [t] Συρακοσίων *Cass.* Aug. τῶν d. Mosqu. [u] Καρχιδ. Mosqu. et mox ὠφιλῆσθαι. [v] Ἐς τὴν Τυρσηνίαν *Ar. C. Gr. Dan.* [x] Περιήγγελλον *Cass. Gr.* Περιήγγειλαν *Dan.* [y] Ἐγεσταίαν *Gr.*

plurimi ad se transirent. Et Siculorum quidem, illorum præcipue, qui campestria loca incolebant, et qui Syracusanorum imperio parebant, plerique *ab Atheniensium societate* recesserunt. Illorum vero, qui loca mediterranea tenebant, *civitates*, quæ sui juris, et quæ prius semper *libera erant* * domicilia, exceptis paucis *populis*, sese confestim Atheniensibus adjunxerunt, et commeatum ad *illorum* exercitum comportarunt, quidam et pecunias. Athenienses vero bellum illis inferentes, qui suam societatem sequi recusabant, partim quidem compulerunt, partim vero a Syracusanis præsidia mittentibus et opem ferentibus arcebant. Iidem per hyemem Naxo Catanam statione mutata se contulerunt, et castra, quæ a Syracusanis incensa fuerant, rursus excitarunt, et *illic* hyemarunt. Triremem autem amicitiæ conciliandæ causa Carthaginem miserunt, si quod auxilium *illinc* impetrare possent. Miserunt etiam in Hetruriam, quia nonnullæ civitates ultro se belli socias fore spoponderant. Nuntios etiam ad Siculos circummiserunt, miserunt et Egestam, ac imperarunt, ut sibi quam plurimos † equos mitterent. Et lateres,

* *Id est :* parva oppida. Huds.
† Equites vertit *Valla*, quasi legisset ἱππέας. Idem.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

πειν, [z] καὶ τἄλλα ἐς τὸν περιτειχισμὸν, πλινθία καὶ σίδηρον, ἡτοίμαζον, καὶ ὅσα ἔδει, ὡς ἅμα [a] τῷ ἦρι ἑξόμενοι τοῦ πολέμου. [b] οἱ δ᾽ ἐς τὴν Κόρινθον καὶ [c] τὴν Λακεδαίμονα τῶν Συρακουσίων ἀποσταλέντες πρέσβεις τούς τε Ἰταλιώτας ἅμα παραπλέοντες ἐπειρῶντο [d] πείθειν, μὴ περιορᾷν τὰ [e] γινόμενα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ὡς καὶ ἐκείνοις ὁμοίως ἐπιβουλευόμενα· καὶ, ἐπειδὴ ἐν τῇ Κορίνθῳ ἐγένοντο, λόγους ἐποιοῦντο, ἀξιοῦντες σφίσι κατὰ τὸ ξυγγενὲς βοηθεῖν. καὶ οἱ Κορίνθιοι, εὐθὺς ψηφισάμενοι αὐτοὶ πρῶτοι, ὥστε πάσῃ προθυμίᾳ [f] ἀμύνειν, καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα ξυναπέστελλον αὐτοῖς πρέσβεις, ὅπως καὶ ἐκείνους ξυναναπείθοιεν τόν τε αὐτοῦ πόλεμον σαφέστερον ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐς τὴν Σικελίαν [g] ὠφέλειαν τινὰ πέμπειν. καὶ οἵ τε ἐκ τῆς Κορίνθου πρέσβεις παρῆσαν ἐς τὴν Λακεδαίμονα, καὶ Ἀλκιβιάδης, μετὰ τῶν ξυμφυγάδων περαιωθεὶς [h] τότ᾽ εὐθὺς ἐπὶ πλοίου [i] φορτηγικοῦ ἐκ τῆς Θουρίας, [k] ἐς Κυλλήνην τῆς Ἠλείας πρῶτον, ἔπειτα ὕστερον ἐς τὴν Λακεδαίμονα, αὐτῶν τῶν Λακεδαιμονίων μεταπεμψάντων, ὑπόσπονδος ἐλθών. ἐφοβεῖτο γὰρ

[z] Καὶ ἄλλα *Reg.* [a] Τῷ deest *Reg.* [b] Οἱ δὲ ἐς *Gr.* εἰς Bas. [c] Τὴν articulum non agnoscunt *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas.* Aug. *Steph.* I. *Reg. Cass.* [d] Πείθειν καὶ μὴ περιορᾷν *Ar.* [e] Γιγνόμενα *Reg. Gr.* Aug. Mosqu. [f] Ἀμυνεῖν *Gr.* ἀμήνειν Mosqu. [g] Ὠφελίαν *Cass. Gr.* Aug. [h] Τότε εὐθὺς *Gr.* [i] Φορτητικοῦ *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. φορητικοῦ Mosqu. [k] Argos eum se contulisse, et inde ira Atheniensium, ab Argivis ipsum petentium, ad Lacedæmonios transfugisse, dicit *Isocrates* in Orat. περὶ ζεύγους. Vide *Plutarchum* in Alcibiade, *Diodorum* l. 13. *Polyæni* Strat. l. 1. *Justin.* l. 5. *Huds.* τὴν Κυλλ. Mosqu.

et ferrum, et cætera ad *urbis* circumvallationem necessaria, præparaverunt, ut vere statim ineunte bellum inituri. Syracusanorum vero legati, qui Corinthum et Lacedæmonem missi fuerant, dum *oram Italiæ* præterveherentur, Italis persuadere sunt conati, ne negligerent ea, quæ ab Atheniensibus fierent, quod et in illorum perniciem hæc *ab ipsis* pariter struerentur. Cum autem Corinthum pervenissent, verba fecerunt, postulantes, ut pro cognationis jure sibi auxilium ferrent. Corinthii vero confestim et ipsi primi decreverunt omni studio succurrendum, et cum ipsis legatos Lacedæmonem miserunt, ut illos quoque et ad bellum apertius illic gerendum adversus Athenienses, et ad aliquod auxilium in Siciliam mittendum inducerent. Et cum Corinthii legati Lacedæmonem venerunt, tum etiam Alcibiades cum exsilii sociis tunc statim oneraria navi advectus primum ex agro Thurio ad Cyllenen agri Elei, mox deinde Lacedæmonem, ab ipsis Lacedæmoniis accitus, data publica fide profectus. Illos enim metuebat propter res ad Man-

αὐτοὺς διὰ τὴν περὶ τῶν Μαντινικῶν πρᾶξιν. καὶ ξυνέβη, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων, τούς τε Κορινθίους καὶ τοὺς [l] Συρακουσίους τὰ αὐτὰ [m] καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην δεομένους πείθειν τοὺς Λακεδαιμονίους. καὶ διανοουμένων τῶν τε Ἐφόρων καὶ τῶν ἐν τέλει ὄντων πρέσβεις πέμπειν ἐς Συρακούσας, [n] κωλύσοντας μὴ ξυμβαίνειν Ἀθηναίοις, βοηθεῖν δὲ οὐ προθύμων ὄντων, παρελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης παρώξυνέ τε τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ ἐξώρμησε, λέγων τοιάδε.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U.C. Varr. 340.

πθʹ. " ΑΝΑΓΚΑΙΟΝ, περὶ τῆς ἐμῆς διαβολῆς πρῶτον ἐς ὑμᾶς εἰπεῖν, ἵνα μὴ χεῖρον τὰ κοινὰ τῷ ὑπόπτῳ μου ἀκροάσησθε. τῶν δ' ἡμῶν προγόνων τὴν [o] προξενίαν ὑμῶν κατά τι ἔγκλημα ἀπειπόντων, αὐτὸς ἐγὼ πάλιν [p] ἀναλαμβάνων, ἐθεράπευον ὑμᾶς, ἄλλα τε, καὶ περὶ τὴν ἐκ Πύλου [q] ξυμφοράν. καὶ, διατελοῦντός μου προθύμου, ὑμεῖς, πρὸς Ἀθηναίους καταλλασσόμενοι, τοῖς μὲν [r] ἐμοῖς ἐχθροῖς δύναμιν, δι' ἐκείνων πράξαντες, ἐμοὶ δὲ ἀτιμίαν, [s] περιέθετε. καὶ διὰ ταῦτα δικαίως ὑπ' ἐμοῦ, πρός τε τὰ Μαντινέων καὶ Ἀργείων τραπομένου, καὶ ὅσα ἄλλα ἠναντιούμην ὑμῖν, ἐβλάπτεσθε· καὶ νῦν, εἴ τις καὶ τότε ἐν τῷ πάσχειν

[l] Συρακοσίους Aug. cum υ recenti manu inter versus scripto *Cass.* [m] Καὶ deest *Gr.* [n] Κωλύοντας *Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass. Dan.* Aug. [o] Vide *Thucyd.* l. 5. p. 317. et *Plutarchum* in Alcibiade. *Huds.* [p] Id est: ἀναλαμβάνειν ἐπιθυμῶν. *Æ. Port. Idem.* [q] Συμφορὰν *Reg.* [r] Ἐμοῖς omittunt *Ar. C. Dan.* [s] Περιέθεσθε Mosqu. et mox καὶ ante δικαίως ὑπ' ἐμ.

tineam gestas. Contigit autem, ut in Lacedæmoniorum concione, et Corinthii et Syracusani et Alcibiades eadem rogantes Lacedæmoniis persuaderent. Cum autem Ephori et Magistratus in animo haberent legatos mittere Syracusas, ut impedirent, ne cum Atheniensibus paciscerentur, nec tamen ad opem ferendam animo essent promto: *tunc* Alcibiades in medium progressus Lacedæmonios hujusmodi verbis exacuit et excitavit.

89. " Necesse est, me de mea criminatione apud vos primum verba facere, ne propter suspiciones de me conceptas, publicam causam alieniore animo audiatis. Quamvis enim mei majores publicum vestræ civitatis hospitium ob quoddam crimen vobis renuntiassent, ego tamen ipse rursus *hoc* instaurans, vos colebam cum aliis, tum vero in clade, quam ad Pylum accepistis. Et cum in hoc ego studio perseverarem, vos de compositione cum Atheniensibus agentes, inimicis quidem meis, re per ipsos tentata, potentiam; mihi vero, ignominiam conciliastis. Et propterea, cum in eo, quod ad Mantineorum et Argivorum partes transierim, tum etiam in cæteris rebus, in quibus ego vobis sum adversatus, a me jure læsi fuistis. Quare si quis

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

οὐκ [s] εἰκότως ὀργίζετό μοι, μετὰ τοῦ ἀληθοῦς [t] σκοπῶν ἀναπειθέσθω. ἤ, εἴ τις, διότι καὶ τῷ δήμῳ προσεκείμην μᾶλλον, χείρω με [u] ἐνόμισε, [v] μηδ' [x] οὕτως [y] ἡγήσηται ὀρθῶς ἄχθεσθαι. τοῖς γὰρ τυράννοις ἀεί ποτε διάφοροί ἐσμεν. πᾶν δὲ τὸ ἐναντιούμενον τῷ δυναστεύοντι, δῆμος ὠνόμασται· καὶ ἀπ' ἐκείνου [z] ξυμπαρέμεινεν ἡ προστασία ἡμῖν τοῦ πλήθους. ἅμα δὲ [a] καὶ, τῆς πόλεως δημοκρατουμένης, [b] τὰ πολλὰ, ἀνάγκη ἦν, τοῖς παροῦσιν ἕπεσθαι. τῆς δὲ ὑπαρχούσης ἀκολασίας ἐπειρώμεθα [c] μετριώτεροι [d] ἐς τὰ [e] πολιτικὰ εἶναι. ἄλλοι δ' ἦσαν, καὶ ἐπὶ τῶν πάλαι, καὶ νῦν, οἳ ἐπὶ τὰ [f] πονηρότερα ἐξῆγον τὸν ὄχλον· οἵπερ [g] καὶ ἐμὲ ἐξήλασαν. ἡμεῖς δὲ τοῦ ξύμπαντος προέστημεν, δικαιοῦντες, ἐν ᾧ σχήματι μεγίστη ἡ πόλις ἐτύγχανε καὶ ἐλευθερωτάτη οὖσα, καὶ ὅπερ ἐδέξατό τις, τοῦτο ξυνδιασώζειν. [h] ἐπεὶ δημοκρατίαν γε καὶ ἐγιγνώσκομεν οἱ φρονοῦντές

[s] Ἠκότως *Cass.* εἰδότες Mosqu. [t] Ἀναπειθέσθω σκοπῶν *Dan.* [u] Ἐνόμιζε *Reg. Cass. Gr. Bas. Steph.* 2. *Port.* Aug. [v] Μηδὲ *Gr.* [x] Οὗτος *Reg.* [y] Ἡγήσητε *Bar. Gr. Ald. Flor. Bas.* [z] Ξυμπαρέμινεν (per ι) Mosqu. [a] Καὶ deest *Reg. Cass.* Aug. [b] Ταπολλὰ *Bar. Ald. Flor. Reg.* Κατὰ πολλὰ *Gr.* [c] Μετριώτερον *Bar. Gr. Ald. Flor. Reg.* Bas. [d] Ἐς deest *Gr.* [e] Πολεμικὰ *Ar.* [f] Πονηρώτατα *Cass.* [g] Καί με *Gr.* [h] Ἐπειδὴ *Marg. Ar. C. Ald. Flor. Bas. Dan.* Mox δημοκρατίαν Mosqu.

tunc, dum damnum acciperet, immerito mihi irascebatur, nunc *rem* cum veritate examinans, sententiam mutet. Aut si quis, quod factionem popularem potius, *quam paucorum factionem*, sectarer, me *propterea* deteriorem *esse* putabat, ne sic quidem *iste* se recte *mihi tunc* infensum fuisse ducat. Semper enim tyrannis fuimus infesti. Quicquid enim tyrannis adversatur, id populus nominatur. Hinc autem factum est, ut popularis imperii tuendi studium in animo nostro permanserit. Præterea quod *nostra* civitas imperio populari regeretur, plerumque necesse *nobis* fuit res præsentes sequi. * Sed tamen in administranda republica conati sumus nos moderatius gerere, quam *popularis* intemperantiæ consuetudo ferat. Nam et majorum et nostra memoria alii erant, qui plebem ad deteriora concitabant; qui me quoque ejecerunt. Nos vero reipublicæ præfuimus, æquum esse censentes, in qua forma civitas maxima atque liberrima fuisset, et quam quis accepisset, hanc *etiam ab eo* conservari. Nam cum *nos omnes*, qui aliqua prudentia præditi eramus, popularem statum cognoscebamus, *et quanta sit ejus levitas, ac improbitas, probe sciebamus*, †tum vero ipse non deterius, *quam ullus alius, hoc noveram:* quo etiam *graviorem injuriam ab eo accepi, propter quam ipsi*

* Interim licentia, quæ nobis suppetebat, moderatius in rebus civilibus instituimus uti. *Acacius.*

† Tum vero ipse, quo majore injuria affectus sum, eo magis vitupero. *Valla; qui videtur lectionem eandem sequi, quam et Schol. nostra meliorem.* Huds.

τι, καὶ αὐτὸς ὀυδενὸς ἂν χεῖρον, [i] ὅσον καὶ λοιδορήσαιμι. ἀλλὰ περὶ ὁμολογουμένης [k] ἀγνοίας οὐδὲν ἂν καινὸν [l] λέγοιτο· καὶ τὸ μεθιστάναι αὐτὴν οὐκ ἐδόκει [m] ἡμῖν ἀσφαλὲς εἶναι, ὑμῶν πολεμίων [n] προσκαθημένων."

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

ϛ'. "Καὶ τὰ μὲν ἐς τὰς ἐμὰς διαβολὰς, τοιαῦτα ξυνέβη. περὶ δὲ ὧν [o] ὑμῖν τε βουλευτέον, καὶ ἐμοὶ, εἴ τι πλέον οἶδα, [p] εἰσηγητέον, μάθετε ἤδη. ἐπλεύσαμεν ἐς Σικελίαν, πρῶτον μὲν, εἰ δυναίμεθα, Σικελιώτας καταστρεψόμενοι, μετὰ [q] δ' ἐκείνους αὖθις, καὶ Ἰταλιώτας· ἔπειτα καὶ [r] τῆς Καρχηδονίων ἀρχῆς καὶ αὐτῶν [s] ἀποπειράσοντες. εἰ δὲ προχωρήσειε ταῦτα, ἢ πάντα, ἢ [t] καὶ τὰ πλείω, ἤδη τῇ Πελοποννήσῳ ἐμέλλομεν ἐπιχειρήσειν, κομίσαντες ξύμπασαν μὲν τὴν ἐκεῖθεν προσγενομένην δύναμιν τῶν Ἑλλήνων, πολλοὺς δὲ βαρβάρους μισθωσάμενοι, καὶ Ἴβηρας, καὶ ἄλλους τῶν ἐκεῖ [u] ὁμολογουμένως νῦν βαρβάρων μαχιμωτάτες· τριήρεις [v] τε πρὸς ταῖς [x] ἡμετέραις πολλὰς ναυπηγησάμενοι, (ἐχούσης τῆς Ἰταλίας ξύλα ἄφθονα,) οἷς τὴν Πελοπόννησον πέριξ πολιορκοῦντες, [y] καὶ τῷ πεζῷ ἅμα

[i] Ὅσῳ *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. Mosqu. qui postremus et mox χωρεῖν pro χεῖρον. [k] Ἀνοίας *Marg. Ar. C. Cl. Gr. Bar. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [l] Γένοιτο *Reg.* [m] Ὑμῖν *Bar. Ald. Flor. Bas.* [n] Προκαθημένων *Reg. Dan.* [o] Ἡμῖν *Reg. Cass.* Aug. [p] Ἐσηγητέον *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [q] Δὲ ἐκείνους *Reg. Cass.* Aug. [r] Forsan et hæc accipienda sunt per figuram Grammaticis ἓν διὰ δυοῖν appellatam, pro τῆς ἀρχῆς αὐτῶν τῶν Καρχηδονίων. *Æ. Port. Huds.* [s] Ἀποτειράσονται *Reg.* [t] Καὶ deest *Gr.* [u] Ὁμολογουμένων Mosqu. et mox μαχιμωτάτων. Id. τὰς ante ἡμετέραις. [v] Δὲ *C.* [x] Ὑμετέραις *Cass.* [y] Si sanus sit locus,

liberius convicium dicere, ipsumque jure objurgare possem. Sed de minime dubia *status popularis* amentia nihil novi dici posset. Hunc autem immutare, non videbatur nobis esse tutum, quod vos hostes *quodammodo* obsideretis."

90. "Quod igitur attinet ad meas criminationes, hæc acciderunt. Jam vero *res*, de quibus et vobis *est* consultandum, et mihi (si quid melius, *quam vos*, novi) agendum, cognoscite. In Siciliam eo animo trajecimus, primum quidem, ut Sicilienses, si possemus, in nostram potestatem redigeremus, mox vero post illos, et Italos. Deinde ut etiam illos, qui Carthaginiensium imperio parent, atque adeo ipsos *Carthagienses* ut tentaremus. Quod si hæc *nobis* successissent, aut omnia, aut etiam pleraque, tunc vero Peloponnesum aggredi statueramus; universis Græcorum copiis, quas nobis illinc adjunxissemus, adductis, multisque barbaris mercede conductis, et Iberis, et aliis, qui *omnium* barbarorum in illis regionibus habitantium sine controversia bellicosissimi nunc habentur: ædificatis etiam permultis triremibus, præter nostras, (quod Italia magnam materiæ copiam habeat) quibus Peloponnesum circumcirca obsidentes, et pedi-

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

ἐκ γῆς ἀφορμαῖς, τῶν πόλεων τὰς μὲν βίᾳ λαβόντες, [z] τὰς δ' [a] ἐντειχισάμενοι, ῥᾳδίως, [b] ἠλπίζομεν, καταπολεμήσειν, καὶ [c] μετὰ ταῦτα καὶ τοῦ ξύμπαντος Ἑλληνικοῦ ἄρξειν. χρήματα δὲ καὶ σῖτον, ὥστε εὐπορώτερον [d] γίγνεσθαι τινὰ αὐτῶν, αὐτὰ τὰ προσγενόμενα ἐκεῖθεν χωρία ἔμελλε διαρκῆ ἄνευ τῆς ἐνθένδε προσόδε παρέξειν."

ϛα'. "Τοιαῦτα μὲν περὶ τοῦ νῦν οἰχομένου στόλου παρὰ τοῦ τὰ ἀκριβέστατα εἰδότος, ὡς [e] διενοήθημεν, ἀκηκόατε· [f] καὶ, ὅσοι ὑπόλοιποι στρατηγοὶ, ἢν δύνωνται, ὁμοίως αὐτὰ πράξουσιν. ὡς δὲ, εἰ μὴ βοηθήσετε, οὐ περιέσται τἀκεῖ, μάθετε [g] ἤδη. Σικελιῶται γὰρ ἀπειρότεροι μέν εἰσιν, ὅμως δ' ἂν, ξυστραφέντες ἀθρόοι, καὶ νῦν ἔτι περιγένοιντο. [h] Συρακούσιοι δὲ μόνοι, μάχῃ τε ἤδη πανδημεὶ [i] ἡσσημένοι, καὶ ναυσὶν ἅμα κατειργόμενοι, ἀδύνατοι ἔσονται τῇ νῦν Ἀθηναίων ἐκεῖ παρασκευῇ ἀντισχεῖν. καὶ, [k] εἰ αὕτη ἡ πόλις ληφθήσεται, ἔχεται καὶ ἡ πᾶσα Σικελία, καὶ εὐθὺς καὶ Ἰταλία. καὶ, ὃν ἄρτι κίνδυνον ἐκεῖθεν προεῖπον, οὐκ ἂν διὰ

verba ita accipienda sunt: *καὶ τῷ πεζῷ ἅμα. ἐκ γῆς αὐτῇ ἐπιχειροῦντες, καὶ ταύταις ταῖς ἀφορμαῖς χρώμενοι, τῶν πόλεων* etc. *Æ. Port.* Ἐφορμαῖς pro *ἀφορμαῖς* legunt *Ar. C. Reg. Cass. Dan.* Aug. [z] Τὰς δε *Gr.* [a] Ἐντειχισόμενοι *Gr.* [b] Ἐλπίζομεν *Gr.* [c] Μεταταῦτα *Reg.* [d] Γίγνεσθαί τι *Reg. Cass.* Aug. et Mosqu. qui et omitt. δὲ post *χρήματα.* [e] Διενοήθη μὲν Mosqu. [f] Καὶ αὐτὰ Mosqu. et mox *τὰ ἐκεῖ.* [g] Ἤδη omittunt *Ar. C. Dan.* [h] Συρακόσιοι cum *υ* super *ο* recenti manu scripto *Cass.* [i] Ἡσσαμένοι *Dan.* [k] Εἰ ἡ αὕτη ἡ πόλις *Gr.* Mox *καὶ* abest Mosqu.

tatu pariter a terra *invadentes, his* subsidiis, urbium aliis quidem per vim captis, aliis vero circumvallatis, sperabamus fore, ut *eam* facile debellaremus, postea vero totius etiam Græciæ imperio potiremur. Pecuniam vero et commeatum, ut res illas, *quas animo conceperamus*, commodius perageremus, *illa* ipsa regionum illarum oppida *nobis* adjuncta, præter hujus regionis proventus, *quibus sine negotio frui potuissemus, nobis* erant abunde suppeditatura."

91. "Quæ igitur fuerint nostra consilia de classe nunc *in Siciliam* profecta, ex homine, qui res istas exploratissimas habet, audistis. Et duces, quotquot *illic sunt* reliqui, æque *ac si ego quoque illic essem*, hæc, si possint, peragent. Quod autem et res illæ salvæ esse nequeant, nisi succurratis, jam discite. Sicilienses enim, sunt illi quidem imperiti: sed tamen, si frequentes in unum coëant, nunc etiam superstites esse poterunt. Syracusani vero soli, quod et prœlio, ad quod maximas copias ex omni totius populi ordine ac ætate collectas duxerant, *ab Atheniensibus* superati fuerint, et classe simul *ab iisdem* coërceantur, Atheniensium apparatui, qui nunc illic est, resistere non poterunt. Quod si hæc urbs capiatur, reliqua etiam Sicilia, mox et Italia occupabitur. Atque periculum, quod illinc

μακροῦ [i] ὑμῖν ἐπιπέσοι. ὥστε μὴ, περὶ [k] τῆς Σικελίας, τὶς οἰέσθω μόνον βουλεύειν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς Πελοποννήσου, εἰ μὴ ποιήσετε τάδε ἐν τάχει, στρατιάν τε ἐπὶ νεῶν [l] πέμψετε τοιαύτην ἐκεῖσε, οἵτινες, [m] αὐτερέται κομισθέντες, καὶ [n] ὁπλιτεύσουσιν εὐθύς· καὶ (ὃ τῆς στρατιᾶς ἔτι χρησιμώτερον εἶναι νομίζω,) ἄνδρα Σπαρτιάτην ἄρχοντα, [o] ὡς ἂν τούς τε παρόντας ξυντάξῃ, καὶ τοὺς [p] μὴ ἐθέλοντας προσαναγκάσῃ. οὕτω γὰρ οἵ τε ὑπάρχοντες ὑμῖν φίλοι θαρσήσουσι μᾶλλον, καὶ οἱ [q] ἐνδοιάζοντες, ἀδεέστερον [r] προσίασι. καὶ τὰ ἐνθάδε χρὴ ἅμα φανερώτερον ἐκπολεμεῖν, ἵνα [s] Συρακούσιοί τε, νομίζοντες, ὑμᾶς [t] ἐπιμελεῖσθαι, μᾶλλον ἀντέχωσι, [u] καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς ἑαυτῶν ἧσσον ἄλλην ἐπικουρίαν [v] πέμπωσι. τειχίζειν δὲ χρὴ [w] Δεκέλειαν τῆς Ἀττικῆς, ὅπερ Ἀθηναῖοι μάλιστα ἀεὶ φοβοῦνται, καὶ [x] μόνου αὐτοῦ νομίζουσι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ οὐ διαπεπειρᾶσθαι. βεβαιότατα δ᾽ αν τις [y] οὕτω τοὺς πολεμίους βλάπτοι, εἰ, ἃ μάλιστα δεδιότας αὐτοὺς αἰσθάνοιτο, ταῦτα, σαφῶς πυνθανόμενος, ἐπιφέροι. εἰκὸς γὰρ, αὐτοὺς ἀκριβέστατα ἑκάστους τὰ σφέτερα αὐτῶν

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

[i] Ἡμῖν *Ar. C.* [k] Τῆς deest *C.* [l] Pro πέμψατε. *Æ. Port.* [m] Αὐθαιρέται *Reg.* [n] Ὁπλιτεύσουσιν *Ar. C. Bar. Ald. Flor. Steph.* 1. *Dan.* Mosqu. [o] Ὅς ἂν *Ar. C.* mox συντάξει Mosqu. [p] Μὴ θέλοντας *Ar. C. Gr. Cl. Cass.* Aug. Mosqu. [q] Ἐνδιάζ. Mosqu. [r] Προσιάσι *Gr.* [s] Συρακόσιοι *Cass.* et sic passim. [t] Ἐπιμελῆσθαι *Cass.* et Aug. sed hic inter ι et μ a m. 2. scr. με. [u] Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι *Cl. Gr.* [v] Πέμπουσι Mosqu. [w] Vide *Annott. Huds.* [x] Μόνον *Ar. C.* [y] Οὕτως *Cass.* Aug.

vobis impendere modo prædixi, non multo post in vos irruet. Quare nemo de Sicilia tantum, sed etiam de Peloponneso, *se* consultare putet, nisi hæc celeriter feceritis. Eum autem exercitum in naves impositum illuc mittetis, *qui collectus erit ex iis*, qui *eo* delati, iidem et remiges et mox milites erunt: et (quod ipso exercitu longe utilius esse puto) virum Spartanum imperatorem, ut et illos, qui adsunt, in officio contineat, et illos, qui *adesse* recusant, *ad officium* compellat. Sic enim et qui vobis amici sunt, majorem habebunt fiduciam, et qui animo sunt dubio, minus timide *ad vos* accedent. Et quod attinet ad hujus regionis loca, oportet *vos* simul hinc *Atheniensibus* apertius bellum inferre, ut et Syracusani, existimantes, vos *de sua salute* solicitos esse, magis *et alacrius Atheniensibus* resistant, et Athenienses aliud auxilium suis *in Siciliam* minus mittant. Deceleam autem, quæ est in Attica, oportet munire, quod Athenienses perpetuo præcipue formidant, et, hoc solum *incommodum* in bello *se* non expertos esse, putant. Et sane quis ita certissimis damnis hostes afficiat, si, quæ maxime ipsos formidare senserit, hæc ipse plane comperta habens, *ipsis* inferat. Verisimile enim est, singulos ipsorum mala, unde periculum aliquod im-

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

[z] δεινὰ ἐπισταμένους φοβεῖσθαι. ἃ δ᾽ ἐν τῇ [a] ἐπιτειχίσει αὐτοὶ ὠφελούμενοι τοὺς ἐναντίους [b] κωλύσετε, πολλὰ παρεὶς, τὰ μέγιστα κεφαλαιώσω. οἷς [c] τε γὰρ ἡ χώρα κατεσκεύασται, τὰ πολλὰ πρὸς ὑμᾶς, τὰ μὲν ληφθέντα, τὰ δ᾽ αὐτόματα, ἥξει. καὶ τὰς τοῦ [d] Λαυρείου τῶν [e] ἀργυρείων μετάλλων προσόδους, καὶ ὅσα ἀπὸ γῆς καὶ δικαστηρίων νῦν ὠφελοῦνται, εὐθὺς ἀποστερήσονται. [f] μάλιστα δὲ, τῆς ἀπὸ τῶν ξυμμάχων προσόδου ἧσσον διαφορουμένης, [g] οἱ, τὰ παρ᾽ ὑμῶν, νομίσαντες, ἤδη [h] κατὰ κράτος πολεμεῖσθαι, [i] ὀλιγωρήσουσι."

ϟβ΄. "Γίγνεσθαι δέ τι αὐτῶν καὶ ἐν τάχει, καὶ προθυμότερον, ἐν ὑμῖν ἐστιν, ὦ Λακεδαιμόνιοι. [k] ἐπεὶ, ὥς γε δυνατὰ, καὶ οὐχ ἁμαρτήσεσθαι, οἶμαι, γνώμης, πάνυ θαρσῶ· καὶ [l] χείρων οὐδενὶ ἀξιῶ δοκεῖν ὑμῶν εἶναι, εἰ τῇ ἐμαυτοῦ μετὰ τῶν πολεμιωτάτων, [m] φιλόπολις ποτὲ δοκῶν εἶναι, νῦν ἐγκρατῶς ἐπέρχομαι· [n] οὐδὲ ὑποπτεύεσθαί μου, εἰς τὴν φυγαδικὴν προθυμίαν, τὸν

[z] Δεινὰ deest *Dan.* [a] Ἐπιχειρήσει Mosqu. [b] Κωλύετε *Gr.* [c] Τε deest *Ar.* [d] De Fodinis in Laurio vide *Thucyd.* l. 2. Meminere item plures, *Hesych. Suid. Scholiastes Aristoph. Aliique.* Inde γλαῦκες Λαυριωτικαὶ nummi ex argento Laureotico cusi et noctua signati. Vide *Meursium* de Fortuna Attica pag. 56. Cap. VII. *Huds.* Λαυρίου *Reg. Cass.* Aug. Mosqu. [e] Ἀργυρίων *Gr.* Aug. [f] Scil. ἀποστερήσονται, vel βλαφθήσονται. *Æ. Port. Huds.* [g] Οἱ Basil. [h] Κατακράτος *Bar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg.* Aug. [i] Ὀληγωρ. per η Mosqu. [k] Id est: καὶ γὰρ πάνυ θαρσῶ ὡς ταῦτα, τὰ ὑπ᾽ ἐμοῦ λεγόμενα, δυνατά ἐστι, καὶ οἶμαι οὐχ ἁμαρτήσεσθαι τῆς γνώμης. *Æ. Port. Huds.* [l] Χεῖρον *Ar. C. Reg. Cass.* Aug. [m] Φιλόπολίς τε δοκῶν εἶναι *Bar. Reg.* [n] Ἀξιῶ repetendum ἀπὸ κοινοῦ. *Æ. Port. Huds.*

pendeat, optime cognoscere, ac formidare. Commoda autem, quæ ex hac munitione exstructa *vos* ipsi percipietis, et *quibus* adversarios *frui* prohibebitis, ut multa omittam, ea, quæ maxima sunt, summatim dicam. Nam et ea, quibus *ipsorum* ager est instructus, pleraque, partim quidem *a vobis per vim* capta, partim vero sua sponte in vestram potestatem venient. Et proventibus, quos percipiunt ex argenti secturis, quæ sunt in Laurio *monte*, et commodis, quæcunque nunc ex agro judiciisque capiunt, statim privabuntur. Præcipue vero *gravissimum detrimentum capient*, si a sociis vectigalia non afferantur, qui, existimantes, bellum a vobis acriter jam administrari, *ipsos* negligent."

92. "Quarum rerum ut aliquid mature et impigre fiat, in vobis est situm, Lacedæmonii. Nam, *hæc* fieri posse, (existimo autem, fore, ut opinione minime fallar;) prorsus confido. Sed *a vobis* peto, ne cuiquam vestrum deterior esse videar, si cum infestissimis *meæ patriæ* hostibus, ego, qui quondam patriæ amans habitus sum, jam contra meam ipsius *patriam* acerrime tendam: neve oratio mea veniat in suspicionem studii, quo exsules uti solent, *ut hac sua animorum alacritate, quam oratione*

λόγον. Φυγάς τε γάρ εἰμι τῆς τῶν ἐξελασάντων πονη- Bell.
ρίας, καὶ οὐ τῆς [l] ὑμετέρας, ἢν πείθησθέ μοι, [m] ὠφε- Pelop. an. 17.
λείας· καὶ πολεμιώτεροι [n] οὐχ, οἱ τοὺς πολεμίους που Olymp. 91. 2.
βλάψαντες, ὑμεῖς, ἢ οἱ τοὺς φίλους ἀναγκάσαντες U. C.
πολεμίους γενέσθαι. τό, τε [o] φιλόπολι οὐκ, [p] ἐν ᾧ ἀδι- Varr. 340.
κοῦμαι, ἔχω, [q] ἀλλ' ἐν ᾧ ἀσφαλῶς [r] ἐπολιτεύθην. [s] οὐδ', ἐπὶ πατρίδα οὖσαν ἔτι, [t] ἡγοῦμαι, ἰέναι, πολὺ δὲ μᾶλλον τὴν οὐκ οὖσαν ἀνακτᾶσθαι. καὶ φιλόπολις οὗτος ὀρθῶς, οὐχ, ὃς ἂν τὴν ἑαυτοῦ ἀδίκως ἀπολέσας μὴ ἐπίῃ, ἀλλ', ὃς ἂν ἐκ παντὸς τρόπου, διὰ τὸ ἐπιθυμεῖν, πειραθῇ αὐτὴν ἀναλαβεῖν. οὕτως, ἔμοιγε, ἀξιῶ, ὑμᾶς καὶ ἐς κίνδυνον καὶ ἐς ταλαιπωρίαν πᾶσαν ἀδεῶς χρῆσθαι, ὦ Λακεδαιμόνιοι· γνόντας, τοῦτον δὴ τὸν ὑφ' ἁπάντων προβαλλόμενον λόγον, ὡς, εἰ, πολέμιός [u] γε ὢν, σφόδρα ἔβλαπτον, καὶ ἄν, φίλος ὢν, ἱκανῶς ὠφελοίην· ὅσῳ τὰ μὲν Ἀθηναίων οἶδα, τὰ δ' ὑμέτερα [v] εἴκαζον. καὶ αὐτοὺς [w] νῦν, νομίσαντας περὶ μεγίστων δὴ τῶν διαφερόντων βουλεύεσθαι, μὴ [x] ἀποκνεῖν τὴν ἐς τὴν Σικελίαν τε καὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν στρατείαν· ἵνα

[l] Ἡμετέρας *Reg.* [m] Ὠφελίας Aug. et sic infr. et sæp., *Cass. Gr.* [n] Οὐχὶ τοὺς *C. Dan.* mox βλέψαντες Mosqu. pro βλάψ. et ἡμεῖς pro ὑμ. et οἱ ante τ. φίλ. d. [o] Φιλόπολιν *Cass. Reg.* Aug. [p] Seil. χρόνῳ *Huds.* [q] Ἀλλὰ *Gr.* [r] Ἐπολιτευόμην *Marg.* [s] Οὐδὲ ἐπὶ *Gr.* Mosqu. [t] Ἡγοῦμαι νῦν ἰέναι *Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [u] Ἐγὼ pro γε Mosqu. [v] Ἤικαζον Aug. itid., *Reg. Cass.* cum adnotatione in margine *Reg.* σημείωσαι ἤκαζον. [w] Αὐτοὺς ὑμᾶς Mosqu. [x] Ἀποκινεῖν *Dan.*

demonstrant, eorum, apud quos verba faciunt, benevolentiam sibi concilient. Exsul enim sum propter improbitatem illorum, qui *urbe me* expulerunt: sed non a vestra (si mihi credideritis) utilitate *exsulo.* Neque vero vos, qui *nobis* hostibus aliquando nocuistis, mihi pro hostibus magis estis habendi, quam qui amicos coëgerunt hostes fieri. Et amorem in patriam retineo, non quum *a meis civibus* injuriam accipio: sed quum in republica tuto vivebam. Neque existimo, me bellum inferre ei, quæ adhuc patria *mihi* sit; imo vero potius eam, quæ *mihi* nulla est, recuperare. Atque is vere est patriæ amans, non, qui suam, quam injuste amisit, non invadit: sed qui eam, propter illius desiderium, quavis ratione recuperare conatur. Quamobrem, Lacedæmonii, a vobis peto, ut opera mea et in periculis et in omnibus laboribus intrepide utamini: et sciatis id, quod ab omnibus passim jactatur, si, dum hostis essem *vobis*, vehementer nocui, me etiam, si *vobis* amicus sim, multum *vobis* prodesse posse; idque *eo magis,* quo *magis* res quidem Atheniensium cognitas habeo, vestras vero conjecturis assequebar. A vobis etiam *peto*, ut, cum nunc de maximi momenti rebus consultari sentiatis, ne expeditionem in Siciliam atque in Atticam suscipere vos pigeat: ut

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

τά τε ἐκεῖ [y] βραχεῖ μορίῳ ξυμπαραγενόμενοι, μεγάλα σώσητε, καὶ Ἀθηναίων τήν τε οὖσαν καὶ τὴν μέλλουσαν δύναμιν καθέλητε, καὶ [z] μετὰ ταῦτα αὐτοί τε ἀσφαλῶς οἰκῆτε, καὶ τῆς ἁπάσης Ἑλλάδος, ἑκούσης, [a] καὶ οὐ βίᾳ, κατ' εὔνοιαν δὲ, [b] ἡγήσησθε."

ϞΓ'. [c] Ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης τοσαῦτα [d] εἶπεν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, διανοούμενοι μὲν καὶ αὐτοὶ πρότερον στρατεύειν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, μέλλοντες [e] δὲ ἔτι καὶ περιορώμενοι, πολλῷ μᾶλλον ἐπεῤῥώσθησαν, διδάξαντος ταῦτα ἕκαστα αὐτοῦ, καὶ νομίσαντες, παρὰ τοῦ σαφέστατα εἰδότος ἀκηκοέναι. ὥστε τῇ ἐπιτειχίσει τῆς Δεκελείας προσεῖχον [f] ἤδη τὸν νοῦν, [g] καὶ τοπαραυτίκα καὶ τοῖς ἐν [h] τῇ Σικελίᾳ πέμπειν τινὰ τιμωρίαν. καὶ [i] Γύλιππον τὸν Κλεανδρίδου προστάξαντες ἄρχοντα τοῖς Συρακουσίοις, ἐκέλευον, μετ' ἐκείνων καὶ τῶν Κορινθίων [k] βουλευόμενον, ποιεῖν, [l] ὅπῃ ἐκ τῶν παρόντων [m] μάλιστα καὶ τάχιστα τὶς [n] ὠφέλεια ἥξει τοῖς ἐκεῖ.

[y] Id est: *βραχεῖ μορίῳ τῶν ὑμετέρων στρατιωτῶν ξυμπαραγενόμενοι τὰ μεγάλα πράγματα τὰ ἐκεῖ ὄντα σώσητε. Æ. Port. Huds.* [z] Μεταταῦτα *Ar. Bar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg.* [a] Καὶ deest *Reg.* [b] Ἡγήσεσθε *Cass.* Aug. [c] Ὁ μὲν οὖν Ἀλκιβιάδης *Ar. C.* Mosqu. [d] Εἶπε *Gr.* [e] Δ' ἔτι *Reg. Cass.* Aug. δέτι Mosqu. qui et *μέλοντες.* [f] Ἤδει Mosqu. [g] Καὶ παραυτίκα *Ar. C. Dan.* Καὶ τὸ παρ' αὐτίκα *Cass.* Aug. [h] Τῇ deest *Gr.* Mosqu. [i] Γύλιππον τὸν Κλεαρίδου *Ar. C.* Τὸν Κλεάρχου habet *Diodorus Sic.* l. 15. qui, ut credit *Palmerius* in Exercit. p. 55. est ex hoc loco corrigendus; quum et *Thucydidis* in iis rebus fides sit potior, et Κλεανδρίδας Spartanum magis sapiat. *Huds.* Κλεαρίδου etiam *Dan.* [k] Βουλευόμενοι *Ar.* in margine. Βουλευομένων a prima manu, ex emendat. *βουλευόμενον Cass. βουλευόμενοι* Mosqu. [l] Ὅποι *Ald. Flor. Bas.* Ὅπῃ *Cass.* Aug. [m] Id est: *μεγίστη τις ὠφέλεια καὶ ταχίστη* (vel *μεγίστη τις ὠφέλεια καὶ τάχιστα,* vel *καὶ τοῦτο τάχιστα*) *ἥξει τοῖς ἐν τῇ Σικελίᾳ,* scil. *τοῖς Σικελοῖς καὶ Σικελιώταις. Æ. Port.* [n] Ὠφιλία, et in marg. eadem manu *σημείωσαι ὠφιλία διὰ τοῦ ι.*

exigua manu *illuc* una profecti, res magnas, quæ illic sunt, conservetis; et Atheniensium potentiam, et præsentem et futuram, evertatis: et in posterum ipsi tuto *in vestris sedibus* habitetis, et universæ Græciæ non invitæ, sed voluntariæ, et per benevolentiam imperium obtineatis."

93. Atque Alcibiades quidem hæc dixit. Lacedæmonii vero, cum et ipsi jam ante bellum Athenis inferre cogitarent, * sed adhuc cunctarentur, et occasionem observarent, *tunc* multo magis confirmati sunt, postquam ipse hæc singula docuit, quod existimarent, se audisse ab eo, qui planissime nosset. Quamobrem animum jam appulerunt ad muniendam Deceleam, et ad aliquod auxilium Siculis statim mittendum. Cum autem Gylippum, Cleandridæ *filium*, Syracusanis ducem assignassent, jusserunt *eum* cum ipsis et Corinthiis consultare, operamque dare, ut pro præsenti rerum facultate maximum aliquod auxilium Siculis, idque pri-

* Sed adhuc aliquid circumspectantes cunctarentur, multo magis etc. *Valla.* Sed adhuc negligentes cunctarentur etc. *Steph.* Contemtim tamen illud atque otiose fecerunt etc. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 17. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340.

ὁ δὲ δύο μὲν ναῦς [o] τοὺς Κορινθίους [p] ἤδη ἐκέλευέν οἱ πέμπειν ἐς Ἀσίνην, τὰς δὲ λοιπὰς παρασκευάζεσθαι, ὅσας διανοοῦνται πέμπειν, καὶ, [q] ὅταν καιρὸς ᾖ, ἑτοίμας [r] εἶναι πλεῖν. ταῦτα δὲ ξυνθέμενοι, ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος. ἀφίκετο δὲ καὶ [s] ἡ ἐκ τῆς Σικελίας τριήρης τῶν Ἀθηναίων, ἣν ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐπί τε χρήματα καὶ ἱππέας. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἀκούσαντες, ἐψηφίσαντο τήν τε τροφὴν [t] πέμπειν τῇ στρατιᾷ καὶ τοὺς ἱππέας. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα· καὶ ἕβδομον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης [u] ξυνέγραψεν.

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 2/3. U. C. Varr. 340/1. Post Mart. 30. et April.

ϛδ. Ἅμα δὲ τῷ ἦρι εὐθὺς ἀρχομένῳ, τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους, οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι, ἄραντες ἐκ τῆς Κατάνης, παρέπλευσαν ἐπὶ Μεγάρων τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ, [v] οὓς ἐπὶ Γέλωνος τοῦ τυράννου (ὥσπερ καὶ πρότερόν μοι εἴρηται,) ἀναστήσαντες Συρακούσιοι, αὐτοὶ ἔχουσι τὴν γῆν. ἀποβάντες δὲ ἐδῄωσαν τούς [w] τε ἀγροὺς, καὶ ἐλθόντες ἐπὶ [x] ἔρυμά τι τῶν [y] Συρακουσίων, καὶ οὐχ ἑλόντες, αὖθις καὶ πεζῇ καὶ ναυσὶ παρακομισθέντες ἐπὶ τὸν [z] Τηρέαν ποταμὸν, τό τε πε-

Reg. In *Cass.* corrector ex ὠφιλία fecerat ὠφίλεια. [o] Τὰς *Ar. C.* [p] Ἤδη abest Aug. [q] Ὅτ' ἂν Aug. [r] Εἶναι deest *Dan.* [s] Ἡ non habet *Gr.* [t] Πέμπει *Reg.* [u] Ξυνέψεν *Reg.* per compendium scripturæ. ξυνέστραψεν Bas. et sine ν. Mosqu. qui et c. 94. init. ἐπιγινομένου. [v] Scil. τῶν Μεγάρων οἰκήτορας. Vide p. 350. (ed. vet.) *Huds.* [w] Τε deest *Gr.* [x] Illud ἔρυμα esse φρούριον τῆς Μεγαρίδος, existimat *Cluver.* quem vide in Sicilia p. 134. *Huds.* [y] Συρακουσσίων *Cass.* [z] Τηρία *Reg.*

mo quoque tempore, mitteretur. Ille vero Corinthiis imperavit, ut tunc quidem duas naves Asinen ad se mitterent, reliquas vero præpararent, quascunque mittere destinassent, utque, quum tempus adesset, ad navigandum essent paratæ. His autem constitutis, Lacedæmone discesserunt. Atheniensium etiam triremis, quam duces ad pecunias et equites *adducendos* miserant, *Athenas* ex Sicilia pervenit. Athenienses vero, cum *postulata suorum ducum* audissent, et commeatum et equitatum exercitui mittere decreverunt. Atque hæc hyems exiit, et hujus belli, quod Thucydides conscripsit, decimus septimus annus excessit.

94. Insequentis autem æstatis vere statim ineunte, Athenienses, qui erant in Sicilia, castris e Catana motis, navigarunt adversus Megara, quæ sunt in Sicilia, unde (quemadmodum et prius a me commemoratum est) Syracusani, pulsis sub Gelone tyranno cultoribus, agrum ipsi habent. Exscensu autem ex navibus in terram facto, et agros *Megarensium* vastarunt, et ad quandam Syracusanorum munitionem profecti, cum eam non expugnassent, rursus et itinere pedestri et navibus ad Teream fluvium se receperunt, et cum in campestria adscendissent, ea

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. $\frac{2}{3}$. U. C. Varr. 34$\frac{0}{1}$.

δίον, ἀναβάντες, ἐδῄουν, καὶ τὸν σῖτον [y] ἐνεπίμπρασαν· καὶ τῶν Συρακουσίων περιτυχόντες [z] τισὶν οὐ πολλοῖς, καὶ ἀποκτείναντές [a] τε τινὰς, καὶ [b] τροπαῖον [c] στήσαντες, ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὰς ναῦς· καὶ ἀποπλεύσαντες [d] ἐς Κατάνην, ἐκεῖθεν δὲ [e] ἐπισιτισάμενοι, πάσῃ τῇ στρατιᾷ ἐχώρουν ἐπὶ [f] Κεντόριπα, [g] Σικελῶν πόλισμα, καὶ [h] προσαγαγόμενοι ὁμολογίᾳ, [i] ἀπῆεσαν, [k] πιμπράντες ἅμα τὸν σῖτον τῶν τε [l] Ἰνησσαίων καὶ τῶν Ὑβλαίων· καὶ ἀφικόμενοι ἐς Κατάνην, καταλαμβάνουσι τούς τε ἱππέας ἥκοντας ἐκ τῶν Ἀθηνῶν πεντήκοντα καὶ διακοσίους, ἄνευ τῶν ἵππων, μετὰ σκευῆς, ὡς αὐτόθεν ἵππων ποριστησομένων, καὶ ἱπποτοξότας τριάκοντα, καὶ τάλαντα ἀργυρίου τριακόσια.

Aprili. ϛέ. Τοῦ δ' αὐτοῦ ἦρος καὶ [m] ἐπ' Ἄργος στρατεύσαντες Λακεδαιμόνιοι, μέχρι μὲν Κλεωνῶν ἦλθον,

Maio. σεισμοῦ δὲ γενομένου, ἀπεχώρησαν. καὶ Ἀργεῖοι

[y] Ἐνεπίπρασαν *Reg. Cass.* In *Reg.* manus recens μ super ι scripserat. Ἐνεμπίπρασαν *Gr.* ἐμπίπρασαν Mosqu. [z] Particula τισὶν videtur πλεονάζειν. Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Attic. p. 80. *Huds.* [a] Τε deest *C. Gr. Dan.* [b] Τροπαῖον οὐ στήσαντες *Dan.* [c] Στήσαντες ἐς Κατάνην *Gr.* omissis ceteris. [d] Ἀνεχώρησαν ἐς Κατ. Mosqu. petitum haud dubie e vs. priori proximo. [e] Ἐπισιτησάμενοι *Reg.* [f] Κεντόροπα *Ar.* Vide *Cluverii* Siciliam p. 308. *Huds.* [g] Σικελὸν *Gr.* Aug. Sic quoque fuerat in *Cass.* recens manus fecerat Σικελῶν. σικελικὸν Mosqu. [h] Προσαγόμενοι *Ar.* Προσαγόμενοι ἐπῄεσαν *Reg.* omisso ὁμολογίᾳ. [i] Heic permutatur orationis structura; perinde enim est, ac si dixisset ἅμα ἀπιόντες ἐπίμπρασαν τὸν σῖτον. Vide *Stephani* Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 168. *Huds.* [k] Πιπράντες *Reg.* πιμπράσαντες Mosqu. [l] *Inessæi* sive *Inessenses* iidem sunt cum illis, qui *Ciceroni* in Verrinis, et *Plinio* lib. 3. *Ætnenses* dicuntur. Nam oppidum *Ætna* antea dictum fuit Ἴνησσον, sive Ἴνησσα, quod postmodo apud *Strabonem* corruptum est in Ἴννησα, et apud *Diodorum* in Ἐννησία. Vide *Cluverii* Siciliam p. 122. 123. *Huds.* [m] Ἐπὶ Ἄργος Mosqu.

vastarunt, et frumentum incenderunt. Et cum incidissent in nonnullos Syracusanos, quorum numerus non erat magnus, et *eorum* aliquot interfecissent, et tropæum erexissent, ad classem redierunt. Et Catanam reversi, et illinc assumtis cibariis *ad profectionem necessariis*, cum omnibus copiis adversus Centoripa, Siculorum oppidum, iverunt, eoque per deditionem certis conditionibus factam in suam potestatem redacto, discesserunt, et dum iter facerent, segetes Inessæorum et Hyblæorum incenderunt. Catanam autem reversi offendunt equites ducentos quinquaginta, Athenis profectos, sine equis, ac cum illorum cultu, quod ipsam Siciliam equos suppeditaturam putarent: et equestres sagittarios triginta, et trecenta argenti talenta, *Athenis advecta.*

95. Eodem vere, Lacedæmonii, expeditione adversus Argos suscepta, progressi quidem sunt ad Cleonas usque: sed, facto terræ motu, *domum* redierunt. Postea vero Argivi, irruptione in agrum Thyreaticum

[n] μετὰ ταῦτα ἐσβαλόντες ἐς τὴν [o] Θυρεάτιν, ὅμορον οὖσαν, λείαν τῶν Λακεδαιμονίων πολλὴν ἔλαβον, ἣ ἐπράθη ταλάντων οὐκ ἔλαττον πέντε καὶ εἴκοσι. καὶ ὁ [p] Θεσπιέων δῆμος ἐν τῷ αὐτῷ θέρει, οὐ πολὺ ὕστερον, ἐπιθέμενος τοῖς τὰς ἀρχὰς ἔχουσιν, οὐ κατέσχεν· ἀλλὰ [q] βοηθησάντων Ἀθηναίων, οἱ μὲν ξυνελήφθησαν, οἱ δ' [r] ἐξέπεσον Ἀθήναζε.

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. $\frac{2}{3}$. U.C. Varr. 342. Maio.

ϛϛʹ. Καὶ οἱ Συρακούσιοι τοῦ αὐτοῦ θέρους, ὡς ἐπύθοντο τούς τε ἱππέας ἥκοντας τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ μέλλοντας ἤδη ἐπὶ σφᾶς ἰέναι, νομίσαντες, ἐὰν μὴ τῶν [s] Ἐπιπολῶν κρατήσωσιν οἱ Ἀθηναῖοι, χωρίου [t] ἀποκρήμνου τε καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως εὐθὺς κειμένου, οὐκ ἂν ῥᾳδίως σφᾶς, οὐδ' εἰ [u] κρατοῖντο μάχῃ, ἀποτειχισθῆναι, διενοοῦντο τὰς [v] προσβάσεις αὐτῶν φυλάσσειν, ὅπως μὴ κατὰ [x] ταύτας λάθωσι σφᾶς ἀναβάντες οἱ πολέμιοι· οὐ γὰρ ἂν ἄλλῃ γε αὐτοὺς δυνηθῆναι. [y] ἐξήρτηται γὰρ τὸ ἄλλο χωρίον, καὶ μέχρι τῆς πόλεως ἐπικλινές τε [z] ἐστὶ, καὶ ἐπιφανὲς πᾶν εἴσω· καὶ ὠνόμασται ὑπὸ τῶν [a] Συρακουσίων, διὰ τὸ ἐπιπολῆς

Maio.

[n] Μεταταῦτα *Ar. Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. Mosqu. *Reg.* [o] Θυραιᾶτιν *Cl.* ex emend. Θυράτιν *Dan.* [p] Θεσπισιέων et in marg. Θεσπιέων *Gr.* [q] Βοηθησάντων τῶν Ἀθ. *Gr.* Mosqu. [r] Ἐξέμπεσον Mosqu. [s] Cum duplici λ plerumque in *Codd. Mss.* Egregiam Epipolarum descriptionem pete ex *Cluverii* Sicilia p. 148. 149. *Huds.* Ἐπιπολλῶν *Cass.* Aug. [t] Ἀπὸ κρημνοῦ *Reg.* [u] Κρατοῖντο τῇ μάχῃ *C.* [v] Προβάσεις *Reg. Gr.* [x] Id est: *κατὰ τὰς ὁδοὺς, δι' ὧν πρὸς τὰς Ἐπιπολὰς προσιέναι δυνατὸν ἦν. Æ. Port.* Ταῦτα *Reg. Cass. Gr.* In *Reg.* recenti manu super α scriptum erat σ. καταταῦτα Aug. Mosqu. [y] Ἐξήρτυται cum η a recenti correctore inter versus *Reg.* ἐξήργηται Mosqu. qui et ἄλλην pro ἂν, et ἄλλῳ pro ἄλλο. [z] Ἐστὶν *Cass.* Aug. [a] Συρακουσσίων *Cass.* Paullo post ἄρτι d. Mosqu.

suo finitimum facta, magnam Lacedæmoniorum prædam ceperunt, quæ talentis non minus viginti quinque vendita fuit. Neque multo post, eadem æstate, populus Thespiensis impetum fecit in Magistratus: sed rerum non est potitus. Sed cum Athenienses opem *ipsi populo* tulissent, partim quidem comprehensi fuerunt, partim vero Athenas confugerunt.

96. Eadem æstate Syracusani, cum intellexissent, Atheniensibus venisse equites, et jam adversus se venire statuisse, existimantes, si Athenienses non occupassent Epipolas, locum præruptum, et urbi imminentem, se non facile circumvallatum iri, ne si prœlio quidem superati fuissent; aditus, qui ad ipsas *Epipolas* patebant, *præsidio* tueri constituerunt, ne per hos hostes clam se adscenderent: nulla enim alia parte ipsos *illuc adscendere* posse, *persuasum habebant.* * Nam reliquæ illius collis partes sunt altæ, et ad urbem usque declives, et introrsus omnino patentes. Et *locus iste* a Syracusanis

* Cætera enim editus est locus, ipsique adeo impendens urbi totus in eam despectat. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. $\frac{2}{3}$. U. C. Varr. 34$\frac{9}{1}$. Maio.

τοῦ ἄλλου εἶναι, Ἐπιπολαί. καὶ οἱ μὲν ἐξελθόντες πανδημεὶ ἐς τὸν λειμῶνα, παρὰ τὸν Ἄναπον ποταμὸν, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ (ἐτύγχανον γὰρ αὐτοῖς καὶ οἱ περὶ τὸν Ἑρμοκράτην στρατηγοὶ ἄρτι παρειληφότες τὴν ἀρχήν·) ἐξέτασίν τε ὅπλων ἐποιοῦντο, καὶ [a]ἑπτακοσίους λογάδας τῶν ὁπλιτῶν ἐξέκριναν πρότερον, ὧν ἦρχε Διόμιλος, φυγὰς ἐξ Ἄνδρου· ὅπως τῶν τε Ἐπιπολῶν εἴησαν φύλακες, καὶ, ἢν ἐς ἄλλο τι δέῃ, ταχὺ [b]ξυνεστῶτες παραγίγνωνται.

ϛζ. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι [c]ταύτης τῆς νυκτὸς τῇ ἐπιγιγνομένῃ ἡμέρᾳ ἐξητάζοντο, καὶ ἔλαθον αὐτοὺς παντὶ ἤδη τῷ στρατεύματι ἐκ τῆς Κατάνης [d]σχόντες κατὰ τὸν Λέοντα καλούμενον, (ὃς ἀπέχει τῶν Ἐπιπολῶν ἓξ ἢ ἑπτὰ σταδίους,) καὶ τοὺς πεζοὺς ἀποβιβάσαντες, ταῖς τε ναυσὶν [e]ἐς τὴν Θάψον καθορμισάμενοι. ἔστι δὲ χερσόνησος μὲν ἐν στενῷ ἰσθμῷ, προὔχουσα ἐς τὸ πέλαγος, τῆς δὲ [f]Συρακουσίων πόλεως οὔτε πλοῦν οὔτε ὁδὸν πολλὴν ἀπέχει. καὶ ὁ μὲν ναυτικὸς στρατὸς τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ Θάψῳ, διασταυρωσάμενος τὸν ἰσθμὸν, ἡσύχαζεν. ὁ δὲ πεζὸς ἐχώρει εὐθὺς δρόμῳ πρὸς τὰς Ἐπιπολὰς, καὶ φθάνει ἀναβὰς [g]κατὰ τὸ Εὐρύηλον,

[a] Ἑξακοσίους legendum censet *Æ. Port.* [b] Ξυνεστῶτες omittit *Gr.* [c] Ταύτης τῆς νυκτὸς καὶ τῇ ἐπιγιγνομένῃ ἡμέρᾳ. *Ar. C.* γιγνομένῃ Mosqu. [d] Σχόντες καὶ κατὰ *Gr.* [e] Ἐς τὴν θάλασσαν *Ar. C. Dan.* Mosqu. et mox χεῤῥόνησ. et ἐν τῷ στένῳ, et προύχουσα. sine spir. [f] Συρακουσσίων et passim duplici σ *Cass.* [g] Κατὰ τὸν Εὐρύηλον *Ar. C.* atque omnino ita scribendum. Vide *Cluverii* Siciliam p. 147. 148. *Huds.* Sic etiam *Reg.* et *Dan.* Aug. Mosqu.

ideo vocatus est Epipolæ, quod supra cætera loca emineat. Atque hi quidem cum universis totius populi copiis, simulac dies illuxit, in pratum juxta Anapum fluvium, egressi (jam enim Hermocrates imperator ejusque collegæ imperium acceperant) exercitum recensuerunt: et prius ex omni gravis armaturæ numero septingentos eximiæ virtutis viros delegerunt, quibus Diomilus Andrius exsul præerat, ut et Epipolis essent præsidio, et, si ad aliquid aliud *peragendum, ipsorum opera* opus esset, in unum congregati, celeriter adessent.

97. Postridie autem hujus noctis Athenienses exercitum lustrarunt, et jam cum universis copiis e Catana profecti, ad locum nomine Leonem, ab Epipolis sex septemve stadiis distantem, clam ipsis *Syracusanis* appulerunt, et peditatum in terram exposuerunt, et cum classe Thapsum subierunt. Est autem peninsula, quæ angusto terræ limite in mare prominet; neque, sive mari, sive terra, multum a Syracusis distat. Nauticus autem Atheniensium exercitus in hac Thapso, angusto *ejus* terræ limite circumvallato, quievit. Sed peditatus cursu confestim ad Epipolas contendit, et per Euryelum *illuc* ocius adscendit, *et occupavit*,

[h] πρὶν τοὺς Συρακουσίους αἰσθομένους ἐκ τοῦ λειμῶνος τῆς ἐξετάσεως, παραγενέσθαι. ἐβοήθουν δὲ οἵ τε ἄλλοι, ὡς ἕκαστος τάχους εἶχε, καὶ οἱ περὶ τὸν Διόμιλον [i] ἑπτακόσιοι. στάδιοι δὲ, πρὶν προσμίξαι ἐκ τοῦ λειμῶνος, ἐγίγνοντο αὐτοῖς οὐκ ἔλασσον ἢ πέντε καὶ [k] εἴκοσι. [l] προσπεσόντες οὖν [m] αὐτοῖς τοιούτῳ τρόπῳ [n] ἀτακτότερον, καὶ μάχῃ νικηθέντες [o] οἱ Συρακούσιοι ἐπὶ ταῖς Ἐπιπολαῖς, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν· καὶ ὅ τε [p] Διόμιλος ἀποθνήσκει, καὶ τῶν ἄλλων ὡς τριακόσιοι. καὶ μετὰ τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι, τροπαῖόν [q] τε στήσαντες, καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀποδόντες τοῖς Συρακουσίοις, πρὸς τὴν πόλιν αὐτὴν τῇ ὑστεραίᾳ [r] ἐπικαταβάντες, ὡς οὐκ ἐπεξῄεσαν αὐτοῖς, ἐπαναχωρήσαντες, φρούριον ἐπὶ τῷ [s] Λαβδάλῳ ᾠκοδόμησαν, ἐπ' ἄκροις τοῖς κρημνοῖς τῶν Ἐπιπολῶν, ὁρῶν πρὸς τὰ Μέγαρα· ὅπως εἴη αὐτοῖς, ὁπότε [t] προσίοιεν, ἢ μαχούμενοι, ἢ τειχιοῦντες, τοῖς τε σκεύεσι καὶ τοῖς χρήμασιν ἀποθήκη.

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. $\frac{2}{3}$. U. C. Varr. $34\frac{2}{1}$.

ϛη´. Καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον αὐτοῖς ἦλθον ἔκ τε

[h] Πλὴν τοὺς Συρακουσίους αἰσθομένους ἔχων τοῦ λειμῶνος καὶ τῆς ἐξετάσεως παραγενέσθαι ἐβοήθουν τε etc. *C.* Πλὴν τοὺς Συρακουσίους αἰσθομένους ἐκ τοῦ λειμῶνος καὶ τῆς ἐξετάσεως παραγενέσθαι. ἐβοήθουν τε etc. *Ar.* Καὶ τῆς ἐξετάσεως *Gr. Reg. Cass.* Aug. [i] Ἑπτακόσιοι *Ar. C.* atque ita paullo supra; nisi quis, ἑξακόσιοι reponendum, malit. *Huds.* ἑξακόσιοι Aug. Mosqu. qui et Διόμηλον ante; id. mox: προσμίξαι ν τε 'κ λειμ. [k] Εἴκοσιν *Cass.* [l] Προσπεσοῦντες *Reg.* [m] Αὐτοῖ *Ar.* [n] Ἀτρακτότερον *Gr.* mox νικηθέντες Mosqu. per (ε). [o] Οἱ Συρακούσιοι desunt *Dan.* [p] Διομιδὴς Mosqu. [q] Τε omittit *Reg.* Aug. [r] Ἐπιβάντες Mosqu. mox ἐξῄεσαν Bas. [s] Λαβδάκῳ *Ar. C.* et mox infra. *Dan.* Mosqu. et infer. Λανδάλῳ utroque loco *Reg.* [t] Πρόσιεν malit *Fr. Port.*

priusquam Syracusani e prato, ubi recensio fiebat, cognita *re* adessent. Accurrerunt autem ad opem *Epipolis* ferendam cum alii, quanta maxima quisque celeritate poterat, tum etiam illi septingenti, quibus Diomilus præerat. * Interjacebat autem inter pratum, et locum, ubi cum hoste manus conseruerunt, spatium non minus quinque ac viginti stadiorum. Hoc igitur modo, perturbatis ordinibus, Syracusani, impressione in ipsos facta, et ad Epipolas prœlio victi, in urbem redierunt: et cum Diomilus, tum etiam ex aliis, circiter trecenti ceciderunt. Postea vero Athenienses, cum tropæum erexissent, et, fide publica interposita, Syracusanis mortuos reddidissent, postridie ad ipsam urbem descenderunt: sed cum *Syracusani* adversus eos non prodissent, egressi castellum ad Labdalum, in summa Epipolarum crepidine Megara versus spectans, excitarunt, ut ipsis locus esset, in quo et instrumenta et pecunias reponerent, quotiescunque vel ad pugnandum, vel ad aliquam munitionem exstruendam prodirent.

98. Nec multo post ad ipsos vene-

* Via non minus viginti quinque stadiorum erat, quam ex campo ad hostem venirent. *Acacius.* Huds.

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. $\frac{2}{3}$ U. C. Varr. 34$\frac{0}{1}$.

Ἐγέστης τριακόσιοι, καὶ Σικελῶν καὶ Ναξίων [u] καὶ ἄλλων τινῶν ὡς ἑκατόν. καὶ Ἀθηναίων ὑπῆρχον πεντήκοντα καὶ διακόσιοι, [v] οἳ ἵππους τοὺς μὲν παρ' Ἐγεσταίων καὶ Καταναίων ἔλαβον, [w] τοὺς δ' ἐπρίαντο· καὶ ξύμπαντες, πεντήκοντα καὶ ἑξακόσιοι ἱππεῖς ξυνελέγησαν. καὶ καταστήσαντες ἐν τῷ Λαβδάλῳ φυλακὴν, ἐχώρουν πρὸς τὴν [x] Συκῆν οἱ Ἀθηναῖοι, ἵνα περ καθεζόμενοι, ἐτείχισαν τὸν κύκλον [y] διὰ τάχους. καὶ ἔκπληξιν τοῖς Συρακουσίοις παρέσχον τῷ τάχει τῆς οἰκοδομίας· καὶ ἐπεξελθόντες, μάχην διενοοῦντο ποιεῖσθαι, καὶ μὴ περιορᾷν. καὶ ἤδη ἀντιπαρατασσομένων ἀλλήλοις, οἱ τῶν Συρακουσίων στρατηγοὶ, ὡς ἑώρων σφίσι τὸ στράτευμα διεσπασμένον τε, καὶ οὐ ῥᾳδίως ξυντασσόμενοὶ, ἀνήγαγον πάλιν ἐς τὴν πόλιν, πλὴν μέρους τινὸς τῶν ἱππέων. οὗτοι δὲ, ὑπομένοντες, ἐκώλυον τοὺς Ἀθηναίους λιθοφορεῖν τε καὶ ἀποσκίδνασθαι [z] μακρότερον. καὶ τῶν Ἀθηναίων φυλὴ μία τῶν ὁπλιτῶν, καὶ οἱ ἱππεῖς μετ' αὐτῶν πάντες, ἐτρέψαντο τοὺς τῶν Συρακουσίων ἱππέας προσβαλόντες· καὶ [a] ἀπ-

[u] Καὶ ἄλλων τινῶν omittit *Cl.* [v] Οἷς *Marg. Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [w] Τοὺς δὲ ἐπρίαντο *Gr.* ἱππῆς Aug. et sic semper. [x] Σικῆν *Ar. C.* Τύκην esse legendum docuit *Cluverius* in Sicilia antiq. p. 151. In vulgatis *Diodori* Exemplaribus Ἰτύκη legitur, quod viri docti maluerunt corrigere in Τύχην· sed, Τύκην veram esse scripturam, fidem facit *Thucydidis* auctoritas. *Scil.* Ionica id fit dialecto, quæ τύκω dicit, quod aliæ τύχω seu τεύχω. *Huds.* Συκὴν *Gr.* τυκὴν Aug. [y] Διατάχους *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Reg. Cass.* mox ἔπληξιν Mosqu. p. ἔκπλ. [z] Μακροτέραν *Cl. Gr. Reg. Cass.* Aug. [a] Ἀπέκτεινάν τινας *Ar.*

runt cum ex Egesta trecenti *equites*, tum Siculorum, Naxiorum, et aliorum quorundam, circiter centum. Atheniensium vero fuerunt ducenti et quinquaginta; qui partim ab Egestæis et Catanæis equos acceperunt, partim vero coëmerunt. Universorum autem equitum, qui collecti fuerunt, summa exstitit sexcentorum et quinquaginta. Athenienses igitur, cum præsidium in Labdalo collocassent, adversus Sycam iverunt; ubi considentes murorum ambitum celeriter ædificarunt. Hac autem ædificationis celeritate terrorem Syracusanis incusserunt. Quamobrem adversus *hostem* progressi, prœlium committere, neque *rem* negligere in animo habebant. Sed, cum utrinque acies inter se adversæ jam instruerentur, Syracusanorum duces, animadvertentes, suum exercitum esse dissipatum, nec in ordinem facile redigi posse, *eum* in urbem reduxerunt, excepta quadam equitum parte. Isti enim remanserunt, ut impedirent Athenienses, ne lapides ferrent, neve longius vagarentur. Sed Atheniensium una gravis armaturæ cohors, et cum ea omnes equites, impressione in Syracusanorum equitatum facta, *eum* in fugam

ἔκτεινάν τε τινὰς, καὶ τροπαῖον τῆς ἱππομαχίας ἔστησαν. Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 2/3. U. C. Varr. 342/1.

ϛθ'. Καὶ τῇ ὑστεραίᾳ οἱ μὲν ἐτείχιζον τῶν Ἀθηναίων τὸ πρὸς Βορέαν τοῦ κύκλου τεῖχος· οἱ δὲ, λίθους καὶ ξύλα ξυμφοροῦντες, [b] παρέβαλλον ἐπὶ τὸν [c] Τρωγίλον καλούμενον, ἀεὶ, ᾗπερ βραχύτατον ἐγίγνετο αὐτοῖς ἐκ τοῦ μεγάλου λιμένος ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν τὸ ἀποτείχισμα. οἱ δὲ Συρακούσιοι, [d] οὐχ ἥκιστα Ἑρμοκράτους [e] τῶν στρατηγῶν ἐσηγησαμένου, μάχαις μὲν πανδημεὶ πρὸς Ἀθηναίους [f] οὐκέτι ἐβούλοντο διακινδυνεύειν, ὑποτειχίζειν δὲ ἄμεινον ἐδόκει εἶναι, ᾗ ἐκεῖνοι ἔμελλον [g] ἄξειν τὸ τεῖχος, [h] καὶ, εἰ φθάσειαν, [i] ἀποκλείσεις [k] γίγνεσθαι· [l] καὶ [ἅμα] ἐν τούτῳ εἰ [m] ἐπιβοηθοῖεν, μέρος ἀντιπέμπειν αὐτοὺς τῆς στρατιᾶς, καὶ φθάνειν ἂν τοῖς σταυροῖς προκαταλαμβάνοντες τὰς ἐφόδους· [n] ἐκείνους [o] δὲ ἂν, παυομένους τοῦ ἔργου, πάντας ἂν πρὸς σφᾶς τρέπεσθαι. ἐτείχιζον οὖν ἐξελθόντες, ἀπὸ τῆς σφετέρας πόλεως ἀρξάμενοι, κάτωθεν

[b] Παρέβαλλεν *Ar. C. Flor. Cass. Gr.* Mosqu. [c] Τρωγιλὸν *Ar. C.* Τρώγιλος (inquit *Stephanus Byzant.*) χώρα (forte χωρίον) ἐν Σικελίᾳ. Vide *Thucyd.* p. 350. (edit. Huds.) et *Cluverii* Siciliam p. 131. 152. *Huds.* Τρωγιλὸν *Reg. Cass.* Aug. [d] Οὐχήκιστα *C. Ald. Flor. Bas.* οὐχιστα Mosqu. [e] Τοῦ στρατηγοῦ *Marg.* [f] Οὐκ ἔτι *Gr.* Aug. [g] Αὔξειν *Reg. Cass.* Aug. [h] Scilicet, ὑποτειχίσαντες. Vel, εἰ τοὺς πολεμίους φθάσειαν, καὶ πρὶν αὐτοὺς παραγενέσθαι, τὸ ὑποτείχισμα θᾶσσον ἀποτελέσειαν. *Æ. Port. Huds.* [i] Scil. ἤλπιζον, τοὺς πολεμίους τῷ αὐτῶν ὑποτειχίσματι ἀποκλεισθήσεσθαι. *Æ. Port.* Ἀποκλήσεις *Gr. Reg. Cass.* Aug. [k] Γινεσθαι *Gr.* [l] Καὶ ἅμα καὶ ἐν τούτῳ *Ar. C. Gr. Cl. Bas. Reg. Cass. Dan.* Aug. [m] Ἐπιβοηθεῖεν *Ald. Flor. Bas.* atque ita paulo infra *Cod. C.* Hic etiam *Gr.* [n] Id est: ἐκείνους δὲ, εἰ πάντες πρὸς σφᾶς τρέποιντο, τοῦ ἔργου παύσεσθαι ἂν ἐνόμιζον. *Æ. Port. Huds.* [o] Δ' ἂν παυομ. *Gr.*

verterunt; et nonnullos interfecerunt, hujusque prœlii equestris tropæum statuerunt.

99. Postridie vero Atheniensium alii quidem, ambitum muri Boream versus spectantis exstruebant; alii vero, lapides et ligna comportabant, et in loco, qui Trogilus vocatur, semper deponebant, qua parte, a magno portu *usque* ad alterum mare, muri ædificatio ipsis erat brevissima. Syracusani vero, potissimum Hermocratis ducis suasu, cum omnibus totius populi viribus cum Atheniensibus pugnare, bellique fortunam periclitari amplius nolebant: sed visum est satius esse murum substruere, qua parte illi suum erant ducturi, et, si *hostem* antevertissent, *atque suum murum ante ipsius adventum substruxissent, ipsum a se* disclusum iri, *sperabant.* Simul etiam, si interea, *dum opus facerent Athenienses*, contra venissent, se adversus *ipsos*, partem exercitus missuros, et aditus mature præoccupaturos, vallisque munituros. Quod si hostes suas omnes copias contra se convertissent, *hoc modo putabant* illos opus facere cessaturos. Egressi igitur, murum ædificare cœperunt, quem, initio ab urbe sua facto, sub

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 2/3. U. C. Varr. 340/1.

τοῦ κύκλου τῶν Ἀθηναίων, ἐγκάρσιον τεῖχος ἄγοντες, τάς τε [p] ἐλαίας ἐκκόπτοντες τοῦ τεμένους, καὶ πύργους ξυλίνους καθιστάντες. αἱ δὲ νῆες τῶν Ἀθηναίων οὔπω ἐκ τῆς Θάψου [q] περιεπεπλεύκεσαν ἐς τὸν [r] μέγαν λιμένα· ἀλλ' ἔτι οἱ Συρακούσιοι ἐκράτουν [s] τῶν περὶ τὴν θάλασσαν· κατὰ γῆν [t] δ' ἐκ τῆς Θάψου οἱ Ἀθηναῖοι τὰ ἐπιτήδεια [u] ἐπήγοντο.

ρ'. Ἐπειδὴ δὲ τοῖς Συρακουσίοις ἀρκούντως ἐδόκει ἔχειν, ὅσα τε ἐσταυρώθη καὶ ᾠκοδομήθη [x] τοῦ ὑποτειχίσματος, [y] καὶ οἱ Ἀθηναῖοι [z] αὐτοὺς οὐκ ἦλθον κωλύσοντες, φοβούμενοι, μὴ [a] σφίσι δίχα γιγνομένοις ῥᾷον [b] μάχωνται, καὶ ἅμα τὴν [c] καθ' αὑτοὺς περιτείχισιν ἐπειγόμενοι· οἱ μὲν Συρακούσιοι, [d] φυλὴν μίαν καταλιπόντες φύλακα τοῦ οἰκοδομήματος, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τούς τε ὀχετοὺς [e] αὐτῶν, οἳ ἐς τὴν πόλιν [f] ὑπονομηδὸν ποτοῦ ὕδατος ἠγμένοι ἦσαν, διέφθειραν, καὶ τηρήσαντες τούς τε ἄλλους Συρακουσίους, [g] κατὰ σκηνὰς ὄντας ἐν μεσημβρίᾳ, καί τινας καὶ ἐς τὴν πόλιν [h] ἀποκεχωρηκότας, καὶ τοὺς ἐν τῷ

[p] Ἐλάας *Reg. Cass. Gr.* Aug. [q] Περιέπλευσαν εἰς *Cass.* Περιεπλεύκεσαν ἐς *Gr.* [r] Μέγα λιμένα *Cass. Gr.* ἐς p. εἰς Aug. [s] Scil. *χωρίων τῶν τῆς πόλεως ἐγγὺς ὄντων.* atque ita locum accipit *Valla.* Vel (ut existimat *Æ. Portus,*) *τὰ περὶ τὴν θάλασσαν* vocat *αὐτὴν τὴν θάλασσαν τὴν ἐγγὺς καὶ πρὸ τῆς πόλεως οὖσαν, καὶ αὐτὴν τῆς θαλάσσης χρῆσιν καὶ κράτος. Huds.* [t] Δὲ ἐκ *Ar. C. Ald Flor. Bas.* Aug. *Reg. Cass. Gr.* [u] Ἐπείγοντο *Cass.* [x] Τοῦ τειχίσματος *Ar. C.* Τοῦ ἐπιτειχίσματος *Reg.* ἐπιτειχίσματος Mosqu. [y] Καὶ deest *Ar.* [z] Οὐκ ἦλθον αὐτοὺς κωλύσοντες *Ar.* Αὐτοὺς non habet *Dan.* [a] Δίχα σφίσι *Reg.* Mosqu. [b] Μάχονται *Ald. Flor. Bas.* [c] Κατ' αὐτοὺς *Gr.* Aug. Mosqu. [d] Φυλακὴν *Gr.* [e] Αὐτῶν deest *Gr.* [f] Ὑπονομιδὸν *Reg.* Mosqu. [g] Καὶ τὰς σκηνὰς *Cass.* [h] Ἀνακεχωρηκότας *Ar.*

ambitu muri ab Atheniensibus exstructi, transversum duxerunt, excisis oleis fani, et ligneis turribus *in eo* erectis. Atheniensium enim classis in magnum portum ex Thapso circumvecta nondum pervenerat: sed Syracusani maris imperium *in locis urbi suæ vicinis* adhuc obtinebant. Athenienses vero res necessarias itinere terrestri ex Thapso *in sua castra* afferebant.

100. Cum autem Syracusanis vallum murique substructio satis firma esse viderentur, nec Athenienses ad eos impediendos venissent, veriti, ne *Syracusani* se bifariam divisos facilius oppugnarent, simul etiam suam circumvallationem properantes: Syracusani quidem, una cohorte ad *sui* ædificii custodiam relicta, in urbem redierunt. Athenienses vero ipsorum aquæ-ductus fistulas, quæ per cuniculos aquam ad potandum in urbem ducebant, interciderunt. Et cum observassent Syracusanos, partim quidem meridianis horis intra tentoria se continentes, partim vero etiam in urbem reversos, et illos, qui intra vallum erant, negligenter *id* custodientes,

σταυρώματι ἀμελῶς φυλάσσοντας, τριακοσίους μὲν σφῶν αὐτῶν λογάδας, καὶ τῶν ψιλῶν τινὰς ἐκλεκτοὺς ὡπλισμένους προὔταξαν θεῖν δρόμῳ ἐξαπιναίως πρὸς τὸ ὑποτείχισμα· ἡ δὲ ἄλλη στρατιὰ δίχα, [i] ἡ μὲν μετὰ τοῦ ἑτέρου στρατηγοῦ πρὸς τὴν πόλιν, [k] εἰ ἐπιβοηθοῖεν, ἐχώρουν, [l] ἡ δὲ, μετὰ τοῦ ἑτέρου, πρὸς τὸ [m] σταύρωμα τὸ παρὰ τὴν πυλίδα. καὶ προσβαλόντες οἱ τριακόσιοι, αἱροῦσι τὸ σταύρωμα· καὶ οἱ φύλακες, [n] αὐτὸ ἐκλιπόντες, κατέφυγον [o] εἰς τὸ προτείχισμα τὸ περὶ τὸν [p] Τεμενίτην. καὶ αὐτοῖς ξυνέπεσον οἱ διώκοντες· καὶ ἐντὸς γενόμενοι, βίᾳ ἐξεκρούσθησαν πάλιν ὑπὸ τῶν Συρακουσίων. καὶ τῶν Ἀργείων τινὲς αὐτόθι, καὶ τῶν Ἀθηναίων οὐ πολλοὶ διεφθάρησαν. καὶ ἐπαναχωρήσασα ἡ πᾶσα στρατιὰ τήν τε ὑποτείχισιν καθεῖλον, καὶ τὸ σταύρωμα ἀνέσπασαν· καὶ διεφόρησαν τοὺς σταυροὺς [q] παρ' ἑαυτοὺς, καὶ [r] τροπαῖον ἔστησαν.

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. $\frac{2}{3}$. U. C. Varr. $34\frac{0}{1}$.

ϙα'. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπὸ τοῦ κύκλου ἐτείχιζον οἱ Ἀθηναῖοι τὸν κρημνὸν τὸν ὑπὲρ τοῦ ἕλους ὃς τῶν Ἐπιπολῶν ταύτῃ πρὸς τὸν μέγαν λιμένα ὁρᾷ, καὶ ᾗπερ αὐτοῖς βραχύτατον ἐγίγνετο καταβᾶσι διὰ τοῦ ὁμαλοῦ

[i] Οἱ μὲν μετὰ *Reg.* [k] Ὅπως μὴ ἐπιβοηθοῖεν *Ar. C. Dan.* Mosqu. εἰ ἐπιβ. Aug. sed inter versus scr. ὅπως μή. [l] Οἱ δὲ *Ar Reg.* [m] Στράτευμα in marg. σταύρωμα *Gr.* [n] Αὐτὸ omittunt *Ar. C. Dan.* [o] Ἐς *Reg. Cass.* [p] Vide pag. 391. [edit. Huds.] et *Cluverii* Siciliam Ant. p. 151. *Huds.* [q] Τοῦ σταυροὺς Aug. Ἐφ' ἑαυτοὺς *Ar. C. Dan.* παρ' ἑαυτοῖς Mosqu. et ὑστεραίᾳ c. 101. init. [r] Τρόπαιον *Gr.*

trecentos ex suis electos et nonnullos ex levi armatura delectos et armatos præmiserunt, quibus imperarunt, ut ad subjectam *hostium* munitionem cursu repente currerent. Reliquus vero exercitus bifariam *est divisus, ejusque* una quidem pars cum altero duce ad urbem contendit, si *forte Syracusani* contra *ipsos ad opem suæ munitioni ferendam* accurrerent; altera vero, cum altero *duce contendit* ad vallum portulæ vicinum. Hi autem trecenti vallum aggressi capiunt, et custodes, eo deserto, in exteriorem *urbis* munitionem, quæ erat in Temenite, confugiunt. Et qui *ipsos* persequebantur, una cum ipsis *illuc* irruperunt; jamque *illuc* ingressi, per vim a Syracusanis *illinc* rejecti fuerunt; ibique nonnulli Argivi et Athenienses non multi occisi fuerunt. Universæ autem *Atheniensium* copiæ *illinc* reversæ, et munitionem substructam diruerunt, et vallum revulserunt; et vallos apud se transportarunt, ac tropæum erexerunt.

101. Postridie vero ejus diei Athenienses a *muri* ambitu, *quem jam absolverant,* rupem paludi imminentem munire cœperunt, quæ ab hac Epipolarum parte magnum portum versus vergit, et qua ipsis, per *locum* planum et paludem in portum de-

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 2/3. U. C. Varr. 340/1.

καὶ τοῦ ἕλους [s] ἐς τὸν λιμένα τὸ περιτείχισμα. καὶ οἱ Συρακούσιοι ἐν τούτῳ ἐξελθόντες καὶ αὐτοὶ, ἀπεσταύρουν αὖθις, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως, διὰ μέσου τοῦ ἕλους· καὶ τάφρον ἅμα παρώρυσσον, ὅπως μὴ οἷόν τε ᾖ τοῖς Ἀθηναίοις μέχρι τῆς θαλάσσης ἀποτειχίσαι. οἱ δ', ἐπειδὴ τὸ πρὸς τὸν κρημνὸν αὐτοῖς ἐξείργαστο, ἐπιχειροῦσιν αὖθις τῷ τῶν Συρακουσίων [t] σταυρώματι καὶ τάφρῳ, τὰς μὲν ναῦς κελεύσαντες περιπλεῦσαι ἐκ τῆς Θάψου ἐς τὸν [u] μέγαν λιμένα τὸν τῶν Συρακουσίων· αὐτοὶ δὲ περὶ ὄρθρον καταβάντες ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν ἐς τὸ ὁμαλὸν, καὶ διὰ τοῦ ἕλους, ᾗ πηλῶδες ἦν καὶ [v] στεριφώτατον, [w] καὶ θύρας καὶ ξύλα πλατέα ἐπιθέντες, καὶ ἐπ' αὐτῶν διαβαδίσαντες, αἱροῦσιν ἅμα ἕῳ τό τε σταύρωμα, πλὴν ὀλίγου, καὶ τὴν τάφρον, καὶ τὸ ὑπολειφθὲν εἷλον· καὶ μάχη ἐγένετο, καὶ ἐν αὐτῇ [x] ἐνίκων οἱ Ἀθηναῖοι· καὶ τῶν Συρακουσίων οἱ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἔχοντες, πρὸς τὴν πόλιν ἔφυγον, οἱ δ' ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ, παρὰ τὸν ποταμόν· καὶ αὐτοὺς βουλόμενοι [y] ἀποκλείσασθαι τῆς διαβάσεως οἱ τῶν Ἀθηναίων τριακόσιοι λογάδες, δρόμῳ [z] ἠπείγοντο πρὸς τὴν γέφυραν. δείσαντες δὲ οἱ Συρακούσιοι (ἦσαν γὰρ καὶ τῶν ἱππέων αὐτοῖς οἱ πολλοὶ ἐνταῦθα,) ὁμόσε χωροῦσι

[s] Εἰς Mosqu. [t] Στρατεύματι *Cass.* [u] Μέγα λιμ. Mosqu. [v] Στεριφότατον *Reg. Cass.* Aug. [w] Καὶ omittunt *Ar. C.* Aug. Mosqu. qui et θύρας μὲν κ. ξ. mox διαβιβάσαντες Bas. p. διαβαδίσ. [x] Οἱ Ἀθην. ἐνίκ. Mosqu. [y] Ἀποκλήσεσθαι *Cl. Gr. Reg. Cass.* In *Gr.* super η scriptum est ει. ἀποκλήσασθαι Aug. [z] Ὑπείγοντο *Gr.*

scendentibus, brevissimus muri ambitus erat futurus. Interea vero Syracusani egressi, rursus et ipsi vallum *transversum* ducere cœperunt, inchoatum ab urbe, per mediam paludem. Simul etiam fossam prope *vallum* duxerunt, ne Atheniensibus murum ad mare usque producere liceret. Illi vero, postquam munitionem in *Epipolarum* rupe cœptam absolverunt, Syracusanorum vallum, fossamque rursus aggredi statuerunt; classe quidem ex Thapso in magnum Syracusanorum portum circumvehi jussa. Ipsi vero sub auroram, cum ab Epipolis in planum descendissent, et per paludem (qua cœnosa et maxime solida erat) supra fores asseresque substratos transissent, sub ipsum diluculum capiunt et vallum, præter exiguam partem, et fossam, *sed paulo post* et illam partem, quæ reliqua erat, ceperunt. Et *ibi* prœlium commissum est, et Athenienses in eo victores exstiterunt. Et Syracusani, qui dextrum cornu tenebant, ad urbem fugerunt; qui vero in sinistro, ad fluvium. Cum autem trecenti illi Atheniensium delecti milites transitum ipsis intercludere vellent, ad pontem cursu contenderunt. Quod veriti Syracusani, (hic enim et plerique equites ipsis aderant;) cum his trecentis

τοῖς τριακοσίοις τούτοις, καὶ τρέπουσί τε αὐτοὺς, καὶ ἐσβάλλουσιν ἐς τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Ἀθηναίων. καὶ, προσπεσόντων αὐτῶν, [y] ξυνεφοβήθη καὶ ἡ πρώτη φυλακὴ τοῦ κέρως. ἰδὼν δὲ ὁ Λάμαχος, παρεβοήθει ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου τοῦ ἑαυτῶν, μετὰ τοξοτῶν τε οὐ πολλῶν, καὶ τοὺς Ἀργείους παραλαβών· καὶ ἐπιδιαβὰς τάφρον τινὰ, καὶ [z] μονωθεὶς μετ' ὀλίγων τῶν ξυνδιαβάντων, ἀποθνήσκει αὐτός [a] τε καὶ πέντε ἢ ἓξ τῶν μετ' αὐτοῦ. καὶ τούτους μὲν οἱ Συρακούσιοι εὐθὺς [b] κατὰ τάχος φθάνουσιν ἁρπάσαντες [c] πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐς τὸ ἀσφαλές· αὐτοὶ δὲ, ἐπιόντος [d] ἤδη καὶ τοῦ ἄλλου στρατεύματος τῶν Ἀθηναίων, ἀπεχώρουν.

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. $\frac{2}{3}$. U. C. Varr. $34\frac{2}{1}$.

ρβ'. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ πρὸς τὴν πόλιν αὐτῶν [e] τοπρῶτον καταφυγόντες, ὡς ἑώρων ταῦτα γιγνόμενα, [f] αὐτοί τε πάλιν ἀπὸ τῆς πόλεως, ἀναθαρσήσαντες, ἀντετάξαντο πρὸς τοὺς κατὰ σφᾶς Ἀθηναίους, καὶ μέρος τι αὐτῶν πέμπουσιν ἐπὶ τὸν κύκλον τὸν ἐπὶ ταῖς Ἐπιπολαῖς, ἡγούμενοι ἔρημον αἱρήσειν. καὶ τὸ μὲν [g] δεκάπλεθρον προτείχισμα αὐτῶν [h] αἱροῦσι, καὶ διεπόρθησαν, αὐτὸν δὲ τὸν κύκλον, Νικίας διεκώλυσεν· ἔτυχε

[y] Ξυνεφοβήθη Mosqu. [z] Ἐπιμονωθεὶς *Marg. Ald. Flor. Bas.* Τάφρον τινὰ μετ' ὀλίγων *Schol.* [a] Τε deest *Gr.* [b] Κατατάχος Mosqu. *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. atque ita paulo infra. *Reg.* [c] Παρὰ τοῦ ποτ *Gr.* [d] Ἤδη deest *Dan.* καὶ d. Mosqu. [e] Τὸ πρῶτον *Ar. C. Cass. Gr.* Aug. [f] Αὐτοί τε θαρσήσαντες *Gr.* cætera desunt. [g] Πλέθρον Græcorum 100. pedes Græci, $66\frac{2}{3}$ cubiti, $16\frac{2}{3}$ orgyiæ, $\frac{1}{6}$ stadii, 400. palmi, 1600. digiti. Vide *Cl. Bernardum* de Mensuris et Ponder. p. 225. 235. *Huds.* [h] Αἱροῦσιν, et paullo post ἔτυχεν, *Cass.* Aug.

manus conserunt, eosque in fugam vertunt, et impressionem in dextrum Atheniensium cornu faciunt. Cum autem isti *in hostes* impetum fecissent, et prima illius cornu cohors perterrita est. Lamachus vero, cum *hoc* animadvertisset, a suo sinistro cornu cum non multis sagittariis, assumtis etiam Argivis, ad opem *suis* ferendam accurrit. Et fossam quandam transgressus, et cum paucis una transgressis desertus occubuit, et cum eo quinque aut sex. Hos autem Syracusani maxima celeritate confestim arreptos, trans fluvium ante *reliquarum copiarum adventum* in locum tutum transportarunt: sed, cum jam et reliquus Atheniensium exercitus adversus ipsos veniret, abierunt.

102. Interea vero illi de Syracusanis, qui initio ad urbem confugerant, cum hæc fieri viderent, et ipsi, sumtis animis, ab urbe rursus aciem adversus Athenienses sibi oppositos instruxerunt, et quandam suorum partem miserunt ad *muri* ambitum, qui Epipolas cingebat, existimantes fore, ut *eum* desertum caperent. Et *qui missi sunt*, ipsorum quidem *Atheniensium* exteriorem decem jugerum munitionem ceperunt, ac diripuerunt. Nicias vero impedivit, ne ipsum etiam *muri* am-

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. $\frac{2}{3}$. U.C. Varr. 34$\frac{0}{1}$.

γὰρ ἐν αὐτῷ δι' ἀσθένειαν [i] ὑπολελειμμένος. [k] τὰς γὰρ μηχανὰς, καὶ ξύλα, ὅσα πρὸ τοῦ τείχους ἦν καταβεβλημένα, ἐμπρῆσαι τοὺς ὑπηρέτας [l] ἐκέλευσεν, ὡς ἔγνω ἀδυνάτους [m] αὐτοὺς ἐσομένους, ἐρημίᾳ ἀνδρῶν, ἄλλῳ τρόπῳ περιγενέσθαι. καὶ ξυνέβη οὕτως. οὐ γὰρ ἔτι προσῆλθον οἱ Συρακούσιοι, διὰ τὸ πῦρ, [n] ἀλλὰ ἀπεχώρουν πάλιν. καὶ γὰρ πρός τε τὸν κύκλον βοήθεια ἤδη [o] κάτωθεν τῶν Ἀθηναίων, [p] ἀποδιωξάντων τοὺς ἐκεῖ, ἐπανήει, καὶ αἱ νῆες ἅμα αὐτῶν ἐκ τῆς Θάψου, ὥσπερ [q] εἴρητο, κατέπλεον ἐς τὸν μέγαν λιμένα. ἃ ὁρῶντες οἱ ἄνωθεν, κατὰ τάχος [r] ἀπῄεσαν, καὶ ἡ ξύμπασα στρατιὰ τῶν Συρακουσίων ἐς τὴν πόλιν, νομίσαντες μὴ ἂν ἔτι ἀπὸ τῆς παρούσης [s] σφίσι δυνάμεως ἱκανοὶ γενέσθαι κωλῦσαι τὸν ἐπὶ τὴν θάλασσαν τειχισμόν.

ργ'. Μετὰ δὲ τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖον ἔστησαν, καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν τοῖς Συρακουσίοις· καὶ τοὺς μετὰ [t] Λαμάχου, καὶ [u] αὐτὸν, ἐκομίσαντο. καὶ παρόντος ἤδη σφίσι παντὸς τοῦ στρατεύματος, καὶ τοῦ ναυτικοῦ καὶ τοῦ πεζοῦ, ἀπὸ τῶν [x] Ἐπι-

[i] Ὑπολελειμμένους Mosqu. [k] Hujus stratagematis meminit *Polyænus* lib. 1. quem videsis. *Huds.* Mox πρὸς τοῦ τ. Mosqu. [l] Ἐκέλευεν *Reg.* [m] Αὐτοὺς omittunt *Ar. C. Gr. Cl.* Aug. *Reg. Cass. Dan.* [n] Ἀλλ' ἀπεχώρουν *Ar. C. Ald. Bas. Reg. Cass.* Aug. [o] Scil. ἐκ τῶν κάτω χωρίων, ἐκ τῶν πεδινῶν χωρίων, καὶ τῶν περὶ τὴν θάλασσαν ὄντων. ἄνωθεν, ἐκ τῶν ἄνω χωρίων, τῶν περὶ τὸν κύκλον καὶ περὶ τὰς Ἐπιπολὰς ὄντων. *Æ. Port.* Κάτωθεν cum ἀποδιωξάντων jungit *Valla*, et vertit *deorsum*: quum ἄνωθεν vertat *superius*, non *sursum*. Verum κάτωθεν jungendum cum ἐπανήει. *Huds.* [p] Ἀποδιωξόντων *Cl. Gr. Cass.* Aug. [q] Εἴρηται Mosqu. et mox μεγαλιμένα. [r] Ἐπῄεσαν *Cass.* Aug. Mosqu. [s] Σφίσιν *Gr.* [t] Λάχητος *Dan.* [u] Αὐτοὶ *Ar. C. Dan.* Αὐτῶν *Reg.* αὐτοὶ Aug. a corr. ν mut. in ι. [x] Ἐπιπολλῶν Mosqu.

bitum *occuparent.* Casu enim ob infirmam valetudinem in eo relictus fuerat. Is enim machinas, omnemque materiam, quæ ante murum erat objecta, a *suis* ministris incendi jussit, postquam animadvertit, se propter virorum solitudinem nullam salutis conservandæ facultatem alia ratione habituros. Atque res ita cecidit. Nam Syracusani, propter incendium, propius accedere non sunt ausi; sed se retro receperunt. Etenim ex locis inferioribus subsidium Atheniensium, qui Syracusanos, qui illic erant, insequuti fuerant, ad *illius muri* ambitum jam redibat; et ipsorum classis ex Thapso simul (ut dictum est) in magnum portum navigabat. Quæ cernentes illi Syracusani, qui in superioribus locis erant, celeriter *illinc* abierunt, et reliquus ipsorum exercitus in urbem *rediit*; quod existimarent, non satis virium sibi jam adesse ad impediendum *hostem*, *ne* murum ad mare *duceret*.

103. Postea vero Athenienses tropæum erexerunt: mortuosque Syracusanis, interposita fide publica, reddiderunt, et Lamachi comites ipsumque receperunt. Cum autem omnis exercitus navalis pariter et pedestris ipsis jam præsto esset, Sy-

πολῶν καὶ τοῦ κρημνώδους ἀρξάμενοι, ἀπετείχιζον μέχρι τῆς θαλάσσης τείχει διπλῷ τοὺς Συρακουσίους. τὰ δ' ἐπιτήδεια τῇ [s] στρατιᾷ ἐσήγετο ἐκ τῆς Ἰταλίας πανταχόθεν. ἦλθον δὲ καὶ τῶν Σικελῶν πολλοὶ [t] ξύμμαχοι τοῖς Ἀθηναίοις, οἳ πρότερον [u] περιεωρῶντο, καὶ ἐκ τῆς Τυρσηνίας νῆες πεντηκόντοροι τρεῖς. καὶ τἆλλα προὐχώρει αὐτοῖς ἐς ἐλπίδας· καὶ γὰρ οἱ Συρακούσιοι πολέμῳ μὲν οὐκέτι ἐνόμιζον ἂν περιγενέσθαι, ὡς αὐτοῖς οὐδὲ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου [v] ὠφέλεια οὐδεμία ἧκε. τοὺς δὲ λόγους ἔν τε σφίσιν αὐτοῖς ἐποιοῦντο ξυμβατικοὺς, καὶ πρὸς τὸν Νικίαν· οὗτος γὰρ δὴ μόνος εἶχε, Λαμάχου τεθνεῶτος, τὴν ἀρχήν. καὶ κύρωσις μὲν οὐδεμία ἐγίγνετο· οἷα δὲ εἰκὸς ἀνθρώπων ἀπορούντων, καὶ μᾶλλον, ἢ [x] [πρὶν] πολιορκουμένων, πολλὰ ἐλέγετο πρός τε ἐκεῖνον, καὶ πλείω ἔτι [y] κατὰ τὴν πόλιν. καὶ γάρ τινα [z] καὶ ὑποψίαν, [a] ὑπὸ τῶν παρόντων [b] κακῶν, ἐς ἀλλήλους εἶχον· καὶ τοὺς στρατηγούς [c] τε, ἐφ' ὧν αὐτοῖς ταῦτα ξυνέβη, ἔπαυσαν, ὡς ἢ δυστυχίᾳ, ἢ προδοσίᾳ, τῇ ἐκείνων βλαπτόμενοι, καὶ ἄλ-

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 2/3. U.C. Varr. 340.

[s] Στρατιᾷ et mox πολλαχόθεν Mosqu. [t] Ξύμμαχοι omittunt *Ar. C.* Ξύμμαχοι καὶ τοῖς *Gr.* [u] Περιωρῶντο *Reg.* [v] Ὠφελία οὐδὲ μία ἧκεν *Cass.* Ὠφελία et ἧκεν etiam *Gr.* Aug. οὐκ ἔτι Mosqu. antea. Οὐδὲ μία paullo post rursum bis *Cass.* [x] Πρὶν deest *Gr. Ald. Flor. Bas.* [y] Κατὰ πόλιν Mosqu. [z] Hanc copulam otiosam esse, existimat *H. Stephanus*; quem vide in Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 34. *Huds.* [a] Ἀπὸ τῶν *Cl. Cass.* Aug. e corr. ν mut. in α. [b] Κακῶς *Gr. Ald. Flor. Bas.* [c] Τε non agnoscit *Ar.*

racusanos duplici muro concluserunt; quem, ab Epipolis et præruptis *earum* partibus initio ducto, ad mare perduxerunt. Commeatus autem ad *ipsorum* exercitum undique ex Italia comportabantur. Ex Siculis etiam multi ad Athenienses accesserunt socii, qui prius circumspiciebant, *belli eventum exspectantes.* Ex Hetruria quoque *venerunt* tres naves, quæ singulæ quinquaginta remis agebantur. Denique cætera sic ipsis succedebant, ut spem ipsis ostenderent. Etenim Syracusani non amplius existimabant, se bello superiores evasuros, quod ne ex Peloponneso quidem ullum auxilium ad ipsos veniret. Quare cum inter se ipsos, tum etiam cum Nicia, de compositione facienda agere cœperunt. Hic enim, defuncto Lamacho, imperium solus jam habebat. Et nihil quidem transigebatur: sed (ut fieri solet ab hominibus, qui sunt consilii inopes, et qui obsidione arctius, quam antea, premuntur,) cum apud illum multa proponebantur, tum etiam in urbe longe plura *dicebantur.* Etenim et quædam mutua suspicio propter præsentia mala inter ipsos erat orta. Quamobrem ipsis etiam ducibus, quorum ductu hæc ipsis acciderant, quasi propter illorum vel infelicitatem vel proditionem clades accepis-

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. 2. U. C. Varr. 340. Junio.

λους ἀνθείλοντο, Ἡρακλείδην καὶ Εὐκλέα καὶ [d] Τελλίαν.

ρδʹ. Ἐν δὲ τούτῳ Γύλιππος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Κορίνθου νῆες περὶ Λευκάδα ἤδη ἦσαν, βουλόμενοι ἐς τὴν Σικελίαν [e] διὰ τάχους βοηθῆσαι. καὶ, ὡς αὐτοῖς αἱ ἀγγελίαι ἐφοίτων δειναὶ, καὶ πᾶσαι [f] ἐπιτοαυτὸ ἐψευσμέναι, ὡς ἤδη παντελῶς ἀποτετειχισμέναι αἱ Συράκουσαί εἰσι, τῆς μὲν Σικελίας οὐκέτι ἐλπίδα οὐδεμίαν εἶχεν ὁ Γύλιππος· τὴν δὲ Ἰταλίαν βουλόμενος περιποιῆσαι, αὐτὸς μὲν καὶ [g] Πυθὴν ὁ Κορίνθιος ναυσὶ, δυοῖν μὲν [h] Λακωνικαῖν, δυοῖν δὲ Κορινθίαιν, [i] ὁτιτάχιστα ἐπεραιώθησαν τὸν Ἰόνιον ἐς Τάραντα· οἱ δὲ Κορίνθιοι, πρὸς ταῖς σφετέραις δέκα Λευκαδίας δύο καὶ Ἀμπρακιώτιδας τρεῖς προσπληρώσαντες, ὕστερον ἔμελλον [k] πλεύσεσθαι. καὶ ὁ μὲν Γύλιππος, ἐκ τοῦ Τάραντος ἐς τὴν Θουρίαν πρῶτον πρεσβευσάμενος, κατὰ τὴν τοῦ [l] πατρὸς ποτὲ πολιτείαν, [m] καὶ οὐ δυνάμενος αὐτοὺς προσαγαγέσθαι, ἄρας, παρέπλει τὴν Ἰταλίαν, καὶ [n] ἀναρπασθεὶς ὑπ'

[d] Πελίαν *Ar. C.* Mox περὶ τὴν Λευκ. Mosqu. [e] Διατάχους *Ald. Flor. Bas. Steph.* 1. *Cass.* [f] Ἐπὶ τὸ αὐτὸ *Marg. Ar. C. Cass. Gr.* Mosqu. et hic ἐψεσμέναι. [g] Πυθὴς *Diodor. Sic.* [h] Λακωνικῶν Mosqu. et mox κορίνθιοι. [i] Ὅτι τάχιστα *Ar. C. Cass. Gr.* [k] Πλεύσασθαι Mosqu. [l] Is fuit Cleandridas, qui in expeditione contra Athenienses Plistoanacti adjunctus. *Huds.* [m] Καὶ omittunt *Ar. Cl.* [n] Ἁρπασθεὶς ὑπὸ ἀνέμου *Marg. Ar. C.* Καὶ ἁρπασθεὶς *Cl. Gr. Huds. Cass.* ἀρπασθεὶς Aug. Mosqu. Ὑπ' ἀνέμου, non ὑπὸ ἀνέμου *Marg.*

sent, imperium abrogarunt; et alios, Heraclidem, et Euclem, et Telliam, in illorum locum surrogarunt.

104. Interea vero Gylippus Lacedæmonius, et naves Corinthiacæ Leucadem jam appulerant, eo animo, ut quam celerrime in Siciliam ad opem *Syracusanis* ferendam trajicerent. Cum autem atroces nuntii ipsis afferrentur, omnesque in idem mendacium congruentes, Syracusas jam omnino circumvallatas esse, Gylippus Siciliæ quidem *conservandæ* nullam spem amplius habebat: Italiam vero conservare cupiens, ipse et Pythen Corinthius cum duabus Laconicis navibus, totidemque Corinthiacis, quam velocissime transmisso Ionio, Tarentum pervenerunt. Corinthii vero, præter suas decem, duabus Leucadiis et tribus Ambraciotis instructis, *in Siciliam* postea navigare constituerant. Et Gylippus quidem Tarento primum in agrum Thurium pro legato profectus, * ex civitatis jure, quo pater ipsius quondam *a Thuriis* donatus fuerat, cum ipsos sibi socios adjungere non potuisset, *illinc* solvens, † Italiæ oram legebat, et in sinu Terinæo abreptus

* Renovata prius memoria patris in administranda republica, ut ad defectionem adduceret, quum nihil proficeret, abiit etc. *Valla.* HUDS.

† Italiam prætervehebatur. IDEM.

ἀνέμου κατὰ τὸν [m] Τεριναῖον κόλπον, (ὃς [n] ἐκπνεῖ ταύτῃ μέγας, κατὰ Βορέαν ἑστηκὼς,) ἀποφέρεται ἐς τὸ πέλαγος, καὶ πάλιν χειμασθεὶς [o] ἐς ταμάλιστα, τῷ Τάραντι [p] προσμίσγει· καὶ τὰς ναῦς, ὅσαι ἐπόνησαν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος, ἀνελκύσας [q] ἐπεσκεύαζεν. ὁ δὲ Νικίας, πυθόμενος αὐτὸν πλέοντα, [r] ὑπερεῖδε τὸ πλῆθος τῶν νεῶν· (ὅπερ καὶ οἱ Θούριοι ἔπαθον·) καὶ [s] λῃστικώτερον ἔδοξε παρεσκευασμένους πλεῖν, καὶ οὐδεμίαν φυλακήν πω ἐποιεῖτο.

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. $\frac{2}{3}$. U. C. Varr. 34$\frac{9}{0}$.

ρε΄. Κατὰ [t] δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτου τοῦ θέρους καὶ Λακεδαιμόνιοι ἐς τὸ Ἄργος ἐσέβαλον, αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τῆς γῆς τὴν πολλὴν ἐδῄωσαν. καὶ Ἀθηναῖοι Ἀργείοις τριάκοντα ναυσὶν ἐβοήθησαν· αἵπερ τὰς σπονδὰς φανερώτατα πρὸς Λακεδαιμονίους αὐτοῖς ἔλυσαν. πρότερον μὲν γὰρ, λῃστείαις ἐκ Πύλου, καὶ περὶ τὴν ἄλλην Πελοπόννησον μᾶλλον, ἢ ἐς τὴν Λακωνικὴν, ἀποβαίνοντες, μετά τε Ἀργείων καὶ Μαντινέων ἐπολέμουν· καὶ πολλάκις, Ἀργείων κελευόντων, ὅσον σχόντας μόνον ξὺν ὅπλοις ἐς τὴν Λακωνικὴν, καὶ τὸ ἐλάχιστον μετὰ σφῶν [u] δῃώσαντας ἀπελθεῖν, οὐκ

[m] Τυῤῥηναῖον C. [n] Ἐκπλεῖ Marg. [o] Ἐς τὰ μάλιστα Ar. C. Bas. Cass. Gr. Aug. [p] Προσμίγει Ar. Cass. Gr. Aug. Mosqu. et hic mox ἀπὸ τοῦ χειμ. [q] Ἀπεσκεύαζεν Cass. [r] Ὑπερεῖδε Mosqu. [s] Vide Lib. I. fine Sect. 10. *Huds.* Mox παρασκευασαμένους Aug. [t] Δὲ deest C. [u] Δῃώσαντες Cass. Aug. Antea μετ' αὐτῶν Mosqu. pro μ. σφ.

a vento (qui hac in parte * oppositus Boreæ vehementer spirat) in altum defertur; et rursus acerrima tempestate jactatus, Tarentum appellit. Naves autem, quotquot tempestate quassatæ fuerant, subduxit, et refecit. Nicias vero, cum eum *in Siciliam* venire audisset, navium, *quas ille secum ducebat*, paucitatem contemsit: quod et Thurii fecerunt. Videbantur enim prædonum ritu instructi navigare, atque *propterea* nullam custodiam adhuc adhibebat.

105. Per eadem hujus æstatis tempora Lacedæmonii, cum ipsi, tum *ipsorum* socii, irruptionem *una cum ipsis* in agrum Argivum fecerunt, ejusque magnam partem vastarunt. Athenienses autem cum triginta navibus, quæ fœdera, ipsis cum Lacedæmoniis intercedentia, manifestissime ruperunt, Argivis auxilium tulerunt. Prius enim Pylo *in agrum vicinum excurrentes*, et in cæteram Peloponnesum potius, quam in Laconicam, exscendentes, cum Argivis et Mantineis latrocinia potius exercebant, quam *justum* bellum gerebant. Quamvis enim Argivi *ipsos* sæpe rogassent, ut armata manu vel appellerent solum ad Laconicam, et, minima *illius* parte secum vastata,

* *Qui fieri potest, ut navis, in hoc sinu a vento Boreæ opposito abrepta, in altum deferatur? Forsan,* κατὰ βορέαν ἑστηκὼς, *reddi possit*, juxta Boream. Huds.

Bell. Pelop. an. 18. Olymp. 91. $\frac{2}{3}$. U. C. Varr. 34$\frac{0}{1}$. Ante Jun. 26.

ἤθελον· τότε [v] δὲ, Πυθοδώρου καὶ [x] Λαισποδίου καὶ Δημαράτου ἀρχόντων, ἀποβάντες ἐς Ἐπίδαυρον τὴν [y] Λιμηρὰν καὶ [z] Πρασιὰν, καὶ ὅσα ἄλλα, ἐδήωσαν τῆς γῆς, καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἤδη εὐπροφάσιστον μᾶλλον τὴν αἰτίαν ἐς τοὺς Ἀθηναίους τοῦ ἀμύνεσθαι ἐποίησαν. ἀναχωρησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ Ἄργους ταῖς ναυσὶ, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων, οἱ Ἀργεῖοι, ἐσβαλόντες ἐς τὴν Φλιασίαν, τῆς τε γῆς αὐτῶν ἔτεμον, καὶ ἀπέκτειναν τινὰς, καὶ ἀπῆλθον ἐπ᾽ οἴκȣ.

[v] Δὴ *Ar. C.* [x] Σποδίου *Ar. C.* [y] Vide Lib. 4. Sect. 56. *Huds.* Λιμέραν *Cass.* Aug. [z] Πρασίαν *Ar. C.* Vide Lib. 2. Sect. 56. et *Stephanum* περὶ πόλεων. *Huds.* Πρασίαν *Gr.* Πρασσιὰν *Cass.* Aug. Mox ἀμύνασθαι Mosqu.

discederent: noluerunt. Tunc vero Pythodoro et Læspodio et Demarato ducibus, exscensu ex navibus facto in Epidauri Limeræ et Prasiæ agrum, ac in alia quædam loca, eorum agrum vastarunt; et *hoc modo* effecerunt, ut Lacedæmonii multo honestiorem sese adversus Athenienses tuendi occasionem jam haberent. Cum autem Athenienses ex agro Argivo *domum* cum classe revertissent, et Lacedæmonii *cum suis*; Argivi, irruptione in agrum Phliasium facta, ejus partem vastarunt, et nonnullos interfecerunt, domumque redierunt.

